
MUKANDA WA MOLOMO

BUJADIKI BUKUABU BUA
YEZU KILISTO

EKELEZIA WA
YEZU KILISTO
WA BANSANTU
BA MATUKU A NDEKELU

MUKANDA WA MOLOMO

Bujadiki Bukuabu bua
Yezu Kilisto

Mupatudibua kudi
Ekelezia wa Yezu Kilisto wa Bansantu ba Matuku a Ndekelu
Salt Lake City, Utah, USA

Mfundilu wa kumpala wa mu Angele mupatudibua ku
Palmyra, New York, USA, mu 1830

Suayi nutuma makonka anyi ndengeji ku
scriptures@ChurchofJesusChrist.org anyi ku mposita ku
Scriptures Coordination, 50 East North Temple Street, 24th Floor,
Salt Lake City, UT 84150-3220 USA.

© 2024 by Intellectual Reserve, Inc.

All rights reserved.

Nkudimuinu: 5/21

Dikudimuna dia the Book of Mormon

Tshiluba

Printed in the United States of America 09/2024

Kuangata
application wa
Mukanda wa Molomo

MUKANDA WA MOLOMO

MULUBU MUFUNDIBUA KU

TSHIANZA TSHIA MOLOMO

PA BITATA

MUANGATSHILA KU BITATA BIA NEFI

Bua nanku, tshidi tshikosu tshia miandiku ya bantu ba Nefi, ne ya Bena Lamana kabidi—Tshifundidibua Bena Lamana, badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Isalele; ne kabidi Bena Yuda ne Bena Bisamba bia Benda—Tshifundibua ku mukenji, ne kabidi ku nyuma wa buambi ne wa dibuluila—Tshifundibua ne tshikangibua, ne tshisoka mu Mukalenga, bua ne katshinyangakajibu to—Bua kulopoka ku dipa ne bukola bia Nzambi bua diandamuna diatshi—Tshikangibua ku tshianza tshia Moloni, ne tshisokokibua mu Mukalenga, bua kulopoka mu tshikonde tshikumbanyina ku njila wa Bantu ba Bisamba bia Benda—Diandamuna diatshi ku dipa dia Nzambi.

Tshikosu tshiangatshila ku Mukanda wa Etele kabidi, udi muikala miandiku ya bantu ba Yaleda, bavua batangalaka tshikonde tshivua Mukalenga mubuejakaja muakulu wa bantu, pavuabu bikala bibaka kaleya bua kufika mu diûlu—Tshidi bua kuleja kudi tshishadi tshia nzubu wa Isalele malu manena kayi adi Mukalenga muenza bua batatuabu; ne bua ne bamanya bipungidi bia Mukalenga, ne kabena bimenshibua bua kashidi to—Ne kabidi bua ditabujija Bena Yuda ne Bena Bisamba bia Benda ne YEZU udi KILISTO, NZAMBI WA TSHIENDELELA, udimuenesha kudi bisamba bionsu—Ne mpindiewu, bikalaku bilema bidi matupakana a bantu; bua nanku, kanupîshi malu a Nzambi to, bua ne kanusanganyibu ne katoba to ku nkuasa wa tshilumbuluilu wa Kilisto.

DIANDAMUNA DIA NTUADIJILU DIA
MIAKULU MU ANGELE KUMBUKILA KU BITATA
KUDI JOSEPH SMITH, MUANA.

TSHIKEBELU

Tshibangilu	.vii
Bujadiki bua Bajadiki Basatu	ix
Bujadiki bua Bajadiki Muanda Mukulu	ix
Bujadiki bua Muambi Joseph Smith	xi
Diumvuija mu Tshikosu	xvi
Bifuanjikiji	xix
1 Nefi	1
2 Nefi	61
Yakoba	132
Enosha	154
Yaloma	157
Omoni	159
Miaku ya Molomo	162
Mosiya	164
Alama.	240
Helamana	449
3 Nefi	499
4 Nefi	569
Molomo	574
Etele	596
Moloni	636
Bulondi bua Bifundilu	657

TSHIBANGILU

Mukanda wa Molomo udi mupiku wa mifundu ya tshijila mifua-nangana ne Bibiliya. Udi miandiku ya malanda a Nzambi ne bena ku ma'Amelika ba kala ne udimu ne tshiwudi tshia lumu lui-mpa lua kashidi.

Mukanda uvua mufundibua kudi bambi ba kala ba bungi ku nyuma wa buambi ne dibuluila. Miaku yabu, mifundibua pa bitata bia ngolo, ivua miambuludibua ne mikosolodibua kudi muambi mulondi wa malu a kala wa dîna ne Molomo. Miandiku idi ilonda mulubu wa manshidimukilu manena abidi. Dimua divua difumina ku Yelushalema mu 600 k.d.K. ne kunyima kutapuluka mu bisamba bibidi, bima-nyibua bu Bena Nefi ne Bena Lamana. Dikuabu divua didianjila kala pavua Mukalenga mubuejakaja miakulu ku Kaleya ka Babela. Tshisumbu etshi tshidi tshimanyibua bu Bena Yaledede. Kunyima kua bidimu binunu, bonsu bakabutudibua amu kumbusha Bena Lamana, ne badi bikala munkatshi mua bankambua ba Bena ku Indi ba ku Amelika.

Muanda munena udi muandikibua mu Mukanda wa Molomo udi disadila dia Mukalenga Yezu Kilisto nkayenda munkatshi mua Bena Nefi katataka kunyima kua dibika dienda ku lufu. Udi umvuija malongesha a lumu luimpa, uleja dilongolola dia lupandu, ne wambila bantu tshidibu ne tshia kuenza bua kupeta ditalala mu matuku a moyo â ne lupandu lua tshienzelela mu matuku a moyo alualua.

Kunyima kua Molomo mujikija difunda dienda, wakafila mulubu kudi muanenda wa baluma Moloni, wakatenteka miaku yenda nkayenda mikesa ne kusokoka bitata mu mukuna wa Kumola. Mu ngondu wa tshitema dituku dia 21, 1823, Moloni umua awu, apu muntu mutumbishibua, mubika ku bafua, wakamuenekela Muambi Joseph Smith ne kumuambila bantu bitangila miandiku ya kala ne diandamuna diayi mu muakulu wa Angele didi dilongolodibua.

Mu tshikonde tshikumbanyina bitata biakafidibua kudi Joseph Smith, wakabiandamuna ku dipa ne bukola bua Nzambi. Miandiku idi mpindiewu mipatudibua mu miakulu ya bungi bu bujadiki bupia-bupia ne bukuabu ne Yezu Kilisto udi Muana wa Nzambi wa moyo ne bonsu balua kudiye ne batumikila mêyi ne milulu ya lumu luimpa luenda bapandishibua.

Bitangila miandiku eyi Muambi Joseph Smith wakamba ne: "Ndi muambila bana betu ne Mukanda wa Molomo udi muakana kupita mukanda onsu mukuabu pa buloba, ne dibua dikulu dia ntendelelu wetu, ne muntu nealua pabuipi menamena ne Nzambi ku dilaminyina dia malongesha awu, kupita mukanda mukuabu onsu."

Kunyima kua Joseph Smith, Mukalenga uvua mulongolola bua dikumi ne umua bakuabu bua kudimuenabu nkayabu bitata bia ngolo ne kuikala bajadiki ba pa buabu ba bulelela ne buena nzambi bua Mukanda wa Molomo. Majadiki abu mafunda adi munda emu bu “Bujadiki bua Bajadiki Basatu” ne “Bujadiki bua Bajadiki Muanda Mukulu.”

Tudi tubikila bantu bonsu konsu kudibu bua kubala Mukanda wa Molomo, bua kunana meji mu mitshima yabu dīyi didimu, ne pashisha kuebaja kudi Nzambi, Tatu wa Tshiendelela, mu dīna dia Kilisto mukanda ewu ne udi mulelela. Badi balonda njila ewu ne bebeja mu ditabuija nebapeta bujadiki bua bulelela ne buena nzambi buawu ku bukola bua Nyuma wa Tshijila. (Tangila ku Moloni 10:3–5.)

Badi bapeta bujadiki bua kudi Nzambi ebukumbukila ku Nyuma wa Tshijila nebalua kabidi kumanya ku bukola bumua ebuneyezu Kilisto udi Mupandishi wa ba pa buloba, ne Joseph Smith udi mubuluidi ne muambi wenda mu matuku a ndekelu, ne Ekelezia wa Yezu Kilisto wa Bansantu ba Matuku a Ndekulu udi bukalenga bua Mukalenga bushikikibua tshia kabidi pa buloba, mu dilongolola dia Kulua Kuibidi kua Mashiya.

BUJADIKI BUA BAJADIKI BASATU

Bimanyika mu bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonso, kuafikila mudimu ewu: Ne tuetu, ku ngâsa wa Nzambi Tatu, ne Mukalenga wetu Yezu Kilisto, tuamonyi bitata bidi bikala ne miandiku eyi, miandiku idi ya bantu ba Nefi, ne kabidi a Bena Lamana, bana babu, ne kabidi a bantu ba Yaledo, avuila ku kaleya kavua kakudibua. Ne tudi kabidi bamanya ne avua miandamunyibua ku dipa ne bukola bua Nzambi, bualu dîyi dienda didi dimanyisha nanku kutudi; bua nanku tudi bamanya bua bushuwa ne mudimu ewu udi mulelela. Ne tudi kabidi tujadika ne tuamonyi mikanunu idi pa mutu pa bitata; ne ivua milejibua kutudi ku bukola bua Nzambi, kadi kudi muntu to. Ne tudi tumanyisha ne miaku ya bushindama, ne muanjelu wa Nzambi wakapueka kumbukila mu diûlu, ne kutuala ne kuteka ku mesu etu, ne tuakatangila ne kumona bitata, ne mikanunu pa mutu apu; ne tudi bamanya ne ku ngâsa wa Nzambi Tatu, ne wa Mukalenga wetu Yezu Kilisto, tuakamona ne tudi tujadika ne malu â adi malelela. Ne bidi bia dikema ku mesu etu. Nansha nanku, dîyi dia Mukalenga diakatupesha mukenji ne tudi tubijadika; bua nanku, bua kuikala batumikidi ku mikenji ya Nzambi, tudi tuamba bujadiki bua bintu ebi. Ne tudi bamanya ne bituikala ne lulamatu mu Kilisto, tukupula mashi a bantu bonso ku bilamba bietu, ne tusanganyibua katuyi ne katoba to kumpala kua nkuasa wa tshilumbululu wa Kilisto, ne tusomba nenda tshienbelela mu diûlu. Ne lumu luikala kudi Tatu, ne kudi Muana, ne kudi Nyuma wa Tshijila, badi Nzambi umua. Amena.

OLIVER COWDERY
DAVID WHITMER
MARTIN HARRIS

BUJADIKI BUA BAJADIKI MUANDA MUKULU

Bimanyika kudi bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonso, kuafikila mudimu ewu: Ne Joseph Smith, Muana, muandamunyi wa mudimu ewu, watuleji bitata bidi biakudibua, bidi ne dimueneka dia ngolo; ne mabeji onsu adi Smith ewu muandamuna tudi ba'alenga ne bianza bietu; ne tuamonyi kabidi mikanunu pa mutu apu, onsu awu adi ne dimueneka dia mudimu wa kala,

ne a mudimu wa bianza wa kukema. Ne etshi tudi tujadika ne miaku ya bushindama, ne Smith ewu watuleji, bualu tuamonyi ne tuakabitêta, ne tudi bamanya bua bushuwa ne Smith ewu udi ne bitata bituambi ebi. Ne tudi tufila mêna etu kudi ba pa buloba, bua kujadikila ba pa buloba bua tshitudi bamona. Ne katuenta tushima to, Nzambi muikala utshijadika.

CHRISTIAN WHITMER

JACOB WHITMER

PETER WHITMER, MUANA

JOHN WHITMER

HIRAM PAGE

JOSEPH SMITH, TATU

HYRUM SMITH

SAMUEL H. SMITH

BUJADIKI BUA MUAMBI JOSEPH SMITH

Miaku ya Muambi Joseph Smith nkayenda bitangila dilopoka dia Mukanda wa Molomo idi:

“Mu dilolo . . . dia dituku dia makumi abidi ne dimua dia ngondu wa tshitema [1823] . . . ngakadifila mu disambila ne ditendeke-na kudi Nzambi wa Bukitu Bonsu. . . .

“Pamvua nanku mu ngenzedi wa dibikila Nzambi, ngakamona bukenka bumueneka mu nzubu wanyi wa bulalu, buakatungunuka kuvulangana tô ne pavua nzubu wa bulalu mukenka kupita mujalamu wa diba, pakamueneka katataka muntu ku luseka lua bulalu buanyi, muimanyina mu kapepela, bualu makasa enda ka'avua madiata panshi to.

“Uvua muvuala nkanzu mudilekelela wa butoka bupita. Buvua butoka bupita tshintu tshikuabu tshionsu tshintu nkadi mumona; anyi ntshiena ngitabuija ne tshintu tshia pa buloba tshivua mua kumuene-shibua tshitoka ne tshiengelela menamena nanku to. Bianza bienda bivua tshianana, ne maboku enda kabidi, kakesa kupita pa tumpombu tua bianza; nanku, kabidi, muvua makasa enda tshianana, bu muvua mikolo yenda, kakesa kupita pa tumpombu. Mutu wenda ne nshingu bivua kabidi tshianana. Mvua mua kumona ne kavua ne tshivualu tshikuabu to amu nkanzu ewu, bualu uvua munzulula, bua ne mvua mua kumona munda muenda.

“Katshivua amu nkanzu wenda uvua mutoka menamena to, kadi mubidi wenda mujima uvua muengeleka kabiyi kuamba to, ne mpa-la wenda bulelela bu mudi mupenyi. Nzubu wa bulalu uvua ukenka menamena, kadi kayi wengelela bu muntu uvua pabuiipi nanyi to. Diambedi pangakamutangila, ngakatshina; kadi ditshina katataka diakanshiya.

“Wakambikila mu dîna, ne wakangambila ne uvua mutumibua kufumina kumpala kua Nzambi, ne dîna dienda divua Moloni; ne Nzambi udi ne mudimu buanyi bua kuenza; ne dîna dianyi nediangatshibua bua buimpa ne bubi munkatshi mua bisamba bionsu, bisa bionsu, ne miakulu yonsu, anyi ne nediakudibua mu buimpa ne bubi munkatshi mua bantu bonsu.

“Wakamba ne kuvua mukanda mutekibua, mufundibua pa bitata bia ngolo, muikala ufila mulubu wa bena malaba â ba kala, ne mua-ba udibu bapatukila. Wakamba kabidi ne tshiwudi tshia Lumu Lui-mpa lua kashidi luvuamu, bu muvualu lufidibua kudi Mupandishi kudi benamu ba kala;

“Kabidi, ne kuvua mabua abidi mela mu mata a mpalata—ne

mabua â, masuika ku tshibuikilu tshia pa tshiadi, bivua bibikidibua ne Ulima ne Tumima—biteka ne bitata; ne diangata ne dienzela dia mabua â bivua tshivua tshivuija ‘bamonyi’ mu bikondu bia kala anyi bia bishala; ne Nzambi uvua mualongolola bua kipatshila ka diandamuna mukanda ewu. . . .

“Kabidi, wakangambila, ne pangapeta bitata bivua ye muamba abi—bualu tshikondu tshia kubipeta katshivua tshianji kukumbana to—Ntshivua ne bua kubileja kudi muntu nansha umua to; nansha tshibuikilu tshia pa tshiadi ne Ulima ne Tumima; amu kudi bangape-shibua mukenji bua kubalejabi; bingenza nanku, nembutuka. Pavua ye uyukila nanyi bitangila bitata, tshimônyi tshia kunzuluka mu meji anyi bua ne mvua mua kumona muaba uvua bitata bitekibua, ne mu mushindu mutoka ne mumanyibua menamena bua ne ngakamanya muaba kabidi pangakayaku.

“Kunyima kua dimanyisha edi, ngakamona bukenka mu nzubu wa bulalu bubanga kukunguila pabuipi ne mubidi wa muntu uvua muikala wakula kundi, ne buakatungunuka kuenza nanku tô ne pakashala nzubu wa bulalu kabidi mu mîdima, pa kumbusha amu ku mpenga yenda; ne kabidi ngakamona, musangu umua, bu tshipitshilu tshiunzuluka buludi mu diûlu, ne wakabanda tô ne muakajiminaye yonsu, ne nzubu wa bulalu kushala bu muvuaye kumpala kua bukenka bua mu diûlu ebu kumueneka.

“Ngakalala nnana meji pa disunguluja dia bualu ebu, ne nkema bikola bua bivua bingambila kudi mutumibua wa mushindu mukua-bu ewu; pangakajandula musangu umua, munkatshi mua dinana meji anyi, ne nzubu wanyi wa bulalu uvua kabidi muikala ubanga kuenka, ne bu mu kasunsa, mutumibua wa mu diûlu umua awu uvua kabidi ku luseka lua bulalu buanyi.

“Wakatuadija, ne kabidi kulonda malu amua awu avuaye mulonda ku dikumbula dienda dia kumpala, kakuyi dishilangana nansha dikesa to; kunyima kua kuenza nanku, wakamanyisha bua dilumbu-luisha dinena divua dilua pa mutu pa buloba, ne kabutu ku tshiyola, muela wa mvita, ne tshipupu; ne dilumbu-luisha dikola nedilua pa mutu pa buloba mu tshikondu etshi. Muikala mulonda malu â, wakabanda kabidi bu muvuaye muenza kumpala.

“Musangu ewu, bivua binsomba mu meji bikola, bua ne tulu tua-kanyema ku mesu kuanyi, ne ngakalala mutshimunyibua mu dikema bua bimbua mumona ne mumvua. Kadi dikema kayi pangakamona kabidi mutumibua umua awu ku luseka lua bulalu buanyi, ne ku mumvua undondela anyi ungambuluila kabidi malu amua awu bu kumpala; ne wakansakidila mema didimuisha, ungambila ne Satana neakeba bua kuntêta (bua bualu bua bupela bua dîku dia tatuanyi),

bua kupeta bitata bua kipatshila ka kunema. Etshi, wakankandika, wamba ne ntshiena ne bua kuikala ne meji makuabu mu diangata dia bitata to kadi bua kutumbisha Nzambi, ne ntshiena bua kuenzeji-bua kudi dijinga dikuabu to amu dia kuasa bukalenga buenda; kabi-yi nanku to, ntshivua mua kubipeta to.

“Kunyima kua dikumbula dienda disatu edi, wakabanda kabidi mu diûlu bu kumpala, ne mvua kabidi mushala nnana meji bua tshibulangenyi tshia bivua bifuma kungenzekela; pabuipi ne katata-ka kunyima kua mutumibua wa mu diûlu ewu mubanda munshiya bua musangu muisatu, tshitale tshiakasama, ne ngakamona ne butuku bukavu butshia, bua ne miyiki yetu ivua ne tshia kuikala mine-nga butuku bujima.

“Mutantshi muîpi kunyima kua mema mujuka pa bulalu buanyi, ne, bu tshibidilu, ngakaya kuenza midimu ya nsongu ya mu dituku; kadi, mu didikija kuenza mudimu bu misangu mikuabu, ngakamona bukola buanyi ne buvua butshioka bikola bu ne kunshiya ntshiyi nkumbana. Tatuanyi, uvua ukuata nanyi mudimu, wakajandula ne mvua ne bualu, ne wakangambila ne nya ku mbelu. Ngakâsa luendu ne meji a kuya ku nzubu; kadi, mu didikija dia kusambuka lupangu bua kupatuka mu budimi mutuvua, bukola buanyi buakanjika bonsu, ne ngakakuluka panshi ntshiyi ne bukola to, ne bua mutantshi muke-sa muikala bu ntshiyi mumanya tshintu nansha tshimua to.

“Tshintu tshia kumpala tshimvua mua kuvuluka tshivua dîyi dia-kula kundi, dimbikila mu dîna dianyi. Ngakatangila mûlu, ne kumona mutumibua umua awu muimana kûlu kua mutu wanyi, mujingulu-ka ne bukenka bu kumpala. Wakangambila kabidi bionsu bivua mungambila butuku bushala, ne wakampesha mukenji bua kuya kudi tatuanyi ne kumuambila bua tshimônyi ne mikenji bimvua mupeta.

“Ngakatumikila; ngakapingana kudi tatuanyi mu budimi, ne ngakamulondela bualu bujima. Wakangandamuna ne buvua bua kudi Nzambi, ne wakangambila ne nya ne ngenza mumvua mupeshibua mukenji kudi mutumibua. Ngakashiya budimi, ne ngakaya ku mua-ba uvua mutumibua mungambila ne bitata bivua bitekibua; ne amu bua butoka bua tshimônyi tshingakamona bua bualu buawu, ngakamanya muaba ewu mu kasunsa kangakafika koku.

“Pabuipi ne musoku wa Manchester, comté wa Ontario, New York, kudi kakuna ka bunena bukumbana kimana, ne kabanduluka kupita tukuabu tonsu mu mutumba. Ku luseka lua ku wesete lua kakuna aka, kula to ne ku mutu, muinshi mua dibua dia bunena bukumbana, kuvua kusomba bitata, biteka mu musheta wa dibua. Dibua edi divua ne mupimbu ne divungama munkatshi mua luseka lua mûlu, ne dikepela ku mielelu, mua ne tshitupa tshia munkatshi tshiadi

tshivua tshimueneka pa mutu pa bulaba, kadi muelelu nseka yonsu uvua mubuikidibua ne buloba.

“Muikala mumbusha buloba, ngakapeta luambuidi, lungakela muinshi mua dibua, ne ngakaditakula ne dibueja dikesa. Ngakatangilamu, ne ngakamonamu bushuwa bitata, Ulima ne Tumima, ne tshibuikilu tshia pa tshiadi, bu muvua mutumibua muamba. Musheta muvuabi bisomba uvua muenza mu diasa dia mabua pamua mu mushindu wa siman. Mu ntaku wa musheta muvua musomba mabua abidi matshiamakana mu musheta, ne pa mabua abidi â pavua basomba bitata ne bikuabu bintu nabi.

“Ngakidikija kubipatula, kadi ngakakandikibua kudi mutumibua, ne mvua kabidi mumanyishibua ne tshikonde tshia kubilopola katshivua tshianji kufika to, nansha katshiakulua to, tô ne bidimu binayi kumbukila ku tshikonde etshi; kadi wakangambila ne mvua ne bua kulua ku muaba ewu menamena tshidimu tshimua kumbukila ku tshikonde etshi, ne neasambakenaku nanyi, ne mvua ne bua kutungunuka kuenza nanku tô ne palua tshikonde tshia kupeta bitata ebi.

“Bilondeshila bu mumvua mupeshibua mukenji, ngakaya ku ndekelu kua tshidimu tshionsu, ne musangu onsu ngakasanganaku mutumibua umua awu, ne kupeta mayisha ne meji kudiye ku miyuki yonsu, bitangila tshivua Mukalenga ulua kuenza, ne munyi ne mu mushindu kayi bukalinga buenda buvua kulombodibua mu matuku a ndekelu. . . .

“Ku ndekelu tshikonde tshia kupeta bitata, Ulima ne Tumima, ne tshibuikilu tshia pa tshiadi tshiakafika. Mu dituku dia makumi abidi ne abidi dia ngonde wa tshitema, tshidimu tshinunu ne nkama muanda mukulu ne makumi abidi ne muanda muteketa, muikala muya bu tshibidilu ku ndekelu kua tshidimu tshikuabu ku muaba uvuabi bitekibua, mutumibua wa mu diûlu umua awu wakabifila kundi ne bujitu: ne mvua ne bua kubilama bimpa; ne bingabilekelela ku dipanga disumpakana, anyi ku dilengulula dianyi dia nansha mushindu kayi, nenkoshibua; kadi ne bingenzela makanda anyi onsu bua kubikuba, tô ne pabiangataye, mutumibua ewu, nebikubibua.

“Mema katataka kujandula tshiena bualu tshimvua mupeshibua bujitu bukola bua kubilama bimpa, ne bua tshinyi bivua ne mutumibua uvua muamba ne pangenza tshivua tshikengedibua ku tshianza tshianyi, neabiangata. Bualu katataka kumanyikabi ne mvua nabi, makanda mapita bukola akenjibua bua kubiangata kundi. Bulongolodi bonsu buvua bua kuenjibua buvua bua kipatshila aku. Dikengeshibua diakalua bululu kupita ne dikola kupita kumpala, ne misumba ya bantu ivua ne ntema ya munanunanu bua kubiangata kundi, ikalabi bukumbana. Kadi ku lungenyi lua Nzambi, biakashala bikubibua

mu bianza bianyi, tô ne pangakakumbaja nabi tshivua tshikengedi-bua ku tshianza tshianyi. Bilondeshila ku diumvuangana, pakabilomba mutumibua, ngakabifila kudiye; ne udi nabi mu bulami buenda tô ne dituku edi, dikala dituku dibîdi dia ngondu muitanu, tshidimu tshinunu tshimua ne nkama muanda mukulu ne makumi asatu ne muanda mukulu.”

Bua mulubu mujima, tangila mu Joseph Smith—Mulubu mu Busanga bua Mushinga Mukola.

Miandiku ya kala milopodibua nanku ku buloba bu mudi dîyi dia bantu diakula ku lupuishi, ne miandamunyibua mu ngakuilu mupiamupia ku dipa ne bukola bua Nzambi bijadikibua ne ngitabilu wa Nzambi, ivua diambedi mipatudibua bua ba pa buloba mu Angele mu tshidimu tshia 1830 bu THE BOOK OF MORMON.

DIUMVUIJA MU TSHIKOSU BITANGILA MUKANDA WA MOLOMO

Mukanda wa Molomo udi miandiku ya tshijila ya bantu mu Ame-
lika wa kala ne uvua mukanunyibua pa bitata bia tshiamua.
Kudi miandiku eyi miangatshibua kudi kulonda kuinshi eku:

1. *Bitata bia Nefi*, bivua bikala bia mishindu ibidi: bitata bikesa ne bitata binena. Bia kumpala bivua nangananga bifila ku malu a nyuma ne disadila ne malongesha a bambi, pavua bibîdi bikala kupitshila ne malu a kala a bantu abu (1 Nefi 9:2–4). Kumbukila ku tshikonde tshia Mosiya, nansha nanku, bitata binena kabidi bivua ne malu a mushinga munena mu nyuma.
2. *Bitata bia Molomo*, bidi bikala ne tshikosu tshia kudi Molomo tshia ku bitata bia Nefi, ne diumvuija dia bungi. Bitata ebi kabidi bidi ne ntungunuku wa malu a kala kudi Molomo ne nsakidilu kudi muanenda wa baluma Moloni.
3. *Bitata bia Etele*, bidi bilonda malu a kala a Bena Yaledede. Miandiku eyi ivua mikosolodibua kudi Moloni, wakelamu mêyi enda nkayenda ne kusangisha miandiku eyi ne bunena bua malu a kala ku mutu wa mukanda wa “Mukanda wa Etele.”
4. *Bitata bia kalabi* bivua bituadibua kudi bantu ba Lehi kumbukila ku Yelushalema mu 600 k.d.K. Ebi bivua ne “mikanda itanu ya Mose, . . . ne kabidi miandiku ya Bena Yuda kumbukila ku mbanngilu, . . . kupueka ku ntuadijilu wa bumfumu bua Sedekiya, mfumu wa Yuda; ne kabidi mambi a bambi bansantu” (1 Nefi 5:11–13). Mambulula a bungi a mu bitata ebi, atêla Yeshaya ne bambi bakuabu ba mu Bibiliya ne badi kabayi ba mu Bibiliya, adi amueneka mu Mukanda wa Molomo.

Mukanda wa Molomo udi munda muawu ne bitupa anyi bipesa binena dikumi ne bitanu, bimanyika, kumbusha tshimua, bu mikanda, nangananga bibikidibua mu dîna dia mufundi mukulu wabi. Tshitupa tshia kumpala (mikanda isambombo ya kumpala, mishikila ne Omoni) tshidi diandamuna dia ku bitata bikesa bia Nefi. Pankatshi pa mukanda wa Omoni ne wa Mosiya kudi dibueja dibikidibua ne Miaku ya Molomo. Dibueja edi didi dituangaja miandiku mikanunyibua pa bitata bikesa ne tshikosu tshia Molomo tshia bitata binena.

Tshitupa tshila kupita, kumbukila ku Mosiya tô ne ku shapita 7 wa Molomo, kudi diandamuna dia tshikosu tshia Molomo tshia bitata bia Nefi. Tshitupa tshia ngoyelu, kumbukila ku shapita wa 8 wa Molomo tô ne ku ndekelu wa mukanda ewu, kukanuna kudi muana

wa baluma wa Molomo, Moloni, uvua, kunyima kua dijikija miandiku ya moyo wa tatuenda, muenza tshikosu tshia miandiku ya Bena Yaledo (bu mukanda wa Etele) ne kunyima kusakidila bitupa bima nyika bu mukanda wa Moloni.

Mu anyi pabuipi ne 421 p.d.K., Moloni, wa ndekelu wa ku bambi balondi ba malu a kala ba Bena Nefi, wakakanga miandiku ya tshijila eyi ne kuyisokoka mu Mukalenga, bua kulopodibua mu matuku a ku ndekelu, bu muvuabi bidianjila kuamba kudi dîyi dia Nzambi ku njila wa bambi benda ba kala. Mu 1823 p.d.K., Moloni umua ewu, apu muntu mubika, wakakumbula Muambi Joseph Smith ne kulondakaja kufila bitata bikanunyibua kudiye.

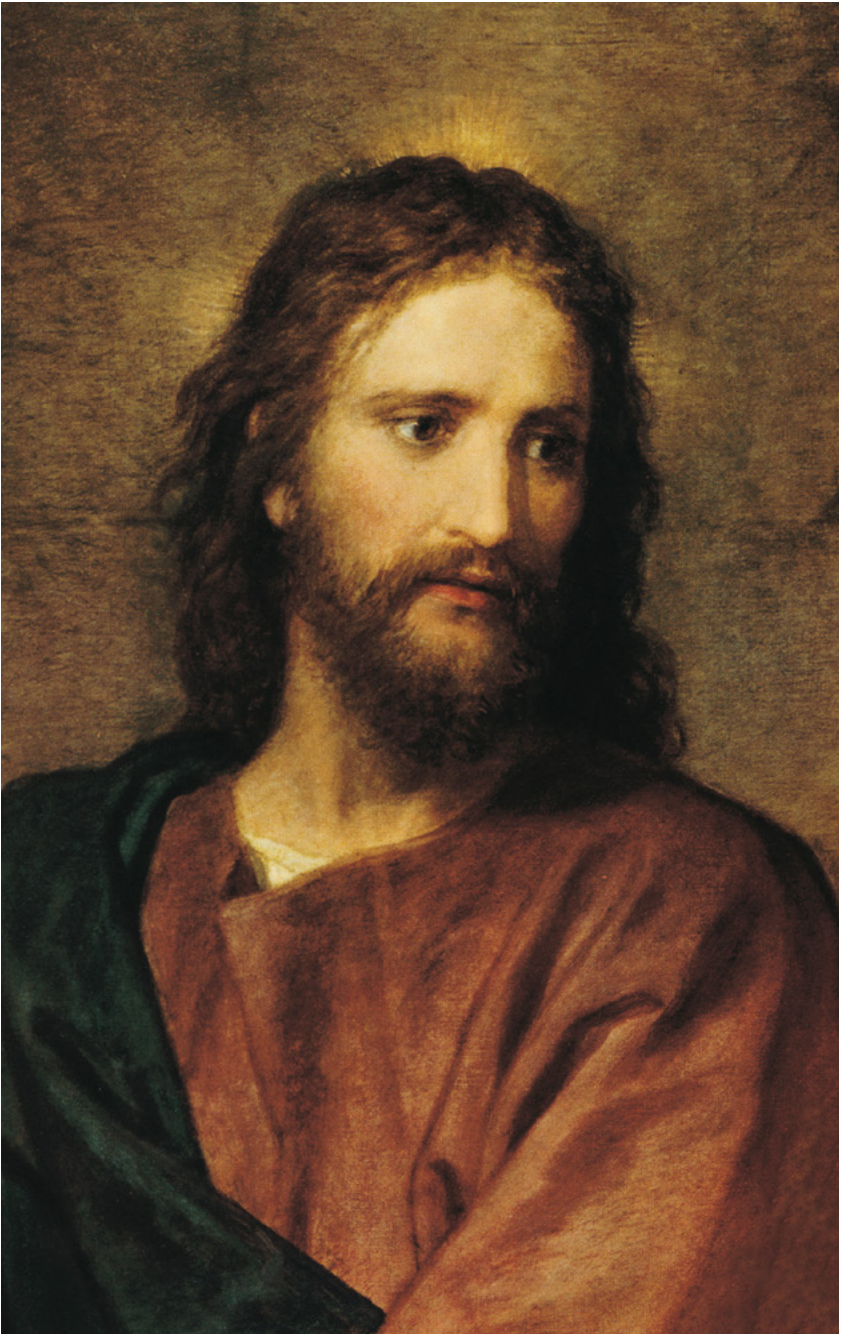
Bitangila mfundilu ewu: Dibeji dia dîna dia ntudijilu, katataka kudianjila dibeji dia tshikebelu, didi diangatshila ku bitata ne didi dia ku mifundilu ya tshijila. Bibangilu kabiyi bikuma mu italika to, bu mudi mu 1 Nefi ne katataka kudianjila Mosiya shapita 9, bidi pabi bia ku mifundilu ya tshijila. Bibangilu mu italika, bu mudi mu ngumvuijilu ya shapita, kabiena bia ntudijiluwa mifundilu to, kadi bidi mambuluisa a kulonga melamu bua dikuatshisha mu kubala.

Amua matupakana mu mifundilu avua mikala matungunuka mu mifundilu mishala ya Mukanda wa Molomo mupatudibua mu Angele. Mfundilu ewu udi muikala ne malengeji adi amueneka makumbana bua kutuala mukanda ewu mu diakanyinangana ne malu mamba a kumpala kua dipatudibua diawu ne mifundilu ya bangabanga ivua mifundulula kudi Muambi Joseph Smith.

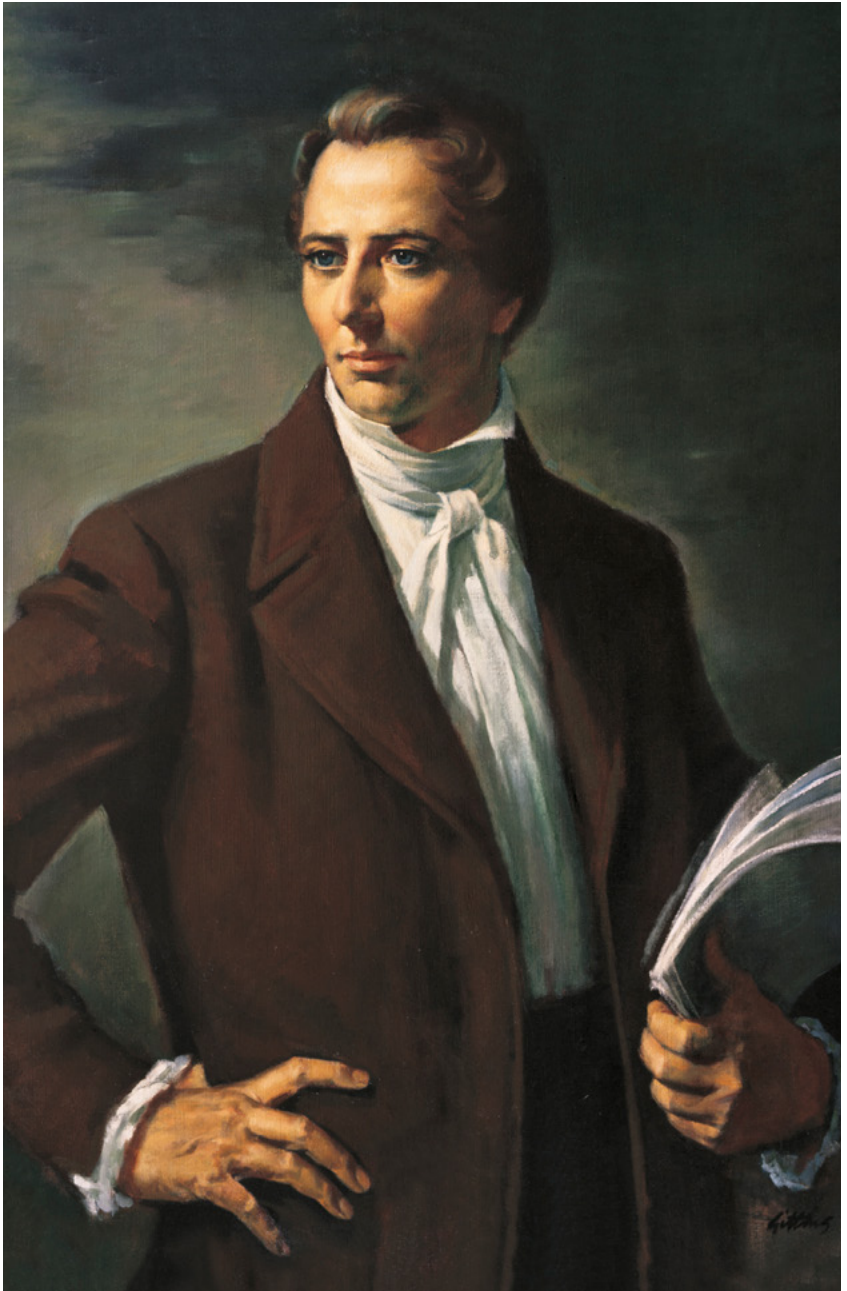

BIFUANYIKIJI

Mukalenga Yezu Kilsto
Dizola ne langi kudi Heinrich Hofmann

Muambi Joseph Smith

Dizola ne langi kudi Alvin Gittins

Tangila ku “Bujadiki bua Muambi Joseph Smith,” mabeji xi–xv

Lehi udi ujjandula Liahona
Dizola ne langi kudi Arnold Friberg
Tangila ku 1 Nefi 16, mabeji 38–41

*Lehi ne bantu benda badi bafika mu bulaba bulaya
Dizola ne langi kudi Arnold Friberg*

Tangila ku 1 Nefi 18, mabeji 47–50

Alama udi utambuisha mu Mâyi a Molomo

Dizola ne langi kudi Arnold Friberg

Tangila ku Mosiya 18, mabeji 206-209

*Samuele Muena Lamana udi wamba ku Nyuma
Dizola ne langi kudi Arnold Friberg
Tangila ku Helamana 16, mabeji 497-499*

Yezu Kilisto udi ukumbula Ma' Amelika

Dizola ne langi kudi John Scott

Tangila ku 3 Nefi 11, mabeji 526-529

Moloni udi ujika miandiku ya Bena Nefi
Dizola ne langi kudi Tom Lovell
Tangila ku Molomo 8, mabeji 589–593

MUKANDA WA KUMPALA WA NEFI

BUMFUMU BUENDA NE DIKUATSHILA DIENDA

Mulubu wa Lehi, ne mukaji wenda Saliya, ne bana benda ba baluma banayi, bikala babikidibua, (kubangila ku muana wa kumpala) Lamana, Lemuele, Sama, ne Nefi. Mukalenga udi udimuisha Lehi bua kumbuka ku bulaba bua Yelushalema, bualu bua udi wamba ku Nyuma kudi bantu bitangila malu mabi abu ne badi bakeba bua kuangata moyo wenda. Udi wasa luendu lua matuku asatu mu tshipela ne diku dienda. Nefi udi wangata bana babu ba baluma ne upinganyina miandiku ya Bena Yuda ku bulaba bua Yelushalema. Mulubu wa makenga abu. Badi bangata bana ba bakaji ba Yishemaela bu bakaji babu. Badi bangata mēku abu ne baya mu tshipela. Makenga ne ntatu yabu mu tshipela. Njila ya ngendu yabu. Badi balua ku mâyi manena. Bana babu ne Nefi ba baluma badi bamutombokela. Udi ubapuwisha, ne wenza buatu. Badi babikila dīna dia muaba ewu ne Buvula. Badi basabuka mâyi manena babuela mu bulaba bulaya, ne bikuabu. Ebi bidi bilondeshila ku mulubu wa Nefi; anyi mu mēyi ma-kuabu, mema, Nefi, ngafundi miandiku eyi.

SHAPITA 1

Nefi udi ubanga miandiku ya bantu benda—Lehi udi umona mu tshimōnyi dikunji dia kapia ne ubala mu mukanda wa mambi—Udi usamuna Nzambi, udianjila kuamba dilua dia Mashiya, ne wamba ku Nyuma bua dibutuka dia Yelushalema—Udi ukengeshibua kudi bena Yuda. Pabuipi ne 600 k.d.K.

MEMA, Nefi, muikala muledibua kudi baledi bimpa, bua nanku mvua mulongeshibua kakesa mu dimanya dionsu dia tatuanyi; ne muikala mumona ntatu ya bungi mu matuku anyi, nansha nanku, muikala musuibua bikola kudi Mukalenga mu

matuku anyi onsu; eyowa, muikala mupeta dimanya dikola dia buimpa ne dia malu masokoka a Nzambi, bua nanku ndi ngenza miandiku ya bienzedi bianyi mu matuku anyi.

2 Eyowa, ndi ngenza miandiku mu muakulu wa tatuanyi, udi muikala wa dimanya dia bena Yuda ne muakulu wa bena Eji-pitu.

3 Ne ndi mumanya ne miandiku indi ngenza idi milelela; ne ndi ngenza ne tshianza tshianyi nkayanyi; ne ndi nyenza bilondeshila ku dimanya dianyi.

4 Bualu biakalua ku ntuadijilu wa tshidimu tshia kumpala tshia bumfumu bua Sedekiya, mfumu

wa Yuda, (tatuanyi, Lehi, muikala muikadila mu Yelushalema matuku enda onsu); ne mu tshidimu tshiotshimua atshi kuakalua bambi ba bungi, bamba ku Nyuma kudi bantu ne badi ne tshia kuku-dimuna mutshima, anyi tshimenga tshinena tshia Yelushalema netshibutuka bulelela.

5 Pananku biakalua ne tatuanyi, Lehi, bu muvuaye uya wakasambila Mukalenga, eyowa, mena ne mutshima wenda onsu, bua bantu benda.

6 Ne biakalua ne bu muvuaye usambila Mukalenga, kuakalua dikunji dia kapia ne diakikadila pa dibua kumpala kuenda; ne wakamona ne kumvua bia bungi; ne bua bualu bua malu akamonye ne kumvuaye, wakakanka ne kuzakala menamena.

7 Ne biakalua ne wakapingana ku nzubu wenda ku Yelushalema; ne wakadiupuila pa bulalu buenda, muikala mutûtshika kudi Nyuma ne kudi malu avuaye mumona.

8 Ne muikala nanku mutûtshika kudi Nyuma, wakambudibua kula mu tshimônyi, mena ne wakamona diûlu diunzuluka, ne wakela meji mumona Nzambi musomba pa nkuasa wenda wa butumbi, munyunguludibua kudi bisumbu bia banjelu kabiya kubala bamueneka bu bavua bimba misambu ne basamuna Nzambi wabu.

9 Ne biakalua ne wakamona Umua utulukila munkatshi mua diûlu, ne wakamona ne dikenka

dienda divua dipita edi dia diba mu mujalamu.

10 Ne wakamona kabidi dikumi ne babidi bakuabu bamulonda, ne dikenka diabu divua dipita dia mitoto mûlu.

11 Ne bakalua panshi ne bakaya pa mpala wa buloba; ne wa kumpala wakalua ne wakimana kumpala kua tatuanyi, ne wakamupesha mukanda, ne wakamuambila ne abala.

12 Ne biakalua ne bu muvuaye ubala, wakuwula ne Nyuma wa Mukalenga.

13 Ne wakabala, wamba: Diakabi, diakabi kudi Yelushalema, bualu ngamonyi malu mapita bubu eba! Eyowa, ne tatuanyi wakabala malu a bungi bitangila Yelushalema—ne neabutuka, ne benamu; ba bungi nebafua ku muela wa mvita, ne ba bungi nebambudibua bakuatshibu ku Babulona.

14 Ne biakalua ne pakabala tatuanyi ne pakamonaye malu a bungi manena ne a dikema, wakamba mu kutua tshikemu malu a bungi kudi Mukalenga; a bu nanku: Midimu yeba idi minena ne ya dikema, Ô Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu! Nkuasa weba wa butumbi udi kûlu mu diûlu, ne bukola, ne buimpa, ne lusa bieba bidi pa mutu pa bena pa buloba bonsu; ne, bualu bua udi ne lusa, kuakulekela ne badi balua kûdi, bafua to!

15 Ne ku mushindu ewu ki muvua ngakuilu wa tatuanyi mu disamuna dia Nzambi wenda;

bualu anyima wenda wakasanka, ne mutshima wenda mujima uvua muwula, bua bualu bua malu avuaye mumona, eyowa, avua Mukalenga mumuleja.

16 Ne mpindiewu mema, Nefi, ntshiena ngenza mulubu mujima wa malu adi tatuanyi mufunda, bualu udi mufunda malu a bungi akamonaye mu bimônyi ne mu bilota; ne udi kabidi mufunda malu a bungi akambaye ku Nyuma ne akakulaye kudi bana benda, angabenga kufundila mulubu mujima.

17 Kadi nengenza mulubu wa bienzedi bianyi mu matuku anyi. Monayi, ndi ngenza tshikosu tshia miandiku ya tatuanyi, pa bitata bindi muenza ne bianza bianyi nkayanyi; pananku, kunyima kua mema kujikija kukosolola miandiku ya tatuanyi, pashisha nengenza mulubu wa moyo wanyi nkayawu.

18 Bua nanku, ndi musua ne numanya, ne kunyima kua Mukalenga muleja malu a bungi a dikema kudi tatuanyi, Lehi, eyowa, bitangila dibutuka dia Yelushalema, monayi wakaya munkatshi mua bantu, ne wakabanga kumba ku Nyuma ne kumanyisha kudibu bitangila malu avuaye mumona ne mumvua.

19 Ne biakalua ne bena Yuda bakamuseka bua bualu bua bubu ne malu akajadikaye buabu; bualu bulelela wakajadika bua bubu buabu ne bua malu mapita bubu abu; ne wakajadika ne malu akamonaye ne akumvuaye, ne

kabidi malu akabalaye mu mukanda, mamueneshibua patoka bua dilua dia Mashiya, ne kabidi disungila dia ba pa buloba.

20 Ne pakumvua Bena Yuda malu â bakamufikila tshiji; eyowa, mena bu ne bambi ba kala, bakipatabu, ne bakasabu mabua, ne bakashipabu; ne bakakeba kabidi moyo wenda, bua bawangata. Kadi monayi, mema, Nefi, nendeja kunudi ne midimu mimpa ya lusa lua Mukalenga idi pa bonsu badiye musungula, bua bualu bua ditabuija diabu, bua kubavuija ne bukutu mena ne ku bukola bua didipatuisha.

SHAPITA 2

Lehi udi uya ne diku dienda mu tshipela ku Mbuwa Mukunza—Badi bashiya bintu biabu—Lehi udi ufila mulambu kudi Mukalenga ne ulongesha bana benda ba baluma bua kulama mikenji—Lamana ne Lemuele badi banungena tatuabu—Nefi udi utumikila ne usambila ne ditabuija; Mukalenga udi wakula kudiye, ne udi usungudibua bua kukôkesha bana babu ba baluma. Pa-buipi ne 600 k.d.K.

BUALU, monayi, biakalua ne Mukalenga wakakula kudi tatuanyi, eyowa, mena mu tshilota, ne wakamba kudiye: Udi mubeneshibua Lehi, bua bualu bua malu awudi muenza; ne bualu bua udi muikala ne lulamatu ne mumanyisha bantu malu angakakupe-shela mukenji, Mona, badi bakeba bua kuangata moyo weba.

2 Ne biakalua ne Mukalenga wakapesha tatuanyi mukenji, mena mu tshilota, ne angata dîku dienda ne aya mu tshipela.

3 Ne biakalua ne wakatumikila dîyi dia Mukalenga, bua nanku wakenza muakamupeshela Mukalenga mukenji.

4 Ne biakalua ne wakaya mu tshipela. Ne wakashiya nzubu wenda, ne bulaba bua bupianyini buenda, ne ngolo wenda, ne mpalata wenda, ne bintu bienda bia mushinga, ne kakaya ne tshintu nansha tshimua to, amu bikala dîku dienda, ne biakudia, ne ntenta, ne wakaya mu tshipela.

5 Ne wakapueka ku mikalu pabuipi ne muelelu wa Mbuwa Mukunza; ne wakenda mu tshipela mu mikalu idi pabuipi menamena ne Mbuwa Mukunza; ne wakenda mu tshipela ne dîku dienda, divua dikala ne mamuanyni, Saliya, ne bakulu banyi ba baluma, bavua bikala Lamana, Lemuele, ne Sama.

6 Ne biakalua ne pavuaye munda matuku asatu mu tshipela, wakâsa ntenta wenda mu tshibanda ku mpenga wa musulu wa mâyi.

7 Ne biakalua ne wakibaka tshiôshelu tshia mabua, ne wakafila mulambu kudi Mukalenga, ne wakasakidila kudi Mukalenga Nzambi wetu.

8 Ne biakalua ne wakabikila dîna dia musulu, ne Lamana, ne uvua mupongoloka mu Mbuwa Mukunza; ne tshibanda tshivua

mu mikalu pabuipi ne mukana muawu.

9 Ne pakamona tatuanyi ne mâyi a musulu avua mapongoloka mu mpokolo wa Mbuwa Mukunza, wakakula kudi Lamana, wamba: Ô ne wikala bu mudi musulu ewu, upueka ne ditungunuka ku mpokolo wa buakana bonsu!

10 Ne wakakula kabidi kudi Lemuele: Ô ne wikala bu mudi tshibanda etshi, mukamakana ne musuminyina, ne kutshinyungi mu dilama dia mikenji ya Mukalenga!

11 Mpindiewu ebi wakakula bua bualu bua dîminyina dia nshingu dia Lamana ne Lemuele; bualu monayi, bakanungena tatuabu mu malu a bungi, bualu bua uvua muntu wa bimônyi, ne uvua mubapatula mu bulaba bua Yelushalema, bua kushiya bulaba bua bupianyini buabu, ne ngolo yabu, ne mpalata yabu, ne bintu biabu bia mushinga, bua kufuila mu tshipela. Ne ebi bakamba uvua muenza bua bualu bua meji masenji a mu mutshima wenda.

12 Ne nanku Lamana ne Lemuele, bikala bakulu, bakanungena tatuabu. Ne bakanungana bualu bua kabavua bamanya ngenzelu wa Nzambi awu wakabafuka to.

13 Nansha kabakitabuija ne Yelushalema, tshimenga tshinena atshi, tshivua mua kubutuka bilondeshila ku mêyi a bambi to. Ne bavua bu mudi Bena Yuda

bavua ku Yelushalema, bavua bakeba bua kuangata moyo wa tatuanyi.

14 Ne biakalua ne tatuanyi wakakula kudibu mu tshibanda tshia Lemuele, ne bukola, muikala muwula ne Nyuma, tō ne pakabukuka mibidi yabu kumpala kuenda. Ne wakabapuwisha, bua ne kabakakima kuakula kudiye to; bua nanku, bakenza bu muakabapeshaye mukenji.

15 Ne tatuanyi uvua muikadila mu ntenta.

16 Ne biakalua ne mema, Nefi, muikala nsonga menamena, nansha nanku muikala ne mubidi munena, ne kabidi muikala ne majinga manena a kumanya malu masokoka a Nzambi, bua nanku, ngakabila kudi Mukalenga; ne monayi wakankumbula, ne wakatekesha mutshima wanyi bua ne ngakitabuija mêyi onsu avua tatuanyi muakula; bua nanku, ntshiakamutombokela to bumuvua bana betu ba baluma.

17 Ne ngakakula kudi Sama, muikala mmanyisha kudiye malu avua Mukalenga mumuenesha kundi ku Nyuma wa Tshijila wenda. Ne biakalua ne wakitabuija mêyi anyi.

18 Kadi, monayi, Lamana ne Lemuele bakabenga kumvuila mêyi anyi; ne muikala munyingalala bualu bua dipapisha dia mitshima yabu ngakabila kudi Mukalenga buabu.

19 Ne biakalua ne Mukalenga wakakula kundi, wamba: Udi

mubeneshibua, Nefi, bua bualu bua ditabuija dieba, bualu udi munkeba ne dinanukila, ne bu-puekela bua mutshima.

20 Ne monsu munualama mikenji yanyi, nenulubuluka, ne nenulombodibua ku bulaba bua dilaya; eyowa, mena bulaba bundi mulongolola buenu; eyowa, bulaba budi bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu.

21 Ne monsu muakutombokela bana benu ba baluma, nebako-shibua ku mpala kua Mukalenga.

22 Ne monsu muwalama mikenji yanyi, newenjibua mukōkeshi ne mulongeshi pa bana benu ba baluma.

23 Bualu mona, mu dituku diantombokelabu adi, nembatshipa mena ne mutshipu mukola, ne kabakuikala ne bukōkeshi pa ndelanganyi yeba to pa kumbusha bobu pabu bantombokela.

24 Ne bikalabi ne badi bantombokela, nebikala munyasu kudi ndelanganyi yeba, bua kubasansola mu njila ya divulguka.

SHAPITA 3

Bana ba Lehi ba baluma badi bapingingana ku Yelushalema bua kupeta bitata bia tshiamua tshia kalabi—Labana udi ubenga kufila bitata—Nefi udi ukankamija ne ukimija bana babu ba baluma—Labana udi wiba bintu biabu ne widikija kubashipa—Lamana ne Lemuele badi batûta Nefi ne Sama ne muanjelu udi ubadiwula. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne mema, Nefi, kunyima kua kuakula ne Mukalenga, ngakapingana ku ntenta wa tatuanyi.

2 Ne biakalua ne wakakula kundi, wamba: Mona, ndi mulota tshilota, munda muatshi Mukalenga mumpesha mukenji ne wewa ne bana benu ba baluma nupingana ku Yelushalema.

3 Bualu mona, Labana udi ne miandiku ya Bena Yuda ne kabidi bulondanganyi bua bankambua banyi, ne bidi bidi bikanunyibua pa bitata bia kalabi.

4 Bua nanku, Mukalenga mumpesha mukenji ne wewa ne bana benu ba baluma nuya ku nzubu wa Labana, ne nukeba miandiku eyi, ne nuyituala apa mu tshipela.

5 Ne mpindiewu, mona bana benu ba baluma badi banungana, bamba, ebu budi bualu bukola bundi mulomba kudibu; kadi mona ntshiena mubulomba kudibu to, kadi udi mukenji wa kudi Mukalenga.

6 Bua nanku ndâku, muananyi wa baluma, ne neusuibua kudi Mukalenga, bualu bua kuena munungana to.

7 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakamba kudi tatuanyi: Nenya ne nengenza bintu bidi Mukalenga mumpeshela mukenji, bualu ndi mumanya ne Mukalenga kena upesha mikenji kudi bana ba bantu to, amu yeya mulongolola njila bua bobu kukumbaja tshintu tshidiye mubapeshela mukenji.

8 Ne biakalua ne pakumvua

tatuanyi mêyi â wakasanguluka menamena, bualu wakamanya ne mvua muikala mubeneshibua kudi Mukalenga.

9 Ne mema, Nefi, ne bana betu ba baluma, tuakâsa luendu luetu mu tshipela, ne ntenta yetu, bua kubanda ku bulaba bua Yelushalema.

10 Ne biakalua ne patuakabanda ku bulaba bua Yelushalema, mema ne bana betu ba baluma tuakebejangana.

11 Ne tuakela nshobu—nganyi wa kutudi waya ku nzubu wa Labana. Ne biakalua ne nshobu wakakuata Lamana; ne Lamana wakabueta mu nzubu wa Labana, ne wakayikila nenda bu muvuaye musomba mu nzubu muenda.

12 Ne wakajinga kupeta kudi Labana miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, ivua mikala ne bulondanganyi bua bankambua batatuanyi.

13 Ne monayi, biakalua ne Labana wakafika tshiji, ne wakamuipata ku mpala kuenda; ne kakasua ne angata miandiku eyi to. Bua nanku, wakamba kudiye: Mona udi munyengi, ne nenkushipa.

14 Kadi Lamana wakanyema ku mpala kuenda, ne wakalonda malu avua Labana muenza, kutudi. Ne tuakabanga kuikala ne kanyinganyinga menamena, ne bana betu ba baluma bavua pabuipi ne kupingana kudi tatuanyi mu tshipela.

15 Kadi monayi ngakamba

kudibu ne: Bu mudi Mukalenga ne moyo, ne bu mutudi ne moyo, katuakupueka kudi tatueta mu tshipela to tô ne patudi tukumbaja bualu budi Mukalenga mutupeshela mukenji.

16 Pananku, tuikalayi ne lulumatu mu dilama dia mikenji ya Mukalenga; bua nanku tupuekayi ku bulaba bua bupianyi bua tatueta, bualu monayi udi mushiya ngolo, ne mpalata, ne mishindu yonsu ya mabanji. Ne muenza bionsu ebi bua mikenji ya Mukalenga.

17 Bualu uvua mumanya ne Yelushalema neabutuka bulelela, bua ubi bua bantu.

18 Bualu monayi, badi bapidia mêyi a bambi. Bua nanku, bu tatuanyi mushala mu bulaba ebu kunyima kua yeya mupeshibua mukenji bua kunyema bulaba ebu, monayi, uvua penda ufua. Bua nanku, bivua bikengedibua ne anyema bulaba ebu.

19 Ne monayi, bidi lungenyi kudi Nzambi ne tupeta miandiku eyi, bua ne tukubila bana betu muakulu wa batatueta;

20 Ne kabidi bua ne tubakubila mêyi adi mikala makudibua mukana mua bambi bansantu bonsu, adi mikala mafidibua kudibu ku Nyuma ne bukola bua Nzambi, katshia buloba buabanga, mena ne tshikonde tshia lelu etshi.

21 Ne biakalua ne ku mushindu wa ngakuilu ewu ngakitabujija bana betu ba baluma, ne bikala ne lulamatu mu dilama mikenji ya Nzambi.

22 Ne biakalua ne tuakupueka ku bulaba bua bupianyi buetu, ne tuakasangisha ngolo wetu pamua, ne mpalata yetu, ne bintu bietu bia mushinga.

23 Ne kunyima kua tuetu basangisha bintu ebi pamua, tuakabanda kabidi ku nzubu wa Labana.

24 Ne biakalua ne tuakabuela kudi Labana, ne tuakajinga ku-diye ne atupesha miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, bituvua kumupeshela ngolo wetu, ne mpalata yetu, ne bintu bietu bionsu bia mushinga.

25 Ne biakalua ne pakamona Labana bintu bietu, ne bivua bia bungi menamena, wakabiumvuila lukuka, mua ne wakatuipata, ne wakatuma basadidi benda bua kutushipa, bua angata bintu bietu.

26 Ne biakalua ne tuakanyema kumpala kua basadidi ba Labana, ne tuakenzejibua bua kushiya bintu bietu panyima, ne biakapona mu bianza bia Labana.

27 Ne biakalua ne tuakanyema mu tshipela, ne basadidi ba Labana kabakatukuata to, ne tuakasokoma munda mua lubuebua.

28 Ne biakalua ne Lamana wakamfikila tshiji, ne tatuanyi kabidi; ne kabidi Lemuele wakamfikila tshiji, bualu wakumvuila mêyi a Lamana. Bua nanku Lamana ne Lemuele bakakula mêyi makola kutudi, bakunyi babu ba baluma, ne bakatutûta mena ne mulangala.

29 Ne biakalua ne bu muvuabu batutûta ne mulangala, monayi, muanjelu wa Mukalenga

wakalua ne kuimana kumpala kuabu, ne wakakula kudibu, wamba: Bua tshinyi nudi nutûta muakunyenu ne mulangala? Kanuena bamanya ne Mukalenga udi mumusungula bua kuikala mukôkeshi pa mutu penu, ne ebi bua malu mabi enu anyi? Monayi bandayi kabidi ku Yelushalema, ne Mukalenga neafila Labana mu bianza bienu.

30 Ne kunyima kua muanjelu muakula netu, wakaya.

31 Ne kunyima kua muanjelu muya, Lamana ne Lemuele bakabanga kabidi kunungana, bamba: munyi mudibi mua kuenzeka ne Mukalenga neafila Labana mu bianza bietu? Monayi, udi muntu wa bukutu, ne udi mua kupesha bantu mukenji, eyowa, mena udi mua kushipa makumi atanu; kadi bua tshinyi tuetu to?

SHAPITA 4

Nefi udi ushipa Labana ku mukenji wa Mukalenga ne pashisha wangata bitata bia tshiamua tshia kalabi ku bulongolodi—Zolama udi usungula bua kudisanga ku dîku dia Lehi mu tshipela. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne ngakakula kudi bana betu ba baluma, ngamba: Tubandayi kabidi ku Yelushalema, ne tuikalayi ne lulamatu mu dilama mikenji ya Mukalenga; bualu monayi udi ne bukutu kupita buloba bonsu, kadi bua tshinyi kena ne bua kupita Labana ne bantu benda makumi atanu, eyowa, mena kupita makumi enda a binunu to?

2 Bua nanku, tubandayi; tui-kalayi ne makanda bumuvua Mose; bualu bulelela wakambila mâyi a Mbuwa Mukunza ne akapanduluka eku ne eku, ne bata-tuetu bakapita, kupatukabu mu bukuatshibu, panshi pûma, ne misumba ya basalayi ya Palô yakalonda ne yakafua mu mâyi a Mbuwa Mukunza.

3 Mpindiewu monayi nudi bamanya ne bidi bilelela; ne nudi kabidi bamanya ne muanjelu uvua muakula kunudi; bua tshinyi nudi mua kuela mpata anyi? Tubandayi; Mukalenga udi ne makanda a kutupatuisha, mena bu batatuetu, ne kushipa Labana, mena bu Bena Ejjipitu.

4 Mpindiewu, pangakakula mêyi â, bakafika tshiji kabidi, ne bavua batungunuka kunungana; nansha nanku bakandonda tô ne patuakalua pambelu pa bimanu bia Yelushalema.

5 Ne bivua butuku; ne ngakenza ne basokoma pambelu pa bimanu. Ne kunyima kua basokoma, mema, Nefi, ngakadibueja mu tshimenga ne kuya mutangila ku nzubu wa Labana.

6 Ne mvua mulombodibua kudi Nyuma, ntshiyi mudianjila kumanya malu amvua ne bua kuenza to.

7 Nansha nanku ngakaya, ne bu mungakalua pabuipi ne nzubu wa Labana ngakamona muntu muluma, ne uvua mupona pa buloba kumpala kuanyi, bualu bua uvua mukuatshika mvinyo.

8 Ne pangakalua kudiye ngakasangana ne uvua Labana.

9 Ne ngakamona muela wenda wa mvita, ne ngakawupatula mu tshizubu tshiawu; ne tshilabi tshiawu tshivua tshia ngolo munonoka, ne mudimu wa ku bianza wawu uvua mulenga menamena, ne ngakamona ne tshitâtu tshiawu tshivua tshia tshiamua tshikolesha tshia mushinga mukola.

10 Ne biakalua ne ngakenzejibua kudi Nyuma ne nshipa Labana; kadi ngakamba mu tshima wanyi ne: Nansha ku musangu umua ntshiena mumatshisha mashi a muntu to. Ne ngakashinshikila ne ngakajinga ne ntshimushipi to.

11 Ne Nyuma wakamba kundi kabidi ne: Mona Mukalenga wamufidi mu bianza bieba. Eyowa, ne mvua kabidi mumanya ne uvua mukeba bua kuangata moyo wanyi; eyowa, ne uvua mubenga kumvuila mikenji ya Mukalenga to; ne uvua kabidi munyenga bintu bietu.

12 Ne biakalua ne Nyuma wakamba kundi kabidi ne: Mushipa, bualu Mukalenga wamufidi mu bianza bieba;

13 Mona, Mukalenga udi ushipa bantu ba bubi bua kukumbaja tuiapatshila tuenda tuakana. Bidi bimpa ne muntu umua afua pamutu pa ne tshisamba tshishinguluka ne tshifua mu dipanga dia ditabuija.

14 Ne mpindiewu, pangakumvua mema, Nefi, mêyi â, ngakavuluka mêyi a Mukalenga akakulaye kundi mu tshipela,

wamba ne: Monsu mualama ndelanganyi yeba mikenji yanyi, nebalubuluka mu bulaba bua dilaya.

15 Eyowa, ne ngakela meji kabidi ne kabavua mua kulama mikenji ya Mukalenga bilondeshila ku mikenji ya Mose to, amu bikalabu ne mikenji.

16 Ne mvua kabidi mumanya ne mikenji ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi.

17 Ne kabidi, mvua mumanya ne Mukalenga uvua mufila Labana mu bianza bianyi bua bualu ebu—bua ne ngangata miandiku bilondeshila ku mikenji yenda.

18 Bua nanku ngakatumikila diyi dia Nyuma, ne ngakakua-tshila Labana ku nsuki ya ku mutu, ne ngakakosa mutu wenda panshi ne muela wa mvita wenda nkayenda.

19 Ne kunyima kua mema mukosa mutu wenda panshi ne muela wa mvita wenda nkayenda, ngakangata bilamba bia Labana ne ngakabivuala pambidi panyi nkayanyi; eyowa, kalamba konsu; ne ngakasuike biluilu bienda mu tshimonu tshianyi.

20 Ne kunyima kua mema muenza nanku, ngakaya ku tshibutshilu tshia Labana. Ne bu mumvua nya mutangila ku tshibutshilu tshia Labana, monayi, ngakamona musadidi wa Labana uvua ne nsapi ya ku tshibutshilu. Ne ngakamupesha mukenji ne diyi dia Labana, ne aya nanyi ku tshibutshilu.

21 Ne wakatshinka ne mema

mvua mfumu wenda, Labana, bualu wakamona bilamba ne kabidi muela wa mvita musuika ku tshimonu tshianyi.

22 Ne wakamba kundi bitangila bakulu ba Bena Yuda, yeya muikala mumanya ne mfumu wenda, Labana, uvua mupatuka butuku nabu.

23 Ne ngakakula kudiye bikala bu Labana.

24 Ne ngakamuambila kabidi ne mvua ne bua kuya ne mikanunu, ivua pa bitata bia kalabi, kudi bakulu banyi ba baluma bavua dishiya dia bimanu.

25 Ne ngakamutumina dîyi ne andonda.

26 Ne yeya, utshinka ne ngakakula bua bana betu ba mu ekelezi, ne mvua bulelela Labana umvua mushipa, pananku wakandonda.

27 Ne wakamba kundi misangu ya bungi bitangila bakulu ba Bena Yuda, bu mumvua nya kudi bana betu ba baluma bavua dishiya dia bimanu.

28 Ne biakalua ne pakammona Lamana wakatshina bikola, ne kabidi Lemuele ne Sama. Ne bakanyema ku mpala kuanyi; bualu bakatshinka ne mvua Labana, ne uvua munshipa ne uvua ukeba bua kuangata mioyo yabu kabidi.

29 Ne biakalua ne ngakababikila, ne bakangumvua; bua nanku, bakalekela kunyema ku mpala kuanyi.

30 Ne biakalua ne pakamona musadidi wa Labana bana betu ba baluma wakabanga kuzakala,

ne ukavu pabuipi ne kunyema kumpala kuanyi ne kupingana ku tshimenga tshia Yelushalema.

31 Ne mpindiewu, mema, Nefi, muikala muntu wa mubidi munena, ne kabidi muikala mupeta makanda mavula kudi Mukalenga, bua nanku ngakakuata musadidi wa Labana, ne kumulama, bua ne kanyemi to.

32 Ne biakalua ne ngakakula nenda, ne yeya mumvuila mêyi anyi, bu mudi Mukalenga ne moyo, ne bu mundi ne moyo, mena ne yeya mumvuila mêyi etu, netuepelesha moyo wenda.

33 Ne ngakakula kudiye, mena ne diditshipa, ne kavua kutshina to; ne neikala muntu mudikadila bu mutudi biapuekaye netu mu tshipela.

34 Ne ngakakula kabidi kudiye, ngamba: Bushuwa Mukalenga udi mutupesha mukenji bua kuenza bualu ebu; ne katuakunanukila mu dilama mikenji ya Mukalenga anyi? Bua nanku, biwapueka mu tshipela kudi tatuanyi newikala ne muaba kutudi.

35 Ne biakalua ne Zolama wapaketa dikima pakumvuaye mêyi angakakula. Mpindiewu Zolama divua dîna dia musadidi; ne wakalaya ne neapueka mu tshipela kudi tatueto. Eyowa, ne wakaditshipa kabidi kutudi ne neashala netu ku tshikonde atshi ne kunyima.

36 Mpindiewu tuakajinga ne ashala netu bua bualu ebu, bua ne Bena Yuda kabamanyi bua dinyema dietu mu tshipela, bua

kabalu kutulondakaja ne kutu-shipa to.

37 Ne biakalua ne pakaditshipa Zolama kutudi, ditshina dietu bi-mutangila diakajika.

38 Ne biakalua ne tuakangata bitata bia tshiamua tshia kalabi ne musadidi wa Labana, ne tuakaya mu tshipela, ne tuakenza luendu ku ntenta wa tatueta.

SHAPITA 5

Saliya udi udiwula Lehi—Bubidi buabu badi basanka bua dipingana dia bana babu ba baluma—Badi bafila milambu—Bitata bia kalabi bidi ne mifundu ya Mose ne ya bambi—Bitata bidi bileja ne Lehi udi kankanunuina ka Yosefe—Lehi udi wamba ku Nyuma bitangila ndelanganyi yenda ne dikuba dia bitata. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua tuetu bapueka mu tshipela kudi tatueta, monayi, wakuwula ne disanka, ne mamuanyi, Saliya, kabidi, uvua ne disanka mena-mena, bualu uvua bulelela mudila bua bualu buetu.

2 Bualu uvua mutshinka ne tuvua bafua mu tshipela; ne uvua kabidi mudiwula tatuanyi, umuambila ne uvua muntu wa bimônyi; wamba ne: Mona watupatuishi ku bulaba bua bupianyi buetu, ne bana banyi ba baluma kabatshienaku to, ne tudi tufua mu tshipela.

3 Ne ku mushindu wa ngakuilu ewu ki muvua mamuanyi mudiwula tatuanyi.

4 Ne bivua bikala bilua ne tatuanyi wakakula kudiye, wamba: Ndi mumanya ne ndi muntu wa bimônyi; bualu bu ntshiyi mumona malu a Nzambi mu tshimônyi to, ntshivua mmanya buimpa bua Nzambi to, kadi mvua kushala ku Yelushalema, ne kufua ne bana betu.

5 Kadi mona, ndi mupeta bulaba bua dilaya, mu malu â ndi musanka; eyowa, ne ndi mumanya ne Mukalenga neupatuisha bana banyi ba baluma mu bianza bia Labana, ne neabapuekesha kabidi kutudi mu tshipela.

6 Ne ku mushindu wa ngakuilu ewu tatuanyi, Lehi, wakasamba mamuanyi, Saliya, bitutangila, patutshivua tuenza luendu mu tshipela tubanda ku bulaba bua Yelushalema, bua kupeta miandiku ya Bena Yuda.

7 Ne patuakapingana ku nte-nta wa tatuanyi, monayi disanka diabu divua diwula ntenta, ne mamuanyi wakasambibua.

8 Ne wakakula, wamba: Mpi-ndiewu ndi mumanya bushuwa ne Mukalenga udi mupesha bayanyi mukenji bua kunyema mu tshipela; eyowa, ne ndi kabidi mumanya bushuwa ne Mukalenga udi mukuba bana banyi ba baluma, ne mubupatuisha mu bianza bia Labana, ne mubapesha bukola bua kukumbaja tshintu tshivua Mukalenga mubapesha mukenji. Ne wakakula ku mushindu wa ngakuilu ewu.

9 Ne biakalua ne bakasanka mena-mena, ne bakafila mulambu ne

milambu miôsha kudi Mukalenga; ne bakasakidila Nzambi wa Isalele.

10 Ne kunyima kua bobu bakasakidila Nzambi wa Isalele, tatuanyi, Lehi, wakangata miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, ne wakayikebulula kumbukila ku mbangilu.

11 Ne wakamona ne ivua ne mikanda itanu ya Mose, ivua ilonda mulubu wa bufuki bua buloba, ne kabidi bua Adama ne Eva, bavua bikala baledi betu ba kumpala;

12 Ne kabidi miandiku ya Bena Yuda ya katshia ku mbangilu, mena ne ku ntuadijilu wa bumfumu bua Sedekiya, mfumu wa Yuda;

13 Ne kabidi mambi a bambi bansantu, katshia ku mbangilu, mena ne ku ntuadijilu wa bumfumu bua Sedekiya; ne kabidi mambi a bungi avua mikala makudibua mu mukana mua Yelemiya.

14 Ne biakalua ne tatuanyi, Lehi, wakasangana kabidi pa bitata bia kalabi bulondanganyi bua batatuenda; bua nanku wakamanya ne uvua kankanunuina ka Yosefe; eyowa, mena Yosefe awu uvua muana wa Yakoba wa baluma, uvua mupanyibua mu Ejipitu, ne uvua mukubibua kudi tshianza tshia Mukalenga, bua akuba tatuenda, Yakoba, ne ba mu nzubu muenda bonsu ku difua ne tshiyola.

15 Ne bavua kabidi bakapatudibua mu bukuatshibu ne mu

bulaba bua Ejipitu, kudi Nzambi awu umua uvua mubakuba.

16 Ne nanku tatuanyi, Lehi, wakajandula bulondanganyi bua batatuenda. Ne Labana kabidi uvua kankanunuina ka Yosefe, bua nanku yeya ne batatuenda bavua balama miandiku.

17 Ne mpindiewu pakamona tatuanyi malu onsu â, wakula ne Nyuma, ne wakabanga kuamba ku Nyuma bitangila ndelanganyi yenda—

18 Ne bitata bia tshiamua tshia kalabi ebi nebiya kudi bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu badi bikala ba ku ndelanganyi yenda.

19 Pananku, wakamba ne bitata ebi bia tshiamua tshia kalabi kabiakujimina nansha; anyi dibalakanana diabi kadiakututuka kabidi kunyima kua bikondu to. Ne wakamba ku Nyuma malu a bungi bitangila ndelanganyi yenda.

20 Ne biakalua ne tô ne apa mema ne tatuanyi tuvua balama mikenji ivua Mukalenga mutupeshela mukenji.

21 Ne tuakapeta miandiku ivua Mukalenga mutupeshela mukenji, ne tuakayikebulula ne tuakasangana ne ivuabu mua kujinga; eyowa, mena ivua ne mushinga munena kutudi, bua ne tuvua mua kukuba mikenji ya Mukalenga bua bana betu.

22 Bua nanku, bivua lungenyi mu Mukalenga ne tuya nayi, bu mutuvua tuenza luendu mu tshipela batangila ku bulaba bua dilaya.

SHAPITA 6

Nefi udi ufunda malu a Nzambi—Kipatshila ka Nefi kadi ka kuitabujija bantu bua kulua kudi Nzambi wa Abalahama ne kupandishibua. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE mpindiewu mema, Nefi, ntshiena ngamba bulondanganyi bua batatuanyi mu tshitupa tshia miandiku yanyi etshi to; nansha musangu umua kunyima tshia kubulonda pa bitata bindi mfundapu ebi to; bualu budi bulondibua mu miandiku idi milamibua kudi tatuanyi; bua nanku, ntshiena mbufunda mu mudimu ewu to.

2 Bualu bidi bikumbana bua mema kuamba ne tudi tunkanuina tua Yosefe.

3 Ne kabiena bualu kundi ne ngikala mua kuamba mulubu mujima wa bintu bionsu bia tatuanyi, bualu kayena mua kufundibua pa bitata ebi to, bualu ndi ne dijinga dia muaba bua ne mfunnda malu a Nzambi.

4 Bualu tshiwudi tshia dijingadianyi tshidi ne ngitabujija bantu bua kulua kudi Nzambi wa Abalahama, ne Nzambi wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba, ne bapandishibua.

5 Bua nanku, bintu bidi bisankisha ba pa buloba ntshiena mfunnda to, kadi bintu bidi bisankisha Nzambi ne badi kabayi ba pa buloba to.

6 Bua nanku, nempesha mukenji kudi ndelanganyi yanyi, bua ne kabuwuji bitata ebi ne bintu

bidi kabiyi bia mushinga kudi bana ba bantu to.

SHAPITA 7

Bana ba Lehi ba baluma badi bapingingana ku Yelushalema ne babikila Yishemaela ne ba mu nzubu muenda bua badisanga kudibu mu luendu luabu—Lamana ne bakuabu badi batomboka—Nefi udi ukankamija bana babu ba baluma bua kuikala ne ditabujija kudi Mukalenga—Badi bamusuika ne mionji ne bapangila lufu luenda—Udi ulekeshibua ku bukola bua ditabujija—Bana babu ba baluma badi balomba dibuikidila—Lehi ne bena dienda badi bafila mulambu ne milambu miôsha. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE mpindiewu ndi musua ne numanya, ne kunyima kua tatuanyi, Lehi, mujikija kuamba ku Nyuma bitangila ndelanganyi yenda, biakalua ne Mukalenga wakakula kudiye kabidi, wamba ne kabivua bimpa buenda, Lehi, ne aya ne dîku dienda nkayadi mu tshipela to; kadi ne bana benda ba baluma bangata bana ba bakaji ku dibaka, bua babishila Mukalenga ndelanganyi mu bulaba bua dilaya.

2 Ne biakalua ne Mukalenga wakamupesha mukenji ne mema, Nefi, ne bana betu ba baluma, tupingana kabidi ku bulaba bua Yelushalema, ne tupueka ne Yishemaela ne dîku dienda mu tshipela.

3 Ne biakalua ne mema, Nefi, ne bana betu ba baluma tuakaya

kabidi mu tshipela bua kubanda ku Yelushalema.

4 Ne biakalua ne tuakabanda ku nzubu wa Yishemaela, ne tuaka-suibua ku mesu kua Yishemaela, mua ne tuakakula kudiye mêyi a Mukalenga.

5 Ne biakalua ne Mukalenga wakatekesha mutshima wa Yishemaela, ne kabidi ba mu nzubu muenda, mua ne bakâsa luendu netu mu tshipela ku ntenta wa tatuanyi.

6 Ne biakalua ne bu mutu-vua tuenza luendu mu tshipela, monayi Lamana ne Lemuele, ne babidi ba ku bana ba bakaji ba Yishemaela, ne babidi ba ku bana ba baluma ba Yishemaela ne mêku abu, bakatutombokela; eyowa, mema, Nefi, ne Sama, ne tatuabu, Yishemaela, ne mukaji wenda, ne bana benda ba bakaji bakuabu basatu.

7 Ne biakalua ne mu bunto-mboji abu bakajinga kupingana ku bulaba bua Yelushalema.

8 Ne mpindiewu mema, Nefi, muikala muningalala bua dipapa dia mitshima yabu, bua nanku ngakakula kudibu, ngamba, eyowa, mena kudi Lamana ne Lemuele: Monayi nudi bakulu banyi ba baluma, kadi munyi mudibi ne nudi bapapa bikola mu mitshima yenu, ne nudi bafofoma bikola mu meji enu, bua ne nudi nukengela ne mema, muakunyenu, ngakula kunudi, eyowa, ne nuleja tshilejilu?

9 Munyi munudi kanuyi bu-mvuila dîyi dia Mukalenga to?

10 Munyi munudi bapua moyo ne nuakamona muanjelu wa Mukalenga?

11 Eyowa, ne munyi munudi bapua moyo bintu binena bidi Mukalenga mutuenzela, mu ditupatuisha mu bianza bia Labana, ne kabidi bua ne tupeta miandiku?

12 Eyowa, ne munyi munudi bapua moyo ne Mukalenga udi bua kuenza bintu bionsu bilondeshila ku disua dienda, bua bana ba bantu, bikalabi ne badi benzela ditabuija kudiye? Bua nanku, tuikalayi ne lulamatu kudiye.

13 Ne bikalabi ne tudi ne lulamatu kudiye, netupeta bulaba bua dilaya; ne nenumanya mu tshimua tshikonde tshilualua ne dîyi dia Mukalenga nedikumbajibua bitangila dibutuka dia Yelushalema; bualu malu onsu adi Mukalenga muakula bitangila dibutuka dia Yelushalema adi ne tshia kukumbajibua.

14 Bualu monayi, Nyuma wa Mukalenga udi katataka ulekelu kukuata nabu mudimu; bualu monayi, badi bapidia bambi, ne Yelemiya badi bela mu buloko. Ne bakakeba bua kuangata moyo wa tatuanyi, mua ne bakamui-pata mu bulaba.

15 Mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne nenu bapingana ku Yelushalema nenufua penu nabu. Ne mpindiewu, nuenu basungula, bandayi ku bulaba, ne vulukayi mêyi andi ngakula kunudi, ne binuaya nenufua penu;

bualu Nyuma wa Mukalenga udi ungenzeja ne ngakula nanku.

16 Ne biakalua ne pamvua mema, Nefi, muakula kudi bana betu ba baluma mēyi â, bakamfikila tshiji. Ne biakalua ne bakantua bianza, bualu monayi, bakafika tshiji menamena, ne bakansuika ne mionji, bualu bavua bakeba bua kuangata moyo wanyu, bua ne banshiya mu tshipela bua kukusudibua kudi nyama ya dîtu.

17 Kadi biakalua ne ngakasambila Mukalenga, ngamba: Ô Mukalenga, bilondeshila ku ditabuija dianyi didi kûdi, umpatuisha mu bianza bia bana betu ba baluma; eyowa, mena umpesha makanda bua ne nkosa mionji eyi indi musuikibua nayi.

18 Ne biakalua ne pangakamba mēyi â, monayi, mionji yakasuluka ku bianza bianyi ne makasa, ne ngakimana kumpala kua bana betu ba baluma, ne ngakakula kudibu kabidi.

19 Ne biakalua ne bakamfikila tshiji kabidi, ne kukeba kuntua bianza; kadi monayi, umua wa ku bana ba bakaji ba Yishemaela, eyowa, ne kabidi mamuenda, ne umua wa ku bana ba baluma ba Yishemaela, bakasengelela bana betu ba baluma, mua ne bakatesha mitshima yabu; ne bakalekela kukeba bua kuangata moyo wanyu.

20 Ne biakalua ne bavua ne kanyinganyinga, bua bualu bua bubu buabu, mua ne bakinama kumpala kuanyi, ne bakasengelela

ne mbabuikidila bualu buvuabu bangenzela.

21 Ne biakalua ne ngakababui-kidila bushuwa bionsu bivuabu benza, ne ngakabakankamija ne basambila Mukalenga Nzambi wabu bua dibuikidila. Ne biakalua ne bakenza nanku. Ne kunyima kua bajikija disambila Mukalenga tuakenza luendu kabidi mu luendu luetu batangila ku ntenta wa tatuetu.

22 Ne biakalua ne tuakalua kuni-nshi ku ntenta wa tatuetu. Ne kunyima kua mema ne bana betu ba baluma ne bonsu ba mu nzubu mua Yishemaela balua kuinshi ku ntenta wa tatuanyi, bakasakidila kudi Mukalenga Nzambi wabu; ne bakafila mulambu ne milambu miôsha.

SHAPITA 8

Lehi udi umona tshimônyi tshia mutshi wa moyo—Udi udia tshimuma tshiwu ne ujinga ne dîku dienda dienza momumua—Udi umona mulonda wa tshiamua, njila mufinakana ne mubumbakana, ne mabungi a midima adi abuikidija bantu—Saliya, Nefi ne Sama badi badia tshimuma, kadi Lamana ne Lemuele badi babenga. Pabuiipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne tuvua basangisha pamua mishindu yonsu ya mamînu a nkuaminu yonsu, bubidi bua nteta ya nkuaminu yonsu, ne kabidi bua mamînu a mamuma a nkuaminu yonsu.

2 Ne biakalua ne pavua tatuanyi mutshikala mu tshipela wakakula

kutudi, wamba: Monayi, ndi mulota tshilota; anyi, mu mēyi ma-kuabu, ndi mumona tshimōnyi.

3 Ne monayi, bua bualu bundi mumona, ndi ne bualu bua kusan-kila mu Mukalenga bua bualu bua Nefi ne kabidi bua Sama; bualu ndi ne bualu bua kutshin-ka ne bobu, ne kabidi ba bungi ba ku ndelanganyi yabu, neba-pandishibua.

4 Kadi monayi, Lamana ne Lemuele, ndi ne ditshina mena-mena bua bualu buenu; bualu monayi, ndi ngela meji ne ngakamona mu tshilota tshianyi, tshipela tshia mîdima ne bufika.

5 Ne biakalua ne ngakamona muntu, ne uvua muvuala nkanzu mutoka; ne wakalua ne kui-mana kumpala kuanyi.

6 Ne biakalua ne wakakula kundi, ne kundomba ne mmulonda.

7 Ne biakalua ne mumvua mundonda ngakadimona ne mvua mu muaba mutupu wa mîdima ne bufika.

8 Ne kunyima kua mema muenza luendu bua mutantshi wa meba a bungi mu mîdima, ngakabanga kusambila Mukalenga ne amfuila lusa, bilondeshila ku bungi bua midimu mimpa ya lusa luenda.

9 Ne biakalua ne kunyima kua mema musambila Mukalenga ngakamona mpata munena ne mualabala.

10 Ne biakalua ne ngakamona mutshi, wa tshimuma tshivuabu mua kujinga bua kupesha muntu disanka.

11 Ne biakalua ne ngakaya ne ngakadia tshimuma tshiwu; ne ngakamona ne tshivua tshishema bikola, kupita bionsu bimbua mulabula kumpala. Eyowa, ne ngakamona ne tshimuma tshiwu tshivua tshitoka, kupita butoka bionsu bimbua mumona kumpala.

12 Ne bu mumvua ndia tshimuma tshiwu tshiakuwuja anyima wanyi ne disanka dinena menamena; bua nanku, ngakabanga kujinga ne dîku dianyi ditshidia padi; bualu mvua manya ne tshivuabu mua kujinga kupita tshimuma tshikuabu tshionsu.

13 Ne pangakakupa mesu ku mpenga yonsu, ne pamuapa mmona dîku dianyi padi, ngakamona musulu wa mâyi; ne uvua upueka, ne uvua pabuipi ne mutshi wa tshimuma tshimvua mukala ndia.

14 Ne ngakatangila bua kumona kuvuawu uvuila; ne ngakamona mutu wawu katantshi kîpi; ne ku mutu wawu ngakamona mamueni Saliya, ne Sama, ne Nefi; ne bavua bimana bu ne kabavua bamanya kuvuabu ne bua kuya to.

15 Ne biakalua ne ngakababikila ne tshianza; ne kabidi ngakabambila ne dîyi dikola ne bavua ne bua kulua kundi, ne kudia tshimuma, tshivuabu mua kujinga kupita tshimuma tshikuabu tshionsu.

16 Ne biakalua ne bakalua kundi ne bakadia pabu tshimuma.

17 Ne biakalua ne ngakajinga ne Lamana ne Lemuele balua ne badia pabu tshimuma; bua nanku, ngakakupa mesu ku mutu kua musulu, ne pamuapa ndi mua kubamona.

18 Ne biakalua ne ngakabamona, kadi bakabenga kulua kundi ne kudia tshimuma to.

19 Ne ngakamona mulonda wa tshiamua, ne uvua mudiôlola ku muelelu wa musulu, ne ulombola ku mutshi kumvua muimana.

20 Ne ngakamona kabidi njila mufinakana ne mubumbakana, uvua ulua buludi ne ku mulonda wa tshiamua, mena ku mutshi kumvua muimana; ne uvua kabidi ulombola ku mutu wa mpokolo, mena ku mpata munena ne mualabala, bu ne bivua bikala buloba.

21 Ne ngakamona bisumbu bia bantu kabiyi kubala, ba bungi babu bavua basêsa kumpala, bua kufika ku njila uvua ulombola ku mutshi kumvua muimana.

22 Ne biakalua ne bakasemena, ne kubuela mu njila uvua ulombola ku mutshi.

23 Ne biakalua ne kuakajuka dibungi dia mîdima; eyowa, mena dibungi dia mîdima dinena menamena, mua ne bavua babuela mu njila bakajimija njila wabu, bua ne bakalaluka ne kujimina.

24 Ne biakalua ne ngakamona bakuabu basêsa kumpala, ne bakalua ne bakakuata lusongu lua mulonda wa tshiamua; ne basêsa kumpala mu dibungi dia mîdima, balamata mulonda wa

tshiamua, mena tô ne pakaluabu ne kudia tshimuma tshia ku mutshi.

25 Ne kunyima kua badia tshimuma tshia ku mutshi bakakupa mesu bu ne bumvua bundu.

26 Ne kabidi ngakakupa mesu ku mpenga yonsu, ne ngakabamona, ku luseka lukuabu lua musulu wa mâyi, nzubu munena ne mualabala; ne uvua muimana bu ne uvua mûlu, kûlu mula kupita buloba.

27 Ne uvua muwula ne bantu, bonsu bakola ne bansonga, baluma ne bakaji; ne mushindu wabu wa kuvuala uvua mupita mushila; ne bavua bamueneka bu bavua baseka ne bafunkuna minu kudi bavua balua ku tshimuma ne bavua bikala batshidia abu.

28 Ne kunyima kua balabula tshimuma bakumvua bundu, bua bualu bua bavua babapetula; ne bakapambuka bua kuya mu njila mikandika ne bavua bajimina.

29 Ne mpindiewu mema, Nefi, ntshiena ngakula mêyi onsu a tautanyi to.

30 Kadi, mu tshikosu tshia kufunda, monayi, wakamona misumba mikuabu ya bantu isêsa kumpala; ne yakalua ne kukuata ku lusongu lua mulonda wa tshiamua; ne yakasêsa kumpala mu njila wayi, itungunuka kukuata ku mulonda wa tshiamua bikola, tô ne pakaluabu ne kudiupuilu ne kudia tshimuma tshia mutshi.

31 Ne wakamona kabidi misumba mikuabu mikala ibabata

njila wayi mitangila ku nzubu munena ne mualabala.

32 Ne biakalua ne ba bungi bakafua mu ndondu ya mpokolo; ne ba bungi bakajimina ku mesu kuenda, bikala balaluka mu njila mienyi.

33 Ne minena ivua misumba ivua mibuela mu nzubu muenyiawu. Ne kunyima kua babuela mu nzubu awu bakafun-kuna munu wa nsênda kundi ne bavua bikala badia tshimuma kabidi; kadi katuakateya ntema kudibu to.

34 Â avua mêyi a tatuanyi: Bualu bonsu bakabateya ntema bakapambuka.

35 Ne Lamana ne Lemuele kabakadia tshimuma to, muakamba tatuanyi.

36 Ne biakalua ne kunyima kua tatuanyi muakula mêyi onsu a mu tshilota anyi tshimônyi tshienda, avua mikala a bungi, wakamba kutudi, bua bualu bua malu â avuaye mumona mu tshimônyi, wakatshina menamena bua Lamana ne Lemuele; eyowa, wakatshina ne kabalu kumbushibua ku mpala kua Mukalenga.

37 Ne wakabakankamija pashisha ne dinanga dionsu dia muledi muimpa, ne bumvuila mêyi enda, bua ne pamuapa Mukalenga ikala ne lusa kudibu, ne kabimanshi to; eyowa, tatuanyi wakabayisha.

38 Ne kunyima kua yeya kubayisha, ne kabidi kuamba ku Nyuma kudibu bintu bia bungi, wakabalomba bua kulama

mikenji ya Mukalenga; ne wakalekela kuakula kudibu.

SHAPITA 9

Nefi udi wenza mishiki ibidi ya miandiku—Yonsu idi ibikidibua ne bitata bia Nefi—Bitata binena bidi ne malu a kala a panu; bia bikesa bidi bilonda nangananga malu a tshijila. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE malu onsu â tatuanyi wakamona, ne kumvua, ne kuakula, bu muikadila mu ntenta, mu tshibanda tshia Lemuele, ne kabidi malu makuabu manena a bungi, adi ka'ayi mua kufundibua pa bitata ebi to.

2 Ne mpindiewu, bu munga kudi bitangila bitata ebi, monayi kabiena bitata bindi mfundapu mulubu mujima wa malu a kala a bantu banyi to; bualu bitata bindi mfundapu mulubu mujima wa bantu banyi ndi mubipesha dîna dia Nefi; bua nanku, bidi bibikidibua ne bitata bia Nefi, mu dîna dianyi nkayanyi; ne bitata ebi kabidi bidi bibikidibua ne bitata bia Nefi.

3 Nansha nanku, ndi mupeta mukenji kudi Mukalenga bua kuenza bitata ebi, bua kipatshila ka pa buatshi bua ne kuikala mulubu uvua mukanunyibua wa disadila dia bantu banyi.

4 Pa bitata bikuabu nepakanunyibua mulubu wa bumfumu bua bamfumu, ne mvita ne makokangana a bantu banyi; bua nanku bitata ebi bidi mu tshitupa tshinena bua disadila; ne

bitata bikuabu bidi mu tshitupa tshinena bua bumfumu bua bamfumu ne mvita ne makokangana a bantu banyi.

5 Pananku, Mukalenga udi mumpesha mukenji wa kuenza bitata ebi bua kipatshila ka lungenyi kudiye, kina kipatshila kandi ntshiyi mumanya to.

6 Kadi Mukalenga udi mumanya malu onsu ku mbangilu; bua nanku, udi ulongolola njila bua kukumbaja midimu yenda yonsu munkatshi mua bana ba bantu; bualu monayi, udi ne bukola bonsu bua kukumbaja mēyi enda onsu. Ne bidi nanku. Amena.

SHAPITA 10

Lehi udi udianjila kuamba ne Bena Yuda nebangatshibua bakuatshibu kudi Bena Babulona—Udi ulonda bua dilua munkatshi mua Bena Yuda dia Mashiya, Mupandishi, Musungidi—Lehi udi ulonda kabidi bua dilua dia umua watambuisha Muana wa Mukoku wa Nzambi—Lehi udi ulonda bua lufu ne dibika dia ku lufu dia Mashiya—Udi ufuanjikija ditangalaka ne disangisha dia Isalele ne mutshi wa olive—Nefi udi wakula bua Muana wa Nzambi, bua dipa dia Nyuma wa Tshijila, ne bua dijinga dia buakana. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE mpindiewu mema, Nefi, ndi ntungunuka ne kufunda mulubu wa bienzedi bianyi pa bitata ebi, ne bumfumu buanyi ne disadila dianyi; pananku, bua

kutungunuka ne mulubu wanyi, ndi ne tshia kuakula kakesa bua malu a tatuanyi, ne kabidi bua a bana betu ba baluma.

2 Bualu monayi, biakalua ne kunyima kua tatuanyi muakula mēyi a mu tshilota tshienda, ne kabidi bua kubakankamija bua kuikala ne dinanukila dionsu, wakakula kudibu bitangila Bena Yuda—

3 Ne kunyima kua babutuka, mena tshimenga tshinena tshia Yelushalema atshi, ne ba bungi bambudibua mu bukuatshibu ku Babulona, bilondeshila ku tshikondu tshikumbanyina Mukalenga nkayenda, nebapingana kabidi, eyowa, mena kulopokibua ku bukuatshibu; ne kunyima kua balopokibua ku bukuatshibu nebâsa kabidi mu bulaba bua bupianyi buabu.

4 Eyowa, mena bidimu nkama isambombo katshia ku tshikondu tshiakumbuka tatuanyi ku Yelushalema, muambi Nzambi neabisha munkatshi mua Bena Yuda—mena Mashiya, anyi, mu mēyi makuabu, Mupandishi wa ba pa buloba.

5 Ne wakakula kabidi bitangila bambi, bunena bua bungi buabu buvua bujadika bua malu â, bitangila Mashiya ewu, uvuaye muakula, anyi Musungidi wa ba pa buloba.

6 Pananku, bukua bantu bonsu buvua mu ngikadilu wa dijimina ne dipona, ne buvua bua kushala nanku kashidi, amu beyemena kudi Musungidi ewu.

7 Ne wakakula kabidi bitangila muambi walua kumpala kua Mashiya, bua kulongolola njila wa Mukalenga—

8 Eyowa, mena neaya ne abila mu tshipela wamba: Longololayi njila wa Mukalenga, ne lulami-jayi njila yenda; bualu kudi umua munkatshi muenu muimana unudi kanuyi bamanya to; ne udi ne bukito kumpita, muena nshinga wa tshisabata undi ntshiena mukumbana bua kusulula to. Ne tatuanyi wakakula bia bungi bitangila bualu ebu.

9 Ne tatuanyi wakamba ne neatambuisha mu Betabala, dishiya dia Yadene; ne wakamba kabidi ne neatambuisha ne mâyi; mena ne neatambuisha Mashiya ne mâyi.

10 Ne kunyima kua yeya mutambuisha Mashiya ne mâyi, neamanya ne kujadika ne wakatambuisha Muana wa Mukoku wa Nzambi, udi ne tshia kumbusha mibi ya ba pa buloba.

11 Ne biakalua ne kunyima kua tatuanyi mêyi â wakakula kudi bana betu ba baluma bitangila lumu luimpa luayishibua munkatshi mua Bena Yuda, ne kabidi bitangila dishinguluka dia Bena Yuda mu dipanga dia ditabuija. Ne kunyima kua bashipa Mashiya, walua, ne kunyima kua muikala mushipibua neajuka ku bafua, ne neadimuene-sha, ku Nyuma wa Tshijila, kudi Bena Bisamba bia Benda.

12 Eyowa, mena tatuanyi wakakula bia bungi bitangila Bena Bisamba bia Benda, ne kabidi

bitangila nzubu wa Isalele, ne neafuanyikijibua bu mudi ne mutshi wa olive, wa matamba atuka ne atangalaka pa mpala onsu wa buloba.

13 Bua nanku, wakamba bidi bikengedibua ne tulombodibua ne dipunga dimua ku bulaba bua dilaya, mu dikumbaja dia dîyi dia Mukalenga, ne tutangalaka pa mpala onsu wa buloba.

14 Ne kunyima kua nzubu wa Isalele mutangalaka, nebasangishibua pamua kabidi; anyi, mu tshikosu, kunyima kua Bena Bisamba bia Benda bapeta tshiwudi tshia Lumu Luimpa, matamba a ntuadijilu a mutshi wa olive, anyi bishadi bia nzubu wa Isalele, neamatshishibuaku, anyi nebilua ku dimanya dia Mashiya mulelela, Mukalenga wabu ne Musungidi wabu.

15 Ne ku mushindu wa ngakuilu ewu tatuanyi wakamba ku Nyuma ne kuakula kudi bana betu ba baluma, ne kabidi malu makuabu a bungi andi ntshiyi mfunda mu mukanda ewu to; bualu ndi mufunda bungi buawu onsu avua akengela buanyi mu mukanda wanyi mukuabu.

16 Ne malu onsu â, andi mua-kuila, avua menzeka bu muvua tatuanyi muikadila mu ntenta, mu tshibanda tshia Lemuele.

17 Ne biakalua kunyima kua mema, Nefi, muikala mumvua mêyi onsu a tatuanyi, bitangila malu onsu avuaye mumona mu tshimônyi, ne kabidi malu avuaye muakula ku bukola bua

Nyuma wa Tshijila, bukola buvuaye mupetela ku ditabuija kudi Muana wa Nzambi—ne Muana wa Nzambi uvua Mashiya walu—mema, Nefi, ngakajinga kabidi ne mmona, ne ngumvua, ne mmanya malu â, ku bukola bua Nyuma wa Tshijila, udi dipa dia Nzambi kudi bonsu badi bamukeba ne dinanukila, momumua mu bikondu bia kala ne mu tshikondu tshiadimueneshaye kudi bana ba bantu.

18 Bualu udi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi; ne njila udi mulongolodibua bua bantu bonsu ku tshishimikidi tshia buloba, bikalabi ne badi bakudimuna mutshima ne balua kudiye.

19 Bualu bua udi ukeba ne dinanukila neapeta; ne malu masokoka a Nzambi neabuludibua kudibu, ku bukola bua Nyuma wa Tshijila, momumua mu bikondu ebi ne mu bikondu bia kala, ne momumua mu bikondu bia kala ne mu bikondu bitshilualua; bua nanku, njila wa Mukalenga udi tshijengu tshimua tshia tshiendelela.

20 Bua nanku vuluka, Ô muntu, bua bienzedi bieba bionsu nevuishibua mu dilumbuluisa.

21 Bua nanku, biwikala mukuba kuenza bubi mu matuku a ditêshibua dieba, apu neusanganibua ne manyanu kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Nzambi; ne tshintu nansha tshimua tshia manyanu katshiena mua kuikadila ne Nzambi to; bua

nanku, udi ne tshia kuimanshibua bua bua kashidi.

22 Ne Nyuma wa Tshijila udi upesha bukôkeshi ne ngakula malu â, ne ntshi'avidu to.

SHAPITA 11

Nefi udi umona Nyuma wa Mukalenga ne udi ulejibua mutshi wa moyo mu tshimônyi—Udi umona mamuenda wa Muana wa Nzambi ne umanya bupuekela bua Nzambi—Udi umona ditambula, disadila, ne ditshiamakajibua dia Muana wa Mukoku wa Nzambi—Udi umona kabidi dibikidibua ne disadila dia bapostolo dikumi ne badidi ba Muana wa Mukoku. Pabuiipi ne 600–592 k.d.K.

BUALU biakalua ne kunyima kua mema kujinga bua kumanya malu avua tatuanyi mumona, ne kuitabuija ne Mukalenga uvua ne mukumbana bua ku amanyisha kundi, bu mumvua musomba nnana meji mu mutshima wanyi mvua muyishibua kula mu Nyuma wa Mukalenga, eyowa, ku mukuna mula menamena, umvua ntshiyi muanji kumona kumpala, ne pamvua ntshiyi muanji kudiata dikasa to.

2 Ne Nyuma wakamba kundi: Mona, udi ujinga tshinyi?

3 Ne ngakamba: Ndi njinga kumona malu avua tatuanyi mumona.

4 Ne Nyuma wakamba kundi: Udi witabuija ne tatueba uvua mumona mutshi uvuaye mua-kula anyi?

5 Ne ngakamba: Eyowa, udi mumanya ne ndi ngitabuija mêyi onsu a tatuanyi.

6 Ne pa ngakakula mêyi â, Nyuma wakabila ne dîyi dikola, wamba: Hozana kudi Mukalenga, Nzambi mutamba kûlu; bualu udi Nzambi pa mutu pa buloba bonsu, eyowa, mena kupita bionsu. Ne udi mubeneshibua, Nefi, bualu bua udi witabuija Muana wa Nzambi mutamba kûlu; pananku neumona malu awajingi.

7 Ne Mona bualu ebu nebupe-shibua kûdi bua tshimanyinu, ne kunyima kua wewa mumona mutshi wakakuama tshimuma tshivua tatueba mulabula, neumona kabidi muntu utulukila mu diûlu, ne yeya neumumona; ne kunyima kua wewa mumumona neujadika ne udi Muana wa Nzambi.

8 Ne biakalua ne Nyuma wakamba kundi: Tangila! Ne ngakatangila ne kumona mutshi; ne uvua bu mudi mutshi uvua tatuanyi mumona; ne buimpa kumona buawu buvua bupita bikola, eyowa, kupita buimpa kumona bonsu; ne butoka buawu buvua bupitshila butoka bua neige mutangalaka.

9 Ne biakalua ne kunyima kua mema mumona mutshi, ngakamba kudi Nyuma: Ngamonyi wandeji mutshi wa mushinga kupita bionsu.

10 Ne wakamba kundi: Udi ujinga tshinyi?

11 Ne ngakamba kudiye: Bua kumanya bujinguludi buawu—

bualu mvua ngakula kudiye bu mudi muntu wakula; bualu mvua mumona ne uvua mu tshimfuanyi tshia muntu; kadi nansha nanku, mvua mumanya ne tshivua Nyuma wa Mukalenga; ne uvua wakula kundi bu mudi muntu wakula ne mukuabu.

12 Ne biakalua ne wakamba kundi: Tangila! Ne ngakatangila bu bua kutangila kudiye, ne ntshiakamumona to; bualu uvua mujimina ku mpala kuanyi.

13 Ne biakalua ne ngakatangila ne ngakamona tshimenga tshinena tshia Yelushalema, ne kabidi bikuabu bimenga. Ne ngakamona tshimenga tshia Nazaleta; ne mu tshimenga tshia Nazaleta ngakamona muana wa bakaji utshidi kamama, ne uvua mulengela ne mutoka mena-mena.

14 Ne biakalua ne ngakamona diûlu diunzuluka; ne muanjelu wakapueka ne wakimana kumpala kuanyi; ne wakamba kundi: Nefi, udi umona tshinyi?

15 Ne ngakamba kudiye: Muana wa bakaji utshidi kamama, mupita buimpa kumona ne bulengela kupita bana ba bakaji bakuabu bonsu batshidi tumama.

16 Ne yeya wakamba kundi: Udi mumanya bupuekela bua Nzambi anyi?

17 Ne ngakamba kudiye: Ndi mumanya ne udi munanga bana benda; nansha nanku, ntshiena mumanya diumvuija dia malu onsu to.

18 Ne wakamba kundi: Mona, muana wa bakaji utshidi kamama uwudi umona udi mamuenda wa Muana wa Nzambi, ku mushindu wa mu musunyi.

19 Ne biakalua ne ngakamona ne wakambudibua kula mu Nyuma; ne kunyima kua muikala muambudibua kula mu Nyuma bua mutantshi wa diba muanjelu wakakula kundi, wamba: Tangila!

20 Ne ngakatangila ne kumona kabidi muana wa bakaji utshidi kamama, muambula muana mu maboku enda.

21 Ne muanjelu wakamba kundi: Mona Muana wa Mukoku wa Nzambi, eyowa, mena Muana wa Tatu wa Tshiendelela! Udi mumanya diumvuija dia mutshi uvua tatueba mumona anyi?

22 Ne ngakamuandamuna, ngamba: Eyowa, udi dinanga dia Nzambi didi didimuangalaja kula mu mitshima ya bana ba bantu; bua nanku, didibu mua kujinga kupita malu onsu.

23 Ne wakakula kundi, wamba: Eyowa, ne dia disanka dipita kudi anyima.

24 Ne kunyima kua yeya muamba mêyi â, wakamba kundi: Tangila! Ne ngakatangila, ne ngakamona Muana wa Nzambi uya munkatshi mua bana ba bantu; ne ngakamona ba bungi bapona panshi ku makasa enda ne bamukukuila.

25 Ne biakalua ne ngakamona ne mulonda wa tshiamua, uvua tatuanyi mumona, uvua dîyi dia Nzambi, uvua ulombola ku

mpokolo wa mâyi a moyo, anyi ku mutshi wa moyo; mâyi mina adi tshimueneshelu tshia dinanga dia Nzambi; ne ngakamona kabidi ne mutshi wa moyo uvua tshimueneshelu tshia dinanga dia Nzambi.

26 Ne muanjelu wakamba kundi kabidi: Tangila ne Mona bupuekela bua Nzambi!

27 Ne ngakatangila ne ngakamona Musungidi wa ba pa buloba, uvua tatuanyi muakula; ne ngakamona kabidi muambi walongolola njila kumpala kuenda. Ne Muana wa Mukoku wa Nzambi wakaya ne wakatambuishibua kudiye; ne kunyima kua mutambuishibua, ngakamona diûlu diunzuluka, ne Nyuma wa Tshijila utulukila mu diûlu ne utudila pa mutu penda mu tshimfuanyi tshia nkudimba.

28 Ne ngakamona ne wakaya ulongesha bantu, mu bukola ne butumbi bunena; ne misumba ya bantu ivua misangishibua pamua bua kumumvua; ne ngakamona ne bakamuipata munkatshi muabu.

29 Ne ngakamona kabidi ba kuabu dikumi ne babidi bamulonda. Ne biakalua ne bavua bambudibua kula mu Nyuma ku mpala kuanyi, ne ntshiakabamona kabidi to.

30 Ne biakalua ne muanjelu wakakula kundi kabidi, wamba: Tangila! Ne ngakatangila, ne ngakamona diûlu diunzuluka kabidi, ne ngakamona banjelu kudi bana ba bantu; ne bakabasadila.

31 Ne wakakula kundi kabidi, wamba: Tangila! Ne ngakatangila, ne ngakamona Muana wa Mukoku wa Nzambi uya munkatshi mua bana ba bantu. Ne ngakamona misumba ya bantu bavua bikala babêdi, ne bavua bikala batatshishibua ne mishindu yonsu ya mabêdi, ne ne badiabulu ne nyuma ya bukoya; ne muanjelu wakakula ne kuleja malu â onsu kundi. Ne bakôndopibua ku bukola bua Muana wa Mukoku wa Nzambi; ne badiabulu ne nyuma ya bukoya bakipatshibua.

32 Ne biakalua ne muanjelu wakakula kundi kabidi, wamba: Tangila! Ne ngakatangila ne ngakamona Muana wa Mukoku wa Nzambi, ne uvua mukuatshibua kudi bantu; eyowa, Muana wa Nzambi wa Tshiendelela wakalumbuluishibua kudi ba pa buloba; ne ngakamona ne ndi njadika.

33 Ne mema, Nefi, ngakamona ne wakabandishibua pa mutshi mutshiamakana ne kushipibua bua mibi ya ba pa buloba.

34 Ne kunyima kua mushipibua ngakamona misumba ya pa buloba, ne ivua misangishibua pamua bua kuluisha bapostolo ba Muana wa Mukoku; bualu ki muakabikibua dikumi ne babidi kudi muanjelu wa Mukalenga.

35 Ne misumba ya pa buloba ivua misangishibua pamua; ne ngakamona ne ivua mu nzubu munena ne mualabala, mufuanangana ne nzubu uvua tatuanyi mumona. Ne muanjelu wa

Mukalenga wakakula kundi kabidi, wamba: Mona ba pa buloba ne lungenyi luabu; eyowa, Mona nzubu wa Isalele udi mudisangisha pamua bua kuluisha bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku.

36 Ne biakalua ne ngakamona ndi njadika, ne nzubu munena ne mualabala uvua diditambisha dia ba pa buloba; ne wakupuka, ne diupuka dienda divua dinena menamena. Ne muanjelu wa Mukalenga wakakula kundi kabidi, wamba: Ki muikala dibutuka dia bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu ne bantu bonsu, baluisha bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku.

SHAPITA 12

Nefi udi umona mu tshimônyi bulaba bua dilaya; buakana, malu mabi, ne dikuluka dia benamu; dilua dia Muana wa Mukoku munkatshi muabu; munyi mualumbuluisha Bayidi dikumi ne babidi ne Bapostolo dikumi ne babidi Isalele; ne ngikadilu wendesha ku moyo ne wa bukoya wa badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne muanjelu wakamba kundi: Tangila, ne mona ndelanganyi yebe, ne kabidi ndelanganyi ya bana benu ba baluma. Ne ngakatangila ne kumona bulaba bua dilaya; ne ngakamona misumba ya bantu, eyowa, menabu ne bivua bungi bunena bu bua lusenga lua mu mbuwa.

2 Ne biakalua ne ngakamona misumba misangishibua pamua bua kuluangana, umua ne mu-kuabu; ne ngakamona mvita, ne manunganyi a mvita, ne mashi-peyangana ne muela wa mvita dinena munkatshi mua bantu banyi.

3 Ne biakalua ne ngakamona nkongu ya bantu ya bungi ipita, ku mushindu wa mvita ne makokangana mu bulaba; ne ngakamona bimenga bia bungi, eyowa, mena ne ntshiakabibala to.

4 Ne biakalua ne ngakamona dibungi dia mîdima pa mpala wa bulaba bua dilaya; ne ngakamona mipenyi, ne ngakumvua makubakuba, ne manyungana a buloba, ne mishindu yonsu ya mitoyi ya diyoyi; ne ngakamona buloba ne mabua, ne biakapanduluka; ne ngakamona mikuna yupuka bipesa; ne ngakamona mpata ya buloba, ne yakakosolokangana; ne ngakamona bimenga bia bungi ne biakadîna; ne ngakamona bia bungi ne biakôshika ne kapia; ne ngakamona bia bungi biakadishinda panshi, bua bualu bua dinyungana diabu.

5 Ne biakalua ne kunyima kua mema mumona malu â, ngakamona dibungibungi dia mîdima, ne diakapita pa mpala wa buloba; ne monayi, ngakamona misumba ivua kayiyi mipona to bua bualu bua bitungu binena ne bitshinyisha bia Mukalenga.

6 Ne ngakamona diûlu diunzuluka ne Muana wa Mukoku wa

Nzambi utulukila mu diûlu; ne wakapueka ne kudileja kudibu.

7 Ne ngakamona kabidi ne ndi njadika ne Nyuma wa Tshijila wakatulukila dikumi ne babidi bakuabu; ne bakajididibua kudi Nzambi, ne kusungudibua.

8 Ne muanjelu wakakula kundi, wamba: Mona bayidi dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku, badi basungudibua bua kusadila ndelanganyi yeba.

9 Ne wakamba kundi: Udi uvuluka bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku anyi? Mona badi aba bâlumbuluisha bisa dikumi ne bibidi bia Isalele; bua nanku, basadidi dikumi ne babidi ba ndelanganyi yeba nebalumbuluishibua kudibu; bualu nudi ba mu nzubu wa Isalele.

10 Ne basadidi dikumi ne babidi aba bawudi umona nebalumbuluisha ndelanganyi yeba. Ne, Mona, badi bakana bua kashidi; bualu bua bualu bua ditabuija diabu kudi Muana wa Mukoku wa Nzambi bilamba biabu bidi bitokeshibua mu mashi enda.

11 Ne muanjelu wakamba kundi: Tangila! Ne ngakatangila, ne kumona nkongu ya bantu isatu ipita mu buakana; ne bilamba biabi bivua bitoka mena bu mudi Muana wa Mukoku wa Nzambi. Ne muanjelu wakamba kundi: Aba badi batokeshibua mu mashi a Muana wa Mukoku, bua bualu bua ditabuija diabu kudiye.

12 Ne mema, Nefi, ngakamona kabidi ba bungi ba ku lukongu

lua bantu luinayi bakapita mu buakana.

13 Ne biakalua ne ngakamona misumba ya pa buloba misangishibua pamua.

14 Ne muanjelu wakamba kundi: Mona ndelanganyi yeba, ne kabidi ndelanganyi ya bana benu ba baluma.

15 Ne biakalua ne ngakatangila ne kumona bantu ba ndelanganyi yanyi misangishibua pamua mu misumba minena bua kuluisa ndelanganyi ya bana betu ba baluma; ne bavua basangishibua pamua bua kuluangana.

16 Ne muanjelu wakakula kundi, wamba: Mona mpokolo wa mâyi makoya uvua tatueba mumona; eyowa, mena musulu uvuaye muakuila; ne ndondu yawu idi mikala ndondu ya ngena.

17 Ne mabungi a mîdima adi matêtshibua a diabulu, adi afofomija mesu, ne apapisha mitshima ya bana ba bantu, ne abalombola kula mu njila mialabala, bua ne bafua ne bajimina.

18 Ne nzubu munena ne mualabala, uvua tatueba mumona, udi meji a tshianana ne diditambisha bia bana ba bantu. Ne lupongu lunena ne lutshinyisha ludi lubatapulula; eyowa, mena dîyi dia bululama bua Nzambi wa Tshiendelela, ne Mashiya udi Muana wa Mukoku wa Nzambi, udi Nyuma wa Tshijila wamba ujadikila, ku mbangilu wa buloba tô ne tshikonde etshi, ne ku tshikonde etshi tô ne bua kashidi.

19 Ne patshivua muanjelu wakula mēyi â, ngakatangila ne kumona ne ndelanganyi ya bana betu ba baluma yakaluisha ndelanganyi yanyi, bilondeshila ku dîyi dia muanjelu; ne bua bualu bua diditambisha dia ndelanganyi yanyi, ne bua matêtshibua a diabulu, ngakamona ne ndelanganyi ya bana betu ba baluma yakatamba bantu bavua bikala ndelanganyi yanyi bukola.

20 Ne biakalua ne ngakatangila, ne ngakamona bantu bavua bikala ndelanganyi ya bana betu ba baluma ne bakatshimuna ndelanganyi yanyi; ne bakaya mu misumba pa mpala wa bulaba.

21 Ne ngakabamona basangishibua pamua mu misumba; ne ngakamona mvita ne manunganyi a mvita munkatshi muabu; ne mu mvita ne manunganyi a mvita ngakamona nkongu ya bantu ya bungi ipita.

22 Ne muanjelu wakamba kundi: Mona aba nebashinguluka mu dipanga dia ditabuija.

23 Ne biakalua ne ngakamona, kunyima kua bashinguluka mu dipanga dia ditabuija bakalua bantu bafikuluka, ne bendesha ku moyo, ne bakoya, buwula ne bufuba ne mishindu yonsu ya malu mapita bubu.

SHAPITA 13

Nefi udi umona mu tshimônyi ekeleziya wa diabulu muashibua munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, dijandula ne dikuatshibua ku bupika

dia Amelika, dijimija dia bitupa bia bungi bia patoka ne bia mushinga bia Bibiliya, ngikadilu wa ku tshipeta tshia dipambuka dia bisamba bia benda, dipinguluja dia lumu lui-mpa, dilopoka dia mifundu ya matuku a ndekelu, ne dibakibua dia Siona. Pabuipi ne 600-592 k.d.K.

NE biakalua ne muanjelu wakakula kundi, wamba: Tangila! Ne ngakatangila ne ngakamona bisamba ne makalenga a bungi.

2 Ne muanjelu wakamba kundi: Udi umona tshinyi? Ne ngakamona: Ngamonyi bisamba ne makalenga a bungi.

3 Ne wakamba kundi: Ebi bidi bisamba ne makalenga a Bena Bisamba bia Benda.

4 Ne biakalua ne ngakamona munkatshi mua bisamba bia Bena Bisamba bia Benda dienjibua dia ekelezia munena.

5 Ne muanjelu wakamba kundi: Mona dienjibua dia ekelezia udi muikala mupita malu mapita bubi kupita ma'ekelezia makuabu onsu, udi ushipa bansantu ba Nzambi, eyowa, ne ubakengesha ne ubafinakaja panshi, ne ubakudika tshikokedi tshia tshiamua, ne ubavuija panshi mu bukuatshibu.

6 Ne biakalua ne ngakamona ekelezia ewu munena ne wa malu mapita bubi; ne ngakamona diabulu ne uvua mufuki wawu.

7 Ne ngakamona kabidi ngolo, ne mpalata, ne bilulu bia busu, ne bilulu bikunza-kunzû, ne lin muluka bimpa, ne mishindu yonsu

ya bivualu bia mushinga; ne ngakamona bandumba ba bungi.

8 Ne muanjelu wakakula kundi, wamba: Mona ngolo, ne mpalata, ne bilulu bia busu, ne bilulu bikunza-kunzû, ne lin muluka bimpa, ne bivualu bia mushinga, ne bandumba, bidi majinga a ekelezia munena ne wa malu mapita bubi ewu.

9 Ne kabidi bua lumu lua ba pa buloba badi babutula bansantu ba Nzambi, ne babavuija panshi mu bukuatshibu.

10 Ne biakalua ne ngakatangila ne ngakamona mâyi a bungi; ne avua atapulula Bena Bisamba bia Benda ne ndelanganyi ya bana betu ba baluma.

11 Ne biakalua ne muanjelu wakamba kundi: Mona tshiji tshia Nzambi tshidi pa mutu pa ndelanganyi ya bana benu ba baluma.

12 Ne ngakatangila ne ngakamona muntu muluma munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, mâyi a bungi avua mamutapulula ne ndelanganyi ya bana betu ba baluma; ne ngakamona Nyuma wa Nzambi, ne wakalua panshi ne wakenza pa mutu pa muntu ewu; ne wakaya pa mâyi a bungi, mena kudi ndelanganyi ya bana betu ba baluma, bavua mu bulaba bulaya.

13 Ne biakalua ne ngakamona Nyuma wa Nzambi, ne wakenza pa mutu pa Bena Bisamba bia Benda bakuabu; ne bakapatuka mu bukuatshibu, pa mutu pa mâyi a bungi.

14 Ne biakalua ne ngakamona

misumba ya Bena Bisamba bia Benda ya bungi pa mutu pa bulaba bua dilaya; ne ngakamona tshiji tshia Nzambi, ne tshivua pa mutu pa ndelanganyi ya bana betu ba baluma; ne bakatangalajibua kumpala kua Bena Bisamba bia Benda ne bakatûtshibua.

15 Ne ngakamona Nyuma wa Mukalenga, ne uvua pa mutu pa Bena Bisamba bia Benda, ne bakalubuluka ne kupeta bulaba bua bupianyi buabu; ne ngakamona ne bavua batoka, ne balengela ne bimpa kumona menamena, bumuvua bantu banyi kumpala kua bobu kushipibua.

16 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakamona ne Bena Bisamba bia Benda bavua bapatuka mu bukuatshibu bakadipuekesha kumpala kua Mukalenga; ne bukola bua Mukalenga buvua nabu.

17 Ne ngakamona ne bamuabu ba Bena Bisamba bia Benda bavua basangishibua pamua pa mutu pa mâyi, ne pa mutu pa bulaba kabidi, bua kubaluisha mvita.

18 Ne ngakamona ne bukola bua Nzambi buvua nabu, ne kabidi ne tshiji tshia Nzambi tshivua pa mutu pa bonsu bavua basangishibua pamua bua kubaluisha mvita.

19 Ne mema, Nefi, ngakamona ne Bena Bisamba bia Benda bavua bapatuka mu bukuatshibu bavua bapatuishibua ku bukola bua Nzambi mu bianza bia bisamba bikuabu bionsu.

20 Ne biakalua ne mema, Nefi,

ngakamona ne bakalubuluka mu bulaba; ne ngakamona mukanda, ne uvua mutuadibua munkatshi muabu.

21 Ne muanjelu wakamba kundi: Udi mumanya diumvuija dia mukanda anyi?

22 Ne ngakamba kudiye: Ntshiena mumanya to.

23 Ne wakamba ne: Mona udi upatukila mukana mua Muena Yuda. Ne mema Nefi, ngakabimona; ne wakamba kundi ne: Mukanda udi umona udi miandiku ya Bena Yuda, idi mikala ne bipungidi bia Mukalenga, bivuyaye muenza kudi nzubu wa Isalele; ne idi kabidi mikala ne mambi a bungi a bambi bansantu; ne idi miandiku idi mifuanganana ne mikanunu idi pa bitata bia kalabi, amu kayena ya bungi to; nansha nanku, idi mikala ne bipungidi bia Mukalenga, bivuyaye muenza kudi nzubu wa Isalele; bua nanku, idi ya mushinga wa bungi kudi Bena Bisamba bia Benda.

24 Ne muanjelu wa Mukalenga wakamba kundi: Wamonyi ne mukanda uvua mupatukila mukana mua Muena Yuda; ne pavuawu mupatukila mu mukana mua Muena Yuda uvua ne tshiwudi tshia lumu luimpa lua Mukalenga, uvua bapostolo dikumi ne babidi bajadika buenda; ne badi bajadika bilondeshila ku bulelela budi kudi Muana wa Mukoku wa Nzambi.

25 Pananku, malu â adi ayila kudi Bena Yuda mu bukezuka

kudi Bena Bisamba bia Benda, bilondeshila ku bulelela budi kudi Nzambi.

26 Ne pashisha adi ayila ku tshianza tshia bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku, kudi Bantu ba bisamba bia bienda kufumina kudi Bena Yuda, udi umona dienjibua dia ekelezia awu munena ne wa malu mapita bubi, udi muikala mupita malu mapita bubi kupita ma'ekelezia makuabu onsu; bualu Mona, badi bumbusha ku lumu luimpa lua Muana wa Mukoku bitupa bia bungi bidi bia patoka ne mushinga mupita; ne kabidi bipungidi bia bungi bia Mukalenga badi bumbusha.

27 Ne bionsu ebi badi benza bua kunyangakaja njila miakana ya Mukalenga, bua ne bafofomija mesu ne bapapisha mitshima ya bana ba bantu.

28 Pananku, udi umona ne kunyima kua mukanda mupitshila ku bianza bia ekelezia munena ne wa malu mapita bubi, ne kudi malu a bungi a patoka ne a mushinga adi mumbushibua mu mukanda, udi muikala mukanda wa Muana wa Mukoku wa Nzambi.

29 Ne kunyima kua malu a patoka ne a mushinga â mumbushibua udi uya kudi bisamba bionsu bia Bena Bisamba bia Benda; ne kunyima kua muya kudi bisamba bionsu bia Bena Bisamba bia Benda, eyowa, mena dishiya dia mâyi a bungi awamonyi ne Bena Bisamba bia Benda badi

bapatuka mu bukuatshibu, udi umona—bua bualu bua malu a bungi a patoka ne a mushinga adi mumbushibua mu mukanda, avua mikala a patoka bua ngumvuilu wa bana ba bantu, bilondeshila ku patoka padi kudi Muana wa Mukoku wa Nzambi—bua bualu bua malu adi mumbushibua mu lumu luimpa lua Muana wa Mukoku â, bangi ba bungi menamena badi balenduka, eyowa, mua ne Satana udi ne bukola pa mutu pabu.

30 Nansha nanku, udi umona ne Bena Bisamba bia Benda bapatuki mu bukuatshibu, ne badi bikala babandishibua ku bukola bua Nzambi kupita bisamba biukuabu bionsu, pa mpala wa bulaba budi buikala bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu, budi buikala bulaba budi Mukalenga Nzambi muenza tshipungidi ne tatueba, bua ne ndelanganyi yenda neibupeta bu bulaba bua bupianyi buabu; pananku, udi umona ne Mukalenga Nzambi kakulekela ne Bena Bisamba bia Benda babutula dibondakaja dionsu dia ndelanganyi yeba, idi munkatshi mua bana benu ba baluma to.

31 Nansha kakulekela ne Bena Bisamba bia Benda babutula ndelanganyi ya bana benu ba baluma to.

32 Nansha Mukalenga Nzambi kakulekela ne Bena Bisamba bia Benda bashala bua kashidi mu ngikadilu mubi mupita wa bumpofu, udi mumona ne badimu,

bua bualu bua bitupa bia patoka ne bia mushinga mutamba bia lumu luimpa lua Muana wa Mukoku bidi bibengedibua kudi ekeleziya awu wa malu mapita bubu, wa dienjibua diwuvua mumona.

33 Muana wa Mukoku udi wamba ne: Bua nanku nengikala ne lusa kudi Bena Bisamba bia Benda, ne ku dikumbula tshishadi tshia nzubu wa Isalele ne tshitungu tshinena.

34 Ne biakalua ne muanjelu wa Mukalenga wakakula kundi, wamba: Mona, Muana wa Mukoku wa Nzambi udi wamba, kunyima kua mema mukumbula tshishadi tshia nzubu wa Isalele—ne tshishadi tshindi ngakuila tshidi ndelanganyi ya tatueba—pananku, kunyima kua mema mubakumbula ne tshitungu, ne mubatûta ku tshianza tshia Bena Bisamba bia Benda, ne kunyima kua Bena Bisamba bia Benda balenduka menamena, bua bualu bua bitupa bipita patoka ne bia mushinga mupita bia lumu luimpa lua Muana wa Mukoku bidi bikala bibengedibua kudi ekeleziya awu wa malu mapita bubu, udi mamuenda wa bandumba, Muana wa Mukoku udi wamba—Nengikala ne lusa kudi Bena Bisamba bia Benda dituku adi, mua ne nentuala kudibu, mu bukola buanyu nkayanyi, bia bungu bia ku lumu luimpa luanyi, bikala patoka ne bia mushinga, Muana wa Mukoku udi wamba.

35 Bualu, mona, Muana wa Mukoku udi wamba: Nendimuene-

sha kudi ndelanganyi yeba, bua bafunda malu a bungu angabalongesha, ikala patoka ne a mushinga; ne kunyima kua ndelanganyi yeba mibutuka, ne mishinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne kabidi ndelanganyi ya bana benu ba baluma, Mona, malu â neasokokibua, bua kulua kudi Bena Bisamba bia Benda, ku dipa ne bukola bua Muana wa Mukoku.

36 Ne mu wowu lumu luimpa luanyi nelufundibua, Muana wa Mukoku udi wamba, ne dibua dianyane ne lupandu luanyi.

37 Ne babeneshibua badi ababâkeba kupatuisa Siona wanyi ku dituku adi, bualu ne bikala ne dipa ne bukola bua Nyuma wa Tshijila; ne biananukilabu tô ne ku ndekelu nebabandishibua ku dituku dia ndekelu, ne nebandishibua mu bukalenga bua tshiendelela bua Muana wa Mukoku; ne ewu onsu watangalaja ditalala, eyowa, lumu lua disanka dikola, bu muikalabu balengela pa mikuna!

38 Ne biakalua ne ngakamona tshishadi tshia ndelanganyi ya bana betu ba baluma, ne kabidi mukanda wa Muana wa Mukoku wa Nzambi, uvua mupatukila mukana mua Muana Yuda, ne wakavuila tshishadi tshia ndelanganyi ya bana benu ba baluma ufumina kudi Bena Bisamba bia Benda.

39 Ne kunyima kua mulua kudibu ngakamona mikanda miukuabu, yakaluila ku bukola bua Muana wa Mukoku, ilua kudibu

kumbukila kudi Bantu ba Bisamba bia Benda, bua kuitabujija Bantu ba Bisamba bia Benda ne tshishadi tshia ndelanganyi ya bana betu ba baluma, ne kabidi Bena Yuda bavua bikala batangalaka pa mpala onsu wa buloba, ne miandiku ya bambi ne ya bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku idi milelela.

40 Ne muanjelu wakakula kundi, wamba: miandiku ya ndekelu eyi, iwuvua mumona munkatshi mua Bantu ba bisamba bia ba benda, neishindamija bulelela bua ya kumpala, idi mikala ya bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku, ne neimanyisha patoka ne musinga wa malu adi mumbushibua kudibu; ne nebamanyisha bisionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu, ne Muana wa Mukoku wa Nzambi udi Muana wa Tatu wa Tshienlelela, ne Mupandishi wa ba pa buloba; ne bantu bonsu badi ne tshia kulua kudiye, anyi kabena mua kupandishibua to.

41 Ne badi ne tshia kulua bilondeshila ku mēyi âshindamijibua mukana mua Muana wa Mukoku; ne mēyi a Muana wa Mukoku neamanyishibua mu miandiku ya ndelanganyi yeba, momumua ne mu miandiku ya bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku; bua nanku bubidi buayi neishikikibua pamua; bualu kudi kuikala Nzambi umua ne Mulami wa mikoku umua pa buloba bonsu.

42 Ne tshikondeu tshilualua

tshiadimueneshaye kudi bisamba bionsu, kudi bubidi bua Bena Yuda ne kabidi kudi Bena Bisamba bia Benda; ne kunyima kua mudimuenesha kudi Bena Yuda ne kabidi kudi Bena Bisamba bia Benda, pashisha neadimuenesha kudi Bantu ba bisamba bia bena ne kabidi kudi Bena Yuda, ne ba ndekelu ne bikala ba kumpala, ne ba kumpala ne bikala ba ndekelu.

SHAPITA 14

Muanjelu udi wambila Nefi bua mabenesha ne milawu biatuluka pa mutu pa Bantu ba Bisamba bia Benda—Kudi kuikala amu ma'ekelezia abidi: Ekelezia wa Muana wa Mukoku wa Nzambi ne ekelezia wa diabulu—Bansantu ba Nzambi mu bisamba bionsu badi bakengeshibua kudi ekelezia munena ne wa malu mapita bubu—Mupostolo Yone neafunda bitangila ndekelu wa buloba. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE nebilua ne, biumvuila Bena Bisamba bia Benda Muana wa Mukoku wa Nzambi mu dituku adi neadimuenesha kudibu mu dīyi, ne kabidi mu bukola, mu bulelela mena, ku diumbushibua dia mabua a kulendukila abu—

2 Ne kabapapishidi Muana wa Mukoku wa Nzambi mitshima yabu to, nebabadibua munkatshi mua ndelanganyi ya tatueba; eyowa, nebabadibua munkatshi mua nzubu wa Isalele; ne ne bikala bantu babeneshibua mu bulaba bulaya bua kashidi; kabakuvuishibua kabidi panshi mu

bukuatshibu nansha; ne nzubu wa Isalele kakubuejakajibua kabidi nansha.

3 Ne tshina tshinena atshi tshivua tshiumbudibua buabu kudi ekelezia awu munena ne wa malu mapita bubu, uvua muashibua kudi diabulu ne bana benda, bua ne apambuisha anyima ya bantu mu ngena—eyowa, ne tshina tshinena atshi tshivua tshiumbudibua bua dinyanguka dia bantu netshiuwula ne bavua batshiumbula, tô ne ku dinyanguka dijima diabubu, ki mudi Muana wa Mukoku wa Nzambi wamba; kadi dinyanguka dia anyima to, amu bikala diedibua dienda mu ngena awu udi kayi ne ndekelu to.

4 Bualu monayi, bidu bilondeshila ku bukuatshibu bua diabulu, ne kabidi bilondeshila ku bululama bua Nzambi, pa mutu pa bonsu benza bubu ne malu mapita bubu kumpala kuenda.

5 Ne biakalua ne muanjelu wakakula kundi, Nefi, wamba: Wamonyi ne biakudimuna Bena Bisamba bia Benda mutshima ne bikala bimpa buabu; ne udi mumanya kabidi bipungidi bia Mukalenga kudi nzubu wa Isalele; ne uvua kabidi mumvua ne ewu onsu udi kayi ukudimuna mutshima to udi ne tshia kufua.

6 Bua nanku, diakabi kudi Bena Bisamba bia Benda bikalabi ne badi bapapishila Muana wa Mukoku wa Nzambi mitshima yabu.

7 Bualu tshikondu tshidi tshilua, Muana wa Mukoku wa

Nzambi udi wamba, tshingenza mudimu munena ne wa dikema munkatshi mua bana ba bantu; mudimu wikala wa tshiendelela, nansha ku tshianza tshimua anyi ku tshikuabu—nansha ku dibitabujija ne ku ditalala ne moyo wa tshiendelela, anyi ne ku dibalekela ku dipapisha dia mitshima yabu ne bumpofu bua meji abu, ne ku dikala bavuishibua panshi mu bukuatshibu, ne kabidi mu dinyanguka, bibidi mu mubidi ne mu nyuma, bilondeshila ku bukuatshibu bua diabulu, bumvua muakuila.

8 Ne biakalua ne pakakula muanjelu mêyi â, wakamba kundi: Udi uvuluka bipungidi bia Tatu kudi nzubu wa Isalele anyi? Ngakamba kudiye, Eyowa.

9 Ne biakalua ne wakamba kundi: Tangila, ne Mona ekelezia awu munena ne wa malu mapita bubu, udi muikala mamuenda wa malu mapita bubu, mufuki wawu udi muikala diabulu.

10 Ne wakamba kundi: Mona kudi kuikala amu ma'ekelezia abidi; umua udi ekelezia wa Muana wa Mukoku wa Nzambi, ne mukuabu udi ekelezia wa diabulu; bua nanku, ewu onsu udi kayi wa ku ekelezia wa Muana wa Mukoku wa Nzambi to udi wa ku ekelezia awu munena, udi mamuenda wa malu mapita bubu; ne udi ndumba wa buloba bonsu.

11 Ne biakalua ne ngakatangila ne ngakamona ndumba wa buloba bonsu, ne uvua musamba pa

mutu pa mâyi a bungi; ne uvua ne bukalenga pa buloba bonsu, munkatshi mua bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu.

12 Ne biakalua ne ngakamona ekelezia wa Muana wa Mukoku wa Nzambi, ne bungi buenda uvua bukesa, bua bualu bua bubu ne malu mapita bubu bia ndumba uvua musomba pa mutu pa mâyi manena; nansha nanku, ngakamona ne ekelezia wa Muana wa Mukoku, bavua bikala bansantu ba Nzambi, bavua kabidi pa mpala onsu wa buloba; ne makalenga abu pa mpala wa buloba avua makesa, bua bualu bua bubu bia ndumba munena umvua mumona.

13 Ne biakalua ne ngakamona ne mamu munena wa malu mapita bubu wakasangisha misumba pamua pa mutu pa mpala wa buloba bonsu, munkatshi mua bisamba bionsu bia Bena Bisamba bia Benda, bua kuluisha Muana wa Mukoku wa Nzambi.

14 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakamona bukola bua Muana wa Mukoku wa Nzambi, ne buakatuluka pa mutu pa bansantu ba mu ekelezia wa Muana wa Mukoku, ne pa mutu pa bantu ba tshipungidi ba Mukalenga, bavua batangalaka pa mpala onsu wa buloba; ne bavua bavuala biluilu bia buakana ne ne bukola bua Nzambi mu butumbi bunena.

15 Ne biakalua ne ngakamona ne tshiji tshia Nzambi tshivua tshipumuinyibua ekelezia awu

munena ne wa malu mapita bubu, mua ne kuvua mvita ne manunganyi a mvita munkatshi mua bisamba ne bisa bionsu bia pa buloba.

16 Ne bu muakabanga kui-kala mvita ne manunganyi a mvita munkatshi mua bisamba bionsu bivua bia kudi mamuenda wa malu mapita bubu, muanjelu wakakula kundi, wamba: Mona, tshiji tshia Nzambi tshidi pa mutu pa mamuenda wa bandumba; ne Mona, udi mumona malu onsu â—

17 Ne palua dituku diapumui-nyibua tshiji tshia Nzambi mamuenda wa bandumba, ne udi muikala ekelezia munena ne wa malu mapita bubu wa buloba bonsu, mufuki wawu udi diabulu, pashisha, ku dituku adi, mudimu wa Tatu neutuadija, mu dilongolola njila bua dikumbaja dia bipungidi bienda, bivuye muenza kudi bantu benda badi bikala ba ku nzubu wa Isalele.

18 Ne biakalua ne muanjelu wakakula kundi, wamba: Tangila!

19 Ne ngakatangila ne kumona muntu, ne uvua muvuala nkanzu mutoka.

20 Ne muanjelu wakamba kundi: Mona umua wa bapostolo dikumi ne babidi ba Muana wa Mukoku.

21 Mona, neamona ne neafunda tshishadi tshia malu â; eyowa, ne kabidi malu a bungi akavua.

22 Ne neafunda kabidi bitangila ndekelu wa buloba.

23 Pananku, malu âfundaye adi

malulama ne malelela; ne Mona, adi mafundibua mu mukanda uwakamona upatukila mukana mua Muena Yuda; ne ku tshikondu tshiakapatukilawu mukana mua Muena Yuda, anyi, ku tshikondu tshiapatukila mukanda mukana mua Muena Yuda, malu avua mafundibua avua patoka ne makezuka, ne a mushinga kupita ne mateketa bua ngumvuilu wa bantu bonsu.

24 Ne Mona, malu âfunda mupostolo wa Muana wa Mukoku ewu adi malu a bungi awudi mumona; ne Mona, tshishadi neumona.

25 Kadi malu awamona kunyima eku kuaku'afunda to; bualu Mukalenga Nzambi udi mupesha mupostolo wa Muana wa Mukoku wa Nzambi bua a'afunda.

26 Ne kabidi bakuabu baka-vuaku, kudibu wakaleja malu onsu, ne badi ba'afunda; ne adi makangibua bua kulopokela Nzubu wa Isalele, mu bukezuka buawu, bilondeshila ku bulelela budi kudi Muana wa Mukoku, mu tshikondu tshikumbanyina Mukalenga nkayenda.

27 Ne mema, Nefi, ngakumvua ne ndi njadika, ne dîna dia mupostolo wa Muana wa Mukoku di-vua Yone, bilondeshila ku muaku wa muanjelu.

28 Ne Mona, mema, Nefi, ndi mukandikibua bua kufunda tshishadi tshia malu amvua mumona ne mumvua; bua nanku malu andi mufunda adi mankumbana buanyi; ne ndi mufunda

kadi tshitupa tshikesa tshia malu amvua mumona.

29 Ne ndi njadika ne ngakamona malu akamona tatuanyi, ne muanjelu wa Mukalenga wakamanyisha.

30 Ne mpindiewu ndi njikija kuakula bitangila malu andi mumona pantshivua muambudibua kula mu nyuma; ne bikala malu onsu andi mumona ka'ayi mafundibua to, malu andi mufunda adi malelela. Ne bidi nanku. Amena.

SHAPITA 15

Ndelanganyi ya Lehi idi ne bua kupeta lumu luimpa kumbukila kudi Bena Bisamba bia Benda mu matuku a ndekelu—Disangisha dia Isalele didi difuanyikijibua ku mutshi wa olive wa matamba a ntuadijilu alamatshishibuaku kabidi—Nefi udi ujingulula tshimônyi tshia mutshi wa moyo ne udi wakula bua bululama bua Nzambi mu diabulula bena bena bubu ku bakana. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua mema, Nefi, muikala muambudibua kula mu Nyuma, mumona malu onsu â, ngakapingana ku ntenta wa tatuanyi.

2 Ne biakalua ne ngakamona bana betu ba baluma, ne bavua batandangana bitangila malu avua tatuanyi muakula kutudi.

3 Bualu bulelela uvua muakula malu a bungi manena kutudi, avua mikala makola bua kumvua, amu muntu muebeja

kudi Mukalenga; ne bobu bikala bapapisha mitshima yabu, bua nanku, kabakatangila kudi Mukalenga bu muvuabi kuikala to.

4 Ne mpindiewu mema, Nefi, mvua munyingalala bua bualu bua dipapisha dia mitshima yabu, ne kabidi, bua bualu bua malu amvua mumona, ne mumanya avua ne tshia kulua kakuyi diepuka to bua bualu bua malu mapita bubi a bana ba bantu.

5 Ne biakalua ne mvua mutûshika bua bualu bua ntatu yanyi, bualu mvua mumona ne ntatu yanyi ivua minena kupita yonsu, bua bualu bua dibutuka dia bantu banyi, bualu mvua mumona dipona diabu.

6 Ne biakalua ne kunyima kua mema mupeta makanda ngakakula kudi bana betu ba baluma, muikala njinga bua kumanya kudibu bualu bua matandu abu.

7 Ne bakamba: Mona, katuena mua kumvua mêyi avua tatuetu muakula bitangila matamba a ntuadijilu a mutshi wa olive, ne kabidi bitangila Bena Bisamba bia Benda to.

8 Ne ngakamba kudibu: Nuebeji Mukalenga anyi?

9 Ne bakamba kundi: Katuena bebeja to; bualu Mukalenga kena uleja bualu bua nanku kutudi to.

10 Monayi, ngakamba kudibu: Munyi mudibi ne kanuena nula mikenji ya Mukalenga to? Munyi mudibi ne nenufua, bua bualu bua dipapisha dia mitshima yenu anyi?

11 Kanuena nuvuluka malu

avua Mukalenga muamba anyi?—Binuikala kanuyi bapapisha mitshima yenu to, ne nundo mba ne ditabuija, bikala nuitaba ne nenupeta, ne dinanukila mu dilama dia mikenji yanyi, bulelela malu â neamanyishibua kunudi.

12 Monayi, ndi ngamba kunudi, ne nzubu wa Isalele uvua mufuanyikijibua ne mutshi wa olive, kudi Nyuma wa Mukalenga uvua kudi tatuetu; ne monayi katuena batuka ku nzubu wa Isalele, ne katuena ditamba dia nzubu wa Isalele anyi?

13 Ne mpindiewu, bualu budi tatuetu musua kumvuija bitangila dilamatshishibuaku dia matamba a ntuadijilu ku njila wa tshiwudi tshia Bena Bisamba bia Benda, budi, ne mu matuku a ndekelu, pâshinguluka ndelanganyi yetu mu dipanga dia ditabuija, eyowa, bua mutantshi wa bidimu bia bungi, ne bikondu bia bungi kunyima kua Mashiya mudimuenesha mu mubidi kudi bana ba bantu, pashisha tshiwudi tshia lumu luimpa lua Mashiya netshilua kudi Bena Bisamba bia Benda, ne kumbukila kudi Bena Bisamba bia Benda kuya kudi tshishadi tshia ndelanganyi yetu—

14 Ne ku dituku adi tshishadi tshia ndelanganyi yetu netshimanya ne badi ba ku nzubu wa Isalele, ne badi bantu ba tshipungidi ba Mukalenga; ne pashisha nebamanya ne nebalua ku dimanya bitangila bankambua

babu, ne kabidi ku dimanya bitangila lumu luimpa lua Musungidi wabu, luvuaye mulongesha batatuabu; bua nanku, nebalua ku dimanya bitangila Musungidi wabu ne bua tunungu tuina tua dilongesha dienda, bua ne bamanya mua kulua kudiye ne kupandishibua.

15 Ne pashisha ku dituku adi kabakusanka ne kusamuna Nzambi wabu wa tshiendelela, dibua diabu ne lupandu luabu to anyi? Eyowa, ku dituku adi, kabakupeta makanda ne didishibua kumbukila ku mutshi wa mvinyo mulelela anyi? Eyowa, kabakulua ku tshisumbu tshia mikoko tshilelela tshia Nzambi anyi?

16 Monayi, ndi ngamba kunudi, Eyowa; nebavulukibua kabidi munkatshi mua nzubu wa Isalele; nebalamatshishibuaku, bikala ditamba dia ntuadijilu dia mutshi wa olive, ku mutshi wa olive mulelela.

17 Ne etshi tshidi tshivua tatuetu umvuija; ne uvua umvuija ne katshiakulua to tô ne kunyima kua bobu batangalajibua kudi Bena Bisamba bia Benda; ne udi umvuija ne nebilua ku njila wa Bena Bisamba bia Benda, bua Mukalenga aleja bukola buenda kudi Bena Bisamba bia Benda, bua bualu buina buabengedibuaye kudi Bena Yuda, anyi kudi nzubu wa Isalele.

18 Bua nanku, tatuetu kena muakula bua ndelanganyi yetu nkayayi to, kadi kabidi bua nzubuyonsu wa Isalele, ufunkuna ku

tshipungidi tshiakumbajibua mu matuku a ku ndekelu; tshipungidi tshidi Mukalenga muenza kudi tatuetu Abalahama, wamba: Kupitshila ku ndelanganyi yeba bisa bionsu bia pa buloba nebeneshibua.

19 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakakula bia bungi kudibu bitangila malu â; eyowa, ngakakula kudibu bitangila dipinguluja dia Bena Yuda mu matuku a ku ndekelu.

20 Ne ngakabambulula kudibu mēyi a Yeshaya, wakakula bitangila dipinguluja dia Bena Yuda, anyi dia nzubu wa Isalele; ne kunyima kua bobu bapingulujibua kabakubuejakajibua kabidi to, nansha kabakutangalajibua kabidi to. Ne biakalua ne ngakakula mēyi a bungi kudi bana betu ba baluma, bua ne bakatalajibua ne bakadipuekesha kumpala kua Mukalenga.

21 Ne biakalua ne bakakula kundi kabidi, bamba: Tshintu tshivua tatuetu mumona mu tshilota tshidi tshiumvuija tshinyi? Mutshi uvuaye mumona udi umvuija tshinyi?

22 Ne ngakamba kudibu: Tshivua tshimueneshelu tshia mutshi wa moyo.

23 Ne bakamba kundi: Mulonda wa tshiamua uvua tatuetu mumona, ulombola ku mutshi, udi umvuija tshinyi?

24 Ne ngakamba kudibu ne divua dīyi dia Nzambi; ne ewu onsu umvuila dīyi dia Nzambi, ne wiminyina kudidi, kakufua

nansha; nansha matêtshibua ne miketa ya kapia bia muluishi ka-biakumutamba bukola ne ku bum-pofu to, bua kubalombola ku dinyanguka.

25 Bua nanku, mema, Nefi, ngakabakankamija bua kuteya ntema ku dîyi dia Mukalenga; eyowa, ngakabakankamija ne makanda onsu a anyima wanyi, ne ne bukola bonsu bumvua nabu, ne bateya ntema ku dîyi dia Nzambi ne bavuluka bua kulama mikenji yenda diba dionsu mu malu onsu.

26 Ne bakamba kundi: Musulu wa mâyi uvua tatuetu mumona udi umvuija tshinyi?

27 Ne ngakamba kudibu ne mâyi avua tatuanyi mumona avua bukoya; ne lungenyi lenda bikola ludînyibua mu malu makuabu bua ne kakamona bukoya bua mâyi to.

28 Ne ngakamba kudibu ne uvua lupongu lubi lupita, luvua lutapulula bena bubi ku mutshi wa moyo, ne kabidi ku bansantu ba Nzambi.

29 Ne ngakamba kudibu ne tshivua tshimueneshelu tshia ngena mubi mupita awu, uvua muanjelu muamba kundi uvua mulongolodibua bua bena bubi.

30 Ne ngakamba kudibu ne tatuetu kabidi wakamona ne bululama bua Nzambi buakatapulula kabidi bena bubi ku bakana; ne dikenka diabu divua bu mudi dikenka dia kapia ka ndimi, kabanda kudi Nzambi bua kashidi ne kashidi, ne kakayi ne ndekelu.

31 Ne bakamba kundi: Bualu

ebu budi bumvuija mpaji ya mubidi mu matuku a ditêtshibua, anyi budi bumvuija ngikadilu wa ndekelu wa anyima kunyima kua lufu lua mubidi wa pa buloba, anyi budi buakula bua malu adi mikala a pa buloba?

32 Ne biakalua ne ngakamba kudibu ne buvua tshimueneshelu tshia malu a bubidi bua a pa buloba ne a mu nyuma; bualu dituku nedilua dikalabu ne tshia kulumbuluishibua bilondeshila ku bienzedi biabu, eyowa, mena bienzedi bivua bienjibua kudi mubidi wa pa buloba mu matuku abu a ditêtshibua.

33 Bua nanku, biafuabu mu bubi buabu badi ne bua kuimanshibua kabidi, bu ku malu adi mikala a mu nyuma, adi mikala atangila buakana; bua nanku, badi ne tshia kuimanyishibua kumpala kua Nzambi, bua kulumbuluishibua bilondeshila ku bienzedi biabu; ne bikala bienzedi biabu bivua bikala bukoya badi bakenge-dibua kuikala bakoya; ne bikalabu bakoya bidi bikengedibua ne kabena mua kuikadila mu bukalenga bua Nzambi to; biobi nanku, bukalenga bua Nzambi budi ne tshia kuikala pabu bukoya.

34 Kadi monayi, ndi ngamba kunudi, bukalenga bua Nzambi kabuena mukoyato, ne tshintu katshiyi tshikezuka nansha tshimua katshiena mua kubuela mu bukalenga bua Nzambi to; bua nanku kudi kukengedibua kuikala muaba wa bukoya mulongolodibua bua bidi bikala bikoya.

35 Ne kudi muaba mulongolo-dibua, eyowa, mena ngena mubi mupita awu umvua muakuila, ne diabulu udi mumulongodi; bua nanku, ngikadilu wa ndekelu wa anyima ya bantu udi ne bua kui-kadila mu bukalenga bua Nzambi, anyi kuipatshibua bua bualu bua bululama bumvua muakuila.

36 Bua nanku, bena bubu badi bipatshibua ku bakana, ne kabidi ku mutshi wa moyo, udi muikala ne tshimuma tshidi ne musinga mukola ne tshidibu mua kujinga menamena, kupita bimuma bikuabu bionsu; eyowa, ne tshidi tshikala dipa dipita bunena dia ku mapa onsu a Nzambi. Ne ngakakula nanku kudi bana betu ba baluma. Amena.

SHAPITA 16

Bena bubu badi bamona bulelela ne budi lutatu—Bana ba baluma ba Lehi badi basela bana ba bakaji ba Yishemaela—Liahona ludi luludika njila wabu mu tshipela—Mêyi a kudi Mukalenga adi afundibua ba Liahona ku musangu ne ku musangu—Yishemaela udi ufua; dîku die-nda didi dinungana bua bualu bua ntatu. Pabuipi ne 600–592 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kunyima kua mema, Nefi, muikala mujikija diakula kudi bana betu ba baluma, monayi bakamba kundi: Udi mutumanyisha malu makola, matupita makanda.

2 Ne biakalua ne ngakamba kudibu ne mvua mumanya ne mvua muakula malu makola kudi bena

bubu, bilondeshila ku bulelela; ne ndi mbingisha bakana, ne njadika ne nebandishibua ku dituku dia ndekelu; bua nanku, bapîla badi bamona bulelela ne budi lutatu, bualu budi bubatapa ku mutshima.

3 Ne mpindiewu bana betu ba baluma, bu ne nuvua bakana ne nuitaba bua kumvuila bulelela, ne kuteya ntema kudibu, bua nuenda bôloloka kumpala kua Nzambi, apu kanuakunungana bua bualu bua bulelela to, ne nuamba: Udi wakula malu makola kutudi.

4 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakakankamija bana betu ba baluma, ne dinanukila dionsu, bua kulama mikenji ya Mukalenga.

5 Ne biakalua ne bakadipuekesha nkayabu kumpala kua Mukalenga; mua ne ngakumvua disanka ne matekemena manena kudibu, bua ne benda mu njila ya buakana.

6 Mpindiewu, malu onsu â mammbubua ne menjibua bu muvua tatuanyi muikadila mu ntenta mu tshibanda tshivuaye ubikila ne Lemuele.

7 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakangata umua wa ku bana ba bakaji ba Yishemaela ku dibaka; ne kabidi, bana betu ba baluma bakangata ba ku bana ba bakaji ba Yishemaela ku dibaka; ne Zolama kabidi wakangata muana wa buta wa bakaji wa Yishemaela ku dibaka.

8 Ne nanku tatuanyi wakakumbaja mikenji yonsu ya Muka-

lenga ivua mikala mipeshibua kudiye. Ne kabidi mema, Nefi, mvua muikala mubeneshibua kudi Mukalenga menamena.

9 Ne biakalua ne ðiyi dia Mukalenga diakakula kudi tatuanyi butuku, ne kumupesha mukenji ne malaba âsa luendu luenda mutangila mu tshipela.

10 Ne biakalua ne bu muakajuka tatuanyi mu dinda, ne kuya ku tshibi tshia ntenta, wakakema bikola pakamonaye panshi dibulungu mudimu wa bianza wa dikema; ne divua dia tshiamua tshia kalabi tshishema. Ne munda mua dibulungu muvua tulonda tubidi; ne kamua kavua kafunkuna kutuvua ne bua kuya mu tshipela.

11 Ne biakalua ne tuakakunguija pamua bintu bionsu bituvua ne bua kuambula mu tshipela, ne bishadi bionsu bia biakudia bivua Mukalenga mutupesha; ne tuakangata mamînu a nkuaminu yonsu bua tuambula mu tshipela.

12 Ne biakalua ne tuakangata ntenta yetu ne kuya mu tshipela, dinsambu dia musulu wa Lamana.

13 Ne biakalua ne tuakenza luendu bua mutantshi wa matuku anayi, pabuipi ne njila wa ku sude ne sude ne esete, ne tuakâsa ntenta yetu kabidi; ne tuakabikila dîna dia muaba ewu ne Shazele.

14 Ne biakalua ne tuakangata mata etu ne miketa yetu, ne kuya mu tshipela bua kushipa biakudia bua mêku etu; ne kunyima

kua tuetu bashipa biakudia bua mêku etu tuakapingana kabidi kudi mêku etu mu tshipela, ku muaba wa Shazele. Ne tuakaya kabidi mu tshipela, tulonda njila wa momumua, tushala mu bitupa bifuka kupita bia mu tshipela, bivua bikala mu mikalu, pabuipi ne Mbuwa Mukunza.

15 Ne biakalua ne tuakenza luendu bua mutantshi wa matuku a bungi, tushipa biakudia mu njila, ne mata etu ne miketa yetu ne mabua etu ne bieledi bietu.

16 Ne tuakalonda njila ya dibulungu, ivua itulombola ku bitupa bipita bufuka bia mu tshipela.

17 Ne kunyima kua tuetu benza luendu bua mutantshi wa matuku a bungi, tuakâsa ntenta yetu bua mutantshi wa diba, bua tudikishisha kabidi ne tupeta biakudia bua mêku etu.

18 Ne biakalua ne bu mumvua mema, Nefi, nya kushipa biakudia, monayi, ngakatshibula buta buanyi, buvua buenjibua ne tshiamua tshikolesha tshishema; ne kunyima kua mema mutshibula buta buanyi, monayi, bana betu ba baluma bakamfikila tshiji bua bualu bua dijimija dia buta buanyi, bualu katuakapeta biakudia to.

19 Ne biakalua ne tuakapingana ku mêku etu katuyi ne biakudia to, ne bikala batshioka bikola, bua bualu bua luendu luabu, bakakenga bikola bua dipanga dia biakudia.

20 Ne biakalua ne Lamana ne Lemuele ne bana ba baluma ba

Yishemaela bakabanga kunungana menamena, bua bualu bua makenga ne ntatu yabu mu tshipela; ne tatuanyi kabidi wakabanga kunungena Mukalenga Nzambi wenda; eyowa, bavua bonsu bikala banyingalala menamena, mena bua ne bakanungena Mukalenga.

21 Mpindiewu biakalua ne mema, Nefi, muikala mutatshishibua kudi bana betu ba baluma bua bualu bua dijimija dia buta buanyi, ne mata abu mikala majimija nkamba yawu, biakabanga kuikala bikola menamena, eyowa, mua ne katuvua mua kupeta biakudia to.

22 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakakula bikola kudi bana betu ba baluma, bualu bua bavua bapapisha mitshima yabu kabidi, mena ne ku didiwula Mukalenga Nzambi wabu.

23 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakenza buta kuangathshila ku mutshi, ne kuangathshila ku kasanzu kalulama, muketa; bua nanku, ngakadipaya ne buta ne muketa, ne tshieledi ne ne mabua. Ne ngakamba kudi tatuanyi: Kunyi kungaya bua kupeta biakudia?

24 Ne biakalua ne wakebeja kudi Mukalenga, bualu bavua badipuekesha bua bualu bua mêyi anyi; bualu mvua muamba malu a bungi kudibu ne makeda a anyima wanyi.

25 Ne biakalua ne dîyi dia Mukalenga diakalua kudi tatuanyi; ne uvua bulelela mutandishibua bua bualu bua dinungena

Mukalenga dienda, mua ne uvua muvuishibua panshi mu ndondu ya kanyinganyinga.

26 Ne biakalua ne dîyi dia Mukalenga diakamba kudiye: Tangila pa mutu pa dibulungu, ne Mona malu adi mafundibua.

27 Ne biakalua ne pakamona tatuanyi malu avua mafundibua pa mutu pa dibulungu, wakatshina ne kuzakala menamena, ne kabidi bana betu ba baluma ne bana ba baluma ba Yishemaela ne bakaji betu.

28 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakamona tulonda tuvua mu dibulungu, ne tuvua tuenda bilondeshila ku ditabuija ne dinanukila ne ntema bituakabila kuditu.

29 Ne kuvua kabidi mfundilu mupia-mupia mufundibua pa mutu patu, uvua muikala muteketa bua kubala, wakatupesha ngumvuilu bitangila njila ya Mukalenga; ne uvua ufundibua ne ushintuludibua ku musangu ne ku musangu, bilondeshila ku ditabuija ne dinanukila dituvua tumupesha. Ne nanku tudi tumona ne ku njila mikesa Mukalenga udi ukumbaja malu manena.

30 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakaya ku musongu wa mukuna, bilondeshila ku njila ivua mipeshibua pa mutu pa dibulungu.

31 Ne biakalua ne ngakashipa nyama ya dîtu, mua ne ngakapeta biakudia bua mêku etu.

32 Ne biakalua ne ngakapingana ku ntenta yetu, mua mbula nyama imvua mushipa;

ne mpindiewu pakamonabu ne mvua mupeta biakudia, bu muvuadi dinena disanka diabu! Ne biakalua ne bakadipuekesha kumpala kua Mukalenga, ne bakela tuasakidila kudiye.

33 Ne biakalua ne tuakâsa kabidi luendu luetu, tuenza luendu pabuipe ne njila wa momumua bu wa ku mbangilu; ne kunyima kua tuetu benza luendu bua mutantshi wa matuku a bungi tuakâsa ntenta yetu kabidi, bua ne tutudila mutantshi wa dibua.

34 Ne biakalua ne Yishemaela wakafua, ne wakajikibua mu muaba uvua ubikidibua ne Nahoma.

35 Ne biakalua ne bana ba bakaji ba Yishemaela bakadila menamena, bua bualu bua dijimija dia tatuabu, ne bua bualu bua ntatu yabu mu tshipela; ne bakanungena tatuanyi, bualu bua uvua mubapatuisha ku bulaba bua Yelushalema, bamba: Tatuetu wafu; eyowa, ne tudi batambakana bikola mu tshipela, ne tudi bakenga ne ntatu, nzala, nyota, ne ditshioka bia bungi; ne kunyima kua makenga onsu â tudi ne tshia kufua mu tshipela ne nzala.

36 Ne nanku bakanungena tatuanyi, ne kabidi mema; ne bakajinga kupingana kabidi ku Yelushalema.

37 Ne Lamana wakamba kudi Lemuele ne kabidi kudi bana ba baluma ba Yishemaela: Monayi, tushipayi tatuetu, ne kabidi muanetu wa baluma Nefi,

udi mudiangatshila bua kuikala mukôkeshi wetu ne mulongeshi wetu, tuetu badi bakulu benda.

38 Mpindiewu, udi wamba ne Mukalenga udi muakula nenda, ne kabidi banjelu badi bamusadila. Kadi monayi, tudi bamanya ne udi ushima kutudi; ne udi ulonda malu â, ne udi wenza malu a bungi ku ngenzeli wa budimu wenda, bua adinga mesu etu, wela meji, pamuapa, ne atupambula mu tshipela tshienyi; ne kunyima kua mutupambula, udi wela meji bua kudienza mfumu ne mukôkeshi pa mutu petu, bua enza netu bilondeshila ku disua anyi ku nsankilu wenda. Ne ku mushindu ewu muanetu wa baluma Lamana wakasonsola mitshima yabu ku tshiji.

39 Ne biakalua ne Mukalenga uvua netu, eyowa, mena diyi dia Mukalenga diakalua ne diakakula mêyi a bungi kudibu, ne diabatandisha menamena; ne kunyima kua batandishibua kudi diyi dia Mukalenga bakalekela tshiji tshiabu, ne bakakudimuna mutshima ku mibi yabu, mua ne Mukalenga wakatubenesha kabidi ne biakudia, bua ne katufu to.

SHAPITA 17

Nefi udi upeshibua mukenji bua kuenza buatu—Bana babu ba baluma badi bamuimanyina—Udi ubakankamija ku dibabadila malu a kala a malanda a Nzambi ne Isalele—Nefi udi muwula ne bukola bua Nzambi—Bana babu ba baluma badi

bakandikibua bua kumulenga, bua kabafubididi bu disela diûma. Pabuipi ne 592–591 k.d.K.

NE biakalua ne tuakâsa kabidi luendu mu tshipela; ne tuakenza luendu pabuipi ne luseka ne batangila ku esete kumbukila ku tshikonde atshi. Ne tuakenza luendu ne tuakapututuka mu ntatu ya bungi mu tshipela; ne bakaji betu bakalela bana mu tshipela.

2 Ne mabenesha a Mukalenga kutudi avua manena bikola, bua ne patutshivua tudia munyinyi mubishi mu tshipela, bakaji betu bavua ne diamusha dia bungi bua bana babu; ne bavua ne makanda, eyowa, mena bu mudi baluma; ne bakabanga kuitaba ngendu yabu kakuyi dinungana to.

3 Ne nanku tudi tumona ne mikenji ya Nzambi idi ne tshia kukumbajibua. Ne bikalabi ne bana ba bantu badi batumikila mikenji ya Nzambi udi ubadisha, ne ubapesha makanda, ne ubapesha njila idibu mua kukumbajila bualu budiye mubapeshela mikenji; bua nanku, wakafila njila buetu patutshivua batudila mu tshipela.

4 Ne tuakatudila mu tshipela bua mutantshi wa bidimu bia bungi, eyowa, mena bidimu muanda mukulu mu tshipela.

5 Ne tuakalua ku bulaba butuvua tubikila ne Buvula, bua bualu bua bimuma biawu bivula ne kabidi buitshi bua muitu; ne bintu

bionsu ebi bivua bilongolodibua kudi Mukalenga bua katufu to. Ne tuakamona mbuwa, utuakabikila ne Ileantumu, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne mâyi a bungi.

6 Ne biakalua ne tuakâsa nte-nta yetu ku muelelu wa mbuwa; ne nansha mutuvua bakenga ne ntatu ya bungi ne malu makola a bungi, eyowa, mena bia bungi bua ne katuvua mua kubifunda bionsu to, tuakasanka menamena patuakalua ku muelelu wa mbuwa; ne tuakabikila muaba ewu ne Buvula, bua bualu bua bimuma biawu bivula.

7 Ne biakalua ne kunyima kua mema, Nefi, muikala mu bulaba bua Buvula bua mutantshi wa matuku a bungi, dîyi dia Mukalenga diakalua kundi, diamba: Juka, ne ndâku ku mukuna. Ne biakalua ne ngakajuka ne ngakabanda ku mukuna, ne ngakabila kudi Mukalenga.

8 Ne biakalua ne Mukalenga wakakula kundi, wamba: Newenza buatu, ku mushindu ungakuleja, bua nya ne bantu beba dinsambu dia mâyi â.

9 Ne ngakamba: Mukalenga, kunyi kungaya bua kupeta mabua a kuengulula, bua ngenza biamua bia mudimu bua kuenza buatu ku mushindu uwandaji?

10 Ne biakalua ne Mukalenga wakangambila kumvua ne bua kuya bua kupeta mabua, bua ngenza biamua bia mudimu.

11 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakenza mubanza wa kupupula

nawu kapia, ne biseba bia nyama; ne kunyima kua mema muenza mubanza, bua ngikala ne bia kupupula nabi kapia, ngakatûtakaja mabua abidi bua ntemesha kapia.

12 Bualu Mukalenga kavua ne apa mulekela ne tutemesha kapia kavula to, bu mutuvua tuenza luendu mu tshipela; bualu wakamba: Nemvuija biakudia bienu bishema, bua ne kanubilambi to;

13 Ne nengikala kabidi bukenka buenu mu tshipela; ne nendongolola njila kumpala kuenu, bikalabi ne nenulama mikenji yanyi; bua nanku, monsu munualama mikenji yanyi nenulombodibua ku bulaba bulaya; ne nenumanya ne nudi nulombodibua kundi.

14 Eyowa, ne Mukalenga wakamba kabidi ne: Kunyima kua nuenu bafika mu bulaba bulaya, nenumanya ne mema, Mukalenga, ndi Nzambi; ne mema, Mukalenga, ngakanupatuisha ku dibutuka; eyowa, ne mema ngakanupatula ku bulaba bua Yelushalema.

15 Bua nanku, mema, Nefi, ngakenza monsu kulama mikenji ya Mukalenga, ne ngakakankamija bana betu ba baluma bua kuikala ne lulamatu ne dinanukila.

16 Ne biakalua ne ngakenza biamua bia mudimu bia mabua amvua muengulula ku dibua.

17 Ne pakamona bana betu ba baluma ne mvua pabuipi ne kuenza buatu, bakabanga kunnungena, bamba: Muanetu wa baluma udi mupota, bualu udi wela meji ne udi mua kuenza

buatu; eyowa, ne udi kabidi wela meji ne udi mua kusabuka mâyi manena â.

18 Ne nanku bana betu ba baluma bakandiwula, ne bakajinga ne kabakuatshi mudimu to, bualu kabakitabuija ne mvua mua kuenza buatu to; nansha kabakitabuija ne mvua mulongeshibua kudi Mukalenga to.

19 Ne mpindiewu biakalua ne mema, Nefi, ngakanyingalala menamena bua bualu bua dipapa dia mitshima yabu; ne mpindiewu pakamonabu ne ngakabanga kunyingaladibua bakasanka mu mitshima yabu, mua ne basankila pa mutu panyi, bamba: Tuvua bamanya ne kuvua makuenza buatu to, bualu bua tuvua bamanya ne kuvua ne bujunguludi to; bua nanku, kuena mua kukumbaja mudimu muna nanku to.

20 Ne udi bu tatuetu, mupambuisha kudi meji masenji a mu mutshima wenda; eyowa, watulombodi pambelu pa bulaba bua Yelushalema, ne tudi batambakana mu tshipela bua bidimu bia bungi ebi; ne bakaji betu bakenza midimu bikola, bikala banena ne mafu; ne badi balela bana mu tshipela ne bakenga bintu bionsu, amu pa kumbusha lufu; ne bivua mua kuikala bitamba bimpa bu bobu bafua kumpala kua kupatukabu ku Yelushalema pamutu pa kukengabu ntatu eyi.

21 Monayi, bidimu bia bungi ebi tuakakenga mu tshipela, tshikondu tshituvua mua kuikala

tusanka ne bintu bietu ne bulaba bua bupianyi buetu; eyowa, ne tuvua mua kuikala ne disanka.

22 Ne tudi bamanya ne bantu bavua mu bulaba bua Yelushalema bavua bantu bakana; bualu bavua balama mikandu ne mēyi a Mukalenga, ne mikenji yenda yonsu, bilondeshila ku mikenji ya Mose; bua nanku, tudi bamanya ne badi bantu bakana; ne tatuetu wakabadiwula, ne watulombodi kula bualu bua tudi tumvuila mēyi enda; eyowa, ne muanetu wa baluma udi bu mudiye. Ne ku mushindu wa ngakuilu ewu bana betu ba baluma bakatunungena ne kutudiwulabu.

23 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakakula kudibu, ngamba: Nudi nuitabuija ne batatuetu, bavua bikala bana ba Isalele, bavua mua kumbushibua mu bianza bia Bena Ejipitu bu bobu kabayi bumvuila mēyi a Mukalenga to anyi?

24 Eyowa, nudi nutshinka ne bavua kupatuishibua mu bupika, bu Mukalenga kayi mupesha Mose mukenji ne abapatula mu bupika anyi?

25 Mpindiewu nudi bamanya ne bana ba Isalele bavua mu bupika; ne nudi bamanya ne bavua bedibua bujitu bua midimu, buvua buikala bukola bua kua mbula; bua nanku, nudi bamanya ne bivua bikengela kuikala bualu buimpa buabu, ne bapatuishibua mu bupika.

26 Mpindiewu nudi bamanya ne Mose uvua mupeshibua mu-

kenji kudi Mukalenga bua kuenza mudimu munena awu; ne nudi bamanya ne ku dīyi dienda māyi a Mbuwa Mukunza akabuluka eku ne eku, ne bakapitamu pa malaba mūma.

27 Kadi nudi bamanya ne Bena Ejipitu bakafua mu Mbuwa Mukunza, bavua bikala misumba ya basalayi ya Palô.

28 Ne nudi bamanya kabidi ne bakadīshibua ne mana mu tshipela.

29 Eyowa, ne nudi bamanya kabidi ne Mose, ku dīyi bilondeshila ku bukola bua Nzambi buvua kudiye, wakatūta dibua, ne kuakalopoka māyi, bua ne bana ba Isalele bakamana nyota yabu.

30 Ne nansha muvuabu balombodibua, Mukalenga Nzambi wabu, Musungidi wabu, uya kumpala kuabu, ubalombola mu munya ne ubapesha bukenka butuku, ne wenza malu onsu buabu avua akengedibua bua muntu kupeta, bakadipapisha mitshima ne bakadifomija meji, ne kupenda Mose ne Nzambi mulelela ne moyo.

31 Ne biakalua ne bilondeshila ku dīyi dienda wakababutula; ne bilondeshila ku dīyi dienda wakabalombola; ne bilondeshila ku dīyi dienda wakabenza malu onsu buabu; ne kakuvua bualu nansha bumua buenzeka to amu bikala ku dīyi dienda.

32 Ne kunyima kua basabuka musulu wa Yadene wakabapesha bukutu ne ku dipata dia bantu ba mu bulaba, eyowa, tō ne ku dibatangalaja ku dibutuka.

33 Ne mpindiewu, nudi nutshinka ne bana ba mu bulaba ebu, bavua bikala mu bulaba bua dilaya, bavua bikala bipatshibua kudi batatuetu, nudi nutshinka ne bavua bakana anyi? Monayi, ndi ngamba kunudi, To.

34 Nudi nutshinka ne batatuetu bavua bua kusungidibua kuba-pita bikala bu bobu bikala bakana anyi? Ndi ngamba kunudi, To.

35 Monayi, Mukalenga udi wangata bantu bonsu momumua; udi muakana udi usuibua kudi Nzambi. Kadi monayi, bantu aba bakabengela muaku onsu wa Nzambi, ne bakaboba mu malu mabi; ne tshiwudi tshia tshiji tshia Nzambi tshivua pa mutu pabu; ne Mukalenga wakabatshipila bulaba, ne kububenesha bua batatuetu; eyowa, wakabatshipilabu tô ne ku dibutuka diabu, ne wakabubenesha bua batatuetu tô ne ku dipeta diabu dia bukola pa mutu pabu.

36 Monayi, Mukalenga udi mufuka buloba bua bantu basombamu; ne udi mufuka bana benda bua bâsamu.

37 Ne udi ujula tshisamba tshiakana, ne ubutula bisamba bia bena bubu.

38 Ne udi ulombola bakana kula mu malaba a mushinga, ne bena bubu udi ubutula, ne ubatshipila bulaba bua bualu buabu.

39 Yeya udi ne bukôkeshi mûlu mu diûlu, bualu bua didi nkuasa wenda wa butumbi, ne buloba ebu budi tshitekelu tshia makasa enda.

40 Ne udi unanga bikala nenda bu Nzambi wabu abu. Monayi, uvua munanga batatuetu, ne muenza tshipungidi nabu, eyowa, mena Abalahama, Isaka, ne Yakoba; ne wakavuluka bipungidi biakenzayi; bua nanku, wakabapatula mu bulaba bua Eji-pitu.

41 Ne wakabalulamija mu tshipela ne mulangala; bualu bua bakapapisha mitshima yabu, mena bu nuenu; ne Mukalenga wakabalulamija bua bualu bua malu mabi abu. Wakatuma nyoka ya mbûka ya lulengu munkatshi muabu; ne kunyima kua basumibua wakalongolola mushindu wa ne bôndopibua; ne mudimu uvuabu ne tshia kuenza uvua kutangila; ne bua bualu bua bupepela bua mushindu ewu, anyi buteketa buawu, kuvua ba buungi bakafua.

42 Ne bakapapisha mitshima yabu ku musangu ne musangu, ne bakapenda Mose, ne Nzambi kabidi; nansha nanku, nudi bamanya ne bakalombodibua ku bukola buenda budi kabuyi kufuanyikija mu bulaba bua dilaya.

43 Ne mpindiewu, kunyima kua malu onsu â, tshikondutshiakalua tshiakaluabu bena bubu, eyowa, pabuipi ne ku diboba; ne ntshiena mutuishibua ne lelu kabena pabuipi ne kubutuka; bualu ndi mumanya ne dituku nedilua diabutukabu bulelela, amu pa kumbusha bakesa tshianana, bâpatudibua mu bukuatshibu.

44 Bua nanku, Mukalenga wapakesha tatuanyi mukenji ne aya mu tshipela; ne Bena Yuda kabidi bakakeba bua kuangata moyo wenda; eyowa, ne nudi kabidi bakeba bua kuangata moyo wenda; bua nanku, nudi bashi-pianganyi mu mitshima yenu ne nudi bu mudibu.

45 Nudi ne lukasa bua kuenza malu mabi kadi lujoku bua kuvuluka Mukalenga Nzambi wenu. Nuamonyi muanjelu, ne wakakula kunudi; eyowa, nuakumvua dîyi dienda ku musangu ne musangu; ne uvua muakula kunudi ne dîyi diteketa dikesa, kadi kanutshivua ne tshiumvuilu to, bua ne kanuvua mua kumvua mêyi enda to; bua nanku, wakakula kunudi bu mudi dîyi dia dikubakuba, divua dinyungusha buloba bu ne buvua mua kuabuluka pankatshi-nkatshi.

46 Ne nudi bamanya kabidi ne ku bukola bua bukutu bua dîyi dienda udi mua kuenzeja buloba ne bujimina; eyowa, ne nudi bamanya ne ku dîyi dienda udi mua kuvuija miaba ya binabina ilua milandakana, ne miaba milandakana neitshibuluka. Ô, pashisha, bua tshinyi bidi ne, nudi mua kuikala ne bapapa nanku mu mitshima yenu?

47 Monayi, anyima wanyi udi mupandika ne dipampakana bua bualu buenu, ne mutshima wanyi udi ukenga; ndi ntshina ne kanulu kuimanshibua bua kashidi. Monayi, ndi muwula ne Nyuma wa Nzambi, mua ne

mubidi wanyi kawena ne makanda to.

48 Ne mpindiewu biakalua ne pangakamba mêyi â bakamfikila tshiji, ne bakajinga kunkupa mu ndondu ya mbuwa; ne bu muakaluabu bua kutua bianza biabu pambidi panyi, ngakakula kudibu, ngamba: Mu dîna dia Nzambi wa Bukitu Bonsu, ndi nupesha mukenji ne kanundenji to, bualu ndi muwula ne bukola bua Nzambi, mena ne ku divingutula dia musunyi wanyi; ne ewu onsu watua bianza bienda pambidi panyi neafubidila mena bu disela diûma; ne nealua tshianana kumpala kua bukola bua Nzambi, bualu Nzambi neamatûta.

49 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakabambila ne kabavua ne bua kunungena kabidi tatuabu nansha; nansha kabavua ne bua kumpala mudimu wabu, bualu Nzambi uvua mumpesha mukenji bua ngenza buatu.

50 Ne ngakamba kudibu: Bikala Nzambi mumpesha mukenji bua kuenza malu onsu â mvua mua ku'enza. Biampeshaye mukenji ne ngamba kudi mâyi â, luaku buloba, nealua buloba; ne bingamba nanku, nebienjibua.

51 Ne mpindiewu, bikala Mukalenga ne bukola bunena nanku, ne udi wenza bishima bia bungi munkatshi mua bana ba bantu, munyi mudiyi kayi mua kundo-ngesha to, bua kuenza buatu?

52 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakamba malu a bungi kudi

bana betu ba baluma, mua ne bapuwishibua ne kabavua mua kukokangana nanyi to; anyi kabakakima kuntua bianza biabu anyi kundenga ne minu yabu to, mena bua mutantshi wa matuku a bungi. Mpindiewu kabakakima kuenza nanku to bua kabalu kufubidila kumpala kuanyi, bualu Nyuma wa Nzambi uvua ne bukola bupita; ne nanku uvua muenza pa mutu pabu.

53 Ne biakalua ne Mukalenga wakamba kundi: Ôlola tshianza tshieba kabidi kudi bana benu ba baluma, ne kabakufubidila kumpala kueba to, kadi nembanyungusha, Mukalenga udi wamba, ne nanku nengenza, bua bamanya ne ndi Mukalenga Nzambi wabu.

54 Ne biakalua ne ngakôlola tshianza tshianyi kudi bana betu ba baluma, ne kabakafubidila kumpala kuanyi to; kadi Mukalenga wakababukula, mena bilonde-shila ku dîyi divuaye muakula.

55 Ne mpindiewu, bakamba: Tudi bamanya bulelela ne Mukalenga udi neba, bualu tudi bamanya ne tshidi bukola bua Mukalenga budi butubukula. Ne bakapona panshi kumpala kuanyi, ne bavua pabuipi ne kunkukuila, kadi ntshiakabalekela to, ngamba: Ndi muanenu wa baluma, eyowa, mena muakunyenu wa baluma; bua nanku, kukuilayi Mukalenga Nzambi wenu, ne nemekayi tatuenu ne mamuenu, bua matuku ikala mala mu bulaba buanupesha Mukalenga Nzambi wenu.

SHAPITA 18

Buatu buajiki—Ndedibua ya Yakoba ne Yosefe idi itêdibua—Bantu badi babuelamu bua kuya ku bulaba bulaya—Bana ba baluma ba Yishe-maela ne bakaji babu badi badisangisha mu ntshionkomoku mukola ne buntomboji—Nefi udi usuiki-bua, ne buatu budi busakibua tshia nyima kudi tshi pepela tshitshinyisha—Nefi udi ulekeshibua, ne ku disambila dienda mwula wa tshi pepela udi ulekela—Badi bafika mu bulaba bulaya. Pabuipi ne 591–589 k.d.K.

NE biakalua ne bakakukuila Mukalenga, ne bakaya nanyi; ne tuzenza mudimu wa bianza wa mabaya a mitshi wa dikema. Ne Mukalenga wakandeja ku musangu ne musangu mushindu umvua ne bua kuenza mudimu wa mabaya a mitshi bua kuenza buatu.

2 Mpindiewu mema, Nefi, ntshiakenza mudimu wa mabaya a mitshi ku mushindu uvua bantu balonga to, anyi ntshiakenza buatu ku mushindu wa bantu to; kadi ngakabuenza ku mushindu uvua Mukalenga mundeja; bua nanku, kabivua ku mushindu wa bantu to.

3 Ne mema, Nefi, ngakabanda ku mukuna misangu ya bungi, ne ngakasambila Mukalenga misangu mivula; bua nanku Mukalenga wakandeja malu manena.

4 Ne biakalua ne kunyima kua mema mujikija buatu, bilonde-shila ku dîyi dia Mukalenga, bana betu ba baluma bakamona

ne buvua buimpa, ne mudimu wa bianza wabu uvua mushema menamena; bua nanku, bakadi-puekesha kabidi kumpala kua Mukalenga.

5 Ne biakalua ne dīyi dia Mukalenga diakalua kudi tatuanyi, ne tuvua ne bua kujuka ne kubuela mu buatu.

6 Ne biakalua ne malaba, kunyima kua tuetu balongolola bintu bionsu, bimuma ne munyinyi bivula bia mu tshipela, ne buitshi bua bungi, ne biakudia bilondeshila muvua Mukalenga mutupeshela mukenji, tuakabuela mu buatu, ne majitu etu onsu ne mamīnu etu, ne tshintu tshionsu tshituvua balua natshi, ne muntu yonsu bilondeshila ku bidimu bienda; pananku, tuakabuela bonsu mu buatu, ne bakaji betu ne bana betu.

7 Ne mpindiewu, tatuanyi uvua mulela bana ba baluma babidi mu tshipela; mukulu uvua mu-bikidibua ne Yakoba ne muakunyi ne Yosefe.

8 Ne biakalua ne kunyima kua tuetu bonsu babuela mu buatu, ne baya ne biakudia bietu ne bintu bituvua bapeshibua mukenji, tuakaya pa mbuwa ne tuakasakibua kumpala kua lupepela batangila ku bulaba bulaya.

9 Ne kunyima kua tuetu basakibua kumpala kudi lupepela bua mutantshi wa matuku a bungi, monayi, bana betu ba baluma ne bana ba baluma ba Yishemaela ne bakaji babu kabidi bakabanga kusanka, mua ne bakabanga kuja,

ne kuimba, ne kuakula ne buakulavi buvula, eyowa, ne bakapua moyo ku bukola kayi bakatuadi-bua apa; eyowa, bakadibandisha mu buakulavi bupita.

10 Ne mema, Nefi, ngakabanga kutshina menamena ne Mukalenga kalu kutufikila tshiji, ne atutūta bua bualu bua malu mabi etu, bua ne tudīnyibua mu ndondu ya mbuwa; bua nanku, mema, Nefi, ngakabanga kuakula kudibu ne bushindama buvula; kadi monayi bakamfikila tshiji, bamba: Katuena basua ne muakunyetu wa baluma alua mukōkeshi pa mutu petu to.

11 Ne biakalua ne Lamana ne Lemuele bakangangata ne kunsuika ne mionji, ne bakankengsha ne tshikisu tshikola; nansha nanku, Mukalenga wakalekela nanku bua aleja bukola buenda, ne ku dikumbaja dīyi dienda divuaye muamba bitangila bena bubi.

12 Ne biakalua ne kunyima kua bansuika mua ne ntshivua mua kunyunga to, kaleji njila, kavua kalongolodibua kudi Mukalenga, kakalekela kuenza.

13 Bua nanku, kabakamanya kuvuabu ne bua kuludika buatu to, mua ne kuakajuka mvula wa tshipela tshikola, eyowa, mvula wa muvimbi munena ne utshinyisha, ne bakasakibua tshianyima pa mutu pa mâyi bua mutantshi wa matuku asatu; ne bakabanga kumvua bōwa menamena ne kabalulu kufua mu mbuwa; nansha nanku kabakansulula to.

14 Ne mu dituku dinayi, dituvua basakibua tshianyima, tshipepela tshiakabanga kulua tshikola menamena.

15 Ne biakalua ne tukavua pabuipi ne kudinyibua mu ndondu ya mbuwa. Ne kunyima kua tuetu basakibua tshianyima pa mâyi bua mutantshi wa matuku anayi, bana betu ba baluma bakabanga kumona ne bitungu bia Nzambi bivua pa mutu pabu, ne bavua ne tshia kufua amu bobu bakudimuna mutshima ku malu mabi abu; bua nanku, bakalua kundi, ne bakasulula mionji ivua ku tumpombu tua bianzabianyi, ne monayi avua muwula menamena; ne tumpombu tuanyi tuvua tuwula kabidi bikola, ne kusâma kukola kuvua kuabi.

16 Nansha nanku, ngakatangidila Nzambi wanyi, ne ngakamusamuna dituku dijima; ne ntshiakanungena Mukalenga bua bualu bua ntatu yanyi to.

17 Mpindiewu tatuanyi, Lehi, uvua muamba malu a bungi kudibu, ne kabidi kudi bana ba baluma ba Yishemaela; kadi, monayi, bakakanyina bikola ewu onsu uvua ungakuila; ne baledi banyi, bakavua batûtshika bua bidimu bia bungi, ne bikala bakenga ne dibungama divula bua bualu bua bana babu, bakakuluishibua panshi, eyowa, mena pa malalu a babêdi.

18 Bua dibungama ne kanyinganyinga kavula, ne malu mabi a bana betu ba baluma, bakavuishibua pabuipi mena ne kuyishibua

diba edi kumonangana ne Nzambi wabu; eyowa, nsuki yabu mitoka ivua pêpi ne kupuekeshibua bua kuladila panshi mu lupuishi; eyowa, mena bavua pabuipi ne kuedibua mu lukita lua mâyi ne kanyinganyinga.

19 Ne Yakoba ne Yosefe kabidi, bikala bateketa, bikala bajinga didishibua dia bungi, bakabungama bua bualu bua ntatu ya mamuabu; ne mukaji anyi kabidi ne binsonji bienda ne masambila enda, ne bana banyi kabidi, kakatekesha mitshima ya bana betu ba baluma to bua ne bansulula.

20 Ne kakuvua tshintu to amu bikala bukola bua Nzambi, buvua bubakanyina ne lufu, tshivua kutekesha mitshima yabu; bua nanku, pakamonabu ne bavua pêpi ne kudinyibua mu ndondu ya mbuwa bakakudimuna mutshima ku bualu buvuabu benza, mua ne bakansulula.

21 Ne biakalua ne kunyima kua bansulula, monayi, ngakangata kaleji njila, ne kakenda mumvua musua. Ne biakalua ne ngakasambila Mukalenga; ne kunyima kua mema musambila mpepela yakalekela, ne mvula wa tshipepela wakalekela, ne kuvua ditukija dinena.

22 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakaludika buatu, bua ne tuakenda pa mâyi kabidi batangila ku bulaba bulaya.

23 Ne biakalua ne kunyima kua tuetu benda pa mâyi bua mutantshi wa matuku a bungi tuakafika ku bulaba bulaya; ne

tuakadiata pa bulaba, ne tuakâsa ntenta yetu; ne tuakabubikila ne bulaba bulaya.

24 Ne biakalua ne tuakabanga kudima buloba, ne tuakabanga kukuna mamînu; eyowa, tuakela mamînu etu onsu mu buloba, atuvua batuala kumbukila ku bulaba bua Yelushalema. Ne biakalua ne akakola menamena; bua nanku, tuakabeneshibua bikola.

25 Ne biakalua ne tuakasangana pa mutu pa bulaba bua dilaya, bu mutuvua tuenza luendu mu tshipela, ne kuvua nyama mu mêtû ya mishindu yonsu, bubidi bua ngomba mukaji ne ngomba muluma, ne mpunda ne kabalu, ne mbuji ne mbuji wa dîtu, ne mishindu yonsu ya nyama ya dîtu, ivua bua dikuatshisha kudi bantû. Ne tuakasangana mishindu yonsu ya biamua, eyowa bionsu bia ngolo, ne bia mpalata, ne bia kabanda.

SHAPITA 19

Nefi udi wenza bitata bia tshiamua ne miandiku ya malu a kala a bantu benda—Nzambi wa Isalele nealua bidimu nkama isambombo katshia ku tshikonde tshivua Lehi mumbuka ku Yelushalema—Nefi udi ulonda makenga enda ne ditshiamakajibua dienda—Bena Yuda nebapetudibua ne batangalajibua tô ne ku matuku a ku ndekelu, papinganabu kudi Mukalenga. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

NE biakalua ne Mukalenga wakampesha mukenji, bua nanku

ngakenza bitata bia biamua bua ne nkanunapu miandiku ya bantû banyi. Ne pa bitata bingakenza ngakakanunapu miandiku ya tatuanyi, ne kabidi ngendu yetu mu tshipela, ne mambi a tatuanyi; ne kabidi mambi a bungi anyi nkayanyi ngaka'akanuna pa mutu pabi.

2 Ne ntshivua mumanya to diba dingakabienza ne nempe-shibua mukenji kudi Mukalenga bua kuenza bitata ebi; bua nanku, miandiku ya tatuanyi, ne bulondanganyi bua batatue-nda, ne tshitupa tshinena tshia bienzedi bietu mu tshipela idi mikanunyibua pa bitata abi bia kumpala bimvua muakula; bua nanku, malu avua menzeka kumpala kua mema ntshiyi muanji kuenza bitata ebi, adi, mu bulelela, mafundibua nangananga pa bitata bia kumpala.

3 Ne kunyima kua mema muenza bitata ebi ku mukenji, mema, Nefi, ngakapeta mukenji ne disadila ne mambi, bitupa binena bia patoka ne bia mushinga biabi, bivua ne bua kufundibua pa bitata ebi; ne malu avua mafundibua avua ne bua kulamibua bua dilingeshibua dia bantu banyi, bâsa mu bulaba, ne kabidi bua tui-patshila tukuabu tua lungenyi, tui-patshila tudi tumanyibua kudi Mukalenga.

4 Bua nanku, mema, Nefi, ngakenza miandiku pa bitata bikuabu, bidi bikala biamba mulubu wanyi bidi bifila mulubu mupita bunena wa mvita ne makokangana

ne dinyanguka dia bantu banyi. Ne ngakenza nanku, ne ngakape-sha bantu banyi mukenji wa tshivuabu ne bua kuenza kunyima kua mema muya; ne bitata ebi bivua ne bua kufidibua ku lukungu lua bantu lumua ne kudi lukuabu, anyi kudi muambi umua ne kudi mukuabu, tô ne mikenji ya panyima ya kudi Mukalenga.

5 Ne mulubu wa dienza dianyini dia bitata ebi neufidibua kunyima eku; ne pashisha, monayi, nentungunuka bilondeshila ku bindi muamba; ne ndi ngenza nanku bua tshitupa tshinena tshia malu a tshijila alamibua bua di-manyanya dia bantu banyi.

6 Nansha nanku, ntshiena mfunda bualu nansha bumua pa bitata to amu bikala ne ndi ngela meji ne budi bua tshijila. Ne mpi-ndiewu, bingatupakana, mena muakatupakana ba kala; kabiena ne ndi ndibingisha to bua bualu bua bantu bakuabu, kadi bua bualu bua buteketa budi munda muanyi, bilondeshila ku musunyi, ndi musua kudibingisha.

7 Bualu malu adi bamua bantu bangata ne mushinga munena, bubidi kudi mubidi ne anyima, bakuabu badi bâmona tshianana ne bâdiatakaja mu makasa. Eyowa, mena Nzambi muina wa Isalele bantu badi bamudiatakaja mu makasa abu; ndi ngamba badiatakaja mu makasa abu kadi ndi musua kuakula mu mêyi makuabu—badi bamumona tshianana, ne kabayi bumvuila dîyi dia mibelu yenda to.

8 Ne monayi, udi ulua, bilondeshila ku mêyi a muanjelu, kunyima kua bidimu nkama isambombo katshia ku tshikonde tshiakumbuka tatuanyi ku Yelushalema.

9 Ne ba pa buloba, bua bualu bua malu mabi abu, ne bamumona ne udi tshintu tshia tshianana; bua nanku badi bamukuma mfimbu, ne udi utshitaba; ne badi bamutûta, ne udi utshitaba. Eyowa, badi bamutuila mata, ne udi utshitaba, bua bualu bua kalolu kenda ka dinanga ne bulekelelu buenda kudi bana ba bantu.

10 Ne Nzambi wa batatuetu, bavua bapatudibua mu Ejipitu, mu bupika, ne kabidi bavua bakubibua mu tshipela kudiye, eyowa, Nzambi wa Abalahama, ne wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba, udi udifila, bilondeshila ku mêyi a muanjelu, bu muntu, mu bianza bia bantu bena bubu, bua kubandishibua kûlu, bilondeshila ku mêyi a Zenoke, ne bua kutshiamakajibua, bilondeshila ku mêyi a Neume, ne bua kujîkibua mu lukita, bilondeshila ku mêyi a Zenose, avuaye muakula bitangila matuku asatu a mîdima, ikala tshimanyinu tshia lufu luenda tshipeshibua kudi bâsomba mu bidila bia mu mbuwa abu, tshipeshibua nangananga kupita kudi badi bikala ba ku nzubu wa Isalele abu.

11 Bualu nanku muambi wakakula: Mukalenga Nzambi bu-shuwa neakumbula nzubu yonsu

wa Isalele ku dituku adi, bamua ne dîyi dienda, bua bualu bua buakana buabu, ne ku disanka diabu dinena ne lupandu luabu, ne bakuabu ne makubakuba ne mipenyi bia bukola buenda, ku tshipepela, ku kapia, ne ku muishi, ne ku dibungibungi dia mîdimba, ne ku diunzulula dia buloba, ne ku mikuna yajudibua.

12 Ne malu onsu â bushuwa adi ne tshia kulua, muambi Zenose udi wamba. Ne mabua a pa buloba neapanduluka; ne bua bualu bua mikemu ya buloba, Nyuma wa Nzambi neenza pa mutu pa ba bungi ba bamfumu ba mu bidila bia mu mbuwa bua batua tshikemu, bamba ne: Nzambi wa bifukibua udi ukenga.

13 Muambi udi wamba ne: Ne bua badi ku Yelushalema abu, ne-banyasudibua kudi bantu bonsu, bualu bua badi batshiamakaja Nzambi wa Isalele, ne babewula mitshima yabu, bikala babenga bimanyinu ne malu a dikema, ne bukola ne butumbi bia Nzambi wa Isalele.

14 Muambi udi wamba ne: Ne bualu bua badi babewula mitshima yabu, ne badi bapetula Wa Tshijila wa Isalele, nebatambakana mu musunyi, ne bafua, ne balua muanu ne muneku, ne nebakinyibua munkatshi mua bisamba bionsu.

15 Muambi udi wamba ne: Nansha nanku, palua dituku adi didibu kabayi kabidi babewula mitshima yabu ku Wa Tshijila Wa Isalele nansha, pashisha

neavuluka bipungidi bidiye muenza kudi batatuabu.

16 Eyowa, pashisha neavuluka bidila bia mu mbuwa; bilondeshila ku mēyi a muambi Zenose, Mukalenga udi wamba ne, eyowa, ne bantu bonsu badi bikala ba ku nzubu wa Isalele, nembasangisha kumbukila ku matengu anayi a buloba.

17 Eyowa, ne buloba bonsu ne bumona lupandu lua Mukalenga, muambi udi wamba; tshisamba tshionsu, bisa bionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu nebabenshibua.

18 Ne mema, Nefi, ngafundidi bantu banyi malu â, bua pamuapa ndi mua kubitabujija ne bavuluka Mukalenga Musungidi wabu.

19 Bua nanku, ndi ngakula kudi nzubu wa Isalele yonsu, bikalabi ne badi bapeta malu â.

20 Bualu monayi, ndi ne ditatshisha mu nyuma, didi dintshio-kesha mena ne manungu anyi onsu adi mateketa, bua badi ku Yelushalema; bualu bu Mukalenga kayi ne lusa, mu dindeja bibatangila, mena bu muvuaye muleja bambi ba kala, mvua mfua panyu.

21 Ne bushuwa wakaleja kudi bambi ba kala malu onsu bibatangila; ne wakaleja kabidi kudi ba bungi bidi bitutangila; bua nanku, bidi bikengedibua ne tumanya bibatangila, bualu bidi bifundibua pa bitata bia tshiamua tshia kalabi.

22 Mpindiewu biakalua ne mema, Nefi, ngakalongesha bana

betu ba baluma malu â; ne biakalua ne ngakabala malu a bungu kudibu, avua makanunyibua pa bitata bia kalabi, bua bamanya bitangila bienzedi bia Mukalenga mu malaba makuabu, munkatshi mua bantu ba kala.

23 Ne ngakababadila malu a bungu avua mafundibua mu mikanda ya Mose; kadi bua ne mbitabujija bikola bipita kabidi bua kuitabuija Mukalenga Musungidi wabu ngakabadila bivua bifundibua kudi muambi Yeshaya; bualu ngakafuanyikija mifunduyonsu kutudi, bua ne bikala bua tshipeta tshimpa tshietu ne dimanya dietu.

24 Bua nanku ngakakula kudibu, ngamba: Umvuayi mêyi a muambi, nuenu badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Isalele, ditamba didi dikala dituka, umvuayi mêyi a muambi, avua mafundila nzubu wa Isalele yonsu, ne afuanyikijayi kunudi nkayenu, bua ne nuikala ne ditekemena momumua ne bana benu banudi batuka kudibu; bualu ku mushindu ewu muambi udi mufunda.

SHAPITA 20

Mukalenga udi ubuluila Isalele tui-patshila tuenda—Isalele udi muikala musungudibua mu tshikutu tshia lutatu ne udi ne tshia kumbuka mu Babulona—Fuanyikija ne Yeshaya 48. Pabuiji ne 588–570 k.d.K.

TELEJAYI ne umvuayi bualu ebu, Ô nzubu wa Yakoba, badi

babikidibua mu dîna dia Isalele, ne badi bapatuka mu mâyi a Yuda, anyi mu mâyi a ditambula, badi baditshipa ku dîna dia Mukalenga, ne badi batêla Nzambi wa Isalele, kadi kabayi baditshipa mu bulelela anyi mu buakana to.

2 Nansha nanku, badi badibikila ne ba mu tshimenga tshia tshijila, kadi kabena beyemena kudi Nzambi wa Isalele to, udi muikala Mukalenga wa Misumba; eyowa, Mukalenga wa Misumba ndina dienda.

3 Monayi, ngamanyishi malu a kala katshia ku mbangilu; ne avua mapatukila mukana muanyini, ne ngaka'aleja. Ngaka'aleja tshimpitshimpi.

4 Ne ngakenza nanku bualu bua mvua mumanya ne udi ne tshitshu, ne nshingu weba udi mufungu wa tshiamua, ne mpala weba tshiamua tshia kalabi;

5 Ne ndi mukumanyisha mena katshia ku mbangilu; kumpala kua kuluawu ngakakulejawu; ne ngaka'aleja bua kutshina ne kulu kuamba ne—Lupingu luanyini lua'enji, ne tshimfuanyi tshianyi tshisonga, ne tshimfuanyi tshianyi tshifumba tshia'eledi mukenji.

6 Wamonyi ne umvu onsu â; ne kuaku'amilyisha to anyi? Ne ndi mukuleja malu mapiamapia kumbukila ku tshikondu etshi, mena malu masokoka, ne kuvua muamanya to.

7 Adi menjibua mpindiewu, ne kabiyi kumbukila ku mbangilu

to, mena kumpala kua dituku diwumvua kuyi muwumvua to avua mamanyishibua kûdi, bua kulu kuamba ne—Monayi mvua muamanya.

8 Eyowa, ne kuvua mumvua to; eyowa, kuvua mumanya to; eyowa, kumbukila ku tshikonde atshi ditshi dieba kadivua dji-kuka to; bualu mvua mumanya ne newibila bikola, ne uvua ubi-kidibua ne musambuki wa mikenji kumbukila mu difu.

9 Nansha nanku, bua bualu bua dîna dianyi nendadika tshiji tshianyi, ne bua disamuna dianyi nendikuatulula kûdi, bua ne ntshikumbushi to.

10 Bualu, Mona, ndi mukupe-luja, ndi mukusungula mu tshikutu tshia lutatu.

11 Bua bualu buanyi nkayanyi, eyowa, bua bualu buanyi nkayanyi nanku, bualu ntshiakulekela ne dîna dianyi dinyangushibua to, ne ntshiakupesha butumbi buanyi kudi mukuabu to.

12 Ngumvuila, Ô Yakoba, ne Isalele undi mubikila, bualu mmema; ndi wa kumpala, ne ndi kabidi wa ndekelu.

13 Tshianza tshianyi tshidi kabidi tshiasa tshishimikidi tshia buloba, ne tshianza tshianyi tshia baluma tshidi tshibuikila diûlu. Ndi mbabikila ne bidi bimana kûlu pamua.

14 Nuenu bonso, disangishayi, ne umvuayi; nganyi munkatshi muabu uvua mumanyisha malu â kudibu? Mukalenga udi mumunanga; eyowa, ne neakumbaja

dîyi dienda divuaye mumanyi-shila kudibu; ne neenzela Babulona mudiye musua, ne diboku dienda nedilua pa mutu pa Bena Kasada.

15 Kabidi, Mukalenga udi wamba: Mema Mukalenga, eyowa, ndi muakula; eyowa, ndi mumubikila bua kumanyisha, ndi mumutuala, ne neavuija njila wenda mulubuluka.

16 Luayi pabuipe nanyi; ntshiena muakula mu musokoku to; katshia ku mbangilu, katshia ku tshikonde kuvuawu mamanyishibua ngakakula; ne Mukalenga Nzambi, ne Nyuma wenda, udi muntuma.

17 Ne nanku Mukalenga udi wamba, Musungidi weba, Wa Tshijila wa Isalele; ndi mumutuma, Mukalenga Nzambi weba udi ukulongesha bua kupeta tshipeta tshimpa, udi ukulombola ku njila uwudi ne bua kuya, wabuenji.

18 Ô bu wewa bua kumvuila mikenji yanyi—pashisha ditalala dieba divua kuikala bu musulu, ne buakana bueba bu mavuala a mbuwa.

19 Ndelanganyi yeba kabidi ivua kuikala bu lusenga; bana ba munda mueba bu mudi nsoka yenda; dîna dienda kadivua diumbushibua anyi dibutuka kumpala kuanyi to.

20 Patukayi mu Babulona, nyemayi Bena Kasada, ne dîyi dia musambu manyishayi, londayi bualu ebu, akulayi ne ku ndekelu wa buloba; ambayi: Mukalenga

wasungidi musadidi wenda Yakoba.

21 Ne kabakumvua ne nyota to; wakabalombola kupitshila mu bipela; wakapatuisha mâyi mu dibua buabu; wakapanda kabidi dibua ne mâyi akatshiumbuka.

22 Ne nansha muvuaye muenza onsu â, ne mapita bunena kabidi, kakuenza ditalala to, Mukalenga udi wamba, bua bena bubi.

SHAPITA 21

Mashiya neikala bukenka kudi Bena Bisamba bia Benda ne nealekesha bena lukanu—Isalele neasangishibua ne bukola mu matuku a ndekelu—Bamfumu nebikala batatuabu balami—Fuanyikijayi ne Yeshaya 49. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

NE kabidi: Telejayi, Ô nzubu wa Isalele, nuenu bonsu badi batuka ne badi bipatshibua bua bubi bua balami ba bantu banyi; eyowa, nuenu bonsu badi batuka, badi batangalaka kula, badi ba ku bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele. Telejayi kundi, Ô bidîla, ne ngumvuilayi, nuenu bantu ba kula; Mukalenga udi mumbikila kumbukila mu difu; kumbukila munda mua mamuanyi udi mutela dîna dianyi.

2 Ne udi muenza mukana muanyi bu mudi muela wa mvita mutua; mu dileji dia tshianza tshienda udi munsokoka, ne mungenza muketa musenena; mu nsapu wenda wa miketa udi munsokoka;

3 Ne wakamba kundi: Udi mu-

sadidi wanyi, Ô Isalele, ungatumbishidibuamu.

4 Pashisha ngakamba, ndi mukuata mudimu tshianana, ndi mujimija bukola buanyi bua patupu ne bua tshianana; bushuwa tshilumbuluilu tshianyi tshidi ne Mukalenga, ne mudimu wanyi ne Nzambi wanyi.

5 Ne mpindiewu, Mukalenga udi wamba—wakamfuka kumbukila mu difu bua ne ngikala musadidi wenda, bua kutuala Yakoba kabidi kudiye—nansha Isalele kayi musangishibua to, kadi nengikala ne butumbi ku mesu a Mukalenga, ne Nzambi wanyi neikala makanda anyi.

6 Ne wakamba: Budi bualu bupepela ne wikala musadidi wanyi bua kujula bisa bia Yakoba, ne bua kupinguluja bakubibua ba Isalele. Nenkuteka kabidi bu bukenka kudi Bena Bisamba bia Benda, bua ne wikala lupandu luanyi tô ne ku ndekelu ya buloba.

7 Nanku Mukalenga udi wamba, Musungidi wa Isalele, Wa Tshijila wenda, kudiye udi muntu upetula, kudiye udi bisamba bikina, kudi musadidi wa bakôkeshi: Bamfumu nebamona ne nebimana kûlu, bakalenga kabidi nebakukuila, bua bualu bua Mukalenga udi ne lulamatu.

8 Mukalenga udi wamba: Mu tshikonde tshikumbana ngakanteleja, Ô bidîla bia mu mbuwa, ne mu dituku dia lupandu ngakanuambuluisha; ne nenulama, ne nupesha musadidi wanyi bua tshipungidi tshia bantu, bua

kushindamija buloba, bua kupianyisha mapianyini matupu;

9 Bua ne wamba kudi bena lukanu: Ndayi; kudi badi basomba mu mîdima: Dilejayi. Nebadia mu njila, ne mashinda abu neikala mu miaba yonsu ya kûlu.

10 Kabakumvua nzala anyi nyota, nansha luya anyi munya kabiakubatûta to; bualu yeya udi ne lusa kudibu neabalombola, mena pabuipe ne mishimi ya mâyi neabaludika.

11 Ne nemvuija mikuna yanyi yonsu njila, ne bibeba bianyi nebibandishibua.

12 Ne pashisha, Ô nzubu wa Isalele, Mona, aba nebafumina kula; ne Mona, aba nebafumina ku node ne ku wesete; ne aba nebafumina ku bulaba bua bena Siene.

13 Imba, Ô diûlu; ne sanku, Ô buloba; bualu makasa a badi ku esete neashindamijibua; ne tudikayi mu kuimba, Ô mikuna; bualu kabakutûtshibua kabidi to; bualu Mukalenga wasambi bantu benda, ne neafuila batatshishibua benda lusa.

14 Kadi, Mona, Siona wambi: Mukalenga wandekedi, ne Mukalenga wanyi wampu moyo—kadi nealeja ne kena to.

15 Bualu mukaji udi mua kupua muanenda udi wamua moyo, bua ne kena muikala ne moyo wa lusa kudi muana wa mu difu dienda anyi? Eyowa, badi mua kupua moyo, kadi mema tshia kukupua moyo to, Ô nzubu wa Isalele.

16 Mona, ndi mukuandika munda mua bianza bianyi; bimanu bieba bidi diba dionsu kumpala kuanyi.

17 Bana beba nebalua kuluisha lukasa bakubutudi; ne bobu badi bakunyanga nebumbuka kûdi.

18 Bandisha mesu eba ku mpeanga yonsu ne tangila; bonso aba badi badisangisha pamua, ne nebalua kûdi. Ne bu mundi ne moyo, Mukalenga udi wamba, neudivudisha bushuwa nabu bonso, bu ne busanga, ne udisuika nabu mena bu mukaji ukadi pa kusedibua.

19 Bualu miaba yeba minyanguka ne miaba ya mitupu yeba, ne bulaba bua dibutuka dieba, neikala mena mpindiewu mibumbakana bua benamu; ne bobu bavua bakumina nebikala kula bikola.

20 Bana bawalela, kunyima kua wewa mujimija ba kumpala, ne bamba kabidi mu matshi eba: Muaba ewu udi mufinakana bikola buanyi; mpesha muaba bua ne nsomba.

21 Pashisha newamba mu mtshima weba: Nganyi wandeledi aba, bualu ndi mujimija bana banyi, ne ndi nkumba, mukuatshibu, ne ntambakana eku ne eku? Ne nganyi udi mukolesha aba? Monayi, mvua mushala nkaanyi; aba, bavua penyi?

22 Mukalenga Nzambi udi wamba: Monayi, nemandisha tshianza tshianyi kudi Bena Bisamba bia Benda, ne nemandika dibendela dianyi kudi bantu; ne

nebatuala bana beba ba baluma mu maboku abu, ne bana beba ba bakaji nebambudibua pa makaya abu.

23 Ne bamfumu nebikala bata-tueba balami, ne bamfumu bakaji babu bamamueba balami; neba-kuinamina ne mpala yabu mitua pa buloba, ne nebalaka lupuishi lua ku makasa eba; ne neumanya ne ndi Mukalenga; bualu badi bantekekena kabakufuishibua bundu to.

24 Bualu nebanyenga muena bukutu tshidiye mukuata mu mvita, anyi bakuatshibu mu dîyi nebapatuishibua anyi?

25 Kadi nanku Mukalenga udi wamba ne, mena bakuatshibu ba muena bukutu nebanyengibua, ne tshidi mutshinyishi mukuata mu mvita netshipatuishibua; bualu nenduisha udi ukuluisha, ne nempandisha bana beba.

26 Ne nendisha badi bakuke-ngesha musunyi wabu nkayabu; nebakuatshika ne mashi abu nkayabu bu ne mvinyo mushema; ne musunyi onsu neumanya ne mema, Mukalenga, ndi Mupandishi weba ne Musungidi weba, Wa Bukutu wa Yakoba.

SHAPITA 22

Isalele neatangalajibua pa mpala onsu wa buloba—Bena Bisamba bia Benda nebalama ne badisha Isalele ne lumu luimpa mu matuku a ndekelu—Isalele neasangishibua ne apandishibua, ne bena bubi ne-bôshika bu nsona—Bukalenga bua

diabulu nebubutuka, ne Satana neasuikibua. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua mema, Nefi, mubala malu avua makanunyibua pa bitata bia kalabi â, bana betu ba baluma bakalua kundi ne bakangambila ne: malu awabadi â adi umvuija tshinyi? Mona, adi ne bua kumvuibua bilondeshila ku malu adi mikala a ku nyuma, âlua kuenzeka bilondeshila ku nyuma ne ku musunyi to anyi?

2 Ne mema, Nefi, ngakamba kudibu: Monayi avua mamueneshibua kudi muambi kudi dîyi dia Nyuma; bualu ku Nyuma malu onsu adi mamanyishibua kudi bambi, âlua pa mutu pa bana ba bantu bilondeshila mu musunyi.

3 Bua nanku, malu andi mubala adi malu matangila bubidi bua malu a pa bulaba ne a nyuma; bualu bidi bimueneka ne nzubu wa Isalele, nansha ku to to tô, neatangalajibua pa mpala onsu wa buloba, ne kabidi munkatshi mua bisamba bionsu.

4 Ne monayi, kudi ba bungi badi ku Yelushalema bamana kupua moyo. Eyowa, tshitupa tshinena kupita tshia bisa bionsu tshiyishibua kula; ne badi batangalajibua eku ne eku pa mutu pa mbuwa; ne kudibu nansha umua wetu kena mumanya to, amu tudi bamanya ne bavua bayishibua kula.

5 Ne katshia bayishibua kula, malu â adi mambibua ku Nyuma bibatangila, ne kabidi bitangila

bonsu bātangalajibua ne bâbuejakajibua kunyima eku abu, bua bualu bua Wa Tshijila wa Isalele; bualu nebamupapishila mitshima yabu; bua nanku, nebatangalajibua munkatshi mua bisamba bionsu ne nebakinyibua kudi bantu bonsu.

6 Nansha nanku, kunyima kua balamibua kudi Bena Bisamba bia Benda, ne Mukalenga mubandula tshianza pa mutu pa Bena Bisamba bia Benda ne mubateka bu dibendela, ne bana babu bikala bambudibua mu maboku abu, ne bana babu ba bakaji bikala bambudibua pa makaya abu, Mona, malu â adi makudibua adi a mu mubidi; bualu ki mudi bipungidi bia Mukalenga ne bata-tuetu; ne biumvuija ne tuetu mu matuku adi alua, ne kabidi bana betu ba baluma bonsu badi bikala ba ku nzubu wa Isalele.

7 Ne bidi biumvuija ne tshikundu tshidi tshilua tshia ne kunyima kua nzubu mujima wa Isalele mutangalajibua ne mubuejakajibua, ne Mukalenga Nzambi neabisha tshisamba tshia bukito munkatshi mua Bantu ba Bisamba bia Benda, eyowa, mena pa mpala wa bulaba ebu; ne ndelanganyi yetu neitangalajibua kudibu.

8 Ne kunyima kua ndelanganyi yetu mitangalajibua Mukalenga Nzambi neatuadija kuenza mudimu wa dikema munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, wikala wa mushinga munena kudi ndelanganyi yetu; bua nanku, udi

ufuanyikijibua ku dikala badi-shibua dibua kudi Bena Bisamba bia Benda ne ku dikala bambudibua mu maboku abu ne pa makaya abu.

9 Ne newikala kabidi wa mushinga kudi Bena Bisamba bia Benda; ne kabiyi amu kudi Bena Bisamba bia Benda to kadi kudi nzubu wa Isalele yonsu, ne ku dimanyisha bipungidi bia Tatu wa diûlu kudi Abalahama, wamba: Kupitshila ku ndelanganyi yeba bisa bionsu bia pa buloba nebi-beneshibua.

10 Ne ndi musua, bana betu ba baluma, ne numanya ne bisa bionsu bia pa buloba kabiena mua kubeneshibua to amu yeya muleja diboku dienda ku mesu a bisamba.

11 Bua nanku, Mukalenga Nzambi neatuadija kuleja kua diboku dienda ku mesu a bisamba bionsu, mu dikumbaja bipungidi bienda ne lumu luimpa luenda kudi badi ba ku nzubu wa Isalele.

12 Bua nanku, neabapatula kabidi mu bukuatshibu, ne nebasangishibua pamua ku malaba a bupianyi buabu; ne nebapatudibua mu bujimakana ne mu mîdima; ne nebamanya ne Mukalenga udi Mupandishi wabu ne Musungidi wabu, Wa Bukitu wa Isalele.

13 Ne mashi a ekelezia munena ne wa malu mapita bubi awu, udi muikala ndumba wa buloba bionsu, neapingana pa mitu yabu nkayabu; bualu nebaluangana munkatshi muabu nkayabu, ne

muela wa mvita wa ku tshianza biabu nkayabu neupona pa mitu yabu nkayabu, ne nebakuatshika ne mashi abu nkayabu.

14 Ne tshisa tshionsu tshiakulisha mvita, Ô nzubu wa Isalele, netshikudimukilangana tshimua ku tshikuabu, ne nebapona mu tshina tshivuabu bumbula bua kuteya bantu ba Mukalenga. Ne bonsu badi baluisha Siona nebabutuka, ne ndumba munena awu, udi unyangakaja njila miakana ya Mukalenga, eyowa, ekeleziya wa malu mapita bubi awu, neadishinda mu lupuishi ne dipona dienda nedikala dinena.

15 Bualu monayi, muambi udi wamba, tshikonde tshidi tshilua lubilu tshikala Satana kayi ne bukola pa mutu pa mitshima ya bana ba bantu to; bualu dituku didi dilua katataka dikala baditamishi bonsu ne badi benza bubi bu nsona; ne dituku didi dilua didibu ne tshia kôshibua.

16 Bualu tshikonde tshidi tshilua tshiapumuinyibua tshiwudi tshia tshiji tshia Nzambi bana ba bantu; bualu kakulekela ne bena bubi babutula bakana to.

17 Bua nanku, neakuba bakana ku bukola buenda, nansha bikalabi ne tshiwudi tshia tshiji tshienda tshidi ne tshia kulua, ne bakana bakubibua, mena ne ku dibutuka dia bena lukuna babu ku kapia. Bua nanku, bakana kabena ne bua kutshina to; bualu nanku muambi udi wamba, nebabandishibua, nansha bikalabi bu ku kapia.

18 Monayi, bana betu ba baluma, ndi ngamba kunudi, ne malu â adi ne tshia kulua pabuipi apa; eyowa, mena mashi, ne kapia, ne dibungibungi dia muishi bidi ne tshia kulua; ne bidi bikegedibua pa mpala wa buloba ebu; ne adi alua kudi bantu bilondeshila ku mubidi bikalabu ne nebabapishila Wa Tshijila wa Isalele mitshima yabu.

19 Bualu monayi, bakana kabakufua to; bualu tshikonde bushuwa tshidi ne tshia kulua tshia ne bonsu badi baluisha Siona nebakoshibua.

20 Ne Mukalenga bushuwa nealongolola njila bua bantu benda, ne ku dikumbaja dia mêyi a Mose, akakulaye, wamba: Mukalenga Nzambi wenu neanubishila muambi, bu mudi; yeya neunumuteleja mu malu onsu ambaye kunudi. Ne nebilua ne bonsu aba babenga kuteleja muambi awu nebakoshibua munkatshi mua bantu.

21 Ne mpindiewu mema, Nefi, ndi mmanyisha kunudi, ne muambi awu uvua Mose muakuila udi Wa Tshijila wa Isalele; bua nanku, nealumbuluisha mu buakana.

22 Ne bakana kabena ne bua kutshina to, bualu aba badi bâbenga kubuejakajibua. Kadi budi bukalenga bua diabulu, buina buâshibua munkatshi mua bana ba bantu, bukalenga buina budi bushindamijibua munkatshi muabu bina badi bikala mu musunyi—

23 Bualu tshikonde tshidi tshilua lubilu tshia ne ma'ekelezia onsu adi miashibua bua kupetamakasa, ne yonsu adi miashibua bua kupeta bukôkeshi pa mutu pa bantu ayi, ne adi miashibua bua kulua mimanyika ku mesu a ba pa buloba ayi, ne adi akeba nkuka ya mubidi ne malu a pa buloba, ne bua kuenza mishindu yonsu ya malu mabi; eyowa, mu tshikosu, yonsu adi ya ku bukalinga bua diabulu ayi, nyoyi ayi adi ne bua kutshina, ne kuzakala, ne kukanka; nyoyi ayi adi ne tshia kupuekeshibua mu lupuishshi; nyoyi ayi adi ne tshia kuvingutudibua bu nsona; ne ebi bidi bilondeshila ku mēyi a muambi.

24 Ne tshikonde tshidi tshilua lubilu tshidi bakana ne tshia kulombodibua bu bana ba ngomba ba mu tshikumbi, ne Wa Tshijila wa Isalele udi ne bua kukôkeshi mu bukalinga, ne bukutu, ne bukola, ne butumbi bunena.

25 Ne udi usangisha bana benda kumbukila ku matengu anayi a buloba, ne udi ubala mikoko yenda, ne idi mimumanya; ne nekuikala tshisumbu tshia mikoko tshimua ne mulami umua; ne neadisha mikoko yenda, ne kudiye neipeta mashinda.

26 Ne bua bualu bua buakana bua bantu benda, Satana kena

ne bukola to; bua nanku, kena mua kusuludibua to bua mutantshi wa bidimu bia bungu; bualu kena ne bukola pa mitshima ya bantu to, bualu badi bakadila mu buakana, ne Wa Tshijila wa Isalele udi ukôkeshi.

27 Ne mpindiewu monayi, mema, Nefi, ndi ngamba kunudi ne malu â onsu adi ne tshia kulua bilondeshila ku musunyi.

28 Kadi, monayi, bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu nebasomba mu bukubi mu Wa Tshijila wa Isalele bikalabu ne nebakudimuna mutshima.

29 Ne mpindiewu, mema Nefi, njikiji; bualu bua ntshiakakima kuakula kupita apa bitangila malu â.

30 Pananku, bana betu ba baluma, ndi musua ne numanya ne malu adi mafundibua pa bitata bia tshiamua tshia kalabi adi malelela; ne adi ajadika ne muntu udi ne tshia kuikala mutumikidi ku mikenji ya Nzambi.

31 Bua nanku, kanuena ne dijinga dia kutshinka ne amu mema ne tatuanyi ki badi ba'ajadika, ne ba'alongesha to. Bua nanku, binuikala batumikidi ku mikenji, ne bananukidi tô ne ku ndekelu, nenupandishibua ku dituku dia ndekelu. Ne bidi nanku. Amena.

MUKANDA MUIBIDI WA NEFI

Mulubu wa lufu lua Lehi. Bana babu ne Nefi ba baluma badi bamutombokela. Mukalenga udi udimuisha Nefi bua aya mu tshipela. Nge-ndu yenda mu tshipela, ne bikuabu.

SHAPITA 1

Lehi udi wamba ku Nyuma bua bulaba bua budishikaminyi—Ndelanganyi yenda neitangalajibua ne neitûtshibua biabengayi Wa Tshijila wa Isalele—Udi ukankamija bana benda ba baluma bua bavuala biluilu bia buakana. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kunyima kua mema, Nefi, mujikija kulongesha bana betu ba baluma, tatuetu, Lehi, wakabambila kabidi malu a bungi, ne wakabambuluilu bunena bua malu avua Mukalenga mubenzela mu dibapatula mu bulaba bua Yelushalema.

2 Ne wakabambila bitangila mantomboji abu pa mâyi, ne lusa lua Nzambi mu diepelesha dia mioyo yabu, bua ne kabakadînyibua mu mbuwa to.

3 Ne wakabambila kabidi bitangila bulaba bua dilaya, buakapetabu—bu muvua Mukalenga ne lusa mu ditudimuisha ne tuvua ne bua kunyema pambelu pa bulaba bua Yelushalema.

4 Bualu, monayi, wakamba, ndi mumona tshimônyi, mundi mumanyina ne Yelushalema

mmubutuka; ne bu tuetu bashala mu Yelushalema tuvua petu tufua.

5 Kadi, wakamba, nansha bua ntatu yetu, tudi bapeta bulaba bua dilaya, bulaba bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu; bulaba budi Mukalenga Nzambi muenza tshipungidi nanyi bua ne nebuikala bulaba bua bupianyi bua ndelanganyi yanyi. Eyowa, Mukalenga udi muenza tshipungidi bua kufila bulaba ebu kundi, ne kudi bana banyi bua kashidi, ne kabidi kudi bonsu bâpatudibua ku matunga makuabu kudi tshianza tshia Mukalenga.

6 Bua nanku, mema, Lehi, ndi ngamba ku Nyuma bilondeshila ku buenzeji bua Nyuma udi munda muanyi, ne kakuakuikala nansha umua walua mu bulaba ebu to amu bobu batuadibua kudi tshianza tshia Mukalenga.

7 Bua nanku, bulaba ebu budi bujididibua bua ewu watualayeku. Ne bikalabi ne nebamusadila bilondeshila ku mikenji idiye muela, nebuikala bulaba bua budishikaminyi kudibu; bua nanku, kabakubuejibua mu bukuatshibu nansha; bikalabi nanku, nebikala

bua bualu bua malu mabi; bualu biavulangana malu mabi, bulaba nebutshipibua bua bualu buabu, kadi bua bakana nebubeneshibua bua kashidi.

8 Ne monayi, bidi lungenyi bua ne bulaba ebuna buatashikala kâyi mamanyibua kudi bisamba bikuabu to; bualu bua, monayi, bisamba bia bungu nebiwuja bulaba, bua ne kakuakuikala muaba bua bupianyi to.

9 Pananku, mema, Lehi, ngakapeta dilaya ne, monsu mualama bapatula Mukalenga Nzambi ku bulaba bua Yelushalema mikenji yenda, nebalubuluka pa mpala wa bulaba ebuna; ne kabakumanyika kudi bisamba bikuabu biosu to, bua ne bâsa mu bulaba ebuna buabu nkayabu. Ne bikalabi ne nebalama mikenji yenda nebabeneshibua pa mpala wa bulaba ebuna, ne kakuakuikala nansha umua bua kubatatshisha, anyi kubanyenga bulaba bua bupianyi buabu to; ne nebisomba mu bukubi bua kashidi.

10 Kadi monayi, palua tshikondu tshiashingulukabu mu dipanga dia ditabuija, kunyima kua bapeta mabenasha manena umbukila ku tshianza tshia Mukalenga—bikala ne dimanya dia bufuki bua buloba, ne bantu bonsu, bamanya midimu minena ne ya dikema ya Mukalenga kumbukila ku bufuki bua buloba; bikala bapeshibua bukôkeshi bua kuenza malu onsu ku ditabuija; bikala ne mikenji yonsu kumbukila ku mbangilu, ne bikala

batuadibua ku buimpa buenda budi kabuyi ndekelu mu bulaba bua dilaya bua mushinga â—monayi, ndi ngamba, bialua dituku diabengabu Wa Tshijila wa Isalele, Mashiya mulelela, Musungidi wabu ne Nzambi wabu, monayi, bitungu bia udi mukana nebitudila pa mutu pabu.

11 Eyowa, neatuala bisamba bikuabu kudibu, ne neabipesha bukola, ne neabanyenga malaba adibu basamu, ne neenzeja ne batangalajibua ne batûtshibua.

12 Eyowa, mudi tshikondu tshishila tshikuabu muaba nekuikala dimatshisha dia mashi dia bungu, ne makumbula manena munkatshi muabu; bua nanku, bana banyi ba baluma, ndi musua ne nuvuluka; eyowa, ndi musua ne numvuila mêyi anyi.

13 Ô ne nubika; nubika ku tulu tukola, eyowa, mena ku tulu tua mu ngena, ne nudibukula bua kumbusha nkanu mibi mipita inudi basuikibua nayi, idi mikala nkanu idi isuika bana ba bantu, ne badi bambudibua bakuatshibu mu lupongu lua tshiendelela lua dikenga ne diakabi.

14 Bikayi! ne jukayi mu lupui-shi, ne umvuayi mêyi a muledi udi uzakala, muena bitupa bia mubidi binudi ne tshia kuladika panshi katataka mu lukita lua mashika ne lutalala, kudi muenji wa luendu nansha umua kayi mua kualukila to; matuku atshidiku makesa ne ndi nya njila wa buloba bonsu.

15 Kadi monayi, Mukalenga

udi musungila anyima wanyi ku ngena; ndi mumona butumbi buenda, ne ndi munyunguludibua tshiendelela mu maboku a dinanga dienda.

16 Ne ndi njinga ne nuvuluka bua kutumikila mikandu ne mēyi a Mukalenga; monayi, edi divua dikala dipampakana dia anyima wanyi kumbukila ku mbangilu.

17 Mutshima wanyi uvua muikala bujitu ne kanyinganyinga ku musangu ne musangu, bualu mvua ntshina ne, bua bupapa bua mitshima yenu, Mukalenga Nzambi wenu kunuluidi mu tshiwudi tshia tshiji tshienda, bua ne nukoshibua ne nubutuka bua kashidi to;

18 Anyi, ne mulawu ulua pa mutu penu bua mutantshi wa bikondu bia bungu; ne nukumbudibua kudi muela wa mvita, ne kudi tshiyola, ne nuikala bakinyibua, ne balombodibua bilondeshila ku disua ne bukuatshibu bia diabulu.

19 Ô bana banyi ba baluma, ne malu â ka'anuluidi to, kadi nuikala bantu ba disungula ne basuibua kudi Mukalenga. Kadi monayi, disua dienda dienzeka; bualu njila yenda idi buakana bua kashidi.

20 Ne uvua muamba: Monsu munualama mikenji yanyi nenu-lubuluka mu bulaba; kadi monsu munuapanga kulama mikenji yanyi nenukoshibua ku mpala kuanayi.

21 Ne mpindiewu bua anyima wanyi ikala ne disanka kunudi,

ne bua mutshima wanyi ushiya buloba ebu ne musangelu bua bualu buenu, bua tshipuekeshibu mu lukita ne dibungama ne kanyinganyinga to, jukayi mu lupuishi, bana banyi ba baluma, ne ikalayi baluma, ne difilayi ne meji amua ne mutshima umua, bakuatangana mu malu onsu, bua ne kanuyi mu bukuatshibu to;

22 Bua ne kanutshipibu ne mutshipu mukola to; ne kabidi, bua ne kanupetakanyi ne dibungama dia Nzambi muakana, tō ne ku dinyanguka to, eyowa, dinyanguka dia tshiendelela dia biosu bibidi anyima ne mubidi.

23 Bikayi, bana banyi ba baluma; vualayi biluilu bia buakana. Dibukulayi bua kumbusha nkanu inudi basuikibua nayi, ne patukayi mu bujimakana, ne jukayi mu lupuishi.

24 Kanutombokedi nansha kabidi muanenu wa baluma, muena mamonyi adi mikala a dikema, ne udi mulama mikenji katshia ku tshikondu tshituakumbuka ku Yelushalema; ne udi muikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bia Nzambi, mu ditutuala mu bulaba bua dilaya; bualu bu kabuyi buenda to, tuvua ne tshia kufua ne nzala mu tshipela; nansha nanku, nuvua bakeba bua kuangata moyo wenda; eyowa, ne uvua mukenga kanyinganyinga kakola bua bualu buenu.

25 Ne ndi ntshina menamena ne nzakala bua bualu buenu, bua kalu kukenga kabidi; bualu monayi, nuamubandi ne uvua ukeba

bukalenga ne bukôkeshi pa mutu penu; kadi ndi mumanya ne kena ukeba bukalenga anyi bukôkeshi pa mutu penu to, kadi udi ukeba butumbi bua Nzambi, ne diakalenga dienu nkayenu dia tshien-delela.

26 Ne nuvua nunungana bualu bua uvua unuambila patoka. Nudi nuamba ne uvua unuambila mêyi makola; nudi nuamba ne wakanufikila tshiji; kadi monayi, diakula dienda dikoa divua diakula dikola dia bukola bua dîyi dia Nzambi, buvua nenda; ne tshinudi nubikila ne tshiji tshivua bulelela, bilondeshila ku buvua munda mua Nzambi, buvua ye kayi mua kukanda to, umuenesha ne dikima bitangila malu enu mabi.

27 Ne bidi bikengedibua ne bukola bua Nzambi budi ne tshiakuikala nenda, mena mu dinutumina dîyi ne nudi tshia tumikila. Kadi monayi, kabivua yeya to, kadi bivua Nyuma wa Mukalenga uvua munda muenda, uvua munzulula mukana muenda bua kuakula bua ne kavua mua kumubuikila to.

28 Ne mpindiewu muananyi wa baluma, Lamana, ne kabidi Lemuele ne Sama, ne kabidi bana banyi ba baluma badi bikala bana ba baluma ba Yishemaela, monayi, binumuila dîyi dia Nefi kanuakufua to. Ne binuamumuila ndi nushila dibenesha, eyowa, mena dibenesha dianyi dia kumpala.

29 Kadi binuapanga kumu-

mvuila ndi nnyenga dibenesha dianyi dia kumpala, eyowa, mena dibenesha dianyi, ne neditudila pa mutu penda.

30 Ne mpindiewu, Zolama, ndi ngakula kûdi: Mona, udi musadidi wa Labana; nansha nanku, uvua mupatudibua mu bulaba bua Yelushalema, ne ndi mumanya ne udi mulunda mulelela wa muananyi wa baluma, Nefi, bua kashidi.

31 Bua nanku, bualu bua udi muikala ne lulamatu, ndelanganyi yeba neibeneshibua ne ndelanganyi yenda, bua ne neikadila mu dilubuluka mutantshi dila pa mpala wa bulaba ebu; ne tshintu nansha tshimua, amu pa kumbusha malu mabi a munkatshi muabu, katshiakubenza bibi anyi katshiakusalakaja dilubuluka diabu pa mpala wa bulaba ebu to bua kashidi.

32 Bua nanku, binualama mi-kenji ya Mukalenga, Mukalenga wakajidila bulaba ebu bua bukubi bua ndelanganyi yeba ne ndelanganyi ya muananyi wa baluma.

SHAPITA 2

Disungila didi diluila kudi Mashiya wa Tshijila—Budisuila bua kusungula (budienzedi) budi bua dikengela bua kuikalaku ne kuya kumpala—Adama wakapona bua ne bantu bikala—Bantu badi badisuila bua kusungula budishikaminyi ne moyo wa tshien-delela. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

Ne mpindiewu, Yakoba, ndi ngakula kûdi: Udi muananyi wa kumpala mu matuku a mpaji yanyi mu tshipela. Ne Mona, mu buana bueba udi mukenga ne ntatu ne kanyinganyinga ka bungi, bua bualu bua tshikisu tshia bana benu ba baluma.

2 Nansha nanku, Yakoba, muananyi wa kumpala mu tshipela, udi mumanya bunena bua Nzambi; ne neajidila ntatu yeba bua tshipeta tshimpa tshieba.

3 Bua nanku, anyima weba neabeneshibua, ne neasomba mu bukubi ne muanenu wa baluma, Nefi; ne matuku eba neapita mu disadila dia Nzambi weba. Bua nanku, ndi mumanya ne udi musungidibua, bua bualu bua buakana bua Musungidi weba; bualu udi mumona ne mu tshiwudi tshia tshikonde udi ulua bua kutuala lupandu kudi bantu.

4 Ne udi mumona mu bunsonga bueba butumbi buenda; bua nanku, udi mubeneshibua mena bu mudi basadilaye mu musunyi; bualu Nyuma udi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi. Ne njila udi mulongolodibua katshia ku dipona dia muntu, ne lupandu ludipu bua tshianana.

5 Ne bantu badi balongeshibua bikumbana bua ne bajingulula buimpa ku bubu. Ne mikenji idi mipeshibua kudi bantu. Ne ku mikenji musunyi nansha umua kawena mubingishibua to; anyi, ku mikenji bantu badi bakoshibua. Eyowa, ku mikenji ya panu

apa bavua bakoshibua; ne kabidi, ku mikenji ya ku nyuma badi bafua ku tshidi tshimpa, ne badi baula bena dikenga bua kashidi.

6 Bua nanku, disungila didi diluila kudi Mashiya Wa Tshijila ne ku njila wenda; bualu udi muwula ne ngâsa ne bulelela.

7 Monayi, udi udifila mulambu bua mibi, bua kukumbaja ndekelu wa mikenji, bua bonsu badi ne mutshima mutshibuluka ne nyuma muningalala; ne ndekelu wa mikenji kena mua kukumbajibua kudi mukuabu to.

8 Bua nanku, mushindu wa bukola bua mushinga bua kumanyisha malu â kudi bena pa buloba, bua ne bamanya ne kakuenta musunyi udi mua kusomba ku mpala kua Nzambi to, amu bikala ku dikumbanyina, ne lusa, ne ngâsa wa Mashiya wa Tshijila, udi uteka moyo wenda panshi bilondeshila ku musunyi, ne uwangata kabidi ku bukola bua Nyuma, bua ne aluija dibika dia bafua, muikala wa kumpala wabika.

9 Bua nanku, udi mamuma a diambedi a kudi Nzambi, bu mualumbuluilaye bana ba bantu bonsu; ne badi bamuitabuija nebapandishibua.

10 Ne bua bualu bua dilumbuluila dia bonsu, bantu bonsu badi balua kudi Nzambi; bua nanku, badi bimana ku mpala kuenda, bua kulumbuluishibua kudiye bilondeshila ku bulelela ne bunsantu bidi munda muenda. Bua nanku, ndekelu wa mikenji idi

Wa Tshijila mufila, bua dipeshi-bua dia dinyoka didi dilamika, dîna dinyoka didi dilamika didi mu dishilangana ne ku disanka didi dilamika, bua kukumbaja ndekelu wa bupikudi—

11 Bualu bidi ne tshia kuikala ne, kuikala dîmanyinangana mu malu onsu. Bu kabiyi nanku, muananyi wa kumpala mu tshipela, buakana kabuvua mua kuvuishibua to, nansha bubi, nansha bunsantu anyi dikenga, nansha bimpa anyi bibi. Bua nanku, bintu bionsu bidi ne bia kuikala biwula mu tshimua; bua nanku, bikalatshi mubidi umua tshidi ne tshia kushala bu tshifua, katshiyi ne moyo anyi lufu, katshiyi tshibola anyi kupanga kubola, disanka anyi dikenga, diumvua dia bintu pambidi anyi kupanga diumvua pambidi.

12 Bua nanku, tshivua ne tshia kuikala tshifukibua bu tshintu tshia patupu; bua nanku kakuvua bua kuikala kipatshila mu ndekelu bua bufuki buatshi to. Bua nanku, tshintu etshi tshivua ne tshia kunyangakaja lungenyi lua Nzambi ne tuiapatshila tuenda tua tshiendelela, ne kabidi bukola, ne lusa, ne bululama bua Nzambi.

13 Ne binuamba ne kakuena mikenji to, nenuamba kabidi ne kakuena mibi to. Binuamba ne kakuena mibi to, nenuamba kabidi ne kakuena buakana to. Ne bikalaku kakuyi buakana kakuena disanka to. Ne bikalaku kakuyi buakana anyi disanka kakuena dinyoka anyi dikenga to.

Ne bikala bintu ebi kabiyiku kakuena Nzambi to. Ne bikalaku kakuena Nzambi to katuenaku to, nansha buloba; bualu kakuvua mua kuikala bufuki bua bintu to, nansha kuenza anyi kuenzejibua; bua nanku, bintu bionsu bivua ne tshiakuikala bijimina.

14 Ne mpindiewu, bana banyi ba baluma, ndi ngakula malu â kunudi bua tshipeta tshimpa tshienue ne dimanya dienu; bualu kudi Nzambi, ne uvua mufuka bintu bionsu, bubidi diûlu ne buloba, ne bintu bionsu bidimu, bubidi bintu bidi bienza ne bintu bidi bienzejibua.

15 Ne bua kukumbaja tuiapatshila tuenda tua tshiendelela mu ndekelu wa muntu, kunyima kua mufuka baledi betu ba kumpala, ne nyama ya mu mpata, ne nyunyi ya mûlu, ne mu tshikosu, bintu bionsu bivua bifukibua, bivua ne tshiakuikala ne kuvua dishilangana; mena tshimuma tshikandika mu dishilangana ne mutshi wa moyo; tshimua tshikala tshimpa ne tshikuabu bululu.

16 Bua nanku, Mukalenga Nzambi wakapesha muntu ne adienzela. Bua nanku, muntu kavua mua kudienzela amu bikalabi ne uvua mulobeshibua kudi tshimua anyi tshikuabu.

17 Ne mema, Lehi, bilondeshila ku malu andi mubala, ndi ne tshia kutshinka ne muanjelu wa Nzambi, bilondeshila ku tshidi tshifundibua, uvua mupona kumbukila mu diûlu; bua nanku,

wakalua diabulu, muikala mukeba tshivua tshibi kumpala kua Nzambi.

18 Ne bualu bua uvua mupona kumbukila mu diûlu, ne uvua mulua muena dikenga bua kashidi, wakakeba kabidi dikenga dia bukua bantu bonsu. Bua nanku, wakambila Eva, eyowa, mena nyoka wa kala awu, udi muikala diabulu, udi tatu wa mafi onsu, bua nanku wakamba ne: Diaku tshimuma tshikandika, ne kuakufua to, kadi newikala bu mudi Nzambi, mumanya buimpa ne bubu.

19 Ne kunyima kua Adama ne Eva badia tshimuma tshikandika, bakipatshibua mu budimi bua Edene, bua kudima buloba.

20 Ne bakalela bana; eyowa, mena dîku dia buloba bonsu.

21 Ne matuku a bana ba bantu avua malepeshibua, bilondeshila ku disua dia Nzambi, bua ne bakudimuna mutshima patshidibu mu musunyi; bua nanku, ngikadilu wabu wakalua ngikadilu wa ditêtshibua, ne tshikondutshiabu tshivua tshilepeshibua, bilondeshila ku mikenji ivua Mukalenga Nzambi mupesha bana ba bantu. Bua bualu bua uvua muela mukenji ne bantu bonsu badi ne tshia kukudimuna mutshima; bualu uvua muleja bantu bonsu ne bavua bajimina, bualu bua disambuka dia mikenji dia baledi babu.

22 Ne mpindiewu, monayi, bu Adama kayi musambuka mikenji to, kavua upona to, kadi uvua

ushala mu budimi bua Edene. Ne bintu bionsu bivua bifukibua bivua ne tshia kushala mu ngikadilu wa momumua muvuabi kunyima kua bifukibua; ne bivua ne tshia kushala bua kashidi, kabiyi ne ndekelu to.

23 Ne kabavua kupeta bana to; bua nanku bavua kushala mu ngikadilu wa kabayi bamanya bualu to, kabayi ne disanka, bualu kabavua bamanya dikenga to; kabayi benza bimpa, bualu kabavua bamanya mibi to.

24 Kadi monayi, bintu bionsu bivua bienjibua mu lungenyi lua ewu udi mumanya bintu bionsu.

25 Adama wakapona bua ne bantu bikalaku; ne bantu badiku, bua ne bikala ne disanka.

26 Ne Mashiya udi ulua mu tshiwudi tshia tshikondutshiabu, bua ne asungila bana ba bantu ku dipona. Ne bualu bua ne mباسungidibua ku dipona, mbalua badisuila bua kashidi, bajingulula buimpa ne bubu; bua kudienzela nkayabu kadi kuenzejibua to, amu bikala ku dinyokibua kudi mikenji mu dituku dinena ne dia ndekelu, bilondeshila ku mikenji idi Nzambi mufila.

27 Bua nanku, bantu badi badisuila bilondeshila ku musunyi; ne bintu bionsu bidi bibapesha bidi bikengedibua kudi muntu. Ne badi badisuila bua kusungula budishikaminyi ne moyo wa tshiendelela, ku njila wa Mutuangaji munena wa bantu bonsu, anyi bua kusungula bukuatshibu ne lufu, bilondeshila

ku bukuatshibu ne bukola bua diabulu; bualu udi ukeba ne bantu bonsu bikala ne dikenga bu mudiyi.

28 Ne mpindiewu, bana banyi ba baluma, ndi musua ne nutangila kudi Muakuidi munena, ne numvuila mikenji yenda minena; ne nulamata mēyi enda, ne nusingula moyo wa tshiendelela, bilondeshila ku disua dia Nyuma wa Tshijila wenda;

29 Ne kanusungudi lufu lua tshiendelela, bilondeshila ku disua dia musunyi ne bubu budimu to, budi bupesha nyuma wa diabulu bukola bua kunukuata, bua kunupuekesha mu ngena, bua anukōkesha mu bukalinga buenda nkayenda.

30 Ndi muakula mēyi makesa kunudi bonsu, bana banyi ba baluma, mu matuku a ndekelu a ditētshibua dianyi; ne ndi musungula luseka luimpa, bilondeshila ku mēyi a muambi. Ne ntshiena ne tshintu tshikuabu amu bikala diakalinga dia tshiendelela dia anyima yenu. Amena.

SHAPITA 3

Yosefe mu Ejipitu wakamona Bena Nefi mu tshimōnyi—Wakamba ku Nyuma bua Joseph Smith, mumonyi wa mu matuku a ndekelu; bua Mose, uvua mupatuisha Isalele; ne bua dilua dia Mukanda wa Molomo. Pabuiipi ne 588–570 k.d.K.

NE mpindiewu ndi ngakula kûdi, Yosefe, muananyi wa ndekelu. Uvua muledibua mu tshipela

tshia ntatu yanyi; eyowa, mu matuku a kanyinganyinga kanyi kapita bukola mamueba wakakulela.

2 Ne Mukalenga akujidila kabidi bulaba ebu, budi buikala bulaba bua mushinga kupita, bua bupianyi bueba ne bupianyi bua ndelanganyi yeba pamua ne bana benu ba baluma, bua bukubi bueba bua kashidi, bikalabi ne neulama mikenji ya Wa Tshijila wa Isalele.

3 Ne mpindiewu, Yosefe, muananyi wa mukala, undi mupatula mu tshipela tshia ntatu yanyi, Mukalenga akubenesha bua kashidi, bualu ndelanganyi yeba kayakubutuka yonsu to.

4 Bualu mona, udi tshimuma tshia mu tshifuka tshianyi; ne ndi kankanunuina ka Yosefe uvua muambudibua mukuatshibu mu Ejipitu. Ne bivua binena bipungidi bia Mukalenga biakenzaye kudi Yosefe.

5 Pananku, Yosefe wakamona tshikonde tshietu bulelela. Ne wakapeta dilaya kudi Mukalenga, ne Mukalenga Nzambi neabishila nzubu wa Isalele ditamba diakana ku mamuma a mu tshifuka tshienda; Mashiya to, kadi ditamba divua ne bua kutudibua, nansha nanku, bua kuvulukibua mu bipungidi bia Mukalenga ne Mashiya neamue-neshibua kudibu mu matuku a ndekelu, ku nyuma wa bukola, bua kubumbusha mu mîdima ne kubabueja mu bukenka—eyowa, mu mîdima misokoma ne mu

bukuatshibu kubuela mu budi-shikaminyi.

6 Bualu Yosefe bulelela wakajadika, wamba ne: Mukalenga Nzambi wanyi neabisha mumonyi, wikala mumonyi wa nsunga kudi mamuma a mu tshifuka tshianyi.

7 Eyowa, Yosefe bulelela wakamba ne: Nanku Mukalenga udi ungambila: Nembisha mumonyi wa disungula ku mamuma a mu tshifuka tshieba; ne neangatshibua ne mushinga bikola munkatshi mua mamuma a mu tshifuka tshieba. Ne nemmupesha mukenji ne enza umua mudimu bua mamuma a mu tshifuka tshieba, bana babu, wikala wa mushinga mukola kudibu, mena ku dibatuala ku dimanya dia bipungidi bimvua muenza ne batatueba.

8 Ne nemmupesha mukenji ne kenji mudimu mukuabu to, amu mudimu ungamupeshela mukenji. Ne nemmuvuija munena ku mesu anyi; bualu neenza mudimu wanyi.

9 Ne neikala munena bu Mose, umvua muamba ne nennubishila, bua kupatuisha bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele.

10 Ne nembisha Mose, bua kupatuisha bantu beba ku bulaba bua Ejipitu.

11 Kadi nembisha mumonyi ku mamuma a mu tshifuka tshieba; ne nemmupesha bukola bua kufikisha dîyi dianyini kudi mamuma a mu tshifuka tshieba—ne Mukalenga udi wamba ne, nki amu bua kufikisha dîyi dianyini to, kadi bua kubitabujija dîyi

dianyini, dikala dimana kuya munkatshi muabu.

12 Bua nanku, mamuma a mu tshifuka tshieba neafunda; ne mamuma a mu tshifuka tshia Yuda neafunda; ne biafundibua kudi mamuma a mu tshifuka tshieba, ne kabidi biafundibua kudi mamuma a mu tshifuka tshia Yuda, nebisangila pamua, bua kupuwisha malongesha a mafi ne dilekela dia makokangana, ne dishikika ditalala munkatshi mua mamuma a mu tshifuka tshieba, ne kubavuija ku dimanya dia batatuabu mu matuku a ndekelu, ne kabidi ku dimanya dia bipungidi bianyini, Mukalenga udi wamba.

13 Ne ku bufuba neavuijibua ne makanda, mu dituku adi pâtuadija mudimu wanyi munkatshi mua bantu banyi bonsu, mu dipinguluja dieba, Ô nzubu wa Isalele, Mukalenga wamba.

14 Ne nanku Yosefe wakamba ku Nyuma, wamba: Monayi, Mukalenga neabeneshu mumonyi awu; ne bobu badi bakeba bua kumubutula nebashikijibua; bualu dilaya edi, dindi mupeta kudi Mukalenga, bitangila mamuma a mu tshifuka tshianyi, neukumbajibua. Monayi, ndi mumanya bimpa bua dikumbajibua dia dilaya edi;

15 Ne neinyikibua dîna dianyini; ne nedikala mudi dîna dia tatuenda. Ne neikala bu mudi; bualu tshintu tshiapatula Mukalenga ku tshianza tshienda, ku bukola bua Mukalenga netshituala bantu banyi ku lupandu.

16 Eyowa, nanku Yosefe wakamba ku Nyuma: Ndi mumanya bimpa tshintu etshi, mena bu munda mumanya bimpa bua dilaya dia Mose; bualu Mukalenga uvua mungambila ne, nenkuba ndelanganyi yeba bua kashidi.

17 Ne Mukalenga wakamba ne: Nembisha Mose umua; ne nemmupesha bukola mu mulangala ne nemmupesha bujunguludi mu difunda. Kadi ntshiakusulula ludimi lue nda to, bua ne akula bia bungi, bualu ntshiakumupesha bukutu mu diakula to. Kadi nemmufundila mikenji yanyi, ku munu wa tshianza tshiany n kayanyi; ne nemmutekela muakuidi.

18 Ne Mukalenga wakangambila kabidi ne: Nembishila mamuma a mu tshifuka tshieba mumonyi; ne neatekela muakuidi. Ne mema, monayi, nemmupesha ne afunda mifundu ya mamuma a mu tshifuka tshieba, bua mamuma a mu tshifuka tshieba; ne muakuidi wa mu tshifuka tshieba neayimanyisha.

19 Ne mêyi âfundaye neikala mêyi akengedibua mu lungenyi luanyi aya kudi mamuma a mu tshifuka tshieba. Ne nebikala bu ne mamuma a mu tshifuka tshieba avua abila kudibu ku lupuishi; bualu ndi mumanya ditabuija diabu.

20 Ne neabila ku lupuishi kudi bana babu; eyowa, mena bua dikudimuna dia mutshima, mena kunyima kua bikondu bia bungi bipita kunyima kuabu. Ne

nebilua ne lubila luabu neluya, mena bilondeshila ku bupepela bua mêyi abu.

21 Bua bualu bua ditabuija diabu mêyi abu neapatukila mukana muanyi aya kudi bana babu badi bikala mamuma a mu tshifuka tshieba; ne buteketa bua mêyi abu nemvuija bukola mu ditabuija diabu, bua divuluka dia tshipungidi tshiany tshindi muenza ne batatueba.

22 Ne mpindiewu, Mona, muanyani wa baluma Yosefe, ku mshindu ewu tatuanyi wa kala wakamba ku Nyuma.

23 Bua nanku, bualu bua tshipungidi etshi udi mubeneshibua; bualu ndelanganyi yeba kayakubutuka to, bualu neyumvuila mêyi a mukanda.

24 Ne nekujuka umua wa bukitu munkatshi muabu, wenza bimpa bia bungi, bubidi mu diyi ne mu bienzedi, muikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bia Nzambi, ne ditabuija ditamba bukitu, bua kuenza malu a dikema bikola, ne kuenza tshintu tshidi tshia tshinena ku mesu kua Nzambi, bua divuija mapinguluja a bungi kudi nzubu wa Isalele, ne kudi ndelanganyi ya bana benu ba baluma.

25 Ne mpindiewu, udi mubeneshibua, Yosefe. Mona, udi muana mukesa; bua nanku umvuila mêyi a muanenu wa baluma, Nefi, ne nebukuenzekela mena bilondeshila ku mêyi andi mukula. Vuluka mêyi a tatueba udi ne lufu. Amena.

SHAPITA 4

Lehi udi ubela ne ubenesha ndelanganyi yenda—Udi ufua ne udi ujikibua—Nefi udi utumbila mu buimpa bua Nzambi—Nefi udi uteka tshieyemenu tshienda kudi Mukalenga bua kashidi. Pabuipi ne 588–570 k.d.K.

NE mpindiewu, mema, Nefi, ndi ngakula bitangila mambi avua tatuanyi muakula, bitangila Yosefe, uvuabu bambula mu Ejipitu.

2 Bualu monayi, bulelela wakamba ku Nyuma bitangila ndelanganyi yenda yonsu. Ne mambi akafundaye, kakuenta a bungu adi mapita bunena to. Ne wakamba ku Nyuma bitutangila, ne nkongu yetu ya bantu idi ilua; ne adi mafundibua pa bitata bia tshiamua tshia mitaku.

3 Pananku, kunyima kua tatuanyi mujikija diakula bitangila mambi a Yosefe, wakabikila bana ba Lamana, bana benda ba baluma, ne ba bakaji, ne wakabambila ne: Monayi, bana banyi ba baluma, ne ba bakaji, badi bikala bana ba muananyi wa kumpala, ndi musua ne nuteya matshi ku mēyi anyi.

4 Bualu Mukalenga Nzambi udi muamba ne: Monsu munualama mikenji yanyi, nenulubuluka mu bulaba; ne monsu munuapanga kulama mikenji yanyi nenukoshibua ku mpala kuanyi.

5 Kadi monayi, bana banyi ba baluma ne ba bakaji, ntshiena mua kupueka mu lukita luanyi to amu mema mushiya dibenesha

pa mutu penu; bualu monayi, ndi mumanya ne binuikala bakoleshibua mu njila unudi ne bua kuyila kanuakumulekela to.

6 Pananku, binuatshipibua, monayi, ndi nshiya dibenesha dianyi pa mutu penu, bua ne mutshipu umbushibua kunudi ne wikala pa mitu ya baledi benu.

7 Bua nanku, bua bualu bua dibenesha dianyi Mukalenga Nzambi kakulekela ne nufua to; bua nanku, neikala ne lusa kunudi ne kudi ndelanganyi yenu bua kashidi.

8 Ne biakalua ne kunyima kua tatuanyi mujikija kuakula kudi bana ba baluma ne ba bakaji ba Lamana, wakenzeja ne bana ba baluma ne ba bakaji ba Lemuele batuadibua kumpala kuenda.

9 Ne wakakula kudibu, wamba ne: Monayi, bana banyi ba baluma ne ba bakaji, badi bikala bana ba muananyi wa baluma muibidi; monayi ndi nushila dibenesha dia tshimua ne dingashidi bana ba baluma ne ba bakaji ba Lamana; bua nanku, kanuakubutuka bonsu to; kadi ku ndekelu ndelanganyi yenu neibeneshibua.

10 Ne biakalua ne pakamana tatuanyi diakula kudibu, monayi, wakakula kudi bana ba baluma ba Yishemaela, eyowa, ne mena ba mu nzubu muenda bonsu.

11 Ne kunyima kua mujikija kuakula nabu, wakakula ne Sama, wamba ne: Udi mubeneshibua, ne ndelanganyi yeba; bualu neupiana bulaba ebu bu

mudi muanenu wa baluma Nefi. Ne ndelanganyi yebe neibadibua pamua ne ndelanganyi yenda; ne newikala mena bu mudi muanenu wa baluma, ne ndelanganyi yebe bu mudi yenda; ne neubeneshibua mu matuku eba onsu.

12 Ne biakalua ne kunyima kua tatuanyi, Lehi, muakula ne ba mu nzubu wenda bonso, bilondeshila ku bivua mu mutshima wenda ne Nyuma wa Mukalenga uvua munda muenda, wakakulakaja. Ne biakalua ne wakafua, ne wakajikibua.

13 Ne biakalua ne kakuyi matuku a bungi kunyima kua lufu luenda to, Lamana ne Lemuele ne bana ba baluma ba Yishemaela bakamfikila tshiji bua bualu bua madimuisha a Mukalenga.

14 Bualu mema, Nefi, mvua muenzejibua bua kubambila, bilondeshila ku dīyi dienda; bualu mvua mubambila malu a bungi, ne kabidi tatuanyi, kumpala kua lufu luenda; malu a bungi â adi mafundibua pa bitata bianyi bikuabu; bualu tshitupa tshidi nangananga ne malu a kala tshidi tshifundibua pa bitata bianyi bikuabu.

15 Ne pa ebi ndi mfunda malu a anyima wanyi, ne mifundu ya bungi idi mikanunyibua pa bitata bia kalabi. Bualu anyima wanyi udi usankila mu mifundu, ne mutshima wanyi udi uyinanela meji, ne udi uyifunda bua dilonga ne tshipeta tshimpa tshia bana banyi.

16 Monayi, anyima wanyi udi

usankila mu malu a Mukalenga; ne mutshima wanyi udi unana meji ne munanunanu bitangila malu amvua mumona ne mu-mvua.

17 Nansha nanku, nansha bua buimpa bunena bua Mukalenga, mu dindeja midimu yenda minena ne ya dikema, mutshima wanyi udi utua tshikemu, wamba ne: Ô mema muntu wa dikenga! Eyowa, mutshima wanyi udi unyingalala bua bualu bua musunyi wanyi; anyima wanyi udi ne dikenga bua bualu bua malu mabi anyi.

18 Ndi munyunguludibua ku nseka yonsu, bua bualu bua matêtshibua ne mibi bidi binkuata kakuyi lutatu to.

19 Ne pandi njinga mua kusanka, mutshima wanyi udi utua mikemu bua bualu bua mibi anyi; nansha nanku, ndi mumanya kudi nganyi kundi mueyemena.

20 Nzambi wanyi uvua muikala tshieyemenu tshianyi; udi mundombola mu ntatu yanyi mu tshipela; ne wakankuba pa mâyi a ndondu mula.

21 Udi munguwuja ne dinanga dienda, mena ne ku dishila dia musunyi wanyi.

22 Udi mupuwisha bena lukuna banyi, ne ku dibakankisha kumpala kuanyi.

23 Monayi, wakumvua lubila luanyi mu munya, ne wakampesha dimanya mu bimōnyi butuku.

24 Ne mu munya wakalua ne dikima mu disambila dikola ku-

mpala kuenda; eyowa, dîyi dianyî ngakabandisha kûlu; ne banjelu bakatuluka ne bakansadila.

25 Ne pa mapuapua a Nyuma wenda mubidi wanyi uvua muambudibua kula pa mikuna mila menamena. Ne mesu anyi adi mamona malu manena, eyowa, mena manena kupita bua muntu; bua nanku mvua mukandikibua ne ntshi'afundi to.

26 Ô nanku, bu mudi mu-mona malu mapita bunena, ne bu mudi Mukalenga mu bupuekela buenda kudi bana ba bantu udi mukumbula bantu ne lusa lupita bungi, bua tshinyi mutshima wanyi neudila ne anyima wanyi neajangulukana mu tshibanda tshia kanyinganyinga, ne musunyi wanyi neunyanguka, ne bukola buanyi nebuteketa, bua bualu bua ntatu wanyi?

27 Ne bua tshinyi nendilekela kudi mibi, bua bualu bua musunyi wanyi anyi? Eyowa, bua tshinyi nempesha matêtshibua njila, bua ne muena bubi apeta muaba mu mutshima wanyi bua kunyangakaja ditalala dianyî ne kutatshisha anyima wanyi anyi? Bua tshinyi ndi mufika tshiji bua bualu bua muena lukuna wanyi?

28 Bika, anyima wanyi! Kutshifuataladi mu mibi to. Sanka, Ô mutshima wanyi, ne kupeshi kabidi muena lukuna wa anyima wanyi muaba to.

29 Kufiki tshiji kabidi bua bualu bua bena lukuna banyi to. Kutekeshi bukola buanyi bua bualu bua ntatu wanyi to.

30 Sanka, Ô mutshima wanyi, ne bila kudi Mukalenga, ne amba: Ô Mukalenga, nenkusamuna bua kashidi; eyowa, anyima wanyi neasankila kûdi, Nzambi wanyi, ne dibua dia lupandu luanyi.

31 Ô Mukalenga, neusungila anyima wanyi? Neumpatuisha mu bianza bia bena lukuna banyi anyi? Newenza ne mbukuka ku dimueneka dia mibi?

32 Bibuelelu bia ngena bikangi-bua diba dionsu kumpala kuanyi, bualu bua mutshima wanyi udi mutshibuluka ne nyuma wanyi udi munyingalala! Ô Mukalenga, kukangi bibuelelu bia buakana bueba kumpala kuanyi to, bua ne ngendela mu kajila ka mu tshibanda tshipuekela, bua ngikala mululama mu njila mulandakana!

33 Ô Mukalenga, unjingulula ne nkanzu wa buakana bueba! Ô Mukalenga, ungenzela njila bua dinyema dianyî kumpala kua bena lukuna banyi! Wenza kajila kanyi kalulama kumpala kuanyi! Kuteki dibua dia kulendukila mu njila wanyi to—kadi utokeshi njila wanyi kumpala kuanyi, ne kujiki njila wanyi to, kadi njila ya muena lukuna wanyi.

34 Ô Mukalenga, ndi mueyemena kûdi, ne nengeyemena kûdi bua kashidi. Ntshiakuteka tshieyemenu tshianyi ku diboku dia musunyi to; bualu ndi mumanya ne mutshipibua ngewu udi uteka tshieyemenu tshienda ku diboku dia musunyi. Eyowa, mutshipibua ngewu udi uteka tshieyemenu tshienda kudi muntu

anyi udi wenza musunyi diboku dienda.

35 Eyowa, ndi mumanya ne Nzambi neapesha ne kalolo kudi udi ulomba. Eyowa, Nzambi wanyi neampesha, mema ntshiyi mulomba bibi to; bua nanku nemandula dîyi dianyi kûdi; eyowa, nembila kûdi, Nzambi wanyi, dibua dia buakana wanyi. Mona, dîyi dianyi nedibanda kûdi bua kashidi, dibua dianyi ne Nzambi wanyi wa tshiendelela. Amena.

SHAPITA 5

Bena Nefi badi baditapulula kudi Bena Lamana, badi balama mikenji ya Mose, ne bibaka ntempelo—Bua bualu bua dipanga ditabuija diabu, Bena Lamana badi bakoshibua ku mpala kua Mukalenga, badi batshipibua, ne badi balua munyasu kudi bena Nefi. Pabuipi ne 588–559 k.d.K.

MONAYI, biakalua ne mema, Nefi, ngakela mbila ya bungi kudi Mukalenga Nzambi wanyi, bua bualu bua tshiji tshia bana betu ba baluma.

2 Kadi monayi, tshiji tshiabu kundi tshiakavulangana, mua ne bakakeba bua kuangata moyo wanyi.

3 Eyowa, bakannungena, bamba ne: Muakunyetu wa baluma udi wela meji bua kutukôkesha; ne tudi bapeta ditêta dikola bua bualu buenda; bua nanku, mpindiewu tumushipayi, bua katuta-tshishibu kabidi ku mêyi enda to.

Bualu monayi, katuena basua ne ikala mukôkeshi wetu to; bualu mbuetu tuetu, badi bikala bakulu, bua kukôkesha bantu aba.

4 Mpindiewu ntshiena mfunda pa bitata ebi mêyi onsu akannungenabu to. Kadi bidi bikumbana bua mema kuamba ne, bakakeba bua kuangata moyo wanyi.

5 Ne biakalua ne Mukalenga wakandimuisha ne, mema, Nefi, mvua ne tshia kubashiya ne kunyemena mu tshipela, ne bonsu bakasua kuya nanyi.

6 Bua nanku, biakalua ne mema, Nefi, ngakangata dîku dianyi, ne kabidi Zolama ne dîku dienda, ne Sama, mukulu wanyi wa baluma, ne dîku dienda, ne Yakoba ne Yosefe, bakunyi banyi ba baluma, ne kabidi bana betu ba bakaji, ne bonsu bakasua kuya nanyi. Ne bonsu bakasua kuya nanyi bavua abu bavua bitabuija madimuisha ne mabuluila a Nzambi; bua nanku, bakumvuila mêyi anyi.

7 Ne tuakangata ntenta yetu ne bintu bionsu bituvua mua kuambula, ne tuakenza luendu mu tshipela bua mutantshi wa matuku a bungi. Ne kunyima kua tuetu benza luendu bua mutantshi wa matuku a bungi tuakâsa ntenta yetu.

8 Ne bantu banyi bakasua ne tuinyika dîna dia muaba ewu ne Nefi; bua nanku, tuakawinyika ne Nefi.

9 Ne bonsu bavua nanyi bakitaba bua kudibikila ne bantu ba Nefi.

10 Ne tuakatangila bua kulama

mêyi, ne mikandu, ne mikenji ya Mukalenga mu malu onsu, bilondeshila ku mikenji ya Mose.

11 Ne Mukalenga uvua netu; ne tuakalubuluka menamena; bualu tuakakuna mamînu, ne tuakapola kabidi bia bungi. Ne tuakabanga kumuna bisumbu bia bimuna bikesa ne bia bimuna binena, ne bia nyama ya mishindu yonsu.

12 Ne mema, Nefi, mvua kabidi mutuala miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi; ne kabidi dibulungu, anyi kaleji njila, kavua kalongolodibua bua tatuanyi kudi tshianza tshia Mukalenga, bilondeshila ku tshidi tshifundibua.

13 Ne biakalua ne tuakabanga kulubuluka menamena, ne kuvulanga mu bulaba.

14 Ne mema, Nefi, ngakangata muela wa mvita wa Labana, ne ku mishindu wawu ngakenza miela ya mvita ya bungi, bua ne bantu bavua mpindiewu babikidibua ne Bena Lamana kabalu kutuluila mu mishindu mukuabu ne kutubutula; bualu mvua mumanya lukinu luabu kundi ne bana banyi ne bavua babikidibua ne bantu banyi.

15 Ne ngakalongesha bantu banyi bua kuibaka nzubu, ne bua kuenza mudimu wa mishindu yonsu ya mabaya, ne wa tshiamua tshifika, ne wa tshiamua tshia kabanda, ne wa tshiamua tshia kalabi, ne wa tshiamua tshikolesha, ne wa ngolo, ne wa mpalata, ne wa mabua a bimua a mushinga, bivua bikala bipita bungi.

16 Ne mema Nefi ngakibaka ntempelo; ne ngakamuasa ku mushindu wa ntempelo wa Solomo amu kumbusha kavua mui-bakibua ne bintu bia mushinga bia bungi kupita to; bualu kabivua bisanganyibua mu bulaba to, bua nanku, kavua mua kui-bakibua bu mudi ntempelo wa Solomo to. Kadi mushindu wa diashibua uvua bu mudi wa ntempelo wa Solomo; ne mudimu wa bianza wenda uvua muimpa menamena.

17 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakavuija bantu banyi bikala benji ba mudimu bikola, ne bua kukuata mudimu ne bianza biabu.

18 Ne biakalua ne bakasua ne ngikala mfumu wabu. Kadi mema, Nefi, ngakajinga ne kabikadi ne mfumu to; nansha nanku, ngakabenzela bilondeshila ku tshivua mu bukôkeshi buanyi.

19 Ne monayi, mêyi a Mukalenga avua makumbana kudi bana betu, avuaye muakula bibatangila, ne nengikala mukokeshi wabu ne mulongeshi wabu. Pananku, mvua muikala mukokeshi wabu ne mulongeshi wabu bilondeshila ku mikenji ya Mukalenga, tô ne ku diba diakakebabu bua kuangata moyo wanyi.

20 Pananku, dîyi dia Mukalenga diakakumbana diakakulaye kundi, wamba ne: Bu mudibu bapanga kumvuila mêyi eba, nebakoshibua ku mpala kua Mukalenga. Ne monayi, bavua bako-shibua ku mpala kuenda.

21 Ne uvua muvuija mulawu pa mutu pabu, eyowa, mena mulawu mukola, bua bualu bua malu mabi abu. Bualu monayi, bavua bamupapishila mitshima yabu, bua ne yakalua bu mudi lusoka, pananku, bualu muvuabu batoka, ne bimpa kumona menamena ne balengela, bua ne kabalobeshi bantu banyi to, Mukalenga Nzambi wakenzeja ne dikoba dia bufikuluka dilua pa mutu pabu.

22 Ne nanku Mukalenga Nzambi udi wamba: Nengenzeja ne nebikala bendesha ku moyokudi bantu beba, amu bobu bakudimuna mutshima ku malu a ubi abu.

23 Ne mitshipibua neikala ndelanganyi ya udi udisangisha ne ndelanganyi yabu; bualu neitshipibua mena ne mutshipu wa momumua. Ne Mukalenga wakamba nanku, ne biakenzeka.

24 Ne bua bualu bua mutshipu wabu uvua muikala kudibu bakalua bantu bafuba, buwula ne mafi ne budimu; ne bakakeba mu tshipela nyama idi idia mikuabu.

25 Ne Mukalenga Nzambi wakangambila ne: Nebikala munyasu kudi ndelanganyi yeba, bua kubasonsola ku dimvuluka; ne bu mudibu bapanga kumvuluka, ne kumvuila mēyi anyi, nebabanyasula mena ne ku dibutuka.

26 Ne biakalua ne mema, Nefi, ngakajidila Yakoba ne Yosefe, bua ne bikala bakuidi ne balongeshi pa mutu pa bulaba bua bantu banyi.

27 Ne biakalua ne tuvua basomba mushindu wa disanka.

28 Ne bidimu makumi asatu bivua bipita katshia ku tshikonde tshituakumbuka ku Yelushalema.

29 Ne mema, Nefi, mvua mulama miandiku ya bantu banyi tō ne apa, pa bitata bianyi, binvua muenza.

30 Ne biakalua ne Mukalenga Nzambi wakangambila ne: Enza bitata bikuabu; ne neukanunapu malu a bungu adi mimpa ku mesu anyi, bua tshipeta tshimpa tshia bantu beba.

31 Bua nanku, mema, Nefi, bua kuikala ne ditumikila ku mikenji ya Mukalenga, ngakaya ne ngakenza bitata ebi bindi mukununapu malu â.

32 Ne ngakanunyi bidi bisankisha Nzambi. Ne biasanka bantu banyi ne malu a Nzambi nebasanka bua mikanunu yanyi idi pa bitata ebi.

33 Ne biajinga bantu banyi bua kumanya tshitupa tshidi tshilonda bikola malu a kala a bantu banyi badi ne tshia kukebulula bitata bianyi bikuabu.

34 Ne bidi bikumbana bua mema kuamba ne bidimu makumi anyi bivua bipita, ne tukavu bapeta mvita ne makokangana ne bana betu.

SHAPITA 6

Yakoba udi ulonda malu a kala a Bena Yuda: Bukuatshibu bua ku Babulona ne dipingana; disadila ne ditshiamakajibu dia Wa Tshijila

wa Isalele; diambuluisha dia kudi bena bisamba bia benda; ne dipinguluja dia matuku a ndekelu dia Bena Yuda, padibu bitabuija Mashiya. Pa-buipi ne 559-545 k.d.K.

MÊYI a Yakoba, muanabu ne Nefi wa baluma, avuaye muakula kudi bantu ba Nefi:

2 Monayi, bana betu bananga, mema, Yakoba, muikala mubikidibua kudi Nzambi, ne mujididibua ku mushindu wa mulongu wenda wa tshijila, ne muikala mujididibua kudi muanetu wa baluma Nefi, unudi nutangidila bu mfumu anyi mukubi, ne unudi nueyemena bua bukubi, monayi nudi bamanya ne ndi muakula malu a bungu mena-mena kunudi.

3 Nansha nanku, ndi ngakula kunudi kabidi; bualu ndi njinga diakalenga dia anyima yenu. Eyowa, dipampakana dianyi didi dikola buenu; ne nuenu nka-yenu nudi bamanya ne ditu amu dikala nanku. Bualu ndi munukankamija ne dinanukila dionsu; ne ndi munulongesha mêyi a tatuanyi; ne ndi muakula kunudi bitangila malu onsu adi mafundibua, katshia ku bufuki bua buloba.

4 Ne mpindiewu, monayi, ndi musua kuakula kunudi bitangila malu adiku, ne ne atshilualua; bua nanku, nennubadila mêyi a Yeshaya. Ne adi mêyi adi muanetu wa baluma mujinga ne ngakula kunudi. Ne ndi ngakula kunudi bua bimpa bienu, bua

numanya ne nutumbisha dîna dia Nzambi wenu.

5 Ne mpindiewu, miaku inga-bala idi ivua Yeshaya muakula bitangila nzubu wa Isalele yonsu; bua nanku, adi mua kuenzela kunudi, bualu nudi ba mu nzubu wa Isalele. Ne kudi malu a bungu adi mikala makudibua kudi Yeshaya adi mua kuenzela kunudi, bualu nudi bena mu nzubu wa Isalele.

6 Ne mpindiewu, â ki mêyi: Nanku Mukalenga Nzambi udi wamba: Monayi, nemandula tshianza tshianyi bua bena bisamba bia benda, ne nengâsa dibendela dianyi bua bantu; ne nebalua ne bana beba ba baluma mu maboku abu, ne bana beba ba bakaji ne bambudibua pa makaya abu.

7 Ne bakalenga nebikala bata-tueba badishi, ne bakalenga bakaji babu bamamueba badishi; ne nebakuinamina ne mpala yabu mitua pa buloba, ne nebalaka lupuishi lua ku makasa eba; ne neumanya ne ndi Mukalenga; bualu badi bangindila kabakufua bundu to.

8 Ne mpindiewu mema, Yakoba, ndi musua kuakula kakesa bitangila mêyi â. Bualu monayi, Mukalenga mmundeja ne bavua ku Yelushalema, kutudi bafuma, bavua bashipibua ne bambudibua bakuatshibu.

9 Nansha nanku, Mukalenga udi mundeja ne nebapingana kabidi. Ne udi mundeja kabidi ne Mukalenga Nzambi, Wa Tshijila

wa Isalele, neadimuenesha kudibu mu musunyi; ne kunyima kua mudimuenesha, nebamukuma mfimbu ne nebamutshiamakaja, bilondeshila ku mêyi a muanjelu uvua mubiakula kundi.

10 Ne kunyima kua bobu bapishila Wa Tshijila wa Isalele mitshima yabu ne bamuiminyishila nshingu yabu, monayi, bitungu bia Wa Tshijila wa Isalele nebilua pa mutu pabu. Ne dituku dilua-lua diatûtshibuabu ne diatatshishibuabu.

11 Pa nanku, kunyima kua basakibua eku ne eku, bualu muanjelu udi wamba nanku, ba bungu nebatatshishibua mu musunyi, ne kabakulekedibua ne bafua to, bua bualu bua masambila a bakana; ne nebatangalajibua, ne batûtshibua, ne bakinyibua; nansha nanku, Mukalenga neikala ne lusa kudibu, bua ne pâluabu ku dimanya dia Musungidi wabu, nebasangishibua pamua kabidi mu malaba a bupianyi buabu.

12 Ne babeneshibua bobu Bena Bisamba bia Benda, bobu badi muambi mufunda buabu; bualu monayi, bikalabi ne nebakudimuna mutshima ne kabakuluisha Siona mvita to, ne kabakudisangisha ku ekelezia munena ne wa bubi awu to, nebapandishibua; bualu Mukalenga Nzambi neakumbaja bipungidi bienda bivuaye muenza kudi bana benda; ne bua bualu ebu muambi udi mufunda malu â.

13 Pananku, badi baluisha Siona ne bantu ba tshipungidi

ba Mukalenga nebalaka lupuishi lua ku makasa abu; ne bantu ba Mukalenga kabakufua bundu to. Bualu bantu ba Mukalenga badi badi bamuindila; bualu batshidi bindila dilua dia Mashiya.

14 Ne monayi, bilondeshila ku mêyi a muambi, Mashiya neaditeka kabidi musangu muibidi bua kubangatulula; bua nanku, neadimuenesha kudibu mu bukola ne butumbi bunena, ku dibutula dia bena lukuna babu, pâlua dituku adi diamuitabuijabu; ne kakubutula nansha umua udi umuitabuija to.

15 Ne badi kabayi bamuitabuija to nebabutuka, bubidi ku kapia, ne ku tshipepela, ne ku manyungana a buloba, ne ku dimatshisha dia mashi dia bungu, ne ku tshipupu, ne ku tshiyola. Ne nebamanya ne Mukalenga udi Nzambi, Wa Tshijila wa Isalele.

16 Bualu nebanyenga muena bukutu tshidiye mukuata mu mvita, anyi mukuatshibu mu dîyi neapatuishibua anyi?

17 Kadi nanku Mukalenga udi wamba ne: Mena bakuatshibu ba mukitu nebanyengibua, ne tshidi mubi bikola mukuata netshipatuishibua; bualu Nzambi wa Bukitu neapatuisha bantu benda ba tshipungidi. Bualu nanku Mukalenga udi wamba ne: Nenduisha badi bakuluisha—

18 Ne nendisha badi bakukengesha, ne musunyi wabu nkayabu; ne neakuatshika ne mashi abu nkayabu bu ne mvinyo mushema; ne musunyi onsu neumanya ne

mema Mukalenga ndi Mupandishi weba ne Musungidi weba, Wa Bukitu wa Yakoba.

SHAPITA 7

Yakoba udi utungunuka kubala ku Yeshaya: Yeshaya udi wakula bua Mashiya—Mashiya neikala ne ludimi lua bamanyi—Neafila nyima wenda kudi batûtshi—Kakubuejakajibua to—Fuanyikija ne Yeshaya 50. Pabuipi ne 559-545 k.d.K.

EYOWA, bualu nanku Mukalenga udi wamba: Ndi mukuipata, anyi ndi mukulekela bua kashidi anyi? Bualu nanku Mukalenga udi wamba: Mukanda wa dishipa dia dibaka dia mamuenu udi penyi? Kudi nganyi kundi mukuipata, anyi kudi nganyi wa basombeshi banyi kundi munupanyisha? Eyowa, kundi nganyi kundi munupanyisha? Monayi, bua malu mabi enu nudi badipanyisha nkayenu, disambuka dia mikenji dienu mamuenu udi muipatshibua.

2 Pananku, pangakalua, kakuva muntu to; pangakabikila, kakuvua nansha umua bua kuandamuna to. Ô nzubu wa Isalele, tshianza tshianyi tshidi tshipishibua mena bua ne katshiena mua kusungila, anyi ntshiena ne bukola bua kupatuisa anyi? Monayi, ku disamina dianyi ndi ngumisha mbuwa, ndi ngenza misulu yabu tshipela ne mishipa yabu inunka bibi bua bualu bua mâyi adi makama, ne idi ifua bua bualu bua nyota.

3 Ndi mvuadika diûlu ne bufika, ne ndi ngenza bikunyi tshibuikilu tshiadi.

4 Mukalenga Nzambi udi mupesha ludimi lua bamanyi, bua mmanya mua kuakula dîyi mu tshikondu kûdi, Ô nzubu wa Isalele. Panudi batshioka udi ubisha ditshi dianyi dinda ne dinda. Udi ubisha ditshi dianyi bua kumvua bu bamanyi.

5 Mukalenga Nzambi udi munzulula ditshi dianyi, ne ntshiakatomboka to, anyi ntshiakapingana panyima to.

6 Ngakafila nyima wanyi kudi mutûtshi, ne matama anyi kudi bakatula muedi. Tshiakasokoka mpala wanyi ku bundu ne mata to.

7 Bualu Mukalenga Nzambi neangambuluisha; bua nanku ntshiakubuejakajijibua to. Bua nanku ndi muteka mpala wanyi bu mudi lusoka, ne ndi mumanya ne ntshiakufua bundu to.

8 Ne Mukalenga udi pabuipi, ne udi umbingisha. Nganyi wakokangana nanyi? Tuimanayi pamua. Nganyi udi muluishi wanyi? Alua pabuipi nanyi, ne nemmutûta ne makanda a mukana muanyi.

9 Bualu Mukalenga Nzambi neangambuluisha. Ne bonsu bâmûsha, monayi, bonsu nebalua bakulakaja bu tshilamba, ne musuasua neubadia.

10 Nganyi udi munkatshi muenu udi utshina Mukalenga, udi utumikila dîyi dia musadidi wenda, udi wenda mu mîdima ne kayi ne bukenka to?

11 Monayi nuenu bonsu badi batemesha kapia, badi badij-ingulula ne tuntolantola, endayi mu bukenka bua kapia kenu ne mu tuntolantola tunudi batemesha. Etshi nenupeta ku tshianza tshianyi—nenulala panshi ne kanyinganyinga.

SHAPITA 8

Yakoba udi utungunuka ne kubala mēyi a Yeshaya: Mu matuku a ndekelu Mukalenga neasamba Siona ne neasangisha Isalele—Basungidibua nebalua ku Siona munkatshi mua disanka dikola—Fuanyikija ne Yeshaya 51 ne 52:1–2. Bu mu bidimu 559–545 k.d.K.

NGUMVUILAYI, nuenu badi balonda buakana. Tangilayi ku dibua kunudi bupudibua, ne ku disosu dia tshina kunudi bumbudibua.

2 Tangilayi kudi Abalahama, tatuenu, ne kudi Sala, yeya wakanulela; bualu ngakamubikila nkayenda, ne kumubenesha.

3 Bualu Mukalenga neasamba Siona, neasamba miaba yenda yonsu ya bikulu; ne neavuija tshipela tshienda bu mudi Edene, ne tshipela tshienda tshia lusenga bu mudi budimi bua Mukalenga. Disanka ne musangelu nebisanganyibua muinamu, disakidila ne diyi dia muimbu.

4 Telejayi kundi, bantu banyi; ne teyayi matshi kundi, Ô tshisamba tshianyi; bualu mikenji neipatukila kundi, ne nengenza tshilumbuluilu tshiakana tshianyi bua

tshishala bu mudi bukenka kudi bantu.

5 Buakana buanyi budi pabuipi; lupandu luanyi ludi luya, ne diboku dianyi nedilumbuluisha bantu. Bidila nebindila kundi, ne pa diboku dianyi nebieyemena.

6 Bandishayi mesu enu mu diûlu, ne tangilayi panshi pa buloba; bualu diûlu nedijimina bu mudi muishi, ne buloba nebukulakaja bu tshilamba; ne badi basombamu nebafua mushindu umua. Kadi lupandu luanyi neluikalaku bua tshiendelela, ne buakana buanyi kabuakushikila to.

7 Ngumvuilayi, nuenu badi bamanya buakana, bantu bena mu mutshima mudi mufunda mikenji yanyi, kanutshinyi didiwula dia bantu, anyi kanutshinyi bipendu biabu to.

8 Bualu musuasua neubadia bu mudi tshilamba, ne tshishi netshibadia bu mudi lene. Kadi buakana buanyi nebuikalaku bua kashidi, ne lupandu luanyi ku tshikondu ne tshikondu.

9 Bika, bika! Divuadika makanda, Ô dibiku dia Mukalenga; bika bu mu matuku a kala. Ki nguewa wakakosa Lahaba, ne wakatapa mpupuji mputa anyi?

10 Ki nguewa wakumisha mbuwa, mâyi a mu tshina tshinena; uvua muenza ne ndondu ya mbuwa njila bua basungila bapitapu anyi?

11 Bua nanku, basungidibua ba Mukalenga nebapingana, ne balua bimba misambu mu Siona; ne disanka dia tshiendelela ne

bunsantu nebikala pa mutu pabu; ne nebikala ne musangelu ne di-sanka; kanyinganyinga ne didila nebinyema.

12 Ndi yeya; eyowa, ndi yeya udi unusamba. Mona, udi nganyi, bua utshina muntu, wafua, ne muana wa muntu, wenjibua bu mudi bisosa?

13 Ne upua Mukalenga mufuki weba moyo, udi mualabaja diûlu, ne muasa bishimikidi bia buloba, ne udi mutshina ne munanunanu dituku dionsu, bua bualu bua lonji lua mukengeshi, bu ne uvua pabuipi ne kubutula? Ne lonji lua mukengeshi ludi penyi?

14 Mukuatshibu kunga udi wambuluja, bua alekedibua, ne bua kafu mu tshina to, anyi bua diampa dienda kadijiki to.

15 Kadi ndi Mukalenga Nzambi weba, muena mavuala akungula; Mukalenga wa Misumba ndina dianyi.

16 Ne ndi muela mêyi anyi mukana mueba, ne ndi mukubuikila mu dileji dia tshianza tshianyi, bua nkuna diûlu ne ngâsa bishimikidi bia buloba, ne ngambila Siona ne: Monayi, nudi bantu bany.

17 Bika, bika, imana kûlu, Ô Yelushalema, udi munua ku tshianza tshia Mukalenga dikopu dia lonji luenda—udi munua dikopu dia muzakalu tô ne binyindanyinda—

18 Ne nansha umua bua kumuludika munkatshi mua bana ba baluma bonsu badiye mulela to; nansha wa kumukuata ku

tshianza, wa ku bana ba baluma bonsu badiye mukolesha to.

19 Bana ba baluma babidi aba badi balua kûdi, nganyi waku-mvuila lusa—kabutu keba ne di-butuka, ne tshiyola ne muela wa mvita—ne kudi nganyi kungakusamba?

20 Bana beba ba baluma badi batshioka, amu babidi aba; badi balala ku mitu ya njila yonsu; bu ngulungu wa dîtu mu bukondû, badi buwula ne tshiji tshia Mukalenga, disamina dia kudi Nzambi weba.

21 Bua nanku umvua etshi mpi-ndiewu, wewa mutatshishibua, ne mukuatshika, ne ne mvinyo to:

22 Nanku Mukalenga weba udi wamba, Mukalenga ne Nzambi weba udi ulumbuluila bantu benda; Mona, ndi mumbusha mu tshianza tshieba dikopu dia muzakalu, binyindanyinda bia dikopu dia lonji luanyi; kuakudinua nansha kabidi to.

23 Kadi nenditeka mu tshianza tshia badi baktutatshisha, badi bambila mutshima weba: Kobama, bua tupita pa mutu—ne udi muladika mubidi weba bu buloba ne bu njila kudi badi bapita pa mutu.

24 Bika, bika, angata makanda eba, Ô Siona; vuala bilamba bieba bimpa, Ô Yelushalema, tshime-nga tshia tshijila; bualu kubangila apa kakuakulua munda mueba udi kayi mutengula ne wa bukoya kabidi nansha to.

25 Ditutula ku lupuishi; juka, somba, Ô Yelushalema; disulula

ku mionji ya ku nshingu kueba, Ô muana wa bakaji mukuatshibu wa Siona.

SHAPITA 9

Yakoba udi umvuija ne Bena Yuda nebasangishibua mu malaba abu onsu a dilaya—Bupikudi budi busungila muntu ku Dipona—Mibidi ya bafua neilopoka mu lukita, ne nyuma yabu mu ngena ne mu mpaladiso—Nebalumbuluishibua—Bupikudi budi bupandisha ku lufu, ngena, diabulu, ne ku mpaji ya kayiyi ndekelu—Bakana badi ba kupandishibua mu bukalinga bua Nzambi—Manyoka bua mibi adi mamanyika—Wa Tshijila wa Isalele udi mulami wa tshibuelele. Pabuipi ne 559-545 k.d.K.

NE mpindiewu, bana betu bananga, ndi mubala malu â bua numanya bitangila bipungidi bia Mukalenga bidiye muenza ne nzubu yonsu wa Isalele—

2 Ne uvua muakula kudi Bena Yuda, ku mukana mua bambi benda bansantu, mena kumbukila ku mbangilu ne kupueka, ku tshikonde ne ku tshikonde, tô ne pâlua tshikonde tshiapingajibuabu ku ekelezia ne tshisumbu tshia mikoko bilelela bia Nzambi; pâsangishibuabu kuabu ku malaba a bupianyibuabu, ne pâshikikibuabu mu malaba abu onsu a dilaya.

3 Monayi, bana betu bananga, ndi ngakula malu â kunudi bua nusanka, ne nubandula mitu yenu bua kashidi, bua bualu bua

mabenesha âfila Mukalenga Nzambi pa mutu pa bana benu.

4 Bualu ndi mumanya ne, nudi bakeba bikola, bangi ba kunudi, bua kumanya malu alualua; bua nanku ndi mumanya ne nudi bamanya ne musunyi wetu udi ne tshia kunyanguka ne kufua; nansha nanku, mu mibidi yetu ne tumona Nzambi.

5 Eyowa, ndi mumanya ne nudi bamanya ne mu mubidi neadileja kudi badi mu Yelushalema, kutudi bafumina; bualu bidi bikengela ne bikala munkatshi muabu; bualu bidi biakanyina Mufuki munena ne adilekela bua kudibatshika kudi muntu mu musunyi, ne kufua bua bantu bonsu, bua bantu bonsu batbatshikibua kudiye.

6 Bualu mudi lufu lupita pa mutu pa bantu bonsu, bua kukumbaja dilongolola dia lusa dia Mufuki munena, kudi ne tshia kuikala bukola bua dibika ku lufu, ne dibika ku lufu didi ne tshia kulua kudi muntu bua bualu bua dipona; ne dipona dia kalua bua disambuka dia mikenjeji; ne bualu bua bantu bakalua bapona, bakakoshibua ku mpala kua Mukalenga.

7 Bua nanku, kudi ne tshia kuikala bupikudi budi kabuyi ndekelu—amu bikala bupikudi budi kabuyi ndekelu, mubidi wa dibola ewu kavua mua kuvuala mubidi udi kawuyi ubola to. Bua nanku, tshitungu tshia kumpala tshiakalua pa mutu pa muntu tshivua ne tshia kushala mutantshi udi

kawuyi ujika. Ne biobi nanku, musunyi ewu uvua ne tshia kulala panshi bua kubola ne kusunsuka kudi mamu wawu, buloba, kawuyi ujuka kabidi nansha.

8 Ô lungenyi lua Nzambi, lusa luenda ne ngâsa wenda! Bualu monayi, bikala mubidi kayi mujuka kabidi nansha nyuma yetu idi ne tshia kudibatshika kudi muanjelu awu wakapona ku mpala kua Nzambi wa Tshiendelela, ne wakalua diabulu, kayiyi ijuka kabidi nansha.

9 Ne nyuma yetu ivua ne tshia kulua bu mudiye, ne tulua badiabulu, banjelu ba diabulu, bua kubengibua ku mpala kua Nzambi wetu, ne bua kushala ne tatuenda wa mafi, mu dikenga, bu mudiye nkayenda; eyowa, kudi muntu awu wakadinga baledi betu ba kumpala, udi udikudimuna pepi ne muanjelu wa bukenka, ne usonsola bana ba bantu ku bipungidi bia mu musokoku bia kushipa ne mishindu yonsu ya midimu ya musokoku ya mîdima.

10 Ô bu mudibu bunena buimpa bua Nzambi wetu, udi ulongolola njila bua dinyema dietu ku dikuatshibua dia tshikulukuku tshibi bikola etshi; eyowa, tshikulukuku atshi, lufu ne ngena, bindi mbikila ne lufu lua mubidi, ne kabidi lufu lua nyuma.

11 Ne bua bualu bua mushindu wa dipatuisha wa Nzambi wetu, Wa Tshijila wa Isalele, lufu elu, lundi muakuila, ludi luikala lua mubidi, nelulekela bafua balu; lufu ludi luikala lukita.

12 Ne lufu elu lundi muakuila elu, ludi luikala lufu lua nyuma, nelulekela bafu bâlu; lufu lua nyuma ludi luikala ngena; bua nanku, lufu ne ngena bidi ne tshia kulekela bafua babu, ne ngena udi ne tshia kulekela nyuma yayi mikuatshibua, ne lukita ludi ne tshia kulekela mibidi yayi mikuatshibua, ne mibidi ne nyuma ya bantu nebipingajibua munga kudi mukuabu; ne bidi ku bukola bua dibika ku lufu dia Wa Tshijila wa Isalele.

13 Ô bu mudidi dinena dilongolola dia Nzambi wetu! Bualu ku luseka lukuabu, mpaladiso wa Nzambi udi ne tshia kulekela nyuma wa bakana, ne lukita kulekela mubidi wa bakana; ne nyuma ne mubidi bidi bipingajibua kudibi kabidi, ne bantu bonsu badi balua kabayi babola, ne kabayi bafua, ne badi bikala anyima ya moyo, bikala ne dimanya dijima bu tuetu mu mubidi, amu bidi ne dimanya dietu nedikala dijima.

14 Bua nanku, netuikala ne dimanya dijima dia dipîla dietu dionsu, ne bukoya buetu, ne butaka buetu; ne bakana nebikala ne dimanya dijima dia disanguluka diabulu, ne buakana buabu, bikala bavuadishibua ne bukezuka, eyowa, mena ne nkanzu wa buakana.

15 Ne nebilua ne pâpitshila bantu bonsu ku lufu lua kumpala elu ne kulua kabidi ne moyo, mua ne kabena bafua kabidi to, badi ne tshia kumueneka kumpala

kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Wa Tshijila wa Isalele; ne pashisha tshilumbuluilu tshilua-lua, ne pashisha badi ne tshia kulumbuluishibua bilondeshila ku tshilumbuluilu tshia tshijila tshia Nzambi.

16 Ne bushuwa, mudi Mukalenga ne moyo, bualu Mukalenga Nzambi udi mubuakula, ne budi dîyi dienda dia tshiendelela, didi kadiyi mua kupita to, ne badi bikala bakana nebashala bakana, ne badi bikala bakoya nebashala bakoya; pananku, badi bakoya badi diabulu ne banjelu benda; ne nebaya mu kapia ka tshiendelela, kalongolola buabu; ne mpaji yabu bu dijiba dia kapia ne nsufulu, wa mudilu udi ubanda mûlu bua kashidi ne kashidi ne kawena ne ndekelu to.

17 Ô bunena ne bululama bua Nzambi wetu! Bualu udi wenza mêyi enda onsu, ne adi malopoka mukana muenda, ne mikenji yenda idi ne tshia kukumbajibua.

18 Kadi, monayi, bakana, bansantu ba Wa Tshijila wa Isalele, badi bitabuija Wa Tshijila wa Isalele, badi bakenga mitshi mitshiamakana ya ba pa buloba, ne badi bapêtula bundu buabi, nebapiana bukalenga bua Nzambi, buvua bubalongoluela ku tshishimikidi tshia buloba, ne disanka diabunedikala diwula ntenta bua kashidi.

19 Ô bunena bua lusa lua Nzambi wetu, Wa Tshijila wa Isalele! Bualu udi upatuisha bansantu benda kudi tshikulukuku tshibi

tshipita atshi diabulu, ne lufu, ne ngena, ne dijiba adi dia kapia ne nsufulu, bidi bikala mpaji ya kapiyi ndekelu.

20 Ô bu mudibu bunena bansantu bua Nzambi wetu! Bualu udi mumanya malu onsu, ne kakuena bualu nansha bumua to amu yeya mubumanya.

21 Ne udi ulua pa buloba bua ne apandisha bantu bonsu biumvuilabu dîyi dienda; bualu monayi, udi wambula makenga a bantu bonsu, eyowa, makenga a yonsu udi tshifukibua tshionsu tshidi ne moyo, bubidi bua baluma, bakaji, ne bana, badi ba ku dîku dia Adama.

22 Ne udi witaba ebi bua dibika dia ku lufu dilua pa mutu pa bantu bonsu, bua bonsu bimana kumpala kuenda mu dituku dinena dia tshilumbuluilu.

23 Ne udi mupesha bantu bonsu mukenji ne badi ne tshia kukudimuna mutshima, ne batambuishibua mu dîna dienda, bikala ne ditabuija dijima kudi Wa Tshijila wa Isalele, anyi kabena mua kupandishibua mu bukalenga bua Nzambi to.

24 Ne biabengabu kukudimuna mutshima ne bitabuija mu dîna dienda, ne bikala batambuishibua mu dîna dienda, ne bananukila ne ku ndekelu, badi ne tshia kupîshibua; bualu Mukalenga Nzambi, Wa Tshijila wa Isalele, udi muakula etshi.

25 Pananku, wakela mikenji; ne kudi kakuyi mikenji miedibua to kakuena dinyoka to; ne kudi

kakuyi dinyoka to kakuenta dipîsha to; ne kudi kakuyi dipîsha to lusa lua Wa Tshijila wa Isalele ludi lulombolola bunema pa mutu pabu, bua bualu bua bupikudi; bualu badi bapatuishibua ku bukola buenda.

26 Bualu bupikudi budi bu-kumbaja milombu a bululama buenda pa mutu pa bonso badi kabayi bapeta mikenji to, bua ne badi bapatuishibua kudi tshikulukuku tshidi tshibi tshipita atshi, lufu ne ngena, ne diabulu, ne dijiba dia kapia ne nsufulu, bidi bikala mpaji ya kayiyi ndekelu; ne badi bapingajibua kudi Nzambi awu wakabapesha mueyelu, udi muikala Wa Tshijila wa Isalele.

27 Kadi diakabi kudi udi mikenjeji mipeshibua kudiye, eyowa, udi ne mikenjeji yonsu ya Nzambi, bu tuetu, ne udi uyisambuka, ne udi ujimija matuku a ditêtshibua dienda, bualu ngikadilu wenda udi mubi mupita!

28 Ô dilongolola dia budimu adi dia muena bubu! Ô tshianana, ne mateketa, ne busenje bua bantu! Padibu bayila badi bela meji ne badi ne lungenyi, ne kabena bumvuila mubelu wa Nzambi to, bualu badi bawela ku luseka, batshinka ne badi badimanyina, bua nanku, lungenyi luabu ludi bupota ne kaluena lubapesha tshipeta tshipa to. Ne nebafua.

29 Kadi kuyila kudi kuimpa bidibu bumvuila mibelu ya Nzambi.

30 Kadi diakabi kudi babanji, badi bikala babanji bu ku bintu

bua buloba. Bualu bualu bua badi bikala babanji badi bapêtula bapela, ne badi bakengesha batu-diji, ne mitshima yabu idi ku biuma biabu; bua nanku, biuma biabu bidi nzambi wabu. Ne monayi, biuma biabu nebifua nabu kabidi.

31 Ne diakabi kudi bapata matshi babenga kumvua; bualu ne bafua.

32 Diakabi kudi mpofu yabenga kumona; bualu bobu ne bafua kabidi.

33 Diakabi kudi badi kabayi batengula mu mitshima to, bualu dimanya dia malu mabi abu nedibatûta ku dituku dia ndekelu.

34 Diakabi kudi muena mafi, bualu neakupibua mu ngena.

35 Diakabi kudi mushipianganayi udi ushipa muelela meji, bualu neafua.

36 Diakabi kudi badi benda masandi, bualu nebakupibua mu ngena.

37 Eyowa, diakabi kudi badi batendelela mpingu abu, bualu diabulu wa badiabulu bonso udi usankila mu bobu.

38 Ne, mu tshikosu, diakabi kudi bonso badi bafua mu mibi yabu; bualu ne bapingana kudi Nzambi, ne bamona mpala wenda, ne bashala mu mibi yabu.

39 Ô, bana betu bananga, vulukayi mudibi bibi bipita mu disambuka dia mikenjeji kutombokela Nzambi Wa Tshijila awu, ne kabidi mudibi bibi bipita mu didilekela ku malobesha a mudimuka. Vulukayi, kuikala ne meji ku

malu a mubidi kudi lufu, ne kui-kala ne meji ku malu a nyuma kudi moyo wa tshiendelela.

40 Ô, bana betu bananga, teyayi matshi ku mêyi anyi. Vulukayi bunena bua Wa Tshijila wa Isalele. Kanuambi ne ndi muakula malu makola buenu to; bualu binuenza, nenupenda bulelela; bualu ndi muakula mêyi a Mufuki wenu. Ndi mumanya ne mêyi a bulelela adi makola kudi bukoya bonsu; kadi bakana kabena bātshina to, bualu badi bananga bulelela ne kabena babukudibua to.

41 Ô pashisha, bana betu bananga, luayi kudi Mukalenga, Wa Tshijila. Vulukayi ne njila yenda idi miakana. Monayi, njila bua muntu udi mubumbakana, kadi udi muenza mu mushonyi mululama kumpala kuenda, ne mulami wa tshibuelelu udi Wa Tshijila wa Isalele; ne kena utekaku musadidi to; ne kakuena njila mukuabu amu bidi bikala ku tshibuelelu; bualu kena mua kudingibua to, bualu Mukalenga Nzambi ki dîna dienda.

42 Ne ewu onsu udi ukokola, neamunzuluilu; ne bena lungenyi, ne bamanyi, ne badi babanji, badi buwulakana ne diditambisha bua bualu bua dimanya diabu, ne lungenyi luabu, ne mabanji abu—eyowa, badi bobu badiye upetula; ne amu balekela malu â, ne badiangata bu bapota kumpala kua Nzambi, ne bapueka mu ndondu ya didipuekesha, kakubunzuluilu to.

43 Kadi malu a bena lungenyi ne batalama neasokokibua kudibu tshiendelela—eyowa, disanka adi didi dilongolodibua bua bansantu.

44 Ô, bana betu bananga, vulukayi mêyi anyi. Monayi, ndi mvula bilamba bianyi, ne ndi mbitutula kumpala kuenu; ndi nsambila Nzambi wa lupandu luanyi bua antangila ne disu dienda dikebuludi dionsu; bua nanku, nenumanya ku dituku dia ndekelu, pâlumbuluishibua bantubonsu bua midimu yabu, ne Nzambi wa Isalele wakamona ne ngakatutula malu mabi enu ku anyima wanyi, ne ne ndi muimana ne dinkenka kumpala kuenda, ne ntshiena ne mashi enu to.

45 Ô, bana betu bananga, elayi mibi yenu nyima; dibukulayi bua kumbusha nkanu ya ewu udi musua kunusuika bikola; luayi kudi Nzambi awu udi muikala dibua dia lupandu luenu.

46 Longololayi anyima yenu bua dituku adi dia butumbi dienzejibua bululama kudi bakana, mena dituku dia dilumbuluila, bua ne kanupinganyi panyima ne ditshina dipita bubi to; bua ne kanuvuluki dipîla dienu dipita bubi ne bujima, ne kanuenzejibu bua kutua tshikemu to, nuamba ne: Bia tshijila, bia tshijila bidi bitungu bieba, Ô Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu—kadi ndi mumanya dipîla dianyi; ngakasambuka mikenji yeba, ne disambuka didi dianyi; ne diabulu wakampeta,

bua ne ndi mukuatshibua ku di-
kenga dienda dibi dipita.

47 Kadi monayi, bana betu,
bidi bikengedibua ne nnutabu-
luja ku bulelela bubu bupita bua
malu â anyi? Mvua bua kupandi-
sha anyima yenu bu meji enu mi-
kala makezuka anyi? Mvua bua
kunuambila patoka bilondeshila
ku butoka bua bulelela bu nuenu
kanuyi ne mibi anyi?

48 Monayi, bu ne nuvua ba-
nsantu mvua nuambila bia bu-
nsantu; kadi bu munudi kanuyi
bansantu to, ne nudi nummona
bu mulongeshi, bidi bikengedi-
bua nulongesha mafutu a mibi.

49 Monayi, anyima wanyi udi
munyoka mibi, ne mutshima wa-
nyi udi usankila mu buakana; ne
nensamuna dîna dia tshijila dia
Nzambi wanyi.

50 Luayi, bana betu, yonsu udi
ne nyota, luayi ku mâyi; ne udi
kayi ne makuta to, luaku usumba
ne udia; eyowa, luaku usumba
mvinyo ne mabela kabiyi ne ma-
kuta ne kabiyi mushinga to.

51 Pananku, kanutudi ma-
kuta ku tshidi katshiyi ne mu-
shinga to, anyi mudimu wenu
bua tshidi katshiyi mua kusa-
nkisha to. Ngumvuilayi ne di-
nanukila, ne vulukayi mêyi andi
muakula; ne luayi kudi Wa Tshi-
jila wa Isalele, ne tshionkomo-
kelayi pa tshidi katshiyi tshifua to,
nansha katshiyi mua kubola to,
ne lekelayi anyima yenu isankila
mu manyi.

52 Monayi, bana betu bananga,
vulukayi mêyi a Nzambi wenu;

musambilayi ne munanunanu
mu munya, ne sakidilayi dîna
dienda dia tshijila mu butuku.
Mioyo yenu isanka.

53 Ne monayi bu mudibi bi-
nena bipungidi bia Mukalenga,
ne bu mudiwu manena mapue-
kela enda kudi bana ba bantu; ne
bua bualu bua bunena buenda,
ne ngâsa wenda ne lusa luenda,
wakalaya kutudi ne ndelanganyi
yetu kayakubutuka yonsu to, bi-
londeshila ku musunyi, kadi nea-
yikuba; ne mu bikondu bilualua
nebilua ditamba diakana kudi
nzubu wa Isalele.

54 Ne mpindiewu, bana betu,
ndi musua kuakula kunudi ka-
bidi; kadi malaba nenumanyisha
mashadila a mêyi anyi. Amena.

SHAPITA 10

*Yakoba udi umvuija ne Bena Yuda
nebatshiamakaja Nzambi wabu—
Nebatangalajibua tô ne pabangabu
kumuitabuija—Amelika neikala
bulaba bua budishikaminyi kudi
mfumu nansha umua kayi kukoke-
sha to—Umvuanganyi ne Nzambi
ne petayi lupandu ku ngâsa wenda.
Pabuipi ne 559-545 k.d.K.*

NE mpindiewu, mema, Yakoba,
ndi ngakula kunudi kabidi, bana
betu bananga, bitangila ditamba
edi diakana dindi muakuila.

2 Bualu monayi, malaya atudi
bapeta adi malaya kutudi bilo-
ndeshila ku musunyi; pananku,
bu muvuabi bilejibua kundi ne
ba bungi ba ku bana betu neba-
fua mu musunyi bua bualu bua

dipanga ditabuija, nansha nanku, Nzambi neikala ne lusa kudi ba bungu; ne bana betu nebapingajibua, bua balua ku tshiabapesha dimanya dilelela dia Musungidi wabu.

3 Pananku, bu mumvua mu-nuambila, bidi bikengedibua ne Kilisto—bualu butuku bushala muanjelu uvua muakula kundi ne edi nedikala dîna dienda—alua munkatshi mua Bena Yuda, munkatshi mua badi bikala tshitupa tshia bapita bubi tshia ba pa buloba; ne nebamutshiamakaja—bualu nanku bidi biakanyina Nzambi wetu, ne kakuenta tshisamba tshikuabu nansha tshimua pa buloba tshidi bua kuela Nzambi watshi pa mutshi mutshiamakana to.

4 Bualu bu bishima bia bukutu bienjibua munkatshi mua bisamba bikuabu nebikudimuna mutshima, ne nebimanya ne udi Nzambi wabi.

5 Kadi bua bualu bua buakuidi bua mafi ne malu mabi, badi ku Yelushalema nebamuiminyishila nshingu yabu, bua atshiamakajibua.

6 Pananku, bua bualu bua malu mabi abu, dinyanguka, biyola, bipupu, ne dimatshisha dia mashi nebilua pa mutu pabu, ne aba bâbenga kubutuka nebatangalajibua munkatshi mua bisamba bionsu.

7 Kadi monayi, Mukalenga Nzambi udi wamba: Pâlua dituku dingitabuijabu, ne ndi Kilsto, apu ndi muenza tshipungidi

ne batatuabu ne nebapingajibua mu musunyi, pa buloba, mu malaba a bupianyi buabu.

8 Ne nebilua ne nebasangishibuamu ku dimuangalajidibua diabu dila, ku bidila bia mu mbuwa, ne ku matengu anayi a buloba; ne bisamba bia Bena Bisamba bia Benda nebikala binena ku mesu anyi, Nzambi udi wamba, mu dibambula ku malaba a bupianyi buabu.

9 Eyowa, bamfumu ba Bena Bisamba bia Benda nebikala batatuabu badishi, ne bamfumu bakaji babu nebikala bamamuabu badishi; bua nanku, malaya a Mukalenga adi manena kudi Bena Bisamba bia Benda, bualu udi mutshiakula, ne nganyi udi mua kuela mpata?

10 Kadi monayi, bulaba ebu, Nzambi udi wamba, nebuikala bulaba bua bupianyi bueba, ne Bena Bisamba bia Benda nebabeshibua pa bulaba.

11 Ne bulaba ebu nebuikala bulaba bua budishikaminyi bua Bena Bisamba bia Benda, ne kakuakuikala bamfumu mu bulaba bâbishidibua mu Bena Bisamba bia Benda to.

12 Ne nenkolesha bulaba ebu bua kukolela bisamba bionsu bikuabu.

13 Ne udi uluisha Siona neafua, Nzambi udi wamba.

14 Bualu udi ujula mfumu bua kunduisha neafua, bualu mema, Mukalenga, Mfumu wa mu diûlu, nengikala mfumu wabu, ne nengikala bukenka kudibu

bua kashidi, badi bateleja m̄eyi anyi.

15 Pananku, bua bualu ebu, bua bipungidi bianyi bindi muenza kudi bana ba bantu bikumbajibua, bingenza kudibu mu musunyi, ndi ne tshia kunyanga-kaja midimu ya musokoku ya m̄idima, ne ya mashipeyangana, ne ya malu mapita bubi.

16 Bua nanku, udi uluisha Siona, bubidi Muena Yuda ne Muena tshisamba tshia benda, bubidi mupika ne mudikadila, bubidi muluma ne mukaji, nebafua; bualu bobu badi bikala ndumba wa mu buloba bonsu; bualu badi kabayi buanyi to badi banduisha, Nzambi wetu wamba.

17 Bualu nenkumbaja malaya anyi amvua muenza kudi bana ba bantu, angabenzela patshidibu mu musunyi—

18 Pananku, bana betu bananga, nanku Nzambi wetu wamba: Nentatshisha ndelanganyi yeba ku tshianza tshia Bena Bisamba bia Benda; nansha nanku, nentekesha mitshima ya Bena Bisamba bia Benda, bua ne nebi-kala bu mudi tatu kudibu; bua nanku Bena Bisamba bia Benda nebabeneshibua ne nebabadi-bua munkatshi mua nzubu wa Isalele.

19 Pananku, nenjidila bulaba ebu bua ndelanganyi yeba, ne aba b̄abadibua munkatshi mua ndelanganyi yeba, bua kashidi, bua bulaba bua bupianyi buabu; bualu budi bulaba bua disungula, Nzambi udi wamba

kundi, kupita malaba makuabu onsu, bua nanku nendomba ne bantu bonsu badi bikadilamu bantendelela.

20 Ne mpindiewu, bana betu bananga, kumona ne Nzambi wetu wa lusa udi mutupesha dimanya dinena bikola bitangila malu â, tumuvulukayi, ne tulekelayi mibi yetu, ne katuinyiki mitu panshi to, bualu katuena bipatshibua to; nansha nanku, tudi bisakibua pambelu pa bulaba bua bupianyi buetu; kadi tudi balombodibua ku bulaba buimpa kupita, bualu Mukalenga udi muenza mbuwa kajila ketu, ne tudi pa tshidila tshia mu mbuwa.

21 Kadi manena adi malaya a Mukalenga kudi badi pa bidila bia mu mbuwa; pananku mudibi biamba bidila, kudi ne tshia kikalala kupita etshi, ne bana betu badi bikadilamu kabidi.

22 Bualu monayi, Mukalenga Nzambi udi mulombola kula ku musangu ne musangu ba mu nzubu wa Isalele, bilondeshila ku disua ne nsankilu wenda. Ne mpindiewu, monayi, Mukalenga udi uvuluka bonsu badi batuka, bua nanku udi utuvuluka petu.

23 Bua nanku, sangulujayi mitshima yenu; ne vulukayi ne nudi ne nudi badisuila bua kudienzela nkayenu—bua kusungula njila wa lufu lua tshiendelela anyi njila wa moyo wa tshiendelela.

24 Pananku, bana betu bananga, lengejanganayi ne disua dia Nzambi, ne kadi ne disua dia diabulu

ne mubidi to; ne vulukayi, kunyima kua nuenu kulengejanganana ne Nzambi, bidi amu mu ne ku ngâsa wa Nzambi kunudi bapandishibua.

25 Pananku, Nzambi anujula ku lufu ku bukola bua dibika ku lufu, ne kabidi ku lufu lua tshiendelela ku bukola bua bupikudi, bua nuakididibua mu bukalinga bua kashidi bua Nzambi, bua numusamuna ku ngâsa wa bunzambi. Amena.

SHAPITA 11

Yakoba wakamona Musungidi wenda—Mikenji ya Mose idi tshimanyinu tshia Kilisto ne idi ijadika ne nealua. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu, Yakoba wakakula malu a bungu kupita kudi bantu banyu diba adi; nansha nanku amu malu â ndi muenzeja ne afundibua, bualu malu andi mufunda mankumbanyina.

2 Ne mpindiewu mema, Nefi, ndi mfunda mēyi a bungu ma-kuabu a Yeshaya, bualu anyima wanyu udi usankila mu mēyi enda. Bualu nengenzela mēyi enda kudi bantu banyu, ne nengatuma kudi bana banyu bonsu, bualu bulelela wakamona Musungidi wanyu, bu mudi mumumona.

3 Ne muanetu, Yakoba, kabidi udi mumumona, bu mudi mumumona; bua nanku, nentuma mēyi abu kudi bana banyu bua kubajadikila ne mēyi anyu adi malelela. Pananku, ku mēyi a basatu, Nzambi udi muamba,

nenshindamija dīyi dianyū. Nansha nanku, Nzambi udi utuma bajadiki ba bungu, ne udi ujadika mēyi enda onsu.

4 Monayū, anyima wanyu udi usankila mu dijadikila bantu banyu bulelela bua dilua dia Kilisto; bualu, bua ndekelu ewu mikenji ya Mose idi mikala mipeshibua; ne malu onsu adi mikala mape-shibua kudi Nzambi ku mban-gilu wa buloba, kudi muntu, adi tshimanyinu tshienda.

5 Ne kabidi anyima wanyu udi usankila mu bipungidi bia Mukalenga bidiye muenza kudi batatuetu; eyowa, anyima wanyu udi usankila mu ngâsa wenda, ne mu bululama buenda, ne bukola, ne lusa mu dilongolola dinena ne dia tshiendelela dia dipatuisha dia ku lufu.

6 Ne anyima wanyu udi usankila mu dijadika kudi bantu banyu, ne bantu bonsu badi ne tshia kufua, pa kumbusha Kilisto mulua.

7 Bualu bikalaku kakuena Kilisto to kakuena Nzambi to; ne bikalaku kakuena Nzambi to katuenaku to, bualu kakuvua mua kuikala bufuki to. Kadi kudi Nzambi, ne udi muikala Kilisto, ne udi ulua mu tshiwudi tshia diba dienda.

8 Ne mpindiewu ndi mfunda amua a ku mēyi a Yeshaya, bua bonsu ba ku bantu banyu bamona mēyi â bikala mua kubandula mitshima yabu ne basanka bua bantu bonsu. Mpindiewu, â adi mēyi, ne nudi mua kuenzela kundi ne kudi bantu bonsu.

SHAPITA 12

Yeshaya udi umona ntempelo wa matuku a ndekelu, disangisha dia Isalele, ne tshilumbuulilu ne ditalala bia mu tshikonde tshia bidimu tshinunu—Baditambishi ne bena bubu ne bapuekeshibua panshi ku Dilua Dibidi—Fuanyikija ne Yeshaya 2. Bu mu bidimu 559–545 k.d.K.

Dîyi diakamona Yeshaya, muana wa baluma wa Amoza, bitangila Yuda ne Yelushalema:

2 Ne nebilua mu matuku a ndekelu, pâshindamijibua mukuna wa nzubu wa Mukalenga ku misongu ya mikuna, ne pâbandishibua kupita tukuna, ne pâbumbuka bisamba bionsu kudiwu.

3 Ne bantu ba bungu nebaya ne bamba, Luayi, ne tubandayi ku mukuna wa Mukalenga, ku nzubu wa Nzambi wa Yakoba; ne neatulongesha njila yenda, ne netuenda mu njila yenda; bualu kumbukila ku Siona mikenji neiya, ne dîyi dia Mukalenga kumbukila ku Yelushalema.

4 Ne nealumbuulisha munkatshi mua bisamba, ne neatandisha bantu ba bungu: Ne nebatûtakaja miela yabu ya mvita ilua ya madimi, ne mafuma alua kupunga nawu—tshisamba katshiakubandila kabidi tshikuabu muela wa mvita to, ne kabakulonga kabidi mvita nansha.

5 Ô nzubu wa Yakoba, luayi ne tuendayi mu bukenka bua Mukalenga; eyowa, luayi, bualu nudi bonsu bapambuka, yonsu mu njila yenda ya bubu.

6 Bua nanku, Ô Mukalenga, udi mulekela bantu beba, nzubu wa Yakoba, bualu bua badi buwujibua ne bia ku esete, ne badi bateleja kudi bena lubuku bu mudi Bena Peleshete, ne badi badisankishila mu bana ba benyi.

7 Bulaba buabu kabidi budi buwula ne mpalata ne ngolo, anyi kakuena ndekelu wa biuma biabu to; bulaba buabu budi buwula kabidi ne tubalu, ne kakuena kabidi ndekelu wa matempu a mvita abu to.

8 Bulaba buabu budi buwula ne mpingu; badi batendelela mudimu wa bianza biabu, idi minu yabu nkayabu mienza.

9 Ne muntu mupuekela kena winama to, ne muntu munena kena udipuekesha to, bua nanku kumubuikididi to.

10 Ô nuenu bena bubu, buelayi mu dibua, ne sokomayi mu lupuishi, bualu bôwa bua Mukalenga ne butumbi bua bunema buenda nebukutûta.

11 Ne nebilua ne ntangidilu wa diambu wa muntu neapuekeshibua, ne didisua dia bantu nedinamishibua, ne amu Mukalenga nkayenda neazanjikibua mu dituku adi.

12 Bualu dituku dia Mukalenga wa Misumba dilualua katataka pa bisamba bionsu, eyowa, pa mutu pa muntu yonsu; eyowa, pa mutu pa baditambishi ne badiambi, ne kudi muntu yonsu udi mubandishibua, ne neavuishibua panshi.

13 Eyowa, ne dituku dia Mukalenga nedilua pa mitshi yonsu

ya cedre ya mu Lebanona, bualu idi mila ne mibandishibua, ne pa nsanga yonsu ya mu Bashana;

14 Ne pa mikuna yonsu mila, ne pa tukuna tonsu, ne pa bisamba bionsu bidi bibandishibua, ne pa bantu bonsu;

15 Ne pa kaleya kala konsu, ne pa tshimanu tshikolesha tshionsu;

16 Ne mu mâtu onsu a mu mbuwa, ne mu mâtu onsu a mu Tâshishi, ne pa bindidimbi bionsu bimpa.

17 Ne diambu dia muntu nedinamishibua, ne didisua dia bantu nedipuekeshibua; ne amu Mukalenga nkayenda neazanjikibuamu dituku adi.

18 Ne mpingu neajikija yonsu.

19 Ne nebaya mu masoso a mbuebua, ne mu ntoka ya mu buloba, bualu bôwa bua Mukalenga nebulua pa mutu pabu ne butumbi bua bunema buenda ne-bubatûta, pajukaye bua kunyungusha buloba bikola.

20 Mu dituku adi muntu neimانشa mpingu yenda ya mpalata ne mpingu yenda ya ngolo, idiye muenza buenda nkayenda bua kutendelela, kudi bibulabula ne kudi midima;

21 Bua kuya mu mitanta ya mabua, ne ku misongu ya mabua matua, bualu bôwa bua Mukalenga nebulua pa mutu pabu ne bunema bua butumbi buenda ne-bubatûta, pajukaye bua kunyungusha buloba bikola.

22 Lekelayi kueyemena kudi muntu, udi ne mueyelu mu mi-

mpempa yenda ya diulu; bualu udi bua kubadibua ku tshinyi?

SHAPITA 13

Yuda ne Yelushalema ne banyokibua bua dibenga ditumikila diabu—Mukalenga udi ulumbuluila ne ulumbuluisha bantu benda—Bana ba bakaji ba Siona badi batshipibua ne bamona mpaji bua dilonda diabu dia malu a pa buloba—Fuanyikijayi ne Yeshaya 3. Bu mu bidimu 559–545 k.d.K.

BUALU monayi, Mukalenga, Mukalenga wa Misumba, udi unyenga kudi Yelushalema, ne kudi Yuda, tshikuatshishi ne tshieyemenu, tshieyemenu tshijima tshia diampa, ne tshikuatshishi tshijima tshia mâyi—

2 Muntu wa bukitu, ne muntu wa mvita, mulumbuluishi, ne muambi, ne mutalama, ne mukulu;

3 Kapita ka makumi atanu, ne wa kunemekela, ne mubedi, nensenda mudimuka, ne muakudi mukola.

4 Ne nembapesha bana bua kikalakalenga babu, ne bana bategeta nebabakokeshu.

5 Ne bantu nebakengeshibua, muntu yonsu kudi mukuabu; ne yonsu kudi mukuenda; muana neikala ne nsombelu wa diditam-bisha kudi mukulu, ne muntu wa panshi kudi wa kunemekela.

6 Pâkuata muntu muanabu wa baluma wa mu nzubu mua tatue-nda, ne pâmbaye: Udi ne tshilamba, ikala mukokeshi wetu, ne

kulekedi kabutu aka kalua mui-nshi mua tshianza tshieba to—

7 Mu dituku adi neaditshipa, wamba ne: Ndi mbenga kuikala mōndopi, bualu mu nzubu muany kamuena nansha diampa anyi tshilamba; kanunteki mukôkeshi wa bantu to.

8 Bualu Yelushalema udi mubutuka, ne Yuda udi mupona, bua bualu bua ndimi yabu ne bienzedi biabu bidi bikala bitombokela Mukalenga, bua kuyobola mesu a butumbi buenda.

9 Muenekelu wa mpala wabu udi ubapîsha, ne udi umanyisha mibi yabu kuikala mena bu Sodomu, ne kabena mua kuyisokoka to. Diakabi kudi anyima yabu, bualu badi badifuta bubu nkayabu!

10 Amba kudi bakana ne bidi bimpa buabu; bualu nebadia tshimuma tshia bienzedi biabu.

11 Diakabi kudi bena bubu, bualu nebafua; bualu difutu dia bianza biabu nedikala pa mutu pabu!

12 Ne bantu banyi, bana badi bikala bakengeshi babu, ne bakaji badi babakokeshi; Ô bantu banyi, badi banulombola badi banutupakaja ne banyangakaja ngikadilu wa njila yenu.

13 Mukalenga udi wimana kûlu bua kulumbuulila, ne wimana bua kulumbuulisha bantu.

14 Mukalenga neabuella mu tshilumbuulilu ne bakulu ba bantu benda ne bakalenga babu; bualu nudi badia budimi bua mvinyo bonsu ne binyengibu bia mupela mu nzubu yenu.

15 Nudi nuamba tshinyi? Nudi nutshibula bantu banyi bitupa, ne nudi nubozu mpala ya bapela, Mukalenga wa Misumba udi wamba.

16 Kabidi, Mukalenga udi wamba ne: Bua bualu bua bana ba bakaji ba Siona badi baditamishi, ne benda ne nshingu miôlola ne mesu maladika, benda ne bazunzuka mudibu baya, ne badidisha bikanu ne makasa abu—

17 Bua nanku Mukalenga neatûta lubombu lua mutu wa bana ba bakaji ba Siona ne nsudi, ne Mukalenga nealeja butaka buabu.

18 Mu dituku adi Mukalenga neanyanga dikima dia bikanu biabu idi idila, ne makondo a nsuki, ne bivungu bu mudi ngundu;

19 Bikanu bia mu nshingu ne bia ku maboku, ne bitambala;

20 Tufulu, ne bikanu bia ku makasa, ne nkamba ya ku mutu, ne tukopu tua manananshi, ne biakumatshi;

21 Mpetu, ne bikanu bia ku diulu;

22 Bivualu bia kushintulula, ne binkutu, ne bitambala bia mutu ne nshingu, ne bikudi;

23 Mmuenu, ne lin muimpa, ne bifulu ne bilulu bia kubuikila mpala.

24 Ne nebilua, pamutu pa mupuya muimpa nekuikala mupuya mubi; ne pamutu pa mukaba, kaku; ne pamutu pa nsuki mienza bimpa, dibala; ne pamutu pa tshilamba tshia pa tshiadi, didijingila

dia bikunyi; nsalu misadibua ne tshiamua tshidi tshiôsha pamutu pa bulengela.

25 Bantu baluma beba neba-pona ku muela wa mvita, ne bena bukutu beba mu mvita.

26 Ne bibuelelu bienda nebita-ngakana ne bidila; ne neikala mutupu, ne neasomba pa buloba.

SHAPITA 14

Siona ne bana benda ba bakaji nebasungidibua ne nebatokeshibua mu dituku dia tshikondú tshia bidimu tshinunu—Fuanyikija ne Yeshaya 4. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mu dituku adi, bakaji muanda muteketa nebakuata muluma umua, bamba: Netudia diampa dietu, ne tuvuala bivualu bietu; amu tubikidibuayi mu dîna dieba bua kumbusha bundu buetu.

2 Mu dituku adi ditamba dia Mukalenga nedikala dilengela ne dia butumbi; tshimuma tshia mu buloba tshimpa kupita ne tshilenga kudi badi bikala bapanduki ba Isalele.

3 Ne nebilua ne, badi bashala mu Siona ne basomba mu Yelushalema nebabikidibua bansantu, yonsu udi mufundibua munkatshi mua ba moyo mu Yelushalema—

4 Pikala Mukalenga musukula bukoya bua bana ba bakaji ba Siona, ne mukupula mashi a Yelushalema munkatshi muenda ku nyuma wa tshilumbuluilu ne ku nyuma wa diôsha.

5 Mukalenga neateka pa muaba

wa kuikadila onsu wa mukuna wa Siona, ne pa bisangilu bienda, ditutu ne muishi mu munya ne dikenka dia ndimi ya kapia butuku; bualu pa butumbi bonsu bua Siona nepikala bukubi.

6 Ne nekuikala tshitanda bua dileji ku luya mundamunya, ne bua muaba wa tshinyemenu ne wa tshisokomenu ku mvula wa tshi pepela ne ku mvula.

SHAPITA 15

Budimi bua mvinyo (Isalele) bua Mukalenga nebulua butupu, ne bantu benda nebatangalajibua—Diakabi nedilua pa mutu pabu mu dipanga bulelela ne ngikadilu wabu wa ditangalajibua—Mukalenga neabandula dibendela ne neasangisha Isalele—Fuanyikijayi ne Yeshaya 5. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE pashisha nengimba musambu wa munanga wanyi kudi munanga bimpa wanyi, bitangila budimi bua mvinyo buenda. Munanga bimpa wanyi uvua ne budimi bua mvinyo pa kakuna kamfufuka.

2 Ne wakabuelela lupangu, ne wakasangisha mabua a mômu, ne wakakunamu mitshi ya mvinyo ya disungula, ne wakibaka kaleya munkatshi muabu, ne kabidi wakenza tshikaminu tshia mvinyo mômu; ne wakindila ne nebutuala tumuma tua mvinyo, ne buakutuala tumuma tua mvinyo tua tshisuku.

3 Ne mpindiewu, Ô bena mu Yelushalema, ne bantu ba Yuda,

kosayi, ndi ndomba, pankatshi panyi ne budimi buanyi bua mvinyo.

4 Tshinyi tshimvua mua kuenza kabidi bua budimi buanyi bua mvinyo tshindi ntshiyi muenzamu to? Pananku, pangakindila ne netshituala tumuma tua mvinyo, tshiakatuala tumuma tua mvinyo tua tshisuku.

5 Ne mpindiewu monayi, ne nuambila tshinyi tshingenza ku budimi buanyi bua mvinyo—Nengumbusha lupangu luabu lua mitshi, ne nebabudia bonso; ne nengûpula tshimanu tshiabu, ne nebudiatshibua;

6 Ne nembushiya butupu; ka buakupempibua anyi kumbudibua to; kadi nekulua mingonga ne mēba; nempesha kabidi mavuba mukenji ne kâlokeshipu mvula to.

7 Bualu budimi bua mvinyo bua Mukalenga wa Misumba budi nzubu wa Isalele, ne bantu ba Yuda badi mutshi wenda mulenga; ne wakatekemena tshilumbuluilu tshiakana, ne monayi, dikengeshibua; buakana, kadi monayi, muadi.

8 Diakabi kudi badi batuangaja nzubu ne nzubu, tô ne muikalaku kakuyi muaba to, bua baditeka nkayabu munkatshi mua buloba!

9 Mu matshi anyi, Mukalenga wa Misumba udi wamba, bulelela nzubu ya bungi neikala mitupu, ne bimenga binena ne bilengela kabiyi ne benamu to.

10 Eyowa, hectares itanu ya budimi bua mvinyo neyela bath

umua, ne dimînu dia homer neyela ephah.

11 Diakabi kudi badi bajuka patshiatshia, bua balonda mâluvu makola, badi batungunuka tô ne butuku, ne mvinyo udi utemesha mitshima yabu!

12 Ne tshisanji, ne lunzenza, ne dikasa, ne lushiba, ne mvinyo bidi mu ditshionkomoka diabuu; kadi kabena batangila mudimu wa Mukalenga, anyi bananela meji a tshienzedi tshia bianza bienda to.

13 Bua nanku, bantu banyi mbaya mu bukuatshibu, bua bualu bua kabena ne dimanya to; ne bantu babu ba kunemekela mbafua ne nzala, ne musumba wabu mmuma ne nyota.

14 Bua nanku, ngena udi mudialabaja nkayenda, ne munzulula mukana muawu kakuyi ndekelu to; ne butumbi buabu, ne misumba yabu, ne bunena buabu, ne udi usanka, ne bapuekamu.

15 Ne muntu mupuekela neavuishibua panshi, ne muntu wa bukito neapuekeshibua, ne mesu a mudiambi neapuekeshibua.

16 Kadi Mukalenga wa Misumba neabandishibua bua tshilumbuluilu tshiakana, ne Nzambi udi munsantu neabikidibua Wa Tshijila ku buakana.

17 Pashisha bana ba mikoku nebadia mu mushindu wabu, ne benyi nebadia miaba mitupu ya nyama ya manyi.

18 Diakabi kudi badi bakoka malu mabi ne mionji bua

tshianana, ne mibi bu ne muonji wa ditempu;

19 Badi bamba: Endesha lubilu, endesha lubilu lua mudimu wenda, bua tuwumona; ne lekela mubelu wa Wa Tshijila wa Isalele usemena pèpi ne ulua, bua tûmanya.

20 Diakabi kudi badi babikila bubi buimpa, ne buimpa bubi, badi bangata mîdima bu bukenka, ne bukenka bu mîdima, badi bangata bululu bu bushema, ne bushema bu bululu!

21 Diakabi kudi badi bena lungenyi ku mesu abu n kayabu ne batalama mu dimona diabu!

22 Diakabi kudi ba bukutu bua kunua mvinyo, ne bantu ba bukola bua kusambakaja mâlulu makola;

23 Badi babingisha muena bubi bua difutu, ne banyenga buakana bua muakana kudiye!

24 Bua nanku, bu mudi kapia kabutula nsona, ne ludimi lua kapia luvingutula bisota, muji wabu newikala dibola, ne bilongu biabu nebiya mûlu bu lupuishi; bua bualu badi bimansha mikenji ya Mukalenga wa Misumba, ne bapêtula dîyi dia Wa Tshijila wa Isalele.

25 Bua nanku, tshiji tshia Mukalenga tshidi tshitemela bantubenda, udi mólola tshianza tshienda kudibu, ne udi mubâtûta; ne tukuna tuakazakala; ne bitalu biabu bivua bipandakaja munkatshi mua njila. Bualu bua tshiji tshienda tshionsu etshi katshiena tshijika to, kadi tshianza tshienda tshitshidi tshiólola.

26 Ne neabandula dibendela kudi bisamba bia kula, ne neela kashiba kudibi ku ndekelu wa buloba; ne monayi, nebilua ne lubilu lukasa; ne nansha umua munkatshi muabu kakutshioka anyi utetuka to.

27 Nansha umua kena wikisha anyi ulala to; nansha mukaba wa tshimonu tshiabi kawakusuludibua, anyi nshinga ya bisabata biabi kukoseshibua to;

28 Bena miketa ikala mitua, ne mata abi onsu mananyibua; ne bikonu ya tubalu tuabi neikala mimueneka bu mudi lusoka, ne nkata yabi bu mudi mvunda, diela dia tshionu diabi bu mudi dia ntambua.

29 Nebiela tshionu bu mudi bana ba ntambua; eyowa, nebiela tshionu, ne bikuata nyama, ne nebiya nayi kakuyi njiwu to, ne nansha umua kakuyipatuisha to.

30 Ne mu dituku adi nebibakunguila bu mudi dikunguladia mbuwa; ne biatangilabu ku bulaba, monayi, mîdima ne kanyinganyinga, ne bukenka budi bufikuluka mu diûlu diabu.

SHAPITA 16

Yeshaya udi umona Mukalenga—Mibi ya Yeshaya idi mibuikidibua—Udi mubikidibua bua kuamba ku Nyuma—Udi mubikidibua bua kuamba ku Nyuma bua dibenga dia Bena Yuda dia malongesha a Kilsto—Tshishadi tshimua netshipingana. Fuanjikijayi ne Yeshaya 6. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

Mu tshidimu tshiakafua mfumu Uziya, ngakamona kabidi Mukalenga musomba pa nkuasa wa butumbi, kûlu ne mubandudibua, ne kuinshi kua muzabi wenda kuwuja ntempelo.

2 Pamutu pawu pavua pimana baselafa; umua umua uvua ne mapuapua asambombo; ne abidi uvua mubuikila mpala wenda, ne ne abidi uvua mubuikila makasa enda, ne ne abidi waka-bûka.

3 Ne umua wakabila kudi mu-kuabu, wamba: Munsantu, munsantu, munsantu ki Mukalenga wa Misumba; buloba bujima budi buwula ne butumbi buenda.

4 Ne makunji a tshibi akanyunga ku dîyi dia wakabila, ne nzubu wakula ne muishi.

5 Pashisha ngakamba: Diakabi didi kundi! bualu ngabutuki; bualu bua ndi muntu wa mishiku mikoya; ne ndi muikadila munkatshi mua bantu ba mishiku mikoya; bualu mesu anyi adi mamona Mfumu, Mukalenga wa Misumba.

6 Pashisha umua wa baselafa wakabûka kundi, muikala ne dikala ditema mu tshianza tshienda, divuaye muangata ne bikuatshilu ku tshiôshelu;

7 Ne wakaditeka pa mukana muanyi, ne wakamba: Tangila, etshi tshialengi mishiku yeba; ne malu mabi eba umbushibu ne mibi yeba yakupudibu.

8 Kabidi ngakumvua dîyi dia Mukalenga, diamba: Nganyi ungantuma, ne nganyi waya

buetu? Pashisha ngakamba: Mema ewu; ntuma.

9 Ne wakamba: Ndâku ne wambila bantu aba—Umvuayi bushuwa, kadi kabakumvua to; ne tangilayi bulelela, kadi kabamona to.

10 Vuija mutshima wa bantu aba manyi, ne vuija matshi abu bujitu, ne jika mesu abu—bua kabalu kumona ne mesu abu to, ne kumvua ne matshi abu, ne kumvua ne mutshima wabu, ne kukudimuna moyo ne kôndopibua to.

11 Pashisha ngakamba: Mukalenga, bula kayi? Ne wakamba: Tô ne pikala bimenga tshianana kabiyi ne benamu, ne nzubu kayiyi ne muntu to, ne bulaba buikala butupu bujima;

12 Ne Mukalenga udi mumbusha bantu kubateka kula, bualu nekuikala dilekeledibua dinena munkatshi mua bulaba.

13 Kadi nekuikala kabidi tshia dikumi, ne nebapingana, ne nebadibua bu mutshi wa telebinta, ne bu mutshi wa nsanga miena moyo udi munda muayi padiyi imatshisha mabeji ayi; nanku ndelanganyi minsantu neikala moyo wayi.

SHAPITA 17

Efelayima ne Sulia badi bâsa Yuda mvita—Kilisto nealedibua kudi utshidi kamama—Fuanyikijayi ne Yeshaya 7. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE biakalua ne mu matuku a Ahaza, muana wa baluma wa

Yotama, muana wa baluma wa Uziya, mfumu wa Yuda, Lesine, mfumu wa Sulia, ne Peka, muana wa baluma wa Lemalaya, mfumu wa Isalele, bakabanda batangila ku Yelushalema bua kumuluisa, kadi kabavua mua kumutshimuna to.

2 Ne bakabuambila nzubu wa Davidi, bamba: Sulia udi musangana ne Efelayima. Ne mutshima wenda wakanyunga, ne mutshima wa bantu benda, bu mitshi ya maitu idi inyungushibua ne lupepela.

3 Pashisha Mukalenga wakamba kudi Yeshaya: Ndâku mpi ndiewu bua kusambakena ne Ahaza, wewa ne Sheayashuba muaneba wa baluma, ku ndekelu kua tshipitshilu tshia mâyi tshia dijiba dia ku mutu mu tshibeba tshia mpata wa muvuwi wa bilamba;

4 Ne amba kudiye: Dimuka, ne ikala talalâ; kutshinyi to, anyi mutshima weba kawutshioki bua bualu bua nsongu ya bimunyi bia muishi ebi bibidi to, bua tshiji tshikola tshia Lesine ne Sulia, ne tshia muana wa baluma wa Lemalaya.

5 Bualu bua Sulia, Efelayima, ne muana wa baluma wa Lemalaya, badi bakuelela tshifufu tshibi, bamba:

6 Tubandilayi Yuda ne tumuta-tshisha, ne tubuelelamu buetu, ne tuteka mfumu munkatshi muamu, eyowa, muana wa baluma wa Tabele.

7 Nanku Mukalenga Nzambi

udi wamba: Kabuakutua, anyi kabuakwenzeka to.

8 Bualu mutu wa Sulia udi muikala Damaseke, ne mutu wa Damaseke udi muikala Lesine; ne mu bidimu makumi asambombo ne bitanu Efelayima neakosebua bua ne kakuikala kabidi tshisamba tshia bantu to.

9 Ne mutu wa Efelayima udi muikala Samaleya, ne mutu wa Samaleya udi muikala muana wa baluma wa Lemalaya. Binuabenga kuitabuija bushuwa kanuakushindamijibua to.

10 Bia bungi kupita, Mukalenga wakakula kabidi kudi Ahaza, wamba:

11 Lomba wewa tshimanyinu kudi Mukalenga Nzambi weba; tshilomba nansha mu ndondu, anyi kûlu mûlu.

12 Kadi Ahaza wakamba: Ntshiakulomba, anyi ntshiakutêta Mukalenga to.

13 Ne wakamba: Umvuayi mpi ndiewu, Ô nzubu wa Davidi; budi bualu bukesa bua nuenu kutshiokeshu bantu, kadi nenu tshiokeshu Nzambi wanyi kabidi anyi?

14 Bua nanku, Mukalenga nkayenda neanupesha tshimanyinu—monayi, utshidi kamama neimita, ne nealela muana wa baluma, ne neabikila dîna dienda ne Imanuele.

15 Manteka ne buitshi neadia, bua amanya kubenga bubi ne kusungula buimpa.

16 Bualu kumpala kua muana kumanya kubenga bubi ne

kusungula buimpa, bulaba budi ukina nebulekedibua kudi bubidi bua bamfumu babu.

17 Mukalenga neaturala pa mutu peba, ne pa mutu pa bantu beba, ne pa mutu pa nzubu wa tatueba, matuku atu kâyi manji kulua to katshia ku dituku diakapatuka Efelayima, mfumu wa Ashû, ku Yuda.

18 Ne nebilua mu dituku adi ne Mukalenga neela kashiba bua lujiji ludi mu tshitupa tshia kula kupita tshia Ejjipitu, ne bua lubulubulu ludi mu bulaba bua Ashû.

19 Ne neilua, ne neikishila yonsu mu bibanda bitupu, ne mu masoso a mbuebua, ne pa mêba onsu, ne pa bisosa bionsu.

20 Mu dituku adi Mukalenga neakungula ne kapaya kadi kasomba, kudibu dinsambu dia musulu, kudi mfumu wa Ashû, mutu, ne nsuki ya makasa; ne ne-bivingutula kabidi muedi.

21 Ne nebilua mu dituku adi, muntu neadisha muana wa ngomba ne mikoku ibidi;

22 Ne nebilua, bua buvula bua mabela apatulayi neadia manteka; bualu yonsu udi mushala mu bulaba neadia manteka ne buitshi.

23 Ne nebilua mu dituku adi, muaba onsu uvua muikala mitshi ya mvinyo tshinunu mikala bua bitshiela bia mpalata tshinunu, newikala bua mingonga ne mêba.

24 Ne miketa ne ne mata bantu nebaluaku, bualu bua bulaba bionsu nebulua mingonga ne mêba.

25 Ne tukuna tonsu netumbu-

dibua ne kakasu, kakuakuluaku bôwa bua mingonga ne mêba to; kadi newikala bua kupatula ngomba, ne tshidiatshilu tshia nyama mikesa.

SHAPITA 18

Kilisto neikala bu dibua dia dite-tula ne dibua dia tshilenduishi—Kebayi Mukalenga, bena mupongu badi bela tushiba to—Kudimukayi kudi mikenji ne kudi bujadiki bua buludiki—Fuanyikijayi ne Yeshaya 8. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

BIA bungi kupita, dîyi dia Mukalenga diakamba kundi: Angata muvungu munena, ne fundamu ne mutshi wa mukanda wa muntu, bitangila Mahâ-shalalashasha-baza.

2 Ne ngakangata kundi bajadiki ba lulamatu bua kuandikabu, Uliya muakuidi, ne Zekâya muana wa baluma wa Yebele-kaya.

3 Ne ngakaya kudi muambi mukaji; ne wakimita ne kulela muana wa baluma. Pashisha Mukalenga wakamba kundi: Bikila dîna dienda ne Mahâ-shalalashasha-baza.

4 Bualu Mona, muana kakumanya kudila, Tatu wanyi, ne mamu wanyi to, mabanji a Damaseke ne binyengibu bia Samaleya kabiyi bianji kunyengibua kumpala kua mfumu wa Ashû to.

5 Mukalenga wakakula kabidi kundi kabidi, wamba:

6 Bualu monsu mudi bantu aba babenga mâyi a Shiloa adi

apueka talalâ, ne badi basankila mu Lesine ne muana wa baluma wa Lemalaya;

7 Mpindiewu bua nanku, Mona, Mukalenga udi uvuija pa mutu pabu mâyi a musulu, makola ne a bungu, mena mfumu wa Ashû ne butumbi buenda bonsu; ne nealua pa mutu pa mitubu yabu yonsu, ne neaya pa mielelu yawu yonsu.

8 Ne neapitshila mu Yuda; neupumuka ne neaya pamutu, neafikila mena ku nshingu; ne dialabaja dia mapuapua enda nediwuja butshiana bua bulaba bueba, Ô Imanuele.

9 Disangishayi, Ô nuenu bantu, ne nenutshibuluka bitupa; ne teyayi ditshi, nuenu bonsu ba mu matunga a kula; disuikayi mukaba, ne nenutshibuluka bitupa.

10 Kuatayi dîyi pamua, ne nedilua tshianana; akulayi dîyi, ne kadiakutua to; bualu Nzambi udi netu.

11 Bualu Mukalenga wakakula nanku kundi ne tshianza tshikola, ne wakangambila ne ntshivua ne bua kuenda mu njila wa bantu aba to, wamba:

12 Kanuambi, Tshifufu, kudi bonso bamba bantu aba: Tshifufu; nansha kanutshinyi ditshina diabu, anyi kanumvu bôwa to.

13 Ambayi ne Mukalenga wa Misumba nkayenda ngua tshijila, ne ikala ditshina dienu, ne ikala bôwa buenu.

14 Ne neikala tshisokomenu; kadi bua dibua dia ditetula, ne dibua dia tshilenduishi kudi

bubidi nzubu ya Isalele, bua disoka ne diteyi kudi bena mu Yelushalema.

15 Ne ba bungu munkatshi muabu nebatetuka ne nebapona, ne batshibuka, ne bateyibua, ne bakuatshibua.

16 Kuta bujadiki, kanga mike-nji munkatshi mua bayidi banyi.

17 Ne nengindila kudi Mukalenga, udi usokoka mpala wenda kudi nzubu wa Yakoba; ne nentangidila kudiye.

18 Monayi, mema ne bana badi Mukalenga mumpesha tudiku bua bimanyinu ne malu a dikema mu Isalele a kudi Mukalenga wa Misumba, udi muikadila mu Mukuna wa Siona.

19 Ne pânuambilabu: Kebayi kudi bena lubuku, ne kudi bena mupongu badi bela tushibua ne banungana—bantu kabena ne bua kukeba kudi Nzambi wabu bua ba moyo bua kumvua kudi bafua anyi?

20 Ku mikenji ne ku bujadiki; ne biapangabu kuakula bilondeshila ku dîyi edi, bidi bualu bua kakuena bukenka munda muabu to.

21 Ne nebapitamu ne mpaji mikola ne ne nzala; ne nebilua ne pumvuabu nzala, nebaditshisha nkayabu, ne nebatshipa mfumu wabu ne Nzambi wabu, ne batangila mûlu.

22 Ne nebatangila ku buloba ne kumona tshimvundu, ne mîdima, ne difikuluka dia dipampakana, ne nebasakibua baya ku mîdima.

SHAPITA 19

Yeshaya udi wakula bua Mashiya—Bantu badi mu mîdima nebama bukenka bukola—Kutudi muana udi muledibua—Neikala Mukalenga wa Ditalala ne neakôkesha pa nkuasa wa butumbi wa Davidi—Fuanyiki-jayi ne Yeshaya 9. Pabuipi ne 559-545 k.d.K.

NANSHA nanku, difikuluka kadiakuikalaku bu muvuabi mu dikengeshibua diabu to, pakata-tshishaye kumpala kakesa bulaba bua Zebulona, ne bulaba bua Nafatale, ne kunyima wakatatshisha bikola ku njila wa ku Mbuwa Mukunza dishiya dia Yadene mu Galela wa bisamba.

2 Bantu bavua benda mu mîdima badi bama bukenka bukola; badi bikadila mu bulaba bua mundidimbi wa lufu, pa mutu pabu bukenka buakenki.

3 Udi muvudija tshisamba, ne mudiundisha disanka—Badi basanka kumpala kueba bilondeshila ku disanka mu dipola, ne bu bantu basanka padibu bâbanyangana binyengibu.

4 Bualu watshibudi tshikokedi tshia bujitu buabu, ne mutshi wa pa dikaya diabu, mulangala wa mukengeshi wabu.

5 Bualu mvita yonsu ya muluananyi idi ne mutoyi wa disalu, ne bivualu bivunga mu mashi; kadi etshi netshikala ne diôsha ne nkunyi ya kapia.

6 Bualu kutudi muana waledibu, kutudi muana wa baluma wapeshibu; ne bukôkeshi

nebuikala pa dikaya dienda; ne dîna dienda nedibikibua ne Mukemeshi, Mubedi, Nzambi wa Bukitu, Tatu wa Tshiendelela, Mfumu wa Ditalala.

7 Ku divudija dia bukôkeshi ne ditalala kakuenta ndekelu to, pa nkuasa wa butumbi wa Davidi, ne pa bukalinga buenda bua kubulombola, ne kubushikika ne tshilumbululu tshiakana ne ne bululama kubangila apa, mena bua kashidi. Lukunukunu lua Mukalenga wa Misumba nelu-nza nanku.

8 Mukalenga wakatuma dîyi dienda kudi Yakoba ne ndisombela pa mutu pa Isalele.

9 Ne bantu bonsu nebamanya, mena Efelayima ne bena mu Samaleya, badi bamba mu diditam-bisha ne bulobu bua mutshima:

10 Madiotu adi mupuka panshi, kadi netuibaka ne mabua mûpula; mitshi ya sycomore idi mikosa panshi, kadi netuyandamuna mitshi ya cèdre.

11 Bua nanku Mukalenga neateka baluishi ba Lesine bua kumuluisa, ne neasangisha bena lukuna benda pamua;

12 Bena Sulia kumpala ne Bena Peleshete panyima; ne nebaku-sula Isalele ne mukana mubulula. Bua bionsu ebi tshiji tshienda katshiana tshikudimuka to, kadi tshianza tshienda tshitshidi tshiôlola.

13 Bualu bantu kabena bapinyangana kudiye udi ubatûta to, nansha kabena bakeba Mukalenga wa Misumba to.

14 Bua nanku Mukalenga neakosa mutu ne mukila wa Isalele, ditamba ne disela dituku dimua.

15 Mukulu, udi mutu; ne muambi udi ulongesha mafi, udi mukila.

16 Bualu balombodi ba bantu ababadi babatupakaja; ne bobu badi balombodibua badi babutuka.

17 Bua nanku Mukalenga kaikuikala ne disanka to mu bansongaluma babu, nansha kakufuila bana babu ba nshiya ne bakamba lusa; bualu yonsu wabu udi ne mpala ibidi ne ne muenji wa bibi, ne mukana onsu udi wakula bupota. Bua bionsu ebi tshiji tshienda katshiena tshikudimuka to, kadi tshianza tshienda tshitshidi tshiôlola.

18 Bualu bubi budi bôsha bukapia; nebututula mingonga ne mēba, ne nebutema mu bipuka bia mētu, ne nebutanda mûlu bu mudi dibanduka dia muishi.

19 Ku tshiji tshia Mukalenga wa Misumba, bulaba bufikuluki, ne bantu nebakala bu nkunyi ya kapia; muntu nansha umua kakuepelesha muanabu to.

20 Ne neabafula ku tshianza tshia baluma ne ikala ne nzala; ne neadia ku tshianza tshia bakaji ne kabakûkuta to; nebadia muntu ne muntu musunyi wa diboku dienda nkayenda—

21 Manashe, Efelayima; ne Efelayima, Manashe; bobu pamua nebaluisha Yuda. Bua bionsu ebi tshiji tshienda katshiena tshikudimuka to, kadi tshianza tshienda tshitshidi tshiôlola.

SHAPITA 20

Dibutuka dia Ashû didi tshifuanyi-kiji tshia dibutuka dia bena bubi ku Dilua Dibidi—Bantu bakesa nebashala kunyima kua Mukalenga mulua kabidi—Tshishadi tshia Yakoba netshipingana mu dituku adi—Fuannyikijayi ne Yeshaya 10. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

DIKAKABI kudi badi bela mikenji idi kayiyi miakana to, ne bafunda dibungamija didibu bateka;

2 Bua kubengela bakengi tshilumbuluilu tshiakana, ne bua kunyenga bapela ba ku bantu banyibunema, bua bakamba balua tshidibu batuila mesu, ne banyenga kudi bana ba nshiya!

3 Ne nenuenza tshinyi mu dituku dia dinyoka, ne mu kabutu kâvuila kula? kudi nganyi kunuanyemena bua diambuluissha? ne nkunyi kunuashiya butumbi buenu?

4 Nebakobama muinshi muabenalukanu, ne nebapona muinshi mu bashipeyibua ntshiyiku to. Bua bionsu ebi tshiji tshienda katshiena tshikudimuka to, kadi tshianza tshienda tshitshidi tshiôlola.

5 Ô Muena Ashû, mulangala wa tshiji tshianyi, ne tshibonga mu tshianza tshiabu tshidi difika munda diabu.

6 Nemmutuma bua kuluisha tshisamba tshia mpala ibidi, ne kuluisha bantu bandi nabu tshiji nemmupesha mudimu wa kuangata tshinyengibu, ne kuangata tshidibu bakuata, ne

kubadiatakaja panshi bu mudi bitotshi bia mu njila.

7 Nansha nanku kena musua kuamba nanku to, nansha mutshima wenda kawena wela meji nanku to; kadi mu mutshima wenda bidi bua kubutula ne kukosa bisamba kabiyi bikesa to.

8 Bualu udi wamba: Bakalenga banyi kabena bonso pamua bamfumu anyi?

9 Kaleno kena bu Kakemisha anyi? Hamata kena bu Apada anyi? Samaleya kena bu Dama-seke anyi?

10 Bu muakajadika tshianza tshianyi makalenga a mpingu, ne mēna mpingu misonga yakatamba ya mu Yelushalema ne ya mu Samaleya;

11 Tshiakuenza, bu mungenzela kudi Samaleya, kabidi kuenza kudi Yelushalema ne mpingu yenda anyi?

12 Pananku nebilua ne penza Mukalenga mudimu wenda mujima pa Mukuna wa Siona ne pa mutu pa Yelushalema, nenyoka mamua a mutshima wa bulobu wa mfumu wa Ashû, ne butumbi bua ntangidilu wa mûlu wenda.

13 Bualu udi wamba: Ku bukola bua tshianza tshianyi ne ku lungenyi luanyi ndi muenza malu â; bualu ndi mutalama; ne ndi mumbusha mikalu ya bantu, ne ndi munyenga biuma biabu, ne ndi mupuekesha benamu bu mudi muntu wa makanda;

14 Ne tshianza tshianyi tshiakajandula mabanji a bantu bu disua; ne bu muntu usangisha mayi

adi malekelela ndi musangisha ba pa buloba bonso; ne kakuvua nansha umua wakanyungusha dipuapua, anyi kunzulula mukana, anyi kutua mukemu to.

15 Tshisuyi netshiditumbisha kudi udi ushimbula natshi anyi? Nsele neadizanjika kudi udi upanda nenda anyi? Bu biadinyungusha mulangala kudi badi bawambula, anyi bu biadiambula tshibonga bu katshiyi mutshi to!

16 Bua nanku Mukalenga, Mukalenga wa Misumba, neatuma munkatshi mua ba manyi benda, tshinyanu; ne muinshi mua butumbi buenda neatemesha diôsha bu diôsha dia kapia.

17 Ne bukenka bu Isalele ne buikala bu kapia, ne Wa Tshijila wenda bu ludimi lua kapia, ne nelôsha ne nelubutula mēba enda ne mingonga yenda mu dituku dimua;

18 Ne neavingutula butumbi bua dîtu dienda, ne bua mpata mufuka wenda, bubidi bua anyima ne mubidi; ne nebukala bu padi muambudi wa dibendela utshioka.

19 Ne tshishadi tshia mitshi ya mu dîtu dienda netshikala tshikesa, bua ne muana udi mua kufunda bungu buayi.

20 Ne nebilua mu dituku adi, ne tshishadi tshia Isalele, ne badi bapanduka ba ku nzubu wa Yakoba, kabakueyemena kabidi kudi wakabatûta to, kadi nebeyemena kudi Mukalenga, Wa Tshijila wa Isalele, mu bulelela.

21 Tshishadi netshipingana,

eyowa, mena tshishadi tshia Yakoba, kudi Nzambi wa Bukola.

22 Bualu nansha bantu beba Isalele bikala bu lusenga lua mbuwa, tshishadi tshiabu neshitshipingana; divingutuka di-kenjika nedipumuka ne buakana.

23 Bualu Mukalenga Nzambi wa Misumba neenza divingutuka, mena dipangadikibua pa bulaba bonsu.

24 Bua nanku, Mukalenga Nzambi wa Misumba udi wamba: Ô bantu banyi badi bikadila mu Siona, kanumvu Muena Ashû bôwa to; neanutûta ne mulangala, ne neabandula mulangala wenda kunudi, ku mushindu wa Ejipitu.

25 Bualu difika munda nedijika amu bua mutantshi mukesa bikola, ne tshiji tshianyi mu dibutuka diabu.

26 Ne Mukalenga wa Misumba neabisha tshimbu buenda bilondeshila ku dishipa dia Midiyana ku dibua dia Olebe; ne bu mvua mulangala wenda pa mbuwa momumua neaubandula ku mushindu wa mu Ejipitu.

27 Ne nebilua mu dituku adi ne bujitu buenda nebumbushibua pa dikaya dieba, ne tshikokedi tshienda netshiumbushibua ku nshingu kueba, ne tshikokedi netshibutuka bua bualu bua dilâba manyi.

28 Udi mulua ku Ayata, ne udi mupita ku Migelona; ku Mikemasha udi mutudila matempu enda.

29 Mbaya dishiya dia njila; badi bateka tshitudilu tshiabu ku

Geba; Lama udi umvua bôwa; Gibeza wa Shaula wanyemi.

30 Bandula dîyi, Ô muana wa bakaji wa Galima; enza ne diumvuika ku Layisha, Ô Anatota mukengi.

31 Mademana mmumbushibua; bena mu Gebima badi badisangisha bua kunyema.

32 Neashala kabidi ku Nobo dituku adi; neabukudila mukuna wa muana wa bakaji wa Siona tshianza tshienda, kakuna ka Yelushalema.

33 Monayi, Mukalenga, Mukalenga wa Misumba neakosa tshitamba ne ditshingisha; ne a mala neupudibua; ne badiambi neba-puekeshibua.

34 Ne neakosa bipuka bia mu mêtû panshi ne tshiamua, ne Lebanona neapona kudi wa bukitu.

SHAPITA 21

Tshikuku tshia Yishai (Kilisto) nealumbuluisha mu buakana—Dimanya dia Nzambi nediwuja buloba mu Tshikondû tshia Bidimu Tshinunu—Mukalenga neabandisha dibendela ne neasangisha Isalele—Fuanyikijayi ne Yeshaya 11. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE lutonga nelupatuka ku tshikuku tshia Yishai, ne ditamba neditoloka ku miji yenda.

2 Ne Nyuma wa Mukalenga neatudila pa mutu penda, nyuma wa lungenyi ne wa ngumvuilu, nyuma wa mubelu ne bukitu, nyuma wa dimanya ne wa ditshina dia Mukalenga;

3 Ne neamuenza wa ngumvuilu mukola mu ditshina dia Mukalenga; ne kakulumbuisha ku dimona dia mesu enda to, nansha kakudiwula ku diumvua dia matshi enda to.

4 Kadi ne buakana nealumbuisha bapela, ne adiwula ne bujalama bua batudiji ba pa buloba; ne neatûta buloba ne mulangala wa mukana muenda, ne ne mueyelu wa ku mishiku yenda neashipa bena bubu.

5 Ne buakana nebuikala mukaba wa tshimonu tshienda, ne lulamatu mukaba wa mala enda.

6 Mubuabua kabidi newikadila ne muana wa mukoku, ne nkashama nealala panshi ne muana wa mbuji, ne muana wa ngomba ne muana wa ntambua ne nyama wa manyi pamua; ne muana muteketa neabalombola.

7 Ne ngomba ne muzewu nebadia pamua; bana babu bateketa nebalala panshi pamua; ne ntambua neadia bisosa bu mudi ngomba.

8 Ne muana udi wamua neanaya pa buina bua nyoka wa dikâla, ne muana udi kayi wamua neateka tshianza tshienda pa buina bua ntoka.

9 Kabakubenzela bibi anyi kubabutula mu mukuna wanyi wa tshijila onsu to, bualu buloba nebuikala buwula ne dimanya dia Mukalenga, bu mâyi abuikila mbuwa.

10 Ne mu dituku adi nekui-kala muji wa Yishai, wikala muimana bua dibendela bua bantu;

bisamba bia ba benda nebiwu-keba; ne dikisha dienda nedikala dia butumbi.

11 Ne nebilua mu dituku adi ne Mukalenga neela tshianza tshienda kabidi musangu muibidi bua kuangatulula tshishadi tshia bantubenda tshiashala, ku Ashû, ne ku Ejipitu, ne ku Patelosa, ne ku Atiopa, ne ku Elama, ne ku Shinâ, ne ku Hamata, ne ku bidila bia mu mbuwa.

12 Ne neâsa dibendela bua bisamba, ne neasangisha badi bipatshibua ba Isalele, ne neasangisha pamua batangalajibua ba Yuda ku matumba anayi a buloba.

13 Dialakana dia Efelayima kabidi nedijika, ne baluishi ba Yuda nebakoshibua; Efelayima kakualakana Yuda to, ne Yuda kakutatshisha Efelayima to.

14 Kadi nebabûka bua kudikupa pa makaya a bena Peleshete batangila ku wesete; nebanyenga bia ku esete pamua; nebatua tshianza tshiabu pa mutu pa Edome ne Moaba; ne bana ba Amona nebatatumikila.

15 Ne Mukalenga neabutula ludimi lonsu lua mbuwa wa Ejipitu; ne ne lupepela luenda lukola neabukula tshianza tshienda pa musulu, ne nealutûta mu tusulu muanda muteketa, ne neenza bantu baya dinsambu makasa mûma.

16 Ne nekui-kala tshibeba bua tshishadi tshia bantu benda tshiashala, ku Ashû, bu muvuabi kudi Isalele mu dituku diakapatukayi ku bulaba bua Ejipitu.

SHAPITA 22

Mu dituku dia tshikonde tshia bidimu tshinunu bantu bonsu nebasamuna Mukalenga—Neikadila munkatshi muabu—Fuanyikijayi ne Yeshaya 12. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mu dituku adi newamba: Ô Mukalenga, nenkusamuna; nansha muwuvua mumfikila tshiji, tshiji tshieba tshiakudimuki, ne wansambi.

2 Mona, Nzambi udi lupandu luanyi; nengeyemena, ne tshiakumvua bôwa to; bualu Mukalenga YEHOWA udi makanda anyi ne musambu wanyi; walu kabidi lupandu luanyi.

3 Bua nanku, ne disanka nenu-tunta mâyi mu bina bia mâyi bia lupandu.

4 Ne mu dituku adi nenu-amba: Samunayi Mukalenga, bikilayi dîna dienda, manyishayi bienzedi bienda munkatshi mua bantu, ambayi ne dîna dienda ndibandishibua.

5 Imbayi kudi Mukalenga; bualu udi muenza bimpa kupita; etshi ntshimanyibua pa buloba bonsu.

6 Bila bikola ne ela sama, wewa muena mu Siona; bualu munena udi Wa Tshijila wa Isalele munkatshi mueba.

SHAPITA 23

Dibutuka dia Babulona didi tshifua-nyikiji tshia dibutuka ku Dilua Dibidi—Nedikala dituku dia tshiji ne

dia disombuela—Babulona (pa buloba) neapona bua kashidi—Fuanyikijayi ne Yeshaya 13. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

MUKIYA wa Babulona, wakamona Yeshaya muana wa baluma wa Amoza.

2 Bandulayi dibendela pa mukuna mula, bandishayi dîyi kudibu, kupayi tshianza, bua baela mu bibuelelu bia banena.

3 Ndi mupa bajidila banyi mikenji, ndi kabidi mubikila bena bukutu banyi, bualu tshiji tshianyi katshiena pa mutu pa badi basanka bua bunena buanyi to.

4 Mutoyi wa musumba mu mukuna bu wa bantu ba bungi, mutoyi wa diyoyi wa makalenga a bisamba misangisha pamua, Mukalenga wa Misumba udi usangisha misumba ya mvita.

5 Badi bafumina ku ditunga dia kula, ku ndekelu kua diûlu, eyowa, Mukalenga ne biluila bia difika munda dienda, bua kubutula bulaba bujima.

6 Elayi mikunda, bualu dituku dia Mukalenga didi pabuipi; nedilua bu dibutula dia kudi Wa Bukutu Bonsu.

7 Bua nanku bianza bionsu nebitshioka, mutshima wa muntu yonsu newenguluka;

8 Ne nebumvua bôwa; make-nga makola ne tunyinyinganya nebibakuata; nebakema umua bua mukuabu; mpala yabu neikala bu ndimi ya kapia.

9 Monayi, dituku dia Mukalenga dilualua, dia tshikisu bubidi

ne tshiji ne tshiji tshikola, bua kuvuija bulaba butupu; ne neabutula benji ba mibi yabu.

10 Bualu mitoto ya mûlu ne bisumbu ayi kabiakufila bukenka buayi to; diba nedikala difikuluka mu dibanda diadi, ne ngondu kakukenkesha bukenka buenda to.

11 Ne nenyoka ba pa buloba bua bibi, ne bena bubi bua malu mabi abu; nenjikijija didileja dia muditambishi, ne nteka panshi didisua dia batshinyishi.

12 Nemvuija muntu mushinga kupita ngolo mushema; mena muntu kupita ngolo wa Ofi.

13 Bua nanku nebukula diûlu, ne buloba nebumbuka pa muaba wabu, mu tshiji tshia Mukalenga wa Misumba, ne mu dituku dia tshiji tshienda tshikola.

14 Ne nebukala bu kasha kadi kipatshibua, ne bu mikoku idi muntu kayi ulama to to; ne nebapingana yonsu kudi bana benda nkayenda, ne banyema yonsu ku bulaba buenda.

15 Yonsu udi muditambishi neatubudibua; eyowa, ne yonsu udi usangila ne bena bubi neapona ku muela wa mvita.

16 Bana babu nebabojibua kabidi bipesa ku mpala kua mesu kuabu; nzubu yabu neipawudibua ne bakaji babu nebanyangibua.

17 Monayi, nensonsola Bena Madai bua kubaluisha, bâbenga kutangila mpalata ne ngolo, anyi kusankila mu biobi.

18 Mata abu neasunsula ba-

nsongaluma bipesa; ne kabakui-kala ne lusa kudi mamuma a mu difu to; mesu abu ka'akuepele-sha bana to.

19 Ne Babulona, butumbi bua makalenga, buimpa kumona bua bunena bua Bena Kasada, nebui-kala bu pakabutula Nzambi Sodomu ne Amola.

20 Kakuakuikalamu muntu nansha, nansha kabakuikadilamu tô ne kashidi: nansha muena Alaba kakuasaku ntenta; nansha balami ba mikoko kabakuenzamu tshikumbi tshiabu.

21 Kadi nyama ya dîtu ya mu tshipela tshia lusenga neilalamu; ne nzubu yabu neikala miwula ne nyama ya muadi wa lusa; ne bipungulu nebukadilamu, ne mbuji ya mpumbu neijamu.

22 Nyama ya dîtu ya mu bidila neidila mu nzubu yabu mitupu, ne mpupuji neidila mu nzubu ya bumfumu yabu ya musangelu; ne diba dienda didi pabuipe ne kulua, ne dituku dienda kadiakule-peshibua to. Bualu nemmubutula lubilu; eyowa, bualu nengikala ne lusa kudi bantu banyi, kadi bena bubi nebafua.

SHAPITA 24

Isalele neasangishibua ne neasankila dikisha dia tshikonda tshia bidimu tshinunu—Lusifele uvua muipatshibua mu diûlu bua buntomboji—Isalele neatshimuna Babulona (buloba)—Fuanyikijayi ne Yeshaya 14. Bu mu bidimu 559–545 k.d.K.

BUALU Mukalenga neafuila Yakoba lusa, ne utshiakasungula Isalele, ne neabateka mu bulaba buabu nkayabu; ne benyi nebasangishibua nabu, ne nebadilamata ku nzubu wa Yakoba.

2 Ne bantu nebabangata ne bulua nabu ku muaba wabu; eyowa, kumbukila kula tô ne ku ndekelu ya buloba; ne nebapingana ku malaba abu a dilaya. Ne nzubu wa Isalele neasamu, ne bulaba bua Mukalenga nebuikala bua basadidi baluma ne basadidi bakaji; ne nebangata bu bakuatshibu bobu bavua babakuata; ne nebakokeshu bavua bakengeishi babu.

3 Ne nebilua mu dituku adi ne Mukalenga neakupesha dikisha, ku kanyinganyinga keba, ne ku ditshina dieba, ne ku bupika bukola kuwuvua mukuenzejibua mudimu.

4 Ne nebilua mu dituku adi, ne neuya ne lusumuinu elu kudi mfumu wa ku Babulona, ne wamba: Munyi muakashikila mukengeshi, tshimenga tshia ngolo tshiakashikila!

5 Mukalenga udi mutshibula tshibonga tshia bena bubu, makombu a bakokeshi.

6 Yeya wakatûta bantu mu tshiji ne mikumu mitungunuka, yeya wakakokeshu bisamba mu tshiji, udi ukengeshibua, ne nansha umua udi ukukandika.

7 Buloba bujima budi ne dikisha, ne budi ne ditalala; badi batudika mu kuimba.

8 Eyowa, mitshi ya cyprès idi

isanka bua dibutuka dieba, ne kabidi mitshi ya cèdre ya ku Lebanona, yamba: Katshia wapuekeshibua, mushimbudi nansha umua kena mulua kututapa to.

9 Ngena wa muinshi mua bulaba wanyungushibu bueba bua kukuakidila ku dilua dieba; udi usonsola bafua bueba, mena ba banena bonsu ba pa buloba; udi mujula pa nkuasa ya butumbi bafmfumu bonsu ba bisamba.

10 Bonsu nebakula ne bamba kûdi: Udi peba mulua muteketa bu tuetu anyi? Udi mulua bu mutudi anyi?

11 Bunena bueba buapuekeshibu mu lukita; mutoyi wa nzenza yebe kawena umvuika to; bikusu biatangalakanyi muinshi mueba, ne bikusu biakubuikidi.

12 Wamonyi muwaponyi kumbuka mu diûlu, Ô Lusifele, muana wa mu lunkelu! Ûpudibu panshi, wakatekesha bisamba!

13 Bualu udi muamba mu mutshima weba: Nembanda kûlu mu diûlu, nemandisha nkuasa wanyi wa butumbi kupita mitoto ya Nzambi; nensomba pa mukuna wa tshisangilu, ku nseka ya ku node;

14 Nembanda kûlu kupita bula bua mavuba; nengikala bu mudi Mutamba Bunena.

15 Kadi neupuekeshibua mu ngena, ku nseka ya tshina.

16 Badi bakumona nebatangila pabuipi kûdi, ne bakunanela meji, ne bamba: Ewu muntu wakazakeja buloba, wakabukula makalenga anyi?

17 Ne kuvuija buloba bu tshipela, ne kubutula bimenga biapu, ne kakunzulula nzubu wa bena lukanu benda anyi?

18 Bamfumu bonsu ba bisa-mba, eyowa, bonsu buabu, badi balala mu butumbi, yonsu wabu mu nzubu muenda.

19 Kadi udi muimanshibua pambelu pa lukita lueba bu mudi ditamba dipita bubi, ne tshishadi tshia badi bashibeyibua, batubudibua ne muela wa mvita, badi bapueka ku mabua a mu tshina; bu tshitalu tshidiatakajibua mu makasa.

20 Kuakusangishibua nabu mu dijikibua to, bua bualu bua udi mubutula bulaba bueba ne mushibeya bantu beba; ndelanganyi ya benji ba bibi kayakumanyibua to.

21 Longololayi kushipa bua bana benda bua malu mabi a batatuabu, bua kabajuki, anyi bashi mu bulaba, anyi buwuji mpala wa buloba ne bimenga to.

22 Mukalenga wa Misumba udi wamba ne: Bualu nenjuka bua kubaluisha; Mukalenga udi wamba ne: Ne nenshipa dina, ne tshishadi, ne muana wa baluma, ne muana wa baluma wa muanabu kudi Babulona.

23 Mukalenga wa Misumba udi wamba ne: Nemuenza kabidi muaba wa nkesa, ne bisensa bia mâyi; ne nemmukomba ne lukombu lua dibutula.

24 Mukalenga wa Misumba udi muditshipa wamba: Bushuwa bu mundi muela meji buabi, nanku

nebilua; ne bu mundi mulongolola, nanku nebienzeka—

25 Ne nentuala Muena Ashû mu bulaba buanyi, ne pa mikuna anyi mmudiatakaja mu makasa; pashisha tshikokedi tshienda netshiumbuka kudibu, ne bujitu buenda nebumbuka pa makaya abu.

26 Etshi tshidi kipatshila kadi kalongolodibua bua buloba bujima; ne etshi tshidi tshianza tshidi tshiôlola pa bisamba biosu.

27 Bualu Mukalenga wa Misumba uvua mulongolola, ne nganyi wakupula? Ne tshianza tshienda tshidi tshiôlola, ne nganyi watshikudimuna?

28 Mukiya ewu uvua mu tshidimu tshiakafua mfumu Ahaza.

29 Kusanki to, Peleshete mujima, bua bualu bua mulangala wa wakakutûta udi mutshibuka; bualu ku muji wa nyoka nekupatuka nyoka wa dikâla, ne mamuma enda neikala nyoka wa mbûka wa kapia.

30 Ne bana ba kumpala ba bapela nebadia, ne bakengi nebalala panshi kabayi ne njiwu to; ne nenshipa muji weba ne tshiyola, ne netshishipa tshishadi tshieba.

31 Ela mikunda, Ô tshibuelelu; bila, Ô tshimenga; wewa, Peleshete mujima, wamuangalaki; bualu nekuluila ku node muishi, ne nansha umua neikala nkayenda mu meba mamufundila.

32 Ntshinyi tshiandamuna pashisha batumbua ba bisamba? Ne Mukalenga udi muasa Siona,

ne bapela ba bantu benda nebe-
yemena kudiyi.

SHAPITA 25

*Nefi udi utumbila mu diakula pa-
toka—Mambi a Yeshaya neumvui-
bua mu matuku a ndekelu—Bena
Yuda nebapingana ku Babulona,
nebatshiamakaja Mashiya, ne ne-
batangalajibua ne nebanyasudi-
bua—Nebapingajibua pitabuijabu
Mashiya—Nealua diambedi bidimu
nkama isambombo kunyima kua
Lehi mumbuka ku Yelushalema—
Bena Nefi badi balama mikenji ya
Mose ne bitabuija mu Kilisto, udi
muikala Wa Tshijila wa Isalele. Pa-
buiji ne 559-545 k.d.K.*

MPINDIEWU, mema, Nefi, ndi nga-
kula kakesa pa mêyi andi mu-
funda, avua makudibua kudi
mukana mua Yeshaya. Bualu mo-
nayi, Yeshaya wakakula bintu bia
bungu bivua bikala bikola bua ba
bungu ba ku bantu banyi kumvua;
bualu kabena bamanya bitangila
mushindu wa kuamba ku Nyuma
munkatshi mua bena Yuda to.

2 Bualu mema, Nefi, ntshiena
mubalongesha bintu bia bungu bi-
tangila mushindu wa bena Yuda
to; bualu midimu yabu ivua mi-
kala midimu ya mîdima, ne bie-
nzedi biabu bivua bikala bienzedi
bia malu mapita bubu.

3 Pananku, ndi mfundila bantu
banyi, kudi aba bonsu bapeta bi-
ntu bindi mfunda ebi kunyima
eku, bua ne bamanya bitungu
bia Nzambi, bua ne bidi bilua
pa mutu pa bisamba bionsu,

bilondeshila ku dîyi didiye mua-
kula.

4 Pananku, telejayi, Ô bantu ba-
nyi, badi bikala ba mu nzubu wa
Isalele, ne teyayi matshi ku mêyi
anyi; bua bualu bua mudi mêyi
a Yeshaya kâyi patoka kunudi to,
nansha nanku adi patoka kudi
bonsu badi buwula ne nyuma
wa buambi. Kadi ndi nupesha
buambi, bilondeshila ku nyuma
udi munda muanyi; pananku ne-
ngamba ku Nyuma bilondeshila
ku patoka padi pikala nanyi ku
tshikondungakapatuka mu Ye-
lushalema ne tatuanyi; bualu mo-
nayi, anyima wanyi udi usankila
mu kuakula patoka kudi bantu
banyi, bua balonga.

5 Eyowa, ne anyima wanyi udi
usankila mu mêyi a Yeshaya,
bualu ndi mupatuka mu Yelu-
shalema, ne mesu anyi adi ma-
mona malu a bena Yuda, ne ndi
mumanya ne bena Yuda badi bu-
mvua malu a bambi, ne kakuena
nansha bantu bakuabu badi bu-
mvua malu avua makuila bena
Yuda bu mudibu to, amu bikala
ne badi balongeshibua ku mushi-
ndu wa malu a bena yuda.

6 Kadi monayi, mema, Nefi,
ntshiena mulongesha bana ba-
nyi ku mushindu wa bena Yuda
to; kadi monayi, mema, panyi
nkayanyi, mvua muikadila mu
Yelushalema, bua nanku ndi
mumanya bitangila bitupa bia
ku mpenga yonsu; ne ndi mua-
kula kudi bana banyi bitangila
bitungu bia Nzambi, bidi bilua
munkatshi mua bena Yuda, kudi

bana banyi, bilondeshila ku biosu bidi Yeshaya muakula, ne ntshiena mbifunda to.

7 Kadi monayi, ndi ntungunuka ne buambi buanyi nkayanyi, bilondeshila ku patoka panyi; mudi mumanyina ne muntu kena mua kutupakana to; nansha nanku, mu matuku âkumbajibua mambi a Yeshaya, bantu nebamanya bushuwa, mu bikondu bialuawu.

8 Bua nanku, adi a mushinga kudi bana ba bantu, ne udi utshinka ne ka'ena to, kudibu ndi ngakula nangananga, ne nendombola mēyi anyi kudi bantu banyi nkayanyi; bualu ndi manya ne neikala a mushinga kudibu mu matuku a ndekelu; bualu mu dituku adi neba'umvua; bua nanku, bua diakalenga diabunye ndi muwafunda.

9 Ne bu mudi lukongu lua bantu lumua luikala lubutuka munkatshi mua bena Yuda bua bualu bua malu mabi, mena momumua badi babutuka ku tshikondu ne tshikondu bilondeshila ku malu mabi abu; ne nansha umua wabu wakubutuka amu bikala bidianjila kubambila kudi bambi ba Mukalenga.

10 Bua nanku, bivua bikala bibambila bitangila dibutuka dialua pa mutu pabu, katataka kunyima kua tatuanyi mumbuka ku Yelushalema; nansha nanku, bavua bapapisha mitshima yabu; ne bilondeshila ku buambi buanyi badi bikala babutuka, kumbusha badi bambudibua bakuatshibu mu Babulona.

11 Ne mpindiewu etshi ndi ngakula bua bualu bua nyuma udi mudi. Ne nansha muvuabu bikala bambudibua kula nebapingana kabidi, ne nebâsa kabidi mu bulaba bua Yelushalema; bua nanku, nebapingajibua kabidi ku bulaba bua bupianyi buabu.

12 Kadi, monayi, ne bikala ne mvita, ne manunganyi a mvita; ne palua dituku diadimuenesha Umuepela Mulela wa Tatu, eyowa, mena Tatu wa diûlu ne wa buloba, kudibu mu musunye, monayi, nebamubenga, bua bualu bua malu mabi abu, ne dipapisha dia mitshima yabu, ne dîminyina dia nshinga yabu.

13 Monayi, nebamutshiamakaja; ne kunyima kua muladikibua mu lukita bua mutantshi wa matuku asatu neajuka ku bafua, ne londapu mu mapuapua enda; ne bonsu bitabuija mu dîna dienda nebapandishibua mu bukalenga bua Nzambi. Pananku, anyima wanyi udi usankila kumba ku Nyuma bimumutanga, bualu ndi mumona dituku dienda, ne mutshima wanyi udi unemesha dîna dienda dia tshijila.

14 Ne monayi nebilua ne kunyima kua Mashiya mujuka ku bafua, ne mudimuenesha kudi bantu benda, kudi bungu bonsu buabu bitabuija mu dîna dienda, monayi, Yelushalema neabutuka kabidi; bualu diakabi kudibu badi baluisha Nzambi ne bantu ba ekelezia wenda.

15 Pananku, bena Yuda nebatangalajibua munkatshi mua

bisamba bionsu; eyowa, ne Babulona kabidi neabutuka; bua nanku, bena Yuda nebatangalajibua kudi bisamba bionsu.

16 Ne kunyima kua bikala batangalajibua, ne Mukalenga Nzambi mubanyasula kudi bisamba bikuabu bua mutantshi wa bikondu bia bungi, eyowa, mena panshi ku tshikondu ne tshikondu tô ne pitabujijabu bua kuitabuija mu Kilisto, Muana wa Nzambi, ne bupikudi, budi kabuyi ndekelu bua bukua bantu bonsu—ne pâlua dituku ditabujijabu Kilisto, ne diatendelelabu Tatu mu dîna dienda, ne mitshima mikezuka ne bianza bitoka, ne kabayi bindila Mashiya mukuabu nansha, apu, mu tshikondu atshi, dituku nedilua diakengedibuabi ne bitabuija malu â.

17 Ne Mukalenga neela tshianza tshienda kabidi musangu muibidi bua kupinguluja bantu benda kumbuka ku ngikadilu wabu wa dijimina ne dipona. Bua nanku, neatuadija kuenza mudimu munena ne bualu bua dikema munkatshi mua bana ba bantu.

18 Bua nanku, neatuala mêyi enda kudibu, mina mêyi âbalumbuluisha ku dituku dia ku nshikidilu, bualu nebapeshibuawu bua kipatshila ka kubitabujija Mashiya mulelela, uvua mubengibua kudibu; ne bua kubitabujija ne kabajingi kuindila kabidi bua Mashiya mukuabu alua to, bualu kakuakuikala mukuabu walua to, amu bikala Mashiya wa

mafi washima bantu; bualu kudi amu Mashiya umua udi muakudibua kudi bambi, ne Mashiya awu nyeye wabengibua kudi bena Yuda.

19 Bualu bilondeshila ku mêyi a bambi, Mashiya udi ulua bidimu nkama isambombo katshia ku tshikondu tshiakumbuka tatuanyi ku Yelushalema; ne bilondeshila ku mêyi a bambi, ne kabidi dîyi dia muanjelu wa Nzambi, dîna dienda nedikala Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi.

20 Ne mpindiewu, bana betu, ngakudi patoka bua kanutupakanyi to. Ne bu mudi Mukalenga Nzambi wakapatula Isalele ku bulaba bua Ejipitu ne moyo, ne wakapesha Mose bukola bua ne ôndopa bisamba kunyima kua bikala basumibua kudi nyoka ya lulengu, bobu bakupa mesu abu kudi nyoka wakajulaye kumpala kuabu, ne kabidi wakamupesha bukola bua ne atûta dibua ne mâyi alopoka; eyowa, monayi ndi ngamba kunudi, ne bu mudi malu â malelela, ne bu mudi Mukalenga ne moyo, ka-kuena dîna dikuabu dipeshibua muinshi mua diûlu amu bikala Yezu Kilisto ewu, undi mukuila, kudi muntu mua kupandishibuila.

21 Pananku, bua bualu ebu Mukalenga Nzambi udi mulaya kundi ne malu â andi mfunda nealamibua ne akubibua, ne neapitshishibua kudi ndelanganyi yanyi, ku tshikondu ne

tshikonde, bua dilaya diukumba-jibua kudi Yosefe, ne ndelanganyi yenda kayakufua nansha bu muikalaku buloba.

22 Bua nanku, malu â neaya ku tshikonde ne tshikonde bu muikalaku buloba; ne neaya bilondeshila ku disua ne nsankilu wa Nzambi; ne bisamba bikala nawu nebilumbuluishibua ku diwu bilondeshila ku mêyi adi mafundibua.

23 Bualu tudi tukuata mudimu ne dinanukila bua kufunda, bua kuitabujija bana betu balela, ne kabidi bana betu, bua kuitabujija mu Kilisto, ne bua kuikala balengeja ne Nzambi; bualu tudi bamanya ne tudi tupandishibua kupitshila ku ngâsa, kunyima kua bionsu bitudi mua kuenza.

24 Ne, nansha mutudi tuitabujija mu Kilisto, tudi tulama mikenji ya Mose, ne bindila Kilisto ne disuminyina kudi Kilisto, tô ne pâkumbajibua mikenji.

25 Bualu, bua ndekelu ewu mikenji ivua mipeshibua; bua nanku mikenji idi milua mifua kutudi, ne tudi bavuijibua ne moyo mu Kilisto bua bualu bua ditabujija dietu; nansha nanku tudi tulama mikenji bua bualu bua mikandu.

26 Ne tudi tuakula bitangila Kilisto, tudi tusankila mu Kilisto, tudi tuyisha bitangila Kilisto, tudi tuamba ku Nyuma bitangila Kilisto, ne tudi tufunda bilondeshila ku mambi etu, bua ne bana betu balela bamanya kua kutangidilabu bua dilekedibua dia mibi yabu.

27 Pananku, tudi tuakula bitangila mikenji ne bua bana betu balela bamanya kufua kua mikenji; ne bobu, ku dimanya dia kufua kua mikenji, bindila moyo awu udi muikala mu Kilisto, ne bamanya bua ndekelu kayi mikenji ivua mipeshibua. Ne kunyima kua mikenji mikumbajibua mu Kilisto, ne kabapishi mitshima yabu kudiye pajika mikenji.

28 Ne mpindiewu monayi, bantu banyi, nudi bantu ba nshingu mîminyina; pananku, ndi muakula patoka kunudi, ne kanuena mua kupanga kumvua to. Ne mêyi andi muakula neanui-manyina bu bujadiki; bualu adi makumbana bua kulongesha muntu yonsu njila muakana: bualu njila muakana udi kuitabujija Kilisto ne kumuvila to; bualu ku dimuvila, nudi nuvila kabidi bambi ne mikenji.

29 Ne mpindiewu monayi, ndi ngamba kunudi ne njila muakana udi kuitabujija mu Kilisto ne kumuvila to; ne Kilisto udi Wa Tshijila wa Isalele; pananku nudi ne tshia kuinama kumpala kuenda, ne kumukukuila ne bukutu buenu bonsu, meji enu onsu, ne makanda enu onsu, ne anyima yenu mijima; ne binuenza nanku, kanuakuimanshibua to nansha muni.

30 Ne, monsu muakengedibuabi, nudi ne tshia kulama midimu ne milulu ya Nzambi tô ne pâkumbajibua mikenji ivua mipeshibua kudi Mose.

SHAPITA 26

Kilisto nealongesha bena Nefi—Nefi udi udianjila kumona dibutuka dia bantu benda—Nebakula ku lupuisi—Bena Bisamba bia Benda ne-bâsa ma'ekelezia a mafi ne bipungidi bia mu musokoku—Mukalenga udi ukandika bantu bua kuenza buakuidi bua mafi. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE kunyima kua Kilisto mujuka ku bafua neadileja kunudi, bana banyi, ne bana betu bananga; ne mēyi ânuambilaye neikala mikenji inuenza.

2 Bualu monayi, ndi ngamba kunudi ne ndi mumona ne nkongu ya bungi neipita, ne nekuikala mvita mikola ne makokokangana makola munkatshi mua bantu banyi.

3 Ne kunyima kua Mashiya mulua, nekuikala bimanyinu bipeshibua kudi bantu banyi bia diledibua dienda, ne kabidi dia lufu luenda ne dibika dienda dia ku lufu; ne dituku adi nedikala dinena ne ditshinyisha kudi bena bubu, bualu nebafua; ne badi bafua bua bualu bua badi bipata bambi, ne bansantu, ne babâsa mabua, ne babashibeya; bua nanku lubila lua mashi a bansantu nelubanda kûlu kudi Nzambi kumbukila panshi mu buloba bua kubafunda.

4 Pananku, bonsu badi bikala baditambishi, ne badi benza malu mapita bubu, dituku dilualua nedibashidisha, Mukalenga wa Misumba udi wamba, bualu nebukala bu nsona.

5 Ne badi bashipa bambi, ne bansantu, ndondu ya buloba ne-bubadinyisha, Mukalenga wa Misumba udi wamba; ne mikuna neibabuikila, ne mvunda neibambula kula, ne nzubu minena neibaponela ne ibapanda bipesa ne neibaboza balua musenga.

6 Ne nebakumbudibua ne makubakuba, ne mipenyi, ne manyungana a buloba, ne mishindu yonsu ya dinyanguka, bualu kapia ka tshiji tshia Mukalenga nekatemeshidibua, ne nebukala bu nsona, ne dituku dilualua nedibavingutula, Mukalenga wa Misumba udi wamba.

7 Ô dikenga, ne dipampakana dia anyima wanyi bua dijimija dia bashibeyishibua ba ku bantu banyi! Bualu mema, Nefi, ndi mudimona, ne didi pepi kumvingutula ku mpala kua Mukalenga; kadi ndi ne tshia kubila kudi Nzambi wanyi: Njila yeba idi miakana.

8 Kadi monayi, bakana badi bumvuila mēyi a bambi, ne kabena babashipa to, kadi badi bindila kudi Kilisto ne disuminyina bua bimanyinu bidi bipeshibua, nansha bua dikengeshibua dionsu—monayi, badi aba bâbenga kufua.

9 Kadi Muana wa Buakana neabapatukila; ne neabôndopa, ne nebukala ne ditalala nenda, tō ne pikala nkongu ya bantu isatu mipita, ne pikala ba bungi ba mu lukongu lua bantu luinayi bapita mu buakana.

10 Ne papita malu â dinyanguka

dia lubilu nedilua kudi bantu banyi; bualu, nansha bua m-kenga a anyima wanyi, ndi mudimona; pananku, ndi mumanya ne nedilua; ne badi badipana bua tshianana; bualu bua difutu dia diditambisha diabu ne dia buse-nji buabu, nebapola dinyanguka; bualu bua badi badilekela kudi diabulu ne badi basungula midimu ya mîdima pamutu pa bu-kenka, bua nanku badi ne tshia kupueka mu ngena.

11 Bualu Nyuma wa Mukalenga kakukuata mudimu diba dionsu ne muntu to. Ne padi Nyuma ule-kela kukuata mudimu ne muntu, pashisha dinyanguka didi dilua lubilu, ne etshi tshidi tshibunga-mija anyima wanyi.

12 Ne bu mungakudi bitangila ditabujija Bena Yuda ne Yezu udi Kilisto muina, bidi bikengedibua ne Bena Bisamba bia Benda bitabujijibua pabu ne Yezu udi Kili-sto, Nzambi wa Tshiendelela;

13 Ne udi udimuenesha kudi bonsu badi bamuitabuija kudiye, ku bukola bua Nyuma wa Tshi-jila; eyowa, kudi tshisamba tshio-nsu, bisa bionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu, wenza bishima bikola, bimanyinu ne malu a di-kema, munkatshi mua bana ba bantu bilondeshila ku ditabuija diabu.

14 Kadi monayi, ndi ngamba ku Nyuma kunudi bitangila matuku a ku ndekelu; bitangila matuku âtualala Mukalenga Nzambi malu â kudi bana ba bantu.

15 Kunyima kua ndelanganyi

yanyi ne ndelanganyi ya bana betu ba baluma mishinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne mitûtshibua kudi bena bisamba bia benda; eyowa, kunyima kua Mukalenga Nzambi mubatudila ku mpenga yonsu, ne mubatshi-ntshimikila ne dibûla, ne muba-judila bisokomenu; ne kunyima kua bapuekela mu lupuishi, bua ne kabakuikalaku to, nansha nanku mêyi a bakana neafundibua, ne masambila a bena lulamatu neumvuika, ne bonsu badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija kabakupuishibua moyo to.

16 Bualu aba bâbutuka neba-kula kudibu ku buloba, ne dia-kula diabu nedikala dia panshi dipatukila ku lupuishi, ne dîyi diabu ne dikala bu dia udi utempa mbuku; bualu Mukalenga Nzambi neamupesha bukola, bua anungana buabu, mena bu bivua bibapatukila mu bulaba; ne dia-kula diabu nedinungana ku lupuishi.

17 Bualu Mukalenga Nzambi udi wamba: Nebafunda malu enjibua munkatshi muabu, ne neafundibua ne neakangibua mu mukanda, ne badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija kabakuwupeta to, bualu badi bakeba bua kunyangakaja malu a Nzambi.

18 Pananku, bu muvua bavua babutuka bavua bikala babutuka lubilu; ne musumba wa batshinyishi babu newikala bu bisota bidi bipepuka—eyowa, Mukalenga Nzambi udi wamba:

Nebikala mu kasunsa, tshimpi-tshimpi—

19 Ne nebilua, ne badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija nebatûtshibua kudi tshianza tshia bena bisamba bia benda.

20 Ne bena bisamba bia benda badi badibandisha mu diditambisha dia ku mesu abu, ne badi batetuka, bua bualua bua bunena bua dibua dia ditetuka diabu, bua ne badi bâsa ma'ekelezia a bungu; nansha nanku, badi bapepeja bukola ne bishima bia Nzambi, ne badiyisha lungenyi luabu nkayabu ne dimanya diabu nkayabu, bua bapeta makasa ne ba-boza mpala wa bapela.

21 Ne kudi ma'ekelezia a bungu mâsa adi alela malakana, ne luntûta lua bungu, ne meji mabi.

22 Ne kudi kabidi bipungidi bia mu musokoku, bu mu bikondu bia kala, bilondeshila ku bipungidi bia diabulu, bualu udi mufuki wa malu onsu; eyowa, mufuki wa dishipeyangana, ne wa midimu ya mu mîdima; eyowa, ne udi ubalombola ku nshingu ne nshinga wa lin, tô ne mua basuikaye ne mionji yenda mikola bua kashidi.

23 Bualu monayi, bana betu bananga, ndi ngamba kunudi ne Mukalenga Nzambi kena wenza mu mîdima to.

24 Kena wenza tshintu to amu bikala bua dikuatshisha dia ba pa buloba; bualu udi munanga ba pa buloba, mena bua ne udi ufila moyo wenda bua akoka bantu

kudiye. Bua nanku, kena ukandika nansha umua to ne kabalu kuangata lupandu luenda to.

25 Monayi, udi ubila nansha kudi umua, wamba: Umbuka kundi? Monayi ndi ngamba kunudi, To; kadi udi wamba: Luayi kundi nuenu bonsu ndekelu ya buloba, sumbayi mabela ne buitshi, kakuyi makuta ne kakuyi mushinga to.

26 Monayi, udi muelela nansha umua mukenji ne apatuka mu nsunagoga yabu, anyi mu nzubu ya ditendelela anyi? Monayi, ndi nnuambila ne, To.

27 Udi muelela nansha umua mukenji ne kabangatshi lupandu luenda anyi? Monayi ndi nnuambila, To; kadi udi mulupesha tshianana kudi bantu bonsu; ne udi muelela bantu benda mukenji ne bitabujija bantu bonsu bua dikudimuna dia mutshima.

28 Monayi, Mukalenga udi muelela muntu nansha umua mukenji ne kapetshi buimpa buenda anyi? Monayi, ndi ngamba kunudi, To; kadi bantu bonsu badi ne bunema muntu yonsu bu mudi mukuabu, ne nansha umua kena mukandikibua to.

29 Udi wela mukenji ne kakui-kadi buakuidi bua mafi to; bualu, monayi, buakuidi bua mafi budi bua ne bantu bayisha ne badi-pitshisha bu bukenka kudi ba pa buloba, bua bapeta makasa ne lumu lua kudi ba pa buloba; kadi kabena bakeba diakalenga dia Siona to.

30 Monayi, Mukalenga udi

ukandika bualu ebu; pananku, Mukalenga Nzambi udi muela mukenji ne bantu bonsu bikala ne bunangi, buina bunangi budi dinanga. Ne pa kumbusha bikala ne bunangi badi tshianana. Pananku, bikalabu ne bunangi kabakulekela mukuatshi wa mudimu wa mu Siona afua to.

31 Kadi mukuatshi wa mudimu wa mu Siona neakuata mudimu bua Siona; bualu biakuatabu mudimu bua makuta nebfua.

32 Ne kabidi, Mukalenga Nzambi udi muela mukenji ne bantu kabashipeyanganyi to; ne kabashimi to, ne kabibi to; ne kabangatshi dîna dia Mukalenga Nzambi wabu tshianana to; ne kabalakananyi to; ne kabikadi ne meji mabi to; ne kabakokanganyi muntu ne mukuenda to; ne kabendi masandi to; ne kabenji tshintu nansha amua a ku malu â to; bualu ewu onsu udi u'enza neafua.

33 Bualu nansha amua a ku malu mabi â adi avuila kudi Mukalenga; bualu udi wenza tshidi tshimpa munkatshi mua bana ba bantu; ne kena wenza tshintu nansha tshimua tshidi katshiyi patoka kudi bana ba bantu to; ne udi ubaikila bonsu bua kulua kudiye ne kuangata buimpa buenda; ne kena ubengela nansha umua udi ulua kudiye to, bafika ne batoka, bapika ne badikadila, baluma ne bakaji; ne udi uvuluka bampakanyi; ne bonsu badi momumua kudi Nzambi, bubidi muena Yuda ne Muena tshisamba tshia benda.

SHAPITA 27

Mîdima ne dipambuka nebibuikila buloba mu matuku a ku ndekelu—Mukanda wa Molomo neulopoka—Bajadiki basatu nebajadika bua mukanda—Muntu wa dimanya neamba ne kena mua kubala mukanda udi mukanga to—Mukalenga neenza mudimu munena ne bualu bua dikema—Fuanjikija ne Yeshaya 29. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

KADI monayi, mu matuku a ku ndekelu, anyi mu matuku a Bena Bisamba bia Benda—eyowa, monayi bisamba bionsu bia Bena Bisamba bia Benda, ne kabidi Bena Yuda, bonsu bâlua pa bulaba ebu ne bâlua pa malaba makuabu, eyowa, mena pa malaba onsu a buloba, monayi, nebakuatshika ne malu mabi ne mishindu yonsu ya malu mapita bubi—

2 Ne pâlua dituku adi nebaku mbudibua kudi Mukalenga wa Misumba, ne makubakuba ne ne dinyungana dia buloba, ne ne mutoyi mukola, ne ne mvula wa tshipepela, ne ne mvula wa muvimbi, ne ne ludimi lua kapia kabutudi.

3 Ne bisamba bionsu bidi biluisha Siona, ne bidi bimukengesha nebikala bu tshilota tshia tshimônyi tshia butuku; eyowa, nebikala kudibu mena bu kudi muntu udi ne nzala udi ulota, ne monayi udi udia, kadi udi ubika ne anyima wenda udi mutupu; anyi bu mudi kudi muntu udi ne nyota udi ulota, ne monayi udi unua, kadi udi ubika ne monayi

udi ne mateketa, ne anyima wenda udi mutupu; eyowa, mena momumua musumba wa bisa-mba bionsu neuluisha Mukuna wa Siona.

4 Bualu monayi, nuenu bonsu badi benza malu mabi, imanayi ne kemayi, bualu nenubila bikola, ne nenudila; eyowa, nenuikala bakuatshika kadi kabiyi ne mvinyo to, nenulenduka kadi kabiyi ne mâluvu makola to.

5 Bualu monayi, Mukalenga udi munupumuina nyuma wa tulu tukola. Bualu monayi, nudi bakanga mesu enu, ne nudi babe-nga bambi; ne bakokeshi benu, ne bamonyi udi mubuikila bua bualu bua malu mabi enu.

6 Ne nebilua ne Mukalenga Nzambi neatuala kunudi mêyi a mukanda, ne neikala mêyi a badi balala tshikishi.

7 Ne monayi, mukanda neukangibua; ne mu mukanda nemuikala dibuluila dia kudi Nzambi, ku mbangilu wa buloba tô ne ku ndekelu wabu.

8 Pananku, bua bualu bua malu adi makangibua, malu adi makangibua ka'akufidibua mu dituku dia bubi ne malu mapita bubi bia bantu to. Bua nanku mukanda neulamibua kula nabu.

9 Kadi mukanda neufidibua kudi muntu, ne neafilea mêyi a mukanda, adi mikala mêyi a badi balala tshikishi mu lupuishi, ne neafilea mêyi â kudi mukuabu;

10 Kadi mêyi adi makangibua kakufila to, nansha kakufila mukanda to. Bualu mukanda

neukangibua ku bukola bua Nzambi, ne dibuluila divua dikangibua nedilamibua mu mukanda tô ne tshikonde tshikumbana tshia Mukalenga bua alopoka; bualu monayi, adi abuluila malu onsu ku tshishimikidi tshia buloba tô ne ku ndekelu wabu.

11 Ne dituku didi dilua diabadi-bua mêyi a mukanda avua makangibua pa misonga ya nzubu; ne neabadibua ku bukola bua Kilsto; ne malu onsu neabuluidibua kudi bana ba bantu adi kâyi manji kuikala munkatshi mua bana ba bantu to, ne bionsu bikalaku mena ne ku ndekelu wa buloba.

12 Pananku, mu dituku adi diafidibua mukanda kudi muntu undi muamba, mukanda neusokokibua ku mesu a ba pa buloba, bua ne mesu a nansha umua kâku'umona to amu bikala ne bajadiki basatu nebaumona, ku bukola bua Nzambi, kupitshila kudi wafilabu mukanda; ne nebajadika bua bulelela bua mukanda ne malu adimu.

13 Ne kakuenta nansha mu-kuabu wawumona to, amu bikala bakesa bilondeshila ku disua dia Nzambi, bua kufila bujadiki bua dîyi dienda kudi bana ba bantu; bualu Mukalenga Nzambi udi muamba ne mêyi a badi bena lulamatu neakula bu bivua ku bafua.

14 Bua nanku, Mukalenga Nzambi neatuadija kutuala mêyi a mukanda; ne kupitshila ku mukana mua bungi bonsu bua bajadiki bu mudibi bimulengelela,

neashindamija dîyi dienda; ne diakabi dikala kudi udi ubenga dîyi dia Nzambi!

15 Kadi monayi, nebilua ne Mukalenga Nzambi neamba kudi wafilabu mukanda: Angata mêyi â adi kâyi makangibua to ne afila kudi mukuabu, bua âleja kudi mumanyi, wamba: Bala etshi, ndi nkusengelela. Ne mumanyi neamba: Luaku ne mukanda apa, ne nengabala.

16 Ne mpindiewu, bua bualu bua butumbi bua ba pa buloba ne bua kupeta makasa nebamba nanku, ne bua butumbi bua Nzambi to.

17 Ne muntu neamba: Ntshiena mua kutuala mukanda to, bualu udi mukangibua.

18 Nanku mumanyi neamba: Ntshiena mua kûbala to.

19 Pananku, nebilua, ne Mukalenga Nzambi neafila kabidi mukanda ne mêyi awu kudi udi kayi mumanyi to; ne udi kayi mumanyi to neamba: Ntshiena mumanyi to.

20 Pashisha Mukalenga Nzambi neamba kudiye: Bamanyi kaba-ku'abala to, bualu badi ba'abenga, ne ndi mukumbana bua kuenza mudimu wanyi nkayanyi; Bua nanku neubala mêyi angakupesha.

21 Kulengi malu adi makangibua to, bualu nengatuala mu tshikondu tshikumbana tshianyi nkayanyi; bualu nendeja kudi bana ba bantu ne ndi mukumbana bua kuenza mudimu wanyi nkayanyi.

22 Pananku, pawikala mubala

mêyi andi mukupeshela mukenji, ne mupeta bajadiki bandi mulaya kûdi, pashisha neukanga mukanda kabidi, ne usokoka buanyi, bua nkuba mêyi awudi kuyi mubala to, tô ne pangamona bikumbana, mu lungenyi luanyi nkayanyi bua kubuluila malu onsu kudi bana ba bantu.

23 Bualu monayi, ndi Nzambi; ne ndi Nzambi wa bishima; ne nendeja kudi ba pa buloba ne ndi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi; ne ntshiena ngenza mudimu munkatshi mua bana ba bantu to amu bilonde-shila ku ditabuija diabu.

24 Ne kabidi nebilua ne Mukalenga neamba kudi wabala mêyi afidibua kudiye:

25 Bua monsu mudi bantu aba basemena kundi ne mukana muabu, ne ne mishiku yabu bannemeka, kadi badi bumbusha mitshima yabu kula nanyi, ne ditshina diabu kundi didi dilongeshibua ku malongesha a bantu—

26 Bua nanku, nentuadija kuenza mudimu munena ne wa dikema munkatshi mua bantu aba, eyowa, mudimu munena ne bualu bua dikema, bualu lungenyi lua bena lungenyi ne bamanyi babu nelufua, ne lungenyi lua bena lungenyi babu nelusokokibua.

27 Ne diakabi kudi badi bakeba bikola bua kusokoka Mukalenga tshifufu tshiabu! Ne midimu yabu idi mu mîdima; ne badi bamba: Nganyi udi utumona, ne nganyi

udi mutumanya? Ne badi bamba kabidi ne: Bushuwa, dikudimuna dieba dia malu mpala panshi nediangatshibua ne mushinga bu dîma dia mufingi wa ngesu. Kadi monayi, nendeja kudibu, Mukalenga wa Misumba udi wamba, ne ndi mumanya midimu yabu yonsu. Bualu mudimu newamba bua udi muenza, kena mungenza to anyi? Anyi tshintu tshienza neshiamba bitangila wakatshienza ne, kavua ne ngumvuilu to anyi?

28 Kadi monayi, Mukalenga wa Misumba udi wamba: Nendeja kudi bana ba bantu ne kutshidi mutantshi mukesa ne Lebanona neakudimushibua mpata mufuka; ne mpata mufuka neangatshibua ne mushinga bu wa dîtu.

29 Ne mu dituku adi bapata matshi nebumvua mēyi a mukanda, ne mesu a mpofu neamona kumbuka mu bujimakana ne mu mîdima.

30 Ne batudiji kabidi nebata-nta, ne disanka diabu nedikala mu Mukalenga, ne bapela munkatshi mua bantu nebasankila mu Wa Tshijila wa Isalele.

31 Bualu bushuwa bu mudi Mukalenga ne moyo nebamona ne mutshinyishi udi uvuishibua tshianana, ne mupetudianganyi udi uvingutudibua, ne bonsu badi bakeba malu mabi badi bakoshibua;

32 Ne badi babanda muntu bua dîyi, ne bela diteyi bua udi udiwula mu tshibuelelu, ne bipata muakana bu tshintu tshia tshianana.

33 Bua nanku, nanku Mukalenga udi wamba, nganyi waka-sungila Abalahama, bitangila nzubu wa Yakoba: Yakoba kaku-fua bundu mpindiewu to, nansha mpala wenda kakutokoloka mpindiewu to.

34 Kadi padiye umona bana benda, mudimu wa bianza bianyi, munkatshi muenda, nebamba ne dîna dianyi dia tshijila, ne bamba ne Wa Tshijila wa Yakoba ngua tshijila, ne batshina Nzambi wa Isalele.

35 Kabidi bavua batupakana mu nyuma nebalua ku ngumvuilu, ne bavua banungana nebakuata dilongesha.

SHAPITA 28

Ma'ekelezia a bungi a mafi neyashibua mu matuku a ku ndekelu—Neilongesha malongesha a mafi, a tshianana ne masenji—Dipambuka nedivulangana bua balongeshi ba mafi—Diabulu neikala ne lonji mu mitshima ya bantu—Nealongesha mishindu yonsu ya malongesha a mafi. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu, monayi, bana betu, ngakudi kunudi, bilonde-shila muvua Nyuma munge-nzeja; bua nanku, ndi mumanya ne bushuwa bidi ne tshia kulua.

2 Ne malu a mu mukanda âfundibua neikala ne mushinga munena kudi bana ba bantu, ne nangananga kudi ndelanganyi yetu, idi tshishadi tshia nzubu wa Isalele.

3 Bualu nebilua ne mu dituku

adi ne ma'ekelezia adi mashi-bua, ne ka'ayi bua Mukalenga to, pâmba umua kudi mukuabu: Mona, mema, ndi wa Mukalenga; ne mikuabu neyamba: Mema, ndi wa Mukalenga; ne nanku yonsu neamba ne udi muasa ma'ekelezia, ne ka'ayi bua Mukalenga to—

4 Ne nebakokangana muntu ne mukuenda; ne bakuidi babu nebakokangana muntu ne mukuenda, ne nebalongesha ne dimanya diabu, ne bavila Nyuma wa Tshijila, udi ufila diakula.

5 Ne badi bavila bukola bua Nzambi, Wa Tshijila wa Isalele; ne badi bamba kudi bantu: Telejayi kutudi, ne umvuayi dilongesha dietu; bualu monayi kakuena Nzambi lelu ewu to, bualu Mukalenga ne Musungidi wenji mudimu wenda, ne wafidi bukola buenda kudi bantu;

6 Monayi, telejayi dilongesha dianyi; biambabu kudi tshishima tshienza ku tshianza tshia Mukalenga, kanutshitabuiji to; bualu dituku edi kena Nzambi wa bishima to; ukadi muenza mudimu wenda.

7 Eyowa, ne nekuikala ba bungi bâmba: Diayi, nuayi, ne sankayi, bualu malaba tudi tufua; ne malu onsu neikala bimpa buetu.

8 Ne nekuikala kabidi ba bungi bâmba: Diayi, nuayi, ne sankayi; nansha nanku, tshinayi Nzambi—neabingisha dienza dia mibi mikesa; eyowa, shimayi kakesa, muenenayi muntu bua bualu bua mêyi enda, umbuilayi mukueba tshina; kakuena mômu

njiwu to; ne enzayi malu onsu â, bualu malaba tufuafua; ne bikalabi ne tudi bapîla, Nzambi neatukuma ne mibundabunda mikesa, ne ku ndekelu netupandishibua mu bukalenga bua Nzambi.

9 Eyowa, ne nekuikala ba bungi bâlongesha ku mushindu ewu, malongesha a mafi ne a tshianana ne masenji, ne buwulakana ne diditambisha mu mitshima yabu, ne bakeba bikola bua kusokoka Mukalenga bifufu biabu; ne midimu yabu neikala mu mîdima.

10 Ne mashi a bansantu neabila kumbukila panshi mu buloba bua kubafunda.

11 Eyowa, badi bonsu bumbuka mu njila; badi balua banyanguka.

12 Bua bualu bua diditambisha, ne bua bualu bua balongesha ba mafi, ne malongesha a mafi, ma'ekelezia abu adi milua minyanguka, ne ma'ekelezia abu adi adibandisha; bua bualu bua diditambisha badi buwulakana.

13 Badi banyenga bapela bua bualu bua bitendelelu biabu bilenga; badi banyenga bapela bua bualu bua bilamba biabu bilenga; ne badi bakengesha batudiji ne bapela mu mutshima, bua bualu bua mu diditambisha diabu badi buwulakana.

14 Badi bela nshingu mîminyina ne mitu mûlu; eyowa, ne bua bualu bua diditambisha, ne bubi, ne malu mapita bubi, ne masandi, badi bonsu bapambuka amu pa kumbusha bakesa, badi bikala bayidi badipuekeshi ba

Kilisto; nansha nanku, badi balingodibua, bua ne misangu ya bungi badi batupakana bualu bua mbalongeshibua ku malongesha a bantu.

15 Ô bena lungenyi, ne bama-nyeni, ne babanji, badi buwulakana mu diditambisha dia mitshima yabu, ne bonsu badi bayisha malongesha a mafi, ne bonsu badi benda masandi, ne badi banyangakaja njila muakana wa Mukalenga, diakabi, diakabi, diakabi kudibu, Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu udi wamba, bualu nebakupibua panshi mu ngena!

16 Diakabi kudi badi bipata muakana bu tshintu tshia tshianana ne badi bapenda tshidi tshimpa, ne bamba ne katshiena ne mushinga nansha! Bualu dituku nedilua diakumbula Mukalenga Nzambi lubilu bena pa buloba; ne mu dituku adi dikalabu baboba ntenta mu malu mabi nefafua.

17 Kadi monayi, biakudimuna bena pa buloba mutshima ku bubi buabu ne malu mapita bubi abu kabakubutuka to, Mukalenga wa Misumba udi wamba.

18 Kadi monayi, ekelezia murena ne mupita bubi awu, ndumba wa buloba bonsu, udi ne tshia kupuka panshi, ne diupuka diadi didi ne tshia kuikala dikola.

19 Bualu bukalenga bua diabulu budi ne tshia kubukuka, ne badi ba ku bobu badi ne tshia kusonsodibua ku dikudimuna dia mutshima, anyi diabulu neabakuata ne nkanu yenda ya

tshiendelela, ne basonsodibua ku tshiji, ne bafua;

20 Bualu monayi, mu dituku adi neikala ne lonji mu mitshima ya bana ba bantu, ne neabasonsola ku tshiji tshia tshidi tshimpa.

21 Ne bakuabu neatalaja, ne ababembeleja mu bukubi bua mubidi, bua ne nebamba: Bionsu bidi bimpa mu Siona; eyowa, Siona udi ulubuluka, bionsu bidi bimpa—ne nanku diabulu udinga anyima yabu, ne neabalombola bitulu bitulu ne budimu panshi mu ngena.

22 Ne monayi, bakuabu udi ubomba biteketa biteketa, ubambila kakuena ngena to; ne udi wamba kudibu: Ntshiena diabulu to, bualu kakuena nansha umua—ne nanku udi unungena mu matshi abu, tô ne padiye ubakuata ne nkanu yenda mibi mipita, kudi kakuyi dipatuisha to.

23 Eyowa, badi bakuatshibua ne lufu, ne ngena; ne lufu, ne ngena, ne diabulu, ne bonsu badi bikala bakuatshibua kudibi badi ne tshia kuimana kumpala kua nkuasa wa butumbi wa Nzambi, ne kulumbuluishibua bilondeshila ku midimu yabu, kudibu ne tshia kuyila mu muaba mulongolola buabu, mena dijiba dia kapia ne dia nsufulu, bidi bikala mpaji ya kayiyi ndekelu.

24 Bua nanku, diakabi dikala kudi udi muikala musangalamu Siona!

25 Diakabi dikala kudi udi ubila: Bionsu bidi bimpa!

26 Eyowa, diakabi dikala kudi

udi utelejela ku malongesha a bantu, ne uvila bukola bua Nzambi, ne dipa dia Nyuma wa Tshijila!

27 Eyowa, diakabi dikala kudi udi wamba: Tukadi bapeta, ne katuena ne dijinga dia bikuabu to!

28 Ne mu tshikosu, diakabi kudi bonsu badi bazakala, ne badi bafika tshiji bua bualu bua bulelela bua Nzambi! Bualu monayi, udi muibakibua pa dibua udi ubupeta ne musangelu; ne udi muibakibua pa tshishimikidi tshia lusenga udi uzakala ne kalu kupona.

29 Diakabi dikala kudi wamba: Tukadi bapeta dîyi dia Nzambi, ne katuena ne dijinga dikuabu dia dîyi dia Nzambi to, bualu tudi ne dikumbana!

30 Bualu monayi, Mukalenga Nzambi udi wamba: Nempesha kudi bana ba bantu mulongu pa mulongu, dilongesha pa dilongesha, apa kakesa, kuaka kakesa; ne babeneshibua bobu badi batelejela malongesha anyi, ne bateya ditshi ku mubelu wanyi, bualu ne bapeta lungenyi; bualu kudi udi wakidila nempesha bipita; ne kudi badi bamba, Tudi ne bikumbana, kudibu nebinyengibua mena tshidibu natshi.

31 Mulawu udi kudi udi mueyemena kudi muntu, anyi udi wenza musunyi diboku dienda, anyi watelejela malongesha a bantu, amu papeshibua malongesha abu ku bukola bua Nyuma wa Tshijila.

32 Diakabi dikala kudi Bena Bisamba bia Benda, Mukalenga wa

Misumba udi wamba! Bualu nansha nanku nendepeshelula diboku dianyi ku dituku ne dituku, nebamvila; nansha nanku, nengikala ne lusa kudibu, Mukalenga Nzambi udi wamba, biakudimunabu mutshima ne bialuabu kundi; bualu diboku dianyi didi diôlola dituku dijima, Mukalenga Nzambi udi wamba.

SHAPITA 29

Bena Bisamba bia Benda ba bungi nebabenga Mukanda wa Molomo—Nebamba ne, Katuena ne dijinga dia Bibiliya mukuabu to—Mukalenga udi wakula kudi bisamba ba bungi—Nealumbuluishila ba pa buloba ku mikanda ikala mifundibua. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

KADI monayi, nekuikala ba bungi—mu dituku adi pângatua-dija kuenza mudimu wa dikema munkatshi muabu, bua ne mvuluka bipungidi bianyi bindi muenza kudi bana ba bantu, bua ne ngela tshianza tshianyi kabidi musangu muibidi bua kuangatulula bantu banyi, badi bikala ba mu nzubu wa Isalele;

2 Ne kabidi, bua ne mvuluka malaya amvua mulaya kûdi, Nefi, ne kabidi kudi tatueba, bua ne nemvuluka ndelanganyi yenu; ne bua ne mêyi a ndelanganyi yenu neapatukila mukana muanyi aya kudi ndelanganyi yenu; ne mêyi anyi neela kashiba ne ku ndekelu ya buloba, bua tshimanyinu kudi bantu banyi, badi ba mu nzubu wa Isalele;

3 Ne bua bualu bua mēyi anyi neela kashiba—ba bungu ba Bena Bisamba bia Benda nebamba: Bibiliya! Bibiliya! Tudi ne Bibiliya, ne kakuena mua kuikala Bibiliya mukuabu to.

4 Kadi nanku Mukalenga Nzambi udi wamba: Ô bapota, nebi-kala ne Bibiliya; ne neapatukila kudi bena Yuda, bantu banyi ba tshipungidi tshia kala. Ne tuasanka kayi tudibu natu bua bena Yuda bua Bibiliya udibu bapetela kudibu? Eyowa, Bena Bisamba bia Benda badi bumvuija tshinyi? Badi bavuluka mpaji, ne midimu, ne ntatu bia bena Yuda, ne dinanukila diabu kundi, mu dituala lupandu kudi Bena Bisamba bia Benda anyi?

5 Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, nudi bavuluka bena Yuda, bantu banyi ba tshipungidi tshia kala anyi? To; kadi nudi babatshipa, ne babakina, ne kanuena bakeba bua kubangatulula to. Kadi monayi, nempingaja malu onsu â pa mitu yenu nkayenu; bualu mema Mukalenga ntshiena mupua bantu banyi moyo to.

6 Wewa mupota, wamba: Bibiliya, tudi ne Bibiliya, ne katuena ne dijinga dia Bibiliya mukuabu to. Nudi bapeta Bibiliya kabiya bua bena Yuda anyi?

7 Kanuena bamanya ne kudi bisamba kupita tshimua anyi? Kanuena bamanya ne mema, Mukalenga Nzambi wenu, ndi mufuka bantu bonsu, ne ndi mvuluka badi pa bidila bia mu mbuwa; ne ndi nkokesha mu diûlu mûlu ne

panshi pa buloba; ne ndi ntuala dîyi dianyi kudi bana ba bantu, eyowa, mena pa bisamba bionsu bia pa buloba anyi?

8 Bua tshinyi nudi nunungana, bualu bua ne nenupeta dîyi dianyi dikuabu anyi? Kanuena bamanya ne bujadiki bua bisamba bibidi budi njadikilu kunudi ne ndi Nzambi, ne ndi mvuluka tshisamba tshimua bu mudi tshikuabu anyi? Bua nanku, ndi ngamba mēyi a momumua kudi tshisamba tshimua bukudi tshikuabu. Ne pâtuilangana bisamba pamua bujadiki bua bisamba bibidi nebutuilangana pamua kabidi.

9 Ne ndi ngenza nanku bua kujadika kudi ba bungu ne ndi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi; ne ndi ngakula mēyi anyi bilondeshila ku nsankilu wanyi nkayanyi. Ne bualu ndi muakula dîyi dimua kanuena kutshinka to ne ntshiena mua kuakula dikuabu to; bualu mudimu wanyi kawena muanji kujika to; nansha kawakujika to tô ne ku ndekelu wa muntu, nansha ku tshikonde atshi tô ne bua kashidi.

10 Pananku, bualu bua nudi ne Bibiliya kanutshinki ne udi mukala ne mēyi anyi onsu to; nansha kanutshinki ne ntshiena mufundishisha mukuabu to.

11 Bualu ndi mpesha bantu bonsu mukenji, konsu ku esete ne ku wesete, ne ku node, ne ku sude, ne ku bidila bia mu mbuwa, ne bafunda mēyi andi ngakula

kudibu; bualu mu mikanda ya-fundibua nendumbuluishila ba pa buloba, muntu yonsu bilonde-shila ku midimu yenda, bilonde-shila ku tshidi tshifundibua.

12 Bualu monayi, nengakula kudi Bena Yuda ne nebatshifunda; ne nengakula kabidi kudi Bena Nefi ne nebatshifunda; ne nengakula kabidi kudi bisa bi-kuabu bia ku nzubu wa Isalele, bindi mulombola kula, ne nebatshifunda; ne nengakula kabidi kudi bisamba bionsu bia pa buloba ne nebatshifunda.

13 Ne nebilua ne Bena Yuda ne-bikala ne mēyi a Bena Nefi, ne Bena Nefi ne-bikala ne mēyi a bena Yuda; ne bena Nefi ne bena Yuda ne-bikala ne mēyi a bisa bi-jimina bia Isalele; ne bisa bijimina bia Isalele ne-bikala ne mēyi a bena Nefi ne a bena Yuda.

14 Ne nebilua ne bantu banyi, badi ba mu nzubu wa Isalele, nebasangishibua kuabu ku malaba adibu basamu; ne dīyi dianyini nedisangishibua padi pamua. Ne nendeja kudi badi baluisha dīyi dianyini ne baluishi bantu banyi, badi ba ku nzubu wa Isalele, ne ndi Nzambi, ne ndi muenza tshipungidi ne Abalahama ne nemvuluka ndelanganyi yenda bua kashidi.

SHAPITA 30

Bena Bisamba bia Benda badi bakudimuna mutshima nebadibua ne bantu ba tshipungidi—Bena Lamana ne bena Yuda ba bungi nebitabuija

dīyi ne balua balengela—Isalele neapingajibua ne bena bubi nebabutuka. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu monayi, bana betu bananga, ndi musua kua-kula kunudi; bualu, mema, Nefi, ntshiena musua kushiya ne nutshinka ne nudi bakana kupita muikala Bena Bisamba bia Benda to. Bualu monayi, pa kumbusha nenulama mikenji ya Nzambi nenufua bonso momumua; ne bua bualu bua mēyi adi mikala makudibua kanuena kutshinka ne Bena Bisamba bia Benda nebabutuka bonso to.

2 Bualu monayi, ndi ngamba kunudi ne bonso ba ku Bena Bisamba bia Benda bakudimuna mutshima badi bantu ba tshipungidi ba Mukalenga; ne bonso ba bena Yuda babenga kukudimuna mutshima nebakoshibua; bualu Mukalenga kena wenza tshipungidi nansha ne umua to, amu bikalabi ne badi bakudimuna mutshima ne bitabuija Muanenda, udi Wa Tshijila wa Isalele.

3 Ne mpindiewu, ndi musua kuamba ku Nyuma kakesa kupita bitangila bena Yuda ne Bena Bisamba bia Benda. Bualu, kunyima kua mukanda undi muakuila ewu mulua, ne mufundibua bua Bena Bisamba bia Benda, ne mukangibua kabidi bua Mukalenga, nekuikala ba bungi bitabuija mēyi adi mafundibua; ne nebalua nawu kudi tshishadi tshia ndelanganyi yetu.

4 Ne pashisha tshishadi tshia

ndelanganyi yetu netshimanya bitutangila, munyi mutuakapataka mu Yelushalema, ne badi tunkanunuina tua bena Yuda.

5 Ne lumu luimpa lua Yezu Kilisto nelumanyishibua munkatshi muabu; pananku, nebapingajibua ku dimanya dia batatuabu, ne kabidi ku dimanya dia Yezu Kilisto, divua dikala munkatshi mua batatuabu.

6 Ne pashisha nebasanka; bualu nebamanya ne tshidi dibenesha kudibu dia ku tshianza tshia Nzambi; ne bilamulamu biabu bia mîdima nebibanga kupona ku mesu abu; ne nkongu ya bungi kayakupita munkatshi muabu to, amu balua bantu badi bakezuka ne balengela.

7 Ne nebilua ne bena Yuda badi batangalaka pabu nebabanga kuitabuija mu Kilisto; ne nebabanga kudisangisha pa mpala wa bulaba; ne bungi bonsu buitabuija Kilisto nebulua pabu balengela.

8 Ne nebilua ne Mukalenga Nzambi neatuadija mudimu wenda munkatshi mua bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu, bua kutuala dipinguluja dia bantu benda pa buloba.

9 Ne ne buakana Mukalenga Nzambi nealumbuluisha bapela, ne adiwula ne bujalama bua batudiji ba pa buloba. Ne neatûta buloba ne mulangala wa mukana muenda; ne ne mueyelu wa ku mishiku yenda neashipa muena bubu.

10 Bualu tshikonde tshidi tshilua lubilu dikala tshienzeja Mukalenga Nzambi ditapuluka dinena munkatshi mua bantu, ne bena bubu neabutula; ne neeplesha bantu benda, eyowa, mena bikalabi ne udi ne tshia kubutula bena bubu ku kapia.

11 Ne buakana nebuikala mukaba wa mu tshimonu tshienda, ne lulamatu mukaba wa mu tshimonu tshienda.

12 Ne pashisha mubuabua neusomba ne muana wa mukoku; ne nkashama nealala panshi ne muana wa mbuji, ne muana wa ngomba, ne muana wa ntambua, ne nyama wa manyi, pamua; ne muana muteketa neabalombola.

13 Ne ngomba mukaji ne muzewu nebadia; bana babu nebalala panshi pamua; ne ntambua neadia bisosa bu mudi ngomba.

14 Ne muana udi wamua neanaya pa buina bua nyoka wa dikâla, ne muana ukadi mulekela kuamua neateka tshianza tshienda pa tshina bua ntoka.

15 Kabakubenzela bibi anyi kubutula mu mukuna wanyi wa tshilija onsu to; bualu buloba nebuikala buwula ne dimanya dia Mukalenga bu mâyi abuikila mbuwa.

16 Pananku, malu a bisamba bionsu neamanyibua; eyowa, malu onsu neamanyibua kudi bana ba bantu.

17 Kakuena bualu budi mu musokoku buapanga kubuluibua to; kakuena mudimu wa mu mîdima wapanga kumueneshibua mu

bukenka to; ne kakuenta tshintu tshidi tshisuikibua pa buloba to tshiapanga kusuludibua.

18 Bua nanku, malu onsu adi mikala abuluidibua kudi bana ba bantu neikala dituku adi mabuluidibua; ne Satana kakuikala kabidi ne bukola pa mitshima ya bana ba bantu to, bua tshikonde tshila. Ne mpindiewu, bana betu bananga, ndi ngajikiji apa kua-kula kuanyi.

SHAPITA 31

Nefi udi wamba bua tshinyi Kilisto uvua mutambuishibua—Bantu badi ne tshia kulonda Kilisto, kutambuishibua, kupeta Nyuma wa Tshijila, ne kunanukila tô ne ku ndekelu bua kupandishibua—Dikudimuna mutshima ne ditambula bidi tshibuelelu tshia ku njila mufinakana ne mumbakana—Moyo wa tshiendelela udi ulua kudi badi balama mikenji kunyima kua ditambula. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu mema, Nefi, ndi ngajikiji kuamba kuanyi ku Nyuma kunudi, bana betu bananga. Ne ndi mua kufunda amu malu makesa, andi mumanya bushuwa adi ne tshia kulua; nansha ndi mua kufunda amu makesa a ku mêyi a muanetu wa baluma Yakoba.

2 Pananku, malu andi mufunda adi mmakumbanyina, amu bikala mêyi makesa andi ne tshia kuakula bitangila dilongesha dia Kilisto; pananku, nengakula kunudi patoka, bilondeshila ku

butoka bua kuamba kuanyi ku Nyuma.

3 Bualu anyima wanyi udi usankila mu butoka; bualu ku mshindu ewu Mukalenga Nzambi udi wenza mudimu munkatshi mua bana ba bantu. Bualu Mukalenga Nzambi udi ufila bukenka bua ngumvuilu; bualu udi wakula kudi bantu bilondeshila ku muakulu wabu, bua ngumvuilu wabu.

4 Pananku, ndi musua ne nuvuluka ne nganuambidi bitangila muambi awu udi Mukalenga muleja kundi, watambuisha Muana wa Mukoku wa Nzambi, wumbusha mibi ya ba pa buloba.

5 Ne mpindiewu, bikala Muana wa Mukoku wa Nzambi, yeya muikala munsantu, mukengela kutambuishibua ne mâyi, bua kukumbaja buakana bonsu, Ô apu, munyi mutudi, katuyi bansantu to, bakengela bikola bua kutambuishibua, eyowa, mena ne mâyi!

6 Ne mpindiewu, ndi musua kunuebeja, bana betu bananga, munyi muakakumbaja Muana wa Mukoku wa Nzambi buakana bonsu mu kuikala mutambuishibua ne mâyi?

7 Kanuena bamanya ne uvua munsantu anyi? Kadi nansha yeya muikala munsantu, udi uleja kudi bana ba bantu ne, bilondeshila ku musunyi udi udi-puekesha kumpala kua Tatu, ne ujadika kudi Tatu ne neikala mutumikidi kudiye mu dilama dia mikenji yenda.

8 Pananku, kunyima kua mutambuishibua ne mâyi, Nyuma wa Tshijila wakatuluka pa mutu penda mu tshimfuanyi tshia nku-dimba.

9 Ne kabidi, bidi bileja kudi bana ba bantu bufinakana buanjila, ne bubumbakana bu tshibuelelu, kudibu ne bua kubuelela, yeya muikala muleja tshilejilu kumpala kuabu.

10 Ne wakamba kudi bana ba bantu: Ndonga. Bua nanku, bana betu bananga, munyi mutudi mua kulonda Yezu patuikala katuyi bitaba bua kulama mikenji ya Tatu?

11 Ne Tatu wakamba: Kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, ne tambuishibuyi mu dîna dia Muananya wa baluma Munanga.

12 Ne kabidi, dîyi dia Muana diakalua kundi, diamba: Udi mutambuishibua mu dîna danyi, kudiye Tatu neapesha Nyuma wa Tshijila, bu mudi kundi; pananku, ndodayi, ne enzayi malu anudi bammona ngenza.

13 Bua nanku, bana betu bananga, ndi mumanya ne binualonda Muana, ne kipatshila kajima ka mutshima, kanuyi nuenzela lubombu anyi nudinga kumpala kua Nzambi to, kadi ne dijinga dilelela, nukudimuna mutshima ku mibi yenu, nujadika kudi Tatu ne nudi bitaba bua kuangata dîna dia Kilisto pa mutu penu, mu ditambula—eyowa, mu dilonda Mukalenga wenu ne Mpandishi wenu tô ne mu mâyi,

bilondeshila ku dîyi dienda, monayi, pashisha nenupeta Nyuma wa Tshijila; eyowa, pashisha ditambula dia kapia ne dia Nyuma wa Tshijila nedilua; ne pashisha nenuikala mua kuakula ne muakulu wa banjelu, ne kubila misamunu kudi Wa Tshijila wa Isalele.

14 Kadi, monayi, bana betu bananga, nanku dîyi dia Muana diakalua kundi, diamba: Kunyima kua nuenu bakudimuna mutshima ku mibi yenu, ne bajadika kudi Tatu ne nudi bitaba bua kulama mikenji yanyi, ku ditambula dia mu mâyi, ne bangata ditambula dia kapia ne dia Nyuma wa Tshijila, ne bikala mua kuakula ne muakulu mupia-mupia, eyowa, mena ne muakulu wa banjelu, ne kunyima kua ebi bamvila, bivua kuikala bimpa kupita buenu ne kanuvua kuikala bammanya to.

15 Ne ngakumvua dîyi difumina kudi Tatu, diamba: Eyowa, mêyi a Munanga wanyi adi malelela ne a lulamatu. Udi unanukila tô ne ku ndekelu, muina neapandishibua.

16 Ne mpindiewu, bana betu bananga, ku ebuni ndi mumanya ne pa kumbusha muntu munanukila tô ne ku ndekelu, ku dilonda tshilejilu tshia Muana wa Nzambi wa moyo to, kena mua kupandishibua to.

17 Bua nanku, enzayi malu andi munuambila ne ndi mumona ne Mukalenga wenu ne Musungidi wenu udi ne neenza; bualu, bua bualu ebuni adi malejibua kundi,

bua numanya ku tshibuelelu kunudi ne bua kubuelela. Bualu ku tshibuelelu kunudi ne bua kubuelela tshidi dikudimuna dia mutshima ne ditambula dia mu mâyi; ne pashisha ki dilekedibua dia mibi yenu didi dilua ku kapia ne ku Nyuma wa Tshijila.

18 Ne pashisha nudi mu njila mufinakana ne mubumbakana udi ulombola ku moyo wa tshien-delela; eyowa, nudi babuelela ku tshibuelelu; nudi benza bilondeshila ku mikenji ya Tatu ne Muana; ne nudi bapeta Nyuma wa Tshijila, udi ujadika bua Tatu ne Muana, mu dikumbaja dia dilaya divuaye muenza, ne binua-buelela ku njila nenupeta.

19 Ne mpindiewu, bana betu bananga, kunyima kua nuenu babuela mu njila mufinakana ne mubumbakana ewu, ndi ngebeja bionsu bienzabu anyi? Monayi, ndi ngamba kunudi ne, To; bualu kanuena balua tô ne apa to amu bikala ku dîyi dia Kilisto ne ditabuija didi kadiyi dinyungana to kudiye, beyemena monsu ku makumbanyi a udi ne bukutu bua kupandisha.

20 Bua nanku, nudi ne tshia kusesa kumpala ne disuminyina mu Kilisto, bikala ne dinkenka dijima dia ditekemena, ne dinanga dia Nzambi ne dia bantu bonsu. Pananku, binuasêsa kumpala, nutshionkomokela pa dîyi dia Kilisto, ne nunanukila tô ne ku ndekelu, monayi, nanku Tatu udi wamba: Nenupeta moyo wa tshien-delela.

21 Ne mpindiewu, monayi, bana betu bananga, ewu udi njila; ne kakuena njila mukuabu anyi dîna dikuabu nansha bipeshibua muinshi mua diûlu bidi bipandisha muntu mu bukalenga bua Nzambi to. Ne mpindiewu, monayi, edi didi dilongesha dia Kilisto, ne dilongesha dimuepela ne dilelela dia Tatu, ne dia Muana, ne dia Nyuma wa Tshijila, badi bikala Nzambi umua, kayi ndekelu. Amena.

SHAPITA 32

Banjelu badi bakula ku bukola bua Nyuma wa Tshijila—Bantu badi ne tshia kusambila ne kupeta dimanya buabu nkayabu kudi Nyuma wa Tshijila. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu, monayi, bana betu bananga, ndi ntshinka ne nudi nunana meji kakesa mu mitshima yenu bitangila tshinudi ne bua kuenza kunyima kua nuenu babuelela ku njila. Kadi, monayi, bua tshinyi nudi nunana meji pa bintu ebi mu mitshima yenu?

2 Kanuena nuvuluka ne nganuambi ne kunyima kua nuenu bapeta Nyuma wa Tshijila nudi mua kuakula ne muakulu wa banjelu anyi? Ne mpindiewu, munyi munuvua mua kuakula ne muakulu wa banjelu amu kabiyi ku Nyuma wa Tshijila?

3 Banjelu badi bakula ku bukola bua Nyuma wa Tshijila; bua nanku, badi bakula mêyi a Kilisto. Pananku, ndi ngamba kunudi, tshionkomokelayi pa mêyi

a Kilisto; bualu monayi, mēyi a Kilisto neanuambila malu onsu anudi ne bua kuenza.

4 Pananku, mpindiewu kunyima kua mema muakula mēyi â, binuikala kanuyi mua ku umvua to nebikala bualu bua kanuena nulomba to, nansha kanuena nukokola to; bua nanku, kanuena nutuadibua ku bukenka to, kadi nudi ne tshia kufua mu mîdima.

5 Bualu monayi, kabidi ndi ngamba kunudi ne binuabuelela ku njila, ne binuapeta Nyuma wa Tshijila, nealeja kunudi malu onsu anudi ne bua kuenza.

6 Monayi, edi didi dilongesha dia Kilisto, ne kakuakuikala diyisha dikuabu dipeshibua tō ne kunyima kuadimueneshaye kunudi mu musunyi. Ne pādime-neshaye kunudi mu musunyi, malu ânuambilaye, nenutangila bua ku'enza.

7 Ne mpindiewu mema, Nefi, ntshiena mua kuamba kupita to; Nyuma udi ukandika diakula dianyi, ne ndi nshala bua kudila bualu bua dipanga ditabuija, ne bubi, ne dipanga dimanya, ne dîminyina dia nshingu dia bantu; bualu badi babenga kukeba dimanya, anyi kumvua dimanya dinena, padidi dipeshibua kudibu patoka, mena patoka bu mudi dîyi mua kuikala.

8 Ne mpindiewu, bana betu bananga, ndi mmona ne nutshidi nunana meji mu mitshima yenu; ne bidi bimbungamija ne ndi ne tshia kuakula bitangila bualu

ebu. Bualu binuatelejela kudi Nyuma udi ulongesha muntu bua kusambila, nenumanya ne nudi ne tshia kusambila; bualu nyuma mubi kena ulongesha muntu bua kusambila to, kadi udi umulongesha ne kena ne tshia kusambila to.

9 Kadi monayi, ndi nnuambila ne nudi ne tshia kusambila diba dionsu, ne kanuyi nutshioka to; ne kanuena ne tshia kuenza tshintu nansha tshimua bua Mukalenga amu bangabanga nuenu basambila Tatu mu dîna dia Kilisto, bua anujidila midimu yenu, ne midimu yenu ikala bua diakalengela dia anyima yenu.

SHAPITA 33

Mēyi a Nefi adi malelela—Adi ajadika bua Kilisto—Badi bitabuija mu Kilisto nebitabuija mēyi a Nefi, imanakana bu njadikilu kumpala kua tshilumbuluidi. Pabuipi ne 559–545 k.d.K.

NE mpindiewu, mema, Nefi, ntshiena mua kufunda malu onsu avua malongeshibua munkatshi mua bantu banyi; nansha ntshiena ne bukutu mu difunda to, bu mudi mu diakula; bualu padi muntu wakula ku bukola bua Nyuma wa Tshijila bukola bua Nyuma wa Tshijila budi buya nabi mu mitshima ya bana ba bantu.

2 Kadi monayi, kudi ba bungi badi bapapishila Nyuma wa Tshijila mitshima yabu, bua ne kena ne muaba munda muabu to; bua

nanku, badi bimansha malu a bungi adi mafundibua ne badi ba'angata bu malu a tshianana.

3 Kadi mema, Nefi, ndi mufunda bindi mufunda, ne ndi mbiangata ne bidi bia mushinga wa mukola, ne nangananga bua bantu banyi. Bualu ndi nsambila ne munanunanu buabu mu munya, ne mesu anyi adi abolesha musâmu wanyi butuku, bua bualu buabu; ne ndi mbila kudi Nzambi wanyi mu ditabuija, ne ndi munanya ne neumvua lubila luanyi.

4 Ne ndi mumanya ne Mukalenga Nzambi neajidila masambila anyi bua tshipeta tshipa tshia bantu banyi. Ne mêyi andi mufunda mu buteketa neavuijibua makola buabu; bualu adi abitabuija bua kuenza bimpa; adi abamanyisha bitangila batatuabu; ne adi akula bua Yezu, ne abitabuija bua kumuitabuija, ne bua kunnanukila tô ne ku ndekelu, udi moyo wa tshiendelela.

5 Ne adi akula malu makola bua mibi, bilondeshila ku patoka pa bulelela; bua nanku, muntu nansha umua kakufika tshiji bua mêyi andi mufunda, amu mui-kala wa nyuma wa diabulu.

6 Ndi ntumbila mu patoka; ndi ntumbila mu bulelela; ndi ntumbila mu Yezu wanyi, bualu udi musungila anyima wanyi ku ngena.

7 Ndi ne bunangi bua bantu banyi, ne ditabuija dinena mu Kilsto ne nensambakana ne anyima ya bungi kayiyi katoba ku nkuasa wenda wa tshilumbuluilu.

8 Ndi ne bunangi bua muena Yuda—ndi ngamba muena Yuda, bualu ndi musua kuamba, ba ku-ndi mufumina.

9 Ndi kabidi ne bunangi bua Bena Bisamba bia Benda. Kadi monayi, bualu nansha umua wa aba ntshiena mua kutekemena to pa kumbusha balengeja ne Kilsto, ne babuelela ku tshibuelelu tshibumbakana, ne bendela mu njila mufinakana udi ulombola ku moyo, ne batungunuka mu njila tô ne ku ndekelu wa dituku dia ditêtshibua.

10 Ne mpindiewu, bana betu bananga, ne kabidi muena Yuda, ne nuenu bonsu ndekelu ya buloba, telejayi mêyi â ne itabuijayi mu Kilsto; ne binuabenga kuitabuija mêyi â itabuijayi mu Kilsto. Ne binuitabuija mu Kilsto nenuitabuija mêyi â, bualu adi mêyi a Kilsto, ne udi mu'ampesha; ne adi alongesha bantu bonsu ne badi ne bua kuenza bimpa.

11 Ne bikalawu kâyi mêyi a Kilsto to, dijunguluilayi—bualu Kilsto nealeja kunudi, ne bukola ne butumbi bunena, ne adi mêyi enda, ku dituku dia ndekelu; ne nuenu ne mema netuimana mpala ne mpala, kumpala kua tshilumbuluidi tshienda; ne nenumanya ne ndi mupeshibua mukenji kudiye bua kufunda malu â, nansha bua buteketa banyi.

12 Ne ndi nsambila Tatu mu dîna dia Kilsto ne ba bungi ba kutudi, kabî bonsu to, bapandishibua mu

bukalenga buenda ku dituku dinena ne dia ndekelu.

13 Ne mpindiewu, bana betu banga, bonsu badi ba ku nzubu wa Isalele, ne nuenu bonsu ndekelu ya buloba, ndi ngakula kunudi bu dîyi dia umua udi ubila ku lupuishi: Shalayi kashidi bilenga tô ne pâlua dituku dinena adi.

14 Ne nuenu babenga kuangata buimpa bua Nzambi, ne kunemeka mêyi a bena Yuda, ne

mêyi anyi kabidi, ne mêyi âpatukila mukana mua Muana wa Mukoku wa Nzambi, monayi, ndi nulaya tshiendelela kashidi, bualu mêyi â neanupîsha ku dituku dia ndekelu.

15 Bualu tshindi nsuika pa buloba, netshituadibua bua kunupîsha ku tshilumbuluidi; bualu nanku Mukalenga udi mumpe sha mukenji, ne ndi ne tshia kutumikila. Amena.

MUKANDA WA YAKOBA

MUANABU NE NEFI WA BALUMA

Mêyi a diyisha dienda kudi bana babu. Udi upuwisha muntu udi ukeba bua kutonkola diyisha dia Kilisto. Mêyi makesa matangila malu a kala a bantu ba Nefi.

SHAPITA 1

Yakoba ne Yosefe badi bakeba mua kuitabujija bantu bua bitabuija Kilisto ne balama mikenji yenda—Nefi udi ufua—Bubi budi butampakana munkatshi mua bena Nefi. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

BUALU monayi, biakalua ne bidimu makumi atanu ne bitanu biakadi bipita katshia ku tshikondu tshivua Lehi mumbuka ku Yelushalema; bua nanku, Nefi wakampesha mema, Yakoba, mukenji mutangila bitata bikesa padi malu â makanunyibua.

2 Ne wakampesha mema, Yakoba, mukenji ne mfunda pa bitata ebi malu makesa amvua

ngangata ne adi ne mushinga mukola mupita; ne ntshilengi, amu kakesa, bitangila malu a kala a bantu aba badi babikidibua ne bantu ba Nefi.

3 Bualu wakamba ne malu a kala a bantu benda neakanunyibua pa bitata bienda bikuabu, ne mvua ne bua kukuba bitata ebi ne kubipitshisha kudi ndelanganyi yanyi, ku tshikondu ne tshikondu.

4 Ne bikalaku diyisha divua dia tshijila, anyi dibuluilu divua dinena, anyi diamba ku Nyuma, ne mvua ne bua kukanuna biena bualu biabi binena pa bitata ebi, ne mbitangulula monsu mudibi mua kuenjibua, bua bualu bua

Kilisto, ne bua bimpa bia bantu betu.

5 Bua bualu bua ditabuija ne dipampakana dikola, bivua bimueneshibua bulelela kutudi bitangila bantu betu, malu kayi abenzekela.

6 Ne tuvua ne mabuluila a buangi, ne nyuma wa buambi muvula; bua nanku, tuvua bamanya bitangila Kilisto ne bukalenga buenda, bualua.

7 Bua nanku, tuakenza mudimu ne dinanukila munkatshi mua bantu betu, bua kubitabuija bua kuluabu kudi Kilisto, ne kuangata buimpa bua Nzambi, bua babuela mu dikisha dienda, bua ne, mu mushindu mukuabu, mu tshiji tshienda, kalu kuditshipa ne kababuedimu to, bu mu diyobola, mu matuku a ditêtshibua, patshivua bana ba Isalele mu tshipela.

8 Bua nanku, tudi tujungu kudi Nzambi bua tuikala mua kuitabuija bantu bonsu bua kabatombokedi Nzambi, bua kumuyobola bua afika munda, kadi bua bantu bonsu bitaba mu Kilisto, ne bamona lufu luenda, ne bambula mutshi wenda mutshiamakana ne bambula bundu bua ba pa buloba; bua nanku, mema, Yakoba, ndi ngangata pa mutu panyi bua kukumbaja mukenji wa muanetu Nefi.

9 Mpindiewu, Nefi wakabanga kukulakaja, ne wakamona ne uvua katataka ne tshia kufua; bua nanku, wakalâba mutu manyi bua kuikala mfumu ne

mukôkeshi pa bantu benda mpi-ndiewu, bilondeshila ku bumfumu bua bamfumu.

10 Bantu bikala bananga Nefi bikola, yeya wakadi mukubi munena wabu, muikala muambula muela wa mvita wa Labana bua kubakuba, ne muikala muenza mudimu mu matuku enda onsu bua diakalenga diabu—

11 Bua nanku, bantu bavua basua kulama tshivulukilu tshia dîna dienda. Ne ewu yonsu uvua ukôkesha pa muaba wenda uvua mubikidibua kudi bantu ne Nefi muibidi, Nefi muisatu, ne amu nanku, bilondeshila bumfumu bua bamfumu; ne ki muvuabu bababikidibua kudi bantu nanku, nansha dîna diabu dikala dikuabu.

12 Ne biakalua ne Nefi waka-fua.

13 Kadi, aba bavua kabayi Bena Lamana bavua Bena Nefi; nansha nanku, bavua babikidibua ne, Bena Nefi, Bena Yakoba, Bena Yosefe, Bena Zolama, Bena Lamana, Bena Lemuele ne Bena Yishemaela.

14 Kadi mema, Yakoba, ntshiakubatapulula kabidi ku mēna awu nansha, kadi ne mbikila ne Bena Lamana aba badi bakeba mua kubutula bantu ba Nefi, ne aba badi balunda ba Nefi, nembabikila ne Bena Nefi, anyi bantu ba Nefi, bilondeshila bumfumu bua bamfumu.

15 Ne mpindiewu, biakalua ne bantu ba Nefi, mu bumfumu bua mfumu muibidi, bakabanga

kupapisha mitshima yabu ne kudifila kakesa mu bienzedi bibi, bifuanangana ne bia Davidi wa kala uvua ujinga bakaji ne bakaji ba ku mpenga babakibua ba bungi, ne kabidi Salomone, muane-nda.

16 Eyowa, ne bakatuadija kabidi kukeba ngolo wa bungi ne biamua bia kabanda, ne bakabanga kakesa kudibandisha mu diditambisha.

17 Bua nanku, mema, Yakoba, ngakabapesha mēyi â, pamvua mbalongesha mu ntempelo, diambedi mema mumana kupeta dituma dianyi, kudi Mukalenga.

18 Bualu mema, Yakoba, ne muanetu Yosefe, tuvua bajididibua bakuidi ne balongeshi ba bantu aba ku tshianza tshia Nefi.

19 Ne tuakanemeka mudimu wetu kudi Mukalenga, tuangata pa mutu petu bujitu, tuitaba mibi ya bantu pa mitu yetu nkayetu bituapanga kubalongesha dīyi dia Nzambi ne dinanukila; bua nanku, ku dikuata dia mudimu ne bukito buetu mashi abu kâkuikala pa bilamba bietu to; tshianana mashi abu nealua pa bilamba bietu, ne katuakusananyibua katuyi ne katoba to ku dituku dia ndekelu.

SHAPITA 2

Yakoba udi upatula patoka disua dia mabanji, kuditambisha, ne dipanga bunonoka—Bantu badi mua kukeba mabanji bua kuenzeja bantu nabu—Mukalenga udi wela mukenji ne

muntu nansha umua munkatshi mua Bena Nefi kena mua kuikala ne bakaji bapita umua nansha—Mukalenga udi usankila mu bunonoka bua bantu bakaji. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

MÊYI a Yakoba, muanabu ne Nefi, akambaye kudi bantu ba Nefi, kunyima kua lufu lua Nefi:

2 Mpindiewu, bana betu bananga, mema, Yakoba, bilondeshila mudimu undi nawu kumpala kua Nzambi, wa kunemesha mudimu wanyi ne mutshima mushindama, ne bua kumbusha mibi yenu ku bilamba bianyi, ndi mbanda lelu mu ntempelo bua kunu-manyisha dīyi dia Nzambi.

3 Ne nudi bamanya nuenu nka-yenu ne tō ne mpindiewu ndi munanukila mu mudimu wa dibikila dianyi; kadi dituku edi ndi ngumvua bujitu bua dijinga ne dipampakana bua diakalenga dia anyima yenu binena kupita bimvua ntshiyi muanji kuikala nabi tō ne mpindiewu to.

4 Bualu monayi, tō ne mpi-ndiewu, nudi batumikila ku dīyi dia Mukalenga dindi munupesha.

5 Kadi monayi, telejayi kundi, ne manyayi ne ku diambuluisha dia Mufuki wa diūlu ne wa buloba wa bukola bonsu ndi mua kunuambila bitangila meji enu, munudi bikala nubanga kuenzela mibi, mibi idi imueneka kundi ne mikala ya bubu bukola, eyowa, ne bubu bukola kudi Nzambi.

6 Eyowa, bidi bikengesha anyima wanyi ne bidi bimpingaja

panyima ne bundu kumpala kua Mufuki wanyi, ne ndi ne bua kunujadikila bitangila bubi bua mi-tshima yenu.

7 Ne kabidi bidi binkengsha ne ndi ne tshia kuamba mëyi makola bua bualu buenu, kumpala kua bakaji benu ne bana benu, ba bungi badi ne biumvuilu bipita bulenga, ne binonoka, ne biteketa kumpala kua Nzambi, bualu budi busankisha Nzambi;

8 Ne bidi bingelesha meji ne mbabanda bua kumvua dîyi dia Nzambi didi disankisha, eyowa, dîyi didi diôndopa anyima mutapika.

9 Bua nanku, bidi binemeja anyima wanyi ne ngenzejibua, bua bualu bua mukenji mukola umvua mupeta kudi Nzambi, dia kunudimuisha bilondeshila mibi yenu, bua kudiundisha mputa ya aba bakadi batapika, pamutu pa kusamba ne kôndopa mputa yabu; ne aba badi kabayi batapika, pamutu pa kutshionkomoka pa dîyi dilenga dia Nzambi, badi ne tuela tujula bua kubatubula anyima yabu ne kutapa meji abu mateketa.

10 Kadi nansha bunena bua mudimu, ndi ne tshia kuenza bilondeshila mikenji mikola ya Nzambi, ne kunuambila bitangila bubi buenu ne malu mapita bubi enu, ku mpala kua ba mutshima mukezuka, ne ba mutshima mutshibuluka, ne ku ditua dia disu didi ditubula dia Nzambi wa Buki Bonsu.

11 Bua nanku, ndi ne tshia ku-

nuambila bulelela bilondeshila butoka bua dîyi dia Nzambi. Bualu monayi, bu mumvua muebeja Mukalenga, ki mudi dîyi dimvuila, diamba ne: Yakoba, banda mu ntempelo malaba, ne manyisha dîyi dingakupesha kudi bantu aba.

12 Ne mpindiewu, monayi, bana betu, etshi ki dîyi dindi nnumanyisha, ne ba bungi munkatshi muenu mbatuadija ku-keba ngolo, ne biamua bia tubanda, ne mishindu yonsu ya biamua bia mushinga mukola bidi bulaba ebu, budi bulaba bua dilaya bualu buenu, ne bualu bua ndelanganyi yenu, ne bivulangana.

13 Ne tshianza tshia Mulongolodi ntshitua mumuemua pa mutu penu ne disanka dinena, mu mushindu ne nudi bapeta mabanji a bungi; ne bualu bamua benu mbapeta bivula kupita bana benu nuadibandishi mu diditam-bisha dia mitshima yenu, ne nudi ne nshingu mîminyina ne mitu mûlu bua mishinga ya bilamba bienu, ne nudi nukengsha bana benu bualu nudi nuela meji ne nudi babapita.

14 Ne mpindiewu, bana betu, nudi nuela meji ne Nzambi udi unubingisha mu bualu ebu anyi? Monayi, ndi nnuambila ne, To. Kadi udi unupîsha, ne panuikala nutungunuka mu malu â, bitungu bienda bidi ne tshia kulua kunudi lukasa.

15 Ô ne yeya anuleja ne udi mua kunutubula, ne ne ditua dimua

dia disu dienda udi mua kunu-tûta mu lupuishi!

16 Ô ne yeya anumbusha ku malu mabi â ne malu mapita bubu! Ne Ô ne nuenu nuteleja dîyi dia mikenji yenda; ne kanulekedi diditambisha edi dia mitshima yenu dibutula anyima yenu!

17 Elelayi bana benu meji bu kunudi nuenu nkayenu, ne ikalayi balunda ba bonsu ne bianza biunzulula ne bintu bienu, bua bikala babanji bu nuenu.

18 Kadi kumpala kua kukeba mabanji, kebaya bukalinga bu Nzambi.

19 Ne kunyima kua nuenu bapeta ditekemena munda mua Kilisto nenupeta mabanji, binua'akeba; ne nenu'akeba mu dijinga dia kuenza bimpa; bua kuvuadika badi butaka, ne bua kudisha badi ne nzala, ne bua kulekesha bakuatshibu, ne bua kupesha dikuatshisha kudi babêdi ne batatshishibua.

20 Ne mpindiewu, bana betu ndi munuambila bua bidi bitangila diditambisha; ne ba munkatshi muenu badi batatshisha mukuenu, ne badi bamukenge-sha bualu nuvua nuditambisha mu mitshima yenu bua bintu bidi Nzambi munupesha, nudi nubuambila tshinyi?

21 Kanuena nuela meji ne malu a mushindu ewu adi malu mapita bubu kudiye wakafuka musunyi onsu anyi? Ne umua udi ne mushinga ku mesu kuenda bu mudi mukuabu. Ne musunyi onsu udi wa ku lupuishi; ne bua ndekelu

wa momumua udiyi mubafuka, bua ne balama mikenji yenda ne bamutumbisha bua kashidi.

22 Ne mpindiewu, ndi njikija kunuambila pa bidi bitangila diditambisha edi. Ne bu mema ntshiyi ne bua kunuambila pa bubu budi bupita kutonda, mutshima wanyi uvua mua kusanka bikola bua bualu buenu.

23 Kadi dîyi dia Nzambi didi dinnemeja, bualu bua mibi yenu idi mipita kutonda. Bualu monayi, mudi Mukalenga wamba ne: Bantu aba bakadi babanga kukola mu bubu; kabena bumvua mifundu, bualu badi bakeba kudibingisha mu dienda dia masadi, bualu bua bintu bivua bifundibua bitangila Davidi ne muanenda Salomone.

24 Monayi, Davidi ne Salomone, bulelela, bavua ne bakaji ne bakaji ba ku mpenga babakibua ba bungi, tshintu tshivua tshibi tshipita kumpala kuanyi, mudi Mukalenga wamba.

25 Bua nanku, Mukalenga udi wamba ne: Ndi mupatula bantu aba mu bulaba bua Yelushalema, ku bukola bua diboku danyi, bua ndibishila ditamba diakana ku mamuma a mu tshifuka tshia Yosefe.

26 Bua nanku, mema, Mukalenga Nzambi, ntshiakulekela ne bantu aba benza bu bobu ba kala to.

27 Bua nanku, bana betu, ngumvuayi, ne telejayi dîyi dia Mukalenga: Bualu kakuakuikala muntu muluma umua munkatshi

muenu amu udi ne mukaji umua; ne bakaji ba ku mpenga babakibua kakuikala nansha ne umua to;

28 Bualu mema, Mukalenga Nzambi, ndi nsankila mu bunonoka bua bantu bakaji. Ne masandi adi malu mapita bubu kumpala kuanyi; ki mudi Mukalenga wa Misumba wamba.

29 Bua nanku, bantu aba nebalama mikenji yanyi, mudi Mukalenga wa biluulu wamba, tshianana bulaba nebutshipibua bua bualu buabu.

30 Bualu Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, mema musua kudibishila ndelanganyi, nentumina bantu banyi mikenji; tshianana badi ne tshia kumvuila malu â.

31 Bualu monayi, mema Mukalenga, ndi mumona dibungama, ne ndi mumvua muadi wa bana ba bakaji ba bantu banyi mu bulaba bua Yelushalema, eyowa, ne mu malaba onsu a bantu banyi, bua bualu bua bubu ne malu mapita bubu bia babayabu.

32 Mukalenga wa Biluulu udi wamba ne, Ne ntshiakulekela ne mbila ya bana ba bakaji balenga ba bantu aba, bandi mupatula ku bulaba bua Yelushalema ibanda tô ne kundi bualu bua bantu baluma ba bantu banyi, mudi Mukalenga wa biluulu wamba.

33 Bualu kabakuangata ba-kuatshibu bana ba bakaji ba bantu banyi bualu bua buteketa buabu, amu mema mubakumbula ne mutshipu mukola, tô

ne ku dibutuka; bualu kabadia kuenda masandi to, bu bobu ba kala, mudi Mukalenga wa Biluulu wamba.

34 Ne mpindiewu, monayi, bana betu, nudi bamanya ne mikenji eyi ivua mipeshibua kudi tatuetu, Lehi; bua nanku nudi badijanjila kuyimanya, ne nudi balua mu dipishibua dinena, bualu nudi benza malu â anuvua kanuyi mua kuenza to.

35 Monayi, nudi benza malu mabi makola kupita bana betu bena Lamana. Nudi batshibula mitshima miteketa ya bakaji benu ne nudi bajimija lulamatu lua bana benu, bualu bua tshilejilu tshienu tshibi kumpala kuabu; ne kudila kua mitshima yabu kudi kubanda kudi Nzambi bualu buenu. Ne bualu bua bukola bua dîyi dia Nzambi didi dipueka bua dibingisha dienu, mitshima ya bungi idi mifua, mitubuka ne mputa miondoka.

SHAPITA 3

Badi ne mutshima mukezuka badi bapeta muaku mulenga wa Nzambi—Buakana bua bena Lamana budi bupita bua bena Nefi—Yakoba udi udimuisha bitangila buendenda, majinga a mubidi, ne mibi yonsu. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

KADI monayi, mema, Yakoba, ndi musua kunuambila nuenu badi ne mutshima mukezuka. Tangilayi kudi Nzambi ne dikamakana dia meji ne musambilayi ne ditabuija dikola ne neanusamba mu

makenga enu, ne neanulumu-buluilu, ne neatuma bululama buenda pa mutu pa badi bakeba dibutuka dienu.

2 Ô nuenu bonsu badi ne mutshima mukezuka, julayi mutu ne angatayi dîyi dilenga dia Nzambi ne sankilayi mu dinanga dienda; bualu nudi mua kuenza nanku bua kashidi, pikala meji enu makamakana.

3 Kadi diakabi, diakabi kunudi nuenu badi kanuyi ne mutshima mukezuka to, badi bakoya dituku edi kumpala kua Nzambi; bualu bulaba nebutshipibua bua bualu buenu, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima; ne Bena Lamana, badi kabayi bakoya bunudi, nansha nanku mbatshipibua ne mutshipu mukola, nebanunya-sula tô ne ku dibutuka.

4 Ne tshikondú tshidi tshilua ne lukasa, bua ne amu nuenu bakudimuna mutshima nebangata bulaba bua bupianyi buenu, ne Mukalenga Nzambi neumbusha bakana munkatshi muenu.

5 Monayi, bena Lamana, bana benu, banudi nunyoka bua bukoya buabu ne bua mulawu udi mulua pa dikoba diabú, badi bakana banupita, bualu kabena bapua moyo mukenji wa Mukalenga, uvua mupeshibua kudi tatuetu—ne bikala amu ne mukaji umua, ne kabikadi nansha ne umua wa ku bakaji ba ku mpena babakibua to, ne kakuikadi dienda dia masandi munkatshi muabu to.

6 Ne mpindiewu, mukenji ewu,

badi batangila bua kuwulama; nanku, bualu bua ditangila edi, mu dilama dia mukenji ewu, Mukalenga Nzambi kakubabutula to, kadi neikala ne lusa kudibu; ne dituku dikuabu nebalua bantu babeneshibua.

7 Monayi, babayabu badi bananga bakaji babu, ne bakaji babu badi bananga babayabu; ne babayabu ne bakaji babu badi bananga bana babu, ne dipanga ditabuija diabú ne lukinu luabu kunudi bidi biluila ku bubi bua batatuabu; bua nanku, nudi babapita ku buakana ku mesu a Mufuki wenu ku tshinyi?

8 Ô bana betu, ndi ntshina amu nuenu bakudimuna mutshima ku mibi yenu, dikoba diabú nedikala ditoka dipita dienu, panuatuadi-bua nabu kumpala kua nkuasa wa butumbi wa Nzambi.

9 Bua nanku, ndi nupesha mukenji, udi muikala dîyi dia Nzambi, kanubapendi kabidi, bua bualu bua bufîkuluka bua makoba abu; kabidi kanubapendi bua bukoya buabu, kadi nenuvuluka bukoya buenu nkayenu, ne vulukayi ne bukoya buabu mbulua bualu bua batatuabu.

10 Pananku, nenuvuluka bana benu, mu mushindu unudi basâmisha mitshima yabu bualu bua tshilejilu tshinudi bateka kumpala kuabu; ne kabidi, vulukayi ne bua bualu bua bukoya buenu, nudi mua kuambula bana benu ku dinyanguka, ne mibi yabu isangishibua pa mitu yenu ku dituku dia nshikidilu.

11 Ô bana betu, telejayi mēyi anyi, julayi makokeshi a anyima yenu, dinyungushayi bua nubika ku tulu tua lufu, ne disululilayi ku makenga a ngena bua kanulu banjelu ba diabulu, bua kuimanshibua mu dijiba dia kapia ne nsufulu didi dikala lufu luibidi.

12 Ne mpindiewu mema, Yakoba, ngakakula malu a bungu kupita kudi bantu ba Nefi, mbadimuisha bitangila buendenda ne majinga a mubidi, ne mishindu yonsu ya mibi, mbambila bipeta biayo bibi.

13 Ne tshia lukama tshimua tshia bienzedi bia bantu aba, badi babanga kuvula mpindiewu, katshiena mua kufundibua pa bitata ebi; kadi bia bungu bia ku bienzedi biabu bidi bifundibua pa bitata binena, ne mvita yabu, ne makokangana abu, ne bumfumu bua bamfumu babu.

14 Bitata ebi mbibikila ne bitata bia Yakoba, ne bivua bienza ku tshianza tshia Nefi. Ne ndi njikija kuamba mēyi â.

SHAPITA 4

Bambi bonsu bakatendelela Tatu mu dîna dia Kilisto—Mulambu wa Abalahama wa Isaka uvua mu tshifuanjikijilu tshia Nzambi ne Umuepela Mulela Wenda—Bantu badi ne bua kulengeja ne Nzambi ku njila wa Bupikudi—Bena Yuda nebapidia dibua dia tshishimikidi. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

MPINDIEWU monayi, biakalua ne mema, Yakoba, mumana

kulongesha bantu banyi mudimu wa bungu ne dîyi, (ne ndi mua kufunda amu mēyi anyi makesa, bualu bua bukola bua kukanuna mēyi etu pa bitata), ne tudi bamanya ne malu atudi tufunda pa bitata adi ne tshia kushala;

2 Kadi bintu bionsu bitudi tufunda pa bintu bikuabu bidi kabiyi bitata nebinyanguka ne nebijimina; kadi tudi muakufunda mēyi makesa pa bitata, alua kufila kudi bana ba betu balela, ne kabidi kudi bana betu bananga, tshipimu tshikesa tshia dimanya bitutangila, anyi bitangila batatuetu—

3 Mpindiewu, mu bualu ebu tudi tusanka; ne tudi tuenza mudimu ne dinanukila bua kukanuna mēyi â pa bitata, tutekemenena ne bana betu bananga ne bana betu balela neba'apeta ne mitshima ya danyisha, ne neba'atangila bua balonga ne disanka kadi kabiyi ne dibungama to, anyi ne kadiwu, bitangila baledi babu ba kumpala.

4 Bualu, bua kipatshila etshi ki mutudi bafundila bintu ebi, bua bikala mua kumanya ne tuvua bamanya bua Kilisto, ne tuvua ne ditekemena dia butumbi buenda nkama ya bidimu kumpala kua dilua dienda; ne katuvua tuetu nkayetu ne ditekemena dia butumbi buenda, kadi kabidi bambi bansantu bonsu bavua kumpala kuetu.

5 Monayi, bakitabuija mu Kilisto ne bakatendelela Tatu mu dîna dienda, ne kabidi tudi

tutendelela Tatu mu dîna dienda. Ne bua kipatshila aka tudi tulama mikenji ya Mose, yoyi idi itangidisha anyima yetu ku-diye; ne bua bualu ebu idi mi-jididibua kutudi bua buakana, mena bu muvuabi bibadila kudi Abalahama mu tshipela ne uvua mutumikidi wa mikenji ya Nzambi mu dilambula dia muanenda Isaka, tshidi tshikala tshifuanyikijilu tshia Nzambi ne Muanenda Umuepela Mulela.

6 Bua nanku, tudi tukebulula bambi, ne tudi ne mabuluila a bungi ne nyuma wa buambi; ne bikala ne bijadikilu bionsu ebi tudi tupeta ditekemena, ne ditabuija dietu didi dilua kadiyi dinyungana to, mua ne tudi bulelela mua kupa mukenji mu dîna dia Yezu ne mitshi menamena itutumikila, anyi mikuna, anyi mavuala a mu mbuwa.

7 Nansha nanku, Mukalenga Nzambi udi utuleja buteketa buetu bua tumanya ne nku ngâsa wenda, ne ku bupuekela buenda bunena kudi bana ba bantu, nku-tudi ne bukola bua kuenza bintu bionsu ebi.

8 Monayi, midimu ya Mukalenga idi minena ne ya dikema. Bu mudiyi kayiyi mua kukebuluka ndondu ya malu masokoka enda; ne kakuena mushindu bua muntu ajandula njila yenda yonsu. Ne muntu nansha umua kena mumanya njila yenda amu yoyi mimubuluibua; bua nanku, bana betu, kanupepeji mabuluila a Nzambi.

9 Bualu monayi, ku bukola bua dîyi dienda muntu wakalua pa mutu pa mpala wa buloba, buina buloba buvua bufukibua ku bukola bua dîyi dienda. Bua nanku, bu Nzambi ne bua kuakula ne buloba kuikalaku, ne bua kuakula ne muntu kufukibua, Ô nanku, bua tshinyi kena bua kutuma mukenji kudi buloba, anyi kudi mudimu wa bianza bienda udi pa mpala wabu, bilondeshila disua dienda ne disanka dienda?

10 Bua nanku, bana betu, kanukebi bua kubela Mukalenga to, kadi bua kuangata mubelu kudi tshianza tshienda. Bualu monayi, nuenu nkayenu nudi bamanya ne udi ubela mu lungenyi, ne mu bululama, ne mu lusa lunena, pa midimu yenda yonsu.

11 Bua nanku, bana betu bananga, umvuanganayi nenda mu bupikudi bua Kilisto, Muanenda Umuepela Mulela, ne nenuikala mua kupeta dibika, bilondeshila ku bukola bua dibika didi munda mua Kilisto, ne kuikala baleja bu mamuma a kumpala a Kilisto kudi Nzambi, bikala ne ditabuija ne bikala bapeta ditekemena dimpa dia butumbi munda muenda kumpala kua yeya kudi-muenesha mu musunyi.

12 Ne mpindiewu, bana betu bananga, kanukemi bu mudi nnuambila bintu ebi; bualu bua tshinyi kupanga kuakula bua bupikudi bua Kilisto ne kufika ku dimumanya dijima, momumua ne kufika ku dimanya dia dibika ne dia moyo utshilualua?

13 Monayi, bana betu, ewu udi wamba ku Nyuma, lekelayi amba ku Nyuma bua ngumvuilu wa bantu; bualu Nyuma udi wamba bulelela ne kena ushima to. Pananku, udi wamba malu bu mudiwu bushuwa, ne malu bu muikalawu; bua nanku, malu â adi amueneshibua kutudi patoka, bua lupandu lua anyima yetu. Kadi monayi, katuena nkayetu bajadiki ba malu â to; bualu Nzambi uvua muamba kabidi kudi bambi ba ku kala.

14 Kadi monayi, Bena Yuda bavua bantu ba nshingu mîminyina; ne bavua bapepeja mêyi a butoka, ne bavua bashipa bambi ne bavua bakeba bintu bivuabu kabayi mua kumvua. Bua nanku, bua bumpofu buabu, bumpofu buvua buluila ku ditangila dia muamua dia kipatshilu, bavua ne tshia kupona; bualu Nzambi mumbusha butoka buenda kudibu ne mubapesha bintu bia bungu bidibu kabayi mua kumvua to, bualu bavua banjinga nanku. Ne bualu bavua bajinga nanku, Nzambi wakebuenza bua balenduka.

15 Ne mpindiewu mema, Yakoba, ndi mulejibua njila kudi Nyuma bua kuamba; bualu ndi mona ku midimu ya Nyuma udi munda muanyi, ne ku ditetuka dia Bena Yuda nehimansa dibua didibu mua kuibaki ne kupetela tshishimikidi tshishindama.

16 Kadi monayi, bilondeshila mifundu, dibua edi nedilua tshishimikidi tshinena, ne tshia

ndekelu, ne tshimuepela tshishindama, padi Bena Yuda mua kuibakila.

17 Ne mpindiewu, bananga banyu, bidi mua kuenzeka munyi ne bobu aba, bamana kubenga tshishimikidi tshishindama, badi mua kuibakilapu kabidi, bua tshilua mutu wa ditumba diabu?

18 Monayi, bana betu bananga, nennujingulula bualu busokoka ebu; mema ntshiyi mubukudibua mu dikamakana danyi mu Nyuma mu mushindu mukuabu, ne ntshiyi mutetuka bualu bua dipampakana danyi dipita bua bualu buenu.

SHAPITA 5

Yakoba udi utela Zenose pa muanda wa lusumuinu lua mitshi ya olive midima ne mitshi ya olive ya tshisuku—Idi tshifuanyikijilu tshia Isalele ne Bena Bisamba bia Benda—Ditangalaka ne disangisha dia Isalele bidi bilejibua kumpala kua difika diabi—Bena Nefi ne Bena Lamana ne nzubu mujima wa Isalele badi batompuedibua—Bena Bisamba bia Benda nebalamatshishibua ku Isalele—Ndekulu budimi bua olive nebôshibua. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

MONAYI, bana betu, kanuena nuvuluka ne nuvua babala mêyi a muambi Zenose, avuaye muakula kudi nzubu wa Isalele wamba:

2 Teleja, Ô wewa nzubu wa Isalele, ne umvua mêyi anyi, muambi wa Mukalenga.

3 Bualu mona, Mukalenga udi wamba nanku, nenkufuanyikija, Ô nzubu wa Isalele, ku mutshi wa olive mudima, uvua muntu muangata ne mudisha mu budimi buenda bua olive; ne wakakola, ne wakakulakaja, ne wakatuadija kunyanguka.

4 Ne biakalua ne mfumu wa budimi bua olive wakaya, ne wakamona ne mutshi wa olive wenda wakatuadija kunyanguka; ne wakamba: Nengupempa, ne nengumbula ku nseka yawu, ne nengudisha, bua ne pamuapa udi mua kupatula matamba mapia-mapia ne a mateketa, ne kawufu to.

5 Ne biakalua ne wakawupempa, ne wakumbula ku nseka yawu, ne wakawudisha bilondeshila diyi dienda.

6 Ne biakalua ne kunyima kua matuku a bungi wakatuadija kupatula kakesa, matamba mapia-mapia ne a mateketa; kadi mona, katongobela kawu kakatuadija kufua.

7 Ne biakalua ne mfumu wa budimi bua olive wakawumona, ne wakambila musadidi wenda: Bidi binnyingalaja bua kujimija mutshi ewu; bua nanku, ndâku utula matamba ku mutshi wa olive wa tshisuku ne u'antua-dila apa; ne netutula matamba manena awu avua mabanga kufubidila, ne netuayimansha mu kapia, bua ôshibua.

8 Ne mona, Mukalenga wa budimi bua olive udi wamba, ndi ngumbusha matamba â a bungi

mapia-mapia ne a mateketa, nengalamatshisha ponsu pa ngasua; ne kakuena bualu to bua ne nansha muji wa mutshi ewu mulua kufua, ndi mua kulama bimuma biawu buanyi mema nkayanyi; bua nanku, nengangata matamba â mapia-mapia ne a mateketa, ne nengalamatshisha ponsu pangasua.

9 Angata matamba a mutshi wa olive wa tshisuku, ne u'alama-tshishaku, pa muaba wayi; ne â andi mutula nenyimansha mu kapia ne nenyôsha, bua ka'akutakaji buloba bua budimi bua olive buanyi to.

10 Ne biakalua ne musadidi wa Mukalenga wa budimi bua olive wakenza bilondeshila diyi dia Mukalenga wa budimi bua olive, ne wakalamatshishaku matamba a mutshi wa olive wa tshisuku.

11 Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakumbuisha ku nseka yawu, ne wakawupempesha, ne wakawudishisha, wambila musadidi wenda ne: Bidi binnyingalaja bua kujimija mutshi ewu; bua nanku, ndi muenza nanku bua pamuapa ngikala mua kulama miji yawu bua kayifu to, bua ngikala mua kudilaminayi.

12 Bua nanku, ndâku, utangila mutshi, ne uwudisha, bilondeshila mêyi anyi.

13 Ne â, nengateka mu tshitupa tshia kuinshi menamena tshia budimi bua olive buanyi, konsu ku ngasua, ki ntshikutangila to; ne ndi ngenza nanku bua ndilamina matamba a ntuaadjilu a mutshi;

ne kabidi, bua mema ndilamina bimuma bua tshikonde; bualu bidi binnyingalaja bua kujimija mutshi ewu ne bimuma biawu.

14 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakaya njila wenda, ne wakasokoka matamba a ntudijilu a mutshi wa olive mudima mu bitupa bia kuinshi menamena bia budimi bua olive, amua mu tshitupa tshimua ne makuabu mu tshitupa tshikuabu, bilondeshila ku disua dienda ne disanka dienda.

15 Ne biakalua ne matuku a bungi akapita, ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Luaku, tupueka mu budimi bua olive, bua tuenza mudimu mu budimi bua olive.

16 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive, ne musadidi kabidi, bakapueka mu budimi bua olive bua kuenza mudimu. Ne biakalua ne musadidi wakambila mfumu wenda: Mona, tangila eku, mona mutshi.

17 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakatangila ne wakamona mutshi uvua matamba a mutshi wa olive wa tshisuku malamathshishibuaku; ne ukavua musasa ne mutuadija kukuama bimuma. Ne wakamona ne uvua muimpa; ne bimuma biawu bivua bu bimuma bia ntudijilu.

18 Ne wakambila musadidi: Mona, matamba a mutshi wa tshisuku apetshi tshitalela tshia muji wawu, ne muji wawu mufile bukola bua bungi; ne bualu

bua bukola bua bungi bua muji wawu, matamba a tshisuku akuami bimuma bidima. Mpindiewu, bu tuetu katuyi balamatshishaku matamba â, mutshi wawu uvua kufua. Ne mpindiewu, mona, ne ndama bimuma bia bungi, bidi mutshi wabi mukuama; ne bimuma biawu ne ndama bua tshikonde, buanyi mema nkayanyi.

19 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Luaku, tuya mu tshitupa tshia kuinshi menamena tshia budimi bua olive, ne tumona matamba a ntudijilu a mutshi ne ka'ena makuama pawu bimuma bia bungi, bua mona mua kulama bimuma biawu bua tshikonde, buanyi mema nkayanyi.

20 Ne biakalua ne bakaya muaba uvua mfumu musokoka matamba a ntudijilu a mutshi, ne wakambila musadidi: Mona â; ne wakamona diakumpala divua dikuama bimuma bia bungi; ne wakamona kabidi ne bivua bimpa. Ne wakambila musadidi: Angata bimuma biawu, ne ubilama bua tshikonde, bua mona mua ku bilama buanyi nkayanyi; bualu mona, wakamba ne, diba dila edi ndi muwudisha, ne wakuami bimuma bia bungi.

21 Ne biakalua ne musadidi wakambila mfumu wenda: Munyi mûdi mulua apa kukuna mutshi ewu, anyi ditamba dia mutshi edi? Bualu mona, tshivua tshitupa tshibi tshipita mu bulaba

bonsu bua budimi bua olive bueba.

22 Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakamuambila: Kumbedi to; mvua mumanya ne tshivua tshitupa tshibi tshia buloba, bua nanku, ngakakuambila, mvua muwudisha diba dila edi, ne udi umona ne mukuama bimuma bia bungi.

23 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Tangila eku; mona, ndi mukuna ditamba dikuabu dia mutshi kabidi; ne udi mumanya ne tshitupa tshia buloba etshi tshivua tshibi tshipita tshia kumpala. Kadi, tangila mutshi. Ndi muwudisha diba dila edi, ne wakuami bimuma bia bungi; bua nanku, bisangisha, ne bilama bua tshikonde, bua mona mua kubilama buanyi mema nkayanyi.

24 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila kabidi musadidi wenda: Tangila eku, ne mona kabidi ditamba dikuabu, dindi mukuna; mona ne ndi muwudisha kabidi, ne dia kuami bimuma.

25 Ne wakambila musadidi wenda: Tangila eku ne mona dia ndekelu. Mona, edi ndi mudikuna mu tshitupa tshipa tshia buloba; ne ndi mudidisha diba dila edi, ne amu tshitupa tshimua tshia mutshi tshidi tshikuama bimuma bidima, ne tshitupa tshikuabu tshia mutshi tshidi tshikuama bimuma bia tshisuku; mona, ndi mudisha

mutshi ewu momumua ne mi kuabu.

26 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi: Tula matamba adi ka'ayi makuama bimuma bimpa, ne ayimansha mu kapia.

27 Kadi mona, musadidi kumuambila: Tuwupempayi, ne tumbulayi ku nseka yawu, ne tuwudishayi kakesa kupita, bua pamuapa udi mua ku kukuamina bimuma bimpa, bua umona kubilama bua tshikonde.

28 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive ne musadidi wa Mukalenga wa budimi bua olive bakadisha bimuma bionsu bia mu budimi bua olive.

29 Ne biakalua ne mutantshi mula wakapita, ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Luaku, tupueka mu budimi bua olive, bua tuenza mudimu kabidi mu budimi bua olive. Bualu mona, diba dikadi pa buipi, ne nshikidilu udi ulua mpindiewu; bua nanku, ndi ne tshia kulama bimuma bua tshikonde, buanyi mema nkayanyi.

30 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive ne musadidi bakapueka mu budimi bua olive; ne bakafika ku mutshi kuvua matamba a ntuadijilu matuka, ne matamba a tshisuku malama-tshishibuaku; ne mona bimuma bia mishindu yonsu bivua bikutakaja mutshi.

31 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wa kalabula bimua bimuma, mishindu

yabu yonsu bilondeshila bungi buabio. Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakamba: Mona, diba dila dionsu edi tuvua badi-sha mutshi ewu, ne ndi mulama bimuma bia bungi bua tshikonde buanyi mema nkayanyi.

32 Kadi mona, musangu ewu mukuama bimuma bia bungi, ne kakuenana nansha tshimua tshidi tshimpa. Ne mona, kudi mishindu yonsu ya bimuma bibi; ne kabiena bimpesha tshipeta tshimpa to, nansha bua mudimu wetu onsu; ne mpindiewu bidi binnyingalaja bua kujimija mutshi ewu.

33 Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi: Netuenza tshinyi ku mutshi, bua mona mua kulama kabidi bimuma bimpa buanyi mema nkayanyi?

34 Ne musadidi wakambila mfumu wenda: Mona, bualu uvua mulamatshishaku matamba a mutshi wa olive wa tshisuku avua madisha miji, ki padiwu ne moyo ne kina mafua to; bua nanku udi umona ne itshidi mimpa.

35 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Mutshi kawena umpesha tshipeta tshimpa to, ne miji yawu kayena impesha tshipeta tshimpa to pikalaye ukuama bimuma bibi.

36 Kadi, ndi mumanya ne miji idi mimpa, ne bua kipatshila kanyi ndi muyilama; ne bua bukola buayi bupita ivua mikuama bimuma bimpa tô ne mpindiewu, ku matamba a tshisuku.

37 Kadi mona, matamba a tshisuku akasasa ne akatamba miji yawu bukola; ne bualu bua matamba a tshisuku matshimuna miji yabu, mukuama mamuma mabi a bungi; ne mona, bualu bua mukuama mamuma mabi a bungi udi umona ne ukadi utuadija kufua; ne ulua katataka muboba bua wowu kuimanshibua mu kapia, pa kumbusha tuetu bawenzela tshintu bua kuwulama.

38 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi wenda: Tupueka mu bitupa bia kuinshi menamena bia budimi bua olive, ne tumona matamba a ntuadijilu ne makuama pawu mamuma mabi.

39 Ne biakalua ne bakapueka mu bitupa bia kuinshi menamena bia budimi bua olive. Ne biakalua ne bakamona ne bimuma bia matamba a ntuadijilu bivua binyanguka pabi; eyowa, dia kumpala ne dibidi ne dia ndekelu kabidi; ne bivua bionsu binyanguka.

40 Ne bimuma bia tshisuku bia dia ndekelu bivua bitshimuna tshitupa tshia mutshi tshivua tshikuama bimuma bimpa, mena ne ditamba diakafubidila ne diakafa.

41 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakadila, ne wakambila musadidi: Tshinganyi tshimvua mua kuikala muenza kupita bua budimi bua olive buanyi?

42 Mona, mvua mumanya ne bimuma bionsu bia budimi bua

olive, pa kumbusha ebi, bivua bilua binyanguka. Ne mpindiewu â avua umua musangu makuama bimuma bimpa alu pawu manyanguka; ne mpindiewu, mitshi yonsu ya mu budimi buanyi bua olive kayina mimpa to amu bua kupudibua ne kuedibua mu kapia.

43 Ne mona wa ndekelu ewu, udi ditamba diawu difubidila, mvua muwukuna mu muaba wa buloba muimpa; eyowa, uvua mena wa disungula kundi ku mutu kua bitupa bikuabu bionsu bia bulaba bua budimi bua olive buanyi.

44 Ne wakamona ne mvua kabidi mukosa bivua bikutakaja tshitupa tshia buloba etshi, bua mema kukuna mutshi ewu pa muaba wabi.

45 Ne wakamona ne tshitupa tshiawu tshivua tshikuama bimuma bimpa, ne tshitupa tshiawu tshivua tshikuama bimuma bibi; ne bualu ntshivua mutula matamba awu ne muyimansha mu kapia, mona, matshimuna ditamba dimpa mu mushindu ne diakafubidila.

46 Ne mpindiewu, mona, nansha kukuba konsu kutuvua benzela budimi bua olive buanyi, mitshi yawu yavu minyanguka, mu mushindu ne kayena ikuama bimuma bimpa to; ne mvua mutekemena kulama eyi, bua kudilamina bimuma biayi bua tshikonde. Kadi, mona, idi milua bu mutshi wa olive wa tshisuku, ne kayena ne mushinga amu bua

kupudibua ne kuedibua mu kapia; ne bidi binnyingalaja bua kuyijimija.

47 Kadi tshinyi tshimvua mua kuenza kupita mu budimi bua olive buanyi? Mvua mutekesha tshianza tshianyi, ne ntshivua mubudisha anyi? To, mvua mubudisha, ne mvua mumbula ku nseka yabu, ne mvua mubupempa, ne mvua mubufukisha; ne mvua môlola tshianza tshianyi pabuipi ne dituku dijima, ne nshikidilu ukadi pabuipi. Ne bidi binnyingalaja bua kûpula mitshi yonsu ya budimi bua olive buanyi, ne kuyimansha mu kapia bua yôshibua. Nganyi wanyangi budimi bua olive buanyi?

48 Ne biakalua ne musadidi wakambila mfumu wenda: Nki bula bua budimi bua olive bueba anyi—matamba abu ki matshimuna miji idi mimpa anyi? Ne bualu matamba matshimuna miji yawu, mona avua makola lukasa kupita bukola bua miji, angata bukola bua nkayawu. Mona, ndi ngamba, nki bua bualu ebu budi mitshi ya budimi bua olive bueba milua minyanguka anyi?

49 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi: Tuyaku ne tûpula mitshi ya mu budimi bua olive ne tuyimansha mu kapia, bua kayilu kukutakaja buloba bua budimi bua olive buanyi to, bualu ndi muenza bionsu. Tshinyi tshimvua mua kuenza kupita bua budimi bua olive buanyi?

50 Kadi, mona, musadidi waka-

mbila Mukalenga wa budimi bua olive: Buepelesha kabidi mutantshi mukesa.

51 Ne Mukalenga wakamba: Eyowa, nembuepelesha kabidi mutantshi mukesa, bualu bidi binyingalaja bua kujimija mitshi ya mu budimi bua olive buanyi.

52 Pa nanku, tuangatayi amua a matamba a eyi amvua mukuna mu bitupa bia kuinshi menamena bia budimi bua olive buanyi, ne tu'alamatshisha ku mutshi kuvuawu maluila; ne tutulayi ku mutshi matamba awu adi ne bimuma bia bululu bupita, ne tulamatshishaku matamba a ntudijilu pa muaba wawu.

53 Ne nengenza nanku bua mutshi kawufu to, bua, pamuapa, ndi bua kudilamina miji yawu bua kipatshila kanyi nkayanyi.

54 Ne, mona, miji ya matamba a ntudijilu a mutshi umvua mukuna muaba onsu umvua musua itshidi ne moyo; bua nanku, bua kuyilama kabidi bua kipatshila kanyi nkayanyi, nengangata matamba a mutshi ewu, ne nengalamatshisha kudiwu. Eyowa, nendamatshishaku matamba a mutshi wayi wa ku mbangilu, bua mema kudilamina miji kabidi buanyi nkayanyi, bua pâluayi ne bukola bukumbana pamuapa adi mua kunkuamina bimuma bimpa, ne ndi ne mua kupeta kabidi butumbi mu muma a budimi bua olive buanyi.

55 Ne biakalua ne bakangata matamba a mutshi a ntudijilu akavua malua a tshisuku, ne ku

alamatshisha ku mitshi ya ntudijilu, ikavua payi milua ya tshisuku.

56 Ne bakangata kabidi imua mitshi ya ntudijilu ikavua milua ya tshisuku, ne bakayilamatshisha ku mutshi wayi wa ku mbangilu.

57 Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakambila musadidi: Kutudi matamba a tshisuku ku mitshi to, pa kumbusha adi mapita bululu; ne mu yoyi neulamatshisha bilondeshila mundi muamba.

58 Ne netudisha kabidi mitshi ya budimi bua olive, ne netupeempa matamba ayi, ne netutula ku mitshi matamba adi makola, adi ne tshia kûma, ne netuyimansha mu kapia.

59 Ne ndi ngenza nanku bua ne, pamuapa, miji yayi idi mua kupeta bukola bualu bua buimpa buayi; ne bua dishintulula dia matamba, bua buakana butshimuna bibi.

60 Ne bualu ndi mulama matamba a ntudijilu ne miji yawu, ne ndi mulamatshishaku matamba a ntudijilu kabidi ku mutshi wawu wa ku mbangilu, ne ndi mulama miji ya mutshi wayi wa ku mbangilu, bua, pamuapa, mitshi ya budimi bua olive buanyi idi mua kukuama kabidi bimuma bimpa, ne bua mpeta disanka kabidi bua bimuma bia budimi bua olive buanyi, ne, pamuapa ndi mua kusanka bikola bualu ndi mulama miji ne matamba a bimuma bia kumpala—

61 Bua nanku, ndâku, ne bikila basadidi, bua tuenza mudimu ne dinanukila ne bukola buetu mu budimi bua olive, bua tulongo-lola njila, bua nkuamisha kabidi bimuma bia ntuadijilu, bimuma bia ntuadijilu ebi bidi bimpa ne bilenga bipita bimuma bikuabu bionsu.

62 Bua nanku, tuyayi ne tuenza mudimu ne bukola buetu musangu wa ndekelu ewu, bualu monayi nshikidilu ukadi pabuipi, ne musangu ewu ngua ndekelu ungapempa budimi bua olive buanyi.

63 Lamatshishayi matamba; tuadijayi ne a ndekelu bua alua a kumpala, ne bua a kumpala alua a ndekelu, ne umbulayi ku nseka ya mitshi, yonsu ya kala ne ya miteketa, ya kumpala ne ya ndekelu; ne ya ndekelu ne ya kumpala, bua yonsu idishibua kabidi bua musangu wa ndekelu.

64 Bua nanku, umbulayi ku nseka yayi, ne ipempayi, ne ifukishayi kabidi, bua musangu wa ndekelu, bualu nshikidilu ukadi pabuipi. Ne bikalabi nanku ne malamatsishibu a ndekelu â neasasa, ne neakuama bimuma bia ntuadijilu, nanku nenuyilongoluela njila, bua amona mua kusasa.

65 Ne pikalawu matuadija kusasa nenumbusha matamba adi akuama bimuma bia bululu, bilondeshila ku bukola bua mimpa ne bula buawu; ne kانبushu mabi musangu umua to, bua miji yawu kayilu kupita

dilamatshishibua bukola, ne dilamatshishibua diawu kadifu, ne ntshijimiji mitshi ya budimi bua olive buanyi.

66 Bualu bidi binnyingalaja bua kujimija mitshi ya mu budimi bua olive buanyi; bua nanku, nenumbusha matamba mabi bilondeshila muikala mimpa asasa, bua muji ne katongobela bikumbanangana ku bukola, tô ne pikala mimpa matshimuna mabi, ne pupudibua mitshi mibi ne pedibua mu kapia, bua kayikuta-kaji buloba bua budimi bua olive buanyi to; ne nanku nengumbusha mitshi mibi mu budimi bua olive buanyi.

67 Ne matamba a mutshi wa ntuadijilu nendamatshisha kabidi ku mutshi wa ntuadijilu;

68 Ne matamba a mutshi wa ntuadijilu nendamatshisha ku matamba a ntuadijilu a mutshi; ne nanku nengasangisha pamua kabidi, bua akuama mamuma a ntuadijilu, ne neikala amua.

69 Ne mabi neimanshibua, eyowa, pambelu pa bulaba bua budimi bua olive buanyi bonsu; bualu monayi, amu musangu ewu umua nempempa budimi bua olive buanyi.

70 Ne biakalua ne Mukalenga wa budimi bua olive wakatuma musadidi wenda; ne musadidi wakaya ne wakenza muvua Mukalenga mumuambila, ne wakalua ne basadidi bakuabu; ne bavua bakesa.

71 Ne Mukalenga wa budimi bua olive wakabambila; Ndayi,

ne enzayi mudimu mu budimu bua olive, ne bukola buenu. Bualu monayi, ewu udi musangu wa ndekelu ungadisha budimi bua olive buanyi; bualu nshikidilu ukadi pabuipi, ne tshikonde tshidi tshifika lukasa; ne nuenu benza mudimu ne bukola buenu pamua nanyi, nenupeta disanka bua bimuma bingadilamina bua tshikonde tshialua katataka.

72 Ne biakalua ne basadidi bakaya ne bakenza mudimu ne bukola buabu; ne Mukalenga wa budimi bua olive wakenza mudimu pamua nabu; ne bakatumikila mikenji ya Mukalenga wa budimi bua olive mu bintu bionsu.

73 Ne kuakatuadija kuikala bimuma bia ntua dijilu mu budimi bua olive; ne matamba a ntua dijilu akatuadija kusasa ne kutanta menamena; ne matamba a mu tshisuku akabanga kutudibua ne kuimanshibua; ne bakalama miji ne katongobela kabu momumua, bilondeshila bukola buawu.

74 Ne nanku bakenza mudimu, ne dinanukila dionsu, bilondeshila mikenji ya Mukalenga wa budimi bua olive, mena tô ne paki suikibua matamba mabi pambelupa budimi bua olive, ne pakadilamina Mukalenga mu mushindu ne mitshi yakalua bimuma bia ntua dijilu kabidi; ne biakalua bu mubidi umua; ne bimuma bivua momumua; ne Mukalenga wa budimi bua olive uvua mudilamina bimuma bia ntua dijilu,

bivua ne mushinga mupita ku-diye kumbukila ku mbangilu.

75 Ne biakalua ne pakamona Mukalenga wa budimi bua olive ne bimuma bienda bivua bimpa, ne budimi bua olive buenda kabuvua kabidi bunyanguka to, wakabikila basadidi benda, ne wakabambila: Monayi, bua musangu wa ndekelu ewu tuakadisha budimi bua olive buanyi; ne nudi bamona ne ndi muenza bilondeshila disua dianyi; ne ndi mulama bimuma bia ntua dijilu, mu mushindu ne bidi bimpa, nansha bu muvuabi ku mbangilu. Ne nudi babeneshibua; bualu, bualu nuvua bananukidi mu dienza nanyi mudinu mu budimi bua olive buanyi, ne nuvua balama mikenji yanyi, ne nuantuadidi kabidi bimuma bia ntua dijilu, ne budimi bua olive buanyi kabuena kabidi bunyanguka to, ne bimuma bibi bidi bimanshibua, monayi, nenupeta disanka nanyi bua bimuma bia budimi bua olive buanyi.

76 Bualu monayi, bua mutantshi mula nendilamina bimuma bia budimi bua olive buanyi bua tshikonde, tshidi tshilua katataka; ne bua musangu wa ndekelu ndi mudisha budimi bua olive buanyi, ne mubupempa, ne mububundulula ku nseka, ne mubufukisha; bua nanku nendilamina bimua bimuma, bua mutantshi mula, bilondeshila ku tshimvua muamba.

77 Ne pikala diba dilua dikala bimuma bibi bilua kabidi mu budimi bua olive buanyi, apu

nensangishisha bimpa ne bibi; nendama bimpa buanyi mema nkayanyi, ne nengimansha bibi pa muaba wabi nkayabu. Ne pashisha tshikonde ne ndekelu ne bilua; ne nengôshisha budimi bua olive buanyi ne kapia.

SHAPITA 6

Mukalenga neangatulula Isalele mu matuku a ndekelu—Buloba nebôshibua ne kapia—Bantu badi ne tshia kulonda Kilisto bua kuepuka dijiba dia kapia ne nsufulu. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

NE mpindiewu, monayi, bana betu, bu mumvua munuambila ne nengamba ku Nyuma, monayi, etshi ki buambi buanyi—ne bintu bivua muambi ewu Zenose muamba, bitangila nzubu wa Isalele, muvuaye mubifuanayikija ne mutshi wa olive mulelela, bulelela bidi ne tshia kuenzeka.

2 Ne dituku diatekayi tshianza tshienda kabidi bua musangu muibidi bua kuangatulula bantu benda, didi dituku, eyowa, mena musangu wa ndekelu, wikala ne basadidi ba Mukalenga nebaya ne bukola buenda, bua kudisha ne kupempa budimi bua olive buenda; ne kunyima kua abi, nshikidilu udi ulua katataka.

3 Ne bu mudibu babeneshibua aba badi benza mudimu ne dinanukila mu budimi bua olive buenda; ne bu mudibu batshipibua aba bipatshibua ku muaba wabu nkayabu! Ne buloba nebôshibua ne kapia.

4 Ne bu mudi Nzambi wetu ne lusa kutudi, bualu udi uvuluka nzubu wa Isalele, miji ne matamba bubidi buabi; ne udi ôlola bianza bienda kudibu dituku dionsu dijima; ne badi bantu ba nshingu mîminyina ne batontolodi; kadi bonsu badi kabayi bapapisha mitshima yabu nebapandishibua mu bukalenga bua Nzambi.

5 Bua nanku, bana betu bananga, ndi nusengelela ne mêyi a bushindama ne nukudimuna mutshima, ne nulua ne dijinga dia mutshima dionsu, ne nulamata kudi Nzambi bu mudiye munulamata. Ne bu mutshidi diboku dienda dia lusa dikala dinôluela mu bukenka bua mu munya kanupapishi mitshima yenu.

6 Eyowa, lelu, nuenu bumvua dîyi dienda, kanupapishi mitshima yenu to; bualu bua tshinyi nudi basua kufua?

7 Bualu monayi, kunyima kua bikala badishibua ne dîyi dilenga dia Nzambi dituku dijima, nenukuama mamuma mabi, bua nukala bua kupudibua ne kuedibua mu kapia anyi?

8 Monayi, nenubenga mêyi â anyi? Nenubenga mêyi a bambi anyi; nenubenga mêyi onsu avua mamba bitangila Kilisto, kunyima kua ba bungi nanku bikala bakula bimumtangila anyi; ne nenuvila dîyi dilenga dia Kilisto, ne bukola bua Nzambi, ne dipa dia Nyuma wa Tshijila, ne nenujima Nyuma wa Tshijila, ne nenuseka

dilongolola dinena dia disungila, didi dilongolodibua buenu anyi?

9 Kanuena bamanya ne nuenu benza malu â, ne bukola bua disungila ne dibika ku lufu, budi mu Kilisto, nebunufikisha bua kuimana ne bundu ne dipîla dikola kumpala kua tshilumbuluidi tshia Nzambi anyi?

10 Ne bilondeshila ku bukola bua bululama, bualu bululama kabuena mua kuvidibua to, nudi ne tshia kuya mu dijiba dia kapia ne nsufulu, dia ndimi ya kapia idi kayiyi ijima to, ne dia muishi udi ubanda mûlu bua kashidi ne kashidi, dîna dijiba dia kapia ne nsufulu didi mpaji kayiyi ndekelu.

11 Ô nanku, bana betu banga, kudimunayi mutshima, ne buelelayi ku tshibuelelu tshifinakana, ne tungunukayi mu njila udi mubumbakana, tô ne panua-peta moyo wa tshiendelela.

12 Ô ikalayi ne lungenyi; tshinyi tshindi mua kuamba kabidi?

13 Bua kumana, ndi nulaya, tô ne pangasambakena nenu kumpala kua tshilumbuluidi tshilenga tshia Nzambi, tshilumbuluidi tshina tshidi tshikuma bantu babi ne bôwa bubi ne ditshina. Amena.

SHAPITA 7

Shelema udi uvila Kilisto, ukokangana ne Yakoba, ulomba tshimanyinu ne udi utûtshibua kudi Nzambi—Bambi bonsu badi bakula bua Kilisto ne bupikudi

buenda—Bena Nefi bavua bikala bu mudi batambakanyi mu matuku abu, baledibua mu mpaji, ne bakina kudi Bena Lamana. Pabuipi ne 544–421 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua panyima pa bimua bidimu bimana kupita, kua kalua muntu umua munkatshi mua bantu ba Nefi, muena dîna dia Shelema.

2 Ne biakalua ne wakatuadija kuyisha munkatshi mua bantu, ne kubambila ne kakuakuikala Kilisto to. Ne wakayisha bintu bia bungi bivua bia lubombu kudi bantu; ne uvua wenza nanku bua kutonkola diyisha dia Kilisto.

3 Ne wakenza mudimu ne dinanukila bua ne apambuisha mitshima ya bantu, mu mushindu ne wakapambuisha mitshima ya bungi; ne yeya mumanya ne mema, Yakoba, mvua ne ditabuija mu Kilisto walua, waka-keba bikola mushindu wa kulua kundi.

4 Ne uvua muyila, bu ne uvua ne dimanya dijima dia muakulu wa bantu; bua nanku, uvua mua kuenzela lubombu lua bungi, ne bukola bua mêyi bupita, bilondeshila bukola bua diabulu.

5 Ne uvua ne ditekemena dia kumbukula mu ditabuija, nansha kuikala mabuluila a bungi ne bintu bia bungi bimvua mumona bitangila malu â; bualu mvua bulelela mumona banjelu, ne bavua bansadila. Ne kabidi, mvua mumvua dîyi dia Mukalenga

diakula kundi mu muaku menamena, ku tshikonde ne tshikonde; bua nanku ntshivua bua kubukudibua to.

6 Ne biakalua ne wakalua kundi, ne wakangambila mushindu ewu, wamba: Muanetu Yakoba, ndi mukeba bikola mushindu wa kuakula neba; bualu ndi mumvua ne ndi kabidi mumanya ne udi wendakana bikola, uyisha tshiwudi ubikila ne lumu luimpa, anyi diyisha dia Kilisto.

7 Ne udi mupambuisha bangi ba bantu aba mu mushindu ne badi banyangakaja njila muakana wa Nzambi; ne kabena balama mikenji ya Mose idi njila muakana to; ne badi bakudimuna mikenji ya Mose mu dikukuila dia muntu uwudi wamba ne nealua bidimu nkama ya bungu kumpala. Ne mpindiewu mona, mema, Shelema, ndi nkua mbila ne etshi tshidi kupenda Nzambi; bualu muntu nansha umua kena mumanya bintu bu ebi to; bualu kena bua kumanya bintu bitshilualua to. Ne ku mushindu ewu Shelema wakakokangana nanyi.

8 Kadi monayi, Mukalenga Nzambi wakapumuina Nyuma wenda mu anyima wanyi, mu mushindu ne ngakamupuwisha mu mēyi enda onsu.

9 Ne ngakamuambila: Udi uvila Kilisto walua anyi? Ne wakamba: bikalaku Kilisto, ntshiakumuvila to; kadi ndi mumanya ne kakuena Kilisto to, ne kavuaku to, anyi kakuikalaku nansha.

10 Ne ngakamuambila: Udi watabuija mifundu anyi? Ne wakamba ne: Eyowa.

11 Ne ngakamuambila: Nanku kuena uyumvua to; bualu bulelela idi ijadika bua Kilisto. Mona, ndi nkuambila ne nansha umua wa bambi kavua mufunda, anyi muamba ku Nyuma kayi muakula bitangila Kilisto ewu to.

12 Ne ebi nki bionsu to—bivua bindeja, bualu ndi mumvua ne mumona; ne bidi kabidi bindeja ku bukola bua Nyuma wa Tshijila; bua nanku, ndi mumanya ne bikalaku kakuyi bupikudi bue nzeka bukua bantu bonsu budi ne tshia kujimina.

13 Ne biakalua ne wakangambila: ndeja tshimanyinu tshimua ku bukola ebu bua Nyuma wa Tshijila, kuwudi mumanyina bia bungu nanku.

14 Ne ngakamuambila: Ndi nganyi bua mema kutêta Nzambi bua kukuleja tshimanyinu tshia tshintu tshiwudi mumanya ne tshidi tshilelela? Kadi neutshivila, bualu udi muena diabulu. Nansha nanku, disua dianyi kadienzeki; kadi Nzambi yeya mua kukutûta, atshi tshikala tshimanyinu kûdi ne udi ne bukola, bionsu mu diûlu ne pa buloba; ne kabidi, ne Kilisto nealua. Ne disua dieba, Ô Mukalenga, die nzeka, kadi dianyi to.

15 Ne biakalua ne pamvua mema, Yakoba, muakula mēyi â, bukola bua Mukalenga buakalua pa mutu penda, mu mushindu ne wakapona pa buloba. Ne

biakalua ne wakadishibua bua mutantshi wa matuku a bungu.

16 Ne biakalua ne wakambila bantu: Disangishayi pamua malaba, bualu nemfua; pa nanku, ndi njinga kuakula ne bantu kumpala kua mema kufua.

17 Ne biakalua ne malaba, mumsamba wa bantu uvua musangishibua pamua; ne wakabambila patoka ne wakavila bintu bivuaye mubalongesha, ne wakatonda Kilisto, ne bukola bua Nyuma wa Tshijila, ne disadila dia banjelu.

18 Ne wakabambila patoka, ne uvua mudingibua kudi bukola bua diabulu. Ne wakakula bua ngena, ne bua tshiendelela, ne bua dinyoka dia tshiendelela.

19 Ne wakamba ne: Ndi ntshina ne ndi bua kuikala muenza bubi budi kabuyi bua kubuikidibua to, bualu ndi mushima Nzambi; bualu ndi muvila Kilisto, ne muamba ne ndi ngitabuija mifundu; ne idi bulelela ijadika buenda. Ne bualu ndi mushima Nzambi nanku ndi ntshina bikola ne tshilumbu tshianyi tshidi mua kuikala tshibi tshipita; kadi ndi ntonda kudi Nzambi.

20 Ne biakalua ne pavuaye muamba mêyi â kavua mua kuamba kabidi, ne wakakula moyo.

21 Ne pavua musumba wa bantu mumona ne uvua muakula bintu ebi pavuaye pabuipe ne kukula moyo, bakakema mena-mena, mu mushindu ne bukola bua Nzambi buakapona kudibu, ne bakatûtshika tô ne bakapona pa buloba.

22 Mpindiewu, tshintu etshi tshivua ntshisankisha mema, Yakoba, bualu mvua mutshilomba kudi Tatu wanyi uvua mu diûlu; bualu uvua mumvua lubila luanyi ne kuandamuna disambila dianyi.

23 Ne biakalua ne ditalala ne dinanga dia Nzambi bivua bipingajibua kabidi munkatshi mua bantu; ne bakakebulula mifundu, ne kabakumvuila kabidi mêyi a muntu mubi ewu kabidi to.

24 Ne biakalua ne mishindu ya bungu ivua milongolodibua bua kupinguluja Bena Lamana ku dimanya dia bulelela; kadi bivua bionsu tshianana, bualu bavua basanka mu mvita ne dimatshisha dia mashi, ne bavua ne lukinu lua tshiendelela kutudi, bana babu. Ne bavua bakeba ku bukola bua biluulu biabu bua batushipa diba dionsu.

25 Bua nanku, bantu ba Nefi bakadikolesha kumpala kuabu ne biluulu biabu, ne ne bukola buabu bonsu, beyemena kudi Nzambi ne lubuebua lua lupandu luabu; bua nanku, bakalua kabidi, batambi ba baluishi babu.

26 Ne biakalua ne mema, Yakoba, ngakabanga kukulakaja; ne miandiku ya bantu aba mikala milamibua pa bitata bi-kuabu bia Nefi, bua nanku, ndi nshikija miandiku eyi, manyisha ne ndi mufunda bilondeshila ku dimanya dianyi dionsu, ku diamba ne diba diakapita netu, ne kabidi matuku etu a moyo akapita bu mudi mu tshilota buetu,

tuetu bikala bantu nkayetu ne bashindama, batambakanyi, bi-patshibua ku Yelushalema, bale-dibua mu mpaji, mu tshipela, ne banyoka kudi bana betu, biakale-leja mvita ne makokangana; bua nanku, tuakadilakana matuku etu onsu.

27 Ne mema, Yakoba, ngakamona ne ndi ne tshia kupueka mu lukita luanyi mu tshitupa tshikesa, bua nanku, ngakambila

muananyi wa baluma Enosha: Angata bitata ebi. Ne ngakamua- mbila bintu bivua muanetu Nefi mumpesha mukenji bua kuenza, ne wakalaya kutumikila bivua ku mikenji. Ne ndi njikija mifundu yanyi pa bitata ebi; mina mifundu idi mikala mikesa; ne ndi ndaya mubadi bua kashidi, ne di- tekemena ne bana betu ba bungi nebikala mua kubala mêyi anyi. Bana betu, adieu.

MUKANDA WA ENOSHA

Enosha udi usambila bikola ne udi upeta dilekedibua dia mibi yenda— Dîyi dia Mukalenga didi dilua mu meji enda, dilaya lupandu lua Bena Lamana mu matuku alualua—Bena Nefi bavua bakeba bua kuangatulula Bena Lamana—Enosha udi usanka bua Musungidi wenda. Pabuipi ne 420 k.d.K.

MONAYI, biakalua ne mema, Enosha, mumanya tatua- nyi ne uvua muntu mululama— bualu bua wakandongesha mu muakulu wenda, ne kabidi mu dikolesha ne didimuisha dia Mu- kalenga—ne dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi wanyi bua na- nku—

2 Ne nennuambila bua mvita imvua nayi kumpala kua Nza- mbi, kumpala kua mema kupeta dilekedibua dia mibi yanyi.

3 Monayi, ngakaya kuasa nyama mu metu; ne mêyi amvua ngu-

mvua tatuanyi wamba misangu mivula bua moyo wa tshiendelela, ne disanka dia bansantu, akadîna menamena mu mutshima wanyi.

4 Ne anyima wanyi uvua ne nzala; ne ngakatua binu kumpala kua Mufuki wanyi, ne ngakabila kudiye mu disambila dia bukutu ne ditendekena bua anyima wa- nyi; ne dituku dijima ngakabila kudiye; eyowa, ne pakalua bu- tuku ntshivua mbandisha dîyi bi- kola bua ne difika mu diûlu.

5 Ne kuakalua dîyi kundi, dia- mba: Enosha, mibi yeba yabuiki- dibu, ne neubeneshibua.

6 Ne mema, Enosha, mvua mu- manya ne Nzambi kavua bua kushima to; bua nanku, dipîla dianyi diakakupudibua.

7 Ne ngakamba: Mukalenga, bidi bienzeka munyi?

8 Ne wakangambila: Amu bua ditabuija dieba mu Kilisto, ûtu kuyi muanji kumvua anyi

kumona. Ne bidimu bia bungi ne bipita kumpala kua yeya kudileja mu musunyi; ki bualu kayi, ndâku, ditabuija dieba diakupandishi.

9 Mpindiewu, biakalua ne pangakumvua mêyi â ngakabanga kujinga diakalengela dia bana betu, Bena Nefi; bua nanku, ngakapumuna anyima wanyi mujima kudi Nzambi buabu.

10 Ne pantshivua nduangana nanku mu nyuma, monayi, dîyi dia Mukalenga diakalua mu meji anyi kabidi, diamba: Nenkumbula bana benu bilondeshila dinanukila diabu ku dilama dia mikenji yanyi. Ngakabapesha bulaba ebu, ne budi bulaba bua tshijila; ne ntshiena mbutshipa to pa kumbusha bua bubu; bua nanku, nenkumbula bana benu bilondeshila mungakamba; ne disambuka dia mikenji diabu nedikulula ne kanyinganyinga kanyi pa mitu yabu nkayabu.

11 Ne kunyima kua mema, Enosha, mumana kumvua mêyi â, ditabuija dianyi kudi Mukalenga diakabanga kulua kadiyi dinyungana to; ne ngakamusambila ne diditatshisha dia bungi dila bua bana betu, Bena Lamana.

12 Ne biakalua ne kunyima kua mema mumana kusambila ne kuenza mudimu ne dinanukila dionsu, Mukalenga wakangambila: Nenkupesha bilondeshila majinga eba, bualu bua ditabuija dieba.

13 Ne mpindiewu mona, etshi tshivua dijinga dimvua njinga kudiye—ne bikalabi nanku, bua

ne bantu banyi, Bena Nefi, bapona mu disambuka mikenji, ne mu mushindu mukuabu babutuka, ne Bena Lamana kabayi babutuka, ne Mukalenga Nzambi anyisha kulama miandiku ya bantu banyi, Bena Nefi; nansha biobi bikala ku bukola bua diboku dienda dia tshijila, bua atuadibua mu amua matuku alualua kudi Bena Lamana, bua, pamuapa, badi bua kupeta lupandu—

14 Bualu mpindiewu ntatu yetu idi tshianana bua kubapinguluja ku ditabuija dilelela. Ne bakaditshipa mu tshiji tshiabu ne, bu biobi bua kukumbana, bavua mua kutushipa, ne kunyangakaja miandiku yetu ne kabidi ngikadilu yonsu ya batatu.

15 Bua nanku, mema mumanya ne Mukalenga Nzambi uvua ukumbana kulama miandiku yetu, ngakabila kudiye ne munanunanu, bualu uvua mungambila: Tshintu tshionsu tshiwalomba ne ditabuija, witaba ne neutshipeta mu dîna dia Kilisto, neutshipeta.

16 Ne mvua ne ditabuija, ne ngakabila kudi Nzambi bua alama miandiku; ne wakenza tshipungidi nanyi ne neayituala kudi Bena Lamana mu diba dienda nkayenda.

17 Ne mema, Enosha, mvua mumanya ne nebikala bilondeshila ku tshipungidi tshivuaye muenza; bua nanku anyima wanyi wakikisha.

18 Ne Mukalenga wakangambila: Ba tatueba bakandomba

pabu tshintu etshi; ne netshienzeka bilondeshila ku ditabuija diabu; bualu ditabuija diabu divua bu dieba.

19 Ne mpindiewu biakalua ne mema, Enosha, ngakendakana munkatshi mua bantu ba Nefi, mu kuamba ku Nyuma bua malu alualua, ne mu kujadika malu amvua mumvua ne mumona.

20 Ne ndi njadika ne bantu ba Nefi bakakeba ne dinanukila bua kupinguluja Bena Lamana ku ditabuija dilelela kudi Nzambi. Kadi midimu yetu ivua tshianana; lukinu luabu luvua lushindama, ne bavua balombodibua kudi buikadi bubi buabu ne bakalua bena mu tshisuku, ne bena tshikisu, ne bantu bamatshishi ba mashi, buwula ne ditendelela dia mpingu ne bukoya; badia nyama idi idia mikuabu; basomba mu ntenta, ne batambakanyi mu tshipela ne tshiseba tshipi tshisuika ku bimonu biabu ne mitu yabu mikungula; ne tshiabu bumanyi buvua ku dienzela dia difuma, ne kela ka mvita, ne kasuyi. Ne ba bungi ba munkatshi muabu bavua badia amu munyinyi mubishi; ne bavua bakeba misangu yonsu bua kutushipa.

21 Ne biakalua ne bantu ba Nefi bakadima buloba, ne bakakuna mishindu yonsu ya nteta, ne wa bimuma, ne bakamuna bisumbu bia bimuna, ne bisumbu bia nyama ya mishindu yonsu, ne mbuji, ne mbuji ya muitu, ne tubalu tua bungi kabidi.

22 Ne kuvua bambi bapita bu-

ngi munkatshi muetu. Ne bantu bavua bantu ba nshingu mîminyina, bena ngumvuilu mukesa.

23 Ne kakuvua tshintu to pa kumbusha mêyi makola mapita, diyisha kuamba ku Nyuma bua mvita, ne makokangana, ne dinyanguka, ne dibavuluija lufu misangu yonsu, ne bula bua tshiendelela, ne bitungu ne bukola bua Nzambi, ne bintu bionsu ebi—kubasonsola misangu yonsu ne kubalama mu ditshina dia Mukalenga. Ndi ngamba kakuvu tshintu tshivua tshipanga bintu ebi to, ne diakula patoka dinena menamena, divua mua kubapandisha kudipueka lubilu mu dibutuka. Ne bilondeshila mushindu ewu ndi mfunda malu abu.

24 Ne ngakamona mvita pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana munkatshi mua matuku anyi.

25 Ne biakalua ne ngakabanga kukulakaja, ne bidimu lukama makumi muanda muteketa ne tshitema biakapita katshia ku tshikonde tshiakumbuka tatuetu Lehi ku Yelushalema.

26 Ne ngakamona ne ndi pa buipi ne tshia kupueka mu lukita luanyi, mumana kuenzejjibua kudi bukola bua Nzambi bua mema kuyisha dîyi ne kuamba ku Nyuma kudi bantu aba, ne kuakula dîyi bilondeshila bulelela budi mu Kilisto. Ne mvua mubuakula mu matuku anyi onsu, ne mvua musankamu kupita bia pa buloba.

27 Ne katataka ndi nya ku muaba wa tshikishilu tshianyi,

kudi Musungidi wanyi; bualu ndi mumanya ne nengikisha mu-nda muenda. Ne ndi nsanka bua dituku diavuala mubidi wanyi wa lufu mubidi udi kawuyi ufua, ne wimana kumpala kuenda; apu

nemmona mpala wenda ne disa-nka, ne neangambila: Luaku ku-ndi, wewa mubeneshibua, kudi muaba muklongoluela mu nzubu wa Tatuanyi. Amena.

MUKANDA WA YALOMA

Bena Nefi badi balama mikenji ya Mose, batekemena ku dilua dia Kili-sto, ne balubuluka mu bulaba—Bam-bi ba bungi badi benza mudimu bua kulama bantu mu njila wa bu-lelela. Pabuipi ne 399–361 k.d.K.

MPINDIEWU monayi, mema, Yaloma, ndi mfunda miaku mikesa bilondeshila ku mukenji wa tatuanyi, Enosha, bua ne bu-londanganyi bua bankambua betu buikala bufunda.

2 Ne bu mudi bitata ebi bikala bikesa, ne bu mudi bintu ebi bi-funda bua dijinga dia diakalenga dia bana betu Bena Lamana, bua nanku, ndi ne tshia mfunda ka-kesa; kadi ntshiakufunda bintu bia buambi ku Nyuma kuanyi to, anyi bia mabuluila anyi to. Bualu tshinyi tshindi bua kufunda ku-pita bivua batatuanyi bafunda? Bualu kabavua babuluila dilo-ngolola dia lupandu anyi? Ndi nnuambila, Eyowa; ne ebi mbi-kumbanyina.

3 Monayi, bidi bikengedibua bua bia bungi bienzeka munkatshi mua bantu aba, bualu bua bupapa bua mitshima yabu, ne

bua dipata dia matshi abu, ne bua bumpofu bua meji abu, ne bua dîminyina dia nshingu yabu; na-nsha nanku, Nzambi udi ne lusa lupita kudibu, ne kena muanji kubakomba pa mpala wa bulaba to.

4 Ne kudi ba bungi munkatshi muetu badi ne mabuluila a bu-ngi, bualu kabena bonsu ne nshi-ngu mîminyina to. Ne bonsu buabu badi kabayi ne nshingu mîminyina ne badi ne ditabuija, badi mu bobumua ne Nyuma wa Tshijila, udi ujandula kudi bana ba bantu bilondeshila ditabuija diabu.

5 Ne mpindiewu, monayi, bi-dimu nkama ibidi bikavu bipita, ne bantu ba Nefi bavua bakola-kana mu bulaba. Bavua batangila bua kulama mikenji ya Mose ne kujidila dituku dia sabata kudi Mukalenga. Ne kabavua banya-nga tshijila; anyi bapenda Nza-mbi. Ne mikenji ya bulaba ivua mikola menamena.

6 Ne bavua batangalaka mu tshitupa tshinena tshia pa mpala wa bulaba, ne Bena Lamana pabu. Ne bavua bapita bungi

kupita movua Bena Nefi; ne bavua bananga dishipangana ne basua kunua mashi a nyama.

7 Ne biakalua ne bakalua misangu ya bungi kutubunda tuetu, Bena Nefi, bua kuluangana. Kadi bamfumu betu ne balombodi betu bavua bantu bakola mu ditabuija dia Mukalenga; ne bavua balongesha bantu njila ya Mukalenga; bua nanku, tuakakandamena Bena Lamana ne tua kabapatula kula pambelu pa malaba etu, ne tua katuadija kolesha bimenga bietu, anyi muaba onsu wa bupiany buetu.

8 Ne tuakavulangana menamena, ne tuakatanggalaka pa mpala wa bulaba, ne tuakalua babanji menamena ku ngolo, ne ku mpalata, ne ku bintu bia mushinga mukola, ne mu tshikosu mudimu muimpa wa bantu wa ku bianza wa mabaya, ku nzubu minena, ne ku bikuatshidi bia mudimu, ne kabidi ku biamua bifika ne biamua bia kabanda, ne biamua bia kalabi ne biamua bikolessha, tuenza mishindu yonsu ya biamua bia mudimu bia mushindu onsu bua kudima buloba, ne biluilu bia mvita—eyowa, muketa mutua ku lusongu, ne musaka wa miketa, ne muketa wa dala, ne difuma, ne bulongolodi bonsu bua mvita.

9 Ne badilongolola nanku bua kutuluingana ne Bena Lamana, kabavua batutamba to. Kadi muaku wa Mukalenga wakajadikibua, uvuaye muambila batuetu wamba: Monsu munualama

mikenji yanyi nenulubuluka mu bulaba.

10 Ne biakalua ne bambi ba Mukalenga bakadimuisha bantu ba Nefi, bilondeshila ku dîyi dia Nzambi, ne bobu kabayi balama mikenji to, kadi bapona mu disambuka mikenji, bavua babutuka pa mpala wa bulaba.

11 Bua nanku, bambi, ne bakuidi, ne balongeshi, bakenza mudimu ne dinanukila, basengelela bantu ne bulekelelu bonsu ku dinanukila; mu dilongesha mikenji ya Mose, ne kipatshila kavuayi mifidila; mu dibitabuija dindila dia Mashiya ne kumuitabuja ne nealua bu ukavua mu mana kulua. Ne ki mu mushindu ewu uvuabu babalongesha.

12 Ne biakalua ne ku dienza nanku bakabapandisha ku dibutuka pa mpala wa bulaba; bualu bavua bakabatua mu mitshima ne muaku, babasonsola misangu yonsu ku dikudimuna mutshima.

13 Ne biakalua ne bidimu nkama ibidi ne makumi asatu ne muanda mukulu biakapita—ku mushindu wa mvita, ne makokangana, ne matapuluka, bua mutantshi munena wa tshikonde etshi.

14 Ne mema, Yaloma, ntshiena mfunda kupita to, bualu bitata bidi bikesa. Kadi monayi, bana betu, nudi mua kuya ku bitata bikuabu bia Nefi; bualu monayi, munda muabi mudi mukanyibua miandiku ya mvita yetu, bilondeshila ku mifundu ya bamfumu, anyi yakafundishishabu.

15 Ne ndi mfilu bitata ebi mu
bianza bia muananyi Omoni, bua

bikala bilama bilondeshila mikenji ya batatuanyi.

MUKANDA WA OMONI

Omoni, Amalona, Kemishi, Abinadoma, ne Amaleki, muntu ne muntu, badi balama miandiku—Mosiya udi usangana bantu ba Zalahemela, bakaluila ku Yelushalema mu matuku a Sedekiya—Mosiya udi uteki-bua mfumu wabu—Tunkanunuina tua Muleke mu Zalahemela tuvua tuakasangana Koliantumela, uvua muikala muntu wa ndekelu wa ku Bena Yaloma—Mfumu Benyamina udi upingana Mosiya—Bantu badi ne tshia kulambula anyima yabu bu mulambu kudi Kilisto. Pabuipi ne 323–130 k.d.K.

MONAYI, biakalua ne mema, Omoni, mupeshibua mikenji kudi tatuanyi, Yaloma, bua mfunda nansha kakesa pa bitata ebi, bua kukuba bulondanganyi buetu—

2 Bua nanku, mu matuku anyi, ndi musua bua numanya ne mvua muluangana bikola ne muela wa mvita bua kuepula bantu banyi, Bena Nefi, bua kabaponyi mu bianza bia bena lukuna babu, Bena Lamana. Kadi monayi, mema muina ndi muntu mubi, ne ntshivua mulama mikandu ne mikenji ya Mukalenga bu mumvua ne tshia kuenza.

3 Ne biakalua ne bidimu nkama ibidi ne makumi muanda

muteketa ne bisambombo bikavu bipita, ne tuvua bapeta bikondu bia bungi bia ditalala; ne tuvua bapeta bikondu bia bungi bia mvita mikola ne dimatshisha dia mashi. Eyowa, ne mu tshikosu, bidimu nkama ibidi makumi muanda mukulu ne bibidi biakapita, ne mvua mulama bitata ebi bilondeshila ku mikenji ya batatuanyi; ne ngabiambikidi muananyi Amalona. Ne ngajikiji.

4 Ne mpindiewu mema, Amalona, ndi mfunda bintu bionsu mbindi mfunda, bidi bikala bikesa, mu mukanda wa tatuanyi.

5 Monayi, biakalua ne bidimu nkama isatu ne makumi abidi bivua bipita, ne tshitupa tshibi tshipita tshia Bena Nefi tshivua tshibutuka.

6 Bualu Mukalenga kavua ulekelu ne, kunyima kua kubalombola pambelu pa bulaba bua Yelushalema ne kubalama ne kubakuba ku dipona mu bianza bia bena lukuna babu, eyowa, kavua ulekelu bua ne mēyi avuaye muambila batatueto ka'ajadikibu to, wamba ne: Monsu munuapanga kulama mikenji yanyi kanuakulubuluka mu bulaba to.

7 Bua nanku, Mukalenga wakabakumbula ne tshitungu tshinena; kadi, wakepelesha bakana

bua kabafu to, kadi wakabapatui-sha mu bianza bia bena lukuna babu.

8 Ne biakalua ne ngakafila bitata kudi muanetu wa baluma Kemishi.

9 Mpindiewu mema, Kemishi, ndi mfunda bintu bikesa bindi mfunda, mu mukanda umua ne muanetu wa baluma; bualu monayi, mvua mumona ne mufundu wa ndekelu uvuaye mufunda, ne uvua muwufunda ne tshianza tshienda nkayenda; ne uvua muwufunda mu dituku divuaye mubifila kundi. Ne ki mu mushindu ewu utudi tulama miandiku, bualu bidi bilondeshila ku mikenji ya batatuetu. Ne ngajikiji.

10 Monayi, mema, Abinadoma, ndi muana wa baluma wa Kemishi. Monayi, biakalua ne ngakamona mvita mivula ne makokangana pankatshi pa bantu banyu, Bena Nefi, ne Bena Lamana; ne mema, ne muela wa mvita wanyu nkayanyi, ngakangata mioyo ya Bena Lamana ba bungi mu disungidila dia bana betu.

11 Ne monayi, miandiku ya bantu aba idi mikanunyibua pa bitata bidi bilamibua kudi bamfumu, bilondeshila ku bikondu; ne ntshiena mumanya dibuluila nansha dimua divua kadiyi difunda, anyi buambi; bua nanku, bidi bikumbanyina mbifundibua. Ne ngajikiji.

12 Monayi, ndi Amaleki, muana wa baluma wa Abinadoma. Monayi, nennuambila kakesa bua Mosiya, uvua mubanjibua mfumu

mu bulaba bua Zalahemela; bualu, monayi, yeya mumanyi-sha kudi Mukalenga ne anyema bulaba bua Nefi, ne bonsu bavua basua kumvuila diyi dia Mukalenga bavua pabu ne tshia kumbuka nenda mu bulaba, kuya mu tshipela—

13 Ne biakalua ne wakenza bilondeshila movua Mukalenga mumupeshela mukenji. Ne bakumbuka ku bulaba kuyabu mu tshipela, bonsu bakasua kumvuila diyi dia Mukalenga; ne bakalombodibua ne mayisha ne mambi a bungi. Ne bakadimuishibua misangu yonsu kudi diyi dia Nzambi; ne bakalombodibua ku bukola bua diboku die-nda, kupitshila mu tshipela tô ne pakapuekabu mu bulaba budi bubikidibua ne bulaba bua Zalahemela.

14 Ne bakasangana bamua bantu bavuabu babakila ne Bena Zalahemela. Mpindiewu, kuvua disanka dinena munkatshi mua bantu ba Zalahemela; ne Zalahemela kabidi uvua musanka bikola, bualu Mukalenga uvua mutuma bantu ba Mosiya ne bitata bia kalabi bivua ne miandiku ya Bena Yuda.

15 Monayi, biakalua ne Mosiya wakamanya ne bantu ba Zalahemela bavua bapatuka mu Yelushalema mu tshikondu tshivua Sedekiya, mfumu wa Yuda, bakaya nenda mukuatshibu ku Babulona.

16 Ne bakenza luendu mu tshipela, ne bavua basambuishibua

mâyi manena kudi tshianza tshia Mukalenga, mu bulaba buvua Mosiya mubasangana; ne bavua basombamu katshia diba adi.

17 Ne diba divua Mosiya mubasangana, bavua balua bapita bungi menamena. Kadi, bavua bapeta mvita ya bungi ne makokangana makola, ne bavua bafua ku muela wa mvita ku tshikonde ne tshikonde; ne muakulu wabu ukavua munyanguka; ne kabavua balua ne miandiku to; ne bavua bavila kuikala kua Mufuki wabu; ne nansha Mosiya, anyi bantu ba Mosiya kabavua mua kubumvua to.

18 Kadi biakalua ne Mosiya wakenzeja ne balongeshibua muakulu wenda. Ne biakalua ne bamana kulongeshibua muakulu wa Mosiya, Zalahemela wakalonda bulondanganyi bua batatuenda, bilondeshila, mvulukilu wenda; ne bidi bifunda, kadi kabiyi pa bitata ebi to.

19 Ne biakalua ne Bena Zalahemela, ne Bena Mosiya, bakadisanga pamua; ne Mosiya wakasungudibua bua kuikala mfumu wabu.

20 Ne biakalua ne mu matuku a Mosiya, kuvua dibua dinena divua nadi kudiye ne mikanunu pa mutu padi; ne wakandamuna miakulu ya mikanunu ku dipa ne bukola bua Nzambi.

21 Ne ivua ne mulubu wa umua muntu muena dina dia Koliantumela, ne ba ku bantu benda bavua bashipibua. Ne bantu ba Zalahemela basangana Koliantumela;

ne wakasomba nabu bua mutantshi wa ngonde tshitema.

22 Ivua kabidi yamba imua miaku idi mitangila batatuenda. Ne baledi benda ba kumpala bakaluiila ku kaleya, diba divua Mukalenga mubuejakaja muakulu wa bantu; ne tshiji tshia Mukalenga tshiakabakuata bilondeshila ku bitungu bienda, bidi bikala bilulama; ne mifuba yabu idi mitangalajibua mu bulaba bua ku node.

23 Monayi, mema, Amaleki, mvua muledibua mu matuku a Mosiya; ne mvua muikala ne moyo bua kumona lufu luenda; ne Benyamina, muanenda wa baluma, udi ukôkesha pa muaba wenda.

24 Ne monayi, mvua mumona, mu matuku a mfumu Benyamina, mvita mikola ne dimatshisha dia mashi dia bungi munkatshi mua Bena Nefi ne Bena Lamana. Kadi monayi, Bena Nefi bakabatamba bukola; eyowa, mua ne mfumu Benyamina wakabapatula mu mu bulaba bua Zalahemela.

25 Ne biakalua ne ngakatuadija kulua mununu; ne, ntshiyi ne ndelanganyi, ne mumanya ne mfumu Benyamina udi muntu mululama kumpala kua Mukalenga, bua nanku, ne mfila bitata ebi kudi ya, ndomba bantu bonso bua kulua kudi Nzambi, Wa Tshijila wa Isalele, ne bua kuitabuija kua buambi ku Nyuma, ne kua mabuluilila, ne kua disadila dia banjelu, ne kua dipa dia

kuakula miakulu, ne kua dipa dia kuandamuna miakulu, ne kua bionsu bidi bimpa; bualu ka-kuena tshidi tshimpa amu tshio-tshi tshiluila kudi Mukalenga; ne tshidi tshibi tshiluila kudi diabulu.

26 Ne mpindiewu, bana betu bananga, ndi njinga bua nulua kudi Kilisto, udi Wa Tshijila wa Isalele, ne nupeta lupandu lue-nda, ne bukola bua disungila dienda. Eyowa, luayi kudiye, ne lambulayi anyima yenu mijima bu mulambu kudiye, ne tungu-nukayi mu dijila ne disambila, ne nanukilayi tô ne ku ndekelu; ne bu mudi Mukalenga ne moyo, ne nenupandishibua.

27 Ne mpindiewu, ndi njinga kuakula kakesa bua bamua ban-gi bakabanda mu tshipela bua kupingana ku bulaba bua Nefi; bualu kuvua tshisumbu tshinena

tshiakajinga kuasa mu bulaba bua bupianyini buabu.

28 Bua nanku, bakabanda mu tshipela. Ne bumuvua mulombodi wabu muikala muntu muena bukola ne makanda, ne muntu wa nshingu muiminyina, bua nanku wakabangisha dikokangana munkatshi muabu; ne bakashipibua bonsu, mu tshipela, pa kumbusha makumi atanu, ne bakapingana kabidi ku bulaba bua Zalahemela.

29 Ne biakalua ne bakangata kabidi bakuabu mu bungi bunena, ne bakangata kabidi lue-ndu luabu mu tshipela.

30 Ne mema, Amaleki, mvua ne muanetu wa baluma, wakaya penda nabu; ne tshitu mumvua lumu luabu katshia. Ne ndi pabuipi ne kulala mu lukita luanyi; ne bitata ebi bidi biwula ntenta. Ne ngajikiji kuakula kuanyi.

MIAKU YA MOLOMO

Molomo udi ukosolola bitata binena bia Nefi—Udi wela bitata bikesa ku bikuabu bitata—Mfumu Benyamina udi ushikika ditalala mu bulaba. Pabuipi ne 385 p.d.K.

NE mpindiewu, mema, Molomo, muikala pabuipi ne kufila miandiku imvua muikala ngenza mu bianza bia muananyi wa baluma Moloni, monayi mvua mumona pabuipi ne dibutuka dionsu dia bantu banyi, Bena Nefi.

2 Ne bikadi bidimu nkama ya

bungi kunyima kua dilua dia Kilisto pandi mfila miandiku eyi mu bianza bia muananyi wa baluma; ne ndi ngela meji ne ne- mona dibutuka dionsu dia bantu banyi. Kadi Nzambi anyisha bua ashala ne moyo kunyima kuabu, bua afunda kakesa bibatangila, ne kakesa bitangila Kilisto, bua

pamuapa bibapesha tshipeta tshipa dikuabu dituku.

3 Ne mpindiewu, ndi ngakula kakesa bua bimbua mufunda; bualu kunyima kua mema mufunda tshikosu tshia ku bitata bia Nefi, tô ne ku bumfumu bua mfumu Benyamina ewu, uvua Amaleki mutela, mvua mukeba munkatshi mua miandiku ivua mifidibua mu bianza bianyi, ne ngakapeta bitata ebi, bivua bikala ne mulubu mukesa wa bambi ewu, kumbukila kudi Yakoba tô ne ku bumfumu bua mfumu Benyamina ewu, ne kabidi miaku ya bungi ya Nefi.

4 Ne malu adi pa bitata ebi adi ansankisha, bualu bua mambi a dilua dia Kilisto; ne batatuanyi bavua bamanya ne a bungi awu akavua makumbajibua; eyowa, ne ndi panyi mumanya ne bu mukadi malu a bungi avua mambibua ku Nyuma bitutangila tô ne ku dituku edi avua makumbajibua, ne onsu alua kunyima kua dituku edi bushuwa adi ne tshia kuenzeka—

5 Pananku, ngasungudi malu â, bua kujikijapu miandiku yanyi, tshishadi tshina tshia miandiku yanyi tshingangatshila ku bitata bia Nefi; ne ntshiena nansha mua kufunda tshitupa tshia lukama tshimua tshia malu a bantu banyi to.

6 Kadi monayi, nengangata bitata ebi, bidi bikala ne mambi ne mabuluila â, ne nembiteka pamua ne tshishadi tshia miandiku yanyi, bualu bia disungula kundi;

ne ndi mumanya ne nebikala bia disungula kudi bana betu.

7 Ne ndi ngenza nanku bua kipatshila ka meji; bualu ki tshidi tshinnungena, bilondeshila ngenzelu wa Nyuma wa Mukalenga udi mudi. Ne mpindiewu, ntshiena mumanya bintu bionsu to; kadi Mukalenga udi mumanya bintu bionsu bidi ne tshia kulua; bua nanku, udi wenza munda muanyi bua kuenza bilondeshila disua dienda.

8 Ne disambila dianyi kudi Nzambi didi ditangila bana betu, ne badi mua kulua kabidi ku dimanya dia Nzambi, eyowa, disungila bua Kilisto, bua bikala kabidi bantu basanguluka.

9 Ne mpindiewu, mema, Molomo, ndi ntungunuka kujikija miandiku yanyi, indi ngangata ku bitata bia Nefi; ne ndi mbianza bilondeshila dimanya ne ngumvuilu udi Nzambi mumpesha.

10 Bua nanku, biakalua ne kunyima kua Amaleki mumana kufila bitata ebi mu bianza bia mfumu Benyamina, wakabiangata ne wakabiteka ne bitata bikuabu, bivua ne miandiku ivua mifidibua kudi bamfumu, ku tshikonde ne tshikonde, tô ne ku matuku a mfumu Benyamina.

11 Ne bivua bifila kubangila kudi mfumu Benyamina, ku tshikonde ne tshikonde tô ne muvuabi bipona mu bianza bianyi. Ne mema, Molomo, ndi nsambila Nzambi bua bikubibua kubangila mpindiewu tô ne to. Ne ndi mumanya ne nebikala bikuba; bualu

kudi malu manena mafundamu, bilondeshilawu bantu banyi ne bana babu nebalumbuishibua mu dituku dinena ne dia ndekelu, bilondeshila dîyi dia Nzambi didi difunda.

12 Ne mpindiewu, bitangila mfumu Benyamina ewu—uvua ne amua makokangana munkatshi mua bantu benda nkayenda.

13 Ne biakalua kabidi ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakapatuka mu bulaba bua Nefi, bua kuluisha bantu benda. Kadi monayi, mfumu Benyamina wakasangisha misumba yenda ya basalayi pamua, ne wakabakandamena; ne wakaluangana ne bukola bua diboku dienda nkayenda, ne muela wa mvita wa Labana.

14 Ne mu makanda a Mukalenga bakakokangana ne bena lukuna babu, tô ne pavuabu bashipa binunu bia bungi bia Bena Lamana. Ne biakalua ne bakakokangana ne Bena Lamana tô ne pavuabu babipata mu malaba a bupianyi buabu onsu.

15 Ne biakalua ne kunyima kua kuikala ne ba Kilisto ba mafi, ne mikana yabu ivua mikangibua,

ne bobu banyokibua bilondeshila mibi yabu;

16 Ne kunyima kua kuikala ne bambi ba mafi, ne bayishi ne balongeshi ba mafi munkatshi mua bantu, ne ne bonsu aba banyokibua bilondeshila mibi yabu; ne kunyima kua kuikala ne makokangana ne matapuluka a bungi bua kuya kudi Bena Lamana, monayi, biakalua ne mfumu Benyamina, ne diambuluisha dia bambi bansantu bavua munkatshi mua bantu benda—

17 Bualu monayi, mfumu Benyamina uvua muntu munsantu, ne uvua mukôkesha bantu benda mu buakana; ne kuvua bantu bansantu ba bungi mu bulaba, ne bavua bamba dîyi dia Nzambi ne bukola ne ne bukôkeshi; ne bavua bakula mêyi matua bualu bua dîminyina dia nshingu dia bantu—

18 Pananku, ne diambuluisha dia aba, mfumu Benyamina, ku dikuata dia mudimu ne bukutu bua mubidi wenda bonsu ne bukôkeshi bua anyima wenda mujima, ne bambi kabidi, wakashikika kabidi ditalala mu bulaba.

MUKANDA WA MOSIYA

SHAPITA 1

Mfumu Benyamina udi ulongesha bana benda muakulu ne mambi a batatuabu—Ntendelelu wabu ne

nshidimukilu wabu bivua bikubibua bua bualu bua miandiku ivua milambua pa bitata bishilangana—Mosiya wasungidibu bu mfumu ne wapeshibua bulami bua miandiku

ne bintu bikuabu. Pabuipi ne 130-124 k.d.K.

NE mpindiewu kakuvua kabidi dikokangana mu bulaba bujima bua Zalahemela, munkatshi mua bantu bonsu bavua ba mfumu Benyamina, bua ne mfumu Benyamina uvua ne ditalala ditungunuka mu matuku enda onsu avua mashala.

2 Ne biakalua ne wakapeta bana ba baluma basatu; ne wakabapesha mēna a Mosiya, ne Helolume, ne Helamana. Ne wakenzeja ne balongeshibua muakulu onsu wa batatuenda, nanku bua balua bantu ba ngumvuilu; ne bua bamanya bitangila mambi avua mamba mukana mua batatuabu, avua mabapesha ku tshianza tshia Mukalenga.

3 Ne wakabalongesha kabidi bitangila miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, wamba: Bana banyi ba baluma, ndi musua ne nuvuluka ne bu kabuyi bikala bua bitata ebi, bidi ne miandiku eyi ne mikenji eyi, tuvua ne tshia kuikala bashala mu dipanga dia meji, nansha mu tshikonde etshi, katuyi bamanya malu masokoka a Nzambi to.

4 Bualu kakuvua mushindu bua tatuetu, Lehi, kuvuluka bintu bionsu ebi, bua kubilongesha bana benda, pa kumbusha bikala bua diambuluisa dia bitata ebi; bualu yeya uvua mulongeshibua mu muakulu wa Bena Ejipitu uvua mua kubala mikanunu eyi, ne kuyilongesha bana

benda, nanku bua bavua mua kuyilongesha kudi bana babu, ne nanku bakumbaja mikenji ya Nzambi, mena tō ne ku tshikonde etshi.

5 Ndi nnuambila, bana banyi, ne bu kabuyi bua bintu ebi, bivua bikala bilama ne bikuba kudi tshianza tshia Nzambi, bua tuetu kubala ne kumvua malu masokoka enda, ne tuetu kuikala ne mikenji yenda diba dionsu ku mesu etu, ne nansha batatuetu bavua bua kushinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne tuvua bua kuikala bu mudi bana betu, Bena Lamana, badi kabayi bamanya tshintu bitangila bintu ebi to, anyi mena kabena babitabuija padibu babalongeshabi to, bua ngikadilu ya batatuabu, idi kayiyi miakana to.

6 Ô bana banyi ba baluma, ndi musua ne nuvuluka ne mēyi â adi malelela, ne kabidi miandiku eyi idi milelela. Ne monayi, kabidi bitata bia Nefi, bidi ne miandiku ne mēyi a batatuetu katshia ku tshikonde tshiakumbukabu ku Yelushalema tō ne mpindiewu, ne bidi bilelela; ne tudi mua kumanya bushuwa buabi bualu tudi nabi ku mesu etu.

7 Ne mpindiewu, bana banyi ba baluma, ndi musua ne nuvuluka bua kubikebulula ne dinanukila bua nupetamu tshipeta tshimpa; ne ndi musua bua nulama mikenji ya Nzambi, bua numona mua kulubuluka mu bulaba bilonde-shila milayi ivua Mukalenga mulaya batatuetu.

8 Ne mfumu Benyamina wakalongesha bana benda ba baluma bintu bikuabu bia bungi, bivua kabiyi bifunda mu mukanda ewu.

9 Ne biakalua ne kunyima kua mfumu Benyamina mujikija ku-longesha bana benda ba baluma, ne mulua mununu, ne wakamona ne uvua ne tshia kuya katataka ku njila bantu bonsu; bua nanku, wakela meji ne bivua bikengedibua ne ambikila umua wa bana benda ba baluma bukalenga.

10 Bua nanku wakavuija Mosiya kumpala kuenda; ne â adi mêyi akamuambilaye, wamba: Muananyi wa baluma, ndi musua ne wenza dimanyisha mu bulaba bonsu ebu mu bantu bonsu aba, anyi bantu ba Zalahe-mela, ne bantu ba Mosiya badi basomba mu bulaba, nanku bua badisangisha pamua; bualu malaba nemmanyisha bantu banyi aba ku mukana muanyi nkayanyi ne udi mfumu ne mukôkeshi pa bantu aba, bavua Mukalenga Nzambi wetu mutupesha.

11 Ne menamena kabidi, ne mpesha bantu aba dîna, bua nanku bikala basunguludibua kupita bantu bonsu bavua Mukalenga Nzambi mupatula mu bulaba bua Yelushalema; ne ndi ngenza nanku bualu bavua bantu bananukidi mu dilama dia mikenji ya Mukalenga.

12 Ne ndi mbapesha dîna didi kadiyi mua kukupudibua nansha, pa kumbusha ku disambuka dia mikenji.

13 Eyowa, ne menamena kabidi, ndi ngamba kunudi, ne biapona bantu abu basuibua bikola kudi Mukalenga mu disambuka mikenji, ne kulua bantu babi ne ba masandi, Mukalenga neabafila, nanku bua balua bateketa bu mudi bana babu; ne kakubakuba kabidi ku bukola buenda budi kabuyi kufuanyikija ne bua dikema, bu mudiye mukuba batatueto tô ne apa to.

14 Bualu ndi nkuambila ne, bu yeya kayi môlola diboku dienda bua kukuba batatueto to, bavua ne tshia kupona mu bianza bia Bena Lamana, ne kulua kukenga bua lukinu luabu.

15 Ne biakalua ne kunyima kua mfumu Benyamina mujikija kua mbila muanenda mêyi â, wakamupesha bujitu bua malu onsu a bukalenga.

16 Ne menamena kabidi, wakamupesha kabidi bujitu bua miandiku ivua mikanunyibua pa bitata tshiamua tshia kalabi ne kabidi bitata bia Nefi; ne kabidi, muela wa mvita wa Labana, ne dibulungu, anyi tshileji njila, tshiakalombola batatueto mu tshipela, tshivua tshilongolola kudi tshianza tshia Mukalenga bua bamona mua kolombodibua kuditshi, muntu yonsu bilondeshila ntema ne dinanukila bivuabu bafila kudiye.

17 Bua nanku, bu muvuabu kabayi ne lulamatu to kabakalubuluka anyi kuya kumpala mu luendu luabu to, kadi bavua bapingajibua panyima, ne

badikebela dibungama dia Nzambi; ne bua nanku, bavua batûtshibua ne tshiyola ne ntatu mikola, bua kubasonsola ku divuluka dia mudimu wabu.

18 Ne mpindiewu, biakalua ne Mosiya wakaya ne kuenza muakamupeshela tatuenda mikenji, ne wakamanyisha bantu bonsu bavua mu bulaba bua Zalahe-mela, nanku bua badisangisha pamua, bua kubanda ku ntempelo bua kumvua mêyi abambila tatuenda.

SHAPITA 2

Mfumumu Benyamina udi wakula kumpala kua bantu benda—Udi ulonda bujalama, dipanga dia kansungansunga, ne bulombodi bua nyuma mu bumfumumu buenda—Udi ubabela bua kusadila Mfumumu wabu wa mu Diûlu—Badi batombokela Nzambi nebakenga ne dipampakana bu kapia kadi kakayi kajima to. Pabuipi ne 124 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua Mosiya mumana kuenza muvua tatuenda mumutuma, ne mumana kuenza dimanyisha mu bulaba bonsu, bua bantu badisangisha pamua mu bulaba bonsu, bua babanda ku ntempelo bua kumvua mêyi abambila mfumu Benyamina.

2 Ne kuvua bantu ba bungu, ba bungu mena ne kabavua ba bababala to; bualu bavua bavulangana menamena ne batanta bikola mu bulaba.

3 Ne bakangata banabuta ba mu

bisumbu bia bimuna biabu, bua balambula dilambula ne milambu miôsha bilondeshila ku mikenji ya Mose;

4 Ne kabidi bua bela tuasakidila kudi Mukalenga Nzambi wabu, wakabapatula mu bulaba bua Yelushalema, ne wakabapatuisha mu bianza bia bena lukuna babu, ne wakasungula bantu balulama bua kuikala balongeshi babu, ne kabidi muntu mululama bua kuikala mfumu wabu, wakashikika ditalala mu bulaba bua Zalahe-mela, ne wakabalongesha mu kulama mikenji ya Nzambi, bua basanka ne bawula ne dinanga kudi Nzambi ne bantu bonsu.

5 Ne biakalua ne pakabandabu ku ntempelo, bakâsa ntenta yabu ku mpenga yonsu, muntu yonsu bilondeshila ku dîku dienda, dikala ne mukaji wenda, ne bana benda ba baluma, ne bana benda ba bakaji, ne bana babu ba baluma, ne bana babu ba bakaji, kubangila ku muana wa kumpala tô ne ku muana wa mukala, ne dîku dionsu dikala ditapuluka kudi dikuabu.

6 Ne bakâsa ntenta yabu ku mpenga ya ntempelo yonsu, muntu yonsu muikala ne tshibi tshia ntenta wenda tshitangila ku ntempelo, nanku bua basomba mu ntenta yabu ne bumvua mêyi abambila mfumu Benyamina;

7 Bu muvua musumba wa bantu muikala munena bikola mfumu Benyamina kavua mua ku balongesha bonsu munda mua bi-manu bia ntempelo to, ki bualu

kayi wakashisha kaleya, nanku bua bantu benda bumvua mêyi abambilaye.

8 Ne biakalua ne wakabanga kuakula kudi bantu benda mui-manyina pa kaleya; ne kabavua bonsu mua kumvua mêyi enda to bua bunena bua musumba wa bantu; bua nanku wakafundisha mêyi akakulaye ne waka'atumi-sha kudi bonsu bavua kabayi bumvua dîyi dienda to, bua bapeta pabu mêyi enda.

9 Ne â adi mêyi akakulaye ne akafundishaye, wamba: Bana betu, nuenu bonsu badi badisangisha pamua, nuenu badi mua kumvua mêyi anyi anganua- mbila lelu ewu; bualu ntshiena munupesha mukenji bua nulua apa bua kupeja mêyi anganua- mbila to, kadi bua nuteleja kundi, ne nunzulula matshi enu bua numvua, ne mitshima yenu bua numvua, ne meji enu bua malu masokoka a Nzambi abuludibua ku mesu kuenu.

10 Ntshiena munupesha mukenji bua nulua apa bua nuenu kuintshina to, anyi bua nuela meji ne mema muina ndi mupita muntu wa tshifuaka to.

11 Kadi ndi bu nuenu mena, muikala ne mateketa a mubidi ne a meji a mishindu yonsu; kadi ndi musungudibua kudi bantu aba, ne mujididibua kudi tatuanyi, ne mulekedibua kudi tshianza tshia Mukalenga bua ngikala mukôkeshi ne mfumu pa bantu aba; ne tuvua balamibua ne bakubibua ku makanda enda adi kabuyi

mua kufuanyikija, bua kunusadila ne makanda onsu, meji ne bukola bonsu budi Mukalenga mumpesha.

12 Ndi nnuambila ne bu mu- mvua mulekedibua bua kupi- tshisha matuku anyi mu disadila dienu, nansha tô ne lelu, ne ntshiena mukeba ngolo anyi mpalata anyi mabanji a mushi- ndu nansha umua kunudi;

13 Ntshivua nansha mulekela bua nuedibua mu buloku, anyi nukuatanganayi bapika, anyi nu- shipa, anyi nuangata bintu bia bantu ku bukola, anyi nuiba, anyi nuenda masandi to; anyi ntshi- vua nansha mulekela bua nue- nza bubi nansha bua mushindu umua to, ne mvua munulonge- sha ne nulama mikenji ya Muka- lenga, mu bintu bionsu bivuyaye munuelela mukenji—

14 Ne mema mena, nkayanyi, ngakuatshi mudimu ne bianza bianyi nkayanyi bua nnusadila, ne bua ne kanunemeshibua ne bujitu bua bitadi, ne bua ne tshi- ntu katshinuluidi tshivua lutatu bua kuambula—ne bua bintu bio- nsu ebi bindi muamba, nuenu nkayenu nudi bajadiki lelu ewu.

15 Kabidi, bana betu, ntshiena muenza bintu ebi bua mema kuditambisha to, anyi ntshiena nnuambila bintu ebi bua kunuba- nda to; kadi ndi nnuambila bintu ebi bua numanya ne ndi mua kui- mana ne meji matalala kumpala kua Nzambi lelu ewu.

16 Monayi, ndi nnuambila ne bualu mvua munuambila ne

mvua mupitshisha matuku anyi mu disadila dienu, ntshiena musua kuditambisha to, bualu mvua amu mu disadila dia Nzambi.

17 Ne monayi, ndi nnuambila malu â bua ne nupeta lungenyi; bua nulonga ne panudi mu mu disadila dia bakuenu, nudi amu mu disadila dia Nzambi wenu.

18 Monayi, nudi numbikila mfumuenu; ne bu mema, unudi nubikila mfumu wenu, ndi ngezelangana mudimu bua kunusadila, nanku kanuena mua kuzelangana mudimu bua kusadilangana anyi?

19 Ne monayi kabidi, bu mema, unudi nubikila mfumu wenu, udi mupitshisha matuku anyi mu disadila dienu, ne kadi muikala amu mu disadila dia Nzambi, ndi nkumbana kusakidila kuenu, Ô bu munudi ne bua kusakidila Mfumu wenu wa mu diûlu!

20 Ndi nnuambila, bana betu, ne bu nuenu bela tuasakidila tonsu ne butumbi budi anyima wenu mujima muikala ne bukola bua kuikala nabu, kudi Nzambi awu uvua munufuka, ne uvua munulama ne munukuba, ne uvua munusankisha, ne muanyisha ne nuikala ne ditalala pankatshi pa muntu ne muenenda—

21 Ndi nnuambila ne bu nuenu bamusadila yeya uvua munufuka kumbukila ku mbangilu, ne udi unukuba ku dituku ne ku dituku, unusombesha mupuya, bua nuikala ne moyo ne nuennda ne nuenza bilondeshila ku disua dienu nkayenu, ne mena

unuambuluisha ku musangu ne ku musangu—Ndi ngamba, bu nuenu bamusadila ne anyima yenu yonsu nutshidi amu basadidi balembakana.

22 Ne monayi, tshionsu tshidiye unulomba tshidi kulama kua mikenji yenda; ne uvua munulaya ne bu nuenu mua kulama mikenji yenda nenulubuluka mu bulaba; ne katu ukudimuka ku mêyi avuaye muamba kashidi; bua nanku, panuikala nulama mikenji yenda neanubenesha ne ne anulubuluja.

23 Ne mpindiewu, diambedi, uvua munufuka, ne munuanyi-shila ne nuikala ne mioyo, ki bua tshinyi nudi ne dibanza kudiye.

24 Ne tshibidi, udi ulomba ne nuenza bu mudiye nuelela mikenji; ki bua tshinyi nuenu batumikila, udi unubenesha katataka; ne bua nanku wakanufuta. Ne nutshidi ne dibanza kudiye, ne nudi, ne nenuikala, bua kashidi ne kashidi; pa nanku, nudi nuditambisha bua tshinyi?

25 Ne mpindiewu ndi ngebeja, nudi mua kuamba ne nudi ne tshintu nansha tshimua ku bokola buenu nkayenu anyi? Ndi nuandamuna, Nansha. Kanuena mua kuamba ne nudi nansha diatshimua ne lupuishi lua mu buloba to; kadi nuvua nuvua bafuka ne lupuishi lua mu buloba; kadi monayi, ludi luenda yeya wakanufuka.

26 Ne mema, mena mema, unudi nubikila ne mfumuenu, ntshiena mulenga kunupita to;

bualu ndi panyi wa ku lupuishi. Ne nudi numona ne ndi mukulakaja, ne ndi pabuipi ne kupingaja mubidi wa tshifuaka ewu kudi mamu wawu buloba.

27 Bua nanku, bu mungakanuambila ne mvua munusadila, ndi ngenda ne meji matalala kumpala kua Nzambi, nansha mena diba edi ndi munusangishisha nkayenu pamua, bua ntshipidi to, ne bua mashi enu ka'ikadi kundi, pangimana bua kulumbuishibua kudi Nzambi bua bintu bivuaye mungelela mukenji buenu.

28 Ndi nnuambila ne ndi munusangishisha nkayenu pamua bua ngumbusha mashi enu ku bilamba bianyi, diba edi pandi pabuipi ne kupueka mu lukita luanyi, bua mpuekamu ne ditalala, ne nyuma wanyi udi kayi ufua asambakena ne bisumbu bia bimbi ba misambu mûlu mu kuimba butumbi bua Nzambi mululama.

29 Ne menamena kabidi, ndi nnuambila ne ndi munusangishisha nkayenu pamua, bua numanyisha ne ntshiena mua kuikala kabidi mulongeshi wenu, anyi mfumu wenu to;

30 Bualu nansha mpindiewu, mubidi wanyi onsu udi uzakala menamena pandi ngidikija kukula nenu; kadi Mukalenga Nzambi udi unkuatshisha, ne uvua mundekela ne ngakula kunudi, ne uvua mumpesha mukenji bua nnumanyisha lelu ewu, ne muanyanyi wa baluma Mosiya udi mfumu ne mukôkeshi pa mutu penu.

31 Ne mpindiewu, bana betu, ndi musua ne nuenza bu munuvua benza tô ne mpindiewu. Bu mu munuvua balama mikenji yanyi, ne kabidi mikenji ya tatuanyi, ne nuvua balubuluka, ne nuvua bepula ku dipona mu bianza bia bena lukuna benu, momumua nuenu balama mikenji ya muanyanyi wa baluma, anyi mikenji ya Nzambi yanupeshaye, nenulubuluka mu bulaba, ne bena lukuna benu kabakuikala ne makanda kunudi to.

32 Kadi, Ô bantu banyi, dimukayi tshianana dikokangana nedijuka munkatshi muenu, ne nuitaba bua kutumikila nyuma mubi, uvua tatuanyi Mosiya muamba.

33 Bualu monayi, kudi diakabi diela kudi muntu udi witaba bua kutumikila nyuma awu; bualu bu yeya muitaba bua kumutumikila, ne ushala ne ufua ne mibi yenda, yeya udi unua dipîshibua bua anyima wenda nkayenda; bualu dienda difutu didiyi upeta ndinyoka dia kashidi, bu muvuaye musambuka mikenji ya Nzambi kushilangana ne dimanya dienda nkayenda.

34 Ndi nnuambila, ne kakuena umua munkatshi muenu, pa kumbusha bana benu bateketa bavua kabayi balongesha bintu ebi to, kadi nudi bamanya ne nudi ne tshiendelela ne dibanza kudi Tatuenu wa mu diûlu, bua kumupingajila bionsu binudi nabi ne binudi; ne bavua kabidi balongesha ne miandiku idi ne mambi

avua makula kudi bambi bansantu, nansha tō ne ku tshikonde tshiakumbuka tatueto, Lehi, ku Yelushalema;

35 Ne kabidi, bionsu abi bivua biakula kudi batatueto tō ne mpindiewu. Ne monayi, kabidi, bakakula abi bivua bibelega mukenji kudi Mukalenga; bua nanku, bidi bilulama ne bilelega.

36 Ne mpindiewu, ndi nnuambila, bana betu, ne kunyima kua nuenu bamanya ne balongeshibua bintu bionsu ebi, bu nuenu basambuka mikenji ne benda kushilangana ne biakakudibua, bua nuenu kudiumbusha kudi Nyuma wa Mukalenga, bua kikadi ne muaba munda muenu bua kunulombola mu njila ya lungenyi bua kunubenesha, kunulubulula, ne kunukuba—

37 Ndi nnuambila, ne muntu udi wenza nanku, yeya udi utombokela Nzambi patoka; bua nanku udi witaba kutumikila nyuma mubi, ne ulua muena lukuna wa buakana bonsu; bua nanku, Mukalenga kena ne muaba munda muenda, bualu kena usomba mu ntempelo idi kayiyi ya tshijila to.

38 Bua nanku muntu awu yeya kayi mukudimuna mutshima wenda to, ne yeya mushala muena lukuna wa Nzambi ne yeya mu fua nanku, milombu ya bululama bua Nzambi neibisha anyima wenda udi kayi ufua ku dimanya dilelega dia dipila dienda nkayenda, didi dimupingaja panyima kumpala kua Mukalenga, ne

didi diwuja munda muenda ne dipila, ne dikenga, ne dipampakana, bidi bu kapia kadi kakayi kajima, ka ndimi idi ibanda mulu bua kashidi ne kashidi.

39 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne lusa kaluena ne bunema pa mutu pa muntu awu to; bua nanku dinyoka dienda dia ndekelu didi dia kukenga mpaji kayiyi ijika nansha.

40 Ó, nuenu bantu bonsu bakulumpa, ne nuenu kabidi bansongaluma, ne nuenu bana bakesa badi mua kumvua méyi anyi, bualu ndi munuambila patoka bua numvua, ndi nsambila bua nubika bua kuvuluka mushindu mubi mupita wa bobu bavua bapona mu disambuka dia mikenji.

41 Ne menamena kabidi, ndi musua bua nuela meji bua ngikadilu mubeneshibua ne wa musangelu wa badi balama mikenji ya Nzambi. Bualu monayi, badi babeneshibua mu bintu bionsu, bia mubidi ne bia nyuma; ne biashalabu ne lulamatu ne ku ndekelu nebakididibua mu diulu, nanku bua basombamu ne Nzambi mu ngikadilu wa disanka didi kadiyi dijika tshienlelega. Ó vulukayi, vulukayi ne bintu ebi bidi bilelega; bualu Mukalenga Nzambi uvua mubiama.

SHAPITA 3

Mfumu Benyamina udi utungunuka ne kuakula kuenda—Mukalenga wa Bukola Bonsu neasadila munkatshi mua bantu mu tshitanda

tshia dîma—Mashi neapatuka mu kasosu konsu ka mubidi pakapikulaye bua mibi ya ba pa buloba—Lupandu ludi luluila amu ku dîna dienda—Bantu badi mua kulekela bumuntu bua panu ne kulua Bantsantu ku njila wa Mulambu wa Mashi a Tshijila—Mpaji ya bantu babi neikala bu dijiba dia kapia ne nsufulu. Pabuipi ne 124 k.d.K.

NE kabidi bana betu, ndi ndomba ntema yenu, bualu ndi ne mêyi makesa makuabu akunuambila; bualu monayi, ndi ne bintu bia kunuambila bidi bitangila bintu bidi bilua.

2 Ne bintu binganuambila bivua bimanyisha kudi muanjelu mutuma kudi Nzambi. Ne wakangambila: Bika; ne ngakabika, ne monayi uvua muimana kumpala kuanyi.

3 Ne wakangambila ne: Bika, ne umvua mêyi angakuambila; bualu mona, ndi mulua kukumanyisha lumu lulenga lua disanka dinena.

4 Bualu Mukalenga umvu masambila eba, ne wamonyi buakana bueba, ne wantumi buakukuambila bua usanka; ne bua umanyisha bantu beba, bua buwujibua pabu ne disanka.

5 Bualu mona, tshikonde tshidi tshilua, ne katshiena kula to, ne ne bukola, Mukalenga wa Bukola Bonsu udi ukôkesha, uvuaku, ne udiku tshiendelela ne tshiendelela, nealua panshi munkatshi mua bana ba bantu kufuma mu diûlu, neikala ne tshitanda tshia

dîma, ne nênda munkatshi mua bantu, wenza bishima bikola bu bia kôndopa babêdi, kubisha bafua, kuendesha balema, mpofu yapeta kumona kuayi, ne bapata matshi bumvua, ne kôndopa mabêdi a mishindu yonsu.

6 Ne neipata nyuma ya badia-bulu, nyuma mibi idi misomba mu mitshima ya bana ba bantu.

7 Ne mona, neakenga ne matêtshibua, ne dikenga dia mubidi, nzala, nyota, ne mutshioku, mena kupita bidi muntu mua kukenga nabi, pa kumbusha lufu; bualu mona, mashi enda neapatuka mu kasosu konsu ka mubidi, bualu dipampakana dienda nedikala dikola bua bubi ne malu mapita bubi bia bantu benda.

8 Ne neabikidibua Yezu Kilsto, Muana wa Nzambi, Tatu wa diûlu ne wa buloba, Mufuki wa bintu bionsu kumbukila ku mbangilu; ne mamuenda neabikibua Maliya.

9 Ne mona, nealua kudi benda, bua lupandu lulua kudi bana ba bantu mena ku ditabuija mu dîna dienda; ne mena kunyima kua bionsu ebi nebamumona bu muntu, ne nebamba ne udi ne nyuma wa diabulu, ne nebamukuma mfimbu, ne nebamutshiamakaja.

10 Ne neabika ku bafua dituku disatu; ne mona, neimana bu kulumbuulishayi ba pa buloba; ne mona, bintu ebi bionsu bidi bienjibua bua dilumbuulisha diakana dilua kudi bana ba bantu.

11 Bualu mona, ne mashi enda

adi apikula bua mibi ya badi bapona ku disambuka dia mikenji dia Adama, bavua bafua kabayi bamanya disua dia Nzambi buabu, anyi bavua benza mibi bua kupanga kumanya.

12 Kadi diakabi, diakabi kudi udi mumanya ne udi utombokela Nzambi! Bualu lupandu kaluena lulua kudi muntu wa nanku pa kumbusha ku dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Mukalenga Yezu Kilisto.

13 Ne Mukalenga Nzambi uvua mutuma bambi benda bansantu munkatshi mua bana ba bantu bonsu, bua kumanyisha bintu ebi kudi tshisa tshionsu, tshisamba tshionsu, ne muakulu onsu, nanku bua ewu yonsu witabuija ne Kilisto nealua, apeta dilekedibua dia mibi yenda, ne asanka ne disanka dinena menamena, mena bienza bu ukadi mumana kulua munkatshi muabu.

14 Kabidi Mukalenga Nzambi wakamona ne bantu benda bavua bantu ba nshingu mîminyina, ne wakabelela mikenji, mena mikenji ya Mose.

15 Ne wakabaleja bimanyinu, ne malu a dikema, ne bifuanyi-kiji, ne bindidimbi bia bungi bivua bitangila dilua dienda; ne kabidi bambi bansantu bakakula bitangila dilua dienda; ne kabidi bakapapisha mitshima yabu, ne kabakumvua ne mikenji ya Mose kayena ne mushinga to pa kumbusha ku njila bupikudi bua mashi enda.

16 Ne mena bu bana bateketa

mua kuenza mibi, kabavua mua kusungidibua to; kadi ndi nnuambila ne badi babeneshibua; bualu monayi, bu mudi mu Adama, anyi ku tshifukibua, badi bapona, mena nanku, mashi a Kilisto adi apikula bua mibi yabu.

17 Ne menamena kabidi, ndi nnuambila, ne kakuakuikala dîna dikuabu difidibua anyi njila mukuabu anyi mushindu mukuabu udi lupandu mua kulua kudi bana ba bantu to, amu munda mua ne mu dîna dia Kilisto, Mukalenga wa Bukola Bonsu.

18 Bualu monayi udi ulumbu-luisha, ne dilumbu-luisha dienda didi dilulama; ne muana mukesa udi ufua mu buana buenda kena ujimina to; kadi bantu badi bana dipîshibua bua anyima yabu nkayabu pa kumbusha bobu badipuekesha ne balua bu bana bateketa, ne bitabuija ne lupandu luvua, ne ludi, ne neluikala, munda mua ne mu mashi a bupikudi bua Kilisto, Mukalenga wa Bukola Bonsu.

19 Bualu muntu wa panu udi muena lukuna kudi Nzambi, ne uvua nanku kumbukila ku dipona dia Adama, ne neikala nanku, bua kashidi ne kashidi, amu yeya mudifila ku masuisha a Nyuma wa Tshijila, ne mudivûla bumuntu bua panu ne mulua munsantu ku njila wa bupikudi bua Kilisto Mukalenga, ne mulua bu mudi muana muteketa, mutumikidi, mutudiji, mudipuekeshi, muena ditukija, muwula ne dinanga, muitaba bua kukôkela ku

malu onsu adi Mukalenga umona makumbana bua kumubambidikila, mena bu mudi muana muteketa ukôkela tatuenda.

20 Ne menamena kabidi, ndi nnuambila, ne tshikondou netshilua tshiatangalaka dimanya dia Mupandishi mu tshisamba tshionsu, tshisa tshionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu.

21 Ne monayi, pafika tshikondou atshi, muntu nansha umua kakusanganyibua kayi mupila kumpala kua Nzambi, pa kumbusha bana bateketa, amu ku dikudimuna dia mutshima ne ditabuija mu dîna dia Mukalenga Nzambi wa Bukola Bonsu.

22 Ne mena mu mpindiewu, pawikala mulongesha bantu beba bintu bidi Mukalenga Nzambi weba mukupeshela mukenji bua ulongesha, apu mena kabakui-kala kabidi bapîla ku mesu kua Nzambi, amu bilondeshila ku mêyi amvua mukuambila.

23 Ne mpindiewu ngakudi mêyi avua Mukalenga Nzambi mumpeshela mukenji bua ngakula.

24 Ne Mukalenga udi wamba nanku: Mêyi â neikala bu bujadiki bulelela bua kutuisha bantu aba, mu dituku dia dilumbuluissha; nebalumbuluishibua nawu, muntu yonsu bilondeshila ku bienzedi bienda, ne bidi bikala bimpa, anyi ne bidi bikala bibi.

25 Ne bikalabi bibi, nebapîshibua ku lumonu lubi lua dipîla diabubu ne malu mapita bubu abu nkayabu, bidi bibapingaja

panyima kumpala kua Mukalenga mu ngikadilu wa dikenga ne mpaji kayiyi ndekelu to, ne kudibu kabayi mua kupingana kabidi; bua nanku badi banua dipîshibua bua anyima yabu nka-yabu.

26 Bua nanku, badi banua dikopu dia tshiji tshia Nzambi, bidi bululama kabuyi mua kuvila buabu kupita muvuabu mua kuvila ne Adama mupona bua bualu bua didia dia tshimuma tshikandika; bua nanku, lusa kaluena mua kuikala kabidi ne bunema pa mutu pabu bua kashidi to.

27 Ne mpaji yabu idi bu dijiba dia kapia ne nsufulu, ka ndimi idi kayiyi ijima, ne ka mishi idi ibanda mûlu bua kashidi ne kashidi. Nanku ki mudi Mukalenga mumpesha mukenji. Amena.

SHAPITA 4

Mfumu Benyamina udi utungunuka ne diakula dienda—Lupandu ludi lulua bua bualu bua Bupikudi—Itabuijayi Nzambi bua kupandishibua—Lamayi dilekedibua dia mibi yenu ku njila wa lulamatu—Abanyinanganayi lupetu luenu ne bapela—Enzayi bintu bionsu ne lungenyi ne mu bulongolodi. Pabuipi ne 124 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne pakajikija mfumu Benyamina kua-kula mêyi avua muanjelu wa Mukalenga mumupesha, ne wakakupa mesu enda ku mpenga yonsu kudi musumba wa bantu,

ne monayi bavua bapona pa buloba, bualu ditshina dia Mukalenga diakalua kudibu.

2 Ne bakadimona ngikadilu wabu wa mu mubidi, mena mushadila kupita lupuishi lua buloba. Ne bakabila bikola ne diyi dimua, bamba: Ô fua lusa, ne enzela mashi a bupikudi bua Kilisto bua tupeta dibuikidila dia mibi yetu, ne mitshima yetu ikuzudibua; bualu tudi tuitabuija Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, wakafuka diûlu ne buloba, ne bintu bionsu; wapueka munkatshi mua bana ba bantu.

3 Ne biakalua ne kunyima kua bakula mêyi â Nyuma wa Mukalenga wakalua kudibu, ne bakuwjibua ne disanka, bakapeta dilekedibua dia mibi yabu, ne bavua ne ditalala mu meji, bua ditabuija ditamba bunena divuabu nadi kudi Yezu Kilisto walua, bilondeshila ku mêyi avua mfumu Benyamina mubambila.

4 Ne mfumu Benyamina wakabulula mukana muenda kabidi ne wakabanga kubambila, wamba: Balunda banyi ne bana betu, tshisa tshianyi ne bantu banyi, ndi ndomba kabidi nuteleja, ne numvua ne numvua bishadila bia mêyi anyi anganuambila.

5 Bualu monayi, bu dimanya dia buimpa bua Nzambi musangu ewu dinusaka ku dimanya dia naka wenu, ne ngikadilu wenu wa dipanga dia mushinga ne dipona—

6 Ndi nnuambila, panudi baula ku dimanya dia buimpa bua

Nzambi, ne bukola buenda budi kabuyi kufuanyikija to, ne lungenyi luenda, ne ditukija dienda, ne bulekelelu buenda kudi bana ba bantu; ne kabidi, bupikudi buvua bulongolodibua kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba, bua kudibu lupandu lulua kudi udi uteka tshieyemenu tshienda kudi Mukalenga, ne udi munanukidi mu dilama dia mikenji yenda, ne utungunuka mu ditabuija, mena tô ne ku ndekelu kua moyo wenda, ndi ngamba ne, moyo wa mubidi wa tshifuaka—

7 Ndi ngamba ne ewu ki muntu udi upeta lupandu, ku njila wa bupikudi buvua bulongolodibua kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba bua bukua bantu bonsu, bonsu bavua bikalaku katshia dipona dia Adama, anyi badiku mpindiewu, anyi bikalaku, mena tô ne ku ndekelu wa buloba.

8 Ne ewu ki mushindu udi lupandu luvua. Ne kakuena lupandu lukuabu to amu elu luvua luambibua; kakuena makumbana makuabu adi muntu bua kupandishibua to amu makumbana andi munuambila.

9 Itabuijayi Nzambi; itabuijayi ne udi ne moyo, ne wakafuka bintu bionsu, bionsu mu diûlu ne pa buloba; itabuijayi ne udi ne lungenyi lonsu, ne bukola bonsu, bionsu mu diûlu ne pa buloba; itabuijayi ne muntu kena umvua bintu bionsu bidi Mukalenga mua kumvua.

10 Ne kabidi, itabuijayi ne nudi ne tshia kukudimuna mutshima

wenu ku mibi yenu ne kuyilekela, ne kudipuekesha kumpala kua Nzambi; ne lombayi mu bulelela bua mutshima bua anubui-kidila; ne mpindiewu, bu nuenu bitabuija bintu bionsu ebi tangilayi ne nubienza.

11 Ne ndi nnuambila kabidi bu mumvua muamba kumpala, ne bu munudi balua ku dimanya dia butumbi bua Nzambi, anyi bu nuenu bamanya buimpa buenda ne balabula dinanga dienda, ne bapeta dilekedibua dia mibi yenu, bidi bifila disanka dinena menamena mu anyima yenu, mena nanku ndi musua ne nuvuluka, ne diba dionsu nukuatayi mu tshivulukilu tshienyu bunena bua Nzambi, ne naka wenu, ne buimpa ne bulekelelu buenda kunudi, nuenu bifukibua bidi kabiyi bikumbana, ne nudipuekesha nansha ne mu ndondu ya didipuekesha, nubikila dina dia Mukalenga dituku dionsu, ne nuimana ne disuminyina mu ditabuija dia malu adi alua, avua mambibua mu mukana mua muanjelu.

12 Ne monayi, ndi nnuambila ne binuenza nanku nenusanka diba dionsu, ne nuwula ne dinanga dia Nzambi, ne nenulama dilekedibua dia mibi yenu; ne nenukola mu dimanya dia butumbi buenda yeya wakanufuka, anyi mu dimanya dia tshidi tshilulama ne tshilelela.

13 Ne kanuakuikala ne meji a kuenzelangana bibi, kadi a kusomba talala, ne a kupesha muntu yonsu tshintu tshienda.

14 Ne kanuakulekela bana benu bafua nzala to, anyi benda butaka to; anyi kanuakulekela ne basambuka mikenji ya Nzambi to, anyi ne baluangana ne batandangana to, anyi ne basadila diabulu, udi mukalenga wa mibi, anyi udi nyuma mubi uvua batatuetu bamba, yeya udi muena lukuna wa buakana bonsu.

15 Kadi nenubalongesha mua kuenda mu njila ya bulelela ne ya bushindama; nenubalongesha mua kunangangana, ne mua kusadilangana.

16 Ne kabidi, nuenu nkayenu nenuambuluisa badi bakengela diambuluisa dienu; nenupesha bintu bienu kudi udi mupanga; ne kanuakulekela ne mulombi neadila kunudi tshianana to, ne kanumuiapatshi bua aya kufua to.

17 Pamuapa newamba: Muntu wakadituadila dikenga dienda; bua nanku ntshiakumôluela diboku dianyi to, ne ntshiakumu-pesha biakudia bianyi to, anyi ntshiakumupesha bintu bianyi bua kakengi to, bualu bua manyoka enda adi malulama—

18 Kadi ndi nkuambila, Ô muntu, ewu yonsu udi utshienza, yeya udi ne bualu bunena bua kukudimuna mutshima wenda; ne pa kumbusha yeya mukudimuna mutshima ku bivuaye muenza udi ufua bua kashidi, ne kena ne muaba mu bukalinga bua Nzambi to.

19 Bualu monayi, katuena bonsu balombi anyi? Katuena bonsu beyemena kudi Muntu Umua,

Nzambi mena, bua bintu bionsu bitudi nabi, bua biakudia ne bila- mba, ne bua ngolo, ne mpalata, ne mabanji onsu atudi nawu a mishi- ndu yonsu anyi?

20 Ne monayi, nansha mpi- ndiewu, nudi bikala nubila dîna dienda, ne nudi nulomba dile- kedibua dia mibi yenu. Ne udi mulekela ne nulomba kakuyi tshipeta anyi? To; munupumuina Nyuma wenda, ne muwujija mi- tshima yenu ntenta ne disanka, ne mupuwisha mikana yenu bua kanuakudi, bualu disanka dienu ndipita bunena.

21 Ne mpindiewu, bu Nzambi, wakanufuka, unudi beyemena bua mioyo yenu ne bua bionsu binudi nabi ne tshinudi, unupe- sha tshionsu tshinudi nulomba tshidi tshiakana, ne ditabuija, bi- tabuija ne nenupeta, Ô pananku, bu munudi ne bua kupeshangana bimua bia bintu binudi nabi.

22 Ne bu wewa ulumbuisha muntu udi ukuela dilomba die- nda bua bintu bieba bua kafu to, ne umupîsha, dipîsha dieba ne- dikala dilulama bualu wamupadi bintu bieba, bidi kabiyi bieba to kadi bia Nzambi, yeya udi ka- bidi muena moyo weba; ne kadi kuakuela dilomba to, anyi kua- kukudimuna mutshima bua bi- wudi muenza to.

23 Ndi nnuambila, diakabi di- kala kudi muntu awu, bualu bua bintu bienda bifua nenda; ne mpindiewu, ndi ngamba bi- ntu ebi kudi bonsu badi babanji mu bintu bia pa buloba ebu.

24 Ne kabidi, ndi ngambila ba- pela, nuenu badi kanuyi nabi ne kadi nudi nabi bikumbana, bua kudia ku dituku ne ku dituku; ndi musua kuamba ne nuenu bonsu badi bapala mulombi, bualu kanuena nabi; ndi musua ne nuamba mu mitshima yenu ne: Ntshiena mpesha to bualu ntshiena natshi, kadi bu mema natshi mvua mua kupesha.

25 Ne mpindiewu, binuamba nanku mu mitshima yenu nudi nushala kanuyi ne dipîla to, tshianana nudi bapîshibua; ne dipîshibua dienu didi dilulama, bualu nudi nualakana tshinudi kanuyi natshi to.

26 Ne mpindiewu, bua bualu bua bintu binganuambidi ebi— buena kuamba ne, bua bualu bua kulama dilekedibua dia mibi yenu ku dituku ne ku di- tuku, ne kuenda kanuyi bapîla to kumpala kua Nzambi—ndi mu- sua ne nuabanya bimua bia bintu bienu kudi bapela, muntu yonsu bilondeshila bidiye nabi, bu bua kudisha badi ne nzala, kuvuadi- sha badi butaka, kukumbula ba- bêdi ne kubapesha diambuisha diabu, bionsu mu nyuma ne mu mubidi, bilondeshila ku bidibu bapangila.

27 Ne tangilayi ne malu onsu â adi enjibua mu lungenyi ne bu- longama; bualu kabiena bikenge- dibua ne muntu anyema lubilu kupita makanda adiyi nawu to. Ne kabidi, bidi bikengedibua ne ikala ne dinanukila, nanku bua apetelaku tshia lumbandi; bua

nanku, malu onsu adi ne tshia kuenjibua mu bulongama.

28 Ne ndi musua ne nuvuluka, ne ewu yonsu munkatshi muenu udi usomba tshintu tshia mu-kuenda, avua ne bua kupingaja tshintu tshivuaye musomba, bilondeshila muvuaye muitaba, anyi kabiyi nanku to newenza mibi; ne pamuapa newenzeja mukueba mibi kabidi.

29 Ne bua kujikija, ntshiena bua kunuambila bintu bionsu bidi bua kunuenzeja mibi to; bualu kudi njila ne mishindu mishilangana, mena ya bungu mudi ntshiyi mua kuyibala to.

30 Kadi bionsu bindi mua kunuambila ne, binuapanga kudi-lama, ne meji enu, ne mêyi enu, ne bienzedi bienu, ne kulama mike-nji ya Nzambi, ne kutungunuka mu ditabuija dia binuakumvua bitangila dilua dia Mukalenga wetu, mena ne ku ndekelu kua mioyo yenu, nudi ne tshia kufua. Ne mpindiewu, Ô muntu, vuluka, ne kufu to.

SHAPITA 5

Bansantu badi balua bana ba baluma ne bana ba bakaji ba Kilisto ku njila wa ditabuija—Badi babikidibua mu dina dia Kilisto—Mfumu Benyamina udi ubakankamija bua bikala basuminyina ne kabanyunganyi mu midimu mimpa. Pabuipi ne 124 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne pakakula mfumu Benyamina nanku kudi bantu benda, wakatuma

munkatshi muabu, usua kumanya kudi bantu benda bikalabu ne bavua bitabuija mêyi avuaye mubambila.

2 Ne bakabila bonso ne dîyi dimua, bamba: Eyowa, tudi bitabuija mêyi onsu awudi mutua- mbila; ne kabidi, tudi bamanya dishindama ne bulelela buawu, bua Nyuma wa Mukalenga wa Bukola Bonso, udi muenza dishintuluka dikola kutudi, anyi mu mitshima yetu, ne katuena kabidi ne dijinga dia kuenza malu mabi to, kadi dia kuenza malu mimpa diba dionsu.

3 Ne tuetu, nkayetu, kabidi, mu njila wa buimpa bua Nzambi budi kabuyi ndekelu, ne ku mamuenesha a Nyuma wenda, tudi bamona malu manena alualua; ne bu bikala ne dikuatshisha, tuvua mua kuamba ku Nyuma bintu bionsu.

4 Ne didi ditabuija dituvua nadi mu bintu bivua mfumu wetu mutuambila didi ditutuadila dimanya dinena edi, kudidi tudi tusanka ne disanka dipita.

5 Ne tudi bitaba bua kubuela mu tshipungidi ne Nzambi wetu bua kuenza disua dienda, ne bua kutumikila mikenji yenda mu bintu bionsu biatuelelaye mukenji, mu matuku etu onsu adi mashala pa buloba, bua katudivuidi mpaji kayiyi ijika nansha pa mitu yetu, bu muakamba muanjelu, bu katumu dikopu dia tshiji tshia Nzambi.

6 Ne mpindiewu, â ki mêyi avua mfumu Benyamina mujinga

afuma kudibu; ne bua nanku wakabambila ne: Nuambi mēyi amvua njinga; ne tshipungidi tshinudi benza tshidi tshipungidi tshiakana.

7 Ne mpindiewu, bualu bua tshipungidi tshinudi benza ne-nubikidibua bana ba Kilisto, bana benda ba baluma, ne bana benda ba bakaji; bualu monayi, lelu ewu wanuledi mu nyuma; bualu nudi nuamba ne mitshima yenu yakudimuki ku njila wa ditabuija mu dīna dienda; bua nanku, nudi baledibua kudiye ne nualu bana benda ba baluma ne bana benda ba bakaji.

8 Ne ku mushindu ewu nue-njibu badikadila, ne kakuena mushindu mukuabu udi mua kunuviija badikadila to. Kakuena dīna dikuabu difidibua kudi lupandu mua kuvuila; bua nanku, ndi musua ne nuangata dīna dia Kilisto, nuenu bonsu badi babuela mu tshipungidi ne Nzambi bua nuikala batumikidi tō ne ku nshikidilu wa matuku enu.

9 Ne nebilua ne ewu yonsu wenza nanku neasanganyibua ku tshianza tshia baluma tshia Nzambi, bualu neamanya dīna didiye ubikidibua; bualu neabikidibua mu dīna dia Kilisto.

10 Ne mpindiewu nebilua ne, ewu yonsu wapanga kuangata dīna dia Kilisto udi ne tshia kubikidibua mu dīna dikuabu; bua nanku, neadisangana ku tshianza tshia bakaji tshia Nzambi.

11 Ne ndi musua ne nuvuluka kabidi, ne edi ndīna dimvua mua-

mba ne nennupesha ne kadiakukupudibua nansha, pa kumbusha ku disambuka dia mikenji; bua nanku, dimukayi bua kanusambuki mikenji to, bua dīna kadiakupudibu mu mitshima yenu to.

12 Ndi nnuambila, ndi musua ne nuvuluka bua kulama dīna difunda mu mitshima yenu diba dionsu, bua kanusanganyibu ku tshianza tshia bakaji tshia Nzambi, kadi bua numvua ne numanya dīyi dianubikila, ne kabidi, dīna dianubikilaye.

13 Bualu munyi mudi muntu mua kumanya mukalenga udiye kayi musadila to, ne udi muenyi kudiye, ne udi kula ne meji ne majinga a mutshima wenda?

14 Ne kabidi, muntu udi mua kuangata mpunda wa mukenda, ne kumulama anyi? Ndi nnuambila ne, Nansha; kakulekela nansha ne adia munkatshi mua bisumbu bia bimuna bienda to, kadi neamuipata, ne neamukupa pambelu. Ndi nnuambila, nebienzeka mena nanku munkatshi muenu bu nuenu kanuyi bamanya dīna dianubikilabu.

15 Bua nanku, ndi musua ne nuikala basuminyinyi ne kanuyi nunyunga, nuvulangana mu midimu mimpa diba dionsu, bua ne Kilisto, Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu, anusuika benda, bua ne nutuadibua mu diūlu, bua ne nupeta lupandu lua kashidi ne moyo wa tshienzelela, ku njila wa lungenyi, ne bukola, ne bululama, ne lusa lua yeya wakafuka bintu bionsu, mu diūlu ne

pa buloba, udi Nzambi pa mutu pa bionsu. Amena.

SHAPITA 6

Mfumu Benyamina udi wandika mêna a bantu ne usungula bakuidi bua kubalongesha—Mosiya udi ukôkesha bu mfumu muakana. Pabuipi ne 124–121 k.d.K.

NE mpindiewu, mfumu Benyamina wakela meji ne bivua bikegedibua, kunyima kua kujikija kuakula kudi bantu, ne angata mêna a bonsu bavua babuela mu tshipungidi ne Nzambi bua kulama mikenji yenda.

2 Ne biakalua ne kakuvua mutu nansha umua, pa kumbusha bana bateketa, bavua kabayi babuela mu tshipungidi ne kabayi bangata dîna dia Kilisto kudibu.

3 Ne kabidi, biakalua ne pavua mfumu Benyamina mujikija bintu bionsu ebi, ne mujidila mu-nenda wa baluma Mosiya bua kuikala mukôkeshi ne mfumu pa bantu benda, ne mumupesha bujitu bonsu budi butangila bukalenga, ne kabidi uvua muteka bakuidi bua kulongesha bantu, nanku bua bumvua ne bamanya mikenji ya Nzambi, ne bua kubasonsola ku divuluka dia mutshipu uvuabu badiela, wakapingaja tshisumbu tshia bantu, ne bakapingana, bantu bonsu, bilondeshila mêku abu, ku nzubu yabu nkayabu.

4 Ne Mosiya wakabanga kukôkesha pa muaba wa tatue-nda. Ne wakabanga kukôkesha

mu bidimu makumi asatu a matuku enda, bienza mu bionsu, pabuipi ne bidimu nkama inayi ne makumi muanda muteketa ne bisambombo katshia tshikondu tshivua Lehi mumbuka ku Yelushalema.

5 Ne mfumu Benyamina waka-somba bidimu bisatu ne wa kafia.

6 Ne biakalua ne mfumu Mosiya wakenda mu njila ya Mukalenga, ne wakalama mêyi enda ne mikandu yenda, ne wakalama mikenji mu bintu bionsu bivua ye bimuelela mikenji.

7 Ne mfumu Mosiya wakadimi-sha bantu benda buloba. Ne yeya kabidi, nkayenda, wakadima buloba, nanku bua kalu bujitu kudi bantu benda, bua kuenzaye muvua tatuenda muenza mu bintu bionsu. Ne kakuvua dikokangana munkatshi mua bantu benda bonsu bua mutantshi wa bidimu bisatu.

SHAPITA 7

Amona udi ujandula bulaba bua Lehi-Nefi, kudi Limihi muikala mfumu—Bantu ba Limihi badi mu bupika kudi Bena Lamana—Limihi udi ulonda malu abu a kala—Muambi umua (Abinadi) uvua mujadika ne Kilisto udi Nzambi ne Tatu wa bintu bionsu—Badi bakuna bukoya ne banowa mwunda, ne badi beyemena kudi mu Mukalenga ne bapatuishibua. Pabuipi ne 121 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne kunyima kua mfumu Mosiya

mupeta ditalala ditungunuka mu mutantshi wa bidimu bisatu, wakajinga kumanya bitangila bantu bakabanda bua kusomba mu bulaba bua Lehi-Nefi, anyi mu tshimenga tshia Lehi-Nefi; bualu bantu benda kabavua bumvua lumu luabu to katshia ku tshikondu tshiakumbukabu ku bulaba bua Zalahemela; bua nanku, bavua bamutshiokeshu ne nkonku yabu.

2 Ne biakalua ne mfumu Mosiya wakafila dianyisha bua bantu dikumi ne basambombo ba ku bantu babu ba makanda babanda ku bulaba bua Lehi-Nefi, bua kumanya bitangila bana babu.

3 Ne biakalua ne pakatshiabu bakatuadija kubanda, bikala ne umua Amona, yeya uvua muntu wa makanda ne bukola, ne uvua kankanunuina ka Zalahemela; ne uvua kabidi mulombodi wabu.

4 Ne mpindiewu, kabavua bamanya luseka luvuabu ne bua kuyila mu tshipela bua kubanda ku bulaba bua Lehi-Nefi to; bua nanku bakatambakana matuku a bungu mu tshipela; bakatambakana mena matuku makumi anayi.

5 Ne pavuabu batambakana matuku makumi anayi, bakafika ku kakuna, kadi ku node kua bulaba bua Shiloma, ne bakâsa nte-nta yabu.

6 Ne Amona wakangata basatu ba ku bana babu, ne mēna abu avua Amaleki, Heleme, ne Heme, ne bakapueka ku bulaba bua Nefi.

7 Ne monayi, bakasambakena

ne mfumu wa bantu bavua mu bulaba bua Nefi, ne mu bulaba bua Shiloma; ne bakabanyungulula kudi balami ba mfumu, ne bakabakuata, ne bakabasuika, ne bakabela mu lukanu.

8 Ne biakalua ne pakavuabu mu lukanu matuku abidi bakabavuija kabidi kumpala kua mfumu, ne bakasulula mionji yabu; ne bakimana kumpala kua mfumu, ne bakapeta dianyisha, anyi bakabelela mukenji, bua bandamuna nkonku yabelaye.

9 Ne wakabambila: Monayi, ndi Limihi, muana wa Noa, uvua muana wa Zenife, wakapatuka mu bulaba bua Zalahemela bua kupiana bulaba ebu, buvua buikala bulaba bua batatuabu, uvua musungudibua mfumu bilonde-shila diyi dia bantu.

10 Ne mpindiewu, ndi njinga kumanya bualu bunudi ne dikima dia kuvua pabuipe ne bimanu bia tshimenga, pamvua, nkayanyi, ne balami banyi pambelu pa tshibuelelu?

11 Ne mpindiewu, bua bualu ebu mvua mulekela ne nulami-bua, bua nuebeja, anyi tshianana mvua nnushipesha kudi balami banyi. Nudi banyishibua bua kuakula.

12 Ne mpindiewu, pakamona Amona ne uvua muanyishibua bua kuakula, wakaya kumpala ne wakinama kumpala kua mfumu; ne, pakajukaye, wakamba: Ô mfumu, ndi ngela Nzambi tuasakidila lelu bua muntshidi ne moyo, ne mudi muanyishibua

bua kuakula; ne nengenza muanyoni monsu bua kuakula ne dikima;

13 Bualu ndi mumanya ne buwewa mumanya, kuvua ulekelu ne nsuikibua ne mionji eyito. Bualu ndi Amona, ne ndi kankanunuina ka Zalahemela, ne ndi mufuma ku bulaba bua Zalahemela bua kumanya bitangila bana betu, bavua Zenife mupatula ku bulaba ebu.

14 Ne mpindiewu, biakalua ne kunyima kua Limihi mumvua mēyi a Amona, wakasanka mena mena, ne wakamba: Mpindiewu, ndi mumanya bulelela ne bana betu bavua ku bulaba bua Zalahemela batshidi ne moyo. Ne mpindiewu, nensanka; ne malaba nengenza ne bantu banyi basanka pabu.

15 Bualu monayi, tudi mu bupika kudi Bena Lamana, ne badi batufutshisha tshitadi tshidi tshikala tshikola bua kuitaba. Ne mpindiewu, monayi, bana betu nebatupatuisha mu bupika betu, anyi mu bianza bia Bena Lamana, ne netuikala bapika babu; bualu bidi bimpa kuikala bapika ba Bena Nefi pa mutu pa kufuta mulambu kudi mfumu wa Bena Lamana.

16 Ne mpindiewu, mfumu Limihi wakela mukenji kudi balami benda bua kabasuiki kabidi Amona anyi bana babu to, ne wakenzeja ne baya ku kakuna kavua ku node kua Shiloma, ne balua ne bana babu mu tshimenga, nanku bua badia, ne banua,

ne bikisha ku midimu ya luendu luabu; bualu bavua bakenga bintu bia bungi; bavua bakenga nzala, nyota, ne dipungi.

17 Ne mpindiewu, biakalua ne pakatshiabu mfumu Limihi wakatuma dimanyisha kudi bantu benda bonso, nanku bua badisangisha pamua ku ntempelo bua kumvua mēyi abambilaye.

18 Ne biakalua ne pakadisangishabu pamua wakabambila mushindu ewu, wamba ne: Ônuenu, bantu banyi, ambululayi mitu yenu ne nusambibua; bualu monayi, diba didi pabuiipi, anyi kadiena kula to, dituikala katuyi kabidi mu bubatshika bua bena lukuna betu, nansha ntatu yetu mikala ya bungi, ivua ya tshianana; kadi ndi mumanya ne kutshidi lutatu lumua lua kutufikila lua tshipeta.

19 Bua nanku, julayi mitu yenu, ne sankayi, ne eyemenayi kudi Nzambi, bu mudiyi Nzambi uvua Nzambi wa Abalahama, ne Isaka, ne Yakoba; ne kabidi, ne Nzambi wakapatula bana ba Isalele mu bulaba bua Ejipitu, ne wakabendesha munkatshi mua Mbuwa Mukunza pa buloba bûma, ne wakabadisha ne mana a mu diûlu bua kabafu mu tshipela; ne wakenza bintu bikuabu bia bungi buabu.

20 Ne kabidi, Nzambi umua awu wakapatula batatuetu mu bulaba bua Yelushalema, ne wakalama ne wakakuba bantu benda tô ne mpindiewu; ne monayi, mbua mibi yetu ne malu mapita

bubi etu ki bua kanuvuijaye mu bupika.

21 Ne bonsu nudi bajadiki lelu ewu ne, Zenife, uvua musungudibua bua kuikalaye mfumu wa bantu aba, bualu uvua ne lukunukunu lupita bua kupiana bulaba bua batatuetu, bua nanku muikala mudingibua kudi budimu ne dikazamuka bia mfumu Lamana, ne wakatua ndondu ne mfumu Zenife, ne wakafila tshitupa tshia bulaba mu bianza bienda bua asamu, anyi mena tshimenga tshia Lehi-Nefi, ne tshimenga tshia Shiloma; ne bulaba bua ku mpenga yabi yonsu—

22 Ne wakenza bionsu ebi, bua kipatshila kamua ka kuvuija bantu aba mu bubatshika anyi mu bupika. Ne monayi, tuetu mpindiewu tudi tufuta mulambu kudi mfumu wa Bena Lamana, tô ne pankatshi-nkatshi pa matala etu, orge wetu, ne mena nteta yetu yonsu ya mishindu yonsu, ne pankatshi-nkatshi pa divulangana dia bisumbu bia bimuna bikesa bietu ne bia bimuna binena bietu; ne mena mfumu wa Bena Lamana udi utulomba pankatshi-nkatshi pa bitudi nabi, anyi udi utulomba mioyo yetu.

23 Ne mpindiewu, ebi kabiena bikola bua kuitaba anyi? Ne lutatu luetu elu nki lunena anyi? Mpindiewu monayi, bu mudibu bunena bualu butudi ne bua kudidila.

24 Eyowa, ndi nnuambila, malu etu adi manena bua tuetu kudila; bualu monayi bana betu ba bungi

mbashipibua, ne mashi abu adi mitshikijibua bua tshianana, ne bionsu ebi malu mabi.

25 Bualu bu bantu aba kabayi bapona mu disambuka dia mikenji to, Mukalenga kavua ulekela ne bubu bunena ebu bubaluila to. Kadi monayi, bakabenga kumvuila mêyi enda; kadi kuakajuka makokangana munkatshi muabu, mena mapita bungi mu mushindu wa ne bakadimatshisha mashi munkatshi muabu.

26 Ne bakashipa muambi wa Mukalenga; eyowa, muntu musungula wa Nzambi, wakabambila bubu buabu ne malu mapita bubu abu, ne wakamba ku Nyuma malu a bungi âlua, eyowa, mena dilua dia Kilisto.

27 Ne bualu wakabambila ne Kilisto udi Nzambi, Tatu wa bintu bionsu, ne wakamba ne neangata tshimfuanyi tshia muntu pa mutu penda, ne netshikala tshimfuanyi tshivua muntu mufukidibuaku ku mbangilu; anyi mu mêyi makuabu, wakamba ne muntu uvua mufukibua ku tshimfuanyi tshia Nzambi, ne Nzambi nealua panshi munkatshi mua bana ba bantu, ne neavuala musunyi ne mashi, ne neaya pa mpala wa buloba—

28 Ne mpindiewu, bualu wakamba nanku, bakamushipa; ne bakenza bintu bikuabu bia bungi biakavuija tshiji tshia Nzambi pa mutu pabu. Bua nanku, nganyi udi udiebeja bua tshinyi badi mu bupika, ne batûtshibua ne ntatu mikola?

29 Bualu monayi, Mukalenga wakamba: Ntshiakuambuluisa bantu banyi padibu basambuka mikenji to; kadi nenjika njila yabu bua kabalubuluki to; ne bienzedi biabu nebikala bu dibua dia dite-tuka kumpala kuabu.

30 Ne kabidi, wakamba: Pakuna bantu banyi bukoya nebapola bisota biabu mu mvunda; ne tshipeta tshiabu tshidi mulungu.

31 Ne kabidi wakamba: Pakuna bantu banyi bukoya nebapola lupepela lua ku esete, ludi lutuala dinyangakaja dia katataka.

32 Ne kabidi, monayi, mulayi wa Mukalenga ukumbajibua, ne nutûtshibua ne nutatshishibua.

33 Kadi nuenu bapingana kudi Mukalenga ne mutshima mujima, ne nueyemena kudiye, ne numusadila ne dinanukila dionsu dia meji, bu nuenu nuenza nanku, neanupatuisha mu bupika, bilondeshila ku disua die-nda nkayenda.

SHAPITA 8

Amona udi ulongesha bantu ba Limihi—Udi umvua bua bitata makumi abidi ne binayi bia Bena Yaleda—Miandiku ya kala idi mua kuandamunyibua kudi bamonyi—Kakuena dipa didi dipita dia bumonyi to. Pabuipi ne 121 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua mfumu Limihi mujikija kuakula kudi bantu benda, bualu wakabambila bintu bia bungu ne ndi mufunda amu bikesa mu mukanda ewu, wakambila bantu

benda bintu bionsu bivua bita-ngila bana babu bavua mu bulaba bua Zalahemela.

2 Ne wakimanyisha Amona kumpala kua musumba wa bantu, ne wakabambila kabidi bionsu bivua bifikila bana babu katshia diba diakapatuka Zenife mu bulaba tô ne diba diakapatukaye yeya nkayenda mu bulaba.

3 Ne kabidi, wakabalondela mêyi a ndekelu avua mfumu Benyamina mubalongesha, ne wakawumvuija bantu ba mfumu Limihi, bua bumvua mêyi onsu akakulaye.

4 Ne biakalua ne kunyima kua mumana kuenza bionsu ebi, mfumu Limihi wakatangalaja musumba wa bantu, ne wakabapingaja muntu yonsu ku nzubu wenda.

5 Ne biakalua ne wakalombesha bitata bivua ne miandiku ya bantu benda katshia ku tshikondu tshiakumbukabu ku bulaba bua Zalahemela, bua bitekibua kumpala kua Amona, bua abibala.

6 Mpindiewu, katataka pakabala Amona miandiku, mfumu wakamuebeja bikalaye ne uvua mua kuandamuna miakulu, ne Amona wakamuambila ne kavua mua kujingulula to.

7 Ne mfumu wakamuambila ne: Mumvua nyingalala bua ntatu ya bantu banyi, ngakenzeja ne bantu makumi ne asatu ba ku bantu banyi bâsa luendu tshipela, nanku bua bafika ku bulaba bua Zalahemela, bua tulomba kudi bana betu batupatuisha ku bupika.

8 Ne bakajimina mu tshipela bua mutantshi wa matuku a bungu, kadi bavua bananukidi, ne kabakapeta bulaba bua Zalahemela to kadi bakapingana ku bulaba ebu, bikala benza luendu mu bulaba munkatshi mua mâyi a bungu, bikala bajandula bulaba buvua buwula ne mifuba ya bantu, ne ya nyama, ne kabidi buvua buwula ne bibutu bia nzubu ya mishindu yonsu, bikala bajandula bulaba buvua buwula kala ne bantu bavua ba bungu bu misumba ya Isalele.

9 Ne bua bujadiki bua ne malu avuabu bamba avua malelela, bakalua ne bitata makumi abidi ne binayi bivua biwula ne mikanunu, ne bivua bia ngolo munonoka.

10 Ne monayi, kabidi, bakalua ne bibuikilu bia pa tshiadi, bidi bialabala, ne bidi bikala bia tshiamua tshia kalabi ne bia tshiamua tshia kabanda, ne bidi bikala bikamakana bijima.

11 Ne kabidi, bakalua ne miela ya mvita, bikuatshilu biayi bivua binyanguka, ne bitâtu biayi bivua bikuata dimomena; ne kakuvua muntu nansha umua mu bulaba avua mua kuandamuna muakulu anyi mikanunu idi pa bitata ebi to. Bua nanku ngakakuebeja ne: Udi mua kuandamuna anyi?

12 Ne nkuambila nanku kabidi: Udi mumanya muntu udi mua kuandamuna anyi? Bualu ndi njinga ne miandiku eyi yandamunyibua mu muakulu wetu; bua, pamuapa, itupesha dimanya dia

tshishadi tshia bantu bavua babutuka, kuvua miandiku eyi mifumina; anyi, pamuapa, ne itupesha dimanya dia bina bantu aba bavua babutuka; ne ndi njinga kumanya tshiena bualu tshia dibutuka diabu.

13 Mpindiewu Amona wakamuambila: Ndi mua kukuambila ne dijadika, Ô mfumu, kudi muntu udi mua kuandamuna miandiku; bualu udi ne bia kutangila nabi, ne kukudimuna miandiku idi mikala ya ku matuku a kala; ne tshidi dipa dia Nzambi. Ne bintu abi bidi bibikidibua ne biandamunyi bia miakulu, ne kakuena muntu udi mua kutangilamu amu Nzambi mumupesha mukenji, tshianana yeya mutangila bivua kayi ne bua kutangila ne afua. Ne ewu yonsu udi Nzambi mupesha mukenji bua kutangila mu biobi, yeya awu udi ubikidibua ne mumonyi.

14 Ne mona, mfumu wa bantu badi mu bulaba bua Zalahemela ki muntu udi ne mukenji wa kuenzela bintu ebi, ne udi ne dipa dinena edi tshia Nzambi.

15 Ne mfumu wakamba ne mumonyi udi munena kupita muambi.

16 Ne Amona wakamba ne mumonyi udi kabidi mubuluidi ne muambi; ne muntu kena mua kupeta dipa dia kupita edi to, amu yeya muikala ne bukola bua Nzambi, budi muntu kayi mua kuikala nabu to; kadi muntu udi mua kuikala ne bukola bunena bumupeshela kudi Nzambi.

17 Kadi mumonyi udi mua kumanya bintu bikadi bipita, ne kabidi bintu bitshilualua, ne ku njila wabi bintu bionsu nebibuluibua, anyi, nansha bintu bia mu musokoku ne bimueneshibua, ne bintu bisokoka ne bipatuka patoka, ne bintu bidi kabiyi bimanyibua ne bimanyishibua kudibi, ne kabidi bintu nebimanyishibua ku njila wabi bidi mushindu mukuabu kabiyi mua kumanyibua to.

18 Nanku Nzambi udi mulongolola njila bua muntu enza bishima bikola ku njila wa ditabuija; bua nanku ulua diambuluissha dinena kudi bakuenda.

19 Ne mpindiewu, pakajikija Amona kuakula mēyi â mfumu wakasanka menamena, ne wakela Nzambi tuasakidila, wamba: kakuena mpata to ne bualu busokoka budi munda mua bitata ebi, ne kakuena mpata to ne biandamunyi bia miakulu ebi bivua bilongolola bua kipatshila ka kujingulula malu masokoka awu kudi bana ba bantu.

20 Ô bu mudiyi minena midimu ya Mukalenga, ne bu mudiwu mula mutantshi udiye utukijila bantu benda; eyowa, ne bu mudiwu mpofu ne kayi munzuluka ngumvuilu wa bana ba bantu; bualu badi babenga kukeba lungenyi, anyi kabena bajinga ne lubakôkesha to!

21 Eyowa, badi bu tshisumbu tshia mikoko mipâla idi inyema mulami wa mikoku, idi itangalaka, ne inyemeshibua, ne ikusudibua kudi nyama ya mu dîtu.

MIANDIKU YA ZENIFE—Mulubu wa bantu benda, katshia ku tshikondu tshiakumbukabu ku bulaba bua Zalahemela tô ne ku diba divuabu bapatuishibua mu bianza bia Bena Lamana.

Shapita 9 tô ne wa ku 22.

SHAPITA 9

Zenife udi ulombola tshisumbu kumbuka ku Zalahemela bua kuya kuasa mu bulaba bua Lehi-Nefi—Mfumu wa Bena Lamana udi ubapesha dianyisha bua kupiana bulaba—Kudi mwita pankatshi pa Bena Lamana ne bantu ba Zenife. Pabuipi ne 200–187 k.d.K.

MEMA, Zenife, mulongeshibua mu muakulu onsu wa Bena Nefi, ne muikala ne dimanya dia bulaba bua Nefi, anyi bulaba bua bupianyi bua diambedi bua batatuetu, ne mutumibua bu mutentekedi munkatshi mua Bena Lamana bua kutentekela bukola buabu, bua musumba wetu wa basalayi ulua kudibu ne ubabutula—kadi panakamona bintu bivua bimpa munkatshi muabu ngakajinga ne kababutuki to.

2 Bua nanku, ngakakokangana ne bana betu mu tshipela, bualu mvua musua ne mukôkeshi wetu atua nabu ndondu; kadi bu muvuaye muntu wa tshinyangu ne mukebi wa kumatshisha kua mashi a bantu wakela mukenji ne banshipa; kadi ngakapandishibua kupitshila ku dimatshisha dia mashi a bungi a bantu avua

mitshikishibua; bualu tatu waka-luisha muanenda, ne muana wa baluma muanabu wa baluma, tô ne pakabutuka bantu ba bungi ba musumba wetu wa basalayi mu tshipela; ne bamua betu bavua bepeleshibua, tuakapingana ku bulaba bua Zalahemela bua kua- mbila bakaji babu ne bana babu.

3 Ne kabidi, bulua mvua ne lukunukunu lupita bua kupiana bulaba bua batatuetu, ngakasa- ngisha bonsu bavua bajinga kuya kuasa mu bulaba, ne tuakabanga luendu luetu kabidi batangila mu tshipela bua kubanda ku bulaba; kadi tuakatûtshibua ne tshiyola ne ntatu mikola; bualu katuvua tuvuluka Mukalenga Nzambi wetu to.

4 Nansha nanku, kunyima kua matuku a bungi batambakana mu tshipela, tuakâsa ntenta yetu pa muaba uvua bana betu bashi- pibua, udi pabuipe ne bulaba bua batatuetu.

5 Ne biakalua ne ngakaya ka- bidi ne baluma banayi ba ku ban- tu banyi mu tshimenga, kudi mfumu, bua mema kumanya meji a mfumu, ne bua mema ku- manya ne ndi mua kuyamu ne bantu banyi ne kuasa mu bulaba mu ditalala.

6 Ne ngakaya kudi mfumu, ne wakenza tshipungidi nanyi ne ndi mua kuasa mu bulaba bua Lehi-Nefi, ne bulaba bua Shiloma.

7 Ne wakela mukenji kabidi ne bantu benda bapatuka mu bu- laba, ne mema ne bantu banyi tubuela mu bulaba bua tuasamu.

8 Ne tuakabanga kuasa nzubu, ne kuakaja bimanu bia tshime- nga, eyowa, mena bimanu bia tshimenga tshia Lehi-Nefi, ne tshimenga tshia Shiloma.

9 Ne tuakabanga kudima bu- laba, eyowa, mena ne mishindu yonsu ya mamînu, ne mamînu a matala, ne mamînu a mponda, ne mamînu a orge, ne ne neas, ne ne sheum, ne ne mamînu a bimuma bia mishindu yonsu; ne tuakaba- nga kuvulangana ne kulubuluka mu bulaba.

10 Mpindiewu tshivua budimu ne dikazamuka dia mfumu La- mana, bua kubueja bantu banyi mu bupika, buakafilaye bulaba bua tuasamu.

11 Bua nanku biakalua ne, ku- nyima tuetu basomba mu bulaba bua mutantshi wa bidimu dikumi ne bibidi, mfumu Lamana wa- kabanga kutshina, ne mu mu- shindu mukuabu bantu banyi kabalu kukolakana mu bulaba, ne Bena Lamana kabalu mua ku- batamba bukola nekubabueja mu bupika to.

12 Mpindiewu bavua bafuba ne bantu batendeledi ba mpingu; bua nanku bavua bajinga kutu- bueja mu bupika, bua basanki- sha budiavi buabu ku midimu ya bianza bietu; eyowa, bua ba- didisha ne disanka pa mitu ya bisumbu bia bimuna bia mu ma- dimi etu.

13 Bua nanku biakalua ne mfumu Lamana wakabanga ku- sonsola bantu benda bua ne ba- kokangana ne bantu banyi; bua

nanku kuakabanga kuikala mvita ne makokangana mu bulaba.

14 Bualu, mu tshidimu tshia dikumi ne tshisatu tshia bumfumu buanyi mu bulaba bua Nefi, kula pabuiipi ne tshitupa tshia sude tshia bulaba bua Shiloma, pavua bantu banyi banuisha bisumbu bia bimuna biabu mâyi ne babidisha, ne badima maloba abu, musumba wa bungi wa Bena Lamana wakalua kudibu ne wakabanga kubashipa, ne kubanyenga bisumbu bia bimuna biabu ne matala a mu madimi abu.

15 Eyowa, ne biakalua ne bonsu bavua bapita Bena Lamana ku lubilu bakanyema, mena ku tshimenga tshia Nefi, ne bakambikila bua kubakuba.

16 Ne biakalua ne ngakabapaya ne mata, ne ne miketa, ne miela ya mvita, ne ne tuela tua mvita, ne ne bibonga, ne ne bieledi, ne ne biluilu bia mishindu yonsu bituvua benza, ne mema ne bantu banyi tuakaya kuluangana ne Bena Lamana.

17 Eyowa, ku bukola bua Mukalenga, tuakaya kuluangana ne Bena Lamana; bualu mema ne bantu banyi tuakabila ne bukutu kudi Mukalenga bua ne atupatuisa mu bianza bia bena lukuna betu, bualu tuakavuluka dipatuishibua dia batatueta.

18 Ne Nzambi wakumvua mbila yetu ne wakitaba masambila etu; ne tuakaya ne bukola buenda; eyowa, tuakaya kuluangana ne Bena Lamana, ne mu dituku dimua ne butuku bumua

tuakashipa binunu bisatu ne makumi asatu; tuakabashipa mena tô ne patuakabipata mu bulaba buetu.

19 Ne mema, nkayanyi, ne bianza bianyi nkayanyi, ngakambuluisha bua kujika bafua babu. Ne monayi, tuvua ne kanyinganyinga kakola ne muadi bualu bana betu nkama ibidi ne makumi muanda muteketa ne tshitema bavua bashipibua.

SHAPITA 10

Mufumu Lamana wafu—Bantu benda badi bapala ne bena tshikisu ne badi bitabuija ngikadilu ya mashimi—Zenife ne bantu benda badi babatshimuna. Pabuiipi ne 187–160 k.d.K.

NE biakalua ne tuakabanga kabidi kushikika bukalenga ne tuakabanga kabidi kuasa mu bulaba mu ditalala. Ne ngakenzeja biluilu bia mvita bia mishindu yonsu, nanku bua ngikala ne biluilu bua bantu banyi bua kuluangana ne Bena Lamana diba dikalabu balua kuluisha bantu banyi.

2 Ne ngakateka balami ku mpenya ya bulaba yonsu, bua Bena Lamana kabatuluidi patudi katuyi bamanya ne batubutula; ne nanku ngakalamisha bantu banyi ne bisumbu bia bimuna bianyi, ne ngakabalama bua kabaponyi mu bianza bia bena lukuna betu.

3 Ne biakalua ne tuakapiana bulaba bua batatueta bidimu bia bungi, eyowa, bua mutantshi wa bidimu makumi abidi ne bibidi.

4 Ne ngakadimisha baluma buloba, ne basashisha mishindu yonsu ya nteta ne mishindu yonsu ya mamuma a nkuaminu yonsu.

5 Ne ngakenzeja ne bakaji bonso basala buanda, ne bakuata mudimu, ne benza mudimu wa mishindu yonsu ya lin muimpa, eyowa, ne bilulu bia mishindu yonsu, bua tuvudika butaka buetu; ne nanku tulubuluka mu bulaba—nanku tuvua ne ditalala ditungunuka mu bulaba bua mutantshi wa bidimu makumi abidi ne bibidi.

6 Ne biakalua ne mfumu Lamana wakafua, ne muanenda wa baluma wakabanga kukôkesha pa muaba wenda. Ne wakabanga kusonsola bantu benda ku ditombokela bantu banyi; bua nanku bakabanga kulongolola mvita, ne kulua kuluisha bantu banyi.

7 Kadi ngakatuma batentekedi ku mpenga yonsu ya bulaba bua Shemelona, bua manyi bulongolodi buabu, bua ndilama kudibu, bua kabalu kuluila bantu banyi ne bababutula.

8 Ne biakalua ne bakaluila ku node kua bulaba bua Shiloma, ne misumba yabu ya bungi, baluma bambula mata, ne miketa, ne miela ya mvita, ne tuela tua mvita, ne mabua, ne bieledi; ne mitu yabu ivua mikungula mikala mitupu; ne bavua basuika mukaba wa tshiseba ku bimonu biabu.

9 Ne biakalua ne ngakasokoke-sha bakaji ne bana ba bantu banyi mu tshipela; ne ngakenzeja

kabidi ne baluma bakola bonso bavua mua kuambula biluilu, ne kabidi bansongaluma bonso bavua bakumbana mua kuambula biluilu, badisangisha pamua bua kuya kuluangana ne Bena Lamana; ne ngakabateka ku mianzu yabu, muntu yonsu bilondeshila ku bidimu bienda.

10 Ne biakalua ne tuakabanda kuluangana ne Bena Lamana; ne mema, mema mena, mu bukulakaja buanyi, ngakabanda kuluangana ne Bena Lamana. Ne biakalua ne tuakabanda kuluangana ne bukola bua Mukalenga.

11 Mpindiewu, Bena Lamana kabavua bamanya tshintu tshitangila Mukalenga to, anyi makanda a Mukalenga to, bua nanku bavua beyemena ku makanda abu nkayabu. Kadi bavua bantu ba makanda, bu mudi makanda a bantu.

12 Bavua bantu badi kabayi ne nshidimukilu to, ne ba tshikisu, ne bakebi ba kumatshisha kua mashi, bitabuija ngikadilu wa batatuabu, udi nanku—Kuitabuija ne bavua bipatshibua ku bulaba bua Yelushalema bua mibi ya batatuabu, ne bavua babenzela bibi mu tshipela kudi bana babu, ne bavua babenzela bibi pavuabu basabuka mbuwa;

13 Ne kabidi, ne bavua babenzela bibi pavuabu ku bulaba bua diambedi bua bupianyi buabu, kunyima kua bobu basambuka mbuwa, ne bionsu ebi bualu bua Nefi uvua ne lulamatu lupita mu dilama mikenji

ya Mukalenga—bua nanku uvua musuibua kudi Mukalenga, bualu Mukalenga wakumvua masambila enda ne waka'itaba, ne wakapita ku mpala bua kuba-leja njila wa luendu wa mu tshipela.

14 Ne bana babu bakamufikila tshiji bualu kabavua bumvua ngenzelu ya Mukalenga to; bakamufikila tshiji kabidi pa mâyi bualu bakapapishila Mukalenga mitshima yabu.

15 Ne kabidi, bakamufikila tshiji pakafikabu ku bulaba bulaya, bualu bakamba ne uvua mubanyenga bukôkeshi bua bantu mu bianza biabu; ne baka-keba mua kumushipa.

16 Ne kabidi, bakamufikila tshiji bualu wakaya mu tshipela bu movua Mukalenga mumuelela mukenji, ne wakangata miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, bualu bakamba ne uvua mubinyenga.

17 Ne nanku bakalongesha bana babu ne babakina, ne babashipa, ne babanyenga ne babapawula, ne benza bionsu bidibu mua kuenza bua kubabutula; bua nanku badi ne lukinu lua tshiendelela kudi bana ba Nefi.

18 Bua bualu ebu mena mfumu Lamana, ku budimu buenda, ne dikazamuka dia mafi, ne malaya enda mimpa, wankandinga, bua abueja bantu banyu mu bulaba ebu, bua bababutula; eyowa, ne tuakakenga bidimu bia bungu mu bulaba.

19 Ne mpindiewu mema, Ze-

nife, kunyima kua kuambila bantu banyu bintu bionsu ebi bitangila Bena Lamana, ngakabasaka bua kuya kuluangana ne bukola buabu, beyemena kudi Mukalenga; bua nanku, tuakakokangana nabu, mpala ne mpala.

20 Ne biakalua ne tuakabipita kabidi mu bulaba buetu; ne tuakabashipa ne dishibeya dikola, mena ba bungu bua ne katuakababala to.

21 Ne biakalua ne tuakapingana kabidi ku bulaba buetu nkayetu, ne bantu banyu bakabanga kabidi kudisha bisumbu bia bimuna biabu ne kudima buloba buabu.

22 Ne mpindiewu mema, ndi mukulakaja, ngakambikila umua wa bana banyu ba baluma bukalinga; bua nanku, ntshiena ngakula kabidi to. Ne Mukalenga abenesha bantu banyu. Amena.

SHAPITA 11

Mfumu Noa udi ukôkesha ne bubi—Udi usankila mu nsombelu mubi wa ne bakaji ne bakaji ba ku mpenga babakibua benda—Abinadi udi wamba ku Nyuma ne bantu nebakuatshibua ku bupika—Mfumu Noa udi ukeba moyo wenda. Pabuipi ne 160–150 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne Zenife wakambikila Noa, umua wa bana benda ba baluma, bukalinga; bua nanku Noa wakabanga kukôkesha pa muaba wenda; ne kakenda mu njila ya tatuenda to.

2 Bualu monayi, kakalama mi-kenji ya Nzambi to, kadi wakolo-

nda majinga a mutshima wenda nkayenda. Ne uvua ne bakaji ne bakaji ba ku mpena babakibua ba bungi. Ne wakenzeja bantu benda mibi, ne kuenza tshivua tshikala tshia malu a bubi bupita ku mesu a Mukalenga. Eyowa, ne bakenda masandi ne bubi bua mushindu onsu.

3 Ne wakateka tshitadi tshia tshia bitanu tshia bionsu bivuabu nabi, tshitupa tshimua tshia tshia bitanu tshia ngolo wabu ne tshia mpalata wabu, ne tshitupa tshimua tshia tshia bitanu tshia zife wabu, ne tshia tshiamua tshia kabanda tshiabu, ne tshia tshiamua tshia kalabi tshiabu ne tshia tshiamua tshifika tshiabu; ne tshitupa tshimua tshia tshia bitanu tshia nyama yabu ya manyi; ne kabidi tshitupa tshimua tshia bitanu tshia nteta yabu yonsu.

4 Ne wakangata bionsu ebi bua kudikuatshishaye, ne bakaji benda ne bakaji ba ku mpena babakibua benda; ne bakuidi benda kabidi, ne bakaji babu ne bakaji ba ku mpena babakibua babu; ki muakashintululaye malu a bukalinga nanku.

5 Bualu wakumbusha bakuidi bonsu bavua bajididibua kudi tatuenda; ne kujidilaye bapia-bapia pa muaba wabu, bavua badibandisha mu diditambisha mu mitshima yabu.

6 Eyowa, ne bavua babakua-tshila nanku bua bufuba buabu, ne bua ditendelela diabu dia mpingu, ne bua masandi abu, ne bitadi bivua mfumu Noa mutekela

bantu benda; ki muvua bantu benza mudimu menamena bua ku-kuatshisha malu mabi.

7 Eyowa, ne bakavua kabidi batendeledi ba mpingu, bualu mēyi a tshianana ne a lubombu a mfumu ne bakuidi akabadinga; bualu bavua babambila mēyi a lubombu.

8 Ne biakalua ne mfumu Noa wakibaka nzubu mimpa ne miabala ya bungi; ne wakayilengeja ne mabaya menza bimpa, ne bintu bia mushinga mukola bia mushindu onsu, bia ngolo, ne bia tshiamua tshia mpalata, ne bia tshiamua tshifika, ne bia tshiamua tshia kalabi, ne bia zife, ne bia tshiamua tshia kabanda;

9 Ne wakadibakila kabidi nzubu wa bumfumu muabala, ne nkuasa wa bukalinga munda muenda, bionsu ebi bivua bia mabaya menza bimpa ne bivua bilengeja ne ngolo ne tshiamua tshia mpalata ne ne bintu bia mushinga mukola.

10 Ne wakenzeja kabidi basadidi benda mudimu muimpa wa mushindu onsu munda mua bimanu bia ntempelo, bia mabaya mimpa, ne bia tshiamua tshia kabanda, ne bia tshiamua tshia kalabi.

11 Ne bisombedi bivua bilamisha bua bakuidi banana, bivua kûlu bipita bisombedi bikuabu bionsu, wakabilengeja ne ngolo munonoka; ne wakibakisha kamanu kadi kafikila pa tshiadi padi muntu musomba mu nkuasa kumpala kuabi, bua

bikishisha mibidi yabu ne maboku abu popu padibu bambila bantu benda mēyi a mafi ne a tshianana.

12 Ne biakalua ne wakibaka kaleya pabuipi ne ntempelo, eyowa, kaleya kapita bula, kapita mena bula ne uvua mua kuimana pa musonga waku ne uvua kumona bulaba bua Shiloma panshi, ne kabidi bulaba bua Shemelona buvua Bena Lamana basamu; ne uvua kabidi mua kumona bulaba bonsu bua ku mpenga yonsu.

13 Ne biakalua ne wakenza ne nzubu ya bungi ibakibua mu bulaba bua Shiloma; ne wakenza ne kaleya kanena kibakibua pa kakuna ku node kua bulaba bua Shiloma, buvua buikala muaba wa tshinyemenu bua bana ba Bena Nefi diba divuabu banyema pambelu pa bulaba; ne ki muakenzaye nanku ne mabanji avuaye upeta ku difutshisha dia bantu benda bitadi.

14 Ne biakalua ne wakateka mutshima wenda ku mabanji enda, ne uvua upitshisha diba dienda ku nsombelu mubi ne bakaji benda ne bakaji ba ku mpenga babakibua benda; ne bakuidi benda kabidi bavua bapitshisha diba diabu ne bandumba.

15 Ne biakalua ne wakadima madimi a mvinyo mu bulaba bonsu; ne wakibaka bikaminu, ne wakenza mvinyo wa bungi; ne bua nanku wakalua mukuatshiki wa mvinyo, ne bantu benda kabidi.

16 Ne biakalua ne Bena Lamana

bakabanga kubuelela bantu benda, kubuelela bisumbu bikesa, ne kubashipa mu madimi abu, ne pavuabu badisha bisumbu bia bimuna biabu.

17 Ne mfumu Noa wakatuma balami ku miaba mishilangana mu bulaba bua kubalamina ku bula; kadi kavua mutuma bungi bukumbana to, ne Bena Lamana bakababunda ne bakabashipa, ne bakapatula bisumbu bia bimuna biabu bia bungi mu bulaba; ki muakabanga Bena Lamana kubashipa nanku, ne kubenzela luku kinu luabu.

18 Ne biakalua ne mfumu Noa wakatuma misumba yenda ya basalayi bua kubaluisha, ne biakabapingaja panyima, anyi biakabapingaja panyima bua mutantshi wa diba mukesa; bua nanku, biakapingana, ne disanka bua bintu bivuabu banyenga.

19 Ne mpindiewu, bavua badibandisha ne diditambisha mu mitshima yabu bua ditshimuna dinena edi; bavua badileja bua bukola buabu nkayabu, bamba ne makumi abu atanu avua mua kukandamena binunu bia Bena Lamana; ne ki muvuabu badileja nanku, ne basanka bua mashi, ne mu dimatshisha dia mashi a bana babu, ne bavua benza nanku bua mfumuabu ne bakuidi babu.

20 Ne biakalua ne kuvua muntu munkatshi muabu uvua ne dina ne Abinadi; ne wakaya munkatshi muabu, ne wakabanga kuamba ku Nyuma, wamba ne: Monayi, Mukalenga udi wamba

nanku, ne monayi mumpe-sha mukenji nanku, wamba ne: ndâku, ne ambila bantu aba ne: Mukalenga udi wamba ne—Dia-kabi dikala kudi bantu aba, bualu ndi mumona malu mapita bubu, ne bubu buabu, ne masandi abu; ne nembakumbula mu tshiji tshianyi, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima.

21 Ne pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima ne bakudimuka kudi Mukalenga Nzambi wabu, monayi, nembafila mu bianza bia bena lukuna babu, eyowa, nebatuadibua mu bupika; ne tshianza tshia bena lukuna babu netshibatatshisha.

22 Ne nebilua ne nebamanya ne ndi Mukalenga Nzambi wabu, ne ndi Nzambi wa mukawu, udi unyoka malu mabi a bantu banyi.

23 Ne nebilua ne pa kumbusha bantu aba bakudimuna mutshima ne bakudimuka kudi Mukalenga Nzambi wabu, neba-buejibua mu bupika; ne muntu nansha umua kakubapatuisha to, pa kumbusha Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu.

24 Eyowa, ne nebilua ne pâbilabu kundi nengikala ne lujoku bua kumvua mbila yabu; eyowa, ne nengalekela ne batûtshibua kudi bena lukuna babu.

25 Ne pa kumbusha bakudimuna mutshima mu bikunyi ne butu, ne babila ne bukitu kudi Mukalenga Nzambi wabu, ntshiakumvua masambila abu to, nansha kubapatuisha mu ntatu yabu; ne nanku Mukalenga udi

wamba, ne nanku udi mmu-pe-sha mukenji.

26 Mpindiewu biakalua ne pakabambila Abinadi mêyi â bakamufikila tshiji, ne bakakeba bua kuangata moyo wenda; kadi Mukalenga wakamupatuisha mu bianza biabu.

27 Mpindiewu pakumvua mfumu Noa mêyi avua Abinadi muambila bantu, wakafika penda tshiji; ne wakamba ne: Abinadi nganyi, bua kundumbuluishaye mema ne bantu banyi, anyi Mukalenga nganyi, bua yeya kupe-sha bantu banyi lutatu lukola nanku?

28 Ndi nupesha mukenji bua nulua ne Abinadi apa, bua mmushipesha, bualu muamba bintu ebi bua yeya kusonsola bantu banyi bua bafîkilangana tshiji bamua kudi bakuabu, ne bua kujula makokangana munkatshi mua bantu banyi; bua nanku ne-mmushipa.

29 Mpindiewu mesu a bantu avua mafofomijibua; bua nanku bakapapisha mitshima yabu bua kubenga mêyi a Abinadi, ne bakakeba bua kumukuata kubangila diba adi to ne kunyima. Ne mfumu Noa wakapapisha mutshima wenda bua kubenga dîyi dia Mukalenga, ne kakakudimuna mutshima wenda ku bienzedi bienda bibi to.

SHAPITA 12

Badi bela Abinadi mu lukanu bualu uvua muamba ku Nyuma bua

dinyanguka dia bantu ne lufu lua mfumu Noa—Bakuidi ba mafi badi batela mifundu ya Nzambi ne badi badinga ne badi balama mikenji ya Mose—Abinadi udi ubanga kubalonesha mikenji dikumi ya Nzambi. Pabuipi ne 148 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua bidimu bibidi ne Abinadi wikalua munkatshi muabu mudifuanyikija bu muntu mukuabu, bua ne kabakamumanya to, ne wakatuadija kuamba ku Nyuma munkatshi muabu, wamba ne: Mukalenga mumpesha mukenji, wamba ne: Abinadi, ndâku ne amba ku Nyuma kudi bantu banyi aba, bualu mbapapisha mitshima yabu ku mêyi anyi; kabena bakudimuna mutshima ku bienzedi biabu bibi to; bua nanku nembanyoka mu tshiji tshianyi, eyowa, mu tshiji tshianyi tshikola nembanyoka bua malu mabi ne malu mapita bubi abu.

2 Eyowa, diakabi kudi lukongu lua bantu elu! Ne Mukalenga wakangambila: Olola tshianza tshieba ne amba ku Nyuma, wamba ne: Mukalenga udi wamba nanku, nebilua ne lukongu lua bantu elu, bua malu mabi alu, nelukuatshibua mu bupika, ne nebatûtshibua pa matama; eyowa, ne bipatshibua kudi bantu, ne nebashipibua; ne mikuku ya mûlu, ne mbua, eyowa, nyama ya muitu, neikusula misunyi yabu.

3 Ne nebilua ne moyo wa mfumu Noa newikala ne mushinga bu wa tshilamba munda mua

tshikutu tshia kapia kakola; bualu neamanya ne ndi Mukalenga.

4 Ne nebilua ne nentûta bantu banyi aba ne ntatu mikola, eyowa, ne tshiyola ne ne tshipupu; ne nembelesha mikunda dituku dijima.

5 Eyowa, ne nengenza ne babasuika majitu pa nyima yabu; ne nebasasaka kumpala bu mudi mpunda wa kamama.

6 Ne nebilua ne nentuma mvula wa mabua munkatshi muabu, ne neabatûta; ne lupepela lua ku esete nelubatûta kabidi; ne bishi nebinyanga bulaba buabu, ne nebidia mu bujima nteta yabu.

7 Ne nebatûtshibua netshipupu tshinena—ne nengenza bionsu ebi bua malu mabi ne malu mapita bubi abu.

8 Ne nebilua ne pa kumbusha bakudimuna mutshima nembabutula bonsu pa mpala wa buloba; nansha nanku ne bashiya miandiku panyima pabu, ne nenyikuba bua bisamba bikuabu biâsa mu bulaba ebu; eyowa, ne nengenza nanku bua mema kuleja bisamba bikuabu malu mapita bubi a bantu aba. Ne Abinadi wakamba ku Nyuma a bungi mabi bua bantu aba.

9 Ne biakalua ne bakamufikila tshiji; ne bakamukuata ne bakamufila musuika kumpala kua mfumu, ne bakambila mfumu ne: Mona, tudi balua ne muntu ewu uvua muamba ku Nyuma bibi bitangila bantu beba kumpala kueba, ne udi wamba ne Nzambi ne ababutula.

10 Ne udi kabidi wamba ku Nyuma bibi bitangila moyo weba, ne wamba ne moyo weba newikala bu tshilamba mu tshikutu tshia kapia.

11 Ne kabidi, udi wamba ne newikala bu mudi lubalabala lûma lua mu budimi, bu mudi mena lubalabala lûma lua mu budimi, ludi nyama ikulula ne idiatakaja mu makasa.

12 Ne kabidi, udi wamba ne newikala bu mudi bilongu bia chardon, udi, padiwu muboba menamena, padi lupepela luela, bidi bitangalajibua pa mpala wa bulaba. Ne udi udingisha ne Nzambi uvua muamba nanku. Ne udi wamba ne bionsu ebi ne bikufikila pa kumbusha wewa mukudimuna mutshima, ne mbua malu mabi eba.

13 Ne mpindiewu, Ô mfumu, bubi bunena kayi bûdi muenza, anyi mibi minena kayi idi bantu beba benza, bua tupîshibua kudi Nzambi anyi tulumbuluishibua kudi muntu ewu?

14 Ne mpindiewu, Ô mfumu, mona, katuena bapîla to, ne wewa, Ô mfumu, kuena ne mibi to; bua nanku, muntu ewu washimi bikutangila, ne wambi naka ku Nyuma.

15 Ne mona, tudi ne bukola, ka tuakuya mu bupika to, anyi ku ngatshibua bakuatshibu kudi bena lukuna betu to; eyowa, ne udi mulubuluka mu bulaba, ne neulubuluka kabidi.

16 Mona, muntu awu nyeya ewu, tudi tumufila mu bianza

bieba; udi mua kuenza nenda monsu mudibi bikulengelela.

17 Ne biakalua ne mfumu Noa wakelesha Abinadi mu lukanu; ne wakapesha bakuidi mukenji bua kudisangishabu pamua bua abuela nabu mu tshipangu bitangila tshiakuenzaye nenda.

18 Ne biakalua ne bakambila mfumu ne: Luaku nenda apa bua tumukonka; ne mfumu wakafila mukenji bua balua nenda kumpala kuabu.

19 Ne bakabanga kumuela nkonku bua kumutupakajabu, nanku bua bikala ne tshiakumfundilabu; kadi wakabandamuna ne dikima, ne wakakolela ku nkonku yabu yonsu, eyowa, bakakema; bualu wakakolela ku nkonku yabu yonsu, ne wakabapuwisha mu mêyi abu onsu.

20 Ne biakalua ne umua wabu wakamba ne: Miaku idi mifunda, ne ivua batatuetu balongesha idi yumvuija tshinyi, yamba ne:

21 Bu mudiwu malengela pa mikuna makasa a ewu udi utuala lumu luimpa; udi utangalaja ditatala; udi ulua ne lumu luimpa lua buimpa; udi utangalaja lupandu; udi wambila Siona ne, Nzambi weba udi ukôkesha!

22 Batentekedi beba nebabandisha dîyi; nebimba misambu ne dîyi pamua, bualu nebadimuena ne mesu pâpingaja Mukalenga Siona kabidi.

23 Tudikayi ne disanka; imbayi pamua nuenu miaba ya bikulu ya Yelushalema; bualu Mukalenga

wasambi bantu benda, yeya wasungidi Yelushalema;

24 Mukalenga waleji diboku dienda dia tshijila patoka ku mesu a bisamba bionsu; ne ndekelu ya buloba yonsu neimona lupanda lua Nzambi wetu?

25 Ne mpindiewu Abinadi wakabambila ne: Nudi bakuidi, ne nudi nuenza bu nudi nulongesha bantu aba, ne nudi numvua nyuma wa buambi ku Nyuma, ne nutshidi nujinga kumanya kundi tshidi bintu ebi bikeba kuamba?

26 Ndi nnuambila ne, diakabi dikala kunudi bualu nudi nuyangakaja njila ya Mukalenga! Bualu bu nuenu numvua bintu ebi kadi kanuena babilongesha to; bua nanku, nudi banyangakaja njila ya Mukalenga.

27 Kanuena bafila mitshima yenu bua kumvua to; bua nanku, kanuena ne lungenyi to. Nanku, ntshinyi tshinudi nulongesha bantu aba?

28 Ne bakamba ne: Tudi tulongesha mikenji ya Mose.

29 Ne wakabambila kabidi ne: Bu nuenu nulongesha mikenji ya Mose, bua tshinyi kanuena nyilama to? Bua tshinyi nudi nuteka mitshima yenu pa mabanji? Bua tshinyi nudi nuenda masandi ne nudi nujikija makanda enu ne bandumba, eyowa, ne nuenzeja bantu aba mibi, bua Mukalenga kuitabayi bua nkutuma bua kuamba ku Nyuma bibi bia bantu aba, eyowa, dibi mena dipita bua bantu aba?

30 Kanuena bamanya ne ndi ngamba bulelela anyi? Eyowa, nudi bamanya ne ndi ngamba bulelela; ne nudi ne tshia kuzakala kumpala kua Nzambi.

31 Ne nebilua ne nenututshibua bua malu mabi enu, bualu nuvua bamba nudi nulongesha mikenji ya Mose. Ne nudi bamanya tshinyi bitangila mikenji ya Mose? Lupandu ludi luluila ku mikenji ya Mose anyi? Nudi nuamba tshinyi?

32 Ne bakandamuna ne bakamba ne lupandu luvua luluila ku mikenji ya Mose.

33 Kadi mpindiewu Abinadi wakabambila ne: Ndi mumanya ne nuenu balama mikenji ya Nzambi nenupandishibua; eyowa, nuenu balama mikenji ivua Mukalenga mupesha Mose pa mukuna wa Sina, wamba ne:

34 Ndi Mukalenga Nzambi weba, uvua mukupatula mu bulaba bua Ejipitu, mu nzubu wa bupika.

35 Kuikadi ne Nzambi mu kuabu kumpala kuanyi to.

36 Kudienzedi lupingu lusonga nansha lumua, anyi tshifua nyikijilu kampanda tshia tshintu kampanda tshidi mu diulu ku mutu, anyi tshidi panshi pa buloba to.

37 Mpindiewu Abinadi wakabambila ne, Nudi benza bionsu ebi anyi? Ndi nnuambila ne, To, kanuena benza to. Ne nudi balongesha bantu aba ne benza bintu bionsu ebi anyi? Ndi nnuambila ne, To, kanuena benza to.

SHAPITA 13

Bukola bua bunzambi budi bulama Abinadi ku njivuu—Udi ulongesha Mikenji Dikumi ya Nzambi—Lupandu kaluena luluila ku mikenji ya Mose nkayayi to—Nzambi nkayenda neenza bupikudi bua kusungila bantu benda. Pabuipi ne 148 k.d.K.

NE mpindiewu pakumvua mfumu mēyi â, wakambila bakuidi benda ne: Ndayi ne muntu ewu, ne mushipayi; bualu tshitudi bua kuenza nenda ntshinyi, bualu udi mupâla.

2 Ne bakasemena ne bakidikija bua kumukuata; kadi wakabakandamena, ne wakabambila ne:

3 Kanundengi to, bualu Nzambi neanutûta binuateka bianza bienu pa mbidi panyi, bualu ntshiena muanji kufila mukenji uvua Mukalenga muntuma bua kufila to; anyi ntshiena muanji kunuambila tshinuvua bandomba ne ngamba to; bua nanku, Nzambi kakulekela ne nunshipa mpindiewu to.

4 Kadi ndi ne tshia kukumbaja mikenji ivua Nzambi mumpesha; ne nudi bamfikila tshiji bualu ndi munuambila bulelela. Ne kabidi, nudi mbamona ne ndi mupâla bualu ndi muakula dîyi dia Nzambi.

5 Mpindiewu biakalua ne kunyima kua Abinadi muakula mēyi â bantu ba mfumu Noa kabakakima kumukuata to, bualu Nyuma wa Mukalenga uvua nenda; ne mpala wenda uvua ukenka ne bukenka bupita, bu

movua wa Mose pavuaye pa mukuna wa Sina, pavuaye wakula ne Mukalenga.

6 Ne wakakula ne bukola ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi, ne wakatungunuka ne mēyi enda, wamba ne:

7 Nudi numona ne kanuena ne bukola bua kunshipa to, bua nanku, ndi njikija mukenji wanyi. Eyowa, ne ndi mumona udi unutapa mu mitshima yenu bualu ndi nnuambila bulelela bitangila malu mabi enu.

8 Eyowa, ne mēyi anyi adi anuwuwa dikema ne dikatshila, ne tshiji.

9 Kadi ndi njikija mukenji wanyi; ne pashisha kundi nya ka kuena ne bualu to, bu mema mupandishibua.

10 Kadi ndi nnuambila mushindu ewu: munudi nungenza, momumua, nemuikala tshifuanyikiji ne tshindidimbi bia bintu bitshilualua.

11 Ne mpindiewu ndi nnubadila bishadi bia mikenji ya Nzambi, bualu ndi mmona ne kayena mifundibua mu mitshima yenu to; ndi mmona ne nudi balonga ne balongesha malu mabi tshitupa tshipita bunena tshia moyo wenu.

12 Ne mpindiewu, nudi nuvuluka ne mvua munuambila ne: Kudienzedi lupingu lusonga nansha lumua, anyi tshifuanyikijilu kampanda tshia bintu bidi mu diûlu ku mutu, anyi bidi panshi pa buloba, anyi bidi mu mâyi muinshi mua buloba to.

13 Ne kabidi: Kuyinaminyi to, anyi kuyisadidi nansha; bualu mema Mukalenga Nzambi weba ndi Nzambi wa mukawu, udi unyoka malu mabi a batatu pa mitu ya bana, mu lukongu lui-satu ne luinayi ya badi bankina;

14 Ne ntundeja lusa kudi binunu bia badi bannanga ne badi balama mikenji yanyi.

15 Kutedi dîna dia Mukalenga Nzambi weba tshianana to; bualu Mukalenga kena ubingisha udi utela dîna dienda tshianana dipîla to.

16 Uvuluka dituku dia sabata, bua kudijidila.

17 Ukuata mudimu matuku asambombo, ne wenza mudimu weba onsu;

18 Kadi mu dituku dia muanda muteketa, didi dituku dia sabata dia Mukalenga Nzambi weba, kuenji mudimu nansha umua to, wewa, anyi muaneba wa baluma, anyi muaneba wa bakaji, musadidi weba wa baluma, anyi musadidi weba wa bakaji, anyi bimuna bia ngomba bieba, anyi muenyi udi munda mua lupangu lueba;

19 Bualu mu matuku asambombo Mukalenga wakafuka diûlu ne buloba, ne mbuwa, ne bionsu bidimu; bua nanku Mukalenga wakabenesha dituku dia sabata ne wakadijidila.

20 Nemeka tatueba ne mamueba, bua matuku eba ikala a bungi pa bulaba budi Mukalenga Nzambi weba mukupesha.

21 Kushipianganyi to.

22 Kuendi masandi to. Kuibi to.

23 Kushiminyinyi mukueba malu a mafi to.

24 Kualakanyi nzubu wa mukueba to, kualakanyi mukaji wa mukueba to, anyi musadidi wenda wa baluma, anyi musadidi wenda wa bakaji, anyi ngomba wenda, anyi mpunda wenda, anyi tshintu nansha tshimua tshia mukueba to.

25 Ne biakalua ne kunyima kua Abinadi mujikija mêyi â wakabambila ne: Nudi balongesha bantu aba bua batangila bua kuenza bintu ebi bua kulama mikenji eyi anyi?

26 Ndi nnuambila ne, To; bualu bu nuenu balongesha, Mukalenga kavua wenza ne ndua ne ngamba ku Nyuma bibi bitangila bantu aba to.

27 Ne mpindiewu nuvua nuamba ne lupandu ludi luluila ku mikenji ya Mose. Ndi nnuambila ne bidi bikengedibua bua mpindiewu ne nulama mikenji ya Mose; kadi ndi nnuambila ne, diba nedilua pikalabi kabiyi bikengedibua bua kulama mikenji ya Mose to.

28 Ne menamena kabidi, ndi nnuambila ne, lupandu kaluena luluila ku mikenji nkayayi to; ne bu kabiyi bua bupikudi buenza Nzambi nkayenda bua mibi ne malu mabi a bantu benda, bavua ne tshia kufua kakuyi diepuka to, nansha bua mikenji ya Mose.

29 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne bivua bikengedibua ne kuikala mikenji mipeshibua kudi bana ba Isalele, eyowa, mena

mikenji mikola menamena; bualu bavua bantu ba nshingu mîmi-nyina, benji ba malu mabi lukasa, ne ba lujoku bua kuvuluka Mukalenga Nzambi wabu;

30 Bua nanku Nzambi waka-bapesha mikenji, eyowa, mikenji ya midimu ne milulu, mikenji ivuabu ne tshia kulama ne bushuwa menamena ku dituku ne ku dituku, bua kuikalabu bavuluka Nzambi ne mudimu wabu kudiye.

31 Kadi monayi, ndi nnuambila ne bintu bionsu ebi bivua bifuanyikiji bia bintu bilualua.

32 Ne mpindiewu, bakumvua mikenji anyi? Ndi nnuambila ne, To, kabakumvua bonsu mikenji to; ne bivua nanku bua bupapa bua mitshima yabu; bualu kabakumvua ne muntu nansha umua kavua mua kupandishibua to pa kumbusha bikala ku disungila dia Nzambi.

33 Bualu monayi, Mose kamba ku Nyuma kudibu bitangila dilua dia Mashiya, ne ne Nzambi neasungila bantu benda to anyi? Eyowa, ne mena bambi bonsu bavua bakamba ku Nyuma katshia buloba buabanga—kabakakula bia bungi anyi bikesa bitangila malu â anyi?

34 Kabavua bamba ne Nzambi nkayenda nealua panshi munkatshi mua bana ba bantu, ne neangata tshimfuanyi tshia muntu, ne neaya ne bukola bunena pa mpala wa buloba anyi?

35 Eyowa, ne kabavua bamba kabidi ne neavuija dibika ku lufu

dia bafua, ne ne yeya, nkayenda, neakengeshibua ne neatatshishibua anyi?

SHAPITA 14

Yeshaya udi wakula bitangila Mashiya—Udi uleja dipuekeshibua ne makenga a Mashiya—Mashiya udi ufla anyima wenda bu mulambu bua kufuta nawu bua mibi ya bantu ne udi ulumbuluila basambuki ba mikenji—Fuanyikijayi ne Yeshaya 53. Pabuipi ne 148 k.d.K.

EYOWA, Yeshaya kena mena wamba to ne: Nganyi udi muitabuija muaku wetu, ne kudi nganyi udi diboku dia Mukalenga dibulubua?

2 Bualu neakola kumpala kuenta bu mudi lutonga, ne bu mudi muji udi upatuka mu bulaba bûma; kena ne tshimfuanyi anyi bulengela to; ne patuamumona kakuena buimpa budi bu-mujingisha kutudi.

3 Udi mupetudibua ne mupidibua kudi bantu; muntu wa kanyinganyinga, ne mumanya mpaji; tuakasokoka mpala yetu kudiye; wakapetudibua, ne katuakamuanishya to.

4 Bushuwa uvua muambula mpaji yetu, ne muambula kanyinganyinga ketu; kadi tuakamumona bu mukumibua, mutûtshibua kudi Nzambi, ne mutatshishibua.

5 Kadi wakatapibua mputa bua disambuka dia mikenji dietu, wakasâmishibua bua malu mabi etu; dinyoka didi divuija ditalala

divua pa mutu penda; ne ku mi-bundabunda yenda tudi bôndopibua.

6 Tuetu bonsu, bu mudi mikoku, tudi bapambuka; tudi balonda muntu yonsu njila wenda nkayenda; ne Mukalenga wakteka malu mabi etu tuetu bonsu pa muntu penda.

7 Uvua mukengeshibua, ne uvua mutatshishibua, kadi kakabulula mukana muenda to; bakavua nenda bu mudi muana wa mukoku ku tshishipelu, ne bu mudi mukoku kumpala kua badi bawukosa miosa mushindu wa ne kakabulula mukana muenda to.

8 Wakumbushibua mu lukanu ne ku tshilumbuulilu tshiakana; ne nganyi wakuila tshikondu tshienda? Bualu uvua mukoshi-bua mu bulaba bua ba moyo; bua disambuka mikenji dia bantu banyu wakakumibua.

9 Wakanyisha bua lukita luenda luikala popamua ne bantu babi, ne popamua ne mubanzi mu lufu luenda; nansha muvuaye kayi muenza bubi to, ne muvua didinga nansha dimua kadiyi dipataka mukana muenda to.

10 Bitshivua bisankisha Mukalenga bua kumusâmisha; wakamuningalaja; palua kufila anyima wendabu mulambu bua mibi neamona ndelanganyi yenda, nealepesha matuku enda, ne dijinga dia Mukalenga nedikumbana mu tshianza tshienda.

11 Neamona dikenga dia anyima wenda, ne neasanka; ku dimanya dienda musadidi wanyi

muakana neabingisha ba bungu; bualu neambula malu mabi abu pa mutu penda.

12 Bua nanku nemmuabanyina tshitupa tshia bintu popamua ne bantu banena, ne neabanyangana bintu binyenga mu mvita popamua ne bilobo; bualu wapakumuna anyima wenda tô ne ku lufu; ne uvua mubadibua popamua ne bashipi ba mikenji; ne wakambula mibi ya bangi, ne ulumbuulila basambuki ba mikenji.

SHAPITA 15

Munyi mudi Kilisto muikala Tatu ne Muana kabidi—Nealumbuulila ne neambula disambuka dia mikenji dia bantu benda—Bobu ne bambi bansantu bonsu badi ndelanganyi yenda—Udi uvuija dibika dia ku lufu—Bana bateketa badi ne moyo wa tshiendelela. Pabuipi ne 148 k.d.K.

NE mpindiewu Abinadi wakabambila ne: Ndi musua ne numvua ne Nzambi yeya nkayenda nealua panshi munkatshi mua bana ba bantu, ne neasungila bantu benda.

2 Ne bualu bua udi muikadila mu musunyi neabikidibua ne Muana wa Nzambi, ne muikala mubatshika musunyi ku disua dia Tatu, muikala Tatu ne Muana—

3 Tatu, bualu uvua muimitshibua ku bukola bua Nzambi; ne Muana, bua musunyi; nanku udi ulua Tatu ne Muana—

4 Ne badi Nzambi umua, eyowa, mena Tatu wa Tshiendelela wa mu diûlu ne wa pa buloba.

5 Ne nanku musunyi ulua kubatshikibua kudi Nyuma, anyi Muana kudi Tatu, bikala Nzambi umua, upeta ditêtshibua, ne kayi ushila ditêtshibua kaba to, kadi udilekela bua kusekibua, ne kukumibua mfimbu, ne kui-patshibua, ne kupidibua kudi bantu benda.

6 Ne kunyima kua bionsu ebi, kunyima kua kuenza bishima binena bia bungi munkatshi mua bana ba bantu, nebaya nenda, eyowa, bu muakamba Yeshaya ne, amu bu mudi mukoku muikala kamama kumpala kua mukoshi wa miosa, bia momumua kakabulula mukana muenda to.

7 Eyowa, mena bia momumua nebaya nenda, nebamupopela pa mutshi mutshiamakana, ne nebamushipa, musunyi neubatshikibua mena kudi lufu, disua dia Muana nedidinyibua mu disua dia Tatu.

8 Ne nanku Nzambi udi ukosa mionji ya lufu, bualu mmutshimuna lufu; ne udi upesha Muana bukola bua kulumbuulila bana ba bantu—

9 Bu mudiyi mubanda mu diûlu, muikala ne munda mua lusa; muikala muwula ne moyo wa lusa bua bana ba bantu; ne udi muimana pankatshi pabu ne bululama; ne udi mukosa mionji ya lufu, udi muangata malu mabi abu ne disambuka dia mikenji diabu pa mutu penda, ne

udi mubasungila, ne udi mukumbaja milombu a bululama.

10 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne, nganyi wakuila tshikondu tshienda? Monayi, ndi nnuambila ne, pafidibua anyima wenda bu mulambu bua mibi neamona ndelanganyi yenda. Ne mpindiewu nudi nuamba tshinyi? Ne ndelanganyi yenda neikala banganyi?

11 Monayi, ndi nnuambila ne, ewu yonsu uvua mumvua miaku ya bambi, eyowa, ya bambi bansantu bonsu bavua bamba ku Nyuma bitangila divua dia Mukalenga—ndi nnuambila ne bonsu bavua bateleja miaku yabu, ne bitabuija ne Mukalenga neasungila bantu benda, ne bavua batekemena bua dituku adi bua dilekedibua dia mibi yabu, ndi nnuambila ne, bobu aba badi ndelanganyi yenda, anyi badi bapianyi ba bukalenga bua Nzambi.

12 Bualu aba ki bobu bena mibi ivuaye muambula; aba ki bobu bavuaye mufuila, bua kubasungila ku dishipa dia mikenji diabu. Ne mpindiewu, kabena ndelanganyi yenda anyi?

13 Eyowa, ne bambi, yonsu uvua munzulula mukana muenda bua kuamba ku Nyuma, uvua kayi mupona mu dishipa dia mikenji to, ndi nkeba kuamba ne bambi bansantu bonsu katshia buloba buabanga, kabena nanku to anyi? Ndi nnuambila ne badi ndelanganyi yenda.

14 Ne aba ki bobu bavua batangalaja ditalala, bavua balua ne

mukenji muimpa wa buimpa, bavua batangalaja lupandu ne bambila Siona ne: Nzambi weba udi ukôkesha!

15 Ne Ô bu muvuawu malengela pa mikuna makasa abu!

16 Ne kabidi, bu mudiwu malengela pa mikuna makasa a aba batshidi batangalaja ditalala!

17 Ne kabidi, bu mudiwu malengela pa mikuna makasa a aba bângalaja ditalala kunyima eku, eyowa, kumbukila ku tshikondu etshi tô ne bua kashidi!

18 Ne monayi, ndi nnuambila ne, ki mbionsu to. Bualu Ô bu mudiwu malengela pa mikuna makasa a ewu udi utuala lumu luimpa, udi mufuki wa ditalala, eyowa, Mukalenga mena, uvua musungila bantu benda; eyowa, yeya uvua mupesha bantu benda lupandu;

19 Bualu bu kabivua bua disungila divuaye muenza bua bantu benda to, buvua bulongolola katshia ku tshishimikidi tshia buloba, ndi nnuambila ne, bu ne kabuvua buabu to, bukua bantu bonsu buvua ne tshia kubutuka.

20 Kadi monayi, mionji ya lufu neikoshibua, ne Muana udi ukôkesha, ne udi ne bukôkeshi kudi bafua; bua nanku, udi uvuija dibika dia bafua.

21 Ne apu dibika dia ku lufu nedilua, dibika dia ku lufu mena dia kumpala; eyowa, dibika dia ku lufu mena dia bobu bavuaku, ne dia badiku, ne dia bikalaku, mena tô ne ku dibika dia Kilsto—bualu ki muabikidibuaye.

22 Ne mpindiewu, dibika dia kulufu dia bambi bonsu, ne dia bonsu abu bavua bitabuija miaku yabu, anyi bonsu abu bavua balama mikenji ya Nzambi, nedilua mu diba dia dibika dia ku lufu dia kumpala; bua nanku, badi dibika dia ku lufu dia kumpala.

23 Badi babishibua ku bafua bua kusombabu ne Nzambi uvua mubasungila; ne badi ne moyo wa tshiendelela ku njila wa Kilsto, uvua mukosa mionji ya lufu.

24 Ne bobu abu badi ne muaba mu dibika dia ku lufu dia kumpala; ne bobu abu bavua bafua mu dipanga diabuu, kumpala kua dilua dia Kilsto, kabayi babamanyaisha bitangila lupandu to. Ne nanku, Mukalenga udi uvuija dipingaja dia bantu aba; ne badi ne muaba mu dibika dia ku lufu dia kumpala, anyi badi ne moyo wa tshiendelela, bualu Mukalenga wabasungidi.

25 Ne bana bateketa badi pabu ne moyo wa tshiendelela.

26 Kadi monayi, ne tshinayi, ne zakalayi kumpala kua Nzambi, bualu nudi ne tshia kuzakala; bualu Mukalenga kena usungila muntu nansha umua to wa ku badi bamutombokela ne badi bafua ne mibi yabu; eyowa, mena bonsu abu bavua babutuka mu mibi yabu katshia buloba buabanga, bavua batombokela Nzambi ku didisuila diabuu, bavua bamanya mikenji ya Nzambi, ne bavua babenga kuyilama; bobu aba badi kabayi ne muaba mu dibika dia ku lufu dia kumpala to.

27 Bua nanku kanuena ne tshia kuzakala anyi? Bualu lupandu kaluena luvua kudi muntu wa nanku to; bualu Mukalenga kavua musungila muntu wa nanku to; eyowa, anyi Mukalenga kena mua kubasungila to; bualu kena mua kudivila to; bualu kena mua kubengela bululama padibu ne bunema buabu to.

28 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne diba nedivua diamanyishabu lupandu lua Mukalenga kudi tshisamba tshionsu, tshisa tshionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu.

29 Eyowa, Mukalenga, bate ntekesi beba nebandisha dîyi diabu; nebimba misambu ne dîyi pamua; bualu nebadimuena ne mesu, pâpingaja Mukalenga Siona kabidi.

30 Tudikayi ne disanka, imbayi pamua, nuenu miaba mitupu ya Yelushalema; bualu Mukalenga wasambi bantu benda, wasungidi Yelushalema.

31 Mukalenga waleji diboku dienda dia tshijila patoka ku mesu a bisamba bionsu; ne ndekelu ya buloba yonsu neimona lupanda lua Nzambi wetu.

SHAPITA 16

Nzambi udi usungila bantu ku ngikadilu wabu wa dipona ne dijimina—Bantu badi mu mubidi badi bashala bu kakuvua disungila to—Kilisto udi uvuija dibika dia ku lufu bua kupeta moyo kawuyi ndekelu anyi bua kupeta

dipîshibua kadiyi ndekelu. Pabuipi ne 148 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne kunyima kua Abinadi muakula mêyi â, wakôlola tshianza tshienda ne wakamba ne: Tshikonde netshilua tshiamona bonsu lupandu lua Mukalenga; tshiamona tshisamba tshionsu, tshisa tshionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu disu ne disu ne nebatonda kumpala kua Nzambi ne bitungu bienda bidi biakana.

2 Ne pashisha bantu ba bubi ne bipatshibua, ne nebapeta tshia kuelela mikunda, ne kudidila, ne kudilakana, ne kusumakana kua menu abu; ne ebi bualu bavua babenga kumvuila dîyi dia Mukalenga; bua nanku Mukalenga kena ubasungila to.

3 Bualu badi mu mubidi ne bena diabulu, ne diabulu udi ne bukola pa bobu; eyowa, mena nyoka wa kala awu wakadinga baledi betu ba diambedi, tshiakenzeja dipona diabu; divua dikala bualu bua kaluila bukua bantu ba mu mubidi, bena masanka a pa buloba, bena diabulu, bajingulula bubi ku buimpa, bikala badi batshika kudi diabulu.

4 Nanku bukua bantu bonsu buvua bujimina; ne monayi, buvua bua kuikala bujimina kakuyi ndekelu bu Nzambi kayi musungila bantu benda ku ngikadilu wabu wa dipona ne dijimina to.

5 Kadi vulukayi muntu udi utungunuka mu buikadi buenda bua mu mubidi ne udi utungunuka

mu njila ya mibi ne ya kutombokela Nzambi, udi ushala mu ngikadilu wenda wa dipona ne dijimina, ne diabulu udi ne bukôkeshi bonsu kudiye. Bua nanku udi muikala bu ne disungila kadivua dienzejibua to, bualu udi muena lukuna wa Nzambi; ne diabulu kabidi udi muena lukuna wa Nzambi.

6 Ne mpindiewu bu ne Kilisto kavua mulua pa buloba to, ndi ngamba bintu bitshilualua bu bikadi bimana kulua, kakuvua mua kuikala disungila to.

7 Ne bu Kilisto kavua mubika ku bafua to, anyi bu kavua mukosa mionji ya lufu to bua lukita kaluikadi ne butshimunyi to, ne bua lufu kaluikadi ne kalonda to, kakuvua mua kuikala dibika dia ku lufu to.

8 Kadi kudi dibika dia ku lufu, bua nanku lukita kaluena ne butshimunyi to, ne kalonda ka lufu kadi kadînyibua mu Kilisto.

9 Yeya udi bukenka ne moyo wa ba pa buloba; eyowa, bukenka budi kabuyi ndekelu, budi kabuyi mua kufîkuluka nansha; eyowa, ne kabidi moyo udi kawuyi ndekelu, bua lufu kaluikadiku kabidi to.

10 Mena mubidi wa tshifuaka ewu neuvuala mubidi udi kawuyi ufua, ne mubidi wa dibola ewu neuvuala mubidi udi kawuyi ubola, ne nebatuadibua bua kuimana kumpala kua tshilumbuluidi tshia Nzambi, bua kulumbuluishibua kudiye bilondeshila ku midimu yabu ne idi

mikala mimpa anyi ne idi mikala mibi—

11 Pikalabi bimpa, bua kupeta dibika dia ku lufu bua moyo ne musangelu kabiyi ndekelu; ne pikalabi bibi, bua dibika dia ku lufu bua dipîshibua dia kadiyi ndekelu, ne badi bafidibua kudi diabulu, udi mubabatshika, tshidi tshikala dipîshibua—

12 Ne bavua benda bilondeshila ku masua ne majinga abu a mu mubidi; kabavua banji kubikila Mukalenga patshivua diboku dia lusa dibôluela nansha; bualu diboku dia lusa divua dibôluela, ne bavua babenga; bavua badimuisha bua malu mabi abu ne nansha nanku bavua babenga ku'alekela; ne bavua baledibua mukenji bua kukudimuna mutshima ne nansha nanku bavua babenga kukudimuna mutshima.

13 Ne mpindiewu, kanuena ne tshia kuzakala ne kukudimuna mutshima ku mibi yenu, ne kuvuluka ne amu mu Kilisto ne ku njila wenda ki munudi mua kupandishibua anyi?

14 Bua nanku, bu nuenu nulongesha mikenji ya Mose, longeshayi ne didi tshindidimbi tshia bintu bitshilualua—

15 Balongeshayi ne disungila didi divuila ku njila wa Kilisto Mukalenga, udi muikala mena Tatu wa tshiendelela. Amena.

SHAPITA 17

Alama udi witabuija ne udi ufunda

*mêyi a Abinadi—Abinadi udi uke-
nga lufu ku kapia—Yeya udi wamba
ku Nyuma ne bubêdi nebukuata ba-
mushipi benda ne nebafua lufu ku
kapia. Pabuipi ne 148 k.d.K.*

NE mpindiewu biakalua ne pa-
kajikija Abinadi mêyi â, mfumu
wakafila mukenji ne bakuidi ba-
mukuata ne bamushipesha.

2 Kadi kuvua muntu umua mu-
nkatshi muabu uvua ne dîna dia
Alama, yeya muikala kabidi ka-
nkanunuina ka Nefi. Ne uvua
nsongaluma, ne wakitabuija
mêyi avua Abinadi muamba,
bualu uvua mumanya malu mabi
abu avua Abinadi mujadika; bua
nanku wakabanga kusengelela
mfumu bua kafikidi Abinadi
tshiji to, kadi amulekela bua aya
mu ditalala.

3 Kadi mfumu wakafika tshiji
tshipita, ne wakenza ne Alama
ipatshibua munkatshi muabu, ne
wakatuma basadidi benda bua
bamulonda bua bamushipa.

4 Kadi yeya wakanyema ku-
mpala kuabu ne wakadisokoka
bua kabamupetshi to. Ne mu-
vuaye musokoma matuku a bu-
ngi wakafunda mêyi onsu avua
Abinadi muamba.

5 Ne biakalua ne mfumu wa-
kanyunguluja ne wakukuatshi-
sha Abinadi kudi balami benda;
ne bakamusuika mionji ne baka-
muela mu lukanu.

6 Ne kunyima kua matuku
asatu, ne mumana kuyikilangana
ne bakuidi benda, wakenzeja ne
balua nenda kumpala kuenda.

7 Ne yeya wakamuambila ne:
Abinadi, tudi bapeta difunda
kûdi, ne udi mukumbanyina lufu.

8 Bualu wewa uvua muamba ne
Nzambi nkayenda nealua panshi
munkatshi mua bana ba bantu;
ne mpindiewu, bua bualu ebu
neushipibua, amba amu wewa
mukudimuna mêyi mabi onsu
awuvua muakula mbitangila
mema ne bantu banyi.

9 Mpindiewu Abinadi waka-
muambila ne: Ndi nkuambila ne,
ntshiakukudimuna mêyi amvua
mukuambila bitangila bantu aba
to, bualu adi malelela; ne bua
wewa kumanya bushua buawu
mema ndi mudilekela bua kudi-
fila mu bianza bieba.

10 Eyowa, nenkenga mena tô ne
ku lufu, ne ntshiakukudimuna
mêyi anyi to, ne neashala bu bu-
jadiki budi bunupîsha. Ne wewa
mmushipa neumatshisha mashi a
muntu udi kayi ne tshilema to, ne
etshi netshishala kabidi bu buja-
diki bua dipîla dienu ku dituku
dia ndekelu.

11 Ne mpindiewu mfumu Noa
uvua pabuipi ne kumulekela,
bualu bua wakatshina mêyi enda;
bualu wakatshina ne bitungu bia
Nzambi nebilua pa mutu penda.

12 Kadi bakuidi bakabandisha
mêyi abu bamubenga, ne bakaba-
nga kumubanda, bamba ne: Yeya
uvua mupenda mfumu. Bua na-
nku mfumu wakasonsodibua bua
kumufikilaye tshiji, ne wakamu-
fila bua bamushipa.

13 Ne biakalua ne bakamua-
ngata ne bakamusuika mionji, ne

bakamunyasula mubidi wenda ne bisumbu bia minyasu, eyowa, mena ne ku lufu.

14 Ne mpindiewu pakabanga ndimi ya kapia kumôsha, waka-bila kudibu, wamba ne:

15 Monayi, mena bu nudi bangerenza, ki muafikabi ne ndelanyani yenu nebakengesha ba bungu ne makenga andi nkenga, makenga mena a lufu ku kapia; ne ebi bualu badi bitabuija lupandu lua kudi Mukalenga Nzambi wabu.

16 Ne nebilua ne nenutatshishibua ne mishindu yonsu ya mabêdi bua bualu bua malu mabi enu.

17 Eyowa, ne nenutûshibua ku nseka yonsu, ne nenuipatshibua ne nenutangalajibua eku ne eku, mena bu mudi tshisumbu tshia nyama ya dîtu tshipatshibua kudi nyama ya dîtu ne ya tshikisu.

18 Ne mu dituku adi nebanui-patakaja, ne tshianza tshia bena lukuna benu netshinukuata, ne pashisha nenukenga makenga a lufu ku kapia, bu mundi nkenga.

19 Nanku Nzambi neenza disombuela dienda pa mutu pa badi bashipa bantu benda. Ô Nzambi, angata anyima wanyi.

20 Ne mpindiewu, pakamba Abinadi mêyi â, wakapona, muikala mukenga lufu ku kapia; eyowa, muikala mushipibua bualu bua wakabenga kuvila mikenji ya Nzambi, muikala mujadika bulelela bua mêyi enda ku lufu luenda.

SHAPITA 18

Alama udi uyisha mu musokoku—Yeya udi umvuija tshipungidi tshia ditambula ne udi utambuisha ku mâyi a Molomo—Yeya udi wasa Ekelezia wa Kilisto ne udi ujidila bakuudi—Badi badikuatshila ne badi balongesha bantu—Alama ne bantu benda badi banyema Mfumu Noa baya mu tshipela. Pabuipi ne 147–145 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne Alama, uvua munyema basadidi ba mfumu Noa, wakakudimuna mutshima ku mibi ne malu mabi enda, ne wakendakana mu musokoku munkatshi mua bantu, ne wakabanga kulongesha mêyi a Abinadi—

2 Eyowa, bitangila malu atshivua kulua, ne kabidi bitangila dibika dia bafua, ne disungila dia bantu, divua bua kumvuijibua ku bukola, ne makenga, ne lufu lua Kilisto, ne dibika ne dibanda dienda mu diûlu.

3 Ne wakalongesha bantu bonso bavua basua kuteleja dîyi dienda. Ne wakalongesha mu musokoku, bua ne kabilu ku dimanya dia mfumu to. Ne bangi bakitabuija mêyi enda.

4 Ne biakalua ne bantu bonso bakamuitabuija bakaya ku muaba uvua ubikidibua ne Molomo, uvua muinyika dîna dia mfumu, uvua ku mikalu ya bulaba buvua buwula ne nyama ya dîtu ku misangu ne ku bikondu.

5 Mpindiewu, kuvua mushimi wa mâyi makezuka ku Molomo,

ne Alama wakayaku, bualu kuvua tshipuka tshia mitshi mikesa tshivua pabuipi ne mâyi, muvuaye kudisokoka munda munya ku dimukebejija dia mfumu.

6 Ne biakalua ne bantu ba bungi bakamuitabuija bakayaku bua kuteleja mêyi enda.

7 Ne biakalua ne kunyima kua matuku a bungi kuvua bantu ba bungi basangishibua pamua ku muaba wa Molomo, bua kumvua mêyi a Alama. Eyowa, bonsu bavua bitabuija diyi dienda bavua basangishibua pamua bua kumuteleja. Ne yeya wakabalongesha, ne wakabayisha bitangila dikudimuna dia mutshima, ne disungila, ne ditabuija dia Mukalenga.

8 Ne biakalua ne yeya wakambila ne: Monayi, mâyi a Molomo ngowu â (bualu avua abikidibua nanku) ne mpindiewu, bu munudi nujinga kubuela mu tshisumbu tshia mikoko tshia Nzambi, ne bua kubikidibua bantu benda, ne bitaba bua kuambuulangana majitu enu, bua ô ikala mapepela;

9 Eyowa, ne nudi bitaba bua kudila ne badi badila; eyowa, ne kusamba badi ne dijinga dia disamba, ne kuikala bajadiki ba Nzambi diba dionsu, mu bintu bionsu, ne mu miaba yonsu inudi mua kuikala mu, mena tô ne ku lufu, bua nuenu kusungidibua kudi Nzambi, ne kubadibua munkatshi mua bena dibika dia ku lufu dia kumpala, bua nuenu kupeta moyo wa tshiendelela—

10 Mpindiewu ndi nnuambila,

bikala edi didi dijinga dia mitshima yenu, ntshinyi tshidi tshinukandika bua kutambuishibua mu dina dia Mukalenga, bu njadikilu kumpala kuenda ne nudi babuela nenda mu tshipungidi, ne nenumusadila ne nenulama mikenji yenda, bua ne anupumuina Nyuma wenda bivula kupita?

11 Ne mpindiewu pakumvua bantu mêyi â, bakatûta bikashi bua disanka, ne kutua tshikemu, bamba ne: Edi ndijinga dia mitshima yetu.

12 Ne mpindiewu biakalua ne Alama wakangata Helama, uvua muikala muntu wa kumpala, ne wakaya ne wakimana mu mâyi, ne wakabila, wamba ne: Ô Mukalenga, upumuina musadidi weba Nyuma weba bua enza mudimu ewu ne bunsantu bua mutshima.

13 Ne pakambaye mêyi â, Nyuma wa Mukalenga uvua pa mutu penda, ne wakamba ne: Helama, ndi nkutambuisha, mmundi ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi wa Bukitu Bonsu, bu mu bujadiki ne nuabuedi nenda mu tshipungidi tshia kumusadila tô ne panudi nufua lufu mu mubidi wa tshifuaka; ne Nyuma wa Mukalenga apumunyibua pa mutu penu; ne Yeya akupesha moyo wa tshiendelela, ku disungila dia Kilsto, wakalongololaye katshia ku tshishimikidi tshia buloba.

14 Ne kunyima kua Alama muamba mêyi â, bubidi buabu, Alama ne Helama bakadijika mu mâyi; ne bakatundubuka ne

bakapatuka mu mâyi ne disanka, buwula ne Nyuma.

15 Ne kabidi, Alama wakangata muntu mukuabu, ne wakaya tshiakabidi mu mâyi, ne wakamutambuisha momumua ne wa kumpala, kadi kakadijika kabidi mu mâyi to.

16 Ne wakatambuisha yonsu wakalua ku muaba wa Molomo mushindu ewu; ne bavua bungi pabuipe ne bantu nkama ibidi ne inayi; eyowa, ne bakatambuishibua mu mâyi a Molomo, ne bakuwujibua ne ngâsa wa Nzambi.

17 Ne bakabikidibua ne ekelezia wa Nzambi, anyi ekelezia wa Kilisto, kubangila diba adi tô ne matuku akalonda. Ne biakalua ne ewu yonsu wakatambuishibua ku bukola ne bukôkeshi bua Nzambi wakasakidibua ku ekelezia wenda.

18 Ne biakalua ne Alama, bualu uvua ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi, wakajidila bakuidi; wakajidila mena muakuidi umua bua bantu makumi atanu bua kubayisha, ne bua kubalongesha bitangila bintu bia bukalenga bua Nzambi.

19 Ne wakabelela mukenji ne kabalongeshi tshintu tshikuabu to amu bintu bivuaye mulongesha, ne bivua bambi bansantu bakula ne mukana muabu.

20 Eyowa, wakabelela mukenji mena ne kabayishi tshintu tshikuabu to amu dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Mukalenga, uvua musungila bantu benda.

21 Ne wakabelela mukenji ne kakuikadi dikokangana kudi muntu ne mukuenda to, kadi ne batangila kumpala ne kipatshila kamua, bikala ne ditabuija dimua ne ditambuisha dimua, bikala ne mitshima yabu misuikakaja pamua mu bobumua ne mu dina nga dia muntu bua mukuenda.

22 Ne ki muakabelelaye mukenji bua kuyishabu nanku. Ne ki muakaluabu bana ba Nzambi nanku.

23 Ne wakabelela mukenji ne basekelela dituku dia sabata, ne badijidila, ne bela kabidi Mukalenga Nzambi wabu tuasakidila dituku dionsu.

24 Ne wakabelela mukenji kabidi ne bakuidi bavuaye mujidila benza mudimu ne bianza biabu bua dikuatshisha diabu.

25 Ne kuvua dituku dimua mu lumingu lonsu divuabu basungula bua bikala ne bua kudisangisha pamua bua kulongeshabu bantu, ne bua kutendelelabu Mukalenga Nzambi wabu, ne kabidi, misangu yonsu ivuabi mu bukôkeshi buabu, bua kudisangisha pamua.

26 Ne bakuidi kabavua beyemena kudi bantu bua dikuatshisha diabu to; kadi bavua ngâsa wa Nzambi bua mudimu wabu, bua ne bakolakana mu Nyuma, bikala ne dimanya dia Nzambi, bua kulongeshabu ne bukola ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi.

27 Ne Alama wakabelela mukenji kabidi ne bantu ba mu ekelezia bafila bimua bia bintu biabu,

muntu yonsu bilondeshila ku bi-vuaye nabi; padiye ne bintu bivula, udi ne bua kufila bivula kupita, ne ewu udi ne bikesa, badi ne bua kumulomba bikesa; ne udi kayi ne tshintu to, badi ne bua kumupesha.

28 Ne nanku badi ne bua kufila bimua bia bintu biabu ne mutshima wabu musua ne majinga abu mimpa kudi Nzambi, ne kudi bakuidi bavua kabayi nabi to, eyowa, ne kudi mukengi yonsu, muntu udi butaka.

29 Ne wakabambila nanku, bualu Nzambi uvua mumuelela mukenji; ne bakenda bôloloka kumpala kua Nzambi, bapeshangana bintu bia pa buloba ne bia mu nyuma bilondeshila ku bike-ngelu ne ku majinga abu.

30 Ne mpindiewu biakalua ne bionsu ebi bivua bienjibua mu Molomo, eyowa, pabuipi ne mâyi a Molomo, mu dîtu divua pabuipi ne mâyi a Molomo; eyowa, muaba wa Molomo, mâyi a Molomo, dîtu dia Molomo, bu mudibi bilengela ku mesu a bakafika ku dimanya dia Musungidi wabu; eyowa, ne bu mudibu babeneshibua, bualu nebimba bua butumbi buenda kashidi.

31 Ne bintu ebi bivua bienzejibua ku mikalu ya bulaba, bua ne kabilu ku dimanya dia mfumu to.

32 Kadi monayi, biakalua ne mfumu, bualu uvua mujandula ditambakana munkatshi mua bantuu, wakatuma basadidi benda bua kubatentekela. Bua nanku mu dituku divuabu badisangisha

pamua bua kuteleja dîyi dia Mukalenga bakajandudibua kudi mfumu.

33 Ne mpindiewu mfumu wakamba ne Alama udi usonsola bantu ku dimutombokela; bua nanku wakatuma musumba wenda wa basalayi bua kubabutula.

34 Ne biakalua ne bakamanyisha Alama ne bantu ba Mukalenga dilua dia musumba wa basalayi wa mfumu; bua nanku ebu bakangata ntenta yabu ne mêku abu ne bakaya mu tshipela.

35 Ne bavua bantu pabuipi ne nkama inayi ne makumi atanu.

SHAPITA 19

Gideona udi ukeba mua kushipa mfumu Noa—Bena Lamana badi buwula mu bulaba ku makanda—Mfumu Noa udi ukenga lufu ku kapia—Limihî udi ukôkesha muikala ku bukôkeshi bua mfumu mukuabu munena. Pabuipi ne 145–121 k.d.K.

NE biakalua ne musumba wa basalayi wa mfumu wakapingana, kunyima kua kukeba bantu ba Mukalenga kabayi babapeta to.

2 Ne mpindiewu monayi, misumbua ya basalayi ya mfumu ivua mikesa, bualu lufu luvua lubikepesha, ne kuakabanga kuikala ditapuluka munkatshi mua bantu bavua bashala.

3 Ne tshisumbu tshivua tshipita bukesa tshiakabanga kukanyina mfumu, ne kuakabanga kuikala dikokangana dinena munkatshi muabu.

4 Ne mpindiewu kuvua muntu

munkatshi muabu uvua dîna ne Gideona, ne uvua muntu wa makanda ne muena lukuna wa mfumu, bua nanku wakatula muela wenda wa mvita, ne wakaditshipa mu tshiji tshienda ne neashipa mfumu.

5 Ne biakalua ne wakaluangana ne mfumu; ne pakamona mfumu ne uvua pabuipi ne kumutamba bukola, wakâsa lubilu ne wakan-yema ne wakabanda pa kaleya kavua pabuipi ne ntemelo.

6 Ne Gideona wakamulondakaja ne uvua pabuipi pa kubanda pa kaleya bua kushipa mfumu, ne mfumu wakakupa mesu enda ku mpenya yonsu ku bulaba bua Shemelona, ne monayi, musumba wa basalayi wa Bena Lamana uvua munda mua mikalu ya bulaba.

7 Ne mpindiewu mfumu wakabila mu dipampakana dia anyima wenda, wamba ne: Gideona, ngepelesha, bualu Bena Lamana badi patudi, ne nebatubutula; eyowa, nebatubutula bantu banyi.

8 Ne mpindiewu mfumu kavua uditatshisha bua bantu benda kupita bu bua moyo wenda nkayenda to; nansha nanku, Gideona wakepelesha moyo wenda.

9 Ne mfumu wakelela bantu benda mukenji ne banyema Bena Lamana, ne yeya muina wakaya kumpala kuabu, ne bakanyema mu tshipela, ne bakaji babu ne bana babu.

10 Ne biakalua ne Bena Lamana bakabalondakaja, ne bakabakuata, ne bakabanga kubashipa.

11 Mpindiewu biakalua ne

mfumu wakabelela mukenji ne bantu baluma bonsu bashiya bakaji babu ne bana babu, ne banyema Bena Lamana.

12 Mpindiewu kuvua bangi bakabenga kubashiya, kadi bakasungula kushala ne kubutuka nabu. Ne bakashala bakashiya bakaji babu ne bana babu ne bakanyema.

13 Ne biakalua ne bakashala panyima ne bakaji babu ne bana babu bakenzeja ne bana babu ba bakaji balenga bimana kumpala ne basengelela Bena Lamana ne kababashipi to.

14 Ne biakalua ne Bena Lamana bakabumvuila moyo wa lusa, bualu bulenga bua buntu bukaji buabu bua kasankisha mitshima yabu.

15 Bua nanku Bena Lamana ba-kepelesha mioyo yabu, ne bakabangata bakuatshibu ne kuyabu nabu kupingana nabu ku bulaba bua Nefi, ne bakabanyishila ne bobu kuasabu mu bulaba, bilondeshila ku diumvuangana dia ne nebafila mfumu Noa mu bianza bia Bena Lamana, ne nebafila bintu biabu, mena tshia bibidi tshia bionsu bivuabu nabi, tshia bibidi tshia ngolo yabu, ne mpalata yabu, ne bintu biabu bionsu bia mushinga mukola, ne ki muvuabu ne bua kufuta ku tshidimu ne ku tshidimu mulambu kudi mfumu wa Bena Lamana nanku.

16 Ne mpindiewu kuvua umua wa ku bana ba baluma ba mfumu munkatshi mua bavuabu bangata

bakuatshibu, muena dîna ne Limihi.

17 Ne mpindiewu Limihi uvua ujinga bua tatuenda kashipibu to; nansha nanku, Limihi kavua mupanga malu mabi a tatuenda to, bualu yeya muina uvua muntu mululama.

18 Ne biakalua ne Gideona wakatuma bantu mu tshipela mu musokoku, bua kukeba mfumu ne bantu bavua nenda. Ne biakalua ne bakasambakena ne bantu mu tshipela, bonsu pa kumbusha amu mfumu ne bakuidi benda.

19 Mpindiewu bavua badi tshipa mu mitshima yabu ne nebapingana ku bulaba bua Nefi, ne bu bakaji babu ne bana babu bashipibua, ne bantu bavua bashala nabu kabidi, bavua bakeba disombuela, ne bavua mua kubutuka nabu pabu.

20 Ne mfumu wakabelela mukenji ne kabapinganyi to; ne bakafikila mfumu tshiji, ne bakamukengsha, tô ne ku lufu ku kapia.

21 Ne bakavua pabuipe ne ku kuata bakuidi pabu ne kushipibu, kadi bobu aba bakanyema kumpala kuabu.

22 Ne biakalua ne bakasambakena ne bantu ba Gideona pakavuabu pabuipe ne kupingana ku bulaba bua Nefi. Ne baluma ba Gideona bakabalondela bionsu bivua bienzekela bakaji babu ne bana babu; ne Bena Lamana bavua babanyishila bua bobu kuasabu mu bulaba mu kufuta Bena Lamana tshitadi tshia

nkatshi-nkatshi wa bionsu bivuuabu nabi.

23 Ne bantu bakambila baluma ba Gideona ne bavua bashipibu mfumu, ne bakuidi benda bavua banyema kula nabu mu tshipela.

24 Ne biakalua ne pakajikijabu milulu, bakapingana ku bulaba bua Nefi, ne disanka, bualu kavuvua bashipibu bakaji babu ne babu to; ne bakambila Gideona tshivuuabu benza mfumu.

25 Ne biakalua ne mfumu wa Bena Lamana wakatshipa kudibu, ne bantu benda kabakubashipibu to.

26 Ne Limihi penda, muikala muana wa baluma wa mfumu, muikala ne bukalenga bumuambikila kudi bantu, wakatshipa kudi mfumu wa Bena Lamana ne bantu benda ne bafuta mulambu wa tshia bibidi tshia bionsu bivuuabu nabi kudiye.

27 Ne ne biakalua ne Limihi wakabanga kushikika bukalenga ne kushikika ditalala munkatshi mua bantu benda.

28 Ne mfumu wa Bena Lamana wakateka balami ku mpenga ya bulaba yonsu, bua kulamaye bantu ba Limihi mu bulaba, bua kabayi mu tshipela to; ne uvua ukuatshisha balami benda ne mulambu uvuaye upeta kudi Bena Nefi.

29 Ne mpindiewu mfumu Limihi uvua ne ditalala ditungunuka mu bukalenga buenda bua mutantshi wa bidimu bibidi, muvua Bena Lamana kabayi babakengsha anyi bakeba bua kubabutula to.

SHAPITA 20

Bakuidi ba Noa bavua bakuata bamua bana ba bakaji ba Bena Lamana ku bukola—Bena Lamana badi bela Limihi ne bantu benda mvita—Bantu ba Limihi badi bapingaja Bena Lamana panyima ne badi babatalaja. Pabuipi ne 145–123 k.d.K.

MPINDIEWU kuvua muaba mu Shemelona kuvua bana ba bakaji ba Bena Lamana badisangisha pamua bua kuimbabu misambu, ne bua kujabu maja, ne bua kushionkomokabu.

2 Ne biakalua ne kuvua dimua dituku bungi bukesa bua munkatshi muabu buvua budisangisha pamua bua kuimbabu misambu ne kujabu maja.

3 Ne mpindiewu bakuidi ba mfumu Noa, bualu bavua ne bundu bua kupingana ku tshimenga tshia Nefi, eyowa, ne bavua batshina kabidi ne bantu bavua mua kubashipa, bua nanku kabakakima kupingana kudi bakaji babu ne bana babu to.

4 Ne bualu bavua bashala mu tshipela, ne bualu bavua bajandula bana ba bakaji ba Bena Lamana, bakasokoma ne kabatentekela;

5 Ne pavuaku amu bakesa babu badisangisha pamua bua kuja maja, bakuidi ba mfumu Noa bakapatuka mu miaba yabu ya musokoku, ne bakabakuata ne bakaya nabu mu tshipela; eyowa, bakaya ne makumi abidi ne banayi ba ku bana ba bakaji ba Bena Lamana mu tshipela.

6 Ne biakalua ne pakamanya Bena Lamana bana babu ba bakaji bavua bajimina, bakafikila bantu ba Limihi tshiji, bualu bakela meji bavua bantu ba Limihi ki bavua biba bana babu ba bakaji.

7 Bua nanku bakatuma misumba yabu ya basalayi; eyowa, mfumu yeya muina mena wakaya kumpala kua bantu benda; ne ku bakaya ku bulaba bua Nefi bua kubutula bantu ba Limihi.

8 Ne mpindiewu Limihi wakabajanduila ku kaleya, wakajandula mena bulongolodi buabu bonsu bua mvita; bua nanku wakasangisha bantu benda pamua, ne bakasokoma babindila mu madimi ne mu metu.

9 Ne biakalua ne pakabanda Bena Lamana, bantu ba Limihi bakabanga kudiela kudibu kumbukila ku miaba yabu ya tshindilu, ne bakabanga kubashipa.

10 Ne biakalua ne mvita yakalua mikola menamena, bualu bakaluangana bu mudi ntambua bua tshiakudia tshiyai.

11 Ne biakalua ne bantu ba Limihi bakabanga kupingaja Bena Lamana panyima pabu; kadi kabavua nansha tshia bibidi tshia bungi bua Bena Lamana to. Kadi bakaluangana bua mioyo yabu, ne bua bakaji babu, ne bua bana babu; bua nanku bakenza bukola buabu bonsu ne bakaluangana bu mudi mpupuji.

12 Ne biakalua ne bakasangana mfumu wa Bena Lamana munkatshi mua bungi bua bafua babu;

kadi kavua mufua to, kadi bantu ba Limihi bavua bamutapa ne Bena Lamana bavua bamushiya panshi, bualu kunyema kua bantu benda kuvua kukola.

13 Ne bantu ba Limihi bakamu-kuata ne bakasuika mputa yenda, ne bakalua nenda kumpala kua Limihi, ne bakamba ne: Mona, ewu ki mfumu wa Bena Lamana; uvua mupona munkatshi mua bafua babu bualu uvua mutapika mputa, ne bavua bamushiya; ne mona, tudi balua nenda kumpala kueba; ne mpindiewu tumushipayi.

14 Kadi Limihi wakabambila ne: kanumushipi to, kadi luayi nenda apa bua mmumona. Ne bakalua nenda. Ne Limihi wakamuambila ne: Tshiena bualu kayi tshiwudi natshi bua kulua kuela bantu banyoni mvita? Mona, bantu banyoni kabena bashipa mutshipu umvua muela kûdi to; kadi, bua tshinyi udi ushipa mutshipu uwuvua muela kudi bantu banyoni?

15 Ne mpindiewu mfumu wakamba ne: ngashipi mutshipu bualu bantu beba mbambula bana ba bakaji ba bantu banyoni; bua nanku, mu tshiji tshianyoni mvua muvuija bantu banyoni bua kuelabu bantu beba mvita.

16 Ne mpindiewu Limihi kavua mumvua tshintu nansha tshimua bitangila bualu ebuni to, bua nanku wakamba ne: nenkeba munkatshi mua bantu banyoni ne ewu yonsu udi muenza bualu ebuni neafua. Bua nanku wakakebeja munkatshi mua bantu benda.

17 Mpindiewu pakumvua Gideona bintu ebi, yeya muikala kapita ka mfumu wakasemena kumpala ne wakambila mfumu ne: ndi nkusengelela ne indila, kukadi bantu abani to, anyi kubapeshi tshilema etshi to.

18 Bualu kuena uvuluka bakuidi batatueba, bavua bantu abani bakeba bua kushipani anyi? Ne kabena mu tshipelani anyi? Ne ki mbobu badi biba bana ba bakaji ba Bena Lamana anyi?

19 Ne mpindiewu, mona, ambila mfumu bintu ebi, bua ambila bantu benda bua bikala ne ditalala kutudi; bualu mona bakadi badilongolola bua kulua kutubunda; ne mona kabidi tudi amu bakesa.

20 Ne mona, badi balua ne misumba yabuni ya bungini; ne pa kumbusha mfumu mubatalaja kutudi tudi ne tshiani kubutuka.

21 Bualu mēyini avua Abinadi muamba ku Nyuma bua bubu buetu ka'ena makumbana anyi?—ne bionsu ebi bualu tuakabenga kumvuila mēyini a Mukalenga, ne kulekela malu mabini etuni to anyi?

22 Ne mpindiewu tutalajayini mfumu, ne tukumbajayini mutshipu utuvua batshipa kudiye; bualu bidi bimpa bipita bua tui-kala mu bupika pamutu pa tuetu kujimijani mioyo yetu; bua nanku, tulekelayini dimatshisha dia mashini a bungini nanku.

23 Ne mpindiewu Limihi wakambila mfumu bintu bionsu bivua bitangila tatuenda, ne bakuidi

bavua banyema mu tshipela, ne wakabapasha tshilema tshia diambola dia bana ba bakaji babu.

24 Ne biakalua ne mfumu wakatalala kudi bantu ba Limihi; ne wakabambila ne: Tuyayi kusambakena ne bantu banyi, kanuyi ne biluilu bia mvita to; ne ndi nditshipa ne mutshipu ne bantu banyi kabakushipa bantu beba to.

25 Ne biakalua ne bakalonda mfumu, ne bakaya kabayi ne biluilu bia mvita to bua kusambakena ne Bena Lamana. Ne biakalua ne bakasambakena ne Bena Lamana; ne mfumu wa Bena Lamana wakinama kumpala kuabu, ne wakabasengelela bua bantu ba Limihi.

26 Ne pakamona Bena Lamana bantu ba Limihi, ne kabavua ne biluilu bia mvita to, bavua ne dibumvuila moyo wa lusa ne bakatalala kudibu, ne bakapingana ne mfumu wabu ne ditalala ku bulaba buabu.

SHAPITA 21

Bena Lamana badi batûta ne batshimuna bantu ba Limihi—Bantu ba Limihi badi basambakena ne Amona ne badi bakudimuna moyo—Badi bambila Amona bitangila bitata makumi abidi ne binayi bia Bena Yalede. Pabuipi ne 122–121 k.d.K.

NE biakalua ne Limihi ne bantu benda bakapingana ku tshimenga tshia Nefi, ne bakabanga kusomba mu bulaba kabidi ne ditalala.

2 Ne biakalua ne kunyima kua matuku a bungi Bena Lamana bakabanga kabidi kusonsodibua ku ku difikila Bena Nefi tshiji, ne bakabanga kulua mu mikalu ya bulaba bua ku mpenga yonsu.

3 Mpindiewu kabakakima kubashipa to, bua mutshipu uvua mfumu wabu mutshipa kudi Limihi, kadi bavua babatûta mapi pa matama, ne bavua benzela bukôkeshi pa mutu pabu; ne bakabanga kuteka majitu makola pa nyima yabu, ne kubasaka bu mudi mpunda wa kamama—

4 Eyowa, bionsu abi bivua biezeka bua dîyi dia Mukalenga dikumbajibua.

5 Ne mpindiewu ntatu ya Bena Nefi ivua mikola, ne kakuvua mushindu nansha umua wa kudipatuisha mu bianza biabu to, bualu Bena Lamana bavua babanyungulula ku luseka lonsu.

6 Ne biakalua ne bantu bakabanga kunungana kudi mfumu bua ntatu yabu; ne bakabanga kujinga kuya kubaluisha mvita. Ne bakatatshisha mfumu bikola ne madilakangana abu; bua nanku wakabanyishila bua benza bilondeshila ku majinga abu.

7 Ne bakadisangisha pamua kabidi, ne kuvuala biluilu, ne kuya kuluisha Bena Lamana bua kubipata mu bulaba buabu.

8 Ne biakalua ne Bena Lamana bakabatamba, ne bakabapingaja panyima, ne bakashipa bangi babu.

9 Ne mpindiewu kuvua madilu a bungi ne muadi munkatshi mua

bantu ba Limihi, mukaji mukamba udila bayenda, muana wa baluma ne muana wa bakaji badila tatuabu, ne bana ba baluma bua bana babu ba baluma.

10 Mpindiewu kuvua bakaji bakamba ba bungi mu bulaba, ne bakabila ne bukitu ku dituku ne ku dituku, bualu bôwa bukola bua Bena Lamana buvua bubakuata.

11 Ne biakalua ne mbila yabu ya munanunanu yakasonsola tshishadi tshia bantu ba Limihi ku tshiji bua Bena Lamana; ne bakaya kabidi ku mvita, kadi bakabapingaja panyima kabidi, ne bakapeta dijimija dia bantu ba bungi.

12 Eyowa, bakaya kabidi mena musangu muisatu, ne bakapeta dijimija dia momumua; ne bavua kabayi bashipibua to bakapingana kabidi ku tshimenga tshia Nefi.

13 Ne bakadipuekesha mena tô ne ku lupuishi, badibatshika ku tshikokedi tshia bupika, bakôkela bua kutûtshibua, ne bua kuendeshibua eku ne eku, ne bambuishibua majitu, bilondeshila ku majinga a bena lukuna babu.

14 Ne bakadipuekesha mena mu ndondu ya didipuekesha; ne bakabila ne bukitu kudi Nzambi; eyowa, mena dituku dijima bakabila kudi Nzambi bua kubapatuishaye mu ntatu yabu.

15 Ne mpindiewu Mukalenga uvua ne lujoku bua kumvua lubila luabu bua malu mabi abu; nansha nanku Mukalenga wakateleja mbila yabu, ne wakabanga

kutekesha mitshima ya Bena Lamana muakabangabu kupepeja majitu abu; kadi Mukalenga kamona bikumbana bua kubapatuisha mu bupika to.

16 Ne biakalua ne bakabanga kulubuluka ku kakesa ku kakesa mu bulaba, ne kubanga kudima nteta mipita bungi, ne kumuna bisumbu bia bimuna bikesa, ne bia bimuna binena, ne kabakafua ne nzala to.

17 Mpindiewu kuvua bungi bunena bua bantu bakaji, kupita bantu baluma bavuaku; bua nanku mfumu Limihi wakela mukenji ne muntu muluma yonsu afila bimua bia ku bintu bienda bua dikuatshisha dia bakaji bakamba ne bana babu, bua kabafu bua nzala to; ne bakenza nanku bua bungi bunena bua bavua bashipibua.

18 Mpindiewu bantu ba Limihi bashala pamua mu tshisumbu tshimua mushindu onsu uvuaku, ne bakalama nteta yabu ne bisumbu bia bimuna biabu;

19 Ne mfumu yeya muina kavua upatuka pambelu pa bimanu bia tshimenga to, amu yeya muya ne balami benda bakubi, bualu uvua utshina ne uvua mua kupona ku mushindu kampanda mu bianza bia Bena Lamana.

20 Ne wakenzeja ne bantu benda batentekela bulaba bua ku mpenge yonsu, bua kukuatabu ku mushindu kampanda bakuidi bavua banyema mu tshipela, bavua biba bana ba bakaji ba Bena Lamana, ne bavua bavuija dinyanguka dinena kudibu.

21 Bualu bavua bajinga kuba-kuata bua kubanyokabu; bualu bavua babuela mu bulaba bua Nefi butuku, ne bavua bambula nteta yabu ne bintu biabu bia mushinga mukola bia bungi; bua nanku bavua bakasokoma babin-dila.

22 Ne biakalua ne kakuvua kabidi disalu munkatshi mua Bena Lamana ne bantu ba Limihi to, mena tô ne diba diakalua Amona ne bana babu babuela bulaba.

23 Ne pavua mfumu muikala pambelu pa bibuelelu bia ku tshimenga ne balami benda, wakamona Amona ne bana babu; ne bualu wakatshinka ne bavua bakuidi ba Noa bua nanku wakaba-kuatshisha, ne wakabasuikisha, ne wakabelesha mu buloku. Ne bu bobu bikala bakuidi ba Noa uvua bua kubashesha.

24 Kadi pakamanyaye ne kabavua bobu to, kadi ne bavua bana babu, ne bavua bafuma ku bulaba bua Zalahemela, wakuwula nte-nta ne disanka dikola menamena.

25 Mpindiewu mfumu Limihi uvua mutuma, kumpala kua dilua dia Amona, tshisumbu tshikesa tshia baluma bua kukeba bulaba bua Zalahemela; kadi kabakabupeta to, ne bakajimina mu tshipela.

26 Nansha nanku, bulaba buvua ne bantu; eyowa, bulaba buvua buwula ne mifuba miuma; eyowa, bulaba buvua ne bantu ne buvua bubutuka; ne bualu bobu bakatshinka ne buvua bulaba bua Zalahemela, bakapingana ku bulaba

bua Nefi, ne bakafika ku mikalu ya ku bulaba butuku bukesa kumpala kua dilua dia Amona.

27 Ne bakalua ne miandiku, mena miandiku ya bantu bena mifuba yakasanganabu; ne ivua mikanunyibua pa bitata bia tshimua.

28 Ne mpindiewu Limihi wakuwula kabidi ne disanka pakamanyaye ku mukana mua Amona ne mfumu Mosiya uvua ne dipa dia Nzambi, divuaye mua kuandamuna nadi miakulu ya mikanunu ya buena eyi; eyowa, ne Amona wakasanka penda.

29 Kadi Amona ne bana babu bavua buwula ne kanyinganyinga bualu bangi ba ku bana babu bavua bashipibua;

30 Ne kabidi bualu mfumu Noa ne bakuidi benda bavua benzeja bantu mibi ya bungi menamena ne malu mabi kumpala kua Nzambi; ne bakadila kabidi bua lufu lua Abinadi; ne kabidi bua diya dia Alama ne bantu bakaya nenda, bavua benza ekelezia wa Nzambi ku bukola ne bukôkeshi bua Nzambi, ne ditabuija ku mêyi avua Abinadi muakula.

31 Eyowa, bakadila bua diya diabu, bualu kabavua bamanya kuvuabu banyemena to. Mpindiewu bavua kuikala badisangisha nabu ne disanka, bualu bobu nkayabu bavua babuela mu tshipungidi ne Nzambi bua kumusadila ne ya kulama mikenji yenda.

32 Ne mpindiewu katshia ku dilua dia Amona, mfumu Limihi wakabuela penda mu tshipungidi

ne Nzambi, ne bangi ba ku bantu benda pabu bakabuela mu tshipungidi ne Nzambi, bua kumusadila ne kulama mikenji yenda.

33 Ne biakalua ne mfumu Limihi ne bangi ba ku bantu benda bakajinga bua kutambuishibua; kadi kakuvua muntu nansha umua mu bulaba uvua ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi to. Ne Amona wakabenga bua kuenza mudimu ewu, bualu uvua mudimona bu musadidi udi kayi mukumbana to.

34 Bua nanku kabakadisangisha bu mudi ekelezia diba adi to, kadi bakindila Nyuma wa Mukalenga. Mpindiewu bavua bajinga kuluabu mena bu muvua Alama ne bana babu, bavua banyema mu tshipela.

35 Bavua bajinga kutambuishibua bu njadikilu ne bujadiki ne bavua bitaba bua kusadila Nzambi ne mitshima yabu yonsu; nansha nanku bakindila diba dia bobu kutambuishibua; ne mulubu wa ditambula diabu neufidibua panyima.

36 Ne mpindiewu meji onsu a Amona ne bantu benda, ne a mfumu Limihi ne bantu benda, avua bua kudipatuisha mu bianza bia Bena Lamana ne mu bupika.

SHAPITA 22

Bantu badi balongolola bua kunyemabu ku bupika bua Bena Lamana—Bena Lamana badi bakuatshishibua mâluvuvu—Bantu badi banyema, badi bapingana ku Zalahemela, ne badi

balua ku bumfumu bua mfumu Mosiya. Pabuipi ne 121–120 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua Amona ne mfumu Limihi bakabanga kuebejangana ne bantu bua mushindu wa kudipatuishabu mu bupika; ne mena bakenza ne bantu bonsu badisangisha pamua; ne bakenza nanku bua kupetabu diyi dia bantu bitangila bualu ebu.

2 Ne biakalua ne kabakapeta mushindu kudipatuishabu mu bupika to, pa kumbusha bua kuambulabu bakaji babu ne bana babu, ne bisumbu bia bimuna bikesa biabu, ne bia bimuna binena biabu, ne ntenta yabu, ne kuyabu mu tshipela; bualu pavua bantu ba Limihi bela meji a kudipatuisha mu bupika ne muela wa mvita, kakuvua mushindu wa kukokangana ne Bena Lamana to bualu bavua bapita bungi.

3 Mpindiewu biakalua ne Gideona wakasemena kumpala ne wakimana kumpala kua mfumu, ne wakamuambila: Mpindiewu Ô mfumu, tô ne mpindiewu uvua misangu ya bungi mumvuila mêyi anyi patuvua bikala tuko-kangana ne bana betu, Bena Lamana.

4 Ne mpindiewu Ô mfumu, kuena mmumona ne ndi musadidi mulembakana to, kadi bu mûdi tô ne mpindiewu muteleja mêyi anyi nansha ku tshipimu kayi, ne avua ne diambuluisha kûdi, mena nanku ndi njinga ne uteleja mêyi anyi musangu ewu,

ne nengikala musadidi weba ne nempatuisha bantu aba ku bu-pika.

5 Ne mfumu wakamuanyishila ne akula. Ne Gideona wakamua-mbila ne:

6 Mona kajila ka ku mfundu, kupitshila ku tshimanu tshia ku mfundu, ku luseka lua ku mfundu kua tshimenga. Bena Lamana, anyi balami ba Bena Lamana, batu bakuatshika mâlulu butuku; bua nanku tutumayi dimanyisha munkatshi mua bantu bonsu aba, bua basangisha bisumbu biabu bia bimuna bikesa ne binena pamua, bua kubilombola mu tshipela butuku.

7 Ne nenyâ bilondeshila ku dîyi dieba, bua kufuta mulambu wa mvinyo wa ndekelu kudi Bena Lamana, ne nebakuatshika; ne netupita kajila ka musokoku ku dia bakaji dia tshitudilu tshiabu pikalabu bakuatshika ne balala.

8 Netuye nanku ne bakaji betu ne bana betu, ne bisumbu bia bimuna bikesa bietu, ne bia bimuna binena bietu mu tshipela; ne netuenza luendu tunyunguluka ku mikalu ya bulaba bua Shiloma.

9 Ne biakalua ne mfumu wakumvuila mêyi a Gideona.

10 Ne mfumu Limihi wakenza ne bantu benda basangisha bisumbu bia bimuna biabu pamua; ne wakatuma mulambu wa mvinyo kudi Bena Lamana; ne wakatuma kabidi mvinyo mupita bungi, bu dipesha kudibu; ne bakanua mvinyo uvua mfumu Limihi mubatamina bikola.

11 Ne biakalua ne bantu ba mfumu Limihi bakaya butuku mu tshipela ne bisumbu bia bimuna bikesa biabu ne bia bimuna binena biabu, ne banyunguluka bulaba bua Shiloma mu tshipela, ne kukoba njila wabu batangila ku bulaba bua Zalahemela, balombodibua kudi Amona ne bana babu.

12 Ne bavua bakaya mu tshipela ne ngolo yabu yonsu, ne biamua bia mpalata, ne bintu biabu bia mushinga mukola, bivuabu mua kuambula, ne biakudia biabu kabidi; ne bakatungunuka ne luendu luabu.

13 Ne kunyima kua bikala matuku a bungi mu tshipela bakafika mu bulaba bua Zalahemela, ne bakadisangisha ku bantu ba Mosiya, ne bakalua bantu benda.

14 Ne biakalua ne Mosiya wakabakidila ne disanka; ne wakakidila kabidi miandiku yabu, ne kabidi miandiku ivua bantu ba Limihi bangula.

15 Ne mpindiewu biakalua ne pakamanya Bena Lamana ne bantu ba Limihi bavua bumbuka mu bulaba butuku, bakatuma musumba wa basalayi mu tshipela bua kubalondakajabu;

16 Ne kunyima kua kubalondakajabu matuku abidi, kabatshivua mua kulonda makasa abu to; bua nanku bakajimina mu tshipela.

Mulubu wa Alama ne bantu ba Mukalenga, bavua babuejibua

mu tshipela kudi bantu ba mfumu Noa.

Shapita 23 tô ne wa ku 24.

SHAPITA 23

Alama udi ubenga bua kuikala mfumu—Udi usadila bu muakuidi munena—Mukalenga udi upesha bantu benda dinyoka, ne Bena Lamana badi banyenga bulaba bua Helama—Amulona, mulombodi wa bakuidi babi ba mfumu Noa, udi ukôkesha ku bukôkeshi bua mfumu wa Bena Lamana. Pabuipi ne 145-121 k.d.K.

MPINDIEWU Alama, bualu Mukalenga uvua mumudimuisa ne misumba ya basalayi ya mfumu Noa ivua mua kubalula, ne bualu wakambila bantu benda, bua nanku bakasangisha bisumbu bia bimuna biabu, ne bakangata nteta yabu, ne bakaya mu tshipela kumpala kua misumba ya basalayi ya mfumu Noa.

2 Ne Mukalenga wakabapesha makanda, bua bantu ba mfumu Noa kababakuatshi bua kubabutula to.

3 Ne bakanyema mu luendu matuku muanda mukulu mu tshipela.

4 Ne bakafika ku amua bulaba, eyowa, mena bulaba bulengela ne buimpa, bulaba bua mâyi makedzuka.

5 Ne bakâsa ntenta yabu, ne bakabanga kudima buloba, ne bakabanga kuibaka nzubu minena; eyowa, bavua benji ba mudimu

bikola, ne bakenza mudimu menamena.

6 Ne bantu bavua bajinga ne Alama ikala mfumu wabu, bualu bantu benda bavua bamunanga.

7 Kadi wakabambila ne: Monayi, kabiena bikengedibua ne tuikala ne mfumu to; bualu Mukalenga udi wamba ne: kanuakuangata musunyi umua ne mushinga kupita mukuabu to, anyi muntu umua kakuela meji ne udi mupita mukuabu to; bua nanku ndi nnuambila ne kabiena bikengedibua ne nuikala ne mfumu to.

8 Nansha nanku, bivua mua kuikala bimpa bua nuenu kuikala ne mfumu bu koko kuikala mushindu wa nuenu kuikala matuku onsu ne bantu balulama bua kuikalabu ba mfumu benu.

9 Kadi vulukayi malu mabi a mfumu Noa ne bakuidi benda; ne mema muina mvua mukuatshibua mu diteyi, ne ngakenza bintu bia bungi bivua wa malu a bubi bupita ku mesu a Mukalenga, biakangenzeja dikudimuna dia mutshima dia mpaji dikola;

10 Nansha nanku, kunyima kua mpaji ya bungi, Mukalenga wakateleja mbila yanyi, ne wakandamuna masambila anyi, ne wakangenza tshiamu tshia mudimu mu bianza bienda bua kufikisha bangi benu ku dimanya dia bulelela buenda.

11 Nansha nanku, ntshiena nditumbisha bua bualu ebu to, bualu ntshiena mukumbana bua kuditumbisha mema nkayanyi to.

12 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne, mfumu Noa wakanukengesha, ne nuvua mu bupika kudiye ne bakuidi benda, ne bakanufikisha ku dienza dia malu mabi; bua nanku nuvua basuikibua ne mionji ya malu mabi.

13 Ne mpindiewu bualu nuakapatuishibua ku bukola bua Nzambi mu mionji eyi, eyowa, mena mu bianza bia mfumu Noa ne bantu benda, ne mu mionji ya malu mabi kabidi, mena ki mundi njinga ne nukankamana mu budishikaminyi ebu buakanufikisha badikadila, ne kanuanyishi bua muntu nansha umua kuikalaye mfumu wenu to.

14 Ne kabidi kanuanyishi bua muntu nansha umua kuikalaye mulongeshi wenu anyi musadidi wenu to, pa kumbusha yeya muikala muntu wa Nzambi, udi wenda mu njila yenda ne udi ulama mikenji yenda.

15 Ka muakalongesha Alama bantu benda nanku, ne muntu yonsu ananga mukuenda bu mudiyi mudinanga, ne kakuikadi dikokangana munkatshi muabu to.

16 Ne mpindiewu, Alama uvua muakuidi wabu munena, bualu uvua muashi wa ekelezia wabu.

17 Ne biakalua ne muntu nansha umua kavua upeta bukôkeshi bua kuyisha anyi bua kulongesha to, pa kumbusha bumupesha kudiye bufuma kudi Nzambi. Bua nanku uvua wakajidila bakuidi babu bonsu ne balongeshi babu bonsu; ne nansha

umua kavua mujididibua to pa kumbusha muikala muntu mululama.

18 Bua nanku bakatangila bantu babu, ne bakabadisha ne bintu bia buakana.

19 Ne biakalua ne bakabanga kulubuluka menamena mu bulaba; ne bakabikila bulaba ne Helama.

20 Ne biakalua ne bakavulungana ne bakalubuluka menamena mu bulaba bua Helama; ne bakâsa tshimenga, tshiakabikilabu ne tshimenga tshia Helama.

21 Nansha nanku Mukalenga udi mumona bikumbana bua kupeshaye bantu benda dinyoka; eyowa, udi utêta ditukija diabu ne ditabujia diabu.

22 Nansha nanku—ewu yonsu udi wela tshieyemenu tshienda kudiye, yeya neabandishibua ku dituku dia ndekelu. Eyowa, ne ki muvuabi bua bantu aba.

23 Bualu monayi, nenuleja ne bakatuadibua mu bupika, ne muntu nansha umua kavua mua kubapatuisha to pa kumbusha Mukalenga Nzambi wabu, eyowa, mena Nzambi wa Abalahama ne Isaka ne wa Yakoba.

24 Ne biakalua ne wakabapatuisha, ne wakabaleja bukola bunenda bunena, ne kusanka kuabu kuvua kunena.

25 Bualu monayi, biakalua ne pavuabu mu bulaba bua Helama, eyowa, mu tshimenga tshia Helama, pavuabu badima ku mpenya ya buloba yonsu, monayi musumba wa basalayi wa Bena

Lamana uvua mu mikalu ya bulaba.

26 Mpindiewu biakalua ne bana babu ne Alama bakanyema bashiya madimi abu, ne bakadisangisha mu tshimenga tshia Helama; ne bôwa bukola buakabakuata bualu bua kumona Bena Lamana.

27 Kadi Alama wakasemena kumpala ne wakimana munkatshi muabu, ne wakabakankamija bua kabikadi ne bôwa to, kadi bavuluka Mukalenga Nzambi wabu ne neabapatuisha.

28 Bua nanku bakalekela bôwa buabu, ne bakabanga kubila kudi Mukalenga bua atekesha mitshima ya Bena Lamana, bua bobu kubepelesha, ne bakaji babu, ne bana babu.

29 Ne biakalua ne Mukalenga wakatekesha mitshima ya Bena Lamana. Ne Alama ne bana babu bakasemena kumpala ne bakadifila mu bianza biabu; ne Bena Lamana bakangata bulaba bua Helama.

30 Mpindiewu misumba ya basalayi ya Bena Lamana, ivua milondakaja bantu ba mfumu Limihi, ivua mijimina matuku a buongi mu tshipela.

31 Ne monayi, bivua bisangana bakuidi ba mfumu Noa abu, mu muaba wakabikilabu ne Amulona; ne bakavua babanga kuasa mu bulaba bua Amulona ne bakavua babanga kudima buloba.

32 Mpindiewu dîna dia mulombodi wa bakuidi abu divua Amulona.

33 Ne biakalua ne Amulona wakasengelela Bena Lamana; ne wakatuma kabidi bakaji babu kumpala, bavua bikala bana ba bakaji ba Bena Lamana, bua basengelela bana babu ba baluma, bua kabashipi ba bayabu to.

34 Ne Bena Lamana bavua ne diumvuila Amulona ne bana babu moyo wa lusa, ne kabakabashipi to, bua bakaji babu.

35 Ne Amulona ne bana babu bakadisangisha kudi Bena Lamana, ne pavuabu benda luendu mu tshipela bua kukeba bulaba bua Nefi bakapeta bulaba bua Helama, buvua Alama ne bana babu basamu.

36 Ne biakalua ne Bena Lamana bakalaya Alama ne bana babu ne, biabalejabu njila uvua ulombola ku bulaba bua Nefi bavua mua kubanyishila ne bikala ne moyo ne budishikaminyi buabu.

37 Kadi pakabaleja Alama njila uvua ulombola ku bulaba bua Nefi Bena Lamana bakabenga kulama dilaya diabu; kadi bakateka balami ku mpenga yonsu ya bulaba bua Helama, pa mutu pa Alama ne bana babu.

38 Ne bashadila babu bakaya ku bulaba bua Nefi; ne tshitupa tshiabu tshiakapingana ku buloba bua Helama, ne bakalua kabidi ne bakaji ne bana ba balami bavua bashiyibua mu bulaba.

39 Ne mfumu wa Bena Lamana wakanyishila Amulona ne ikala mfumu ne mukôkeshi pa bantu benda, bavua mu bulaba bua Helama; nansha nanku kavua ne

bukôkeshi bua kuenza tshintu nansha tshimua kushilangana ne disua dia mfumu wa Bena Lamana to.

SHAPITA 24

Amulona udi ukengesha Alama ne bantu benda—Nebashipibua bu bobu basambila—Mukalenga udi uluija majitu abu mapepela—Udi ubapatuisha mu bupika, ne badi bapingana ku Zalahemela. Pabuipi ne 145-120 k.d.K.

NE biakalua ne Amulona wakasuibua ku mesu a mfumu wa Bena Lamana; bua nanku, mfumu wa Bena Lamana wakamuanyi-shila bua yeya ne bana babu bikala basungula balongeshi ba bantu benda, eyowa, mena ba bantu bavua mu bulaba bua Shemelona, ne mu bulaba bua Shiloma, ne mu bulaba bua Amulona.

2 Bualu Bena Lamana bavua bangata malaba onsu â; bua nanku, mfumu wa Bena Lamana wakateka bamfumu ku mutu kua malaba onsu â.

3 Ne mpindiewu dîna dia mfumu wa Bena Lamana divua Lamana, muinyikila tatuenda; ne bua nanku uvua ubikidibua ne mfumu Lamana. Ne uvua mfumu wa bantu ba bungi.

4 Ne wakasungula balongeshi munkatshi mua bana babu ne Amulona mu bulaba bonsu buvua bantu benda basamu; ne bakabanga nanku kulongesha muakulu wa Nefi munkatshi mua bantu bonsu ba Bena Lamana.

5 Ne bavua bantu ba bulunda munkatshi muabu; nansha nanku kabavua bamanya Nzambi to; anyi bana babu ne Amulona kabakabalongesha tshintu nansha tshimua bitangila Mukalenga Nzambi wabu to, anyi mikenji ya Mose to; anyi kabakabalongesha mêyi a Abinadi to;

6 Kadi bakabalongesha bua balama miandiku yabu, ne bafundilangana.

7 Ne nanku Bena Lamana bakabanga kukola mu mabanji, ne bakabanga kuendelangana mushinga ne kulua babanji, ne bakabanga kulua bantu ba budimu ne badimuka, mu didimuka dia ba pa buloba, eyowa, bantu bapita budimu, bansaka mu mishindu yonsu ya bubi ne dipawula dia bintu bia benda, pa kumbusha munkatshi mua bana babu.

8 Ne mpindiewu biakalua ne Amulona wakabanga kuenzela bukôkeshi pa mutu pa Alama ne bana babu, ne wakabanga kumukengesha, ne kuenzeja ne bana benda bakengesha bana ba Alama ne bana ba bana babu.

9 Bualu Amulona uvua mumanya Alama, ne uvua umua wa bakuidi ba mfumu, ne yeya uvua muitabuija mêyi a Abinadi ne bavua bamuipata kumpala kua mfumu, ne bua nanku wakamufikila tshiji; bualu uvua ku bukôkeshi bua mfumu Lamana, kadi uvua wenzela bukôkeshi pa mutu pabu; ne wakabapesha midimu pa mutu pabu, ne wakabatekela tupita tua midimu.

10 Ne biakalua ne ntatu yabu avua mapita bukola bua ne bakabanga kubila ne bukutu kudi Nzambi.

11 Ne Amulona wakabelela mukenji bua balekela mbila yabu; ne wakatekela balami bua kubatentekelabu, bua ne ewu yonsu uvua usanganyibua ubikila Nzambi uvua ushipibua.

12 Ne Alama ne bantu benda kabakabandisha mēyi abu kudi Mukalenga Nzambi wabu to, kadi bakakudimuna mitshima yabu kudiye; ne uvua mumanya meji abu ne majinga a mitshima yabu.

13 Ne biakalua ne dīyi dia Mukalenga diakabaluila mu ntatu yabu, diamba ne: Ambululayi mitu yenu ne sangalayi, bualu ndi mumanya tshipungidi tshinuakenza nanyi; ne nengenza tshipungidi ne bantu banyi ne nembapatuisha mu bupika.

14 Ne nempepeja kabidi majitu adi mateka pa makaya enu, bua kanuwumvu mena pa nyima yenu to, mena panutshidi mu bupika; ne nengenza nanku bua kunyima nuikala bajadiki banyi, ne bua numanya bushuwa ne mema, Mukalenga Nzambi, ndi nkumbula bantu banyi mu ntatu yabu.

15 Ne mpindiewu biakalua ne majitu avua mateka pa mutu pa Alama ne bana babu akalua mapepela; eyowa, Mukalenga wakabakolesha bua bobu kuambulabu majitu abu kakuyi lutatu to, ne bakakōkela ku disua dionsu dia

Mukalenga ne disanka ne ditukija.

16 Ne biakalua ne ditabuija diabu ne ditukija diabu bivua bipita binena, bua nanku dīyi dia Mukalenga diakabaluila kabidi, diamba ne: Sangalayi, bualu malaba nennupatuisha mu bupika.

17 Ne wakambila Alama ne: Neuya kumpala kua bantu aba, ne nyena neba ne nempatuisha bantu aba mu bupika.

18 Mpindiewu biakalua ne Alama ne bantu benda bakasangisha bisumbu bia bimuna biabu pamua butuku, ne kabidi imua ya nteta yabu; eyowa, bavua basangisha bisumbu bia bimuna biabu pamua mena butuku bonsu.

19 Ne mu dinda Mukalenga wakaladisha Bena Lamana tulu tukola, eyowa, ne tupita tuabu tonsu tua midimu tuvua tulala tulu tukola.

20 Ne Alama ne bantu benda bakaya mu tshipela; ne paken dabu luendu dituku dijima bakâsa ntenta yabu mu tshibanda, ne bakinyika tshibanda ne tshibanda tshia Alama, bualu uvua ulombola njila wabu mu tshipela.

21 Eyowa, ne mu tshibanda tshia Alama bakela Nzambi tuasakidila tuabu bualu uvua ne lusa kudibu, ne uvua mupepeja majitu abu, ne uvua mubapatuisha mu bupika; bualu bavua mu bupika, ne muntu nansha umua kavua mua kubapatuisha to pa kumbusha kabiyi Mukalenga Nzambi wabu.

22 Ne bakela Nzambi tuasakidila, eyowa, bantu baluma babu bonsu ne bantu bakaji babu bonsu ne bana babu bonsu bavua mua kuakula bakajula mēyi abu mu disamuna dia Nzambi wabu.

23 Ne mpindiewu Mukalenga wakambila Alama ne: Ambuluja ne patuka wewa ne bantu aba mu bulaba ebu, bualu Bena Lamana babiki ne badi bakulondakaja; bua nanku patuka mu bulaba ebu, ne nengimanyika Bena Lamana mu tshibanda etshi bua kabatungunuki kulondakaja bantu aba to.

24 Ne biakalua ne bakashiya tshibanda, ne bakâsa luendu luabu batangila mu tshipela.

25 Ne kunyima kua benza matuku dikumi ne abidi mu tshipela bakafika mu bulaba bua Zalahemela; ne mfumu Mosiya wakabakidila kabidi ne disanka.

SHAPITA 25

Tunkanunuina tua Muleke mu Zalahemela tudi tulua Bena Nefi—Badi balonga bidi bitangila bantu ba Alama ne ba Zenife—Alama udi utambuisha Limihi ne bantu benda bonsu—Mosiya udi upesha Alama bukôkeshi bua kuasa Ekelezia wa Nzambi. Pabuipi ne 120 k.d.K.

NE mpindiewu mfumu Mosiya wakenza ne bantu bonsu basangishibua pamua.

2 Mpindiewu bungi bua bana ba bantu ba Zalahemela, uvua kankanunuina ka Muleke, ne bakalua ne Zalahemela mu tshipela,

buvua bua bungi bupita bungi bua bana ba Nefi, anyi bungi bua bavua tunkanunuina tua Nefi.

3 Ne bantu ba Nefi ne bantu ba Zalahemela kabavua bua bungi bua muvua bantu ba Bena Lamana to; eyowa, kabavua nansha bungi bua tshia bibidi tshia Bena Lamana to.

4 Ne mpindiewu bantu bonsu ba Nefi bavua basangila pamua, ne bantu bonsu ba Bena Zalahemela kabidi, ne bavua basangila pamua mu bisumbu bia bantu bibidi.

5 Ne biakalua ne Mosiya wakabala, ne wakabadisha, miandiku ya Zenife kudi bantu benda; eyowa, wakabala miandiku ya bantu ba Zenife, katshia ku tshikonde tshiakumbukabu ku bulaba bua Zalahemela tô ne pakapinganabu kabidi.

6 Ne wakabala kabidi mulubu wa Alama ne bana babu, ne ntatu yabu yonsu, katshia ku tshikonde tshiakumbukabu ku bulaba bua Zalahemela tô ne ku tshikonde tshiakapinganabu kabidi.

7 Ne mpindiewu, pakajikija Mosiya kubala miandiku, bantu benda bavua bashala mu bulaba bakakumbua ne dikema ne dikatshila.

8 Bualu kabakamanya tshia kuamba; bualu pakamonabu bavua bapatuishibua mu bupika bakuwula ne disanka dinena menamena.

9 Ne kabidi, pakelabu meji a bana babu bavua Bena Lamana bashipa bakuwula ntenta ne

kanyinganyinga, ne bakapueke-sha binsonji mena bia bungi bia kanyinganyinga.

10 Ne kabidi, pakelabu meji ku buimpa bua Nzambi nkayenda, ne bukola buenda bua kupatuisha Alama ne bana babu mu bianza bia Bena Lamana ne mu bupika, bakabandisha mēyi abu ne bakela Nzambi tuasakidila.

11 Ne kabidi, pakelabu meji a Bena Lamana, bavua bikala bana babu, bitangila ngikadilu wabu wa mibi ne wa bukoya, bakuwula ntenta ne dikenga ne dipampakana bua diakalengela dia anyima ya Bena Lamana.

12 Ne biakalua ne bavua bikala bana ba Amulona ne bana babu, bavua basela bana ba bakaji ba Bena Lamana, kabakasanka to bua ngenzeli wa batatuabu, ne kabakasua kubikidibua kabidi ku mēna a batatuabu to, bua nanku bakangatshila dīna dia Nefi, bua kubikidibuabu ne bana ba Nefi ne kubadibuabu munkatshi mua bavua babikidibua ne Bena Nefi.

13 Ne mpindiewu bantu ba Zalahemela bonsu bavua babadibua ne Bena Nefi, ne nanku bualu bukalenga kabuvua bua mbikila nansha umua to kadi amu bavua bikala tunkanunuina tua Nefi.

14 Ne mpindiewu biakalua ne pakajikija Mosiya kuakula ne kubadila bantu, wakajinga ne Alama akula penda kudi bantu.

15 Ne Alama wakakula kudibu, pavuabu badisangisha pamua mu bisumbu binena bia bantu, ne wakaya ku tshisumbu tshia

bantu tshimua ne ku tshikuabu, uyisha bantu dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Mukalenga.

16 Ne wakakankamija bantu ba Limihi ne bana babu, bonsu bavua bapatuishibua mu bupika, ne bavuluka ne Mukalenga ki waka-bapatuisha.

17 Ne biakalua ne kunyima kua Alama mulongesha bantu bintu bia bungi, ne mujikija kuakula kudibu, mfumu Limihi wakajinga bua kutambuishibuaye; ne bantu benda bonsu bakajinga kutambuishibua pabu.

18 Bua nanku, Alama wakabuella mu mēyi ne wakabatambui-sha; eyowa, wakabatambui-sha ku mushindu wa katambuishaye bana babu mu mēyi a Molomo; eyowa, ne bonsu bakatambui-shaye bakalua bena ekelezia wa Nzambi; ne nanku bua ditabuija diabu ku mēyi a Alama.

19 Ne biakalua ne mfumu Mosiya wakanyishila Alama bua ne ashikika ma'ekelezia mu bulaba bonsu bua Zalahemela; ne wakamupesha bukōkeshi bua kujidila bakuidi ne balongeshi ku mutu kua ekelezia yonsu.

20 Mpindiewu ebi bivua bienzekibua bualu kumvua bantu ba bungi ne mulongeshi umua kavua mua kubalombola to; anyi kabavua bonsu mua kuteleja dīyi dia Nzambi mu tshisangilu tshimua to;

21 Bua nanku bakadisangisha pamua mu bisumbu bia bantu bishilangana, bivua bibikidibua ne

ma'ekelezia; ekelezia yonsu uvua ne bakuidi benda ne balongeshi benda, ne muakuidi yonsu uvua uyisha dîyi bilondeshila muvuawu mumupesha ku mukana wa Alama.

22 Ne nanku, nansha muvuaku ma'ekelezia a bungi avua onsu ekelezia umua, eyowa, ekelezia wa Nzambi mena; bualu bakuidi kabavua bayisha tshintu mu ma'ekelezia onsu to pa kumbusha tshikala dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Nzambi.

23 Ne mpindiewu kuvua ma'ekelezia muanda muteketa mu bulaba bua Zalahemela. Ne biakalua ne bonsu bavua bajinga kuangata dîna dia Kilisto, anyi dia Nzambi, bakabuela mu ma'ekelezia a Nzambi;

24 Ne bavua babikidibua ne bantu ba Nzambi. Ne Mukalenga uvua wakabupumuina Nyuma wenda, ne Mukalenga wakababenesha, ne bakalubuluka mu bulaba.

SHAPITA 26

Bena mu Ekelezia ba bungi badi balombodibua ku mibi kudi badi kabayi ne ditabuija to—Alama udi ulayibua moyo wa tshiendelela—Badi bakudimuna mutshima wabu batambuishibua badi bapeta dibuikidila—Bena mu Ekelezia ba mu mibi badi bakudimuna mutshima ne batonda kudi Alama ne kudi Mukalenga nebabuikidibua; tshianana, kabakubadibua munkatshi mua bantu ba

mu Ekelezia to. Pabuipi ne 120–100 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne kuvua ba bungi ba ku lukongu lua bantu luvua lulua bavua kabayi mua kumvua mêyi a mfumu Benyamina to, bavua bikala bana bateketa diba divuaye wakula kudi bantu benda; ne kabavua bitabuija ngikadilu ya batatuabu to.

2 Kabavua bitabuija tshivua tshiamba bitangila dibika dia bafua to, anyi kabavua bitabuija bitangila dilua dia Kilisto to.

3 Ne mpindiewu bua dipanga ditabuija diabu kabavua mua kumvua dîyi dia Nzambi to; ne mutshima yabu ivua mipapisha.

4 Ne bakabenga kutambuishibua; anyi bakabenga kubuela mu ekelezia. Ne bavua bantu ba pa buabu bitangila ditabuija diabu, ne bakashala nanku kashidi, mena mu ngikadilu wabu wa mu mubidi ne mibi; bualu bakabenga kubikila Mukalenga Nzambi wabu.

5 Ne mpindiewu mu bumfumu bua Mosiya kabavua ba bungi bu mudi tshia bibidi tshia bungi bu bantu ba Nzambi to; kadi bakalua ba bungi bu matapuluka avua munkatshi mua bena mu Ekelezia.

6 Bualu biakalua ne bakadinga ba bungi ne mêyi abu a lubombu, bavua mu ekelezia, ne bakabenzeja mibi ya bungi; bua nanku biakakengedibua ne aba bavua benza mibi, bavua mu ekelezia, badimuishibua kudi ekelezia.

7 Ne biakalua ne bakalua nabu

kumpala kua bakuidi, ne balongeshi bakafila kudi bakuidi; ne bakuidi bakalua nabu kumpala kua Alama, uvua muikala muakuidi munena.

8 Mpindiewu mfumu Mosiya uvua mupesha Alama bukôkeshi pa mutu pa ekelezia.

9 Ne biakalua ne Alama kavua mumanya bitangila buabu to, kadi kuvua bajadiki bakubatuissha ba bungi; eyowa, bantu bakimana ne bakajadika bia bungi bitangila malu abu mabi.

10 Mpindiewu tshintu tshia buena etshi katshivua tshianji kuenzeka mu ekelezia to; bua nanku Alama wakasumpakana ne meji enda; ne wakenza ne batuadibua kumpala kua mfumu.

11 Ne wakambila mfumu ne: Mona, ba bungi aba batudi batuala kumpala kueba, badi bana babu bafunda; eyowa, ne bavua bakuata benza malu mabi mashilangana. Ne kabena bakudimuna mutshima ku malu abu mabi to; bua nanku tudi balua nabu kumpala kueba, bua ubalumbuluissha bilondeshila mibi yabu.

12 Kadi mfumu Mosiya wakambila Alama ne: Mona, ntshiena mbalumbuluissha to; bua nanku ndi mbafila mu bianza bieba bua ubalumbuluissha.

13 Ne mpindiewu meji a Alama akasumpakana kabidi; ne wakaya ne wakebeja Mukalenga tshivuaye ne bua kuenza bitangila bualu ebu, bualu uvua utshina ne kalu kuenza bibi ku mesu a Nzambi.

14 Ne biakalua ne kunyima kua mulomba Nzambi ne anyima wenda mujima, dîyi dia Mukalenga diakalua kudiye, diamba ne:

15 Udi mubeneshibua, Alama, ne babeneshibua bobu bavua batambula mu mâyi a Molomo. Udi mubeneshibua, bua ditabuija dieba dipita ku mêyi nkayawu a musadidi wanyi Abinadi.

16 Ne babeneshibua bobu bua ditabuija diabu dipita ku mêyi nkayawu awuvua mubambila.

17 Ne udi mubeneshibua, bualu uvua mushikika ekelezia munkatshi mua bantu aba; ne nebashibua mpanda, ne nebikala bantu banyi.

18 Eyowa, bantu aba badi babeneshibua badi bitaba bua kuangata dîna dianyi; bualu nebabikidibua muu dîna dianyi; ne mbanyi.

19 Ne bualu uvua mungebeja bitangila musambuki wa mikenji, udi mubeneshibua.

20 Udi musadidi wanyi, ne ndi ngenza neba tshipungidi ne neupeta moyo wa tshindelela; ne unsadila ne neuya kukuata mudimu wanyi mu dîna dianyi, ne neusangisha mikoku yanyi pama.

21 Ne wateleja dîyi dianyi neikala mukoku wanyi, ne yeya neumuakidila mu ekelezia, ne yeya nemmuakidila kabidi.

22 Bualu mona, ewu udi ekelezia wanyi; ewu yonsu udi mutambuishibua neatambuishibua bua dikudimuna dia mutshima. Ne udi wakidila neitabuija mu

dîna dianyi; ne ne yeya nemmu-
buikidila tshianana.

23 Bualu mmema udi wangata
mibi ya ba pa buloba; bualu
mmema uvua mubafuka; ne
mmema udi upesha udi witabuija
tô ne ku ndekelu muaba ku di-
boku dia baluma dianyi.

24 Bualu mona, badi babikidi-
bua mu dîna dianyi; ne bobu ba-
mmanya nebabika ne nebapeta
tshiendelela muaba ku diboku
dianyi dia baluma.

25 Ne nebilua ne pādila mpu-
ngi muibidi apu, bavua kabayi
bamanya nansha nebabika ne ne-
bimana kumpala kuanyi.

26 Ne apu nebamanya ne ndi
Mukalenga Nzambi wabu, ne ndi
Musungidi wabu; kadi bakabe-
nga kusungidibua.

27 Ne nebatonda kudibu ne
tshitu mubamanya nansha to; ne
nebaya mu kapia ka kashidi ka-
vua kalongolola bua diabulu ne
banjelu benda.

28 Bua nanku ndi nkuambila ne,
ewu udi ubenga kuteleja dîyi dia-
nyi to, yeya muina awu kuaku-
muakidila mu ekelezia wanyi to,
bualu yeya ntshiakumuakidila
ku dituku dia ndekelu to.

29 Bua nanku ndi nkuambila
ne, Ndâku; ne ewu yonsu udi
usambuka mikenji yanyi, umu-
lumbuluisha bilondeshila mibi
ivuaye muenza; ne yeya muto-
nda mibi yenda kumpala kueba
ne kuanyi ne mukudimuna mu-
tshima bulelela, neumubuikidila,
ne nemmuibuikidila panyi.

30 Eyowa, ne misangu yonsu

idi bantu banyi bakudimuna mu-
tshima nembabuikidila mapanga
abu kundi.

31 Ne nenubuikidilangana penu
muntu ne mukuenda mapanga
enu; bualu bulelela ndi nkua-
mbila ne, udi kayi ubuikidila mu-
kuenda mapanga enda to padiye
wamba wakudimuna mutshima,
muina awu udi udituadila di-
pîshibua.

32 Mpindiewu ndi nkuambila
ne: Ndâku; ne ewu yonsu udi
kayi ukudimuna mutshima ku
mibi yenda to, yeya muina ka-
kubadibua munkatshi mua bantu
banyi to; ne nebienzekibua nanku
awu kubangila mpindiewu tô ne
matuku onsu adi alua kunyima.

33 Ne biakalua ne pakumvua
Alama mêyi â, waka'afunda bua
yeya kuikala nawu, ne bua yeya
kulumbuluisha bantu ba ekele-
zia awu bilondeshila ku mikenji
ya Nzambi.

34 Ne biakalua ne Alama wa-
kaya ne wakalumbuluisha ba-
vuabu bakuata ne malu mabi
bilondeshila ku dîyi dia Muka-
lenga.

35 Ne bonsu bakakudimuna
mutshima ku mibi yabu ne ba-
kayitonda, wakababala munkat-
shi mua bantu ba mu ekelezia;

36 Ne bavua babenga kuto-
nda mibi yabu ne kukudimuna
mutshima wabu ku malu mabi
abu, aba bamua kabakabadibua
munkatshi mua bantu ba mu
ekelezia to, ne mêna abu akaku-
pudibua.

37 Ne biakalua ne Alama wa-

kateka mikandu bua malu onsu a mu ekelezia; ne bakabanga kupeta ditalala kabidi ne kulubuluka menamena mu malu a mu ekelezia, bavua benda ne didilama kumpala kua Nzambi, bakidila ba bungi, ne batambuisha ba bungi.

38 Ne mpindiewu Alama ne basadidi nenda bavua ku mutu kua ekelezia bakenza bintu bionsu ebi, benda ne dinanukila, balongesha dîyi dia Nzambi bitangila bintu bionsu, bakenga mishindu yonsu ya ntatu, bakengeshibua kudi bonsu bavua kabayi bena mu ekelezia wa Nzambi to.

39 Ne bakadimuisha bana babu; ne bavua pabu badimuishibua pabu, muntu yonsu kudi dîyi dia Nzambi, bilondeshila mibi yenda, anyi ku mibi ivuaye muenza, Nzambi mubapesha mukenji wa kusambila kakuyi dilekela to ne kuela Nzambi tuasakidila mu bintu bionsu.

SHAPITA 27

Mosiya udi ukandika dikengeshangana ne udi utêka bobumua—Alama wa nsongaluma ne bana ba baluma banayi ba Mosiya badi bakeba bua kunyangakaja Ekelezia—Muanjelu udi umueneka ne udi ubakandika njila wabu mubi—Alama udi uluishibua kamama—Bukua bantu bonsu budi ne tshia kuledibua kabidi bua kupeta lupandu—Alama ne bana ba baluma ba Mosiya badi bamanyisha mukenji mulenga. Pabuipi ne 100–92 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne makenga avua mapîshibua pa ekelezia kudi bantu bavua kabayi ne ditabuija akalua mapita bikola mu mushindu ne bena mu ekelezia bakabanga kunungana, ne kudilakangana kudi balombodi babu bitangila bualu ebu; ne bakadilakangana kudi Alama. Ne Alama wakaleja bualu kudi mfumu wabu, Mosiya. Ne Mosiya wakebeja bakuidi benda.

2 Ne biakalua ne mfumu Mosiya wakatuma dimanyisha mu bulaba bua ku mpenya yonsu bua muntu udi kayi ne ditabuija nansha umua kakengesha muntu nansha umua wa bavua mu ekelezia wa Nzambi to.

3 Ne kuvua mukenji mukola mu ma'ekelezia onsu ne kakuikadi dikengeshangana munkatshi muayi to, ne bantu bonsu bikala dia tshimua munkatshi muabu;

4 Ne kabalekedi diditambisha anyi diambu disalakaja ditalala diabu to; ne muntu yonsu ananga mukuenda bu mudiye mudinanga, ne benza mudimu ne bianza biabu nkayabu bua didikuatshisha diabu.

5 Eyowa, ne bakuidi ne balongeshi babu bonsu benza mudimu ne bianza biabu bua didikuatshisha diabu, mu malu onsu amu pa kumbusha mu bubêdi, anyi mu dikenga; ne pakenzabu bintu ebi, bakavulangana mu ngâsa wa Nzambi.

6 Ne kuakabanga kuikala kabidi ditalala dia bungi mu bulaba; ne bantu bakabanga kuikala ba

bungi, ne bakabanga kutangalaka kula pa mpala wa buloba, eyowa, ku node ne ku sude, kudi esete ne ku wesete, bâsa bimenga binena ne misoku minena mu matengu onsu a bulaba.

7 Ne Mukalenga wakabakumbula ne wakabalubuluja, ne bakalua bantu ba bungu ne banji.

8 Mpindiewu bana ba baluma ba Mosiya bavua babadibua munkatshi mua bavua kabayi ne ditabuija to; ne umua wa bana ba baluma ba Alama uvua penda ubadibua munkatshi muabu, ne uvua ubikidibua ne Alama, bu muvua tatuenda; nansha nanku, wakalua muntu mubi ne mutendeledi wa mpingu. Ne uvua muntu wa mêyi a bungu, ne uvua wakula ne lubombu lua bungu kudi bantu; bua nanku uvua ulombola bantu ku mushindu wa malu enda mibi.

9 Ne wakalua tshikandaminu tshinena bua dilubuluka dia ekelezia wa Nzambi; uvua upambula mitshima ya bantu; uvua wenzeja matapuluka a bungu munkatshi mua bantu; uvua upesha muena lukuna wa Nzambi njila wa kuenzela bukola buenda pa mutu pabu.

10 Ne biakalua ne pavuaye wendakana bua kunyangakaja ekelezia wa Nzambi, bualu uvua wendakana mu musokoku ne bana ba baluma ba Mosiya mu kukeba bua kunyangakaja ekelezia, ne kupambula bantu ba Mukalenga, bishilangana ne

mikenji ya Nzambi, anyi mena ya mfumu—

11 Ne bu mumvua munuambila, bu muvuabu bendakana mu kutombokela Nzambi, monayi, muanjelu wa Mukalenga wakabamuenekelela; ne wakapueka bu munda mua divuba; ne wakakula bu ne diyi dia dikubakuba, diakanyungusha buloba buvuabu bimanyina;

12 Ne bakapona pa buloba bualu dikema diabu divua dipita bikola, ne kabakumvua mêyi avuaye ubambila to.

13 Nansha nanku wakabila kabidi, wamba ne: Alama, juka ne semena, bua tshinyi udi ukengeshia ekelezia wa Nzambi? Bualu Mukalenga uvua muamba ne: Ewu udi ekelezia wanyi, ne nemmushikika; ne tshintu nansha tshimua katshia kumutonkola to, amu pa kumbusha bua disambuka dia mikenji dia bantu banyi.

14 Ne muanjelu wakamba kabidi ne: Mona, Mukalenga uvua mumvua masambila a bantu benda, ne kabidi masambila a munda mudimu wenda Alama, udi tatueba; bualu uvua musambila ne ditabuija divula bikutangila bua ufikishibua ku dimanya dia bulelelela; bua nanku, ndi mulua kukuitabuija bua kipatshila aka bitangila bukola ne bukôkeshi bua Nzambi, bua masambila a basadidi benda apeta diandamuna bilondeshila ku ditabuija diabu.

15 Ne mpindiewu mona, udi mua kuela bukola bua Nzambi

mpata anyi? Bualu mona, dîyi dianyi kadiena dinyungusha buloba anyi? Ne kuena kabidi mua kummona kumpala kueba anyi? Ne ndi mutuma kudi Nzambi.

16 Mpindiewu ndi nkuambila: Ndâku, ne vuluka bukuatshibu bua batatueba mu bulaba bua Helama ne mu bulaba bua Nefi; ne vuluka bunena bua malu avuaye mubenzela; bualu bavua mu bupika, ne wakabapatuisha. Ne mpindiewu ndi nkuambila, Alama, ndâku lueba, ne kukebi kabidi bua kunyangakaja ekeleziya to, bua ne masambila abu andamunyibua, ne nanku nansha biwasua nkayeba kuimanshibua.

17 Ne mpindiewu biakalua ne â avua mêyi a ndekelu akambila muanjelu Alama, ne wakaya.

18 Ne mpindiewu Alama ne bavua nenda bakapona kabidi pa buloba, bualu dikema diabu divua dikola; bualu bavua bamona muanjelu wa Mukalenga ne mesu abu; ne dîyi dienda divua bu mudi dikubakuba, diakanyungusha buloba; ne bavua bamanya ne kakuvua tshintu nansha tshimua tshivua mua kunyungusha buloba ne kubuzakeja bu ne buvua mua kupandika bipesa bibidi to amu pa kumbusha bukola bua Nzambi.

19 Ne mpindiewu Alama wakalua kamama bualu dikema dienda divua dipita bikola, mu mushindu ne kavua mua kunzulula mukana muenda to; eyowa, ne wakateketa, mu mushindu ne kavua mua kujula bianza bienda

to; bua nanku bavua nenda bakamuangata, ne bakamuambula kayi mua kuenda to, mena tô ne pakamutekabu kumpala kua tatuenda.

20 Ne bakalondela tatuenda bionsu bivua bibenzekela; ne tatuenda wakasanka, bualu uvua mumanya ne tshivua bukola bua Nzambi.

21 Ne wakenza ne musumba wa bantu udisangisha pamua bua bamona tshivua Mukalenga muenzela muanenda wa baluma, ne bavua nenda pabu.

22 Ne wakenza ne bakuidi badisangisha pamua; ne bakabanga kujila, ne kusambila Mukalenga Nzambi wabu bua abulula mukana mua Alama, bua akula, ne bua bidimba bienda bipeta bukola buabi—bua mesu a bantu atabala bua bamona ne bamanya buimpa ne butumbi bua Nzambi.

23 Ne biakalua ne kunyima kua bobu bajila ne basambila bua mutantshi wa matuku abidi ne butuku bubidi, bidimba bia Alama biakapeta bukola buabio, ne wakimana kûlu ne wakabanga kuakula kudibu, ubambila bua basangala:

24 Bualu, wakamba ne, ndi mukudimuna mutshima ku mibi yanyi, ne musungidibua kudi Mukalenga; monayi ndi muledibua ku Nyuma.

25 Ne Mukalenga uvua mungambila ne: Kukemi to ne bukua bantu bonsu, eyowa, bantu baluma ne bantu bakaji, bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne

bantu bonsu, badi ne tshia kuledibua kabidi; eyowa, kuledibua kudi Nzambi, bumbuka ku ngikadilu wabu wa mu mubidi ne wa dipona, balua ku ngikadilu wa buakana, bikala basungidibua kudi Nzambi, balua bana benda ba baluma ne bana benda ba bakaji;

26 Ne nanku badi balua bifukibua bipia-bipia; ne amu bobu benza nanku, kabena nansha bishi mua kupiana bukalenga bua Nzambi to.

27 Ndi nkuambila ne, biobi kabiyi nanku to, badi ne tshia kui-manshibua; ne ndi mumanya nanku, bualu mvua pabuipi ne kuimanshibua.

28 Nansha nanku, kunyima kua kupututuka mu mpaji ya bungi, pamvua mukudimuna mutshima pabuipi ne lufu, Mukalenga mu lusa luenda uvua mumona bikumbana bua kundopola lukasa mu diôshika dia kashidi, ne ndi muledibua kudi Nzambi.

29 Anyima wanyi uvua musungidibua ku kanyonga ka bululu ne mionji ya malu mabi. Mvua mu tshina tshila tshia mîdima mikola mipita; kadi mpindiewu ndi mmona bukenka bua dikema bua Nzambi. Anyima wanyi uvua musumpakana ne mpaji ya tshiendelela; kadi ndi mulopodibua lukasa, ne anyima wanyi katshiena ukengeshibua kabidi nansha.

30 Mvua mubenga Musungidi wanyi, ne mvua muvila bivua batatuetu bamba; kadi mpindiewu bua ne kumona ku mpala ne

nealua, ne ne udi uvuluka tshifukibua tshionsu tshiakafukaye, ne adileja kudibu bonsu.

31 Eyowa, tshinu tshionsu neshitua panshi, ne ludimi lonsu ne lutonda kumpala kuenda. Eyowa, mena ku dituku dia ndekelu, pimana bantu bonsu bua kulumbuluishibua kudiye, apu nebitonda ne udi Nzambi; pashisha bonsu badi kabayi ne Nzambi pa buloba to, nebitaba ne tshitungu tshia dinyoka dia kashidi tshidi pa mutu pabu tshidi tshiakana: ne nebakanka, ne nebazakala, ne nebapingana panyima muinshi mua ditua dia disu die-nda didi dimona bionsu.

32 Ne biakalua ne Alama wakabanga katshia ku diba adi kulongesha bantu, ne bavua ne Alama pakabamuenekela muanjelu bakabanga pabu kulongesha bantu, benza luendu mu bulaba bonsu, bamanyisha bantu bonsu bintu bivuabu bamona ne bumvua, ne bayisha dîyi dia Nzambi ne mpaji ya bungi, babakengesha bikola kudi bavua kabayi ne ditabuija to, ne babatûta kudi ba bungi babu.

33 Kadi nansha muvuaku bionsu ebi, bakafila disamba dia bungi mu ekelezia, bakolesha ditabuija diabu, ne bavua ne bulekelelu ne bavua benza mudimu bikola bua kubakankamija bua kulama mikenji ya Nzambi.

34 Ne banayi ba babu bavua bana ba baluma ba Mosiya; ne mēna abu avua Amona, ne Alona, ne Omenele, ne Himini; â avua

mêna a bana ba baluma ba Mosiya.

35 Ne bakenza luendu mu bulaba bua Zalahemela bonso, ne munkatshi mua bantu bonso buvua ku bumfumu bua mfumu Mosiya, badikolesha ne busuminyini bua kuakaja mibi yonsu ivuabu benza mu ekelezia, batonda mibi yabu yonsu, ne bamanayisha bintu bionsu bivuabu bamona, ne bumvuija bantu bonso bavua bajinga kubateleja mambi ne mifundu ya Nzambi.

36 Ne bavua nanku biamua bia mudimu mu bianza bia Nzambi bua kuluisha bangi ku dimanya dia bulelela, eyowa, ku dimanya dia Musungidi wabu.

37 Ne bu mudibu babeneshibua! Bualu bavua batangalaja ditalala; bavua batangalaja lumu luimpa lua buimpa; ne bavua bamanayisha bantu ne Mukalenga udi ukôkesha.

SHAPITA 28

Bana ba baluma ba Mosiya badi baya kuyisha Bena Lamana—Mosiya udi wandamuna bitata bia Bena Yaledede ku diambuluisha dia mabua abidi a bamonyi. Pabuipi ne 92 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne kunyima kua bana ba baluma ba Mosiya benza bintu bionsu ebi, bakangata bantu bungu bukesa ne bakapingana nabu kudi tatuabu, mfumu, ne bakajinga ne abanyishila bua baya, ne buvuabu basungula, ku bulaba bua Nefi bua bayisha bintu bivuabu

bumvua, ne bua bapesha bana babu, Bena Lamana, dîyi dia Nzambi—

2 Bua pamuapa bavua mua kubaluisha ku dimanya dia Mukalenga Nzambi wabu, ne kubitabujija bitangila malu mabi a batatuabu; ne bua pamuapa buvua mua kubajikijija lukinu luvuabu nalu kudi Bena Nefi, bua kabidi kubasankishabu mu Mukalenga Nzambi wabu, bua kulubu ne bulunda muntu kudi mukuabu, ne bua kakuikadi kabidi makokangana mu bulaba bonso buvua Mukalenga Nzambi wabu mubapesha to.

3 Mpindiewu bavua bajinga ne lupandu lumanyishibua kudi tshifukibua tshionsu, bualu kabavua mua kuitaba ne muntu nansha umua afua to; eyowa, meji mena ne muntu umua akenga mpaji kayiyi ndekelu avua abakankisha ne abazakeja.

4 Ne ki muvua Nyuma wa Mukalenga udileja kudibu nanku, bualu bavua benji ya mibi babi ba menamena. Ne Mukalenga wakamona bikumbana mu lusa luenda ludi kaluyi ndekelu to bua kubepesha; nansha nanku, bakakenge bikola ne dipampakana dia anyima bua malu mabi abu, bakenga bia bungu ne batshina bua kuimanshibua bua kashidi.

5 Ne biakalua ne bakasengelela tatuabu matuku a bungu ne baya ku bulaba bua Nefi.

6 Ne mfumu Mosiya wakaya ne wakebeja Mukalenga ne uvua ne bua kulekela bana benda ba

baluma baya munkatshi mua Bena Lamana bua kuyisha dîyi.

7 Ne Mukalenga wakambila Mosiya ne: Balekela baya, bualu bangi ne bitabuija mêyi abu, ne nebapeta moyo wa tshiendelela; ne nempatuisha bana beba mu bianza bia Bena Lamana.

8 Ne biakalua ne Mosiya wakan-yisha bua baya ne benza bilondeshila ku dilomba diabu.

9 Ne bakâsa luendu luabu mu tshipela bua kuya kuyisha dîyi munkatshi mua Bena Lamana; ne nemfunda mulubu wa bienzedi biabu kunyima.

10 Mpindiewu mfumu Mosiya kavua ne muntu wa kuambikila bukalenga to, bualu kakuvua nansha umua wa ku bana benda ba baluma uvua witaba bukalenga to.

11 Bua nanku wakangata miandiku ivua mikanunyibua pa bitata bia kalabi, ne bitata bia Nefi kabidi, ne bintu bionsu bivuaye mulama ne bivuaye mukuba bilondeshila ku mikenji ya Nzambi, kunyima kua kuandamuna ne kufundisha miandiku ivua pa bitata bia ngolo bivua bantu ba Limihi bangula, bivua bimufila ku tshianza tshia Limihi;

12 Ne wakenza nanku bua dipampakana dikola dia bantu benda; bualu bavua bajinga kupita tshipimu bua kumanya bitangila bantu bavua babutuka.

13 Ne mpindiewu wakabiamdamuna ku diambuluisha dia mabua abidi avua masuikakaja munda mua bikuatshidi bibidi bia buta.

14 Mpindiewu bintu ebi bivua bilongolola kumbukila ku mban-gilu, ne bavua babipesha tshikondu ne tshikondu, kipatshila ka kuandamuna miakulu;

15 Ne tshianza tshia Mukalenga tshivua tshibilama ne tshibikuba, bua ne aleja malu mabi ne malu mapita bubi a bantu benda kudi tshifukibua tshionsu tshiâsa mu bulaba;

16 Ne ewu yonsu udi ne bintu ebi udi ubikidibua ne mumonyi, ku mushindu wa kala.

17 Mpindiewu kunyima kua Mosiya mujikija kuandamuna miandiku eyi, monayi, ivua ilonda mulubu wa bantu bavua babutuka, katshia ku tshikondu tshivuabu babutuka kupingana panyima tô ne ku dibaka dia kaleya kanena, mu tshikondu tshivua Mukalenga mubuejakaja muakulu wa bantu ne bakatangalajibua kula pa mpala wa buloba bonsu, eyowa, ne kupingana panyima mena tô ne ku tshikondu tshia bufuki bua Adama.

18 Mpindiewu mulubu ewu wakadidisha bantu ba Mosiya menamena, eyowa, bavua buwula ntenta ne kanyinganyinga; nansha nanku wakabapesha dimanya dia bungi, tshiakabasan-kisha.

19 Ne mulubu ewu neufundibua kunyima; bualu monayi, bidi bikengedibua ne bantu bonsu bamanya malu adi mafundibua mu mulubu ewu.

20 Ne mpindiewu, bu mu-mvua munuambila, kunyima

kua mfumu Mosiya muenza bintu ebi, wakangata bitata bia tshiamua tshia kalabi, ne bintu bionsu bivuyaye mulama, ne mu-biambikila Alama, uvua muana wa baluma wa Alama; eyowa, miandiku yonsu, ne kabidi biandamunyi bia miakulu, ne wakamuambikilabi, ne wakamuelela mukenji ne abilama ne abikuba, ne atungunuka ne kufunda miandiku ya bantu penda, bua kubishila ku lukongu lua bantu lumua ne lukuabu, mena bu muvuabi bishiya katshia ku tshikondu tshivua Lehi mumbuka ku Yelushalema.

SHAPITA 29

Mosiya udi ufuila meji bua kusungula balumbuluishi pamutu pa kuikala ne mfumu—Bamfumu badi kabayi bakana to badi basaka bantu babu ku dienza dia mibi—Dîyi dia bantu didi disungula Alama wa Nsongaluma bu mulumbuluishi munena—Udi kabidi muakuidi munena ku mutu kua Ekelezia—Alama Mukola ne Mosiya badi bafua. Pa-buipi ne 92-91 k.d.K.

MPINDIEWU pakenza Mosiya nanku wakatuma dîyi mu bulaba bonsu, munkatshi mua bantu bonsu, ujinga bua kumanya disua diabu bitangila ne nganyi wikala mfumuabu.

2 Ne biakalua ne dîyi dia bantu diakalua, diamba ne: Tudi tujinga ne Alona, muaneba wa baluma ikala mfumuetu ne mukôkeshi wetu.

3 Mpindiewu Alona uvua muya ku bulaba bua Nefi, bua nanku mfumu kavua mua kumuambikila bukalenga to; anyi Alona kavua musua bua kuangata bukalenga to; anyi nansha umua wa ku bana ba baluma ba Mosiya kavua muitaba bua kuangata bukalenga to.

4 Bua nanku mfumu Mosiya wakatuma kabidi dîyi munkatshi mua bantu; eyowa, wakatuma kabidi mena muaku mufunda munkatshi mua bantu. Ne eyi ki miaku mifundibua, yamba ne:

5 Monayi, Ô nuenu bantu banyi, anyi bana betu, bualu ndi numona nanku, ndi njinga ne nuela meji pa bualu bundi nnulomba bua kuela meji—bualu nudi njinga bua kuikala ne mfumu.

6 Mpindiewu ndi nnumanyisha ne yeya udi bukalenga buakanyina wabubengi, ne kakuangata bukalenga to.

7 Ne mpindiewu pikalaku mukuabu bua kusungudibua pa muaba wenda, monayi ndi ntshina ne makokangana ka'alu kujuka munkatshi muenu. Ne nganyi udi mumanya ne muanyani wa baluma, udi bukalenga buakanyina, walua kukudimuka bua kufika tshiji ne wakoka tshitupa tshia bantu aba bua kumulondabu, tshidi bua kujula mvita ne makokangana munkatshi muenu, tshidi bua kuikala tshiena bualu tshia dimatshisha dia mashi a bungi ne dinyanga dia njila wa Mukalenga, eyowa, ne kufuisha anyima ya bantu ba bungi.

8 Mpindiewu ndi nnuambila ne tuikalayi ne lungenyi ne tuelayi meji pa bintu ebi, bualu katuena ne bunema bua kufuisha muananyi wa baluma to, anyi katuena ne bunema bua kufuisha muntu mukuabu pikalaye musungudi-bua pa muaba wenda to.

9 Ne pikala muananyi wa baluma mupinganyina kabidi diditambisha dienda ne bintu bia tshianana, neakudimuna bintu bivuae muamba, ne kulombolola bunema buenda pa bukalinga, tshidi tshiamuenzeja yeya ne bantu aba kabidi mibi ya bungi.

10 Ne mpindiewu tuikalayi ne lungenyi ne tutangilayi kumpala bua bintu ebi, ne tuenzayi tshialuisha ditalala dia bantu aba.

11 Bua nanku nengikala mfumuenu matuku anyi a moyo adi mashala; nansha nanku, tusingulayi balumbuluishi, bua kulumbuluishabu bantu aba bilondeshila ku mikenji yetu; ne netulongolola mianda ya bantu aba mushindu mupia-mupia, bualu netusungula bantu ba lungenyi bu kuikalabu balumbuluishi, bua kulumbuluisha bantu aba bilondeshila ku mikenji ya Nzambi.

12 Mpindiewu bidi bimpa bua muntu alumbuluishibua kudi Nzambi pamutu pa kudi muntu, bualu bitungu bia Nzambi bidi biakana diba dionsu, kadi bitungu bia muntu kabiena biakana diba dionsu to.

13 Bua nanku, bu koku kuikalala mushindu wa nuenu kuikalala ne bantu baluma balulama

mua kuikalabu ba mfumu benu, bashikika mikenji ya Nzambi, ne kulumbuluisha bantu aba bilondeshila ku mikenji yenda, eyowa, bu ba mfumu badi mua kuikalabu nabu mua kuikalala bantu baluma badi bua kuenza muakenza tatuanyi Benyamina bua bantu aba—ndi nnuambila ne, bu biobi mua kuikalala nanku diba dionsu apu bidi bikengedi-bua ne nuikalala diba dionsu ne bamfumu bua banukôkesha.

14 Ne mema muina mvua muenza mudimu ne bukola bonso ne meji onsu bimpua nabi, bua kunulongesha mikenji ya Nzambi, ne bua kushikika ditalala mu bulaba bonso, bua kakuikadi mvita anyi makokangana, anyi buivi, anyi dipawula dia bintu dia bintu bia benda, anyi dishipa dia bantu, anyi malu mabi a mushindu nansha umua to;

15 Ne ewu yonsu uvua muenza bubu, mvua mumunyoka bilondeshila ku bubu buvuae muenza, bilondeshila ku mikenji ivua batatueta batupesha.

16 Mpindiewu ndi nnuambila ne, bualu bantu bonso kabena balulama to, kabiena bikengedi-bua ne nuikalala ne mfumu anyi bamfumu bua kunukôkesha to.

17 Bualu monayi, bu mudiwu a bungi malu mabi adi mfumu mubi umua wenzeja, eyowa, ne dinyanguka kayi bunenadi!

18 Eyowa, vulukayi mfumu Noa, bubu buenda ne malu mapita bubu enda, ne kabidi bubu ne malu mapita bubu bia bantu

benda. Monayi dinyanguka kayi bunenadi diakabaluilu; ne baka-tuadibua mu bupika bua malu mabi abu kabidi.

19 Ne bu kabivua bua diambu-luisha dia Mufuki wa lungenyi lonsu wabu, ne nanku bua di-kudimuna dilelela dia mitshima yabu to, bavua ne tshia kushala mu bupika kakuyi diepuka tô ne mpindiewu.

20 Kadi monayi, wakabapatui-sha bualu bakadipuekesha kumpala kuenda; ne bualu bakabila ne bukutu kudiye, yeya wakaba-patuisa mu bupika; ne nanku ki mudi Mukalenga wenza ne bukola buenda mu malu onsu munkatshi mua bana ba bantu, wôluela badi bamueyemena di-boku dia lusa.

21 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne, kanuena mua kumbusha mfumu wa malu mabi ku nkuasa wa bukalinga to amu pa kumbusha ku dikokangana di-vula, ne dimatshisha dia mashi a bungi.

22 Bualu monayi, udi ne balunda benda badiye wenza nabu malu mabi, ne udi ne balami benda pabuipi nenda; ne udi ukudimuna mikenji ya bavua bakôkesha mu buakana kumpala kuenda; ne udi udiatakaja mikenji ya Nzambi mu makasa enda;

23 Ne udi wela mikenji, ne udi uyituma munkatshi mua bantu benda, eyowa, mikenji ku mushindu wa bubi buenda nkayenda; ne udi ushipesha ewu yonsu udi kayi utumikila mikenji yenda

to; ne udi utumina bonsu badi bamutombokela misumba yenda ya basalayi bua kubaluisha mvita, ne padiye mua kuba-shipa, udi ubashipa; ne ki mudi mfumu udi kayi muakana to unyangakaja njila ya buakana bonsu nanku.

24 Ne mpindiewu monayi ndi nnuambila ne, kabiena bikenge-dibua bua malu mapita bubi a buena â anufikila to.

25 Bua nanku, sungulayi balumbuluishi bilondeshila dîyi dia bantu aba, bua nulumbului-shibua bilondeshila ku mikenji ivua batatuetu banupesha, idi miakana, ne ivua mibapesha ku tshianza tshia Mukalenga.

26 Mpindiewu, pa tshibidilu dîyi dia bantu kaditu dijinga tshintu tshidi tshishilangana ne tshidi tshiakana to; kadi pa tshibidilu tshitupa tshikesa tshia bantu tshitu tshijinga tshidi katshiyi tshiakana to; bua nanku etshi ki tshinualonda ne tshinuenza mikenji wenu—bua kulombola malu enu bilondeshila ku dîyi dia bantu.

27 Ne pikala diba dilua dikala dîyi dia bantu disungula bubi, apu ki diba dialua bitungu bia Nzambi pa mutu pabu; eyowa, apu ki diba dianukumbulaye ne dibutuka dinena mu mushindu mudiye mukumbula bulaba ebukumpala kua mpindiewu.

28 Ne mpindiewu nenu ne balumbuluishi, ne kabayi banulumbuluisha bilondeshila ku mikenji ivua mipeshibua to, nudi

mua kubalumbuluishisha kudi mulumbuluishi mukulu.

29 Pikala balumbuluishi bakulu benu kabayi balumbuluisha ne bitungu biakana to, nenuenza ne bungu bukesa bua balumbuluishi bashadila benu badisangisha pamua, ne nebalumbuluisha balumbuluishi bakulu benu, bilondeshila ku dîyi dia bantu.

30 Ne ndi nuelela mukenji bua kuenza bintu ebi bua ditshina dia Mukalenga; ne ndi nuelela mukenji bua kuenza bintu ebi, ne bua kanuikadi ne mfumu to; bua pikala bantu aba benza mibi ne malu mabi dipîla nedikala pa mitu yabu nkayabu.

31 Bualu monayi ndi nnuambila ne, mibi ya bantu ba bungu ivua mienjibua bua malu mabi a bamfumu babu; bua nanku dipîla dia ku malu mabi abu nedikala pa mitu ya bamfumu babu.

32 Ne mpindiewu ndi njinga bua dishilangana edi kadikadiku kabidi mu bulaba ebu nansha, nangananga munkatshi mua bantu banyi aba; kadi ndi njinga ne bulaba ebu buikala bulaba bua budishikaminyi, ne muntu yonsu asanka bua manema enda ne diakalengela dienda momumua, diba dionsu didi Mukalenga mumona ne tudi mua kuikala ne moyo ne kupiana bulaba, eyowa, mena diba dionsu dikalaku kushala nansha muntu umua wa ku ndelanganyi yetu pa mpala wa bulaba.

33 Ne mfumu Mosiya wakaba-

fundila bintu bia bungu kabidi, ubajunguluila matêta ne masumpakana onsu a mfumu mukana, eyowa, makenga onsu a anyima wenda bua bantu benda, ne kabidi manunganyi a bantu bua mfumu wabu; ne wakabumvuijabi bionsu.

34 Ne wakabambila ne bintu ebi kabivua ne bua kuikalaku to; kadi ne bujitu budi ne bua kulua pa mutu pa bantu bonsu, bua muntu yonsu ambula buenda bujitu.

35 Ne wakabajungulula kabidi bubu bonsu buvuabu ne bua kupetangana nabu, bua kuikala ne mfumu udi kayi muakana to ubakôkesha;

36 Eyowa, malu mabi ne malu mapita bubu enda onsu, ne mvita yonsu, ne makokangana, ne dimatshisha dia mashi, ne buivi, ne dipawula dia bintu bia benda, ne dienda dia masandi, ne mishindu yonsu ya malu mabi adi kâyi kubala mêna to—ubambila ne bintu ebi kabivua mua kuikalaku to, ne bivua bishilangana patoka ne mikenji ya Nzambi.

37 Ne mpindiewu biakalua ne, kunyima kua mfumu Mosiya mutuma bintu ebi munkatshi mua bantu, bakitabujijibua bulelela bua miaku yenda.

38 Bua nanku bakalekela majinga abu a kuikala ne mfumu, ne kabavua ne dikisha to amu bua ne muntu yonsu apeta mushindu wa momomua mu bulaba bonsu, eyowa, ne muntu yonsu wakaleja

ditaba dia kuambula bujitu bua mibi yenda.

39 Bua nanku, biakalua ne bakadisangisha pamua mu bisumbu bia bantu mu bulaba bonso, bua kufila mêyi abu bitangila bavua bikala balumbuluishi babu, bua kubalumbuluisha bilondeshila ku mikenji ivua mibapesha; ne bakasanka menamena bua budishikaminyi buvua bu bapesha.

40 Ne bakakolakana mu dinanga kudi Mosiya; eyowa, bakamuanyisha kupita muntu mukuabu yonsu; bualu kavua bamumona bu mudi mfumu mubi uvua ukeba makasa to, eyowa, dinanga dia biuma didi dinyanga anyima; bualu kavua ubenzeja bua kumupesha mabanji abu to, anyi kavua usanka bua dimatshisha dia mashi to; kadi uvua wakashikika ditalala mu bulaba, ne wakanyishila bantubenda ne bapatuishibua mu mishindu yonsu ya bupika; bua nanku bakamuanyisha, eyowa, menamena, kupita tshipimu.

41 Ne biakalua ne bakasungula balumbuluishi bua kubakôkesha, anyi bua kubalumbuluisha bilondeshila ku mikenji; ne bakenza nanku mu bulaba bonso.

42 Ne biakalua ne Alama wakasungudibua bua kuikala mulumbuluishi munena wa kumpala, ne uvua kabidi muakuidi mu-

na, ne tatuenda muikala mu muambika mudimu ewu, ne muikala mumupesha bujitu bitangila mianda yonsu ya ekelezia.

43 Ne mpindiewu biakalua ne Alama wakenda mu njila ya Mukalenga, ne wakalama mikenji yenda, ne wakalumbuluisha ne bitungu biakana; ne kuvua ditalala ditungunuka mu bulaba.

44 Ne ki muakabanga dikôkesha dia balumbuluishi nanku mu bulaba bonso bua Zalahe-mela, munkatshi mua bantu bonso bavua babikidibua ne Bena Nefi; ne Alama uvua mulumbuluishi wa kumpala ne mulumbuluishi munena.

45 Ne mpindiewu biakalua ne tatuenda wakafua, pavuaye muikala ne bidimu makumi muanda mukulu ne bibidi, ne wakakumbaja mikenji ya Nzambi pavuaye ne moyo.

46 Ne biakalua ne Mosiya wakafua penda, mu tshidimu tshia makumi ne tshisatu tshia bumfumu buenda, ne uvua ne bidimu makumi asambombo ne bisatu; bivua bienza mu bionsu, bidimu nkama itanu ne tshitema katshia ku tshikondutshiakumbuka Lehi ku Yelushalema.

47 Ne ki muakajika dikôkesha dia bamfumu pa mutu pa bantu ba Nefi nanku; ne ki muakajika matuku a Alama, uvua muashi wa ekelezia wabu nanku.

MUKANDA WA ALAMA

MUANA WA BALUMA WA ALAMA

Mulubu wa Alama, uvua muana wa baluma wa Alama, mulumbulushi munena wa kumpala wa bantu ba Nefi, ne kabidi muakuidi munena ku mutu kua Ekelezia. Mulubu wa dikôkesha dia balumbulushi, ne wa mvita ne makokangana munkatshi mua bantu. Ne kabidi mulubu wa mvita munkatshi mua Bena Nefi ne Bena Lamana, bilondeshila ku miandiku ya Alama, mulumbulushi munena wa kumpala.

SHAPITA 1

Neholo udi ulongesha mayisha a mafi, udi ushikika ekelezia, udi ubueja buakuidi bua mafi, ne udi ushipa Gideona—Badi bamushipa bua mibi yenda—Buakuidi bua mafi ne dikengeshangana bidi bitangalaka munkatshi mua bantu—Bakuidi badi badikuatshisha nkayabu, bantu badi bambuluisha bapela, ne Ekelezia udi ulubuluka. Pabuipi ne 91–88 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne mu tshidimu tshia kumpala tshia dikôkesha dia balumbulushi pa mutu pa bantu ba Nefi, kubangila diba adi, mfumu Mosiya wakaya ku njila wa buloba bonsu, mumana kuluangana mvita mimpa, muvuaye muenda môlo loka kumpala kua Nzambi, kayi mushiya muntu nansha umua bua kukôkesha pa muaba wenda to; nansha nanku, uvua mushikika mikenji, ne ivua mitabujibua kudi bantu; bua nanku bavua ne tshia kusomba bilondeshila ku mikenji ivuaye muteka.

2 Ne biakalua ne mu tshidimu

tshia kumpala tshia dikôkesha dia Alama mu nkuasa wa tshilumbuluilu, kuvua muntu wakuabu nenda kumpala kuenda bua kulumbuluishibua, muntu uvua wa mubidi munena, ne uvua mumanyika bua makanda enda a bungi.

3 Ne uvua muya munkatshi mua bantu, ubayisha tshivuaye ubikila ne dîyi dia Nzambi, mu kuluisha ekelezia; wambila bantu ne muakuidi yonsu ne mulongeshi yonsu uvua ne tshia kutumba; ne kabavua mua kutumika mudimu ne bianza biabu to, kadi ne bantu bavua ne tshia kubakua-tshisha.

4 Ne wakajadikila kabidi bantu ne bukua bantu bonsu nebupandishibua ku dituku dia ndekelu, ne kabatshinyi anyi kabazakadi to, kadi bambulula mitu yabu ne basanka; bualu Mukalenga uvua mufuka bantu bonsu, ne uvua kabidi musungila bantu bonsu; ne, ku ndekelu, bantu bonsu nebapeta moyo wa tshiendelela.

5 Ne biakalua ne wakalongesha bintu ebi bikola ne ba bungi

bakitabuija mēyi enda, ba bungi mena ne bakabanga kumukua-tshisha ne kumupesha makuta.

6 Ne wakabanga kudibandisha ne diditambisha mu mutshima wenda, ne kuvuala bilamba bia mushinga mukola, eyowa, ne wakabanga mena kushikika ekelezia ku mushindu wa diyisha dienda.

7 Ne biakalua pavuaye uya bua kuyisha bavua bitabuija dīyi dienda, wakasambakena ne muntu uvua mu ekelezia wa Nzambi, eyowa, mena umua wa balongeshi babu; ne wakabanga kukokangana nenda bikola, bua amuna mua kupambuisha bantu ba mu ekelezia; kadi muntu awu wakamukolela, umudimuisha ne mēyi a Nzambi.

8 Mpindiewu dīna dia muntu awu divua Gideona; ne nyeye uvua muikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bia Nzambi bua kupatuisha bantu ba Limihi mu bupika.

9 Mpindiewu, bualu Gideona wakamukolela ne mēyi a Nzambi, wakafikila Gideona tshiji, ne wakapatula muela wenda wa mvita ne wakabanga kumutūta. Mpindiewu Gideona ukavua mutūtshika ne bidimu bia bungi, bua nanku kavua mua kukandamena mitūtu yenda to, bua nanku wakamushipa ne muela wa mvita.

10 Ne muntu wakamushipa bakauatshibua kudi bantu ba mu ekelezia, ne bakalua nenda kumpala kua Alama, bua kulumbu-luishibuaye bilondeshila mibi ivuaye muenza.

11 Ne biakalua ne wakimana kumpala kua Alama ne wakadia-kuila ne dikima dia bungi.

12 Kadi Alama wakamuambila ne: Mona, ewu mmusangu wa kumpala udi buakuidi bua mafi bubuela munkatshi mua bantu aba. Ne mona, kuena mupīla amu bua buakuidi bua mafi to, kadi udi mukeba bua kububueja ku bukola ne muela wa mvita; ne bu buakuidi bua mafi bua kubueji-bua ku bukola munkatshi mua bantu aba neaturala dibutuka diabu dijima.

13 Ne udi mumatshisha mashi a muntu muakana, eyowa, muntu uvua muenza malu mimpa a bungi munkatshi mua bantu aba; ne bu tuetu bua kukuepele-sha, mashi enda nealua kudisombuela kutudi.

14 Bua nanku wakabakosela kufua, bilondeshila ku mikenji ivua Mosiya, mfumu wetu wa ndekelu, mutupesha; ne bivua bikala bitabujibua kudi bantu; bua nanku bantu aba badi ne tshia kulonda mikenji.

15 Ne biakalua ne bakamua-ngata; ne dīna dienda divua Neholo; ne bakaya nenda ku musongu wa kakuna ka Manti, ne aku wakenzejibua, anyi nansha wakitabuja, pankatshi pa diūlu ne buloba, ne bivuaye mulongesha kudi bantu bivua bishilangana ne dīyi dia Nzambi; ne aku wakakenga lufu lua bundu.

16 Nansha nanku, kabiakajikija ditangalaka dia buakuidi bua mafi mu bulaba to; bualu kuvua

ba bungi bavua bananga bintu bia tshianana bia pa buloba, ne bavua baya bayisha malongesha a mafi; ne bavua benza nanku bua bualu bua mabanji ne lumu.

17 Nansha nanku, kabakakima kushima to, bua bôwa bua mikenji, bualu bavua banyoka bena mafi; bua nanku bavua benza bu kuyisha bilondeshila ku ditabuija diabu; kadi mpindiewu mikenji kayivua ne bukôkeshi kudi muntu nansha umua bitangila ditabuija dienda to.

18 Ne kabakakima kuiba to, bua bôwa bua mikenji, bualu bantu ba buena aba bavua babanyoka; anyi kabavua bakima kunyenga bintu bia benda to, anyi kushipa bantu to, bualu ewu uvua ushipangana uvua upeta dinyoka dia lufu.

19 Kadi biakalua ne ewu yonsu uvua kayi mu ekelezia wa Nzambi to wakabanga kukengesha bavua mu ekelezia wa Nzambi, ne bavua bangata dîna dia Kilsto.

20 Eyowa, bakabakengesha, ne bakabatatshisha ne mêyi a mushindu onsu, ne bivua nanku bualu bua didipuekesha diabu; bualu kabavua to, ne bualu bavua bambilangana bamua ne ba-kuabu dîyi dia Nzambi, kabiya bua makuta ne kakuyi mushinga wa kufuta to.

21 Mpindiewu kuvua mikenji mikola munkatshi mua bantu ba mu ekelezia, ne muntu nansha umua wa mu ekelezia kavua bua kujuka ne kukengesha

bavua kabayi mu ekelezia to, ne kakuvua bua kuikala dikengeshangana munkatshi muabu nka-yabu to.

22 Nansha nanku, kuvua ba bungi munkatshi muabu bakabanga kuikala baditambishi, ne bakabanga kukokangana bikola ne baluishi babu, mena tô ne ku ditâtangana, eyowa, bavua batûtangana ne mankomu abu.

23 Mpindiewu ebi bivua bienzeka mu tshidimu tshibidi tshia dikôkesha dia Alama, ne bivua tshiena bualu tshia lutatu lunena bua ekelezia; eyowa, bivua tshiena bualu tshia ditêta dikola bua ekelezia.

24 Bualu mitshima ya ba bungi ivua mipapa, ne mêna abu akakupudibua, bua kababavuluki kabidi munkatshi mua bantu ba Nzambi nansha. Ne kabidi ba bungi bakadiumbukila munkatshi muabu.

25 Mpindiewu etshi tshivua ditêta dinena bua bavua bakanamana mu ditabuija; nansha nanku, bavua basuminyina ne kabayi banyungana mu dilama dia mikenji ya Nzambi to, ne bakitaba ne ditukija dikengeshibua divua difuisha nadi pa mutu pabu.

26 Ne pavua bakuidi balekela didikuatshila dia mudimu wabu bua kuambila bantu dîyi dia Nzambi, bantu pabu bavua balekela didikuatshila dia midimu yabu bua kuteleja dîyi dia Nzambi. Ne pavua muakuidi mu- mana kubambila dîyi dia Nzambi

bavua bapingana bonsu ne dinanukila ku didikuatshila dia midimu yabu; ne muakuidi kavua udiangata ne mushinga kupita bamuteleji benda to, bualu mu-yishi kavua muimpa kupita muteleji to, anyi mulongeshi kavua muimpa nansha kakesa kupita mulongi to; ne bavua nanku bonsu momumua, ne bavua bonsu batumika mudimu, muntu yonsu bilondeshila ku bukola buenda.

27 Ne bavua babanyina bapela, ne bakengi, ne babêdi, ne batatshishibua bimua bia bintu biabu, muntu yonsu bilondeshila ku bivuaye nabi; ne kabavua bavuala bilamba bia mushinga mukola to, kadi bavua ne mankenda ne bavua balengela.

28 Ne nanku bakashikika mianda ya ekelezia nanku; ne ki muakabangabu kupeta ditalala ditungunuka nanku, nansha muvuaku makengeshibua abu onsu.

29 Ne mpindiewu, bua bualu bua disuminyina dia ekelezia, bakabanga kuikala babanji mena-mena, bikala ne buvula bua bintu bionsu bivuabu bakengela—buvula bua bisumbu bia bimuna bikesa ne binena, ne nyama ya manyi ya mushindu onsu, ne kabidi buvula bua nteta, ne bua ngolo, ne bua mpalata, ne bua bintu bia mushinga mukola, ne buvula bua bilulu bia busu ne lin muluka bimpa, ne mishindu yonsu ya bilulu bimpa bia tshibidilu.

30 Ne nanku, pavua malu abu enda bimpa, kabavua bapala

muntu nansha umua uvua butaka, anyi uvua ne nzala, anyi uvua ne nyota, anyi uvua mu-bêdi, anyi uvua kayi mudishibua; ne kabavua bateka mitshima yabu ku mabanji to; bua nanku bavua bapesha bantu bonsu ne mutshima umua, bubidi buabu bakola ne bana, bubidi buabu bapika ne badikadila, bubidi buabu baluma ne bakaji nansha bikala mu ekelezia anyi kabayi mu ekelezia to, kabayi ne disungulula dia bantu bitangila bavua bake-ngela bintu to.

31 Ne ki muakalubulukabu nanku ne muakaluabu babanji bikola kupita bavua kabayi mu ekelezia wabu to.

32 Bualu bavua kabayi bikala mu ekelezia to bavua badifila ku mipongu, ne ku ditendelela dia mpingu anyi ku bufuba, ne ku biakulakula, ne mu malakana ne luntûta, bavuala bilamba bia mushinga mukola; badibandisha mu diditambisha ku mesu abu nkayabu; bakengeshangana, bashimangana, bibangana, banyengangana bintu bia benda, benda masandi, ne bashipa bantu, ne benza bubu bua mushindu onsu; nansha nanku, mikenji ivua milondeshibua pa bonsu bavua basambuka mikenji, monsu muvuabi mua kuenjibua.

33 Ne biakalua ne mu kulondeshisha mikenji pa bobu nanku, muntu yonsu unyokibua bilondeshila ku tshivuaye muenza, bakatukija bikola, ne kabakakima kuenza bubu nansha bumua to

bua kabilu kumanyika; bua nanku, kuvua ditalala dia bungi munkatshi mua bantu ba Nefi tô ne mu tshidimu tshitanu tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

SHAPITA 2

Amelisi udi ukeba bua kuikala mfumu ne dîyi dia bantu didi dimubenga—Balondi benda badi bamuteka mfumu—Bena Amelisi badi baluisha Bena Nefi ne badi batshimunyibua—Bena Lamana ne Bena Amelisi badi basangisha bisumbu biabu bia basalayi ne badi batshimunyibua—Alama udi ushipa Amelisi. Pabuipi ne 87 k.d.K.

NE biakalua ne ku ntudijilu wa tshidimu tshitanu tshia dikôkesha diabubwa dikokangana diakabanga kuikala munkatshi mua bantu; bualu muntu kampanda, uvua ubikidibua ne Amelisi, ne uvua muntu wa budimu mena mena, eyowa, muntu wa lungenyi bu ku lungenyi lua ba pa buloba, ne uvua wa ku mulongu wa muntu wakashipa Gideon ku muela wa mvita, wakashipabu bilondeshila ku mikenji—

2 Mpindiewu Amelisi ewu, ku budimu buenda, uvua mukoka bantu ba bungi panyima penda; ba bungi mena ne bakabanga kuikala ne bukola bupita; ne bakabanga kukeba bua kushikika Amelisi bua kuikalaye mfumu pa mutu pa bantu.

3 Mpindiewu etshi tshiakatuala bôwa kudi bantu ba mu ekelezia, ne kabidi kudi bonsu bavua

kabayi bakokibua ku disuisha dia Amelisi to; bualu bavua bamanya ne bilondeshila ku mikenji yabu bintu bia nanku bivua ne tshia kushikikibua ku dîyi dia bantu.

4 Bua nanku, bu biobi bikala bikumbana bua Amelisi apeta dîyi dia bantu, yeya, bualu uvua muntu mubi, uvua kubapala manema abu ne diakalengela diabubwa bia mu ekelezia; bualu kipatshila kenda kavua ka kunyangakaja ekelezia wa Nzambi.

5 Ne biakalua ne bantu bakadisangisha pamua mu bulaba bonsu, muntu yonsu bilondeshila ku meji enda, ne divua dia kulonga Amelisi anyi dia kumubenga, mu bisumbu bia bantu bitapulukangana, ne bavua ne ditandangana divula ne makokangana a dikema kudi muntu ne mukuabu.

6 Ne ki muakadisangishabu pamua nanku bua kufilabu mêyi abu bitangila muanda ewu; ne bakâteka kumpala kua balumbuluishi.

7 Ne biakalua ne dîyi dia bantu diakabenga Amelisi, ne kabakamuteka mfumu wa bantu to.

8 Mpindiewu biakafila disanka dia bungi mu mitshima ya bavua bamubenga; kadi Amelisi waka-sonsola bavua basanka nenda ku tshiji tshia bavua kabayi basanka nenda to.

9 Ne biakalua ne bakadisangisha pamua, ne bakajidila Amelisi bua kuikalaye mfumu wabu.

10 Mpindiewu pakatekabu Amelisi mfumu pa mutu pabu, wakabelela mukenji ne bambula

biluilu bua kuluishabu bana babu; ne wakenza nanku bua ku-batekaye ku bukôkeshi buenda.

11 Mpindiewu bantu ba Amelisi bavua basunguludibua bua dîna dia Amelisi, ne bavua bababikila ne Bena Amelisi; ne bavua bashala bavua bababikila ne Bena Nefi, anyi bantu ba Nzambi.

12 Bua nanku bantu ba Bena Nefi bavua bamanya kipatshila ka Bena Amelisi, ne bua nanku bakadilongolola bua kutuilanganana nabu; eyowa, bavua badipaya ne miela ya mvita, ne ne tuela tua mvita, ne ne mata, ne ne miketa, ne ne mabua, ne ne biiledi, ne ne biluilu bia mvita bia mushindu onsu.

13 Ne ki mua kadilongololabu nanku bua kutuilanganabu ne Bena Amelisi diba dia dilua diabu. Ne kuvua tupita, ne tupita tubandila, ne tupita tunena tuvua tusungudibua, bilondeshila ku bungi buabu.

14 Ne biakalua ne Amelisi wapakaya bantu benda ne mishindu yonsu ya biluilu bia mvita bia bujitu bonso; ne bakasungula kabidi bakôkeshi ne balombodi pa bantu benda, bua kubalombola ku mvita kudi bana babu.

15 Ne biakalua ne Bena Amelisi bakabanda pa kakuna ka Aminihu, kavua ku esete kua musulu wa Sidona, uvua upitshila pabuiipi ne bulaba bua Zalahe-mela, ne bakabangila kuluanganinyinapu mvita ne Bena Nefi.

16 Mpindiewu Alama, bualu uvua mulumbuluishi munena ne

ngovena wa bantu ba Nefi, bua nanku wakabanda ne bantu benda, eyowa, ne tupita tuenda, ne tupita tunena, eyowa, ku mutu kua misumba yenda ya basalayi, kuluisha Bena Amelisi mvita.

17 Ne bakabanga kushipa Bena Amelisi pa kakuna ka ku esete kua Sidona. Ne Bena Amelisi bakakokangana ne Bena Nefi ne makanda a bungi, mua ne ba bungi ba ku Bena Nefi bakapona kumpala kua Bena Amelisi.

18 Nansha nanku Mukalenga wakakolesha tshianza tshia Bena Nefi, mu mushindu ne bakashipa Bena Amelisi ne dishibeya dikola, mu mushindu ne bakabanga kunyema kumpala kuabu.

19 Ne biakalua ne Bena Nefi bakalondakaja Bena Amelisi dituku adi dijima, ne bakabashipa ne dishibeya dia bungi, mua ne kuvua bantu binunu dikumi ne bibidi ne nkama itanu ne makumi asatu ne babidi ba ku Bena Amelisi bavuabu bashipa; ne kuvua bantu binunu bisambombo ne nkama itanu ne makumi asambombo ne babidi ba ku Bena Nefi bavuabu bashipa.

20 Ne biakalua ne pavua Alama kayi mua kulondakaja kabidi Bena Amelisi to, wakashisha bantu benda ntenta yabu mu tshibanda tshia Gideona, tshibanda tshivua tshinyikila Gideona awu wakashipabu kudi Neholo ku tshianza tshienda ne muela wa mvita; ne Bena Nefi bakâsa nte-nta yabu mu tshibanda etshi bua butuku.

21 Ne Alama wakatuma bantekedi bua kulondabu Bena Amelisi bavua bashala, bua kumanya bulongolodi buabu ne bifufu biabu, bua kumonaye mua kudilama kudibu, bua kukubaye bantu benda ku dibutuka.

22 Mpindiewu bavuaye mutama bua kutentekela tshitudilu tshia Bena Amelisi bavua babilidibua ne Zelama, ne Amenolo, ne Manti, ne Limihele; ki bobu aba bakapatuka ne bantu babu bua kutentekela tshitudilu tshia Bena Amelisi.

23 Ne biakalua ne pakatshiabu bakapingana lubilu lukola ku tshitudilu tshia Bena Nefi, ne bavua bakema bikola, ne bôwa bukola buvua bubakuata, bamba ne:

24 Monayi, tuvua tulonda tshitudilu tshia Bena Amelisi, ne ku dikema dietu dinena, mu bulaba bua Minona, ku mutu kua bulaba bua Zalahemela, mu njila wa ku bulaba bua Nefi, tuakamona mumsamba munena wa Bena Lamana; ne monayi, Bena Amelisi bavua badisangisha kudibu;

25 Ne badi babunda bana betu mu bulaba ebu; ne badi banyema kumpala kuabu ne bisumbu bia bimuna biabu, ne bakaji babu, ne bana babu, balua batangila ku tshimenga tshietu; ne amu tuetu benza lukasa badi bangata tshimenga tshietu, ne batatuetu, ne bakaji betu, ne bana betu neba-shipibua.

26 Ne biakalua ne bantu ba Nefi bakangata ntenta yabu, ne

bakapatuka mu tshibanda tshia Gideonu balua batangila ku tshimenga tshietu, tshidi tshimenga tshia Zalahemela.

27 Ne monayi, bu mudibu basabuka musulu wa Sidona, bena Lamana ne Bena Amelisi, bikala ba bungi, bu mudi lusenga lua mbuwa, babaluila bua kuba-shipa.

28 Nansha nanku, tshianza tshia Mukalenga tshivua tshikolesha Bena Nefi, muvuabu bamusambila ne bukitu bua abapatuissha ku bianza bia bena lukuna babu, bua nanku Mukalenga wakumvua mbila yabu, ne waka-bakolesha, ne Bena Lamana ne Bena Amelisi bakapona kumpala kuabu.

29 Ne biakalua ne Alama wakuangana ne Amelisi ne muela wa mvita, ku mpala ne mpala; ne bakakokangana ne bukitu, ewu ne mukuenda.

30 Ne biakalua ne Alama, muikala muntu wa Nzambi, muikala wenzejibua kudi ditabuija divula, wakabila, wamba: Ô Mukalenga, fua lusa ne epelesha moyo wanyi, bua ne ngikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bieba bua kupandisha ne kukuba bantu aba.

31 Mpindiewu pavua Alama muamba mēyi â wakakokanga kabidi ne Amelisi; ne uvua mukoleshibua, mua ne wakashipa Amelisi ne muela wa mvita.

32 Ne wakakokangana ne mfumu wa Bena Lamana; kadi mfumu wa Bena Lamana wakanyema kumpala kua Alama ne

wakatuma balami benda bua kokangana ne Alama.

33 Kadi Alama, ne balami benda, wakakokangana ne balami ba mfumu wa Bena Lamana tô ne pa kamushibeyayi ne kubapingaja tshianyima.

34 Ne nanku wakakomba bu-loba, anyi muelelu wa musulu, uvua ku wesete wa musulu wa Sidona, usumbula bitalu bia Bena Lamana bavua bashipa mu mâyi a Sidona, nanku bua bantu benda bapeta kaba bua kusabuka ne kokangana ne Bena Lamana ne Bena Amelisi ku luseka lua wesete lua musulu wa Sidona.

35 Ne biakalua ne pavuabu basabuka musulu wa Sidona Bena Lamana ne Bena Amelisi bakabanga kunyema kumpala kuabu, nansha muvuabu bapita bungi ne kabavua mua kubadibua.

36 Ne bakanyema kumpala kua Bena Nefi tshipela tshivua ku wesete ne ku node, kula kupita mikalu ya bulaba; ne Bena Nefi bakabalondakaja ne bukola buabu, ne bakabashipa.

37 Eyowa, bakasambakena ne Bena Nefi ku luseka lonsu, ne bakashipibua ne kunyemeshibua, tô ne pakatangaladibuabu ku wesete, ne ku node, tô ne pakafikabu tshipela, tshivua tshibikidibua ne Helemunta; ne tshivua tshitupa tshia tshipela atshi tshivua ne nyama ya muitu ne ya lonji.

38 Ne biakalua ne ba bungi bakafua mu tshipela bua mputa yabu, ne nyama ayi ne kabidi mikanku ya mûlu yakabakusula; ne

bantu bakasangana mifuba yabu ne bakayiwuja mushiki pa bu-loba.

SHAPITA 3

Bena Amelisi bakadiela tshimanyinu bilondeshila ku muaku wa buambi—Bena Lamana bavua bashipibua bua buntomboji buabu—Bantu badi badituadila mitshipu yabu nkayabu—Bena Nefi badi bashimuna musumba mukuabu wa basalayi wa Bena Lamana. Pabuipi ne 87–86 k.d.K.

NE biakalua ne Bena Nefi bavua kabayi bashipibua ku biluilu bia mvita to, kunyima kua kujika bavua bashipibua—mpindiewu bungi bua bavua bashipibua kabuvua bubala to, bua bunena bua bungi buabu—bakapingana bonsu ku bulaba buabu, ne ku nzubu yabu, ne kudi bakaji babu, ne kudi bana babu, kunyima kua kujika bafua babu.

2 Mpindiewu bakaji ne bana ba bungi bavua bashipibua ku muela wa mvita, ne kabidi bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu bia bungi; ne kabidi madimi abu a bungi a nteta avua manyangakajibua, bualu avua madiatshibua kudi misumba ya bantu.

3 Ne mpindiewu ba bungi ba ku Bena Lamana ne Bena Amelisi bavua bashipibua ku muelelu wa musulu wa Sidona bavua bimanshibua mu mâyi a Sidona; ne monayi mifuba yabu idi mu ndo-ndu wa mbuwa, ne idi ya bungi.

4 Ne Bena Amelisi bavua basunguludibua ku Bena Nefi, bualu bavua baditeka tshimanyinu tshikunza pa mpala yabu ku mushindu wa Bena Lamana; nansha nanku kabavua bakungula mitu yabu bu Bena Lamana to.

5 Mpindiewu mitu ya Bena Lamana ivua mikungula; ne bavua butaka, pa kumbusha tshiseba tshivua tshisuika ku bimonu biabu, ne kabidi biluilu biabu, bivua bisuika pambidi pabu, ne mata abu, ne miketa yabu, ne mabua abu, ne bieledi biabu, ne bintu bikuabu.

6 Ne dikoba a Bena Lamana divua difikuluka, bilondeshila tshimanyinu tshivua Mukalenga muteka pambidi pa batatuabu, tshivua mutshipu pa mutu pabu bua disambuka diabu dia mikenji ne buntomboji buabu kudi bana babu, bavua bikala Nefi, Yakoba, ne Yosefe, ne Sama, bavua bantu balulama ne bansantu.

7 Ne bana babu bakakeba mua kubashipa, bua nanku bavua batshipibua; ne Mukalenga Nzambi wakateka tshimanyinu pambidi pabu, eyowa, pambidi pa Lamana ne Lemuele, ne kabidi bana ba baluma ba Yishemaela, ne bakaji ba Bena Yishemaela.

8 Ne bivua bienza nanku bua basungulula ndelanganyi yabu ku ndelanganyi ya bana babu, nanku bua Mukalenga Nzambi akuba bantu benda, bua kabasambakenyi ne kabitabuiji ngikadilu idi kayiyi miakana to, biatuala dibutuka diabu.

9 Ne biakalua ne ewu yonsu wakasangisha ndelanganyi yenda ne ya Bena Lamana wakadi-tuadila mutshipu wa momumua pa mutu pa ndelanganyi yenda.

10 Bua nanku, ewu yonsu wakadilekela bua kupambuishibua kudi Bena Lamana bantu bakamubikila ne mu dîna adi, ne Mukalenga Nzambi wakateka tshimanyinu pambidi penda.

11 Ne biakalua ne ewu yonsu uvua ubenga kuitabuija ngikadilu ya Bena Lamana, kadi uvua witabuija miandiku ayi ivua mituadibua kumbukila ku bulaba bua Yelushalema, ne kabidi ngikadilu wa batatuabu, uvua muakana, bitabuija mikenji ya Nzambi ne bayitumikila, bavua babikidibua Bena Nefi, anyi bantu ba Nefi, katshia ku diba adi—

12 Ne bobu bavua balama miandiku idi mikala ya bushuwa ya bantu babu, ne kabidi ya bantu ba Bena Lamana.

13 Mpindiewu netupingana kabidi kudi Bena Amelisi, bualu bavua ne tshimanyinu tshiteka pambidi pabu; eyowa, bavua baditeka tshimanyinu pambidi, eyowa, mena tshimanyinu tshikunza pa mpala yabu.

14 Nanku dîyi dia Nzambi diakakumbajibua, bualu â avua mêyi enda akambilaye Nefi: Monayi, ngatshipi Bena Lamana, ne nenteka tshimanyinu pambidi pabu bua bobu ne ndelanganyi yabu batapulukibua kûdi ne ndelanganyi yeba, katshia diba edi tô ne bua kashidi, amu bobu

bakudimuna mutshima ne bapingana kundi bua mbafula lusa.

15 Ne kabidi: Nenteka tshimanyinu pambidi pa udi usangisha ndelanganyi yenda ne bana benu, bua ne batshipibua pabu.

16 Ne kabidi: Nenteka tshimanyinu pambidi pa udi ukuluisha ne udi uluisha ndelanganyi yeba.

17 Ne kabidi, ndi ngamba ewu udi umbuka kûdi kakuikala kabidi ndelanganyi weba to; ne nenkubenesha, ne ewu yonsu wikala ndelanganyi weba, mpindiewu tō ne bua kashidi; ne ebi bivua milayi ya Mukalenga kudi Nefi ne ndelanganyi yenda.

18 Mpindiewu Bena Amelisi kabavua bamanya to ne bavua bakumbaja mêyi a Nzambi pakabangabu kuditeka tshimanyinu pa mpala yabu; nansha nanku bakapatuka patoka mu buntomboji kudi Nzambi; bua nanku bivua bikengedibua ne mutshipu apona pa mutu pabu.

19 Mpindiewu ndi musua ne numona ne bakadituadila nkayabu mutshipu; ne mena nanku muntu yonsu udi mutshipibua mmudituadila dipishibua dienda nkayenda.

20 Mpindiewu biakalua ne matuku a bungi kâyi mapita kunyima kua mvita ivua miluangana mu bulaba bua Zalahemela, kudi Bena Lamana ne Bena Amelisi to, ne kuvua musumba mukuabu wa basalayi mupatukila bantu ba Nefi, mu muaba wa momumua uvua musumba wa basalayi wa kumpala musambakena ne Bena Amelisi.

21 Ne biakalua ne kuvua musumba wa basalayi mutuma bua kubipata pambelu pa bulaba buabu.

22 Ne Alama nkayenda muikala utatshishibua ne mputa kakabanda ku mvita musangu ewu bua kuluisha Bena Lamana to;

23 Kadi wakatuma musumba wa basalayi munena kubaluisha; ne bakaya ne bakashipa Bena Lamana ba bungi, ne bakipata bishadi biabu dinsambu dia mikalu ya bulaba buabu.

24 Ne pashisha bakapingana kabidi ne bakabanga kushikika ditatalala mu bulaba, bualu kabavua kabidi bakengeshibua kudi bena lukuna babu to bua mutantshi wa diba mukesa.

25 Mpindiewu bintu bionsu ebi bivua bienjibua, eyowa, mvita yonsu eyi ne makokangana bivua bituadijibua ne bijikijibua mu tshidimu tshitane tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

26 Ne mu tshidimu tshimua anyima binunu ne makumi a binunu ivua mitumbua ku buloba bua tshiendelela, bua ipeta mafutu ayi bilondeshila ku midimu yayi, bivuai mimpai anyi bivuai mibi, bua ipeta disanka dia tshiendelela anyi dikenga dia tshiendelela, bilondeshila nyuma uvuabu basungula bua kutumikila, bivuai nyuma muimpa anyi mubi.

27 Bualu muntu yonsu udi upeta difutu kudi uvuaye musungula kutumikila, ne nanku bilondeshila mêyi a nyuma wa

buambi; bua nanku bienjibua bilondeshila bulelela. Ne tshidimu tshitanu tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshiakajika nanku.

SHAPITA 4

Alama udi utambuisha badi bakudimuna moyo—Bualu bubu budi bubuela mu Ekelezia, ne dikola dia Ekelezia didi dimana—Nefiha udi usungidibua mulumbuluishi munena—Alama, udi muakuidi munena, udi udifila ku disadila. Pabuipi ne 86-83 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne mu tshidimu tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, kakuvua makokangana anyi mvita mu bulaba bua Zalahemela to;

2 Kadi bantu bavua batatshishibua, eyowa, batatshishibua bikola bua dijimija dia bana babu, ne kabidi bua dijimija dia bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu, ne kabidi bua dijimija dia madimi abu a nteta, avua madiata ne makasa ne manyangakaja kudi Bena Lamana.

3 Ne ntatu yabu ivua mikola ki bua tshinyi anyima yonsu uvua udila; ne bakitabuija ne tshivua bitungu bia Nzambi bivua bituma pa mutu pabu bua bualu bua bubu buabu ne malu mapita bubu abu; bua nanku bakasakibua ku divuluka dia bujitu buabu.

4 Ne bakabanga kushikika ekelezia bikola bipita kabidi; eyowa, ne ba bungi bakatambuishibua

mu mâyi a Sidona ne bakabuela mu ekelezia wa Nzambi; eyowa, bakatambuishibua kudi Alama, uvua mujididibua muakuidi munena wa bantu ba mu ekelezia, ku tshianza tshia tatuenda Alama.

5 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi bantu binunu bitanu yakabuela mu ekelezia wa Nzambi ne bakatambuishibua. Ne ki muakajika tshidimu tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi; ne kuvua ditalala ditungunuka diba dionsu.

6 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi, bantu ba mu ekelezia bakabanga kulua baditambishi, bualu bua mabanji abu mapita, ne bilulu bia busu biabu bimpa, ne lin muluka bimpa wabu, ne bualu bua bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu bia bungi, ne ngolo yabu ne mpalata yabu, ne mishindu yonsu ya bintu bia mushinga mukola, bivuabu bapeta ku dienza dia mudimu diabu dikola; ne bavua badibandisha mu diditambisha ku mesu abu mu bintu bionsu ebi, bualu bakabanga kuvuala bilamba bia mushinga mukola.

7 Mpindiewu ebi bivua tshiena bualu tshia lutatu lua bungi lua Alama, eyowa, ne bantu ba bungi bavua Alama mujidila balongeshi, bakuidi, bakulu ba mu ekelezia; eyowa, ba bungi babu bavua babungama bikola bua

bubi buakamonabu bubanga kui-kala munkatshi mua bantu.

8 Bualu bakatentekela ne bakamona ne kanyinganyinga kakola ne bantu ba mu ekelezia bakabanga kudibandisha mu diditambisha ku mesu abu, ne kuteka mitshima yabu ku mabanji abu ne ku bintu bia tshianana bia pa buloba, ne bakabanga kulua babuidianganyi, muntu kudi mukuabu, ne bakabanga kukegesha bavua kabayi bitabuija bilondeshila disua ne disanka biabu nkayabu.

9 Ne nanku, mu tshidimu tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuakabanga makokangana munkatshi mua bantu ba mu ekelezia; eyowa, kuvua malakana, ne luntûta, ne budimu, ne dikengeshangana, ne diditambisha, mena kupita diditambisha dia bavua kabayi ba mu ekelezia wa Nzambi to.

10 Ne tshidimu tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshiakajika nanku; ne bubu bua mu ekelezia buvua dibua dia kulendukila dinena bua bavua kabayi ba mu ekelezia to; ne nanku ekelezia wakabanga kupanga mu dikola dienda.

11 Ne biakalua ne ku ntuadijilu wa tshidimu tshia tshitema, Alama wakamona bubu bua ekelezia, ne wakamona ne tshilejilu tshia ekelezia tshiakabanga kusaka bavua kabayi ne ditabuija kudienza bubu bumua kunyima kua bukuabu, nanku bituala dibutuka dia bantu.

12 Eyowa, wakamona dishilangana munkatshi mua bantu, bamua badibandisha mu diditambisha, bapetula bakuabu, bakudimuna nyima yabu kudi bakengi ne bavua butaka ne bavua ne nzala, ne bavua ne nyota, ne bavua babêdi ne batatshishibua.

13 Mpindiewu etshi tshivua tshiena bualu tshia miadi ivua munkatshi mua bantu, pavua bakuabu badipuekesha, bambuluishi bavua ne dijinga dia diambuluisha diabu, bu mudi kuabanyingana kua bintu biabu kudi bapela ne bakengi, kudisha bavua ne nzala, ne bakenga ne mishindu yonsu ya ntatu, bua bualu bua Kilisto, walua bilondeshila nyuma wa buambi;

14 Bavua bindila dituku adi, ne nanku bakalama dilekedibua dia mibi yabu; ne bavua buwula ntenta ne disanka bua dibika dia bafua, bilondeshila ku disua ne bukola bia Yezu Kilisto ne dipatuisha dienda mu mionji ya lufu.

15 Ne mpindiewu biakalua ne Alama, bualu uvua mumona ntatu ya balondi badipuekeshi ba Nzambi, ne makengeshibua avua mabafuisha nawu kudi tshishadi tshia bantu benda, ne bualu uvua mumona dishilangana diabu dionsu, wakabanga kuikala ne kanyinganyinga kakola; nansha nanku Nyuma wa Mukalenga kakamulekelela to.

16 Ne wakasungula muntu wa lungenyi uvua munkatshi mua bakulu ba mu ekelezia, ne

wakamupesha bukôkeshi bilondeshila ku dîyi dia bantu, bua ikala ne bukôkeshi bua kuela mikenji bilondeshila ku mikenji ivua mipeshibua, ne kuyilondeshisha bilondeshila ku bubi ne mibi bia bantu.

17 Mpindiewu dîna dia muntu ewu divua Nefiha, ne bavua bamusungula bu mulumbuluisi munena; ne wakasomba pa nkuasa wa tshilumbuluilu bua kulumbuluisha ne kulombola bantu.

18 Mpindiewu Alama kakamupesha mudimu wa kuikala muakuidi munena ku mutu kua ekelezia to, kadi wakalama mudimu wa muakuidi munena buenda nkayenda; kadi wakafila nkuasa wa tshilumbuluilu kudi Nefiha.

19 Ne wakenza nanku bua kuyayi nkayenda munkatshi mua bantu benda, anyi munkatshi mua bantu ba Nefi, bua kubayishaye dîyi dia Nzambi, bua kubasonsolaye ku divulguka dia bujitu buabu, ne bua kukuluisshaye, ku dîyi dia Nzambi, diditambisha ne dikazamuka dionsu ne makokangana onsu bivua munkatshi mua bantu benda, bualu kavua mumona mushindu nansha umua wa kubangatulula to pa kumbusha amu bua kubajadikila patoka bubi buabu.

20 Ne nanku ku ntuadijilu wa tshidimu tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, Alama wakafila nkuasa wa tshilumbuluilu

kudi Nefiha, ne wakadifila yonsu ku buakuidi bunena bua mulungu wa tshijila wa Nzambi, ku dijadiki dia dîyi, bilondeshila ku nyuma wa dibuluila ne buambi.

Mêyi akambila Alama, muakuidi munena bilondeshila ku mulungu wa tshijila wa Nzambi, bantu mu bimenga biabu ne misoku mu bulaba bonsu.

Kubanga ku shapita 5.

SHAPITA 5

Bua kupenda lupandu, bantu badi ne tshia kukudimuna mutshima ne kulama mikenji, kuledibua kabidi, kusukula bilamba biabu mu mashi a Kilisto, kuikala badipuekeshi ne kudi divûla diditambisha ne dialakana, ne kuenza midimu ya buakana—Mulami wa Mikoku Muimpa udi ubikila bantu—Badi benza midimu mibi badi bana ba diabulu—Alama udi ujdika bulelela bua dilongesha ne udi welela bantu mukenji bua kukudimuna mutshima—Mêna a bakana ne afundibua mu mukanda wa moyo. Pabuipi ne 83 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne Alama wakabanga kuambila bantu dîyi dia Nzambi, diambedi mu bulaba bua Zalahemela, ne kumbuka aku mu bulaba bonsu.

2 Ne â mêyi akakulaye kudi bantu mu ekelezia uvua mushikikibua mu tshimenga tshia Zalahemela, bilondeshila ku miandiku yenda nkayenda, wamba:

3 Mema, Alama, muikala mujididibua kudi tatuanyi, Alama, bua kuikala muakuidi munena ku mutu kua ekelezia wa Nzambi, yeya muikala ne bukola ne bukôkeshi bufuma kudi Nzambi bua kuenza bintu ebi, monayi, ndi nnuambila wakabanga kuteka kushikika ekelezia mu bulaba buvua mu mikalu ya Nefi; eyowa, bulaba buvua bubikidibua ne bulaba bua Molomo; eyowa, ne wakatambuisha bana babu mu mâyi a Molomo.

4 Ne monayi, ndi nnuambila, bakapatuishibua mu bianza bia bantu ba mfumu Noa, kudi lusa ne bukola bia Nzambi.

5 Ne monayi, kunyima kua abi, bakabatuala mu bupika mu tshipela ku bianza bia Bena Lamana; eyowa, ndi nnuambila, bavua mu bukuatshibu, ne Mukalenga wakapatuisha kabidi mu bupika ku bukola bua dîyi dienda; ne tuakafikishibua ku bulaba ebu, ne apa tuakabanga kushikika ekelezia wa Nzambi mu bulaba bonsu ebu.

6 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila, bana betu, nuenu badi mu ekelezia ewu, nudi balama bimpa mu divuluka dienu dikuatshibua dia batatuenu anyi? Eyowa, ne nudi balama bimpa mu divuluka dienu lusa lueda ne bulekelelu buenda kudibu anyi? Ne menamena kabidi, nudi balama bimpa mu divuluka dienu ne wakapatuisha anyima yabu mu ngena anyi?

7 Monayi, wakakudimuna mi-

tshima yabu; eyowa, wakababisha ku tulu tukola, ne bakabika kudi Nzambi. Monayi, bavua munkatshi mua mîdima; nansha nanku, anyima yabu ivua mikenkeshibua kudi muinda wa dîyi dia kashidi; eyowa, mionji ya lufu ne nkanu ya ngena bivua bibanyungulula, ne dinyanguka dia kashidi divua dibindila.

8 Ne mpindiewu ndi nuebeja, bana betu, bakabutuka anyi? Monayi, ndi nnuambila, To, kabakabutudibua to.

9 Ne ndi nuebeja kabidi, mionji ya lufu yakakoshibua anyi, ne nkanu ya ngena ivua mibanyungulula, yakasuluka anyi? Ndi nnuambila, Eyowa, yakasuluka, ne mioyo yabu yakakola, ne bakimba dinanga dia disungila. Ne ndi nnuambila ne bakapandishibua.

10 Ne mpindiewu ndi nuebeja ne tshinganyi tshivuabu bakenge dibua kuenza bua bobu kupandishibua? Eyowa, bua tshinyi bavua ne tshia kutekemena bua lupandu? Tshiena bualu tshia kusuludibua kuabu ku mionji ya lufu, eyowa, ne nkanu ya ngena tshivua tshinyi?

11 Monayi, ndi mua kunuambila—tatuanyi Alama ka kitabuija mêyi akafidibua ku mukana wa Abinadi anyi? Ne kavua muambi munsantu anyi? Kakakula mêyi a Nzambi, ne tatuanyi Alama kakayitabuija anyi?

12 Ne dishintuluka dikola dia kenzeka mu mutshima wenda bilondeshila ditabuija dienda.

Monayi ndi nnuambila ne biosu ebi bidi bilelela.

13 Ne monayi, wakayisha dîyi kudi batatuetu, ne dishintuluka dikola diakenzeka mu mitshima yabu, ne bakadipuekesha ne bakeyemena Nzambi mulelela ne wa moyo. Ne monayi, bavua ne lulamatu tô ne ku nshikidilu; bua nanku bakapandishibua.

14 Ne mpindiewu monayi, ndi nuebeja, bana betu ba mu ekeleza, nudi baledibua mu nyuma kudi Nzambi anyi? Nuangatshi tshimfuanyi tshienda pa mpala yenu anyi? Numvu dishintuluka edi mu mitshima yenu anyi?

15 Nudi nuenzela ditabuija ku disungila dia wakanufuka anyi? Nudi nutekemena ne disu dia ditabuija, ne numona mubidi wa tshifuaka ewu ujudishibua mu mubidi udi kawuyi ufua, ne mubidi wa dibola ewu ujudishibua mu mubidi udi kawuyi ubola, bua kuimana kumpala kua Nzambi bua kulumbuushibua bilondeshila ku bienzedi bivua bienjibua mu mubidi wa tshifuaka anyi?

16 Ndi nnuambila, nudi mua kudielela meji ne nudi numvua dîyi dia Mukalenga, dinuambila, mu dituku adi: Luayi kundi nuenu babenesha, bualu monayi, midimu yenu ivua mikala ya buakana pa mutu pa mpala wa buloba?

17 Anyi nudi nudielela meji ne nudi mua kushima Mukalenga mu dituku adi, ne nuamba—Mukalenga, midimu yetu ivua

miakana pa mpala wa buloba—ne neanupandisha?

18 Anyi mushindu mukuabu, nudi mua kudielela meji biman-yishibua kumpala kua tubadi tua Nzambi ne anyima yenu miwula ne dipîla ne nshiya, bua divuluka dia dipîla dienu, eyowa, divuluka dijima dia bubi buenu bonso, eyowa, divuluka ne nuvua bela mikenji ya Nzambi mpata?

19 Ndi nnuambila, nudi mua kutangila kudi Nzambi dituku adi ne mutshima mukezuka ne bianza bitoka? Ndi nnuambila, nudi mua kutangila, bikala ne tshimfuanyi tshia Nzambi tshikanunyibua pa mpala yenu anyi?

20 Ndi nnuambila, nudi mua kupandishibua panudi badifila bua kulua bakokedi ba diabulu anyi?

21 Ndi nnuambila ne, dituku adi nenumanya ne kanuena mua kupandishibua to; bualu kakuena muntu udi mua kupandishibua to pa kumbusha bilamba bienda bisukudibua ne bilua bitoka; eyowa, bilamba bienda bidi ne tshia kukezudibua tô ne patokeshibuabi ku ditoba dionsu, kudi mashi a uvua batatuetu bakula buenda, walua kusungila bantu benda ku mibi yabu.

22 Ne mpindiewu ndi nnuebeja, bana betu, munyi muadiumvua umua yonsu wa kunudi, bu yeya bua kuimana ku tshilumbuluidi tshia Nzambi, ne bilamba bienda bikala ne matoba a

mashi ne bukoya bua mushindu onsu? Monayi, bintu ebi bijadika tshinyi bua kunufunda?

23 Monayi kabiakujadika ne nudi bashipianganyi, eyowa, ne kabidi nudi bapîla ku bubi bua mushindu onsu anyi?

24 Monayi, bana betu, nudi nuela meji ne muntu wa mushindu awu udi ne muaba bua kusomba mu bukalinga bua Nzambi, ne Abalahama, ne Isaka, ne ne Yakoba, kabidi ne bambi bansantu bonsu, bena bilamba bidi bitokeshi ne bikala kabiyi ditoba, bikezuka ne bitoka anyi?

25 Ndi nnuambila, To; pa kumbusha nuenu nuamba ne Mufuki wetu udi muena mafi kumbukila ku mbangilu, kanuena mua kuela meji ne muntu wa mushindu awu udi mua kupeta muamba mu bukalinga bua mu diûlu; kadi nebiapatshibua bualu badi bana ba bukalinga bua diabulu.

26 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila, bana betu, bu nuenu bumvua dishintuluka dia mutshima, ne bu nuenu bumvua mua kuimba musambu wa dinanga dia disungila, ndi nuebeja, nudi mua kumvua nanku mpiindiewu anyi?

27 Nudi benda, badilama kakuyi kadiû kumpala kua Nzambi? Bu nuenu bua kufua diba edi, nudi mua kuamba, mu munda muenu, ne nuvua badi-puekesha bikumbana anyi? Ne bilamba bienu bisukudibua ne bitokeshibua ku mashi a Kilisto,

walua bua kusungila bantu benda ku mibi yabu.

28 Monayi, nudi bavûla diditambisha anyi? Ndi nnuambila, bu nuenu kanuyi balekela to kanuena badilongolola bua kusambakena ne Nzambi to. Monayi, nudi ne tshia kudilongolola lukasa; bualu bukalinga bua mu diûlu budi pabuipi katataka, ne yonsu udi kayi mudilongolola kakupeta moyo wa tshiendelela to.

29 Monayi, ndi ngamba, kudi umua munkatshi muenu udi kayi muvûla dialakana anyi? Ndi nnuambila ne muntu wa mushindu awu kena mudilongolola to; ne ndi musua ne adilongolola lukasa, bualu diba didi pabuipi katataka, ne kena mumanya pâfika diba; bualu wa nanku kena usanganyibua mupanga dipîla to.

30 Ne kabidi ndi nnuambila, kudi umua munkatshi muenu udi useka muanabu wa baluma, anyi udi umufuisha ne makengeshibua anyi?

31 Diakabi kudi muntu awu, bualu kena mudilongolola to, ne diba didi pabuipi bua yeya kukudimuna mutshima anyi kena mua kupandishibua to!

32 Eyowa, diakabi mena kudi bonsu badi benji ba malu mabi; kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, bualu Mukalinga Nzambi uvua muamba nanku!

33 Monayi, udi utuma dîyi ubikila bantu bonsu, bualu maboku a lusa adi mabôluela, ne udi

wamba: Kudimunayi mutshima, ne nenuitaba.

34 Eyowa, udi wamba: Luayi kundi ne nudia tshimuma tshia mutshi wa moyo; eyowa, nenu dia ne nenunua diampa ne mâyi bia moyo tshianana;

35 Eyowa, luayi kundi ne enzayi midimu ya buakana, ne kanuakupudibua ne kuedibua mu kapia to—

36 Bualu monayi, diba didi pa-buipi bua ewu yonsu udi kayi ukuama bimuma bimpa to, anyi ewu yonsu udi kayi wenza midimu ya buakana to, yeya udi ne tshia kudilakana ne kudila muadi.

37 Ô nuenu benji ba malu mabi; nuenu badi buwulakana ne diditambisha bua bintu bia tshianana bia pa buloba, nuenu badi bamba ne nudi bamanya njila ya buakana kadi nudi bapambuka, bu mikoku idi kayiyi ne mulami wa mikoku, nansha muvua mulami wa mikoku munubikila ne utshidi unubikila, kadi nudi nubenga nuteleja dîyi dienda!

38 Monayi, ndi nnuambila, ne mulami wa mikoko muimpa udi unubikila; eyowa, ne udi unubikila mu dîna dienda nkayenda, didi dîna dia Kilisto; ne binuabenga kuteleja dîyi dia mulami wa mikoko muimpa, dîyi dinudi nubikidibua, monayi, kanuena mikoko ya mulami wa mikoko muimpa to.

39 Ne mpindiewu bu munudi kanuyi mikoko ya mulami wa mikoko muimpa to, nudi ba ku

tshisumbu tshia mikoko kayi? Monayi, ndi nnuambila, ne diabulu udi mulami wa mikoko wenu, ne nudi ba ku tshisumbu tshia mikoko tshienda; ne mpindiewu, nganyi udi mua kuvila etshi? Monayi, ndi nnuambila, ewu yonsu udi uvila etshi udi muena mafi ne muana wa diabulu.

40 Bualu ndi nnuambila ne etshi tshionsu tshidi tshimpa tshidi tshifuma kudi Nzambi, ne tshionsu tshidi tshibi tshidi tshifuma kudi diabulu.

41 Bua nanku, padi muntu wenza midimu mimpa udi uteleja dîyi dia mulami wa mikoko muimpa, ne udi umulonda; kadi ewu yonsu udi wenza midimu mibi, yeya udi ulua muana wa diabulu, bualu udi uteleja dîyi dienda, ne udi umulonda.

42 Ne ewu yonsu udi wenza nanku neapeta difutu dienda; bua nanku, neapeta lufu bua difutu dienda, muikala mufua mu midimu yonsu mimpa bilondeshila bintu bia buakana.

43 Ne mpindiewu, bana betu, ndi musua ne nunteleja, bualu ndi ngakula ne bukola bua anyima wanyi; bualu monayi, ndi nnuambila patoka ne kanuena mua kupambuka to, anyi ndi muakula bilondeshila ku mikenji ya Nzambi.

44 Bualu ndi mubikidibua bua kuakula mu mushindu ewu, bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi, udi mu Kilisto Yezu; eyowa, ndi mupeshibua

mukenji wa kuimana ne kuja-dika kudi bantu aba malu avua mamba kudi batatuetu bitangila malu adi alua.

45 Ne ebi kabiena bionsu to. Nudi nuela meji ne ndi mumanya bintu ebi bionsu nkayanyi anyi? Monayi, ndi nnujadikila ne, ndi mumanya ne bintu ebi bimvua munuambila bidi bilelela. Ne munyi munudi nuela meji ne ndi mumanya bulelela buabi?

46 Monayi, ndi nnuambila ne bivua bimanyisha kudi Nyuma wa Tshijila wa Nzambi. Monayi, mvua mujila ne musambila matuku a bungi bua kumanya nkayanyi bintu ebi. Ne mpindiewu ndi mudimanyina ne bidi bilelela; bualu Mukalenga Nzambi uvua mubindeja ku Nyuma wa Tshijila; ne etshi tshidi nyuma wa dibuluila udi munda muanyi.

47 Ne menamena kabidi, ndi nnuambila ne mbimbuluibua nanku, ne mēyi avua batatuetu bakula avua malelela, mena bilondeshila nyuma wa buambi uvua munda muanyi, udi ulua kabidi bu dimueneka dia Nyuma wa Nzambi.

48 Ndi nnuambila, ne ndi mumanya nkayanyi ne tshionsu tshinganuambila, bitangila bintu bidi bilua, ntshilelela; ne ndi nnuambila, ne ndi mumanya ne Yezu Kilisto nealua, eyowa, Muana, Umuepela Mulela wa Tatu, muwula ne ngâsa, ne lusa, ne bulelela. Ne monayi, yeya ki udi ulua bua kumbusha mibi ya ba pa buloba, eyowa, mibi ya muntu

yonsu udi witabuija mu dîna die-nda ne disuminyina.

49 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne etshi tshidi dilongolola dindi mubikidibua, eyowa, wa kuyisha kudi bana betu bananga, eyowa, ne kudi muntu yonsu udi usomba mu bulaba; eyowa, bua kuyisha kudi bonsu, bakola ne bana, bapika ne badikadila; eyowa, ndi nnuambila ne kudi babandila ku bidimu, ne kabidi badi ne bidimu bia munkatshinkatshi, ne bena lukongu lua bantu luvua lulua; eyowa, bua kubilua kudibu bua bakudimuna mutshima ne baledibua kabidi.

50 Eyowa, Nyuma udi wamba nanku: Kudimunayi mutshima, nuenu bonsu ndekelu ya buloba, bualu bukalinga bua mu diûlu bukadi pabuipi; eyowa, Muana wa Nzambi udi ulua ne butumbi buenda, ne bukutu buenda, ne bunena buenda, ne bukola buenda, ne bukalinga buenda. Eyowa, bana betu bananga, ndi nnuambila, ne Nyuma wakakangambila: Monayi butumbi bua Mukalenga wa buloba bonsu; ne kabidi Mukalenga wa diûlu nealua katataka menamena ukenka munkatshi mua bana ba bantu.

51 Ne Nyuma wakangambila kabidi, eyowa, wakabila kundi ne dîyi dia bukutu, wamba: Ndâku ne wambila bantu aba—Kudimunayi mutshima, bualu pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima kanuena mua kupiana bukalinga bua mu diûlu to nasha bishi.

52 Ne kabidi ndi nnuambila, Nyuma udi wamba ne: Monayi, tshisuyi kadi kateka ku muji wa mutshi; bua nanku mutshi onsu udi kawuyi ukuama bimuma bimpa neupudibua ne wedibua mu kapia, eyowa, kapia kadi kakayi mua kujika to, nansha kapia kadi kakayi kajima to. Monayi, ne vulukayi, Wa Tshijila wakamba nanku.

53 Ne mpindiewu bana betu bananga, ndi nnuambila, nudi mua kukolela ku mēyi â; eyowa, nudi mua kuteka bintu ebi ku luseka, ne kudiata Wa Tshijila mu makasa enu; eyowa, nudi mua kuikala buwulakana mu diditambisha dia mitshima yenu; eyowa, nenutungunuka mu divuala dia bilamba bia mushinga mukola ne kuteka kua mitshima yenu ku bintu bia tshianana bia pa buloba, pa mabanji enu anyi?

54 Eyowa, nenutungunuka mu diela dia meji ne nudi balengela kupita bakuabu anyi? Eyowa, nenutungunuka mu dikengesha dia bana benu, badi badipuekesha ne benda mu mulongu wa tshijila wa Nzambi, budi njila wakabuelelabu mu ekelezia, bikala bajididibua kudi Nyuma wa Tshijila, ne badi benza midimu idi ileja dikudimuna dia mutshima—

55 Eyowa, ne nenutungunuka mu diela dia bapela nyima yenu, ne bakengi, ne kubapala bintu bienu anyi?

56 Ne bua kujikija, nuenu bonu badi batungunuka mu bubi buenu, ndi nnuambila ne badi

aba bupudibua ne bedibua mu kapia pa kumbusha bakudimuna mutshima lukasa.

57 Ne mpindiewu ndi nnuambila, nuenu bonu badi ne dijinga dia kulonda dīyi dia mulami wa mikoku muimpa, umbukayi kudi muntu mubi, ne tapulukanayanayi nenda, ne kanulengi bintu bia bukoya to; ne monayi, mēna abu neakupudibua, bualu mēna a bantu babi ka akuikala munkatshi mua mēna a bakana to, bua dīyi dia Nzambi dikumbajibua, divua diamba ne: Mēna a bantu babi ka akusangishibua ne mēna a bantu banyi to;

58 Bualu mēna a bakana neafundibua mu mukanda wa moyo, ne nembapesha bupianyi ku diboku dianyi dia baluma. Ne mpindiewu, bana betu, nudi nuamba tshinyi bua etshi? Ndi nnuambila, bu nuenu ne mpata buatshi, kakuena bualu to, bualu dīyi dia Nzambi didi ne tshia kumbajibua.

59 Bualu mulami wa mikokokayi udi munkatshi muenu udi muikala ne mikoko ya bungi udi kayi uyitangila, bua ne mibuabua kayibuedimu ne ikusula tshisumbu tshia mikoko yenda to? Ne monayi, bu mubuabua mubuela mu tshisumbu tshia mikoko yenda kakutshipata anyi? Eyowa, ne bua kumana, bu yeya mua, neawushipa.

60 Ne mpindiewu ndi nnuambila ne mulami wa mikoku muimpa udi unubikila; ne binuateleja dīyi dienda neanubueja

mu tshikumbi tshienda, ne nudi mikoko yenda; ne mmunupesha mukenji ne kanulekedi mubua-bua wa lonji ubuela munkatshi muenu to, bua kanulu kubutuka.

61 Ne mpindiewu mema, Alama, ndi nupesha mukenji mu muakulu wa ewu udi mumpesha mukenji, bua ne nutangila bua kuenza mēyi amvua mu-nuambila.

62 Ndi nupesha mukenji wa kubuela mu ekelezia; ne ndi mbikila bonsu badi kabayi mu ekelezia to, ngamba ne: Luayi ne nutambuishibua bua kukudimuna mitshima, bua nudia kabidi tshimuma tshia mutshi wa moyo.

SHAPITA 6

Badi basukula Ekelezia wa mu Zalahemela ne bamuteka mu njila mulongama—Alama udi uya kuyisha ku Gideona. Pabuipe ne 83 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kunyima kua Alama mujikija kua-kula kudi bantu ba mu ekelezia, uvua mushikikibua mu tshimenga tshia Zalahemela, wakajidila bakuidi ne bakulu, ku dibatenteka dia bianza bienda bilondeshila ku mulongu wa Nzambi, bua kusomba ku mutu ne kutangila ekelezia.

2 Ne bonsu bavua kabayi mu ekelezia to bavua bakudimuna mutshima ku mibi yabu baka-tambuishibua dikudimuna dia mutshima, ne bakabakidila mu ekelezia.

3 Ne biakalua kabidi ne bonsu

bavua mu ekelezia bavua kabayi bakudimuna mutshima ku bubi buabu to ne bavua kabayi badi-puekesha kumpala kua Nzambi to—ndi musua kuamba ne bakadibandisha mu diditambisha mu mitshima yabu—bobu abu bakabipata, ne mēna abu akakupudibua, bua ne mēna abu ka'akabadibua munkatshi mua a bakana to.

4 Ne nanku bakabanga kushikika bulongolodi bua ekelezia mu tshimenga tshia Zalahemela.

5 Mpindiewu ndi musua ne numvua ne dīyi dia Nzambi divuaku bua bantu bonsu tshianana, ne muntu nansha umua kavua mubengela diakalengela dia kudisangisha pamua bua kuteleja dīyi dia Nzambi to.

6 Nansha nanku bana ba Nzambi bavua bapeshibua mukenji ne badikunguija pamua misangu mivula, ne badisangisha mu dijila ne disambila dia bukutu bua diakalengela dia anyima ya bavua kabayi bamanya Nzambi to.

7 Ne mpindiewu pakateka Alama mikandu eyi, wakabashiya, eyowa, wakashiya ekelezia uvua mu tshimenga tshia Zalahemela, ne wakasabuka ku esete kua musulu wa Sidona, kuyayi mu tshibanda tshia Gideona, muvua tshimenga tshiasa, tshivua tshibikidibua ne tshimenga tshia Gideona, tshivua mu tshibanda tshivua tshibikidibua ne Gideona, tshivua tshinyikila muntu uvua Neholo mushipa ku muela wa mvita ku tshianza tshienda.

8 Ne Alama wakaya ne waka-banga kuyisha dîyi dia Nzambi mu ekelezia uvuabu bashikika mu tshibanda tshia Gideona, bilondeshila ku dibuluila dia bu-lelela dia dîyi divua batatuenda bakula, ne bilondeshila ku nyuma wa buambi uvua muenda, bilondeshila ku bujadiki bua Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, walua kusungila bantu benda ku mibi yabu, ne ku mulongu wa tshijila kuvuaye mubikidibua. Ne nanku mmudibi bifundibua. Amena.

Mêyi akambila Alama bantu ba Gideona, bilondeshila ku mia-ndiku yenda.

Munda mua shapita 7.

SHAPITA 7

Kilisto nealedibua kudi Maliya—Neasulula mionji ya lufu ne neambula mibi ya bantu benda—Badi bakudimuna mutshima, badi batambuishibua, ne badi balama mikenji nebapeta moyo wa tshiendelela—Bukoya kabuena mua kupiana bukalenga bua Nzambi to—Bidi bikengedibua didipuekesha, ditabuija, ditekemena, ne bunangi. Pabuipi ne 83 k.d.K.

MONAYI bana betu bananga, bu mudi Mukalenga muanyisha bua ne ndua kunudi, bua nanku ndi ngidikija kuakula kunudi mu muakulu wanyi; eyowa, ku mukana muanyi, bu muditshi mu-sangu wa kumpala undi ngakula

kunudi ne mêyi a mukana muanyi, bualu mvua mudifila yonsu ku nkuasa wa tshilumbuilu, ne ntshivua mua kulua kunudi to bualu mvua ne mudimu wa bu-angi.

2 Ne mena ntshivua mua kulua mpindiewu diba edi, bikala nkuasa wa tshilumbuilu kavua mupeshibua kudi muntu mu-kuabu bua akôkesha pa muaba wanyi to; ne Mukalenga mu lusa lua bungi uvua muanyisha ne ndua kunudi.

3 Ne monayi, ndi mulua mui-kala ne ditekemena dinena ne dijinga dikola bua nsangana ne nudi badipuekesha kumpala kua Nzambi, ne nudi batungunuka mu dilomba dia ngâsa wenda, bua nsangana ne kanuena ne ka-diu kumpala kuenda to, bua nsangana ne kanuena ne lutatu lubi luvua nalu bana betu ba mu Zalahemela bikala nadi to.

4 Kadi dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi, bualu uvua mumpesha bua kumanya, eyowa, uvua mumpesha disanka dipita bu-nena dia kumanya ne badi bashikikibua kabidi mu njila wa buakana buenda.

5 Ne ndi ntekemena, bilondeshila ku Nyuma wa Nzambi udi munda muanyi, ne nempeta kabidi disanka buenu; nansha nanku ntshiena njinga ne disanka dianyi buenu diluila bua bualu bua ntatu ne kanyinganyinga bia bungi bingakapeta bua bana betu ba mu Zalahemela to, bualu monayi, disanka dianyi buabu didi

dilua kunyima kua kupututuka mu ntatu ne kanyinganyinga bia bungu.

6 Kadi monayi, ndi mutekemenena ne kanuena mu ngikadilu wa kupanga ditabuija bikola bu muvua bana benu to; ndi ntekemenena ne kanuena badibandisha mu diditambisha mu mitshima yenu to; eyowa, ndi mutekemenena ne kanuena bateka mitshima yenu ku mabanji ne bintu bia tshianana bia pa buloba to; eyowa, ndi mutekemenena ne kanuena nutendelela mpingu to, kadi ne nudi nutendelela Nzambi mulelela ne wa moyo, ne nudi batangila ku mpala dilekedibua dia mibi yenu, ne ditabuija dia kashidi.

7 Bualu monayi, ndi nnuambila ne kudi bintu bia bungu bitshilulua; ne monayi, kudi tshintu tshimua tshidi ne mushinga kupita bikuabu bionsu—bualu monayi, diba kadiena kula menamena to dikala Musungidi ne moyo ne dialuaye munkatshi mua bantu benda.

8 Monayi, ntshiena ngamba ne nealua munkatshi muetu diba dikalaye mu tshitanda tshienda tshia tshifuaka to; bualu monayi, Nyuma kena mungambila ne nebikala nanku to. Mpindiewu ntshiena mubumanya bitangila bualu ebu to; kadi ndi mumanya ne, Mukalenga Nzambi udi ne bukola bua kuenza bintu bionsu bilondeshila ku dîyi dienda.

9 Kadi monayi, Nyuma uvua mungambila nanku: Bila kudi

bantu aba, wamba ne: Kudimunayi mitshima, ne longololayi njila wa Mukalenga, ne endayi mu njila yenda, idi milulama; bualu monayi, bukalenga bua mu diûlu bukadi pabuiji, ne Muana wa Nzambi udi ulua pa mpala wa buloba.

10 Ne monayi, nealedibua kudi Maliya, mu Yelushalema udi muikala bulaba bua bankambua betu, yeya muikala kamama, lupanza lua mushinga mukola ne lusungula, wabuikidibua bu ne divuba ne wimita ku bukola bua Nyuma wa Tshijila, ne walela muana wa baluma, eyowa, Muana wa Nzambi.

11 Ne neaya, ukenga makenga a mubidi ne ntatu ne matêtshibua a mushindu onsu; ne ebi nanku bua dîyi divua diamba ne neambula makenga a mubidi ne mabêdi a bantu benda dikumbana.

12 Ne neitaba lufu, bua kusululaye mionji ya lufu, idi misuika bantu benda; ne neangata mateteketa abu, bua munda muenda muwula ne lusa, bilondeshila ku musunyi, bua amanya bilondeshila ku musunyi mushindu wa kuambuluisha bantu benda bilondeshila ku mateketa abu.

13 Mpindiewu Nyuma udi mu manya bintu bionsu; nansha nanku Muana wa Nzambi udi ukenga bilondeshila ku musunyi bua ne ambula mibi ya bantu benda, bua ne akupula disambuka dia mikenji diabu bilondeshila ku bukola bua dipatuisha die-nda; ne mpindiewu monayi,

etshi ki bujadiki budi munda muanyi.

14 Mpindiewu ndi nnuambila ne nudi ne tshia kukudimuna mutshima ne kuledibua kabidi; bualu Nyuma udi wamba ne binuikala kanuyi baledibua kabidi to kanuena mua kupiana bukalinga bua mu diûlu to; bua nanku luayi ne tambuishibuayi bua dikudimuna dia mutshima, bua nusukudibua ku mibi yenu, bua nuikala ne ditabuija kudi Muana wa Mukoku wa Nzambi, udi umbusha mibi ya ba pa buloba, udi ne bukola bua kupandisha ne kulengeja dipanga buakana dionsu.

15 Eyowa, ndi nnuambila ne luayi ne kanutshinyi to, ne elayi mibi yonsu ku luseka, idi minukuata kakuyi lutatu to, idi minusuika panshi tô ne ku dinyanguka, eyowa, luayi ne ndayi kumpala, ne lejayi Nzambi wenu ne nudi bitaba bua kukudimuna mutshima ku mibi yenu ne kubuela nenda mu tshipungidi bua kulama mikenji yenda, ne kumujadikila nanku lelu mu dibuela mu mâyi a ditambula.

16 Ne ewu yonsu udi wenza nanku ne udi ulama mikenji ya Nzambi kubangila apu, yeya neavuluka ne ndi mmuambila ne, eyowa, ne avuluka mvua mu muambila ne neapeta moyo wa tshiendelela, bilondeshila ku bujadiki bua Nyuma wa Tshijila, udi ujadika munda muanyi.

17 Ne mpindiewu bana betu bananga, nudi nuitabuija bintu

ebi anyi? Monayi, ndi nnuambila ne, eyowa, ndi mumanya ne nudi nubitabuija; ne mushindu undi mumanyina ne nudi babitabuija nku dimuenesha dia Nyuma udi munda muanyi. Ne mpindiewu bualu ditabuija dienu bitangila bintu ebi didi dikola, eyowa, bitangila bintu bindi muakula, disanka dianyi didi dinena.

18 Bualu bu mvua munuambila kumbukila ku mbangilu mvua ne dijinga dia bungu ne kanuikadi mu ngikadilu wa lutatu bu bana benu, mena momumua ngamonyi ne majinga anyi avua makumbana.

19 Bualu ndi mmona ne nudi mu njila ya buakana; ndi mmona ne nudi mu njila udi ulombola ku bukalinga bua Nzambi; eyowa; ndi mmona ne nudi nululamija njila yenda.

20 Ndi mmona ne bivua binuanyisha, ku bujadiki bua diyi dienda, ne kena mua kunda mu njila idi mikonyangala to; anyi kena ukudimuka ku bivuaye muamba to; anyi kandidimbi kakena nansha ukudimuka ufuma ku dia baluma uya ku dia bakaji to, anyi ufuma ku tshidi tshimpa uya ku tshidi tshibi to; bua nanku, njila wenda udi tshijengu tshimua tshia tshiendelela.

21 Ne kena usomba mu ntempelelo idi kayiyi ya tshijila to; anyi bukoya anyi tshionsu tshia bukoya katshiena mua kubuela mu bukalinga bua Nzambi to; bua nanku ndi nnuambila diba ne dilua, eyowa, ne ku dituku dia

ndekelu ne bikala ne, udi mukoya neashala ne bukoya buenda.

22 Ne mpindiewu bana betu bananga, nganuambidi bintu ebi bua kunutabuluja ku mudimu wenu kudi Nzambi, bua kanui-kadi ne kadiu kumpala kuenda to, bua nuenda bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi, kuakanuakidilabu.

23 Ne mpindiewu ndi musua ne nuikala badipuekeshi, ne nuikala batumikidi ne bena kalolu; nuikala bateketa bua kunusengelela; buwula ne ditukija ne bulekelelu; bikala badikandi mu malu onsu; bikala bananukidi mu dilama mikenji ya Nzambi diba dionsu; nulomba bionsu binudi nukengela, bia mu nyuma ne bia mu mubidi; nupingajila Nzambi tuasakidila diba dionsu bua bionsu binudi nupeta.

24 Ne tangilayi ne nudi ne ditabuija, ditekemena, ne bunangi, ne pashisha nenuvulangana diba dionsu ne bienzedi bimpa.

25 Ne Mukalenga anubenesha, ne lamayi bilamba bienu kabikadi ne katoba to, bua nuya kusomba, mu bukalenga bua mu diûlu kanuyi kabidi nupatuka mu to, ne Abalahama, Isaka, ne Yakoba, ne bambi bansantu bavuaku katshia ne katshia buloba buabanga, bikala ne bivualu bienu kabiyi ne katoba to bu mudi bivualu biabu kabiyi ne katoba to.

26 Ne mpindiewu bana betu bananga, nganuambidi mêyi â bilondeshila ku Nyuma udi ujadika munda muanyi; ne anyima wanyi

udi usanka menamena, bua dina-nukila ne ntema bipita binuvua bafila ku diyi dianyi.

27 Ne mpindiewu, ditalala dia Nzambi ditudila pa mutu penu, ne pa nzubu yenu ne malaba enu, ne pa bisumbu bia bimuna bikesa ne binena bienu, ne bionsu binudi nabi, bakaji benu ne bana benu, bilondeshila ditabuija dienu ne midimu yenu mimpa, kubangila diba edi tô ne bua kashidi. Ne ngambi nanku. Amena.

SHAPITA 8

Alama udi uyisha ne utambuisha mu Meleke. Badi bamubenga mu Amoniha ne udi umbuka—Muanjelu udi umupesha mukenji bua kupinganamu ne kubila kudi bantu bua kukudimuna mutshima—Amuleke udi umuakidila, ne bubidi buabu badi bayisha mu Amoniha. Pabuipi ne 82 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne Alama wakafuma ku bulaba bua Gideona, kunyima kua mumana kulongesha bantu ba Gideona bintu bia bungi bidi kabiyi mua kufundibua to, muikala mushikika bulongolodi mu ekelezia, bilondeshila bu muvuaye muenza kumpala mu bulaba bua Zalahemela, eyowa, wakapingana ku nzubu wenda ku Zalahemela bua kuikishaye ku midimu ivuaye muenza.

2 Ne ki muakajika tshidimu tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

3 Ne biakalua ne ku ntua dijilu wa tshidimu tshia dikumi tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi ne, Alama wakumbuka ku ne wakâsa luendu luenda kuya ku bulaba bua Meleke, kudi ku wesete kua musulu wa Sidona, ku wesete pa buipi ne mikalu ya tshipela.

4 Ne bakabanga kulongesha bantu mu bulaba bua Meleke bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi, kuvuaye mubikidibua; ne wakabanga kulongesha bantu mu bulaba bonsu bua Meleke.

5 Ne biakalua ne bantu bakalua kudiye ku mikalu yonsu ya bulaba buvua ku luseka lua tshipela. Ne bakatambuishibua mu bulaba bonsu;

6 Mu mushindu ne pakajikijaye mudimu wenda ku Meleke wakumbuka mu, ne wakenza luendu matuku asatu ku node kua bulaba bua Meleke; ne wakafika ku tshimenga tshivuabu babikila ne Amoniha.

7 Mpindiewu tshivua tshilela tshia bantu ba Nefi bua kubikila malaba abu, ne bimenga biabu, ne misoku yabu, eyowa, mena ne misoku yabu mikesa yonsu mu dîna dia wakasamu kumpala; ne ki muvuabi nanku ne bulaba bua Amoniha.

8 Ne biakalua ne pakalua Alama ku tshimenga tshia Amoniha wakabanga kubayisha diyi dia Nzambi.

9 Mpindiewu Satana uvua mu kuata mitshima ya bantu ba mu

tshimenga tshia Amoniha bikola; bua nanku bakabenga kuteleja mêyi a Alama.

10 Nansha nanku Alama wakatumba mudimu bikola mu nyuma, uluangana ne Nzambi mu disambila dia bukutu, bua upumuna Nyuma wenda pa mutu pa bantu bavua mu tshimenga; bua anyisha kabidi abatambuisha bua dikudimuna dia dia mitshima.

11 Nansha nanku, bakapapisha mitshima yabu, bamuambila ne: Mona, tudi bamanya ne udi Alama; ne tudi bamanya ne udi muakuidi munena ku mutu kua ekelezia uwudi mushikika mu bitupa bia bungu bia bulaba, bilondeshila ku ngikadilu weba; ne katuenta bena mu ekelezia weba to, ne katuenta tuitabuija ngikadilu misenji nanku to.

12 Ne mpindiewu tudi bamanya ne bualu katuenta bena mu ekelezia weba to tudi bamanya ne kuena ne bukôkeshi kutudi to; ne uvua mufila nkuasa wa tshilumbuluilu kudi Nefiha; bua nanku kuena mulumbuluishi munena kutudi to.

13 Mpindiewu pakamba bantu nanku awu, ne pakabengabu mêyi enda onsu, ne pakamupe ndabu, ne pakamutu ilabu mata, ne pakenzabu ne ipatshibua mu tshimenga tshiabu, wakumbuka ku ne wakâsa luendu luenda mutangila ku tshimenga tshivua tshibikidibua ne Alona.

14 Ne biakalua ne patshivuaye wenza ku luendu, mutondeshibua

ne kanyinganyinga, mupututuka mu mpaji ya bungi ne dipampakana dia anyima, bua bualu bua bubu bua bantu bavua mu tshimenga tshia Amoniha, biakalua ne patshivua Alama mutondeshibua ne kanyinganyinga nanku awu, monayi muanjelu wa Mukalenga wakamumuenekela, wamba ne:

15 Udi mubeneshibua, Alama; bua nanku, ambulula mutu weba ne sanguluku, bualu udi ne tshia kusangulukila; bualu uvua ne lulamatu mu dilama mikenji ya Nzambi kumbukila ku tshikonde tshiwakapeta mukenji weba wa diambedi wa kumbukila kudiye. Mona, mmema wakakupeshawu.

16 Ne mona, ndi mutumibua bua kukupesha mukenji bua kupingana ku tshimenga tshia Amoniha, ne kuyisha kabidi bantu ba mu tshimenga; eyowa, bayisha. Eyowa, ubambila ne, Mukalenga Nzambi neababutula, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima.

17 Bualu mona, badi belangana meji diba edi bua banyangakaja budishikaminyi bua bantu beba, (bualu Mukalenga udi wamba nanku) bidi bishilangana ku mikandu ne mēyi, ne mikenji bivuae mupesha bantu benda.

18 Mpindiewu biakalua ne kunyima kua Alama mupeta mukenji wenda kudi muanjelu wa Mukalenga wakapingana lukasa ku bulaba bua Amoniha. Ne wakubela mu tshimenga ku njila mukuabu, eyowa, ku njila udi sude kua tshimenga tshia Amoniha.

19 Ne pavuaye ubuela mu tshimenga wakumvua nzala, ne wakambila muntu ne: Udi bua kupesha musadidi mudipuekeshi wa Nzambi tshiakudia anyi?

20 Ne muntu ewu wakamuambila ne: Ndi muena Nefi, ne ndi mumanya ne udi muambi munsantu wa Nzambi, bualu udi muntu uvua muanjelu mungambila mu tshimōnyi ne: Neumuakidila. Bua nanku, luaku nanyi mu nzubu muanyi ne nenkupesha bimua bia biakudia bianyi; ne ndi mumanya ne newikala dibenesha kundi ne nzubu wanyi.

21 Ne biakalua ne muntu ewu wakamuakidila mu nzubu munda; ne muntu ewu uvua ubikidibua ne Amuleke; ne wakalua ne diampa ne munyinyi ne wakabiteka kumpala kua Alama.

22 Ne biakalua ne Alama wakadia diampa ne wakûta; ne wakabenesha Amuleke ne nzubu wenda, ne wakela Nzambi tuasakidila.

23 Ne kunyima kua kudia ne kûkuta wakambila Amuleke ne: Ndi Alama, ne ndi muakuidi muna ku mutu kua ekelezia wa Nzambi mu bulaba bonsu.

24 Ne mona, mvua mubikidibua bua kuyisha dîyi dia Nzambi munkatshi mua bantu bonsu aba, bilondeshila ku nyuma wa dibuluila ne buambi; ne mvua mu bulaba ebu ne bakabenga kungakidila to, kadi bakangipata ne mvua pabuipi ne kuela bulaba ebu nyima wanyi bua kashidi.

25 Kadi mona, mvua mupe-shibua mukenji ne mpingana ne ngamba ku Nyuma kudi bantu aba, eyowa, ne njadikila bantu bi-tangila malu mabi abu.

26 Ne mpindiewu, Amuleke, bualu uvua mundisha ne muaba wa kulala, udi mubeneshibua; bualu mvua ne nzala, bualu mvua mujila matuku a bungi.

27 Ne Alama wakashala ne Amuleke matuku a bungi ku-mpala kua kubangaye kuyisha bantu.

28 Ne biakalua ne bantu baka-bipa bikola mu malu mabi abu.

29 Ne dîyi diakalua kudi Alama, diamba ne: Ndâku; ne ambila kabidi musadidi wanyi Amuleke ne, ndâku ne amba ku Nyuma kudi bantu, wamba ne—Kudimunayi mutshima, bualu Mukalenga udi wamba ne, nenkukumbula bantu aba mu tshiji tshianyi, eyowa, ne ntshiakuku-dimuna tshiji tshianyi tshikola to, pa kumbusha nuenu bakudi-muna mutshima.

30 Ne Alama wakaya, ne Amuleke penda, munkatshi mua bantu, bua kubamanyisha mêyi a Nzambi; ne bakuwula ne Nyuma wa Tshijila.

31 Ne Nzambi uvua mubape-sha bukola, mua ne kabavua mua kubakangila mu nzubu mîdima to; anyi muntu kavua mua kubashipa to; nansha nanku kabakenzela bukola buabu to amu pakabasuikabu mionji tô ne pakabelabu mu lukanu. Mpi-ndiewu, biakenzeka nanku bua

Mukalenga amona mua kuleja bukola buenda ku njila wabu.

32 Ne biakalua ne bakaya ne bakabanga kuyisha ne kuamba ku Nyuma kudi bantu, bilondeshila ku nyuma ne bukola buvua Mukalenga mubapesha.

Mêyi a Alama, ne kabidi mêyi a Amuleke, akambilabu bantu bavua mu bulaba bua Amoniha. Ne badiabela kabidi mu buloko, ne badi bapatuishibua ku bukola bua tshishima bua Nzambi buvua munda muabu, bilondeshila ku miandiku ya Alama.

Shapita 9 tô ne wa ku 14.

SHAPITA 9

Alama udi upesha bantu ba mu Amoniha mukenji bua kukudimuna mutshima—Mukalenga neikala ne lusa kudi Bena Lamana mu matuku a ndekelu—Bialekela Bena Nefi bukenka, nebabutuka kudi Bena Lamana—Muana wa Nzambi nealua katataka—Neasungila badi bakudimuna mutshima, badi batambuishi-bua, ne badi ne ditabuija mu dîna dienda. Pabuipi ne 82 k.d.K.

NE kabidi, mema, Alama, bualu mvua mupeshibua mukenji kudi Nzambi ne ngangata Amuleke ne nya ne nyisha kabidi bantu aba, anyi bantu bavua mu tshimenga tshia Amoniha, biakalua ne pangakabanga kubayisha, bakabanga kukokangana nanyi, bamba ne:

2 Udi nganyi? Udi wela meji ne netuitabuija bujadiki bua muntu umua, nansha yeya mutuyisha ne buloba nebutita anyi?

3 Mpindiewu kabavua bumvua mêyi avuabu bamba to; bualu kabavua bamanya ne buloba nebutita to.

4 Ne bakamba kabidi ne: katuakuitabuija mêyi eba to, nansha wewa muamba ku Nyuma ne tshimenga tshinena etshi neshibutuka mu dituku dimua.

5 Mpindiewu kabavua bamanya ne Nzambi udi mua kuenza malu a dikema nanku awu to, bualu bavua bantu ba mitshima mipapa ne nshingu mîminyina.

6 Ne bakamba ne: Nzambi nganyi udi utuma mukôkeshi amu muntu umua munkatshi mua bantu aba, bua kubamanyisha bulelela bua bintu binena ne bia dikema bia nanku?

7 Ne bakasemena bua kuntuabu bianza; kadi monayi, kabakandenga to. Ne ngakimana ne dikima bua kubamanyisha, eyowa, ngakabajadikila ne dikima dikola, ngamba ne:

8 Monayi, Ô nuenu ba lukongu lua bantu lubi ne lunyanguka, bu munudi bapua moyo ngikadilu wa batatuenu; eyowa, bu munudi bapua moyo lukasa mikenji ya Nzambi.

9 Kanuena nuvuluka ne tshianza tshia Nzambi tshiakapatula tatuenu, Lehi, ku Yelushalema anyi? Kanuena nuvuluka ne wakabalombola bonsu mu tshipela anyi?

10 Ne nuapu moyo katataka mi-sangu bungi kayi yakapatuishaye batatuenu mu bianza bia baluishi babu, ne uvua mubakuba ku dibutuka, mena ku bianza bia bana babu nkayabu?

11 Eyowa, ne bu kabivua bua bukola buenda budi kabuyi kufuanyikija, ne lusa luenda, ne bulekelelu buenda kutudi to, tuvua tukoshibua kakuyi diepuka pa mpala wa buloba mutantshi mula kumpala kua tshikonde etshi, ne pamuapa tupîshibua ku ngikadilu wa dikenga ne diakabi kadiyi ndekelu.

12 Monayi, mpindiewu ndi nnuambila udi unupesha mukenji bua kukudimuna mutshima; ne pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima, kanuena mua kupiana bukalinga bua Nzambi to nansha bishi. Kadi monayi, ebi ki mbionsu to—udi unupesha mukenji bua kukudimuna mutshima, anyi neanubutula bonsu pa mpala wa buloba; eyowa, neanukumbula mu tshiji tshienda, ne mu tshiji tshienda tshikola kukudimuka to.

13 Monayi, kanuena nuvuluka mêyi avuaye muambila Lehi, wamba ne: Monsu munualama mikenji yanyi, nenulubuluka mu bulaba anyi? Ne kabidi, bidi biambibua ne: Monsu munuapanga kulama mikenji yanyi nenukoshibua ku mpala kua Mukalinga.

14 Mpindiewu ndi musua ne nuvuluka ne, monsu mudi Bena Lamana bapanga kulama mikenji ya Nzambi to, badi bakoshibua

ku mpala kua Mukalenga. Mpi-ndiewu tudi tumona ne d̄iyi dia Mukalenga divua dijadikibua mu bualu ebua, ne Bena Lamana badi bakoshibua kumpala kuenda, kumbukila ku mbangilu wa disambuka dia mikenji diabu mu bulaba.

15 Nansha nanku ndi nnuambila ne, mu dituku dia tshilumbuluilu ne bikala biakana bua Bena Lamana kupita bualu buenu, bu nuenu bashala mu mibi yenu, eyowa, ne mena biakana bualu buabu pa buloba ebua kunupita, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima.

16 Bualu kudi malaya a buangi adi mafidibua kudi Bena Lamana; bualu mbashala mu ngikadilu wabu wa dipanga bua ngikadilu ya batatuabu; bua nanku Mukalenga neikala ne lusa kudibu ne nealepesha matuku abu mu bulaba.

17 Ne mu tshinga tshikondu nebatuadibua ku ditabuija d̄iyi dienda, ne ku dimanya ne ngikadilu ya batatuabu kayena miakana to; ne ba bungi babu ne bapandishibua, bualu Mukalenga neikala ne lusa kudi bonsu badi babikila d̄ina dienda.

18 Kadi monayi, ndi nnuambila ne bu nuenu mua kutungunuka ne bubi buenu matuku enu ka akulepeshibua mu bulaba to, bualu Mukalenga neanutumina Bena Lamana; ne nuenu kanuyi bakudimuna mutshima to nebulua diba dinudi kanuyi bamanya to, ne nenukumbudibua ne

dibutuka dijima; ne ne bikala bilondeshila ku tshiji tshikola tshia Mukalenga.

19 Bualu kakunulekela ne nukala ne moyo mu malu mabi enu, bua kubutula bantu benda to. Ndi nnuambila ne, To; bimpa alekela ne Bena Lamana babutula bantu benda bonsu badi bu babikila ne bantu ba Nefi, bu biobi mua kuikala ne bavua mua kupona mu mibi ne disambuka dia mikenji, kunyima kua bobu bamana kupeta bukenka bua bungi ne dimanya divula bikola kudi Mukalenga Nzambi wabu;

20 Eyowa, kunyima kua kuikala bantu basuibua bikola kudi Mukalenga; eyowa kunyima kua kuikala basuibua kupita tshisamba tshikuabu tshionsu, tshisa tshikuabu tshionsu, muakulu mukuabu onsu, anyi bantu bukuabu bonsu; kunyima kua Mukalenga mumana kubamanyisha bintu bionsu, bilondeshila ku majinga abu, ne ditabuija diabu, ne masambila abu, bitangila bivuku, ne bidiku, ne bitshilualua;

21 Bamana kukumbudibua kudi Nyuma wa Nzambi; bamana kuyukila ne banjelu, ne bamana kuambidibua kudi d̄iyi dia Mukalenga; ne bamana kuikala ne nyuma wa buambi, ne nyuma wa dibuluila, ne mapa a bungi kabidi, dipa dia kuakula miakulu, ne dipa dia kuyisha, ne dipa dia Nyuma wa Tshijila, ne dipa dia diandamuna miaku;

22 Eyowa, ne kunyima kua

kupatuishibua kudi Nzambi mu bulaba bua Yelushalema, ku tshianza tshia Mukalenga; bamana kupandishibua ku tshiyola, ne ku bubêdi, ne ku mishindu yonsu ya mabêdi a ngikalilu yonsu; ne bakolakana mu mvita, bua kababutuki to; ne bamana kupatudibua mu bupika ku misangu ne ku misangu, ne bamana kulamibua ne kukubibua tô ne mpindiewu; ne bavua balubuludibua tô ne padibu babanji mu mishindu yonsu ya bintu—

23 Ne mpindiewu monayi ndi nnuambila ne, bantu aba, bavua bapeta mabenesha a bungi ku tshianza tshia Mukalenga, bu bobu bua kusambuka mikenji bishilangana ne bukenka ne dimanya didibu nadi, ndi nnuambila ne bikalabi nanku, ne biaponabu mu disambuka dia mikenji, bidi ne mua kuikala bimpa bua Bena Lamana kupita buabu.

24 Bualu monayi, malaya a Mukalenga adi mafidibua kudi Bena Lamana, kadi kayena buenu to panudi nusambuka mikenji; bualu Mukalenga kavua mulaya patoka ne muedibua mukenji ne dikamakana ne, panuikala bamutombokela nenubutuka bonsu pa mpala wa buloba anyi?

25 Ne mpindiewu bua bualu ebu, bua kanubutuki to, Mukalenga udi mutuma muanjelu wenda bua kukumbula ba bungi ba ku bantu benda, ubamanyisha ne badi ne tshia kuya ne kubila ne bukito kudi bantu aba, bamba ne: Kudimunayi mutshima, bualu

bukalenga bua mu diûlu bukadi pabuiipi;

26 Ne matuku a bungi ka akupita to Muana wa Nzambi nealua mu butumbi buenda; ne butumbi buenda nebuikala butumbi bua Umuepela Mulela wa Tatu, udi muwula ne ngâsa, bujalama, ne bulelela, udi muwula ne ditukija, lusa, ne bulekelelu, ne udi lukasa bua kumvua mbila ya bantu benda ne kuandamuna masambila abu.

27 Ne monayi, udi ulua kusungila bavua batambuishibua bua dikudimuna dia mitshima, ku ditabuija mu dîna dienda.

28 Bua nanku, longololayi njila wa Mukalenga, bualu diba didi pabuiipi diapeta bantu bonsu tshipeta tshia midimu yabu, bilondeshila muvuayi; pikalaye ne ivua miakana ne bapeta lupandu lua anyima yabu, bilondeshila ku bukola ne dipatuisha bia Yezu Kilito; ne pikalaye ne ivua mibi, ne ne bapeta dipîshibua dia anyima yabu, bilondeshila ku bukola ne dikuatangana dia ku bupika dia diabulu.

29 Mpindiewu monayi, edi didi dia muanjelu, udi ubila kudi bantu.

30 Ne mpindiewu, bana betu bananga, bualu nudi bana betu, ne nudi ne tshia kunangibua, ne nudi ne tshia kuenza midimu idi ileja dikudimuna dia mutshima wenu, bualu nuvua bapapishila dîyi dia Nzambi mitshima yenu, ne bualu nudi bantu bajimina ne bapona.

31 Mpindiewu biakalua ne, mema, Alama, pangakamba mêyi â, monayi, bantu bakamfikila tshiji bualu ngakabambila ne bavua bantu ba mitshima mipapa ne nshingu mîminyina.

32 Ne kabidi bakamfikila tshiji, ne bakakeba bua nkutuabu bianza biabu, bua kungelabu mu buloko bualu ngakabambila ne bavua bantu bapona ne bajimina.

33 Kadi biakalua ne Mukalenga kakalekela ne bangangata mu diba adi ne bangela mu buloko to.

34 Ne biakalua ne Amuleke wakasemena kumpala, ne wakabanga kubayisha kabidi. Ne mpindiewu mêyi a Amuleke ka'ena mafunda onsu to, nansha nanku tshitupa tshia mêyi enda tshidi tshifunda mu mukanda ewu.

SHAPITA 10

Lehi udi ndelanganyi wa Manashe—Amuleke udi wambulula mukenji wa muanjelu ne alama Alama—Masambila a bakana adi enza ne bantu bepelesha—Balumbuluidi ne balumbuluishi badi kabayi bakana to badi bâsa njila wa tshishimikidi tshia dibutuka dia bantu. Pabuipi ne 82 k.d.K.

MPINDIEWU â ki mêyi akayisha Amuleke bantu bavua mu bulaba bua Amoniha, wamba ne:

2 Ndi Amuleke, ndi muana wa baluma wa Gidona, uvua muana wa Yishemaela, uvua kankanuina ka Aminadi; ne yeya muina

Aminadi awu wakandamuna mifunda ivua pa tshimanu tshia ntempelo, ivua mifunda kudi munu wa Nzambi.

3 Ne Aminadi uvua kankanuina ka Nefi, uvua muana wa Lehi, wakapatuka ku bulaba bua Yelushalema, uvua kankanuina ka Manashe, uvua muana wa baluma wa Yosefe, uvua mupanyibua ku Ejipitu ku bianza bia bana babu.

4 Ne monayi, ndi kabidi muntu udi muenda lumu luimpa lua bungi munkatshi mua bonsu badi bammanya; eyowa, ne monayi, ndi ne malela a bungi ne balunda, ne ndi kabidi mupeta mabanji a bungi ku dienza dianyi dia mudimu dikola.

5 Nansha nanku, kunyima kua bionsu ebi, ntshivua mumanya bia bungi bitangila njila ya Mukalenga, ne malu masokoka enda ne bukola buenda bua dikema nansha. Mvua ngamba ne ntshivua mumanya bia bungi bitangila bintu ebi nansha; kadi monayi, ndi ntupakana, bualu mvua mumona malu masokoka ne bukola buenda bua dikema bia bungi; eyowa, mena ku dikuba dia mioyo ya bantu aba.

6 Nansha nanku, ngakapapisha mutshima, bualu Nzambi uvua mmubikila misangu ya bungi ne ngakabenga kuteleja; bua nanku mvua mumanya bintu ebi, kadi ngakabenga kumanya; bua nanku ngakatungunuka ne kutombokela kua Nzambi, kulonde sha ku bubu buvua mu mutshima

wanyi, mena tô ne mu dituku dinayi dia ngondu ewu wa muanda muteketa, didi mu tshidimu tshia dikumi tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

7 Pamvua ngenza luendu bua kukamona mulela wanyi wa pabuiipi menamena, monayi, muanjelu wa Mukalenga wakammuenekela ne wakamba ne: Amuleke, pingana nzubu kueba, buela neudisha muambi wa Mukalenga; eyowa, muntu munsantu, muntu udi musungudibua kudi Nzambi; bualu uvua mujila matuku a bungi bua mibi ya bantu aba, ne udi ne nzala, ne neu-muakidila mu nzubu weba ne neumudisha, ne neakubenesha ne ba mu nzubu mueba; ne dibenesha dia Mukalenga neditudila pa mutu peba ne pa ba mu nzubu weba.

8 Ne biakalua ne ngakatumi-kila dîyi dia muanjelu, ne ngakapingana ku nzubu kuanyi. Ne pamvua mpinganaku ngakasambakena ne muntu muanjelu mungambila ne: Neumuakidile mu nzubu mueba—ne monayi uvua muntu muina ewu uvua unuambila bitangila malu a Nzambi.

9 Ne muanjelu uvua mungambila ne mmuntu munsantu; bua nanku ndi mumanya ne udi muntu munsantu, bualu bua bivua bingambila kudi muanjelu wa Nzambi.

10 Ne, ndi mumanya kabidi ne bintu bivuae mujadika bidi bilelela; bualu monayi ndi nnuambila

ne, bu mudi Mukalenga ne moyo, mena ki mudiyi mutuma muanjelu wenda bua kundejeja bintu ebi; ne wakenza nanku patshivua Alama ewu musomba ku nzubu kuanyi.

11 Bualu monayi, udi mubenesha ba mu nzubu muanyi, udi mumbenesha, ne bantu bakaji ba mu nzubu muanyi, ne bana banyoni, ne tatuanyi ne malela anyi; eyowa, udi mena malela anyi onsu, ne dibenesha dia Mukalenga didi ditudila pa mutu petu bilondeshila ku mêyi akambaye.

12 Ne mpindiewu, pavua Amuleke muamba mêyi â bantu bakabanga kukema, pakamonabu ne kakuvua amu mujadiki umua uvua ujadika bua bintu bivuabu bababandila to, ne kabidi bua bintu bitshilualua, bilondeshila ku nyuma wa buambi uvua munda muabu.

13 Nansha nanku, kuvua bama munkatshi muabu bavua bela meji a kubela nkonku, bua kubakuatabu mafi ku mêyi abu ku budimu buabu, bua bapeta njadikilu wa kubaluisha nenda, bua kubafilabu kudi balumbuluishi babu bua kubambuluisha bilondeshila ku mikenji, ne kubashipabu anyi kubelabu mu buloko, bilondeshila ku bubi buvuabu mua kubamueneshela anyi kubadingila.

14 Mpindiewu bavua bantu aba bavua bakeba bua kubashipesha, bavua balumbuluidi, bavua bantu bangata ku mudimu anyi batekibua kudi bantu bua

kuenzeja mikenji meba a malumbulula abu, anyi mu malumbulula bua mibi ya bantu kumpala kua balumbuluishi.

15 Mpindiewu balumbuluidi aba bavua balonga didinga ne budimu bonsu bua bantu; ne ebi bivua bua kubambuluisha bua bamanya bua kuenza mudimu wabu.

16 Ne biakalua ne bakabanga kukonka Amuleke nkonku, nanku bua bamutopakajija mêyi enda, anyi bamutopakajija mêyi ambaye.

17 Mpindiewu kabavua bamanya ne Amuleke uvua mua kumanya majinga abu to. Kadi biakalua ne pakabangabu kumuela nkonku, wakamona meji abu, ne wakabambila ne: Ô nuenu bena lukongu lua bantu lubi ne lunyanguka, nuenu balumbuluidi ne bena mpala ibidi, bualu nudi nuasa bishimikidi bia diabulu; bualu nudi nuteka masoka ne mateyi bua kukuata bansantu ba Nzambi.

18 Nudi nuenza bulongolodi bua kunyangakaja njila ya bakana, ne bua kuluisha tshiji tshia Nzambi pa mitu yenu, mena tô ne ku dibutuka dijima dia bantu aba.

19 Eyowa, Mosiya, yeya uvua mfumu wetu wa ndekelu, wakamba bimpa, pakavuaye pabuipi ne kulekela bukalinga, bualu kavua ne muntu nansha umua wakubuambikila to, wakenza ne bantu aba bakôkeshibua ku mêyi abu nkayabu—eyowa, wakamba

bimpa ne bialua tshikondu tshiasungula dîyi dia bantu aba bualu bubi, buena kuamba ne, bialua tshikondu tshiapona bantu aba mu disambuka dia mikenji, nebi-kala baboba bua dibutuka.

20 Ne mpindiewu, ndi nnuambila ne Mukalenga udi ulumbuluisha bimpa bitangila malu mabi enu; udi ubila bimpa kudi bantu aba, ku dîyi dia banjelu benda ne: Kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, bualu bukalinga bua mu diûlu budi pabuipi.

21 Eyowa, udi ubila, ku dîyi dia banjelu benda ne: Nempueka munkatshi mua bantu banyi, ne bujalama ne bululama mu bianza bianyi.

22 Eyowa, ne ndi nnuambila ne bu kabuyi bua masambila a bakana, badi mu bulaba mpindiewu to, nuvua nukumbudibua mena mpindiewu ne dibutuka dijima; kadi kabivua bikala ku mâyi muwula a mvula, bu muakenzeke labi bantu mu matuku a Noa to, kadi bivua bikala ku tshiyola, ne ku tshipupu, ne ku muela wa mvita.

23 Kadi bidi ku masambila a bakana ki mu nudi bepelesha; mpindiewu bua nanku, binuipata bakana munkatshi muenu apu Mukalenga kakukandika tshianza tshienda to; kadi mu tshiji tshienda tshikola nealua kunuluisha; nanku nenutûtshibua ne tshiyola, ne tshipupu, ne muela wa mvita; ne diba didi pabuipi katataka pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima.

24 Ne mpindiewu biakalua ne bantu bavua bafikila Amuleke tshiji tshipita, ne bakabila, bamba ne: Muntu ewu udi upenda mikenji yetu idi mikala miakana, ne balumbuluidi betu ba lunge-nyi batuvua basungula.

25 Kadi Amuleke wakôlola tshianza tshienda, ne wakabila lupita bukola kudibu, wamba ne: Ô nuenu bena lukongu lua bantu lubi ne lunyanguka, bua tshinyi Satana udi mitshima yenu bikola nanku? Bua tshinyi nudi nudile-kelela kudiye bua kuikalaye ne bukola kunudi, bua kufofomijaye mesu enu, bua nubenga kumvua mêyi atudi tuamba, bilondeshila ku bulelela buawu?

26 Bualu monayi, ndi mujadika muimanyina mikenji yenu anyi? Kanuena numvua to; nudi nuamba ne ndi muakula muimanyina mikenji yenu; kadi ntshiena muenza nanku to, kadi ndi muakula mu dibandisha dia mikenji yenu, bua dipila dienu.

27 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambala ne tshishimikidi tshia dibutuka dia bantu aba tshidi tshibanga kuibakibua kudi dipanga dia buakana dia balumbuluidi benu ne balumbuluishi benu.

28 Ne mpindiewu biakalua ne pakamba Amuleke mêyi â bantu bakamuelela mbila bamufunda, bamba ne: Mpindiewu tudi bamanya ne muntu ewu udi muana wa diabulu, bualu watushimi; bualu udi muakula mu dibenga dia mikenji yetu. Ne mpindiewu

udi wamba ne kena muakula mu dibenga diayi to.

29 Ne kabidi, uvua mupenda balumbuluidi betu, ne balumbuluishi betu.

30 Ne biakalua ne balumbuluidi bakasaka mu mitshima yabu ne bavua ne bua kuvuluka bintu ebi bua kumuluishabu.

31 Ne kuvua umua munkatshi muabu uvua ne dîna ne Zêzeloma. Mpindiewu uvua wa kumpala kua mulongu bua kubanda Amuleke ne Alama, ne uvua umua wa bamanyi bapiluka bikola ba munkatshi muabu, uvua ne bungenda mushinga bua bungu buvuaeye wenda munkatshi mua bantu.

32 Mpindiewu tshiena bualu tshia balumbuluidi aba tshivua tshia kupeta makasa; ne bavua bapeta makasa bilondeshila ku mudimu wabu.

SHAPITA 11

Mushindu wa dibala dia makuta a Bena Nefi didi dilongolola—Amuleke udi ukokangana ne Zêzeloma—Kilisto kakupandisha bantu mu mibi yabu—Amu bapiana bukalenga bua mu diûlu ki bapandishibua—Bantu bonsu nebajuka mu mubidi udi kawuyi ufua—Kakuakuikala kabidi lufu kunyima kua dibika dia bafua to. Pabuipi ne 82 k.d.K.

MPINDIEWU tshivua mu mikenji ya Mosiya ne muntu yonsu uvua mulumbuluishi wa mikenji, anyi bobu bavua basungudibua bua kuikala balumbuluishi, bavua ne

bua kupeta mafutu bilondeshila diba divuabu benza mudimu bua kulumbuisha bavuabu balua nabu kumpala kuabu bua kulumbuishibua.

2 Mpindiewu bu muntu mui-kala ne dibanza dia mukuabu, ne mubenga kufuta dibanza didiye nadi, bavua bamufunda kudi mulumbuishi; ne mulumbuishi uvua wenzela bukôkeshi, ne uvua utuma bampulushi bua balua ne muntu awu kumpala kuenda; ne uvua umulumbuisha bilondeshila ku mikenji ne majadikibua avua matuala bua kumutuisha, ne nanku muntu ewu bavua bamuenzeja bua kufuta dibanza divuaye nadi, anyi bamunyenga bivuaye nabi, anyi ipatshibua munkatshi mua bantu bu mudi muivi ne munyengi wa bintu.

3 Ne mulumbuishi uvua upeta mafutu enda bilondeshila diba dienda—senina umua wa ngolo bua dituku, anyi senuma umua wa mpalata, udi mukumbanangana ne senina umua wa ngolo; ne ebi bivua bilondeshila ku mikenji ivua mifila.

4 Mpindiewu â avua mēna a bitshiela bia ngolo, ne mpalata yabu, bilondeshila mushinga wayi. Ne mēna avua Bena Nefi bafila, bualu kabavua babala ku mushindu wa Bena Yuda bavua mu Yelushalema to; anyi kabavua bapima ku mushindu wa Bena Yuda to; kadi bavua bandamuna mbadilu wabu ne mpiminu wabu, bilondeshila

ku meji ne malu avua afikila bantuu, ku tshikonde tshionsu, ne ku dikôkesha dia balumbuishi, bavua Mukalenga Mosiya mushikika.

5 Mpindiewu kubala kuabu kudi nanku—senina wa ngolo umua, seyona wa ngolo umua, shuma wa ngolo umua, ne limina wa ngolo umua.

6 Senuma wa mpalata umua, amenolo wa mpalata umua, ezeloma wa mpalata umua, ne onti wa mpalata umua.

7 Senuma wa mpalata umua uvua mukumbanangana ne senina wa ngolo umua, anyi ne tshipimu tshia orge tshimua, ne kabidi tshipimu tshia nteta ya ngikadilu yonsu.

8 Mpindiewu mushinga wa seyona wa ngolo umua uvua misangu ibidi mushinga wa senina umua.

9 Ne shuma wa ngolo umua uvua misangu ibidi mushinga wa seyona umua.

10 Ne limina wa ngolo umua uvua mushinga wabu bonsu.

11 Ne amenolo wa mpalata umua uvua bungi bua senuma ibidi.

12 Ne ezeloma wa mpalata umua uvua bungi bua senuma inayi.

13 Ne onti umua uvua bungi buabu bonsu.

14 Mpindiewu etshi ki mushinga wa makumi makesa a kubala kuabu—

15 Shibulona umua uvua tshimua tshia bibidi tshia senuma;

bua nanku, shibulona uvua tshimua tshia bibidi tshia tshipimu tshia orge.

16 Ne shibuluma umua uvua tshimua tshia bibidi tshia shibulona.

17 Ne lea umua uvua tshimua tshia bibidi tshia shibuluma.

18 Mpindiewu etshi ki makumi abu, bilondeshila ku dibala diabu.

19 Mpindiewu antiono wa ngolo umua uvua mukumbanangana ne shibulona isatu.

20 Mpindiewu, tshivua amu bua kipatshila ka kupeta makasa, bualu bavua bapeta difutu diabu bilondeshila diba divuabu benza mudimu, bua nanku, bavua basonsola bantu ku buntomboji, ne ku mishindu yonsu ya masalu ne bubu, bua bapeta mudimu wa bungu, bua bapeta makuta bilondeshila bilumbu bivuabu balua nabi kumpala kuabu; bua nanku bavua basonsola bantu bua kubenga Alama ne Amuleke.

21 Ne Zêzeloma ewu waka-banga kabidi kuebaja Amuleke wamba: Neungandamuna nkonku mikesa ingakuebaja anyi? Mpindiewu Zêzeloma uvua muntu mupiluka mu budimu bua diabulu, bua anyangakaja etshi tshivua tshimpa; bua nanku, wakebeja Amuleke: Newandamuna nkonku ingakuela anyi?

22 Ne Amuleke wakamuambila ne: Eyowa, bu biobi bilondeshila Nyuma wa Mukalenga, udi munda muanyi; bualu ntshiakumbamba tshintu nansha tshimua

tshidi tshishilangana ne Nyuma wa Mukalenga to. Ne Zêzeloma wakamuambila ne: Mona, onti ya mpalata isambombo nyoyeyi, ne nenkupesha nayi yonsu bu wewa muvila ne kakuenta Mfumu Munena udi ku mutu to.

23 Mpindiewu Amuleke wakamba ne: Ô muana wa mu ngena, bua tshinyi udi untêta? Kuena mumanya ne muakana katu ukuluka ku matêtshibua a mushindu ewu to anyi?

24 Udi witabuija ne kakuenta Nzambi to anyi? Ndi nkuambila, To, udi mumanya ne Nzambi udiku, kadi udi munanga biuma kumupita.

25 Ne mpindiewu udi unshima kumpala kua Nzambi. Udi ungambila—Mona onti isambombo eyi, idi ne mushinga wa bungu, nenkupeshayi—pawudi ne meji mu mutshima weba akumpalayi; ne tshivua amu dijinga dieba ne mvila Nzambi mulelela ne wa moyo, bua upeta tshiakunshipela. Ne mpindiewu, neupeta difutu dieba bua bubu bunena ebu.

26 Ne Zêzeloma wakamuambila: Udi wamba ne kudi Nzambi mulelela ne wa moyo anyi?

27 Ne Amuleke wakamuambila: Eyowa, kudi Nzambi mulelela ne wa moyo.

28 Mpindiewu Zêzeloma wakamba: Kudi ba Nzambi bakuabu anyi?

29 Ne wakamuandamuna, To.

30 Mpindiewu Zêzeloma wakamuambila kabidi: Udi mumanya bintu ebi munyi?

31 Ne wakamuambila: Muanjelu wakambimanyisha.

32 Ne Zêzeloma wakamba kabidi: Nganyi walua? Muana wa Nzambi anyi?

33 Ne wakamuambila, Eyowa.

34 Ne Zêzeloma wakamba kabidi: Neapandisha bantu benda mu mibi yabu anyi? Ne Amuleke wakandamuna ne kumuambila ne: Ndi nkuambila ne kakuenza to, bualu kabiena mua kuenzeka bua ne avila dîyi dienda to.

35 Mpindiewu Zêzeloma wakambila bantu: Tangilayi ne nuvuluka bintu ebi; bualu wambi ne kudi amu Nzambi umua; kadi wambi ne Muana wa Nzambi nealua, kadi kakupandisha bantu benda to—bu udi ne bukôkeshi bua kuelela Nzambi mukenji.

36 Mpindiewu Amuleke wakamuambila kabidi: Mona udi ushima, bualu udi wamba ne ngambi bu ndi ne bukôkeshi bua kuelela Nzambi mukenji bualu ngambi ne kakupandisha bantu benda mu mibi yabu to.

37 Ne ndi nnuambila kabidi ne kena mua kubapandisha mu mibi yabu to; bualu ntshiena mua kuvila dîyi dienda to, ne uvua muamba ne tshintu tshikoya katshiena mua kupiana bukallenga bua mu diûlu to; bua nanku, munyi munudi mua kupandishibua panuikala kanuyi bapiana bukallenga bua mu diûlu? Bua nanku, kanuena mua kupandishibua mu mibi yenu to.

38 Mpindiewu Zêzeloma wakamuambila kabidi: Muana wa

Nzambi udi mena Tatu wa Tshien-delela anyi?

39 Ne Amuleke wakamuambila: Eyowa, udi mena Tatu wa Tshien-delela wa diûlu ne buloba, ne bintu bionsu bidi mômu; udi mbangilu ne nshikidilu, wa kumpala ne wa ndekelu;

40 Ne nealua pa buloba bua kusungila bantu benda; ne neangata pa mutu penda disambuka mikenji dia badi bitabuija mu dîna dienda; ne aba bobu bapeta moyo wa tshien-delela, ne lupandu kaluena lulua kudi mukuabu to.

41 Bua nanku bena bubu bupita badi bashala bu ne kakuvua disungila dienzeka to, pa kumbusha disuludibua dia mionji ya lufu; bualu mona, dituku dilu-lua diajuka bonsu ku bafua ne dimanabu kumpala kua Nzambi, ne dialumbuluishibuabu bilo-ndeshila ku midimu yabu.

42 Mpindiewu, kudi lufu ludi lubikidibua ne lufu lua mubidi; ne lufu lua Kilisto nelusulula mionji ya lufu lua mubidi elu, bua ne bonsu bajudishibua ku lufu lua mubidi elu.

43 Nyuma ne mubidi nebisangishibua kabidi mu tshimfuan-yi tshiabu tshijima; bubidi bua bidimba ne manungu nebipingajibua mu mubidi wabi muakana, mpindiewu mena bu mutudi mu tshikondou etshi; ne netutuadibua bua kuimana kumpala kua Nzambi, bamanya mena bu mutudi bamanya mpindiewu, ne bikala ne divuluka ditua dia dipîla dietu dionsu.

44 Mpindiewu, dipingaja edi nedilua kudi bonsu, bubidi buabu bakola ne bana, bubidi buabu bapika ne badikadila, bubidi buabu baluma ne bakaji, bubidi buabu bena bubu bupita ne bakana; ne mena nekuakuikala nansha kupita lusuki lua ku mitu yabu tshiajimina to; kadi tshintu tshionsu netshipingajibua ku mushindu watshi mujima, bu muditshi mpindiewu, anyi mu mubidi, ne nebatuadibua ne nebalumbu-luishibua kumpala kua tshilumbuluidi tshia Kilisto Muana, ne Nzambi Tatu, ne Nyuma wa Tshijila, badi Nzambi bikala Nzambi wa Tshiendelela umua, bua kulumbu-luishibua bilondeshila ku midimu yabu, ne idi mikala mimpa anyi ne idi mikala mibi.

45 Mpindiewu, monayi, mu-mvua munuambila bitangila lufu lua mubidi wa tshifuaka, ne kabidi bitangila dibika dia mubidi wa tshifuaka. Ndi nnuambila ne mubidi ewu wa tshifuaka udi ujudishibua muikala mubidi udi kawuyi ufua, buena kuamba ne ku lufu, mena kumbukila ku lufu lua diambedi ne ku moyo, bua ne kabena mua kufua kabidi to; nyuma yabu ikuatangana ne mibidi yabu, kayiyi itapulukungana kabidi nansha; nanku bionsu bilua bia mu nyuma ne kabiyi bifua, bua ne kabayi mua kuikala kabidi ne kubola nansha.

46 Mpindiewu, pavua Amuleke mujikija mêyi â bantu bakabanga kabidi kukema, ne Zêzeloma kabidi wakabanga kuzakala. Ne

mêyi a Amuleke akajika nanku, anyi ebi ki bionsu bindi mufunda.

SHAPITA 12

Alama udi wakula ne Zêzeloma—Malu masokoka a Nzambi adi mua kupeshibua amu kudi badi ne lulamatu—Bantu badi balumbuluishibua bilondeshila meji, bidibu bitabuija, ne midimu yabu—Bantu babi nebakenga lufu lua nyuma—Moyo wa tshifuaka ewu udi tshikondutshia kutêtshibua—Dilongolola dia disungila didi dituala Dibika ne, ku njila wa ditabuija, dilekedibua dia mibi—Badi bakudimuna mutshima badi ne bunema pa lusa, ku njila wa Muana Umuepela Mulela. Pabuipi ne 82 k.d.K.

MPINDIEWU Alama, bualu wakamona ne mêyi a Amuleke yakapuwisha Zêzeloma, bualu wakamona ne Amuleke wakamukuata ku mafi ne didinga dienda bua kumushipesha, ne bualu wakamona ne wakabanga kuzakala bua dimanya dia dipîla dienda, wakabulula mukana muenda ne wakabanga kumuambila, ne kushikika mêyi a Amuleke, ne kujingulula bintu kupita, anyi kumvuija mifundu ya Nzambi kupita bivua Amuleke muenza.

2 Mpindiewu mêyi avua Alama muambila Zêzeloma mumvuika kudi bantu bavua babanyungulula; bualu musumba wa bantu uvua munena, ne wakakula mushindu ewu:

3 Mpindiewu Zêzeloma, muwamonyi ne wakuatshibu ku dishima ne dikazamuka dieba, bualu kuena mushima amu bantu to kadi udi mushima Nzambi; bualu mona, mumanya meji eba onsu, ne udi mumona ne meji eba adi matuleja kudi Nzambi ku nyuma wenda;

4 Ne udi mumona ne tudi bamanya bulongolodi bueba buvua bulongolodi bua budimu, bilondeshila budimu bua diabulu, bualu kushima ne kudinga bantu aba bua wewa kubasaka bua kutuluishabu, bua ne kupendabu ne kutuipatabu—

5 Mpindiewu etshi tshivua bulongolodi bua muluishi weba, ne wenzedi bukola buenda ku njila weba. Mpindiewu ndi musua ne uvuluka ne ntshidi ngamba kûdi ndi ngamba kudi bonsu.

6 Ne mpindiewu mona ndi nnuambila bonsu ne etshi tshidi diteyi dia muluishi, budiye muteka bua kukuata bantu aba, bua anubueja mu bubatshika buenda, bua anunyungulula ne nkanu yenda, bua anusuika panshi ne nkanu bua dinyanguka dia kashidi, bilondeshila ku bukola buenda bua kukuataye bantu ku bukuatshibu.

7 Mpindiewu pakakula Alama mêyi â, Zêzeloma wakabanga kuzakala bikola kupita, bualu wakitabujjibua bipita ne bipita bitangila bukola bua Nzambi; ne wakitabujjibua ne Alama ne Amuleke bavua ne dimanya die-nda, bualu wakitabujjibua ne

bavua bamanya meji enda ne majinga a mutshima wenda; bualu bukola buvua bubapesha bua kumanya bintu ebi bilondeshila ku nyuma wa buambi.

8 Ne Zêzeloma wakabanga kubebaja ne dinanukila, bua amanya bikola bitangila bukalinga bua Nzambi. Ne wakambila Alama: Etshi tshivua Amuleke muamba bitangila dibika dia ku lufu dia bafua, ne bonsu ne babika ku bafua, bonsu bakana ne badi kabayi bakana, ne badi bimanyishibua kumpala kua Nzambi bua kulumbuishibua bilondeshila ku midimu yabu, tshidi tshiumvuija tshinyi?

9 Ne mpindiewu Alama wakabanga kumumvuija bintu ebi, wamba: Nzambi udi mupesha bantu ba bungi bua kumanya malu masokoka enda; nansha nanku Nzambi udi mubapesha mukenji mukola bua bamba amu tshitupa tshia dîyi didiye upesha bana ba bantu, bilondeshila ku ntema ne dinanukila bidibu bafila kudiye.

10 Ne bua nanku, ewu udi upapisha mutshima wenda, yeya udi upeta tshipesa tshikesa tshia dîyi; ne ewu udi kayi upapisha mutshima wenda to, kudiye tshipesa tshinena tshia dîyi netshipeshibua, tô ne pamupeshaye dimanya dia malu masokoka enda tô ne pa'amanyaye mu tshiwudi tshiwu.

11 Ne aba badi bapapisha mutshima yabu, Nzambi neabapesha tshipesa tshikesa tshia dîyi

tô ne paluabu kumanya tshintu nansha tshimua bitangila malu masokoka; ne pashisha diabulu udi ubangata bakuatshibu, ne udi ubalombola ku disua dienda tô ne ku dinyanguka. Mpindiewu etshi ki diumvuija dia nkanu ya ngena.

12 Ne Amuleke wakakula patoka bitangila lufu, ne dijudishibua ku moyo wa tshifuaka ewu kulua ku ngikadilu udi kayi ufua, ne batuadibua kumpala kua tshilumbuluidi tshia Nzambi, bua kulumbuishibua bilondeshila ku midimu yetu.

13 Pashisha bu muvua mitshima yetu mipapishibua, eyowa, bu mutuvua bapapisha mitshima yetu bua kubenga dîyi dia Nzambi, mua ne kadiena disanganyibua munda muetu to, pananku ngikadilu wetu neikala wa kutshina bikola, bualu apu netupîshibua.

14 Bualu mêyi etu neatupîsha, eyowa, midimu yetu yonsu neitupîsha; nekatukupanga katoba to; ne meji etu kabidi neatupîsha; ne mu ngikadilu wa kutshina ewu katuakukima kutangila kudi Nzambi wetu; ne tudi mua kusanka bu tuetu bua kuambila ma-bua ne mikuna bua bitukulukila bua kutusokokayi ku mesu kuenta.

15 Kadi kabiena mua kuikala nanku to; tudi ne tshia kuya ne kuimana kumpala kuenda ku butumbi buenda, ne mu bukola buenda, ne ku bukutu, bunena, ne bukalenga buenda, ne kuitabuja

ne bundu buetu bua kashidi ne bitungu bienda bionsu bidi biakana; ne udi mululama mu midimu yenda yonsu, ne udi ne lusa kudi bana ba bantu, ne ne udi ne bukola bonsu bua kupandisha muntu yonsu udi witabuija mu dîna dienda ne udi ukuama bimuma bidi biakanyina dikudimuna dia mutshima.

16 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne pashisha lufu lumua ludi lulua, mena lufu luibidi, ludi lufu lua nyuma; pashisha kudi diba didi ewu yonsu udi ufua mu mibi yenda, bitangila lufu lua mubidi, neafua kabidi lufu lua nyuma; eyowa, neafua bitangila bintu bia buakana.

17 Pashisha kudi tshikonde tshikala mpaji bu dijiba dia kapia ne nsufulu, kena ndimi idi ibanda mûlu bua kashidi ne kashidi; ne pashisha kudi diba diabasui-kabu ne nkanu bua dinyanguka dia kashidi, bilondeshila ku bukola bua Satana ne bukuatshibu kudiye, yeya udi mubabatshika bilondeshila ku disua dienda.

18 Pashisha, ndi nnuambila, nebikala bu disungila kadivua dienzeka to; bualu kabena mua kusungidibua to bilondeshila ku bululama bua Nzambi; ne kabena mua kufua to, bu mudiku ka-kuena kabidi dibola nansha.

19 Mpindiewu biakalua ne pakajikija Alama kuamba mêyi â, bantu bakabanga kukema bikola;

20 Kadi kuvua umua dîna Antiona, uvua mukôkeshi munena munkatshi muabu, wakalua

ne wakamuambila: Etshi ntshinyi tshiwambi ne, muntu neajuka ku bafua ne ashintuludibua kumbuka ku ngikadilu wa tshifuaka kulua ku ngikadilu udi kayi ufua, ne anyima kena mua kafua nansha?

21 Mufundu udi wamba tshinyi, udi wamba ne Nzambi wakateka bakeluba ne muela wa mvita wa kapia ku esete wa budimi bua Edene, bua baledi betu ba kumpala kabalu kubuelamu ne kudia tshimuma tshia mutshi wa moyo, ne kuikala ne moyo bua kashidi? Ne nanku tudi tumona ne kakuvua mushindu wa bobu kuikala ne moyo bua kashidi to.

22 Mpindiewu Alama wakamuambila: Etshi tshidi tshintu tshimvua pabuipi ne kumvuija. Mpindiewu tudi tumona ne Adama wakapona bua kudia kua tshimuma tshikandika, bilondeshila ku dîyi dia Nzambi; ne nanku tudi tumona, ne ku dipona, bukua bantu bonsu buakalua bantu bajimina ne bapona.

23 Ne mpindiewu mona, ndi nkuambila ne bu biobi mua kuenzeka ne Adama uvua mudia tshimuma tshia mutshi wa moyo diba adi, lufu kaluvua mua kuikalaku to, ne dîyi divua kuikala tshianana, tshivua mua kuenza Nzambi muena mafi, bualu wakamba: Bualu wewa mudia neufua bulelela.

24 Ne tudi tumona ne lufu ludi lulua kudi bukua bantu, eyowa, lufu luvua Amuleke muamba,

ludi lua mubidi; nansha nanku kuvua tshikonde tshipesha muntu bua yeya kukudimuna mutshima; bua nanku moyo ewu udi ulua ngikadilu wa kutêtshibua; diba dia kudilongolola bua kusambakena ne Nzambi; diba dia kudilongolola bua ngikadilu udi kayi ndekelu utuvua bakula, udi ulua kunyima kua dibika dia bafua.

25 Mpindiewu, bu kabiyi bua dilongolola dia disungila to, divua dilongolodibua kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba, kakuvua mua kuikala dibika dia bafua to; kadi kuvua dilongolola dia disungila dilongolodibua, diavuija dibika ku lufu dia bafua, divua diamba.

26 Ne mpindiewu monayi, bu biobi mua kuenzeka ne baledi betu ba kumpala bavua mua kuya ne kudia bimuma bia mutshi wa moyo bavua bashala bakenge bua kashidi, kabayi ne ngikadilu wa kudilongolola; ne nanku dilongolola dia disungila divua dinyanguka, ne dîyi dia Nzambi divua kuikala tshianana, dikala patupu.

27 Kadi monayi, kabivua nanku to; kadi kupangidikibua ne bantu badi ne tshia kufua; ne kunyima kua lufu, badi ne tshia kulua ku tshilumbululu, mena tshilumbululu tshimua tshituvua bamba, tshidi nshikidilu.

28 Ne kunyima kua Nzambi mupangadika ne bintu ebi biluila muntu, monayi, pashisha wakamona ne bivua bikengedibua bua

muntu amanya bitangila bintu bi-
vuaye mubapangidikila;

29 Bua nanku wakatuma ba-
njelu bua kuyukila nabu, ba-
kamuenesha bantu bumua bua
butumbi buenda.

30 Ne katshia ku diba adi tō
ne kunyima bakabanga kubikila
dīna dienda; bua nanku Nzambi
wakayukila ne bantu, ne waka-
bamanyisha dilongolola dia di-
sungila, divua dilongolodibua
kumbukila ku tshibangilu tshia
buloba; ne etshi wakabamanyi-
sha bilondeshila ku ditabuija
diabu ne dikudimuna dia mu-
tshima ne midimu yabu ya tshi-
jila.

31 Bua nanku, wakapesha bantu
mikenji, bualu bavua bangaba-
nga basambuka mikenji ya dia-
mbedi ya bintu bia pa buloba,
ne balua bu ba Nzambi, bajingu-
lula buimpa ku bubi, baditeka pa
ngikadilu wa kuenza mudimu,
anyi batekibua pa ngikadilu wa
kuenza mudimu bilondeshila ku
majinga ne masanka abu, ne bua
kuenza bibi anyi bua kuenza bi-
mpa—

32 Bua nanku Nzambi waka-
bapesha mikenji, kunyima kua
kubamanyisha dilongolola dia
disungila, ne kabenji bubi to,
bu mudi dinyoka diatshi di-
kala lufu luibidi, luvua luikala
lufu lua kashidi bua bintu bidi
bitangila buakana; bualu dilo-
ngolola dia disungila kadivua
kuikala ne bukola kudi muntu
wa mushindu ewu to, bualu mi-
dimu ya bululama kayivua mua

kunyangakajibua to, bilondeshila
ku buimpa bua Nzambi butamba.

33 Kadi Nzambi wakabikila
bantu, mu dīna dia Muanenda,
(etshi tshikala dilongolola dia di-
sungila divua dilongolodibua)
wamba: Nuenu bakudimuna
mutshima ne kanuyi nupapisha
mitshima yenu to, apu nennu-
fuila lusa, ku njila wa Muananyi
Umuepela Mulela;

34 Bua nanku, ewu yonsu udi
ukudimuna mutshima, ne kayi
upapisha mutshima wenda to,
neikala ne bunema pa lusa ku
njila wa Muananyi Umuepela
Mulela, bua dilekedibua dia mibi
yenda; ne aba nebabuela mu di-
kisha dianyi.

35 Ne ewu yonsu wapapisha
mutshima wenda ne wenza malu
mabi, monayi, ndi nditshipa mu
tshiji tshianyi ne kakubuela mu
dikisha dianyi to.

36 Ne mpindiewu, bana betu,
monayi ndi nnuambila, ne nuenu
bapapisha mitshima yenu kanua-
kubuela mu dikisha dia Mukale-
nga to; bua nanku malu mabi enu
adi amuyobola bua ne anutumina
tshiji tshienda bu mudi diyobola
dia diambedi, eyowa, bilonde-
shila ku dīyi dienda mu diyob-
bola dia ndekelu ne kabidi dia
diambedi, tō ne ku dinyanguka
dia kashidi dia anyima yenu; bua
nanku, bilondeshila dīyi dienda,
tō ne ku lufu lua ndekelu ne ka-
bidi lua diambedi.

37 Ne mpindiewu, bana betu,
bu mutudi bamanya bintu ebi,
ne bidi bilelela, tukudimunayi

mutshima, ne katupapishi mitshima yetu to, bua katuyobodi Mukalenga Nzambi wetu mu didikuluila tshiji tshienda pa mutu petu bitangila mikenji yenda ya mibidi eyi idiye mutupesha; kadi tubelayi mu dikisha dia Nzambi, divuaye mulongola bilondeshila ku diyi dienda.

SHAPITA 13

Bantu baluma badi babikidibua bua kuikalabu bakuidi banena bua ditabuija diabu dipita ne midimu yabu mimpa—Badi ne tshia kulongesha mikenji—Ku buakana badi bajidibua ne badi babuela mu dikisha dienda—Melekisedeke uvua umua wabu—Banjelu badi bamanyisha mukenji mulenga mu bulaba bonso—Nebamanyisha dilua dilelela dia Kilisto. Pabuipi ne 82 k.d.K.

NE kabidi, bana betu, ndi musua kupingaja meji enu kunyima ku diba diakapesha Mukalenga Nzambi mikenji eyi kudi bana benda; ne ndi musua ne nuvuluka ne Mukalenga Nzambi wakajidila bakuidi, ku mulongu wenda wa tshijila, uvua ku mulongu wa Muanenda, bua kulongesha bantu malu â.

2 Ne bakuidi abu bavua bajididibua ku mulonga wa Muanenda, mu mushindu wa ne kudiwu bantu bamanya mushindu wa kutekemena kudi Muanenda bua disungila.

3 Ne ewu udi mushindu uvuabu bajididibua—bikala babikidibua ne balongolodibua kumbukila ku

tshishimikidi tshia buloba bilondeshila ku budianjidi kumanya bua Nzambi, bua ditabuija diabu dipita ne midimu yabu mimpa; bangabanga bikala balekedibua bua kusungulabu buimpa anyi bubu; bua nanku bikala basungula buimpa, ne baleja ditabuija dipita bunena, mbabikidibua ne dibikidibua dia tshijila, eyowa, ne dibikidibua dia tshijila adi divua dilongolodibua ne, ne bilondeshila ku, disungila dia tshibangilu bua nanku.

4 Ne nanku mbabikidibua ku dibikidibua dia tshijila edi bua ditabuija diabu, patshivua bakuabu bapidia Nyuma wa Nzambi bua dipapa dia mitshima yabu ne bumpofu bua meji abu, patshivuabi ne, bu kabiyi nanku to bavua ne mua kuikala bapeta diakalengela dinena bu bana babu.

5 Anyi mu tshikosu, ku bangabanga bavua mushindu wa momumua ne bana babu; dibikidibua dia tshijila edi nanku divua dilongolola kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba bua aba badi babenga kupapisha mitshima yabu, dikala mu ne ku njila wa bupikudi bua Muana Umuepela Mulela, uvua mulongolodibua—

6 Ne badi babikidibua nanku ku dibikidibua dia tshijila edi, ne bajididibua ku buakuidi bunena bua mulongu wa tshijila wa Nzambi, bua kulongesha mikenji yenda kudi bana ba bantu, bua kumonabu pabu bua kubuela mu dikisha dienda—

7 Buakuidi bunena ebu budi ku mulongu wa Muanenda wa Baluma, mulongu muina uvua muikala ku kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba; anyi, mu mēyi makuabu, kabuena ne mbangilu wa matuku anyi ndekelu wa bidimu to, ne budi bulongolola tshiendelela ne tshiendelela, bilondeshila ku didianjila dimanya dia malu onsu—

8 Mpindiewu bakajidibua ku mushindu ewu—bikala babikidibua ne dibikidibua tshia tshijila, ne bajididibua ku mululu wa tshijila, ne bakitaba buakuidi bunena bua mulongu wa tshijila, dibikidibua dîna, ne mululu, ne buakuidi bunena, bidi kabiyi ne mbangilu anyi ndekelu to—

9 Nanku badi balua bakuidi banena bua kashidi, ku mulongu wa Muana, Umuepela Mulela wa Tatu, udi kayi ne mbangilu wa matuku anyi ndekelu wa bidimu to, udi muwula ntenta ne ngâsa, ne bujalama, ne bulelela. Ne nanku mudibi. Amena.

10 Mpindiewu, bu mumvua muamba bilondeshila ku mulongu wa tshijila, anyi buakuidi bunena ebu, kuvua ba bungu bavua bajididibua ne bakalua bakuidi banena ba Nzambi; ne nku ditabuija diabu dipita ne ku dikudimuna diabu dia mutshima, ne ku buakana buabu kumpala kua Nzambi, bualu bakasungula bua kukudimuna mutshima ne kuenza buakana pamutu pa kufua;

11 Bua nanku bavua babikidibua

bilondeshila ku mulongu wa tshijila ewu, ne bajididibua, ne bilamba biabu bisukudibua bitoka ku mashi a Muana wa Mukoku.

12 Mpindiewu, kunyima kua bajididibua kudi Nyuma wa Tshijila, bilamba biabu bitokeshibua, bikala bakezuka ne kabayi ne katoba kumpala kua Nzambi to, kabavua mua kutangila mibi amu ne dinyoka; ne kuvua ba bungu, ba bungu bapita menamena, bavua bakezukibua ne bakabuela mu dikisha dia Mukalenga Nzambi wabu.

13 Ne mpindiewu, bana betu, ndi musua ne nudipuekesha kumpala kua Nzambi, ne nukuama bimuma bidi biakanyina dikudimuna dia mitshima, bua nubuela penu mu dikisha adi.

14 Eyowa, dipuekeshayi mena bu bantu ba mu matuku a Melekisedeke, uvua penda muakuidi munena bilondeshila ku mulongu wa momumua ewu umvua muamba, wakitaba penda buakuidi bunena bua kashidi.

15 Ne nyeye Melekisedeke umua ewu uvua Abalahama mufuta tshia dikumi kudiye; eyowa, mena tatueta Abalahama waka-futa tshitupa tshimua tshia dikumi tshia bionsu bivuae nabi.

16 Mpindiewu milulu eyi ivua mifidibua ku mushindu ewu, nanku bua bantu badi bindila-Muana wa Nzambi, muvuatshi tshikala tshifuanyikiji tshia mulongu wenda, anyi muvuatshi tshikala mulongu wenda, ne bua bindila nanku bua dilekedibua

dia mibi yabu, bua babuela mu dikisha dia Mukalenga.

17 Mpindiewu Melekisedeke ewu uvua mfumu mu bulaba bua Salema; ne bantu benda bavua bakolakana mu dienza dia malu mabi ne malu mapita bubu; eyowa, bavua bonsu bapambuka; bavua buwula ntenta ne mishindu yonsu ya bubu;

18 Kadi bualu Melekisedeke muikala muenzela ditabuija dikola, ne uvua muitaba mudimu wa buakuidi bunena bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi, wakayisha bantu benda dikudimuna dia mutshima. Ne monayi, bakakudimuna mutshima; ne Melekisedeke wakashikika ditalala mu bulaba mu matuku enda; bua nanku wabikidibua ne mfumu wa ditalala, bualu uvua mfumu wa mu Salema; ne uvua muikala mfumu kadi muikala ku bukôkeshi bua tatuenda.

19 Mpindiewu, kuvua ba bungi kumpala kuenda, ne kuvua kabidi ba bungi kunyima, kadi muntu nansha umua kavua mpita bunena to; bua nanku, yeya ki udibu nangananga batela.

20 Mpindiewu ntshiena nke ngela kuambulula muanda ewu to; bindi muamba bidi bua kuikala bikumbana. Monayi, mifundu ya Nzambi idi kumpala kuenu; nuenu basua kuyikonyangalaja ne bikala bua dinyanguka dienu nkayenu.

21 Ne mpindiewu biakenzeka ne pakabambila Alama mêyi â,

wakôlola tshianza kudibu ne wakabila ne dîyi dikola, wamba ne: Mpindiewu ki diba dia kukudimuna mutshima, bualu dituku dia lupandu didi disemena pa buipi;

22 Eyowa, ne dîyi dia Mukalenga, ku mukana wa banjelu, didi dibumanyisha ku bisamba bionsu; eyowa, didi dibumanyisha, bua bapeta mukenji mulenga wa disanka dinena; eyowa, ne udi wamba mukenji mulenga ewu munkatshi mua bantu benda bonsu, eyowa, mena kudi badi batangalajibua kula pa mpala wa buloba; bua nanku mukenji mulenga udi mulua kutudi.

23 Ne didi ditumanyisha patoka, bua tuetu kumvua, bua katupambuki to; ne bidi nanku bua kuikala batambakanyi kuetu mu bulaba budi kabuyi bumanyika to; bua nanku, tudi basuibua bikola nanku, bualu tudi ne mukenji mulenga ewu mutuambila mu bitupa bionsu bia budimi buetu bua mvinyo.

24 Bualu monayi, banjelu badi baumanyisha kudi bantu ba bungi diba edi mu bulaba buetu; ne ebi bidi bua kipatshila ka kulongolola mitshima ya bana ba bantu bua kuitaba dîyi dienda diba dia dilua dienda mu butumbi buenda.

25 Ne mpindiewu tudi bindila amu, lumu lua disanka lua dilua dienda luakatmanyisha banjelu ku mukana muabu; bualu diba didi dilua, kadi katuena bamanya pâluadi. Bisankisha Nzambi ne

bikala pantshidi ne moyo; kadi nansha bikala katataka anyi kunyima kua lufu luanyi, nensankila mu.

26 Ne nedimanyishibua kudi bantu balulama ne bansantu, ku mukana wa banjelu, diba dia dilua dienda, bua mêyi a batatuetu akumbana, bilondeshila ku bivua bua bamba bimumtangila, bivua bilondeshila ku nyuma wa buambi uvua muabu.

27 Ne mpindiewu, bana betu, ndi njinga kumbukila ku ndondu wa mutshima wanyi, eyowa, ne dipampakana dinena tô ne ku dikenga, ne nuteleja mêyi anyi, ne nuimansha mibi yenu, ne kanupumbishi dituku dia dikudimuna dienu dia mutshima to;

28 Kadi ne nudipuekesha kumpala kua Mukalenga, ne nubila dîna dienda dia tshijila, ne nutungunuka kudimuka ne kusambila, bua kanutêshibu kupita binudi mua kuambula to, ne nanku Nyuma wa Tshijila anulombola, ne nulua badipuekeshi, batudiji, batumikidi, bena ditukija, buwula ne dinanga ne bulekelelu;

29 Ne nuikala ne ditabuija kudi Mukalenga; ne nuikala ne ditekemenya bua nupeta moyo wa tshiendelela; ne nuikala diba dionsu ne dinanga dia Nzambi mu mitshima yenu, bua nubandishibua ku dituku dia ndekelu ne nubuela mu dikisha dienda.

30 Ne Mukalenga anupesha dikudimuna dia mitshima, bua kanuluishi tshiji tshienda kunudi

to, bua nkanu ya ngena kayinukuatshi panshi to, bua kanukengi lufu luibidi to.

31 Ne Alama wakambila bantu mêyi makuabu mapita bungu, adi kâyi mafundibua mu mukanda ewu to.

SHAPITA 14

Badi bela Alama ne Amuleke mu buloko ne badi batûta—Bena ditabuija ne mifundu yabu ya tshijila badi bôshibua mu kapia—Bashipibua bua ditaba badi bakididibua kudi Mukalenga ne butumbi—Bimanubia buloko bidi bipandika ne bidi bikuluka—Alama ne Amuleke badi bapatuishibua, ne babakengeshi badi bashipibua. Pabuipi ne 82–81 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua yeya mujikija kuakula kudi bantu ba bungu babu bakitabuija mêyi enda, ne bakabanga kudukimuna mutshima, ne kukebulula mifundu.

2 Kadi tshitupa tshinena tshiabu tshivua tshijinga ne bashipa Alama ne Amuleke; bualu bavua bafîkila Alama tshiji, bua butoka bua mêyi enda avuaye muambila Zêzeloma; ne bavua bamba kabidi ne Amuleke uvua mubashima, ne uvua mupenda mikenji yabu ne kabidi balumbuluidi ne babalumbuluishi babu.

3 Ne bavua kabidi bafîkila Alama ne Amuleke tshiji; ne bakakeba bua kubashipa mu musokoku, bualu bavua babajadikila bubu buabu patoka.

4 Kadi kabakabashipa to; kadi

bakabakuata ne bakabasuika ne mionji mikola, ne bakaya nabu kumpala kua mulumbuishi munena wa mu bulaba.

5 Ne bantu bakalua ne bakabashiminyina—bajadika ne bavua bapenda mikenji, ne balumbuluidi ne balumbuishi babu ba mu bulaba, ne kabidi bantu bonso bavua mu bulaba; ne kabidi bavua bajadika ne kuvuanu Nzambi umua, ne neatuma Mu-nenda munkatshi mua bantu, kadi kakubapandisha to; ne bantu bakashiminyina Alama ne Amuleke bintu bia bungi bia mushindu ewu. Mpindiewu biakenzeka nanku kumpala kua mulumbuishi munena wa mu bulaba.

6 Ne biakalua ne Zêzeloma wakakema mêyi avuabu bamba; ne uvua mumanya kabidi bitangila bumpofu bua meji, buvuaye mbueja munkatshi mua bantu ne mêyi enda a mafi; ne anyima wenda wakabanga kupandika pakamanyaye dipîla dienda; eyowa, makenga a ngena akabanga kumunyungulula.

7 Ne biakalua ne wakabanga kuela lubila kudi bantu, wamba ne: Monayi, ndi mupîla, ne bantu aba kabena ne katoba kumpala kua Nzambi to. Ne wakabanga kubakuila katshia ku diba adi; kadi bakamupenda, bamba ne: Udi peba ne diabulu anyi? Ne bakamutuila mata, ne bakamuipata munkatshi muabu, ne kabidi bonso bavua bitabuija mêyi avua Alama ne Amuleke bamba; ne

bakabipata, ne bakatuma bantu bua kubasabu mabua.

8 Ne bakasangisha bakaji ne bana babu pamua, ne bonso bavua bitabuija anyi bavuabu balongesha bua kuitabuija diyi dia Nzambi bakabimanshisha mu kapia; ne bakalua kabidi ne miandiku ivua mikala ne mifundu ya tshijila, ne bakayimansha kabidi mu kapia, bua yôshika ne ibutuka mu kapia.

9 Ne biakalua ne bakakuata Alama ne Amuleke, ne bakaya nabu ku muaba wa dishipibua bua ditaba, bua kumonabu dibutuka dia bavua bavingutuka mu kapia.

10 Ne pakamona Amuleke makenga a mubidi a bakaji ne bana bavua bavingutuka mu kapia, Amuleke wakumvua penda dikenga; ne wakambila Alama ne: Munyi mutudi mua kutangila bualu budi butshingisha ebu nanku? Lekela tôlola bianza bietu, ne tuenzela bukola bua Nzambi budi munda muetu, ne tubapandisha ku ndimi ya kapia.

11 Kadi Alama wakamua mbila ne: Nyuma udi ungenzeja ne ntshiôlodi tshianza tshianyi to; bualu mona Mukalenga udi ubakidila kudiye, mu butumbi; ne udi ulekela ne benza nanku, anyi ne bantu babenza tshintu etshi, bilondeshila ku bupapa bua mitshima yabu, bua bitungu bienzaye pa mutu pabu mu tshiji tshienda bikala biakana; ne mashi a ba munda mutoka neikala bu njadikilu bua kubaluisha,

eyowa, ne neabila ne bukutu bua kubafunda ku dituku dia ndekelu.

12 Mpindiewu Amuleke wakambila Alama ne: Mona, pamuapa nebatôsha petu.

13 Ne Alama wakamba ne: Bienzeka bilondeshila ku disua dia Mukalenga. Kadi, mona, mudimu wetu kawena mujika to; bua nanku kabena batôsha to.

14 Mpindiewu biakalua ne pakavingutuka mibidi ya bavuabu bela mu kapia, ne kabidi miandiku ivuabu belamu pamua nabu, mulumbuluishi munena wa mu bulaba wakalua ne wakimana kumpala kua Alama ne Amuleke, pavuabu babasuika; ne wakabatûta mapi pa matama, ne wakabambila ne: Kunyima kua binuamonyi ebi, nenuyisha kabidi bantu aba, ne nebimanshibua mu dijiba dia kapia ne dia nsufulu anyi?

15 Monayi, nudi numona kanuvua ne bukola bua kupandisha bavua bimanshibua mu kapia to; anyi Nzambi kena mubapandisha to nansha muvuabu bena ditabuija dienu. Ne mulumbuluishi wakabatûta kabidi mapi pa matama, ne wakabebeja ne: Nudi nuamba tshinyi bua bualu buenu?

16 Mpindiewu mulumbuluishi ewu uvua wa ku mulongu ne ditabuija bia Neholo, ewu wakashipa Gideona.

17 Ne biakalua ne Alama ne Amuleke kabakamuandamuna tshintu to; ne wakabatûta kabidi,

ne wakabafila kudi bampulushi bua kuedibua mu buloko.

18 Ne pakabelabu mu buloko ne pakenzabu mu matuku asatu, balumbuluidi, ne balumbuluishi, ne bakuidi ne balongeshi ba bungi bavua bikala bena ditabuija dia Neholo bakalua; ne bakalua mu buloko bua kubamonabu, ne bakabela nkonku bitangila malu a bungi; kadi kabakandamuna tshintu to.

19 Ne biakalua ne mulumbuluishi wakimana kumpala kuabu, ne wakamba ne: Bua tshinyi kanuena nuandamuna ku mÿyi a bantu aba to? Kanuena bamanya ne ndi ne bukôkeshi bua kunufila mu ndimi ya kapia anyi? Ne wakabatumina dÿyi bua kuakula; kadi kabakandamuna tshintu to.

20 Ne biakalua ne bakumbuka ne bakendela yabu njila, kadi bakalua kabidi pakatshiabu; ne mulumbuluishi wakabatûta kabidi mapi pa matama. Ne ba bungi bakalua kabidi kumpala, ne bakabatûta bamba ne: Nenuimana kabidi ne nenulumbuluisha bantu aba, ne nudiwula mikenji yetu anyi? Bu nuenu bikala ne bukola bua bungi nanku bua tshinyi kanuena nudipatuisha to?

21 Ne bakabambila bintu bia bungi bia buena ebi, babasumakena menu abu, ne babatuila mata, ne bamba: Netulua munyi patudi bapishibua?

22 Ne bakabambila bintu bia bungi bia buena ebi, eyowa, mishindu yonsu ya bintu bia buena ebi; ne babaseka nanku matuku

a bungi. Ne bakabapala biakudia bua bumvua nzala, ne mâyi bua bumvua nyota; ne bakabanyenga bilamba biabu ne bakashala butaka; ne nanku bakasuikibua mionji mikola, ne bakakangidibua mu buloko.

23 Ne biakalua ne kunyima kua kukengabu matuku a bungi nanku, (ne divua dituku dia dikumi ne dibidi, mu ngondu wa dikumi, wa tshidimu tshia dikumi tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi) ne mulumbuluishi munena wa mu bulaba bua Amoniha ne balongeshi babu ne balumbuluidi babu ba bungi bakaya munda mua buloko muvuabu basuika Alama ne Amuleke mionji.

24 Ne mulumbuluishi munena wakimana kumpala kuabu, ne wakabatûta kabidi, ne wakabambila ne: Bu nuenu ne bukola bua Nzambi dipatuishayi mu mionji eyi, ne pashisha netuitabuija ne Mukalenga neabutula bantu aba bilondeshila ku mêyi enu.

25 Ne biakalua ne bakaya bonsu kumpala ne bakabatûta, bamba mêyi a momumua awu, mena tô ne ku muntu wa ndekelu; ne pakakula muntu wa ndekelu bukola bua Nzambi buakalua kudi Alama ne Amuleke, ne bakajuka ne bakimana pa makasa abu.

26 Ne Alama wakabila, wamba ne: Mutantshi bula kayi utua-kenga ne ntatu mikola eyi, Ô Mukalenga? Ô Mukalenga, tupesha makanda bilondeshila ku

ditabuija dietu didi munda mua Kilisto, mena bua dipatuishibua. Ne bakakosa mionji ivuabu basuikibua nayi; ne pakamona bantu nanku, bakabanga kunyema, bualu bôwa bua lufu buakalua kudibu.

27 Ne biakalua ne bualu bôwa buabu buvua bupita bikola bakakuluka pa buloba, ne kabakafika ku tshibi tshia kupatukila pambelu pa buloko to; ne buloba buakanyungana bikola, ne bimanu bia buloko biakapandika mu bipesa bibidi, bu ne biakupuka pa buloba; ne mulumbuluishi munena, ne balumbuluidi, ne bakuidi, ne balongeshi bakatûta Alama ne Amuleke bakashipibua kudi diupuka diabi.

28 Ne Alama ne Amuleke bakapatuka mu buloko, ne kabavua bua kubenzela bibi to; bualu Mukalenga uvua mubapesha bukola, bilondeshila ku ditabuija diabu divua mu Kilisto. Ne bakapatuka buludi mu buloko; ne bavua basuludibua ku mionji yabu; ne buloko buakupuka pa buloba, ne muntu yonsu uvua munda mua bimanu biawu wakashipibua, pa kumbusha amu Alama ne Amuleke; ne bakalua buludi mu tshimenga.

29 Mpindiewu bantu, bualu bakumvua mutoyi mukola, bakalua banyema lubilu pamua ku bisumbu bia bantu bua kumanya tshiena bualu; ne pakamonabu Alama ne Amuleke bapatuka mu buloko, ne bimanu biawu bivua bipuka pa buloba, bôwa bukola

buakabakuata, ne bakanyema kumpala kua Alama ne Amuleke mena bu mudi mbuji unyema ne bana benda kumpala kua nta-mbua ibidi; ne bakanyema nanku kumpala kua Alama ne Amuleke.

SHAPITA 15

Alama ne Amuleke badi baya ku Sidoma ne badi bashikika ekelezia—Alama udi ôndopa Zêzeloma, udi ubuela mu ekelezia—Bantu ba bungi badi batambuishibua ne ekelezia udi ulubuluka—Alama ne Amuleke badi baya ku Zalahemela. Pabuipi ne 81 k.d.K.

NE biakalua ne Alama ne Amuleke bakapeta mukenji wa kumbuka mu tshimenga atshi; ne bakumbuka, ne bakalua mena ku bulaba bua Sidoma; ne monayi, bakasanganamu bantu bonso bavua bumbuka ku bulaba bua Amoniha, bavua bipatshibua ne bashibua mabua, bualu baki-tabuija mêyi a Alama.

2 Ne bakabalondela bionsu bivua biakenzekela bakaji babu ne bana babu, ne kabidi bivua bi-batangila bobu bina, ne bukola buabu bua didipatuisha.

3 Ne kabidi Zêzeloma uvua mulala mubêdi ku Sidoma, ne mubidi kapia kakola, kavua kaluila ku mpaji minena ya meji enda bua bubu buenda, bualu uvua utshinka ne Alama ne Amuleke kabavuaku kabidi to; ne uvua uvua utshinka ne bakavua babashipa bua malu mabi enda. Ne bubu ebu bunena, ne mibi yenda

mikuabu ya bungi yakapandisha meji enda tô ne pakaluawu kumukengesha menamena, ne kavua ne dipatuishibua to; bua nanku wakabanga kôshika ne luya lukola.

4 Mpindiewu, pakumvuaye ne Alama ne Amuleke bavua mu bulaba bua Sidoma, mutshima wenda wakabanga kukola; ne wakabatumina musangu umua mukenji, ujinga bua balua ku-diye.

5 Ne biakalua ne bakalua musangu umua, batumikila mukenji uvuaye mubatumina; ne bakabuela mu nzubu kudi Zêzeloma; ne bakamusangana pa bulalu buenda, mubêdi, muikala muteketa bikola ne mubidi kapia kakola; ne meji enda avua akenga menamena bua malu mabi enda; ne pakabamonaye wakôlola tshianza tshienda, ne wakabase-ngelela ne bamôndopa.

6 Ne biakalua ne Alama wakamukuata ku tshianza, ne wakamuambila ne: Udi witabuija bukola bua Kilisto bua lupandu anyi?

7 Ne wakandamuna ne wakamba ne: Eyowa, ndi ngitabuija miaku yonsu iwudi mulongesha.

8 Ne Alama wakamba ne: Wewa muitabuija disungila bua Kilisto udi mua kôndopibua.

9 Ne wakamba ne: Eyowa, ndi ngitabuija bilondeshila ku mêyi eba.

10 Ne pashisha Alama wakabila kudi Mukalenga, wamba ne: Ô Mukalenga Nzambi wetu, fuila

muntu ewu lusa, ne môndopa bilondeshila ku ditabuija dienda didi mu Kilisto.

11 Ne pakamba Alama mēyi â, Zêzeloma wakatumpika ne wakimana pa makasa enda, ne wakabanga kuenda; ne biakakemesha bantu bonsu bikola; ne dimanya dia ebu luakaya mu bulaba bonsu bua Sidoma.

12 Ne Alama wakatambuisha Zêzeloma bua Mukalenga; ne wakabanga katshia ku tshikondu atshi kuyisha bantu.

13 Ne Alama wakashikika ekeleza mu bulaba bua Sidoma, ne wakajidila bakuidi ne balongeshi mu bulaba, bua kutambuishabu bonsu bavua bajinga kutambuishibua bua Mukalenga.

14 Ne biakalua ne bavua ba bungi; bualu bakapatuka lubilu ku bitupa bia ku mpenga ya Sidoma yonsu, ne bakatambuishibua.

15 Kadi bitangila bantu bavua mu bulaba bua Amoniha, batshivua bashala bantu ba mitshima mipapa ne ba nshingu mîminyina; ne kabakakudimuna mutshima ku mibi yabu to, bamba ne bukôkeshi bonsu bua Alama ne Amuleke budi buikala bua diabulu; bualu bavua bena ditabuija dia Neholo, ne kaba kitabuija kudimuna dia mutshima ku mibi yabu to.

16 Ne biakalua ne Alama ne Amuleke, bualu Amuleke uvua mulekela ngolo yenda, ne mpalata yenda, ne bintu bienda bia mushinga mukola, bivua mu bulaba bua Amoniha, bua dîyi dia

Nzambi, bualu bavua bamubenga kudi bavua musangu mu kuabu bikala balunda benda ne kabidi kudi tatuenda ne malela enda;

17 Bua nanku, kunyima kua Alama mushikika ekeleza mu Sidoma, wakamona dishintuluka dinena, eyowa, wakamona ne bantu bavua bashintuluka bitangila diditambisha divua mu mitshima yabu, ne bakabanga kudipuekesha kumpala kua Nzambi, ne bakatuadija kudisangisha pamua ku bitendelelu biabu bua kute ndelela Nzambi kumpala kua tshiôshelu, bikala batungunuka kudimuka ne kusambila, bua kupatuishibuabu kudi Satana, ne kudi lufu, ne kudi dinyanguka—

18 Mpindiewu bu mumvua muamba, kunyima kua Alama mumona bintu bionsu ebi, mpi ndiewu wakangata Amuleke ne wakalua ku bulaba bua Zalahe-mela, ne wakaya nenda kuenda, ne wakamukuatshisha mu mpaji yenda, ne wakamukolesha mu mushindu wa Mukalenga.

19 Ne ki muakajika tshidimu tshia dikumi tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

SHAPITA 16

Bena Lamana badi babutula bantu ba Amoniha—Zolama udi ulombola Bena Nefi ku ditshimuna dia Bena Lamana—Alama ne Amuleke ne ba kuabu ba bungi badi bayisha dîyi—Badi balongesha ne kunyima kua

dibika dienda Kilisto neamuenekele Bena Nefi. Pabuipi ne 81–77 k.d.K.

NE biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, mu dituku ditanu dia ngondu muibidi, pavuaku kumana kuikala ditalala dinena mu bulaba bua Zalahe-mela, pavuaku kumana kuikala kakuyi mvita anyi makokangana to bua bidimu bungi kampanda, mena tô ne ku dituku ditanu dia ngondu muibidi wa tshidimu tshia dikumi ne tshimua, kuvua lubila lua mvita luakumvuika mu bulaba bonsu.

2 Bualu monayi, misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakabuela ku luseka lua tshipela, mu mikalu ya bulaba, mena mu tshimenga tshia Amoniha, ne yakabanga kushipa bantu ne kubutula tshimenga.

3 Ne mpindiewu biakenzeka ne, kumpala kua Bena Nefi kusangishabu musumba mukumbana wa basalayi bua kubipatabu mu bulaba, bakashipa bantu bavua mu tshimenga tshia Amoniha, ne kabidi bamua bavua pabuipi ne mikalu ya Noa, ne bakangata bakuabu bakuatshibu mu tshipela.

4 Mpindiewu biakalua ne Bena Nefi bavua bajinga kuangatulula bakaya nabu bakuatshibu mu tshipela abu.

5 Bua nanku, ewu uvua musungudibua kapita kanena wa misumba ya basalayi ya Bena Nefi, (ne dîna dienda divua Zolama

ne uvua ne bana ba baluma babidi, Lehi ne Aha)—mpindiewu Zolama ne bana benda ba baluma babidi, bualu bavua bamanya ne Alama uvua muakuidi munena wa ku mutu kua ekelezia, ne ne bavua bumvua ne uvua ne nyuma wa buambi, bua nanku bakaya kudiye ne bakajinga kumanya kudiye kunyi kuvua Mukalenga musua ne baya mu tshipela mu dikeba dia bana babu, bavua Bena Lamana bakuata bakuatshibu.

6 Ne biakalua ne Alama wakebeja Mukalenga bitangila muanda ewu. Ne Alama wakapingana ne wakabambila ne: Monayi, Bena Lamana nebasabuka musulu wa Sidona mu tshipela ku sude, kûlu kula kupita mikalu ya bulaba bua Manti. Ne monayi aku nenusambakena nabu, ku esete wa musulu wa Sidona, ne aku Mukalenga neanupesha bana benu bavua Bena Lamana bakuata bakuatshibu.

7 Ne biakalua ne Zolama ne bana benda ba baluma baksabuka musulu wa Sidona, ne misumba yabu ya basalayi, ne bakenda kupita mikalu ya ku Manti tô ne mu tshipela ku sude, muvua ku luseka lua ku esete kua musulu wa Sidona.

8 Ne bakabunda misumba ya basalayi ya Bena Lamana, ne bakatangalaja Bena Lamana ne bakabanyemesha mu tshipela; ne bakangata bana babu bavua Bena Lamana bakuata bakuatshibu, ne kakuvua muntu nansha umua wa

kudibu bavuabu bakuata bakua-tshibu wakajimina to. Ne bana babu bakalua nabu bua kuasa mu malaba abu nkayabu.

9 Ne ki muakajika tshidimu tshia dikumi ne tshimua tshia balumbuluishi nanku, Bena Lamana bikala bipatshibua ku bulaba, ne bantu ba Amoniha bavua babutuka; eyowa, muntu onsu wa moyo wa ku Bena Amoniha uvua mushipibua, ne kabidi tshimenga tshiabu tshinena tshivua tshibutuka, tshivuabu bamba ne Nzambi kavua mua kutshibutula to, bua bunena buatshi.

10 Kadi monayi, mu dituku dimua tshivua tshishala tshitupu; ne mbua ne nyama ya muitu ne ya mu tshipela yakadia bitalu.

11 Nansha nanku, kunyima kua matuku a bungi bitalu biabu biakuwujibua mushiki pa mpala wa buloba, ne biakabuikidibua ne tshibuikilu tshia pa mutu. Ne mpindiewu mupuya wabi mukola menamena ne bantu kabakabuela kabidi bua kuasa mu bulaba bua Amoniha bua bidimu bia bungi. Ne diakabikidibua ne Kabutu ka ba Neholo; bualu bavua bashipibua bavua bena ku ditabuija dia Neholo; ne malaba abu akashala matupu.

12 Ne Bena Lamana kabakalua kabidi kuluisha Bena Nefi mvita to tō ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshinayi tshia dikōkeshia dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi. Ne bantu ba Nefi bakapeta ditalala ditungunuka mu bulaba bonsu.

13 Ne Alama ne Amuleke bakaya bayisha dikudimuna dia mutshima kudi bantu mu ntempelo yabu, ne mu bitendelelu biabu, ne mu nsunagoga yabu kabidi, ivua mibaka ku mushindu wa Bena Yuda.

14 Ne bakambila bonsu bavua basua kuteleja mēyi abu dīyi dia Nzambi diba dionsu, kabayi ne kansungansunga ka bantu to.

15 Ne ki muakaya Alama ne Amuleke nanku, ne kabidi bakuabu ba bungi bavua basungudibua bua mudimu, bua kuyisha dīyi mu bulaba bonsu. Ne dishikika dia ekelezia kuakalua mu miaba yonsu mu bulaba, mu bitupa bionsu bia ku mpenga yonsu, munkatshi mua bantu bonsu ba Bena Nefi.

16 Ka kakuvua dishilangana munkatshi muabu to; Mukalenga wakupumuna Nyuma wenda pa mpala onsu wa bulaba bua kulongolola meji a bana ba bantu, anyi bua kulongolola mitshima yabu bua kuitabuijabu dīyi dialongeshibua munkatshi muabu mu diba dia dilua die—

17 Bua kabapapishidi dīyi to, bua kabengi kuitabuija to, ne kabayi tō ne ku dibutuka to, kadi bua kuitabuijabu dīyi ne disanka, ne bu mudi ditamba dikala dilamatshishibua ku mutshi wa mvinyo mulelela, bua babuela mu ditalala dia Mukalenga Nzambi wabu.

18 Mpindiewu bakuidi bayila munkatshi mua bantu bakayisha

bua bubu bua mafi onsu, ne di-
dinga, ne malakana, ne luntûta
lua bungi, ne budimu, ne bipe-
ndu, ne buivi, ne dinyenga, ne
dipawula, ne dishipa, ne dienda
dia masandi, ne mishindu yo-
nsu ya majinga a mubidi, babila
ne bintu bionsu ebi kabivua bua
kuikalaku to—

19 Bayisha bintu bivua ne tshia
kulua katataka; eyowa, bayisha
dilua dia Muana wa Nzambi, ma-
kenga enda ne lufu luenda, ne di-
bika dia bafua kabidi.

20 Ne ba bungi ba ku bantu ba-
kebeja bitangila muaba walua
Muana wa Nzambi; ne bakaba-
longesha ne neabamuenekela ku-
nyima kua dibika ku lufu dienda;
ne bantu bakumvua nanku ne di-
sanka dinena ne musangelu.

21 Ne mpindiewu kunyima kua
kushikika ekelezia mu bulaba
bonsu—kunyima kua ekelezia
mutshimuna diabulu, ne baka-
yisha dîyi dia Nzambi dikala di-
yishibua mu bulelela buadi mu
bulaba bonsu, ne Mukalenga wa-
kupumuna mabeneshia enda pa
mutu pa bantu—ka muakajika
tshidimu tshia dikumi ne tshi-
nayi tshia dikôkesha dia balu-
mbuluishi pa mutu pa bantu ba
Nefi nanku.

Mulubu wa bana ba baluma ba
Mosiya, bakabenga manema abu
a bukalenga bua dîyi dia Nzambi,
ne bakabanda ku bulaba bua Nefi
bua kuyisha kudi Bena Lamana;
makenga abu ne dipatuishibua

diabu—bilondeshila ku mia-
ndiku ya Alama.

Shapita 17 tô ne wa ku 27.

SHAPITA 17

*Bana ba baluma ba Mosiya badi
ne nyuma wa buambi ne wa dibu-
luila—Badi baya njila mishilangana
bua kumanyisha dîyi kudi Bena La-
mana—Amona udi uya ku bulaba
bua Yishemaela ne udi ulua musa-
didi wa mfumu Lamoni—Amona
udi upandisha bisumbu bia bimuna
bia mfumu ne udi ushipa bena lu-
kuna benda ku mâyi a Sebuse. Tu-
nungu 1–3, pabuipi ne 77 k.d.K.;
kanungu 4, pabuipi ne 91–77 k.d.K.;
ne tunungu 5–39, pabuipi ne
91 k.d.K.*

NE mpindiewu biakalua ne pa-
vua Alama wenza luendu ku-
mbukila ku bulaba bua Gideona
mutangila ku sude, kula ku bu-
laba bua Manti, monayi, waka-
kema, bualu wakasambakena ne
bana ba baluma ba Mosiya mu
njila benza luendu batangila ku
bulaba bua Zalahemela.

2 Mpindiewu bana ba baluma
ba Mosiya aba bavua ne Alama
tshikonda tshiakamumuenekela
muanjelu diambedi; bua nanku
Alama wakasanka bikola mena-
mena bua kumona bana babu;
ne tshiakasakidila kabidi disa-
nka dienda kupita, tshivua ne
batshivua bikala bana babu mu
Mukalenga; eyowa, ne bavua
bakolakana mu dimanya dia
bulelela, bualu bavua bantu ba

ngumvuilu muakana ne bavua bakebulula mifundu ne dinanukila, bua bamanya dîyi dia Nzambi.

3 Kadi ebi ki bionsu to; bavua badifila ku disambila divula, ne dijila dia biakudia; bua nanku bavua ne nyuma wa buambi, ne nyuma wa dibuluila, ne pavuabu balongesha, bavua balongesha ne bukola ne bukôkeshi bua Nzambi.

4 Ne bavua bikala balongesha dîyi dia Nzambi bua mutantshi wa bidimu dikumi ne binayi munkatshi mua Bena Lamana, ne bavua bapeta bipeta bimpa bia kuluisa ba bungi ku dimanya dia bulelela; eyowa, ku bukola bua mêyi abu ba bungi bavua bakalua kumpala kua tshiôshelu tshia Nzambi, bua kubila dîna dienda ne kutonda mibi yabu kumpala kuenda.

5 Mpindiewu â adi malu akabaluila mu ngendu yabu, bualu bakapeta ntatu ya bungi; bakakenga bikola, mu mubidi ne mu meji, bu mudi ne nzala, nyota ne dipungi, ne kabidi dikuata mudimu movula wa mu nyuma.

6 Mpindiewu ngendu yabu ivua nanku awu: Kunyima kua kushiyangana ne tatuabu, Mosiya, mu tshidimu tshia kumpala tshia balumbuluishi; kunyima kua kubengabu bukalinga buvua tatuabu mujinga kubambikila, ne etshi tshivua kabidi meji a bantu;

7 Nansha nanku bakashiya bulaba bua Zalahemela, ne bakangata miela yabu ya mvita, ne

mafuma abu, ne mata abu, ne miketa yabu, ne bieledi biabu; ne bakenza nanku bua kupetabu biakudia pavuabu mu tshipela.

8 Ne bakabuela mu tshipela nanku ne bungi bua bantu bavuabu basungula, bua kubanda ku bulaba bua Nefi, bua kuyisha dîyi dia Nzambi kudi Bena Lamana.

9 Ne biakalua ne bakenza lue ndu matuku a bungi mu tshipela, ne bakajila bikola ne bakasambila bikola bua Mukalenga tshitupa tshia Nyuma wenda kuyayi nabu, ne kushala nabu, bua bikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bia Nzambi bu kuluishabu, bu biobi bua kukumbana, bana babu, Bena Lamana, ku dimanya dia bulelela, ku dimanya dia bushadila bua ngikadilu ya batatuabu, ivua kayiyi miakana to.

10 Ne biakalua ne Mukalenga wakabakumbula ne Nyuma wenda, ne wakabambila ne: Ikalayi basambibua. Ne bakasambibua.

11 Ne Mukalenga wakabambila kabidi ne: Ndayi munkatshi mua Bena Lamana, bana benu, ne shikikayi dîyi dianyi; kadi nenuikalala bena ditukija mu bulekelelu ne ntatu, bua nubaleja tshilejilu tshimpa tshianyi, ne nennuenza tshiamu tshia mudimu mu bianza bianyi bua lupandu lua bantu ba bungi.

12 Ne mitshima ya bana ba baluma ba Mosiya, ne kabidi bavua nabu, yakapeta bukola bua kuya kudi Bena Lamana bua ku bama nyisha dîyi dia Nzambi.

13 Ne biakalua ne pakafikabu ku mikalu ya bulaba bua Bena Lamana, bakabulukangana ne bakashiyangana, ne bavua batekemeni kudi Mukalenga ne nebamonangana kabidi ku ndekelu kua dinowa diabu; bualu bakatshinka ne mudimu uvuabu bitaba uvua munena.

14 Ne bushuwa uvua munena, bualu bavua bitaba bua kuyisha diyi dia Nzambi kudi bantu bavua kabayi ne nshidimukilu to ne bapapa ne ba tshikisu; bantu bavua basankila mu dishipa dia Bena Nefi, ne dibanyenga bintu biabu, ne dibapawula dia bintu biabu; ne mitshima yabu ivua miteka ku mabanji, anyi ku ngolo ne mpalata, ne mabua a mushinga mukola; kadi bavua bakeba bua kupeta bintu ebi ku dishipa dia bantu ne dipawula dia bintu bia benda, bua kabenji mudimu ne bianza biabu to.

15 Nanku bavua bantu bafuba, ba bungi babu bavua batendeledi ba mpingu, ne mutshipu wa Nzambi wakapona pa mutu pabu bua ngikadilu ya batatuabu; nansha nanku malaya a Mukalenga avua mafidibua kudibu bikalabu bakudimuna mitshima.

16 Bua nanku, etshi tshivua tshiena bualu tshiakenzela bana ba baluma ba Mosiya mudimu, ne pamuapa bavua bua kubafikisha ku dikudimuna dia mutshima; ne pamuapa bavua bua kubafikisha ku dimanya dia dilongolola dia disungila.

17 Bua nanku bakabulukangana,

ne bakaya munkatshi muabu, muntu yonsu nkayenda, bilondeshila ku diyi ne bukola bua Nzambi bivua bimupesha.

18 Mpindiewu Amona muikala kapita munkatshi muabu, anyi muikala ubakuatshisha, ne wakabashiya, kunyima kua mumana kubabenisha bilondeshila ku midimu yabu mishilangana, mumana kubayisha diyi dia Nzambi, anyi kubakuatshisha kumpala kua kuya kuenda; ne nanku bakenza ngendu yabu mishilangana mu bulaba bonsu.

19 Ne Amona wakaya ku bulaba bua Yishemaela, bulaba buvua bubikidibua mu dina dia bana ba baluma ba Yishemaela, bakalua pabu Bena Lamana.

20 Ne pakabuela Amona mu bulaba bua Yishemaela, Bena Lamana bakamukuata ne bakamusuika, bu muvua tshibidilu tshiabu tshia kusuika Bena Nefi bonsu bavua bapona mu bianza biabu, ne kulua nabu kumpala kua mfumu; ne bivua nanku ku disua dia mfumu bua kubashipa, anyi bua kubalama mu bukuatshibu, anyi bua kubela mu buloko, anyi bua kubipata mu bulaba buenda, bilondeshila ku disua ne disanka dienda.

21 Ne bakaya ne Amona nanku kumpala kua mfumu uvua ku mutu kua bulaba bua Yishemaela; ne dina dienda divua Lamoni; ne uvua kankanunuina ka Yishemaela.

22 Ne mfumu wakebeja dijinga dienda nedivua dia kusomba mu

bulaba munkatshi mua Bena Lamana, anyi munkatshi mua bantu benda.

23 Ne Amona wakamuambila ne: Eyowa, ndi njinga kusomba munkatshi mua bantu ababua mutantshi wa diba mukesa; eyowa, ne pamuapa tô ne dituku dingafua.

24 Ne biakalua ne mfumu Lamoni bikola ne Amona, ne wakasuluisha mionji yenda; ne wakasua ne Amona angata umua wa ku bana benda ba bakaji bu mukaji wenda.

25 Kadi Amona wakamuambila ne: To, kadi nengikala musadidi weba. Bua nanku Amona wakalua musadidi wa mfumu Lamoni. Ne biakalua ne bakamuteka munkatshi mua basadidi bakuabu bua kulama bisumbu bia bimuna bia Lamoni, bilondeshila ku tshibidilu tshia Bena Lamana.

26 Ne kunyima kua pavuaye muikala matuku asatu ku disadila dia mfumu, pavuaye muikala ne basadidi bakavua balua Bena Lamana baya ne bisumbu bia bimuna biabu ku muaba wa mâyi, uvua ubikidibua ne mâyi a Sebuse, ne Bena Lamana bonsu badi basaka bisumbu bia bimuna biabu koku, bua binua mâyi—

27 Bua nanku, pavua Amona ne basadidi ba mfumu basaka bisumbu bia bimuna biabu ku muaba wa mâyi ewu, monayi, bungu kampanda bua Bena Lamana, bakavua ne bisumbu bia bimuna biabu ku mâyi, bakimana

ne bakatangalaja bisumbu bia bimuna bia Amona ne basadidi ba mfumu, ne bakabitangalaja mua ne biakanyema ku nseka ya buangi.

28 Mpindiewu basadidi ba mfumu bakabanga kunungana, bamba ne: Mpindiewu mfumu neatushipa, bu muvuaye mushipa bana betu bualu bisumbu bia bimuna biabu biakatangalajibua kudi bubi bua bantu ababua. Ne bakabanga kudila bikola, bamba ne: Monayi, bimuna bietu bikadi bisumbu bia bimuna kutangalaka.

29 Mpindiewu bakadila bua bôwa bua kushipibua. Mpindiewu pakamona Amona nanku mutshima wenda wakuwula munda muenda ne disanka; bualu, wakamba ne, nendeja basadidi nanyi ababukola buanyi, anyi bukola budi munda muanyi, mu dipinguluja dia bisumbu bia bimuna ebi kudi mfumu, bua mema kupeta mitshima ya basadidi nanyi ababua kudasaka bua kuitabuija mêyi anyi.

30 Ne mpindiewu, â avua meji a Amona, pakamonaye ntatu ya bavuyaye ubikila bana babu.

31 Ne biakalua ne wakababomba ne mêyi enda, wamba ne: Bana betu, sangalayi ne tuyayi mu dikeba dia bisumbu bia bimuna, ne netubisangisha pamua ne netubipingaja ku muaba wa mâyi; ne nanku netukuba bisumbu bia bimuna bua mfumu ne kakutushipa to.

32 Ne biakalua ne bakaya mu

dikeba dia bisumbu bia bimuna, ne bakalonda Amona, ne bakaya lukasa ne lubilu lukola ne baki-manyika bisumbu bia bimuna bia mfumu, ne bakabisangisha pamua kabidi ku muaba wa mâyi.

33 Ne bantu abu bakimana kabidi bua kutangalaja bisumbu bia bimuna biabu; kadi Amona wakambila bana babu ne: Nyungululayi bisumbu bia bimuna bua kabinyemi to; ne ndi nya ne kukokangana ne bantu aba badi batangalaja bisumbu bia bimuna bietu.

34 Bua nanku, bakenza bu muakabambila Amona, ne wakasemena ne wakimana bua kukokangana ne bavua bimana pabuipi ne mâyi a Sebuse; ne kabavua bungi bukesa to.

35 Bua nanku kabakatshina Amona to, bualu bakatshinka ne umua wa ku bantu babu uvua mua kumushipa bilondeshila ku dijinga diabu, bualu kabavua bamanya ne Mukalenga uvua mulya Mosiya ne neapatuisha bana benda mu bianza biabu to; anyi kabavua bamanya tshintu nansha tshimua bitangila Mukalenga to; bua nanku bavua basanka mu dinyanguka dia bana babu; ne bua tshiena bualu etshi bavua bimana bua kutangalaja bisumbu bia bimuna bia mfumu.

36 Kadi Amona wakasemena ne wakabanga kubâsa mabua ne tshieledi tshienda; eyowa, wakâsa mabua munkatshi muabu ne makanda a bungi; ne nanku

wakashipa bungi kampanda buabu mua ne bakabanga kukema bukola buenda; nansha nanku bakafika tshiji bua bana babu bavua ye mushipa, ne bakapangadika ne uvua ne bua kupona; bua nanku, bakalua ne bibonga bua kumushipa, bualu bakamona ne kabavua mua kumutûta ne mabua abu to.

37 Kadi monayi, muntu yonsu wakajula tshibonga tshienda bua kumutûta, Amona wakamukosa maboku enda ne muela wenda wa mvita; bualu wakakandamena mitûtu yabu mu dibakosa maboku ne menu a muela wenda wa mvita, mua ne bakabanga kukema, ne bakabanga kunyema kumpala kuenda; eyowa, ne kabavua bungi bukesa to; ne wakabanyemesha ne makanda a diboku dienda.

38 Mpindiewu basambombo babu bakapona ku tshieledi, kadi kakashipa nansha umua ku muela wenda wa mvita to, pa kumbusha amu mulombodi wabu; ne wakakosa maboku onsu avua majula bua kumutûta, ne ka'avua bungi bukesa to.

39 Ne pakabipataye kula, wakapingana ne bakanuisha bisumbu bia bimuna biabu mâyi ne bakabipingaja mu mashinda a mfumu, ne bakabuela kumvua mfumu, bambula maboku avua Amona mukosa ne muela wenda wa mvita, a bavua bakeba bua kumushipa; ne bakalua nawu kudi mfumu bu tshijadikilu tshia bintu bivua bu benza.

SHAPITA 18

Mfumu Lamoni udi utshinka ne Amona udi Nyuma Munena—Amona udi ulongesha mfumu bitangila Bufuki, bitangila ngenzelu ya Nzambi ne bantu, ne bitangila disungila didi diluila kupitshila ku Kilisto—Lamoni udi witabuija ne upona pa buloba bu udi mufua. Pabuipi ne 90 k.d.K.

NE biakalua ne mfumu Lamoni wakasemeja basadidi benda ne wakabenzeja bua bajadika bintu bionsu bivuabu bamona bitangila bualu ebu.

2 Ne pavuabu bonsu bajadikabu bitangila bintu bionsu bivuabu bamona, ne pavuaye mumvua bua lulamatu lua Amona mu dikuba bisumbu bia bimuna bienda, ne kabidi bukola buenda bua bungi bua kukokangana ne bavua bakeba bua kumushipa, wakakema bikola, ne wakamba ne: Bushuwa, ewu udi mupita muntu. Monayi, ewu kena Nyuma Munena udi utumina bantu aba manyoka manena, bua mashipa abu a bantu anyi?

3 Ne bakandamuna mfumu, ne bakamba ne: Ne Nyuma Munena anyi muntu, katuena bamanya to; kadi tshitudi bamanya tshidi ne bena lukuna ba mfumu kabena mua kumushipa to; anyi kabena mua kutangalaja bisumbu bia bimuna bia mfumu padiye netu to, bua bupiluka buenda ne makanda enda a bungi; bua nanku, tudi bamanya ne udi mulunda wa mfumu. Ne mpindiewu, Ô

mfumu, katuena tuitabuija ne muntu udi mua kuikala ne bukola bua bungi bua buena ebu to, bualu tudi bamanya ne kabena mua kumushipa to.

4 Ne mpindiewu, pakumvua mfumu mēyi â, wakabambila ne: Mpindiewu ndi mumanya ne nyuma Munena; ne mmupueka panshi diba edi bua kupandisha mitshima yenu, bua ntshinushipi bu mumvua mushipa bana benu to. Mpindiewu ewu nyuma Munena uvua batatuetu bamba.

5 Mpindiewu etshi tshivua ngikadilu wa Lamoni, uvuaye muangata kudi tatuenda, ne kuvua Nyuma Munena. Nansha bu muvuabu bitabuija Nyuma Munena, bavua batshinka ne bionsu bivuabu benza bivua biakana; nansha nanku, Lamoni wakabanga kutshina menamena, ne bôwa ne uvua muenza bibi bua dishipa basadidi benda;

6 Bualu uvua mushipa ba bungi babu bualu bana babu bavua batangalaja bisumbu bia bimuna biabu ku muaba wa mâyi; ne nanku, wakabashipa bualu bavua batangalajija bisumbu bia bimuna biabu.

7 Mpindiewu tshivua ngenzelu wa Bena Lamana bua kuimana pabuipi ne ku mâyi a Sebuse bua kutangalaja bisumbu bia bimuna bia bantu, nanku bua banyemsha ya bungi ivua mitangalaka batangila ku bulaba buabu, bualu tshivua ngenzelu wabu wa kupawula bintu bia benda munkatshi muabu.

8 Ne biakalua ne mfumu Lamoni wakebeja basadidi benda, wamba ne: Muntu ewu udi ne bukola bua bungu nanku udi penyi?

9 Ne bakamuambila ne: Mona, udi udisha tubalu tueba. Mpindiewu, kumpala kua diba dia kunuisha bisumbu bia bimuna biabu, mfumu uvua mupesha basadidi benda mukenji ne balongolola tubalu tuenda ne makalu enda, ne baya nenda ku bulaba bua Nefi; bualu tatuenda wa Lamoni, uvua mfumu ku mutu kua bulaba bonsu, uvua mupangadika didia dinena dia disanka ku bulaba bua Nefi.

10 Mpindiewu pakumvua mfumu Lamoni Amona uvua ulongolola tubalu tuenda ne makalu enda wakakema kupita, bua lulamatu lua Amona, wamba: Bushuwa kakutu kuanji kuikala musadidi nansha umua munkatshi mua basadidi banyi bonsu uvua muikala mutumikidi bu mudi muntu ewu to; bualu udi uvuluka mena mikenji yanyi yonsu bua kuyenzela.

11 Mpindiewu ndi mumanya bushuwa ne udi Nyuma Munena, ne ndi njinga ne alua kundi, kadi ntsthiakakima to.

12 Ne biakalua ne pakalongolola Amona tubalu ne makalu bua mfumu ne basadidi benda, wakabuela kumvua mfumu, ne wakamona ne mpala wa mfumu uvua mushintuluka; bua nanku uvua pabuipi ne kumbuka kumpala kuenda.

13 Ne umua wa ku basadidi ba

mfumu wakamuambila ne, Rabana, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne mfumu wa bukola anyi munena, bualu bavua bamona ba mfumu babu bu bantu ba bukola bua bungu; ne nanku wakamuambila ne: Rabana, mfumu udi ujinga ne ushala.

14 Bua nanku Amona wakakudimuka kudi mfumu, ne wakamuambila ne: Ô mfumu, udi musua ne nkuenzela tshinyi? Ne mfumu kakamuandamuna to bua mutantshi wa diba dimua, bilondeshila ku diba diabu, bualu kavua mumanya tshivuaye ne bua kumuambila to.

15 Ne biakalua ne Amona wakamuambila kabidi ne: Udi ujinga tshinyi kundi? Kadi mfumu kakamuandamuna to.

16 Ne biakalua ne Amona, bualu uvua muwula ne Nyuma wa Nzambi, bua nanku wakamona meji a mfumu. Ne wakamuambila ne: bualu udi mumvua ne mvua muluangena basadidi beba ne bisumbu bia bimuna bieba, ne mvua mushipa bantu muanda muteketa ba ku bana babu ne tshieledi ne ne muela wa mvita, ne mvua mukosa maboku a bakuabu, bua kusungidila bisumbu bia bimuna bieba ne basadidi beba; mona, ki tshidi tshikukemesha anyi?

17 Ndi nkuambila ne, ntshinyi tshidi tshikukemesha bikola nanku? Mona, ndi muntu, ne ndi musadidi weba; bua nanku, nengenza tshionsu tshiwudi ujinga tshidi tshiakana.

18 Mpindiewu pakumvua mfumu mēyi â, wakakema kabidi, bualu wakamona ne Amona uvua mua kujingulula meji enda; kadi nansha muvuabi nanku, mfumu Lamoni wakunzulula mukana muenda, ne wakamuambila ne: Udi nganyi? Udi Nyuma Munena, udi mumanya bintu bionsu anyi?

19 Amona wakamuandamuna ne wakamuambila ne: Ntshiena Nyuma Munena to.

20 Ne mfumu wakamba ne: Muniyi muwudi mumanya meji a mutshima wanyi? Udi mua kua-kula ne dikima, ne kungambila bitangila bintu ebi; ne kabidi kungambila bukola kayi buvua mushipa nabu bana betu bavua batangalaja bisumbu bia bimuna bianyi ne mukosa maboku abu—

21 Ne mpindiewu, pawangambila bitangila bintu ebi, nenkupesha tshionsu tshiwudi ujinga; ne bu biobi bikengedibua, nenkulama ne misumba yanyi ya basalayi; kadi ndi mumanya ne udi ne bukola bua bungi kupita bonsu buayi; nansha nanku, nenkupesha bionsu biwudi ujinga kundi.

22 Mpindiewu bualu Amona uvua ne mutalama, kadi kayi bua kuenzela muntu bibi to, wakambila Lamoni ne: Ne uteleja mēyi anyi, bu mema mukuambila bukola kayi bundi ngenza nabu bintu ebi anyi? Ne etshi ki tshindi njinga kuwudi.

23 Ne mfumu wakamuandamuna, ne wakamba ne: Eyowa nengitabuija mēyi eba onsu. Ne

nanku wakakuatshibua ne budimu.

24 Ne Amona wakabanga kua-kula kudiye ne dikima, ne wakamuambila ne: Udi witabuija ne kudi Nzambi anyi?

25 Ne wakandamuna, ne wakamuambila ne: Ntshiena mumanya tshiditshi tshiumvuija to.

26 Ne pashisha Amona wakamba ne: Udi witabuija ne kudi Nyuma Munena anyi?

27 Ne wakamba ne: Eyowa.

28 Ne Amona wakamba ne: ki Nzambi awu. Ne Amona wakamuambila kabidi ne: Udi witabuija ne Nyuma Munena ewu, udi muikala Nzambi, wakafuka bintu bionsu bidi mu diûlu ne pa buloba anyi?

29 Ne wakamba ne: Eyowa, ndi ngitabuija ne wakafuka bintu bionsu bidi pa buloba; kadi ntshiena mumanya diûlu to.

30 Ne Amona wakamuambila ne: Diûlu didi muaba udi Nzambi usombela ne banjelu benda bansantu bonsu.

31 Ne mfumu Lamoni wakamba ne: Nkulu kua buloba anyi?

32 Ne Amona wakamba ne: Eyowa, ne udi utangidila bana ba bantu bonsu panshi; ne udi mumanya meji ne majinga onsu a mutshima; bualu nku tshianza tshienda bivua bionsu bifukibua kumbukila ku mbangilu.

33 Ne mfumu Lamoni wakamba ne: Ndi ngitabuija bintu bionsu ebi biwudi muamba. Udi mutumibua kudi Nzambi anyi?

34 Amona wakamuambila ne:

Ndi muntu; ne muntu ku mba-ngilu uvua mufukibua ku tshimfuanyi tshia Nzambi, ne ndi mubikidibua Nyuma wenda wa Tshijila bua kulongesha bintu ebi kudi bantu aba, bua kufikishibuabu ku dimanya dia tshidi tshiakana ne tshilelela;

35 Ne tshitupa tshia ndambu wa Nyuma ewu udi munda muanyi, udi umpesha dimanya, ne kabidi bukola, bilondeshila ku ditabuija dianyi ne majinga anyi adi a kudi Nzambi.

36 Mpindiewu pakamba Amona mēyi â, wakabangila katshia ku bufuki bua buloba, ne kabidi bufuki bua Adama, ne wakamuambila bintu bionsu bidi bitangila dipona dia muntu, ne wakamulondela ne wakamuleja miandiku ne mifundu ya tshijila ya bantu, ivua miambibua kudi bambi, tô ne ku tshikonde tshiakumbuka tatuabu, Lehi, ku Yelushalema.

37 Ne wakabalondela kabidi (bualu bivua bilondeshila muvua mfumu ne basadidi benda basua) ngendu yonsu ya bata-tuabu mu tshipela, ne makenga abu onsu akapetakanabu nawu bua nzala ne nyota, ne mudimu wabu mukola, ne makuabu onsu avua kâyi ajika to.

38 Ne wakabalondela kabidi buntombonji bua Lamana ne Lemuele, ne bana ba Yishemaela, eyowa, wakabalondela buntombonji buabu bonsu; ne wakabumvuija miandiku ne mifundu yonsu katshia ku tshikonde

tshiakumbuka Lehi ku Yelushalema tô ne ku tshikonde etshi.

39 Kadi ebi ki mbionsu to; bualu wakabumvuija dilongolola dia disungila, divua dilongolodibua kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba; ne wakabamanyisha kabidi bitangila dilua dia Kilisto, ne wakabamanyisha midimu yonsu ya Mukalenga.

40 Ne biakalua ne kunyima kua kuambaye bintu bionsu ebi, ne kubiumvuija mfumu, ne mfumu wakitabuija mēyi enda onsu.

41 Ne wakabanga kuela lubila kudi Mukalenga, wamba ne: Ô Mukalenga, fua lusa; bilondeshila ku lusa lueba lua bungu luwuvua nalu kudi bantu ba Nefi, ngumvuila lusa, mema, ne bantu banyi.

42 Ne mpindiewu, pakambaye nanku, wakapona pa buloba, bu uvua mufua.

43 Ne biakalua ne basadidi benda bakamuangata ne bakaya nenda kudi mukaji wenda, ne bakamuladika pa bulalu; ne wakashala bu ne uvua mufua bua mutantshi wa matuku abidi ne butuku bubidi; ne mukaji wenda, ne bana benda ba baluma, ne bana benda ba bakaji bakamudila, ku mushindu wa Bena Lamana, badilakana bikola bua dijimina dienda.

SHAPITA 19

Lamoni udi upeta bukenka bua moyo wa kashidi ne udi umona Musungidi—Bantu ba mu nzubu

muenda badi batuka mikendi, ne ba bungi badi bamona banjelu—Mukalenga udi ukuba Amona ku tshishima—Udi utambuisha ba bungi ne udi ushikika ekelezia munkatshi muabu. Pabuipi ne 90 k.d.K.

NE biakalua ne kunyima kua matuku abidi ne butuku bubidi bakavua pabuipi ne kuambula tshitalu tshienda ne kutshiteka mu lukita, luvuabu bibaka bua kipatshila ka kujika bafua babu.

2 Mpindiewu bualu mukaji wa mfumu mumvua lumu lua Amona, bua nanku wakatuma muntu ne wakajinga ne alua ku-diye.

3 Ne biakalua ne Amona wake-nza muvuaye mumutumina mu-kenji, ne ne wakalua kudi mukaji wa mfumu, ne wakajinga bua ku-manya tshivuaye musua ne enza.

4 Ne wakamuambila ne: Basadidi ba bayanyi bavua bammanyisha ne udi muambi wa Nzambi munsantu, ne udi ne bu-kola bua kuenza malu a dikema a bungi mu dina dienda;

5 Bua nanku, bu biobi nanku, ndi musua ne ubuela ne umona bayanyi, bualu ukadi mulala pa bulalu buenda bua mutantshi wa matuku abidi ne butuku bubidi; ne banga badi bamba ne kena mufua to, kadi bakuabu badi bamba ne udi mufua ne udi unun-ka, ne uvua ne tshia kutekibua mu lukita; kadi buanyi mema, kundi kena ununka to.

6 Mpindiewu, etshi ki tshivua Amona ujinga, bualu uvua

mumanya ne mfumu Lamoni uvua ku bukôkeshi bua bukola bua Nzambi; uvua mumanya ne Nzambi uvua muikala umbusha ku meji enda tshibuikilu tshibui-tshidila tshia dipanga ditabuija, ne bukenka buvua bukenkesha meji enda, buvua bukenka bua butumbi bua Nzambi, buvua bu-kenka bua dikema bua buimpa buenda—eyowa, bukenka ebu buakafila disanka dia bungi mu anyima wenda, ne kunyima, di-vuba dia midima diakumbuka, ne bukenka bua moyo wa kashidi buakatema mu anyima wenda, eyowa, wakamanya ne buvua butûta mubidi wenda wa tshifu-kilu, ne uvua muambudibua kudi Nzambi—

7 Bua nanku, tshivua mukaji wa mfumu ujinga kudiye tshivua di-jinga dienda kabidi. Ki bualu wa-kaya mu bua kumona mfumu bu muvua mukaji wa mfumu ujinga kudiye; ne wakamona mfumu, ne wakamanya ne kavua mufua to.

8 Ne wakambila mukaji wa mfumu ne: Kena mufua to, kadi udi muladika kudi Nzambi, ne malaba neajuka kabidi; bua nan-ku kumujiki to.

9 Ne Amona wakamuambila ne: Udi witabuija etshi anyi? Ne wa-kamuambila ne: ntshiena mupeta njadikilu to pa kumbusha diyi dieba, ne diyi dia basadidi betu; nansha nanku ndi ngitabuija ne nebienzeka bu muwambi.

10 Ne Amona wakamuambila ne: Udi mubeneshibua bua bualu bua ditabuija dieba dipita; ndi

nkuambila, mukaji, kakutu kuanji kuikala ditabuija dinena nanku awu munkatshi mua bantu bonsu ba Nefi to.

11 Ne biakalua ne wakatangila bulalu bua bayenda, katshia ku tshikonde atshi mena tô ne ku tshikonde atshi pakatshiabu tshivua Amona muamba ne neajuka.

12 Ne biakalua ne wakajuka, bilondeshila ku mêyi a Amona; ne bu muakajukaye, wakôlola tshianza tshienda kudi mukaji, ne kuamba: Dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi, ne udi mubeshibua.

13 Bualu bushuwa bu muwudi ne moyo, mona, ndi mu mona Musungidi wanyi; ne nealua, ne nealedibua kudi mukaji, ne neasungila bantu bonsu badi bitabuija mu dîna dienda. Mpindiewu, pakambaye mêyi â, mutshima wenda wakuwula munda muenda, ne wakadishinda panshi kabidi ne disanka; ne mukaji wa mfumu wakadishinda penda panshi, bualu uvua mutûtshika kudi Nyuma.

14 Mpindiewu, pakamona Amona Nyuma wa Mukalenga muitshikijibua bilondeshila ku masambila enda pa mutu pa Bena Lamana, bana babu, bavua bikala tshiena bualu tshia madilu a bungu munkatshi mua Bena Nefi, anyi munkatshi mua bantu ba Nzambi bonsu bua malu mabi abuna ngikadilu yabu, waka-pona pa binu bienda ne wakabanga kupumuna anyima wenda mu disambila kudi Nzambi ne

mu dimusakikidila bua bivua ye muenzela bana babu; ne uvua mutûtshika kabidi ne disanka; ne nanku busatu buabu bonsu bakadishinda panshi.

15 Mpindiewu, pakamona basadidi ba mfumu ne bavua bapona panshi, bakabanga pabu kubila kudi Nzambi, bualu ditshina dia Mukalenga diakalua kudibu pabu, bualu bobu ki bimanayina kumpala kua mfumu ne bakamujadikila bitangila bukola bunena bua Amona.

16 Ne biakalua ne bakabila dîna dia Mukalenga, ne bukola buabu, mena tô ne pakaponabu bonsu pa buloba, amu pa kumbusha mukaji umua wa ku bantu bakaji ba Bena Lamana, muena dîna divua ne Abishi, ne uvua mukudimuna moyo kudi Mukalenga kukavu bidimu bia bungu, bua tshimônny tshia ta-tuenda—

17 Nanku, bualu uvua mukudimuna moyo kudi Mukalenga, ne kavua muanji kubumanyisha muntu to, bua nanku, pakamonaye ne basadidi ba Lamoni bonsu bavua bapona pa buloba, ne pakamonaye kabidi ne musadidi wenda mukaji, mukaji wa mfumu, ne mfumu, ne Amona bavua balala bôlologa pa buloba, wakamanya ne buvua bukola bua Nzambi; ne wakatshinka ne edi divua diba dia kumanyisha bantu tshivua tshienzeka munkatshi muabu, ne kumona kua bualu ebu kuvua bua kubitabuijijila bukola bua Nzambi, bua

nanku wakanyema ku nzubu ne ku nzubu, ubumanyisha bantu.

18 Ne bakabanga kudisangisha pamua ku nzubu wa mfumu. Ne kuakalua musumba wa bantu, ne bakakema pakamonabu mfumu, ne mukaji wa mfumu, ne basadidi babu balala bôloloka panshi, ne bavua bonsu balala bôlolokapu bu ne bavua bafua; ne bakamona kabidi Amona, ne monayi, uvua Muena Nefi.

19 Ne mpindiewu bantu bakabanga kunungana munkatshi muabu nkayabu; bamua bamba ne tshivua bubi bunena buvua bubaluilu, anyi buluilu mfumu ne nzubu wenda, bualu wakalekela ne Muena Nefi ashala mu bulaba.

20 Kadi bakuabu bakabatandisha, bamba ne: Mfumu mmulua ne bubi ebu pa mutu pa nzubu wenda, bualu wakashipa basadidi benda bakatangalajija bisumbu bia bimuna biabu ku mâyi a Sebuse.

21 Ne bakabatandisha kabidi kudi bantu bavua bimana ku mâyi a Sebuse ne bakatangalaja bisumbu bia bimuna bia mfumu, bualu bakafikila Amona tshiji bua bungi bua bana babu baka-shipaye ku mâyi a Sebuse, pavuaye usungidila bisumbu bia bimuna bia mfumu.

22 Mpindiewu, umua wabu, muena muanabu uvua Amona mushipa ne muela wenda wa mvita, bualu wakafikila Amona tshiji menamena, wakatula muela wenda wa mvita ne wakasemena kumpala bua ku ulekelela pa

Amona, bua kumushibeya; ne pakajulaye muela wa mvita bua kumutûtaye, monayi, wakapona mufua.

23 Mpindiewu tudi tumona ne kabavua mua kushipa Amona to, bualu Mukalenga wakambila Mosiya, tatuenda ne: Nemuepelesha, ne nebimuenzekela bilondeshila ku ditabuija dieba—bua nanku, Mosiya wakamushiya kudi Mukalenga.

24 Ne biakalua ne pakamona musumba wa bantu ne muntu uvua mujula muela wa mvita bua kushipa Amona uvua mupona mufua, bôwa buakakuata bonsu, ne kabakakima kuela bianza biabu bua kumulenga anyi nansha umua wa ku bavua bapona to; ne bakabanga kukema kabidi munkatshi muabu ne tshinyi tshivua mua kuikala tshiena bualu tshia bukola bunena ebu, anyi ntshinyi tshivua bintu biosu ebi bisua kuamba.

25 Ne biakalua ne kuvua ba bungi munkatshi muabu bakamba ne Amona uvua Nyuma Munena, ne bakuabu bakamba Nyuma Munena uvua mumutuma;

26 Kadi bakuabu bakabatandisha bonsu, bamba ne uvua tshikulukuku, tshitumbua kudi Bena Nefi bua kubamuenesha mpaji.

27 Ne kuvua bamua bakamba Amona uvua mutumbua kudi Nyuma Munena bua kubata-tshisha bua malu mabi abu; ne Nyuma Munena ki uvua ulama Bena Nefi diba dionsu, uvua diba dionsu ubapatuisha mu bianza

biabu; ne bakamba ne tshivua Nyuma Munena ewu uvua mu-shipa ba bungi menamena ba ku bana babu, Bena Lamana.

28 Ne nanku dikokangana diakabanga kuikala dikola menamena munkatshi muabu. Ne pavuabu nanku bakokangana, musadidi mukaji, uvua muenza ne musumba wa bantu badisangisha pamua, wakalua, ne wakanyingalala menamena pakamonaye dikokangana divua munkatshi mua musumba wa bantu, eyowa, tō ne ku dimatshisha dia binsonji.

29 Ne biakalua ne wakaya ne wakakuata mukaji wa mfumu ku tshianza, ne pamuapa uvua mua kumujula panshi; ne ne katataka pakalengaye tshianza tshienda wakajuka ne wakimana pa makasa enda, ne wakabila ne diyi dikola, wamba ne: Ô Yezu mubeneshibua, udi mumpandisha ku ngena udi utshingisha bikola! Ô Nzambi mubeneshibua, ufuila bantu aba lusa!

30 Ne pakambaye nanku awu, wakakuatakaja bianza bienda, bualu uvua muwula ntenta ne disanka, ne wakamba mêyi a bungi avuabu kabayi bumvua to; ne pakenzaye nanku awu, wakakuata mfumu Lamoni ku tshianza, ne monayi wakajuka ne wakimana pa makasa enda.

31 Ne yeya, katataka, pakamonaye dikokangana divua munkatshi mua bantu benda, wakasemena ne wakabanga kubatandisha, ne kubalongesha mêyi

avuaye mumvua afuma mukana mua Amona; ne bonsu bakumvua mêyi enda bakitabuija, ne bakakudimuna moyo kudi Mukalenga.

32 Kadi kuvua ba bungi munkatshi muabu bavua babenga kuteleja mêyi enda; bua nanku bakendela wabu njila.

33 Ne biakalua ne pakajuka Amona wakabalongesha penda, ne basadidi ba Lamoni bonsu pabu; ne bonsu bakamanyisha bantu bualu bua momumua—mitshima yabu ivua mishintuluki-bua; ne kabavua kabidi ne dijinga dia kuenza bubi to.

34 Ne monayi, ba bungi bakamanyisha bantu ne bavua bamonana banjelu ne bavua bayukila nabu; ne nanku bavua babambila bintu bia Nzambi, ne bitangila buakana buenda.

35 Ne biakalua ne kuvua ba bungi bakitabuija mêyi abu; ne bonsu bakitabuija bakatambuishibua; ne bakalua bantu bakana, ne bakashikika ekelezia munkatshi muabu.

36 Ne nanku mudimu wa Mukalenga wakatuadija munkatshi mua Bena Lamana; nanku Mukalenga wakabanga kubupumuina Nyuma wenda; ne tudi tumona ne diboku dienda didi diôluela bonsu bakudimuna mutshima ne bitabuija mu dîna dienda.

SHAPITA 20

Mukalenga udi utuma Amona ku Midoni bua kupatuisha bana babu

bavuabu bela mu buloko—Amona ne Lamoni badi basambakena ne tatuenda wa Lamoni udi muikala mfumu ku mutu kua bulaba bonsu—Amona udi wenzeje mfumu mununu ku bukola bua kuitaba dilekedibua dia bana babu. Pabuipi ne 90 k.d.K.

NE biakalua ne pakamanabu kushikika ekelezia mu bulaba ebu, mfumu Lamoni wakajinga Amona aya nenda ku bulaba bua Nefi, bua kumulejaye kudi tatuenda.

2 Ne dîyi dia Mukalenga dia kalua kudi Amona, diamba ne: Kuakubanda ku bulaba bua Nefi to, bualu mona, mfumu neakeba bua kukushipa; kadi neuya ku bulaba bua Midoni; bualu mona, muanenu Alona, ne Muloki kabidi ne Ama badi mu buloko.

3 Mpindiewu biakalua ne pakumvua Amona nanku awu, wakambila Lamoni ne: Mona, muanetu wa baluma ne bana betu badi mu buloko mu Midoni, ne ndi nya bua kubapatuisha.

4 Mpindiewu Lamoni wakambila Amona ne: Ndi mumanya ne ku bukola bua Mukalenga udi mua kuenza bintu bionsu. Kadi mona, nenyaneba ku bulaba bua Midoni; bualu mfumu wa ku bulaba bua Midoni, muena dîna ne Antiomono, udi mulunda wanyi; bua nanku ndi nya ku bulaba bua Midoni, bua mema kubomba mfumu wa bulaba, ne neapatula bana benu mu buloko. Mpindiewu Lamoni wakamuambila

ne: Nganyi wakuambidi ne bana benu badi mu buloko?

5 Ne Amona wakamuambila ne: Muntu nansha umua kena mungambila to, amu pa kumbusha Nzambi; ne uvua mungambila ne—Ndâku ne patuisha bana benu, bualu badi mu buloko mu bulaba bua Midoni.

6 Mpindiewu pakumvua Lamoni nanku awu, wakenzeje ne basadidi benda balongolola tubalu tuenda ne makalu enda.

7 Ne wakambila Amona ne: Luaku, nempueka neba ku bulaba bua Midoni, ne aku nensengelela mfumu bua apatula bana benu mu buloko.

8 Ne biakalua ne pavua Amona ne Lamoni benza luendu koku, bakasambakena ne tatuenda wa Lamoni, uvua mfumu ku mutu kua bulaba bonsu.

9 Ne monayi, tatuenda wa Lamoni wakamuambila ne: Bua tshinyi kuvua mulua ku biakudia binena mu dituku dinena adi pamvua mulongoluela bana banyi ba baluma, ne bua bantu banyi biakudia binena to?

10 Ne wakamba kabidi ne: Udi uya penyi ne Muena Nefi ewu, udi muikala umua wa ku bana ba muena mafi?

11 Ne biakalua ne Lamoni wakamuambila kuvuaye uya, bualu uvua utshina bua kumufikisha tshiji.

12 Ne wakamuambila kabidi tshiena bualu tshionsu tshivua tshimushadisha mu bukalenga buenda, bua ne kavua muya

kudi tatuenda bua bidia binena bivuaye mulongolola to.

13 Ne mpindiewu pakamulondela Lamoni bintu bionsu ebi, monayi, wakakema, pakumona ne tatuenda wakamufikila tshiji, ne wakamba ne: Lamoni, udi uya kupatuisha Bena Nefi aba, badi bikala bana ba muena mafi. Mona, wakanyenga bintu kudi batatueto; ne mpindiewu bana benda badi pabu balua munkatshi muetu bua ne, ku budimu buabu ne mafi dishima diabu, batudinga, bua ne bobu pabu batunyenga bintu bietu.

14 Mpindiewu tatuenda wa Lamoni wakamupesha mukenji ne ashipa Amona ku muela wa mvita. Ne wakamupesha mukenji kabidi ne kayi ku bulaba bua Midoni to, kadi ne apingana nenda ku bulaba bua Yishemaela.

15 Kadi Lamoni wakamuambila ne: Ntshiakushipa Amona to, anyi ntshiakupingana ku bulaba bua Yishemaela nansha, kadi ndi nya ku bulaba bua Midoni bua kulekelesha bana babu ne Amona, bualu ndi mumanya ne badi bantu bakana ne bambi bansantu ba Nzambi mulelela.

16 Mpindiewu pakumvua tatuenda mēyi â, wakamufikila tshiji, ne wakatula muela wenda wa mvita bua kumutūtaye panshi.

17 Kadi Amona wakasemena ne wakamuambila ne: Mona, kushipi muaneba to; nansha nanku, bidi bimpa kupita bua yeya kupa pamutu peba, bualu mona,

udi mukudimuna mutshima ku mibi yenda; kadi bu wewa mu-fua diba edi, ne tshiji tshieba, anyima weba kena mua kupandishibua to.

18 Ne kabidi, bidi bikengedi-bua ne ulekela; bualu bu wewa mushipa muaneba, bualu kena ne bualu to, mashi enda neabila ku buloba kudi Mukalenga, Nzambi wenda, bua disombuela dilua pa mutu peba: ne pamuapa neujimija anyima weba.

19 Mpindiewu pakamuambila Amona mēyi â, wakamuandamuna, wamba ne: Ndi mumanya ne mema mushipa muananyi, ne ndi mmatshisha mashi adi kâyi ne bualu to; bualu wewa ki udi mukeba bua kumufuisha.

20 Ne wakôlola tshianza tshienda bua kushipa Amona. Kadi Amona wakakandamena mitûtu yenda ne wakamutûta kabidi pa diboku ne kavua kabidi mua kudienzela to.

21 Mpindiewu pakumona mfu-mu Amona uvua mua kumushipa, wakabanga kusengelela Amona bua kuepelesha moyo wenda.

22 Kadi Amona wakajula muela wenda wa mvita, ne wakamuambila ne: Mona, nenkutûta pa kumbusha wewa munganyishila ne bana betu bapatudibua mu bu-loko.

23 Mpindiewu mfumu, bualu uvua utshina bua kujimija moyo wenda, wakamba ne: Wewa mungepelesha, nenkupesha tshion-su tshiwalonga, nansha tô ne

ku tshia bibidi tshia bukalenga buanyi.

24 Mpindiewu pakamona Amona ne uvua muenzeja mfumu mununu bilondeshila ku dijinga dienda, wakamuambila ne: Wewa muanyisha ne bana betu bapatudibua mu buloko, ne kabidi ne Lamoni alama bukalenga buenda, ne kuikadi nenda bibi to, kadi wanyisha ne enza bilondeshila ku majinga enda bitangila tshionsu tshidiye wela meji, apu nenkuepelesha; tshianana nenkutûta panshi.

25 Mpindiewu pakamba Amona mēyi â, mfumu wakabanga kusanka bua moyo wenda.

26 Ne pakamonaye ne Amona kavua ne dijinga dia kumushipa to, ne pakamonaye kabidi dinanga dinena divuaye nadi bua muanenda Lamoni, wakakema menamena, ne wakamba ne: Bualu ebi ki bionsu biwudi mujinga, ne ndekela bana benu, ne nganyisha muananyi wa baluma Lamoni alama bukalenga buenda, mona, nenkuanyishila ne muananyi alama bukalenga buenda kubangila diba edi ne bua kashidi; ne ne tshiakumu-kôkesha kabidi nansha—

27 Ne nenkuanyishila kabidi ne bana benu bapatudibua mu buloko, ne wewa ne bana benu nulua kundi, mu bukalenga buanyi; bualu nengikala ne dijinga dikola dia kukumona. Bualu mfumu uvua mukema bikola bua mēyi avuaye muakula, ne kabidi bua mēyi avua muanenda

wa baluma, Lamoni, muakula, bua nanku uvua ujinga kuyilonga.

28 Ne biakalua ne Amona ne Lamoni bakatungunuka ne luendu luabu ku bulaba bua Midoni. Ne Lamoni wakasuibua ku mesu a mfumu wa mu bulaba; bua nanku bakapatula bana babu ne Amona mu buloko.

29 Ne pakabamona Amona wakanyingalala menamena, bualu monayi bavua butaka, ne makoba abu avua mûvuluka menamena bualu bavua babasuika ne mionji mikola. Ne bavua bafua ne nzala, nyota, ne mishindu yonsu ya ntatu; nansha nanku bavua bena ditukija mu makenga abu onsu.

30 Ne, bu muakenzekabi, tshivua wabu mpukapuka muakaponabu mu bianza bia bantu bapapa bikola ne ba nshingu mîminyina; bua nanku bakabenga kuteleja mēyi abu, ne bakabipata, ne bakatûta, ne bakabalondakaja ku nzubu ne nzubu, ne ku muaba ne ku muaba, tô ne muakafikabu ku bulaba bua Midoni; ne aku bakabakuata ne bakabela mu buloko, ne bakabasuika ne mionji mikola, ne bakabalama matuku a bungi mu buloko, ne bakapatuishi bua kudi Lamoni ne Amona.

Mulubu wa diyisha dia Alona, ne Muloki, ne bana babu, kudi Bena Lamana.

Shapita 21 tô ne wa ku 25.

SHAPITA 21

Alona udi ulongesha Bena Amaleki bitangila Kilisto ne Bupikudi buenda—Badi bela Alona ne bana babu mu buloko ku Midoni—Kunyima kua dipatuishibu adiabu, badi balongesha mu nsunagoga yabu ne badi bakudimuisha ba bungi moyo—Lamoni udi upesha bantu ba mu bulaba bua Yishemaela budisuila bua ntendelelu. Pabuipi ne 90-77 k.d.K.

MPINDIEWU pakashiyangana Amona ne bana babu ku mikalu ya bulaba bua Bena Lamana, monayi Alona wakâsa luendu mutangila ku bulaba buvua Bena Lamana babikila ne Yelushalema, babubikila mu dîna dia bulaba bua diledibua dia batatuabu; ne buvua kula, bukuatangana ne mikalu ya Molomo.

2 Mpindiewu Bena Lamana ne Bena Amaleki ne bantu ba Amulona bavua bibaka tshimenga tshinena, tshivua tshibikidibua ne Yelushalema.

3 Mpindiewu Bena Lamana buabu nkayabu bavua bapapa menamena, kadi Bena Amaleki ne Bena Amulona batshivua bapapa kupita; bua nanku bakapapishisha Bena Lamana mitshima yabu, bua ne bakolakana mu bubi ne mu malu mapita bubi abu.

4 Ne biakalua ne Alona wakalua ku tshimenga tshia Yelushalema, ne diambedi wakabanga kuyisha kudi Bena Amaleki. Ne wakabanga kubayisha mu nsunagoga yabu, bualu bavua bibaka nsunagoga yabu bilondeshila

mulongu wa Bena Neholo; bualu Bena Amaleki ne Bena Amulona ba bungi bavua bikala bilondeshila mulongu wa Bena Neholo.

5 Bua nanku, bu muvua Alona ubuela munda mua umua wa nsunagoga yabu bua kuyisha bantu, ne pavuaye wakula kudibu, monayi, Muena Amaleki umua wakajuka ne wakabanga kukokangana nenda, wamba ne: Atshi ntshinyi tshiwudi ujadika? Uvua mumona muanjelu anyi? Bua tshinyi banjelu kabena batumuenekela to? Mona bantu aba pabu bakana bu mudi bantu beba anyi?

6 Udi wamba kabidi ne, netufua, pa kumbusha tuetu bakudimuna mutshima. Munyi muwudi mumanya meji ne dijinga dia mitshima yetu? Munyi muwudi mumanya ne tudi ne tshia kukudimuna mutshima? Munyi muwudi mumanya ne katuena bantu bakana to? Mona, tuvua bibaka bitendelelu, ne tudi tudisangisha pamua bua kutendelela Nzambi. Tudi tuitabuija ne Nzambi neapandisha bantu bonsu.

7 Mpindiewu Alona wakamua mbila ne: Udi witabuija Muana wa Nzambi nealua bua kusungila bukua bantu ku mibi yabu anyi?

8 Ne muntu ewu wakamua mbila ne: Katuena tuitabuija ne udi mumanya tshintu nansha tshimua tshia buena atshi to. Katuena tuitabuija ngikadilu misenji eyi to. Katuena tuitabuija ne udi mumanya bintu bitshilua lua to, anyi katuena tuitabuija

ne batatueba ne kabidi batatueta bavua bamanya bitangila bintu bivuabu bakula, bitangila bitshilualua to.

9 Mpindiewu Alona wakabanga kubunzuluilu mifundu ya Nzambi bitangila dilua dia Kilisto, ne kabidi bitangila dibika dia bafua, ne ne kakuvua mua kuikala disungila bua bukua bantu to pa kumbusha ku lufu ne kukengeshibua kua Kilisto, ne bupikudi bua ku mashi enda.

10 Ne biakalua ne pakabangaye kubumvuija bintu ebi bakamufikila tshiji, ne bakabanga kumuseka; ne bakabenga kuteleja mêyi avuaye wamba.

11 Bua nanku, pakamonaye ne bakabenga kuteleja mêyi enda, wakumbuka mu nsunagoga yabu, ne wakalua ku musoku uvuabu babikila ne Ani-Anti, ne aku wakasangana Muloki ubayisha dîyi; ne kabidi Ama ne bana babu. Ne bakakokangana ne ba bungi bua dîyi.

12 Ne biakalua ne bakamona ne bantu bavua kupapisha mitshima yabu, bua nanku bakumbuka ne bakalua ku bulaba bua Midoni. Ne bakayisha dîyi kudi ba bungi, ne bakesa bakitabuija mêyi akalongeshabu.

13 Nansha nanku, bakakuata Alona ne bungi kampanda bua bana babu ne bakabela mu buloko, ne bashadila babu bakanyema bulaba bua Midoni batangila ku bitupa bia ku mpe nga yonsu.

14 Ne bakelabu mu buloko abu

bakamona makenga a bungi, ne bakapatuishibua kudi tshianza tshia Lamoni ne Amona, ne bakadishibua ne bakavuadishibua bilamba.

15 Ne bakaya kabidi bua kumanyisha dîyi, ne bakapatuishibua nanku bua musangu wa kumpala mu buloko; ne ki muvuabu bake nga nanku.

16 Ne bakaya konsu kuakabalombola Nyuma wa Mukalenga, bayisha dîyi dia Nzambi mu nsunagoga yonsu ya Bena Amaleki, anyi mu disangisha dionsu dia Bena Lamana muvuabu bayisha ne babuela.

17 Ne biakalua ne Mukalenga wakabanga kubabenesha, mua ne bakaluishia ba bungi ku dimanya dia bulelela; eyowa, bakitabuija ba bungi bitangila mibi yabu, ne bitangila ngikadilu ya batatuabu ne kayivua miakana to.

18 Ne biakalua ne Lamoni ne Amona bakafuma ku bulaba bua Midoni batangila ku bulaba bua Yishemaela, buvua buikala bulaba bua bupianyi buabu.

19 Ne mfumu Lamoni kakuleleka ne Amona amusadila, anyi ikala musadidi wenda to.

20 Kadi wakibakishisha nsunagoga ya bungi mu bulaba bua Yishemaela; ne wakasangishisha bantu benda pamua, anyi bantu bavua ku bukalinga buenda.

21 Ne bakasanka buabu, ne wakalongesha malu a bungi. Ne wakabamanyisha kabidi ne bavua bantu bavua ku bukôkeshi buenda, ne bavua bantu

badikadila, ne bavua badikadila ku makengeshibua a kudi mfumu, tatuenda; bualu tatue-nda uvua mumuanyishila ne akôkesha pa mutu pa bantu bavua mu bulaba bua Yishemaela, ne mu bulaba bonsu bua ku mpe-nga yonsu.

22 Ne wakabamanyisha kabidi ne bavua ne budisuila bua kutendelela Mukalenga Nzambi wabu bilondeshila ku majinga abu, muaba onsu uvuabu, bu biobi bikala mu bulaba buvua ku bukôkeshi bua mfumu Lamoni.

23 Ne Amona wakayisha bantu ba mfumu Lamoni; ne biakalua ne wakabalongesha bintu bionsu bitangila bintu bia buakana. Ne wakabakankamija dituku dionsu, ne dinanukila dionsu; ne bakateya ntema ku ðiyi dienda, ne bavua ne lukunukunu mu dilama dia mikenji ya Nzambi.

SHAPITA 22

Alona udi ulongesha tatuenda wa Lamoni bitangila bufuki, dipona dia Adama, ne dilongolola dia disungila mu njila wa Kilisto—Mfumu ne nzubu wenda yonsu badi baki-dimunyi moyo—Ditapulula dia bulaba munkatshi mua Bena Nefi ne Bena Lamana didi diumvuijibua. Pabuipi ne 90–77 k.d.K.

MPINDIEWU, bu muvua Amona utungunuka kulongesha bantu ba Lamoni nanku, netupingana ku mulubu wa Alona ne bana babu; bualu kunyima kua mu- mbuka ku bulaba bua Midoni

Nyuma wakumulombola bulaba bua Nefi, mena ku nzubu kua mfumu uvua ku mutu kua bulaba bonsu pa kumbusha bulaba bua Yishemaela; ne uvua tatue-nda wa Lamoni.

2 Ne wakabuela kudiye mu nzubu wa mfumu, ne bana babu, ne wakinama kumpala kua mfumu, ne wakamuambila ne: Mona, Ô mfumu, tudi bana babu ne Amona, uwuvua mupa- tuisha mu buloko.

3 Ne mpindiewu, Ô mfumu, biwepelesha mioyo yetu, netui- kala basadidi beba. Ne mfumu wakamba kudibu: Jukayi, bualu nenupesha mioyo yenu, ne ntshiakulekela ne nuikala basa- didi banyi to; kadi nendomba bikola ne nundongesha, bualu mvua musumpakana kakesa mu meji bua lusa ne mushinga wa mêyi a muanenu wa baluma Amona; ne ndi njinga bua ku- manya bua tshinyi kena mulua nuenu ku Midoni to.

4 Ne Alona wakambila mfumu ne: Mona, Nyuma wa Mukale- nga mmumubikila ku muaba mu- kuabu; udi muya ku bulaba bua Yishemaela, bua kulongesha ba- ntu ba Lamoni.

5 Mpindiewu mfumu waka- bambila ne: Etshi ntshinyi tshi- nuambi bitangila Nyuma wa Mukalenga? Monayi, etshi ki tshintu tshidi tshimpampakaja.

6 Ne kabidi, etshi ntshinyi tshi- vua Amona muamba ne: Biwaku- dimuna mutshima neupandibua, ne biwabenga kukudimuna

mutshima, newimanshibua ku dituku dia ndekelu?

7 Ne Alona wakamuandamuna ne wakamuambila ne: Udi wita-buija ne kudi Nzambi anyi? Ne mfumu wakamba ne: Ndi mumanya ne Bena Amaleki badi bamba ne kudi Nzambi, ne ndi mubanyishila ne bibaka bitendelelu, bua kudisangishabu pamua bua ku mutendelelabu. Ne mpi-ndiewu pawikala wamba ne kudi Nzambi, mona nengitabuija.

8 Ne mpindiewu pakumvua Alona nanku awu, mutshima wenda wakabanga kusanka, ne wakamba ne: Mona, bushuwa amu bu muwudi ne moyo, Ô mfumu, kudi Nzambi.

9 Ne mfumu wakamba ne: Nzambi udi Nyuma Munena awu wakapatula batatueto ku bulaba bua Yelushalema anyi?

10 Ne Alona wakamuambila ne: Eyowa, udi Nyuma Munena awu, ne wakafuka bintu bionsu mu diûlu ne pa buloba. Udi wita-buija nanku anyi?

11 Ne wakamba ne: Eyowa, ndi ngitabuija ne Nyuma Munena wakafuka bintu bionsu, ne ndi njinga ne ungambila bitangila bintu bionsu ebi, ne nengitabuija miaku yeba.

12 Ne biakalua ne pakamona Alona ne mfumu neitabuija mêyi enda, wakabanga katshia ku bu-fuki bua Adama, ubadila mfumu mifundu ya Nzambi—mua kafuka Nzambi muntu ku tshimfuanyi tshienda, ne Nzambi wakamupesha mikenji, ne muntu

wakapona bua kusambuka kuenta kua mikenji.

13 Ne Alona wakumvuija mifundu ya Nzambi katshia ku bu-fuki bua Adama, umumvuija dipona dia muntu, ne ngikadilu wenda wa mu mubidi ne kabidi dilongolola dia disungila, divua dilongolodibua kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba, ku njila wa Kilisto, bua bonsu bitabuija mu dîna dienda.

14 Ne katshia muntu wapona kavua mua kupeta tshintu nansha tshimua yeya nkayenda to; kadi makenga ne lufu lua Kilisto bidi bipikula bua mibi yabu, ku njila wa ditabuija ne dikudimuna dia mutshima, ne nanku ne nanku; ne udi ukosa mionji ya lufu, bua lukita kalutshimunyi to, ne ne kalonda ka lufu nekadînyibua mu ditekemena dia butumbi; ne Alona wakumvuija mfumu bintu bionsu ebi.

15 Ne biakalua ne kunyima kua Alona mumumvuija bintu ebi, mfumu wakamba ne: Nengenza tshinyi bua mema kupeta moyo wa tshiendelela ewu uwudi muamba? Eyowa, ngenza tshinyi bua ne ndedibua kudi Nzambi, ne kuikala ne nyuma mubi ewu mutakula munda muanyi, ne kupeta Nyuma wenda, bua ngikala muwula ntenta ne disanka, bua ntshimanshibu ku dituku dia ndekelu to? Wakamba ne, mona, nembenga bionsu binti nabi, eyowa, ne nendekela bukalinga buanyi, bua kupeta disanka dinena edi.

16 Kadi Alona wakamuambila ne: Wewa ujinga tshintu etshi, wewa muinama kumpala kua Nzambi, eyowa, wewa mukudimuna mutshima ku mibi yeba yonsu, ne muinama kumpala kua Nzambi, ne ubikila dîna dienda ne ditabuija, witabuija ne neupeta, pashisha neupeta ditekemeni diwudi ujinga.

17 Ne biakalua ne pakamba Alona mêyi â, mfumu wakinama kumpala kua Mukalenga, binu panshi; eyowa, mena wakadiolola panshi, ne wakabila ne bukitu, wamba:

18 Ô Nzambi, Alona wanga mbidi ne kudi Nzambi; ne bikalaku Nzambi, ne biwikala Nzambi, suaku udimanyisha kundi, ne nendekela mibi yangi yonsu bua kukumanya, ne bua ne mmona mua kujudibua ku bafua, ne kupandishibua ku dituku dia ndekelu. Ne mpindiewu pakamba mfumu mêyi â, wakatshika bu mufua.

19 Ne biakalua ne basadidi benda bakanyema ne bakambila mukaji wa mfumu bionsu bivua bifikila mfumu. Ne wakalua kudi mfumu; ne pakamonaye ne uvua mulala bu ne uvua mufua, ne kabidi Alona ne bana babu bimana bu bavua bikala tshiena bualu tshia dipona dienda, wabafikila tshiji, ne wakapesha basadidi benda, anyi basadidi ba mfumu, mukenji bua babakuata ne babashipa.

20 Mpindiewu basadidi bavua bamona tshiena bualu tshia

dipona dia mfumu, bua nanku kabakakima kutua Alona ne bana babu bianza biabu to; ne baka-sengelela mukaji wa mfumu, bamba ne: Bua tshinyi udi utupesha mukenji ne tushipa bantu aba, bualu mona, umua wabu udi mutupita bukola tuetu bonsu? Bua nanku netupona kumpala kuabu.

21 Mpindiewu pakamona mukaji wa mfumu bôwa bua basadidi wakabanga penda kutshina menamena, ne bumua bualu bubi kabulu kumufikila. Ne wakapesha basadidi benda mukenji ne baya ne babikila bantu, bua bashipa Alona ne bana babu.

22 Mpindiewu pakamona Alona dipangadika dia mukaji wa mfumu, bualu uvua kabidi mumanya dipapisha dia mutshima ya bantu, wakatshina musumba wa bantu kawulu kudisangisha pamua, ne kakulu kuikala dikokangana dinena ne disalu munkatshi muabu; bua nanku wakôlola tshianza tshienda ne wakajula mfumu panshi, ne wakamuambila ne: Juka. Ne wakimana pa makasa enda, bualu wakapetulula bukola buenda.

23 Mpindiewu ebi bivua kumpala kua mukaji wa mfumu ne ba bungi ba ku basadidi. Ne pakamonabu nanku bakakema bikola, ne bakabanga kutshina. Ne mfumu wakasemena, ne wakabanga kubalongesha. Ne wakabalongesha, mu mushindu ne nzubu wenda mujima wakakudimuna moyo kudi Mukalenga.

24 Mpindiewu kuvua musumba

wa bantu uvua mudisangisha pama bua mukenji wa mukaji wa mfumu, ne manunganyi a bungi akabanga kuikala munkatshi muabu bua Alona ne bana babu.

25 Kadi mfumu wakasemena munkatshi muabu ne wakabalongesha. Ne bakatalaja kudi Alona ne bavua nenda.

26 Ne biakalua ne pakamona mfumu ne bantu bakatalaja, wakenzeja ne Alona ne bana babu basemena munkatshi mua musumba wa bantu, ne babayisha dîyi.

27 Ne biakalua ne mfumu wakatuma dimanyisha mu bulaba bonsu, munkatshi mua bantu benda bonsu bavua mu bulaba buenda bonsu, bavua ku bitupa bionsu bia ku mpenga yonsu, buvua buya mena tô ne ku mbuwa, ku esete ne ku wesete, ne buvua mushonyi mukesa wa tshipela muabulula ne bulaba bua Zalahemela, mubangila ku mbuwa wa esete tô ne ku mbuwa wa wesete, ne ku nyunguluilu wa mikalu ya ku muelelu wa mbuwa, ne mikalu ya tshipela tshivua ku node pabuipi ne bulaba bua Zalahemela, kupitshila ku mikalu ya Manti, pabuipi ne mpokolo wa musulu wa Sidona, mubangila ku esete tô ne ku wesete—ne ki muvua Bena Lamana ne Bena Nefi bâbuluka nanku.

28 Mpindiewu tshitupa tshifuba tshia Bena Lamana tshivua tshikala mu tshipela, ne tshivua tshisomba mu ntenta; ne bavua batangalaka mu tshipela ku wesete, mu bulaba bua Nefi;

eyowa, ne kabidi ku wesete kua bulaba bua Zalahemela, ku mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, ne ne ku wesete mu bulaba bua Nefi, mu muaba wa bupianyi bua diambedi bua batatuabu, nanku bivua bikala mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

29 Ne kabidi kuvua Bena Lamana ba bungi ku esete pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, kuvua Bena Nefi babanyemesha. Ne nanku Bena Nefi bavua pabuipi ne kunyunguludibua kudi Bena Lamana; nansha nanku Bena Nefi bavua bangata bitupa bionsu bia ku node kua bulaba buvua mikalu ne tshipela, ku mpokolo wa musulu wa Sidona, kubangila ku esete tô ne ku wesete, ku nyunguluilu wa luseka lua tshipela; ku node, mena tô ne muakaluabu ku bulaba buvuabu babikila ne Buvula.

30 Ne buvua mikalu ne bulaba buvuabu babikila ne Kabutu, bualu buvua buikala kula ku njila wa ku node muvuabu bufika ku bulaba buvua buikala ne bantu ne bubutuka, bena mifuba ituvua batêla, bulaba buakasanganabu kudi bantu ba Zalahemela, bualu buvua muaba wa kumpala wakatulukilabu.

31 Ne bakaluilu aku babanda batangila mua ku sude. Nanku bulaba bua ku buloba bua ku node buvua bubikidibua ne Kabutu, ne bulaba bua ku luseka lua ku sude buvua bubikidibua ne Buvula, ne buvua tshipela

tshivua tshiwula ntenta ne mishindu yonsu ya nyama ya maitu ya mishindu yonsu, ivua tshitupa tshimua tshiyi tshiluila ku bulaba bua ku node bua kukeba biakudia.

32 Ne mpindiewu, bivua mu mutantshi wa dituku dimua ne tshitupa tshia luendu bua Muena Nefi, kulonda njila udi ufuma ku Buvula ne uya ku bulaba bua Kabutu, kumbukila ku mbuwa wa ku esete tô ne ku mbuwa wa ku wesete; ne nanku bulaba bua Nefi ne bulaba bua Zalahemela buvua pabuipi ne kunyungulujibua ne mâyi, ne kuvua tshitupa tshikesa tshia bulaba tshivua pankatshi pa bulaba bua ku node ne bulaba bua ku sude.

33 Ne biakalua ne Bena Nefi bavua basomba mu bulaba bua Buvula, mena kumbukila ku mbuwa wa ku esete tô ne ku mbuwa wa ku wesete, ne nanku, Bena Nefi lungenyi luabu, ne balami babu ne misumba yabu ya basalayi, bakalamina Bena Lamana ku sude, nanku bua kabikadi kabidi ne bulaba bua ku node to, bua kabuwuji bulaba bua ku node to.

34 Bua nanku Bena Lamana kabavua mua kuangata malaba makuabu to, pa kumbusha mu bulaba bua Nefi, ne tshipela tshia ku mpena yonsu. Mpindiewu etshi tshivua tshintu tshia lungenyi bua Bena Nefi—bualu Bena Lamana bavua bena lukuna babu, kabakalekela dibakengeshadiabu ku nseka yonsu to, ne bua bikala kabidi ne ditunga dia

kunyemena ku, bilondeshila ku majinga abu.

35 Ne mpindiewu mema, kunyima kua kuamba nanku, ndi mpingana kabidi ku mulubu wa Amona ne Alona, Omenele ne Himini, ne wa bana babu.

SHAPITA 23

Badi bamanyisha budisuila buantendelelu—Bena Lamana ba ku malaba ne bimenga muanda muteketa bakudimunyi moyo—Badi badinyika ne Bena Anti-Nefi-Lehi ne Nzambi udi ubumbushila mutshipu—Bena Amaleki ne Bena Amulona badi babenga bulelela. Pabuipi ne 90–77 k.d.K.

MONAYI, biakalua ne mfumu wa Bena Lamana wakatuma dimanyisha munkatshi mua bantu benda bonsu, ne kabatu Amona bianza to, anyi Alona, anyi Omenele, anyi Himini, anyi nansha umua wa ku bana babu baya bua kuyisha dîyi dia Nzambi to, mu muaba onsu wikalabu, mu tshitupa tshionsu tshia bulaba buabu.

2 Eyowa, wakatuma muke-nji muela munkatshi muabu, ne kababatu bianza biabu bua kubasuika to, anyi bua kubela mu buloko to; anyi kababatuidi mata to, anyi kababatûtshi to, anyi kababipatshi mu nsunagoga yabu to, anyi kababakumi mfimbu to; anyi kababâshi mabua to, kadi ne njila wa ku nzubu yabu, ne kabidi ku ntempelo yabu, ne ku bitendelelu biabu ikala munzuluka.

3 Ne nanku baya ne bayisha

dîyi bilondeshila ku majinga abu, bualu mfumu uvua muku-dimuna moyo kudi Mukalenga, ne nzubu wenda mujima; bua nanku wakatuma dimanyisha die-nda mu bulaba bonsu kudi bantu benda, bua dîyi dia Nzambi kadipetshi dipumbisha to, kadi bua diya mu bulaba bonsu, ne bantu benda bitabujijibua bitangila ngikadilu mibi ya batatuabu, ne bitabujijibua ne bavua bonsu bana ba muntu, ne kabena bua kushipa bantu to, anyi kupawula to, anyi kuiba to, anyi kuenda masandi to, anyi kuenza mushindu nansha umua wa ubi to.

4 Ne mpindiewu biakalua ne pakatuma mfumu dimanyisha edi, ne Alona ne bana babu bakaya ku tshimenga ne ku tshimenga, ne ku nzubu wa ditendelela umua ne ku mukuabu, bashikika ma'ekelezia, ne bajidila bakuidi ne balongeshi mu bulaba bonsu munkatshi mua Bena Lamana, bua kuyisha ne kulongesha dîyi dia Nzambi munkatshi muabu; ne nanku bakabanga kupeta tshipeta tshinena.

5 Ne bakaluishia binunu bia bantu ku dimanya dia Mukalenga, eyowa, bakaluishia binunu bia bantu ku ditabuija ngikadilu ya Bena Nefi; ne bakabalongesha miandiku ne mambi avuabu babashila mena tô ne ku tshikondu etshi.

6 Ne bushuwa bu mudi Mukalenga ne moyo, bushuwa mena bonsu bakitabuija, anyi bonsu bakaluishibua ku dimanya dia

bulelela, ku diyisha dia Amona ne bana babu, bilondeshila ku nyuma wa dibuluila ne wa buambi, ne bukola bua Nzambi buenza bishima ku njila wabu—eyowa, ndi nnuambila ne, bu mudi Mukalenga ne moyo, bonsu ba ku Bena Lamana bakitabuija diyisha diabu, ne bakakudimuna moyo kudi Mukalenga, kabakapambuka nansha.

7 Bualu bakalua bantu bakana; bakateka biluila bia buntomboji buabu panshi, bualu kabakaluissha kabidi Nzambi to, anyi nansha umua wa ku bana babu to.

8 Mpindiewu, aba ki bavua bakudimuna moyo kudi Mukalenga:

9 Bantu ba Bena Lamana bavua mu bulaba bua Yishemaela;

10 Ne kabidi bamua ba ku bantu ba Bena Lamana bavua mu bulaba bua Midoni;

11 Ne kabidi bamua ba ku bantu ba Bena Lamana bavua mu tshimenga tshia Nefi;

12 Ne kabidi bamua ba ku bantu ba Bena Lamana bavua mu bulaba bua Shiloma, ne bavua mu bulaba bua Shemelona, ne mu tshimenga tshia Lemuele, ne mu tshimenga tshia Shiminiloma.

13 Ne â ki mêna a bimenga bia Bena Lamana bivua bikudimuna moyo kudi Mukalenga; ne ebi ki bobu bakateka panshi biluila bia mvita bia buntomboji buabu, eyowa, biluila biabu bia mvita biabu bionsu; ne bavua bikala bonsu Bena Lamana.

14 Ne Bena Amaleki kabavua

bakudimuna moyo to, amu umua: anyi muntu nansha umua wa Bena Amulona; kadi bakapapisha mitshima yabu, ne kabidi mitshima ya Bena Lamana mu tshitupa tshia bulaba konsu kuvuabu basomba, eyowa, ne misoku yabu yonsu ne bimenga biabu bionsu.

15 Bua nanku, tuatêdi bimenga bia Bena Lamana mua kakudimunabu mutshima ne muakaluabu ku dimanya dia bulelela, ne kukudimuna moyo.

16 Ne mpindiewu biakalua ne mfumu ne bavua bakudimuna moyo wabu bakajinga kuikala ne dîna, bua kudidi babasungulula ku bana babu; bua nanku mfumu wakebeja Alona ne ba bungu ba ku bakuidi babu, bitangila dîna diangatabu pa mutu pabu, bua basunguludibua.

17 Ne biakalua ne bakadibikila dîna ne Bena Anti-Nefi-Lehi; ne bakababikila mu dîna edi ne kabavua kabidi bababikila ne Bena Lamana to.

18 Ne bakabanga kuikala bantu benji ba mudimu bikola; eyowa, ne bavua ne kalolu kudi Bena Nefi; bua nanku, bakabanga diumvuangana nabu, ne mutshipu wa Nzambi kawakabalonda kabidinansha.

SHAPITA 24

Bena Lamana badi babunda bantu ba Nzambi—Bena Anti-Nefi-Lehi badi basankila mu Kilisto ne banjelu badi babakumbula—Badi basungula bua

kukenga lufu pamutu pa kudisungidila—Bena Lamana bapitatshila badi bakudimuna moyo. Pabuipi ne 90–77 k.d.K.

NE biakalua ne Bena Amaleki ne Bena Amulona ne Bena Lamana bavua mu bulaba bua Amulona, ne kabidi mu bulaba bua Helama, ne bavua mu bulaba bua Yelushalema, ne mu tshikosu, mu bulaba bonsu bua ku mpenga yonsu, bavua kabayi bakudimuna moyo to ne bavua kabayi bangata dîna dia Anti-Nefi-Lehi to, Bena Amaleki ne Bena Amulona bakabasonsola ku tshiji kudi bana babu.

2 Ne lukinu luabu buabu luakalua lukola menamena, mena mua ne bakabanga kutombokela mfumu, mu mushindu wa ne bakabenga ne ikala mfumu wabu; bua nanku, bakambula biluilu bua kuluisha bantu ba Anti-Nefi-Lehi.

3 Mpindiewu mfumu wakambikila muanenda wa baluma bukalinga, ne wakmuinyika ne Anti-Nefi-Lehi.

4 Ne mfumu wakafua tshidimu tshina atshi tshiakabanga Bena Lamana kuenza bulongolodi bua mvita bua kuluisha bantu ba Nzambi.

5 Mpindiewu pakamona Amona ne bana babu ne bonsu bavua babanda nenda bulongolodi bua Bena Lamana bua kubutula bana babu, bakatungunuka ku bulaba bua Midiana ne aku Amona wakasambakena ne bana babu bonsu; ne kumbukila aku

bakaya ku bulaba bua Yishe-maela bua kubuelabu mu tshipangu ne Lamoni ne kabidi ne muanabu wa baluma Anti-Nefi-Lehi, bua kumanyabu tshivuabu ne bua kuenza bua kudisungidila kudi Bena Lamana.

6 Mpindiewu kakuvua muntu nansha umua munkatshi mua bantu bonsu bavua bakudimuna moyo kudi Mukalenga wakambula biluila bua kuluisha bana babu to; to, bakabenga mena bua kuenza bulongolodi nansha bu-mua bua mvita; eyowa, ne kabidi mfumu wabu wakabela mukenji ne kabenji to.

7 Mpindiewu, â adi mēyi akambilaye bantu bitangila bualu ebu: Ndi nsakidila Nzambi wanyu, bantu banyu bananga, ne Nzambi wetu munena, mu buimpa buenda, udi mutuma Bena Nefi badi bikala bana betu, kutudi bua kutuyisha, ne kutuitabujija bitangila ngikadilu ya batatueto babi.

8 Ne monayi, ndi nsakidila Nzambi wanyu munena bualu udi mutupesha ndabu wa Nyuma wenda bua kutekesha mitshima yetu, bualu tuakabuella mu malanda ne bana betu aba, Bena Nefi.

9 Ne monayi, ndi nsakidila kabidi Nzambi wanyu, bua ne ku dibuella mu malanda edi, tudi bitabujijibua bitangila mibi yetu ne dishipa dia bantu dia bungi ditudi benza.

10 Ne ndi nsakidila kabidi Nzambi wanyu, eyowa, Nzambi wanyu munena, bualu uvua

mutuanyishila ne tukudimuna mutshima ku bintu ebi, ne uvua kabidi mutubuikidila mibi yetu ne dishipa dia bantu dietu dia bungu bituvua benza, ne uvua mumbusha dipîla ku mitshima yetu, ku njila wa midimu miakana ya Muanenda.

11 Ne mpindiewu monayi, bana betu, bualu bivua bionsu bituvua mua kuenza (bu mutuvua bajimina kupita bukua bantu bonsu) bua kukudimuna mutshima ku mibi yetu ne ku dishipa dia bantu dia bungu bituvua benza, ne bua Nzambi ubiumbusha ku mitshima yetu, bualu ki bionsu bituvua mua kuenza bua kukudimuna mutshima bikumbana kumpala kua Nzambi bua umbusha dipîla dietu—

12 Mpindiewu, bana betu bananga kupita, bualu Nzambi udi mumbusha dipîla dietu, ne miela yetu ya mvita idi milua ikenka, nanku katukuatshishi kabidi miela yetu ya mvita matoba ne mashi a bana betu to.

13 Monayi, ndi nnuambila ne, To, tulamayi miela yetu ya mvita bua kayikuatshi kabidi matoba ne mashi a bana betu to; bualu pamuapa, bituakuatshisha miela yetu matoba kabidi, kayena mua kusukudibua bua kukenkayi kabidi ku mashi a Muana wa Nzambi wetu munena to, âmatshishibua bua bupikudi bua mibi yetu.

14 Ne Nzambi munena uvua mutufuila lusa, ne wakatuman-yisha bintu ebi bua katufu to;

eyowa, ne wakadianjila kutumanyisha bintu ebi, bualu udi munanga anyima yetu bu mudiye munanga bana betu; bua nanku, bua lusa luenda udi utukumbula ku njila wa banjelu benda, bua dilongolola dia lupandu amanyika kutudi mudi kudi nkongu ya bantu idi ilua.

15 Ô, bu mudi Nzambi wetu ne lusa! Ne mpindiewu monayi, bualu ki bionsu bituvua mua kuenza bua kumbusha matoba etu kutudi, ne kukenkesha miela yetu ya mvita, tuyisokokayi bua ishala ikenka, bu mudi bujadiki kudi Nzambi wetu ku dituku dia ndekelu, anyi mu dituku ditui-manyishibua kumpala kuenda bua kulumbuishibua, ne katuenakuatshisha miela yetu ya mvita matoba ne mashi a bana betu to katshia watupesha diyi dienda ne watulengeja nadi.

16 Ne mpindiewu, bana betu, pikala bana betu bakeba bua kutubutula, monayi, netusokoka miela yetu ya mvita, eyowa, mena netuyijika muinshi mula mu buloba, bua ishala ikenka, bu mudi bujadiki ku dituku dia ndekelu ne katuvua bayenzela nansha to; ne pikala bana betu batubutula, monayi, netuya kudi Nzambi wetu ne netupandishibua.

17 Ne mpindiewu biakalua ne pakajikija mfumu mêyi â, ne pakasangila bantu bonsu pamua, bakangata miela yabu ya mvita, ne biluilu bia mvita bionsu bivua bienzela bua dimatshisha dia

mashi a bantu, ne bakabijika muinshi mula mu buloba.

18 Ne bakenza nanku, bualu tshivua ku mesu abu bujadiki kudi Nzambi, ne kabidi kudi bantu, ne kabakuenzela kabidi biluilu bua kumatshisha mashi a bantu to; ne bakenza nanku, bujadika ne benza tshipungidi ne Nzambi pamutu pa kumatshisha mashi a bana babu nebafila mioyo yabu nkayabu; ne pamutu pa kunyenga kudi muanabu nebabapesha; ne pamutu pa kupitshisha matuku abu mu bufuba nebakuata mudimu bikola ne bianza biabu.

19 Ne nanku tudi tumona ne, pakaluishibua Bena Lamana aba ku ditabuija ne dimanya bulelela, bavua bakamakana, ne bavua bua kukenga mena tô ne ku lufu pamutu pa kuenza mibi; ne nanku tudi tudi tumona ne anyi bakajika biluilu biabu bia ditalala, anyi bakajika biluilu bia mvita, bua ditalala.

20 Ne biakalua ne bana babu, Bena Lamana, bakenza bulongolodi bua mvita, ne bakabanda ku bulaba bua Nefi bua kipatshila ka kushipa mfumu, bua kutekabu mukuabu pa muaba wenda, ne kabidi bua kubutula bantu ba Anti-Nefi-Lehi mu bulaba.

21 Mpindiewu pakamona bantu ne bavua balua kubabunda bakaya kusambakana nabu, ne bakinama panshi kumpala kuabu, ne bakabanga kubila dina dia Mukalenga; ne bavua benza nanku awu pakabanga Bena

Lamana kudiela kudibu, ne pakabangabu kubashipa ne muela wa mvita.

22 Ne nanku bu muvuabu kabayi baluangana to, bakashipa tshinunu tshimua ne batanu, ne tudi bamanya ne badi babeneshibua, bualu bavua baya kusomba ne Nzambi wabu.

23 Mpindiewu pakamona Bena Lamana ne bana babu kabavua banyema muela wa mvita to, anyi kabavua bakudimuka ku dia baluma anyi ku dia bakaji to, kadi bavua balala panshi ne bafua, ne bavua basamuna Nzambi pavuabu mena bafua ku muela wa mvita apu—

24 Mpindiewu pakamona Bena Lamana nanku bakalekela kubashipa; ne kuvua ba bungi bavua mitshima yabu miwula munda muabu ne kanyinganyinga bua ba ku bana babu bavua bapona ku muela wa mvita, bualu bavua bakudimuna mutshima ku bintu bivuabu benza.

25 Ne biakalua ne bakimansha biluili biabu bia mvita panshi, ne bakabenga kubiangata kabidi, bualu dishipa dia bantu bakashipabu diakabatonda; ne bakatua binu panshi bu muvua bana babu, batekemena lusa lua aba bavua bambula biluili bua kubashipa.

26 Ne biakalua ne bantu ba bungi kupita bavuabu bashipa bakadisangisha kudi bantu ba Nzambi; ne bavuabu bashipa bavua bantu bakana, bua nanku katuena bua kuela mpata ne bavua bapandishibua to.

27 Ne kakuvua muntu mubi wakashipabu munkatshi muabu to; kadi kuvua bapita tshinunu tshimua bakaluishibua ku dimanya dia bulelela; nanku tudi tumuma ne Mukalenga udi wenza mishindu ya bungi bua lupandu lua bantu benda.

28 Mpindiewu Bena Lamana ba bungi bakashipa bana babu ba bungi bavua Bena Amaleki ne Bena Amulona, ba bungi kupita bavua bikala bilondeshila ku mulongu wa Bena Neholo.

29 Mpindiewu, munkatshi mua bakadisangisha kudi bantu ba Mukalenga, kakuvua nansha bamua bavua bikala Bena Amaleki anyi Bena Amulona, anyi bavua ba mulongu wa Neholo to, kadi bavua tunkanunuina tulelela tua Lamana ne Lemuele.

30 Ne nanku tudi mua kujingulula patoka ne, kunyima kua bantu bengejibua kudi Nyuma wa Nzambi, ne bapeta dimanya dia bungi dia bintu bidi bitangila buakana, ne pashisha bapambuka bua kuya mu mibi ne disambuka dia mikenji, badi balua bapapa kupita, ne nanku ngikadilu wabu udi ulua bubi kupita bu ne kabavua bamanya bintu ebi nansha.

SHAPITA 25

Dibundangana dia mvita dia Bena Lamana didi ditangalaka—Ndelanganyi ya bakuidi ba Noa ifua bu muakamba Abinadi ku Nyuma—Bena Lamana ba bungi badi baku-

dimuna moyo ne badi badisangisha kudi bantu ba Anti-Nefi-Lehi—Badi bitabuija mu Kilisto ne badi balama mikenji ya Mose. Pabuipi ne 90-77 k.d.K.

NE monayi, mpindiewu biakalua ne Bena Lamana abu bakafika tshiji tshipita bualu bavua bashipa bana babu; bua nanku bakadishipa bua kudisombuela kudi Bena Nefi; ne kabakidikija kabidi bua kushipa bantu ba Anti-Nefi-Lehi diba adi to.

2 Kadi bakangata misumba yabu ya basalayi ne bakaya ku mikalu ya bulaba bua Zalahe-mela, ne bakabunda bantu bavua mu bulaba bua Amoniha ne bakababutula.

3 Ne kunyima kua abi, bakalua-ngana mvita ya bungi ne Bena Nefi, muakabanyemeshabu ne kubashipa.

4 Ne munkatshi mua Bena Lamana bakashipabu muvua pabuipi ne ndelanganyi yonsu ya Amulona ne wa bana babu, bavua bikala bakuidi ba Noa, ne Bena Nefi bakashipa ku bianza biabu;

5 Ne bavua bashala, kunyima kua kunyemabu mu tshipela tshia ku esete, ne kunyima kua kunyengabu Bena Lamana bukallenga ne bukôkeshi, bakafuisha Bena Lamana ba bungi ku kapia bua ditabuija diabu—

6 Bualu ba bungi babu, kunyima kua kupeta dijimija dia bantu ba bungi ne kumona ntatu ya bungi nanku, bakabanga kuikala basonsola ku divulgula dia

mêyi akabayisha Alona ne bana babu mu bulaba buabu; bua nanku bakabanga kubenga kuitabuija ngikadilu ya batatuabu, ne kuitabuija Mukalenga, ne uvua mupesha Bena Nefi bukola bua bungi; ne nanku kuvua ba bungi babu bavua bakudimuna moyo mu tshipela.

7 Ne biakalua ne bakôkeshi abu bavua bikala tshishadi tshia ku bana ba Amulona, bakabashipesha, eyowa, bonsu bavua bitabuija malu â.

8 Mpindiewu dishipibua bua ditaba edi diakasonsola ba bungi ba ku bana babu ku tshiji; ne kuakabanga kuikala dikokangana mu tshipela; ne Bena Lamana bakabanga kuipatakaja ndelanganyi ya Amulona ne bana babu ne bakabanga kubashipa; ne bakabanga kunyema mu tshipela tshia ku esete.

9 Ne monayi Bena Lamana badi babipatakaja dituku edi. Nanku mêyi a Abinadi akavuijibua, akambaye bitangila ndelanganyi ya bakuidi bavua benza ne akenga lufu ku kapia.

10 Bualu wakabambila ne: Tshinuangenza netshikala tshifuan-yikiji tshia bintu bilualua.

11 Ne mpindiewu Abinadi uvua wa kumpala wa kukenga lufu ku kapia bua ditabuija dienda dia Nzambi; mpindiewu ki tshivuaye musua kuamba etshi, ne ba bungi nebakenga lufu ku kapia, bilondeshila muakakengaye.

12 Ne wakambila bakuidi ba Noa ne ndelanganyi yabu

neyenza ne ba bungi bashipishibua, mu mushindu umua uvuaye mushipishibua, ne nebatangalajibua kula ne nebashipibua, mena bu mudi mukoku udi kayi ne mulami wa mikoku to udi nyama ya muitu inyemesha ne ishupa; ne mpindiewu monayi, mēyi â akajadikibua, bualu Bena Lamana bakabanyemesha, ne bakabipatakaja, ne bakabatûta.

13 Ne biakalua ne pakamona Bena Lamana ne kabavua mua kutamba Bena Nefi bukola to, bakapingana kabidi bulaba buabu; ne ba bungi babu bakaya kusomba mu bulaba bua Yishemaela ne mu bulaba bua Nefi, ne bakadisangisha kudi bantu ba Nzambi, bavua bikala bantu ba Anti-Nefi-Lehi.

14 Ne bakajika pabu biamu biluilu bia mvita, bilondeshila bu muakenza bana babu, ne bakabanga kuikala bantu bakana; ne bakenda mu njila ya Mukalenga, ne bakatangila bua kulama mikenji yenda ne mikandu yenda.

15 Eyowa, ne bakalama mikenji ya Mose; bualu bivua bikengedibua ne balama mikenji ya Mose bua mpindiewu, bualu kayivua mianji kukumbana to. Kadi nansha muvuaku mikenji ya Mose, bavua batangila ku dilua dia Kilisto, bikala bumvua ne mikenji ya Mose ivua mikala tshifuyankiji tshia dilua dienda, ne bikala bitabuija ne bavua ne bua kulama midimu eyi ya pa mbelu tô ne tshikonde tshiabuluibuaye kudibu.

16 Mpindiewu kabakatshinka ne lupandu luvua luluila ku mikenji ya Mose to; kadi mikenji ya Mose yakakuatshisha bua kulesha ditabuija diabu mu Kilisto; ne nanku bakashala ne ditekemenana ku ditabuija, bua lupandu lua tshiendelela, ne bavua beyemenana kudi nyuma wa buambi, wakakula bua bintu bitshilulua ebi.

17 Ne mpindiewu monayi, Amona, ne Alona, ne Omenele, ne Himini, ne bana babu bakasanka menamena, bua tshipeta tshipa tshiakapetabu munkatshi mua Bena Lamana, pakamonabu ne Mukalenga wakabapesha bilondeshila ku masambila abu, ne wakabajadikila kabidi dîyi dienda mu tshitupa tshionsu.

SHAPITA 26

Amona udi usankila mu Mukalenga—Badi ne lulamatu badi bakoleshibua ne bapeshibua dimanya kudi Mukalenga—Ku ditabuija, bantu badi mua kuluisha binunu bia bantu ku dikudimuna dia mutshima—Nzambi udi ne bukola bonsu ne udi umvua bintu bionsu. Pabuipi ne 90–77 k.d.K.

NE mpindiewu, eyi ki mēyi a Amona kudi bana babu, adi amba nanku: Bana betu ba baluma ne bana betu, monayi, ndi nnuambila ne, bu mudibu bunena bualu butudi ne bua kusankila; bualu patuakatuadijila ku bulaba bua Zalahemela tuvua mua kutshinka ne Nzambi uvua mua

kutupesha mabenasha manena nanku anyi?

2 Ne mpindiewu, ndi ngebeja ne, mabenasha manena kayi adiyi mutupesha? Nudi mua kujingulula anyi?

3 Monayi, ndi ngandamuna pa mutu penu; bualu bana betu, Bena Lamana, bavua mu mîdima, eyowa, mena mikola mipita, kadi monayi, bu mudibu ba bungi ba ku bobu badi baluishibua ku dimona dia bukenka bua dikema bua Nzambi! Ne etshi tshidi dibenasha divua ditupesha, ne tuvua balua biamu bia mudimu mu bianza bia Nzambi bua kukumbaja mudimu munena ewu.

4 Monayi, binunu biabu bidi bisanka, ne bivua bibuejibua mu tshisumbu tshia mikoko tshia Nzambi.

5 Monayi, budimi buvua bu-boba, ne nudi babeneshibua, bualu nuakela muela, ne nuakanowa ne bukola buenu, eyowa, nuakakuata mudimu dituku dijima; ne monayi bungi bua minyaku yenu! Ne neisangishibua mu bisaka, bua kayinyanguki to.

6 Eyowa, kayakutûtshibua panshi kudi mvula mukola ku dituku dia ndekelu to; eyowa, kabidi kayakutangalajibua kudi mvunda to; kadi palua mvula mukola, neisangishibua pamua pa muaba wabi, bua mvula mukola kamonyi mua kufika kudiyi to; eyowa, kabidi kayakusakibua kudi mpepela mikola konsu kudi muena lukuna musua kuya nayi to.

7 Kadi monayi, idi mu bianza bia Mukalenga wa dinowa, ne idi yenda; ne neayijula ku dituku dia ndekelu.

8 Dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi wetu; tuimbayi dimusamuna dienda, eyowa, tuelayi dîna dienda dia tshijila tuasakidila, bualu udi ne buakana bua kashidi.

9 Bualu bu tuetu katuyi bashiya bulaba bua Zalahemela to, bana betu bananga bikola, badi batunanga bikola kupita aba batshivua bua kuikala basumpakana ne lukinu kutudi, eyowa, ne bavua bua kuikala kabidi kabayi bamanya Nzambi to.

10 Ne biakalua ne pakamba Amona mēyi â, muanabu wa baluma Alona wakamutandisha, wamba ne: Amona, ndi ntshina ne disanka dieba didi dikusaka ku didiamba.

11 Kadi Amona wakamua mbila ne: Ntshiena nditambisha bua bukola buanyi mema to; anyi bua lungenyi luanyi mema to; kadi mona, disanka dianyi ndiwula ntenta, eyowa, mutshima wanyi udi upandika ne disanka, ne nensakila mu Nzambi wanyi.

12 Eyowa, ndi mumanya ne ndi tshianana; bitangila bukola buanyi ndi muteketateketa; bua nanku ntshiakuditambisha nkayanyi to, kadi ne nditambisha mu Nzambi wanyi, bualu, ne bukola buenda, ndi mua kuenza bintu bionsu; eyowa, mona, tudi benza bishima bia bungi binena

mu bulaba ebu, bituasamuna dîna dienda bua kashidi.

13 Mona, bu mudibi bia bungi binunu bia bana betu bivuaye musulula ku makenga a ngena; ne badi baluishibua ku dimba dia dinanga dia disungila, ne bidi nanku bua bukola bua dîyi dienda didi munda muetu, bua nanku katuena ne tshia kusankila anyi?

14 Eyowa, tudi ne tshia kumusamuna bua kashidi, bualu udi Nzambi Mutamba Bunena, ne udi musulula bana betu ku nkanu ya mu ngena.

15 Eyowa, bavua banyunguluka ne mîdima ne dinyanguka bia kashidi; kadi mona, udi mulua nabu mu bukenka buenda bua kashidi, eyowa, mu lupandu lua kashidi; ne badi babanyungulula ne lusa luenda ludi kaluyi kufuanyikija to bua dinanga dienda; eyowa, ne tuvua bikala biamua bia mudimu mu bianza bienda bua kuenza mudimu ewu munena ne wa dikema.

16 Bua nanku, tutumbayi, eyowa, netutumbila mu Mukalenga; eyowa, netusanka, bualu disanka dietu ndiwula ntenta; eyowa, netupesha Nzambi wetu lumu bua kashidi. Mona, nganyi udi mua kutumba kupita mu Mukalenga? Eyowa, nganyi udi mua kuamba kupita bua bukola buenda bunena, ne bua lusa luenda, ne bua bulekelelu buenda kudi bana ba bantu? Mona, ndi nkua mbila ne, ntshiena mua kuamba tshitupa tshikesa tshia mudi ngumvua to.

17 Nganyi uvua mua kutshinka ne Nzambi wetu uvua bua kulkala ne lusa nanku, mu kutulopola lukasa ku ngikadilu wetu udi utshingisha, wa mibi, ne wa bukoya?

18 Mona, tuakaya mena ne tshiji, ne dikanyina dikola kumyangakaja ekelezia wenda.

19 Ô biobi nanku, bua tshinyi kena mutufundila dinyanguka didi ditshingisha to, eyowa, bua tshinyi kakakulula muela wa mvita wa bululama buenda kutudi to, ne kutulekela mu dipanga dia ditekemena dia tshiendelela?

20 Ô, anyima wanyi, bidi bu ne uvua pabuipi ne kunyema meji â. Mona, kakenzela bululama buenda pa mutu petu to, kadi mu lusa luenda lunena bikola udi mutusambuisha lupongu lua kashidi lua lufu ne dikenga alu, mena bua lupandu lua anyima yetu.

21 Ne mpindiewu monayi, bana betu, muntu kayi wa panu udi mumanya bintu ebi? Ndi nnua mbila ne, kakuena nansha umua udi mumanya bintu ebi to, amu pa kumbusha udi mukudimuna mutshima wenda.

22 Eyowa, udi ukudimuna mutshima ne wenzela ditabuija, ne udi utuala midimu mimpa, ne usambila ne munanunanu kayi ulekela to—kudi wa nanku mbipeshibua bua kumanya malu masokoka a Nzambi; eyowa, kudi wa nanku nebipeshibua bua kubuluila bintu bivua kabiyi biani kubuluibua nansha; eyowa, kudi wa nanku nebipeshibua bua

kutuala binunu bia anyima ku dikudimuna dia mutshima, mena bu muvuabi bipeshibua kutudi bua kutuala bana betu aba ku dikudimuna dia mutshima.

23 Mpindiewu nudi nuvuluka, bana betu, ne tuakambila bana betu mu bulaba bua Zalahemela ne, tudi tubanda ku bulaba bua Nefi, bua kuyisha bana betu, Bena Lamana, ne bakatuseka ne mpata anyi?

24 Bualu bakatuambila ne: Nudi nutshinka ne nudi mua kuluiisha Bena Lamana ku dimanya dia bulelela anyi? Nudi nutshinka ne nudi mua kuitabujija Bena Lamana bua dipanga dia buakana dia ngikadilu ya batatuabu, bu mudibu bikala bantu ba nshingu mîminyina; bobu bena mitshima idi isankila mu dimatshisha dia mashi; bobu bena matuku aka-pitshishabu mu malu mabi mapi; bobu bena njila ivua mikala njila ya mushipi wa mikenji kumbukila ku mbangilu anyi? Mpindiewu bana betu, nudi nuvuluka ne ewu uvua ngakuilu wabu.

25 Ne menamena kabidi bakamba ne: Tuambulayi biluilu bua kubaluisa, bua tubabutula ne malu mabi abu mu bulaba, bua kabalu kututamba bukola ne kutubutula.

26 Kadi monayi, bana betu banga, katuakalua mu tshipela ne dijinga dia kubutula bana betu to, kadi ne dijinga ne pamuapa tudi mua kupandisha bungi bukesa bua ku anyima yabu.

27 Mpindiewu patuakateketa mitshima, ne patukavu pabuipi ne kupingana, monayi, Mukalenga wakatusamba, ne wakamba ne: Ndayi munkatshi mua bana benu, Bena Lamana, ne ambulayi ntatu yenu ne ditukija, ne nennupesha tshipeta tshipa.

28 Ne mpindiewu monayi, tuakalua, ne tuakaya munkatshi muabu; ne tuvua ne ditukijamu makenga etu, ne tuakakenga kupanga kua bintu konsu; eyowa, tuakenda ku nzubu ne ku nzubu, beyemena ku lusa lua ba pa buloba—kabiya amu ku lusa lua ba pa buloba to kadi ku lusa lua Nzambi.

29 Ne tuakabuela mu nzubu yabu ne tuakabalongesha, ne tuakabalongesha mu misêsu yabu; eyowa, ne tuakabalongesha pa tukuna tuabu; ne tuakabuela kabidi mu ntempelo yabu ne mu nsunagoga yabu ne tuakabalongesha; ne tuvua bipatshibua, ne bakatuseka, ne bakatutuila mata, ne bakatutuuta mapi pa matama; ne bakatuasa mabua, bakatuakata ne kutusuika mionji mikola, ne kutuela mu buloko; ne tuakapatuushibua kabidi ku bukola ne ku lungenyi lua Nzambi.

30 Ne tuakakenga mishindu yonsu ya ntatu, ne bionsu ebi, ne pamuapa tuvua mua kuikala mushindu wa kupandisha anyima mikuabu; ne tuakatshinka ne disanka dietu divua bua kuikala diwula ntenta bu pamuapa tuetu mua kuikala njila wa kupandisha bamua.

31 Mpindiewu monayi, tudi mua kutangila kumpala ne kumona bimuma bia midimu yetu; ne bidi bikesa anyi? Ndi nnuambila ne, To, bidi bia bungu; eyowa, ne tudi tumona bulelela buabi, bua dinanga diabu kudi bana babu ne kabidi kutudi.

32 Bualu monayi, bavua bitaba mua kulambula mioyo yabu mena pa mutu pa kuangata moyo wa muena lukuna wabu; ne bakajika biluulu biabu bia mvita muinshi mula mu buloba, bua dinanga diabu kudi bana babu.

33 Ne mpindiewu monayi ndi nnuambila ne, kutu kuikala dinanga dinena nanku mu bulaba bonsu anyi? Monayi, ndi nnuambila ne, To, kakutu to, nansha munkatshi mua Bena Nefi.

34 Bualu monayi, bavua ne bua kuambuila bana babu biluulu; kabavua badilekela ne bashipibua to. Kadi monayi bu mudibu ba bungu aba bakafila mioyo yabu; ne tudi bamanya ne mbaya kudi Nzambi wabu, bua bualu bua dinanga diabu ne bua lukinu luabu lutangila mibi.

35 Mpindiewu katuenta ne tshia kusankila anyi? Eyowa, ndi nnuambila ne, kakutu kuanji kuikala bantu bavua bikala ne tshia kusankila bu tuetu to, katshia buloba buabanga; eyowa, ne disanka dianyi didi dipita, mena tô ne kudiamba bua Nzambi wanyi; bualu udi ne bukola bonsu, lungenyi lonsu, ne ngumvuulu onsu; udi umvua bintu

bionsu, ne udi Muntu wa lusa, mena bua lupandu, bua badi bakudimuna mutshima ne badi bitabuija mu dîna dienda.

36 Mpindiewu bu etshi tshikala kudiamba, nendiamba mena; bualu etshi tshidi moyo wanyi ne bukenka buanyi, disanka dianyi ne lupandu luanyi, ne disungila dianyi ku diakabi dia kashidi. Eyowa, dîna dia Nzambi wanyi didi dibeneshibua, uvua muvuluka bantu aba, badi bikala ditamba dia mutshi wa Isalele, divua ditapuluka ku mubidi wadi mu bulaba budi kabuyi bumanyika to; eyowa, ndi ngamba, dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi wanyi, uvua mutuvuluka, tuetu batambakanyi mu bulaba budi kabuyi bumanyika to.

37 Mpindiewu bana betu, tudi tumona ne Nzambi udi uvuluka bantu bonsu, mu bulaba bonsu mudibu; eyowa, udi mumanya bungu bua bantu benda, ne munda muenda mua lusa mudi pa mutu pa buloba ponsu. Mpindiewu edi didi disanka dianyi, ne diela dianyi dia tuasakidila dia bungu; eyowa, ne nengela Nzambi wanyi tuasakidila bua kashidi. Amena.

SHAPITA 27

Mukalenga udi upesha Amona mukenji bua kulombola bantu ba Anti-Nefi-Lehi bua kubumbusha ku njiwu—Disanka dia Amona didi dijikija bukola buenda pakasambakenaye ne Alama—Bena Nefi

badi bapesha Bena Anti-Nefi-Lehi bulaba bua Yeleshona—Badi babinnyika ne bantu ba Amona. Pabuipi ne 77 k.d.K.

BIAKALUA ne pakamanya Bena Lamana bavua baya kuluisha Bena Nefi, kunyima kua kuluan-gana kua bungi bua kubabutula, ne bivua tshianana bua kukeba dibutuka diabu, bakapingana ku bulaba bua Nefi.

2 Ne biakalua ne Bena Amaleki, bakafika tshiji menamena bua di-jimija diabu. Ne pakamonabu ne kabavua mua kudisombuela kudi Bena Nefi to, bakabanga kusonsola bantu ku tshiji kudi bana babu, bantu ba Anti-Nefi-Lehi; bua nanku bakabanga kabidi kubashipa.

3 Mpindiewu bantu aba bakabenga kabidi bua kuangata biluulu biabu, ne bakadilekela ne bashipibua bilondeshila ku majinga a bena lukuna babu.

4 Mpindiewu pakamona Amona ne bana babu mudimu ewu wa dishipa munkatshi mua bavua babananga bikola kupita—bualu bavua bangata bu banjelu batumibua kudi Nzambi bua kubapandisha ku dinyanguka dia kashidi—bua nanku, pakamona Amona ne bana babu mudimu ewu munena wa dishipa, bakanyungushibua ne moyo wa lusa, ne bakambila mfumu ne:

5 Tusangishayi bantu ba Mukalenga aba pamua, ne tupuekayi ku bulaba bua Zalahemela kudi bana betu Bena Nefi, ne

tunyemayi ku bianza bia bena lukuna netu, bua katubutuki to.

6 Kadi mfumu wakabambila ne: Monayi, Bena Nefi nebatubutula, bua dishipa dia bantu ne mibi ya bungi bituvua babenzela.

7 Ne Amona wakamba ne: Nena ne nengebeja Mukalenga, ne pikalaye mutuambila bua kupueka kudi bana betu, nenuye anyi?

8 Ne mfumu wakamuambila ne: Eyowa, pikala Mukalenga muamba ne ndayi, netupueka kudi bana betu, ne netuikala bapika babu tō ne patuabakajila dishipa dia bantu ne mibi bia bungi bituvua babenzela.

9 Kadi Amona wakamuambila: Bidi bibengishibua mu mikenji ya bana betu, ivua mishindamijibua kudi tatuanyi, ne kakuikadi bapika munkatshi muabu to; bua nanku lekelayi tupueka ne tueyemena ku lusa lua bana betu.

10 Kadi mfumu wakamuambila: Ebeja Mukalenga, ne pikalaye mutuambila ne ndayi, netuye; tshianana netufua mu bulaba ebu.

11 Ne biakalua ne Amona wakaya ne wakebeja Mukalenga, ne Mukalenga wakamuambila ne:

12 Patula bantu aba mu bulaba ebu, bua kabafu to; bualu Satana udi mukuata mitshima ya Bena Amaleki bikola, badi basonsola Bena Lamana ku tshiji kudi bana babu bua kubashipa; bua nanku patuka mu bulaba ebu; ne bantu aba mu tshikonde etshi badi babeneshibua, bualu nembakuba.

13 Ne mpindiewu biakalua ne wakaya ne wakambila mfumu mēyi onsu avua Mukalenga mu-muambila.

14 Ne bakasangisha bantu babu bonsu pamua, eyowa, bantu ba Mukalenga bonsu, ne bakasangi-sha bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu bionsu, ne bakumbuka mu bulaba, ne bakalua mu tshipela tshivua tshiabuluja bulaba bua Nefi ku bulaba bua Zalahemela, ne bakalua pabuipi ne ku mikalu ya bulaba.

15 Ne biakalua ne Amona wakabambila ne: Monayi, mema ne bana betu netuye ku bulaba bua Zalahemela, ne nenushala apa tō ne patuapingana; ne netutēta mitshima ya bana betu, ne badi basua ne tulua mu bulaba buabu.

16 Ne biakalua ne pavua Amona uya ku bulaba, yeya ne bana babu bakasambakena ne Alama, pa muaba muamba; ne monayi, tshivua disambakena dia disanka.

17 Mpindiewu disanka dia Amona divua dipita bunena mena bualu uvua muwula ntenta ndi disanka; eyowa, uvua mudinyibua mu disanka dia Nzambi wenda, mena tō ne ku dijikija dia bukola buenda; ne wakapona kabidi panshi.

18 Mpindiewu edi kadivua disanka dipita anyi? Monayi, edididi disanka didi muntu nansha umua kayi mua kupeta to, amu pa kumbusha ewu udi mukudimuna mutshima bulelela ne mudipuekeshi udi ukeba diakalenga.

19 Mpindiewu disanka dia Alama bua kusambakena ne bana babu divua bulelela dinena, ne disanka dia Alona kabidi, dia Omenele, ne Himini; kadi monayi disanka diabu kadivua bu dia kupita bukola buabu to.

20 Ne mpindiewu biakalua ne Alama wakalombola bana babu ku bulaba bua Zalahemela; mena ku nzubu wenda nkayenda. Ne bakaya ne bakambila mulumbu-luishi munena bintu bionsu bivua bibenzekela mu bulaba bua Nefi, munkatshi mua bana babu, Bena Lamana.

21 Ne biakalua ne mulumbu-luishi munena wakatuma dimanyisha mu bulaba bonsu, ujinga kumanya dīyi dia bantu bitangila diakidila dia bana babu, bavua bikala bantu ba Anti-Nefi-Lehi.

22 Ne biakalua ne dīyi dia bantu diakalua, diamba ne: Monayi, netulekela bulaba bua Yeleshona, adi ku esete pēpi ne mbuwa, adi makuatangana ne bulaba bua Buvula, adi ku sude kua bulaba bua Buvula; ne bulaba bua Yeleshona ebu budi bulaba butuapesha bana betu bua bupiany.

23 Ne monayi, netuteka misumba yetu ya basalayi pankatshi pa bulaba bua Yeleshona ne bulaba bua Nefi, bua tukuba bana betu ku bena lukuna babu mu bulaba bua Yeleshona; ne tudi tuezanza nanku bua bana betu, bua bōwa buabu bua kuambuila bana babu biluilu ne kabalu kuenza mibi to; ne bōwa buabu bunena ebu buakalua bua dikudimuna

dia mutshima dikola divuabu nadi, bua mashipeyangana a bungi abu ne bubu bukola bua tshingishu.

24 Ne mpindiewu monayi, netuenzela bana betu nanku awu, bua ne bapiana bulaba bua Yeleshona; ne netubalama ne misumba yetu ya basalayi kudi bena lukuna babu, pikalabu batupesha tshitupa tshia bintu biabu bua kutuambulusha bua tukuatshisha misumba yetu ya basalayi.

25 Mpindiewu, biakalua ne pakumvua Amona nanku, wakapingana kudi bantu ba Anti-Nefi-Lehi, ne Alama kabidi nenda, mu tshipela, tshivuabu bâsa ntenta yabu, ne wakabamanyisha bintu bionsu ebi. Ne Alama wakabalondela penda dikudimuna moyo dienda, pamua ne Amona ne Alona, ne bana babu.

26 Ne biakalua ne abi biakabatuadila disanka dinena munkatshi muabu. Ne bakapueka ku bulaba bua Yeleshona, ne bakanngata bulaba bua Yeleshona; ne Bena Nefi bakabinyika ne bantu ba Amona; bua nanku bavua basunguludibua ku dîna adi matuku onsu akalonda.

27 Ne bavua munkatshi mua bantu ba Nefi, ne kabidi bababala munkatshi mua bantu bavua mu ekelezia wa Nzambi. Ne bavua basunguludibua kabidi ku lukunukunu luabu kudi Nzambi, ne kudi bantu kabidi; bualu bavua balelela ne balulama ne bujima mu bintu bionsu; ne bavua

bikala bakamakana mu ditabuija dia Kilisto tô ne ku ndekelu.

28 Ne bakatangila dimatshisha dia mashi a bana babu ne lukuna lupita bukola; ne kabavua mua kusuishibua bua kuambula biluilu bua kuluishabu bana babu nansha; ne kabakatshina nansha lufu ne tshipimu tshia ditshina to, bua ditekemena diabu ne muenenu yabu bitangila Kilsto ne dibika dia ku lufu; bua nanku, lufu luakadinyibua buabu kudi butshimunyi bua Kilisto pa mutu palu.

29 Bua nanku, bavua bua kengkeng lufu lua mushindu mukola ne wa dikenga dipita uvua bana babu mua kubafuisha, kumpala kua kuangatabu muela wa mvita anyi kela ka mvita bua kubatûtabu.

30 Ne nanku, bavua bena dikima ne bantu banangibua, bantu basuibua bikola kudi Mukalenga.

SHAPITA 28

Bena Nefi badi batshimuna Bena Lamana mu mvita mikola—Makumi a binunu adi ashipibua—Bantu badi badi bapishibua ku ngikadilu wa diakabi kadiyi ndekelu; bantu bakana badi diakalengela didi kadiyi ne ndekelu to. Pabuipi ne 77–76 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kunyima kua bantu ba Amona bashikikibua mu bulaba bua Yeleshona, ne ekelezia umua kabidi muasa mu bulaba bua Yeleshona, ne Bena Nefi banyungulula bulaba bua Yeleshona ne misumba

yabu ya basalayi, eyowa, ku mikalu yonsu ya bulaba bua Zalahemela; monayi misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakalonda bana babu mu tshipela.

2 Ne nanku kuvua mvita mikola; eyowa, mena itu kayiyi mianji kupeteka munkatshi mua bantu bonsu mu bulaba to katshia ku tshikonde tshiakumbuka Lehi ku Yelushalema; eyowa, ne makumi a binunu a Bena Lamana akashipibua ne akatangalajibua kula.

3 Eyowa, ne kuvua kabidi dishibeya dia dikema munkatshi mua bantu ba Nefi; nansha nanku, Bena Lamana bakanyemeshibua ne bakatangalajibua, ne bantu ba Nefi bakapingana kabidi ku bulaba buabu.

4 Ne etshi tshivua tshikonde tshiakumvuikaku madilu manena ne muadi munkatshi mua bulaba bonsu, munkatshi mua bantu bonsu ba Nefi—

5 Eyowa, lubila lua bakaji bakamba badila ba bayabu, ne kabidi ya batatu badila bana babu ba baluma, ne muana wa muntu wa bakaji udila bua muanabu wa baluma, eyowa, muana wa baluma wa muntu udila bua tatuenda; ne nanku lubila lua madilu wakumvuika munkatshi muabu bonsu, badila bua malela abu avuabu bashipa.

6 Ne mpindiewu bushuwa edi divua dituku dia kanyinganyinga kakola; eyowa, diba dia kuikala ne dishindama, ne diba dia dijila divula ne disambila.

7 Ne tshidimu tshia dikumi ne tshitanu tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi tshiakajika nanku;

8 Ne ewu udi mulubu wa Amona ne bana babu, ngendu yabu mu bulaba bua Nefi, makenga abu mu bulaba, tunyinyanganyinga tuabu, ne ntatu yabu, ne disanka diabu didi kadiyi kuumba to, ne diakidila ne dilama ku njiwu dia bana babu mu bulaba bua Yeleshona. Ne mpindiewu Mukalenga, Musungidi wa bantu bonsu, abenesha anyima yabu bua kashidi.

9 Ne ewu udi mulubu wa mvita ne makokangana munkatshi mua Bena Nefi, ne kabidi mvita pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana; ne tshidimu tshia dikumi ne tshitanu tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshijika.

10 Ne katshia ku tshidimu tshia kumpala tô ne ku tshidimu tshia dikumi ne tshitanu kuakavuishibua lufu lua binunu bia bungi bia mioyo ya bantu; eyowa, kuakavuija bualu budi butshingisha bua dimatshisha dia mashi.

11 Ne mibidi ya binunu bia bungi idi mijika mu buloba, patshidi mibidi ya binunu bia bungi ibola mu mishiki pa mpala wa buloba; eyowa, ne binunu bia bungi bidi bidila dijimija dia malela abu, bualu badi ne kipatshila ka kutshinyila, bilondeshila ku malaya a Mukalenga, ne badi bapishibua ku ngikadilu wa diakabi kadiyi ndekelu.

12 Padi binunu bia bungi bia

bikuabu bidila bulelela dijimija dia malela abu, nansha nanku, badi basanka ne batua tshianga bua ditekemena, ne badi mena bamanya, bilondeshila ku malaya a Mukalenga, ne nebajudishibua bua kusomba ku tshianza tshia baluma tshia Nzambi, mu ngikadilu wa disanka didi kadiyi ndekelu.

13 Ne nanku tudi tumona bu mudidi dinena dishilangana dia muntu bua bualu bua mibi ne disambuka dia mikenji, ne bukola bua diabulu, budi buluila ku malongolola a budimu adiyе mulongolola bua kuteya mitshima ya bantu.

14 Ne nanku tudi tumona dibikila dinena didi difuma kudi Nzambi bua bantu bakuata mudimu ne dinanukila mu madimi a mvinyo a Mukalenga; ne nanku, tudi tumona tshiena bualu tshinena tshia kanyinganyinga, ne kabidi tshia disanka—kanyinganyinga bua lufu ne dinyanguka munkatshi mua bantu, ne disanka bua bukenka bua Kilisto budi bufila moyo.

SHAPITA 29

Alama udi ujinga bua kubila kudi bantu ne lukunukunu lua muanjelu bua bakudimuna mutshima—Mukalenga udi upesha bisamba bionsu balongeshi—Alama udi usankila mu mudimu wa Mukalenga ne mu tshipeta tshimpa tshia Amona ne bana babu. Pabuipi ne 76 k.d.K.

Ô BU mema muikala muanjelu,

ne bu mema mua kupeta dijinga dia mutshima wanyi, ne nya ne ngakula ne mpungi wa Nzambi, ne diyi didi dinyungusha buloba, ne kubila kudi bantu bonsu bua bakudimuna mutshima!

2 Eyowa, mvua bua kumanyisha anyima yonsu, bu ne diyi dia dikubakuba, dikudimuna dia mutshima ne dilongolola dia disungila, bua bakudimuna mutshima ne balua kudi Nzambi wetu, bua kakuikadi kabidi kanyinganyinga pa mpala onsu wa buloba to.

3 Kadi monayi, ndi muntu, ne ndi ngenza bubi mu dijinga danyi; bualu mvua ne tshia kusanka ne bintu bidi Mukalenga mumpe-sha.

4 Ntshivua ne bua kutatshisha mu majinga anyi mukenji mukamakana wa Nzambi mululama to, bualu ndi mumanya ne udi upesha bantu bilondeshila ku dijinga diabuu, bikaladi bua lufu anyi bua moyo; eyowa, ndi mumanya ne udi upesha bantu, eyowa, udi welela bantu mikenji idi kayiyi ikudimuka to, bilondeshila ku disua diabuu, bikaladi bua lupandu anyi bua dinyanguka.

5 Eyowa, ne ndi mumanya ne buimpa ne bubi bidi biluila bantu bonsu; ewu udi kayi mumanya dishilangana dia buimpa ku bubi to kena ne kadiu to; kadi kudi ewu udi mumanya bimpa ne bibi, Nzambi udi umupesha bilondeshila ku majinga enda, pikalaye musungula buimpa anyi

bubi, moyo anyi lufu, disanka anyi nshiya mu meji.

6 Bualu ndi mumanya bintu ebi, bua tshinyi ndi njinga kupita kuenza mudimu umvua mubikidila?

7 Bua tshinyi ndi njinga ne ngikala muanjelu, bua mmona mua kuakula ne bantu ba ku ndekelu ya buloba yonsu?

8 Bualu monayi, Mukalenga udi wanyishila bisamba bionsu, bamua bantu ba mu tshisamba tshiabu ne muakulu wabu, ne balongesha dîyi dienda, eyowa, ne lungenyi, bionsu bidiye umona bikumbana bua bobu kupeta; bua nanku tudi tumona Mukalenga udi ulongesha ne lungenyi, bilondeshila ku tshidi tshiakana ne tshilelela.

9 Ndi mumanya tshidi Mukalenga mumpesha mukenji, ne ndimpesha butumbi mômu. Ntshiena nditumbisha buanyi nkayanyi to kadi ndimpesha butumbi mu tshidi Mukalenga mumpesha mukenji; eyowa, ne etshiki butumbi buanyi, ne pamuapa bua ngikala tshiamu tshia mudimu mu bianza bia Nzambi bua kuluisha imua anyima ku dikudimuna dia mutshima; ne edi ki disanka dianyi.

10 Ne monayi, pandi mmona bana betu ba bungi bakudimuna mutshima bulelela, ne balua kudi Mukalenga Nzambi wabu, apu anyima wanyi udi muwula nte-nta ne disanka; apu ndi mvuluka tshivua Mukalenga muenza bualu buanyi, eyowa, mena ne

uvua muteleja disambila dianyi; eyowa, apu ndi mvuluka diboku dienda dia lusa diakangôluelaye.

11 Eyowa, ne ndi mvuluka kabidi bukuatshibu bua batatuanyi; bualu ndi mumanya bushuwa ne Mukalenga wakabapatuisha mu bupika, ne pa nanku wakashikika ekelezia wenda; eyowa, Mukalenga Nzambi, Nzambi wa Abalahama, Nzambi wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba, wakabapatuisha mu bupika.

12 Eyowa, ntu mvuluka diba dionsu bukuatshibu bua batatuanyi; ne yeya Nzambi wa umua awu wakabapatuisha mu bianza bia Bena Ejipitu awu wakabapatuisha mu bupika.

13 Eyowa, ne Nzambi umua awu wakashikika ekelezia wenda munkatshi muabu; eyowa, ne Nzambi umua awu udi mumbikila ku dibikidibua dia tshijila, bua kuyisha dîyi kudi bantu aba, ne udi mumpesha tshipeta tshimpa tshinena, mu tshinyi disanka dianyi didi diwula ntenta.

14 Kadi ntshiena nsanka amu bua tshipeta tshianyi tshimpa to, kadi disanka dianyi didi diwula ntenta kupita bua tshipeta tshimpa tshia bana betu, bavua banda ku bulaba bua Nefi.

15 Monayi, bavua bakuata mudimu menamena, ne bavua bakuama bimuma bia bungi; ne bu muikaladi dinena difutu diabu!

16 Mpindiewu, pandi ngela meji a tshipeta tshimpa tshia bana betu aba nyuma wanyi udi uya kula, mena tô ne ku

ditapulukungana dienda ne mu-bidi, ne bu muvuabi nanku, disanka danyi divua dipita bunena.

17 Ne mpindiewu Nzambi anyishila bana betu aba, ne basomba mu bukalinga bua Nzambi; eyowa, ne kabidi bonso badi bikala bimuma bia midimu yabu bua kabapatuki mu kabidi to, kadi ne bamusamuna bua kashidi. Ne Nzambi anyisha ne bienzeka bilondeshila ku mêyi anyi, mena bu mungambi. Amena.

SHAPITA 30

Koliholo, mubengi wa Kilisto, udi utshimbakaja Kilisto, Bupikudi buenda, ne nyuma wa buambi—Udi ulongesha ne kakuena Nzambi to, kakuena dipona dia muntu to, kakuena dinyoka bua mibi to, ne kakuena Kilisto to—Alama udi ujadika ne Kilisto nealua ne bintu bionsu bidi bileja ne kudi Nzambi—Koli-holo udi ulomba tshimanyinu ne udi uluushibua kamama—Diabulu uvua mumuenekela Koliholo bu muanjelu ne wakamulongesha tshia-kuambaye—Badi badiata Koliholo ne udi ufua. Pabuipi ne 76–74 k.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne kunyima kua bantu ba Amona bashikikibua mu bulaba bua Yeleshona, eyowa, ne kabidi kunyima kua Bena Lamana banyemeshibua mu bulaba, ne bafua babu bajikibua kudi bantu ba mu bulaba—

2 Mpindiewu kabakabala bafua babu to bua bunena bua bungi buabu; anyi kabakabala bafua

ba Bena Nefi pabu to—kadi biakalua ne kunyima kua kujikabu bafua babu, ne kabidi kunyima kua matuku a dijila, ne a madilu, ne disambila, (ne bivua mu tshidimu tshia dikumi ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi) kuakabanga kuikala ditalala ditungunuka mu bulaba bonso.

3 Eyowa, ne bantu bakatangila bua kulama mikenji ya Mukalenga; ne bavua balama mêyi a Nzambi ne bushuwa menamena, bilondeshila ku mikenji ya Mose; bualu bavua babalangesha bua kulama mikenji ya Mose tô ne muakumbajibuayi.

4 Ne nanku bantu kabakapeta disalu mu tshidimu tshia dikumi ne tshisambombo tshionsu tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi to.

5 Ne biakalua ne mu ntuadijilu wa tshidimu dikumi ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua ditalala dia munanunanu.

6 Kadi biakalua ku nshikidilu wa tshidimu tshia dikumi ne muanda muteketa, kuakalua muntu mu bulaba bua Zalahe-mela, ne uvua mubengi wa Kilisto, bualu wakabanga kuyisha bantu kushilangana ne mambi avua bambi bamba, bitangila dilua dia Kilisto.

7 Mpindiewu kakuvua mukenji uvua mubenga ditabuija dia muntu to; bualu bivua bikandikibua menamena mu mêyi a Nzambi ne

kuikala mukenji udi uteka bantu mu dishilangana.

8 Bualu mifundu ya tshijila idi yamba nanku: Sungulayi lelu, nganyi unudi basua kusadila.

9 Mpindiewu muntu yeya muringa bua kusadila Nzambi, tshivua bunema buenda; anyi yeya munitabuija Nzambi tshivua bunema buenda bua kumusadila; kadi yeya kayi mumuitabuija to, kakuvua mukenji wa kumupesha dinyoka to.

10 Kadi bu yeya mushipa muntu bavua bamupesha dinyoka dia lufu; ne bu yeya munyengangana bintu bia bienda bavua kabidi bamupesha dinyoka; ne bu yeya muiba bavua kabidi bamupesha dinyoka; ne bu yeya muenda masandi bavua kabidi bamupesha dinyoka; eyowa, bua bubi bonsu ebu, bavua babapesha manyoka.

11 Bualu kuvua mukenji wa ne bantu balumbuluishibua bilondeshila mibi yabu. Nansha nanku, kakuvua mukenji uvua mukandikisha ditabuija dia muntu to; bua nanku, muntu uvua unyokibua amu bua mibi ivuaye muenza; bua nanku bantu bonsu bavua pa momumua.

12 Ne mubengi wa Kilisto ewu, muena dîna dia Koliholo, (ne mikenji kayivua bua kumukuata to) wakabanga kuyisha bantu ne kakuikuikala Kilisto to. Ne wakayisha ku mushindu ewu, wamba:

13 Ô nuenu badibu baputa panshi ne ditekemena disenji ne dia tshianana, bua tshinyi nudi

badibatshika ku tshikokedi tshia bintu bisenji buebi? Bua tshinyi nudi bindila Kilisto? Bualu muntu nansha umua kena mua kumanya tshintu nansha tshimua tshilualua to.

14 Monayi, bintu ebi binudi nubikila ne mambi, binudi nuamba ne bidi binushila kudi bambi bansantu, monayi, bidi ngikadilu misenji ya batatuenu.

15 Munyi munudi bushuwa buabi? Monayi, kanuena mua kumanya bintu binudi kanuyi numona to; bua nanku kanuena mua kumanya ne nekuikala Kilisto to.

16 Nudi bindila bitshilualua ne nudi numona dilekedibua dia mibi yenu. Kadi monayi, didi tshipeta tshia meji a ditomboka; ne ditompakana dia meji enu edi didi diluila ku ngikadilu ya batatuenu, idi inupambuisha mu ditabuija dia bintu bidi kabiyiku to.

17 Ne wakabambila bintu bikuabu bia bungi bia nanku awu, ubambila ne kakuvua mua kuikala bupikudi kuenjibua to bua mibi ya bantu, kadi muntu yonsu uvua mua kupeta dikasa dimpa anyi dikasa dibi pa buloba apa bilondeshila ku didilombola dienda; bua nanku muntu yonsu uvua ulubuluka bilondeshila ku meji enda, ne muntu yonsu uvua utshimuna bilondeshila ku makanda enda; ne tshionsu tshivua muntu wenza katshivua bubi to.

18 Ne wakabayisha nanku, upambuisha mitshima ya ba bungi, ubakolesha mutu mu bubi buabu,

eyowa, upambuisha bantu bakaji ba bungu, ne bantu baluma kabidi, bua kuenda masandi—ubambila pavua muntu ufua, atshi tshivua ndekelu wenda.

19 Mpindiewu muntu ewu wakaya kabidi ku bulaba bua Yeshona, bua kuyisha bintu ebi munkatshi mua bantu ba Amona, bavua kukala bikala bantu ba Lamana.

20 Kadi monayi bavua ne lungenyi kupita Bena Nefi ba bungu; bualu bakamukuata, ne bakamusuika, ne bakaya nenda kumpala kua Amona, uvua muikala muakuidi munena ku mutu kua bantu aba.

21 Ne biakalua ne bakamupa-tuisha pambelu pa bulaba. Ne wakaya ku bulaba bua Gideona, ne wakabanga kubayisha pabu; ne kakapeta tshimpa to, bualu bakamukuata ne bakamusuika ne bakalua nenda kumpala kua muakuidi munena, ne mulumbu-luishi munena wa mu bulaba kabidi.

22 Ne biakalua ne muakuidi munena wakamuambila ne: Bua tshinyi udi wendakana mu kunyangakaja njila ya Mukalenga? Bua tshinyi udi ulongesha bantu aba kakuakuikala Kilisto to, bua kukosa disanka diabu? Bua tshinyi udi uluisha mambi onsu a bambi bansantu?

23 Mpindiewu dîna dia muakuidi munena divua Gidona. Ne Koliholo wakamuambila ne: Bualu ntshiena ndongesha ngikadilu misenji ya batatuenu to,

ne bualu ntshiena ndongesha bantu aba bua kudisuika panshi ku milulu ne midimu misenji idi bakuidi ba kala bateka, bua kunyengabu bukalenga ne bukôkeshi pa mutu pabu, bua kubashiyabu mu dipanga, bua kabambuludi mitu yabu to, kadi bikala bapuwishibua bilondeshila ku mêyi eba.

24 Nudi nuamba bantu aba badi bantu badikadila. Monayi, ndi ngamba ne badi mu bupika. Nudi nuamba ne mambi a kala awu adi malelela. Monayi, ndi ngamba ne kanuena bamanya to ne adi malelela.

25 Nudi nuamba ne bantu aba badi bantu bapîla ne bapambuka bua disambuka mikenji dia muledi umua. Monayi, ndi ngamba ne muana muteketa kena upîla bua bualu bua baledi benda to.

26 Ne nudi nuamba kabidi ne Kilisto nealua. Kadi monayi, ndi ngamba ne kanuena bamanya to ne kuakuikala Kilisto. Ne nudi nuamba kabidi ne nebamushipa bua mibi ya ba pa buloba—

27 Ne nudi nupambuisha bantu aba nanku bua kulonda ngikadilu misenji ya batatuenu, ne bilondeshila ku dijinga majinga enu nkayenu; ne nudi bashala nabi, bu muvuabi mena mu bupika, bu nuenu kudidisha ne budiavi ku midimu ya ku bianza biabu, bua kabakimi kuambulula mesu ne dikima to, ne bua kabakimi kuenzela manema ne diakalengela biabu to.

28 Eyowa, kabena bakima

kuenzela bintu bidi bikala biabu to bua kabalu kufikisha bakuidi babu munda, badi bababatshika ku tshikokedi bilondeshila ku majinga abu, ne bavua babaluisa ku ditabuija, ku ngikadilu yabu ne bilota biabu ne majinga abu ne bimônyi biabu ne bivua bu mudi malu masokoka abu, ne bu bobu kabayi benza bilondeshila ku mêyi abu to bavua bafikisha muntu udi kayi mumanika to munda, udibu bamba ne Nzambi—muntu utu kayi muanji kumueneka anyi kumanyika to, utu kayi muanji kuikala anyi wikala nansha.

29 Mpindiewu pakamona mukuidi munena ne mulumbuluisi munena dipapa dia mutshima wenda, eyowa, pakamonabu ne uvua mena upenda Nzambi, bakabenga kufila diandamuna nansha dimua ku mêyi enda to; kadi bakamusuikisha; ne bakamufila mu bianza bia bampulushi, ne bakamutuma ku bulaba bua Zalahemela, bua kuluabu nenda kumpala kua Alama, ne mulumbuluisi munena uvua ngovena mu bulaba bonsu.

30 Ne biakalua ne pakaluabu nenda kumpala kua Alama ne mulumbuluisi munena, wakatungunuka mu mushindu wa momumua bu mu bulaba bua Gideona; eyowa, wakatungunuka kupenda Nzambi.

31 Ne wakajuka bua kuakula ne mêyi makola kumpala kua Alama, ne wakapenda bakuidi ne balongeshi, ubabanda bua

kupambuisha kua bantu ku ngikadilu mitshimbakana ya bata-tuabu, bua kuikala ne budiavi ku midimu ya bantu.

32 Mpindiewu Alama wakamuambila ne: Udi mumanya ne katuena ne budiavi ku midimu ya bantu aba to; bualu mona mvua mukuata mudimu mena katshia ku mbangilu wa dikôkesha dia balumbuluisi tô ne mpindiewu, ne bianza bianyi nkayanyi bua didikuatshisha dianyi, nansha bua ngendu yanyi ya bungi miaba yonsu mu bulaba bua kumanyisha bantu banyi dîyi dia Nzambi.

33 Ne nansha bua midimu ya bungi imvua mukuata mu ekelezia, tshitu muanji kufutshibua nansha mena senina umua bua mudimu wanyi to; anyi umua wa ku bana betu to, kabiyi amu pa kumbusha bua nkuasa wa tshilumbuluilu; ne apu tuvua bafutshibua amu bilondeshila ku mikenji bua diba dietu.

34 Ne mpindiewu, bu mutudi katuyi bafutshibua tshintu nansha tshimua to bua midimu yetu mu ekelezia, tshipeta tshipeta kayi tshitudi tupeta bua ku kuata mudimu mu ekelezia, amu pa kumbusha kabiyi bua kumanyisha bulelela, bua tuetu kusanka bua disanka dia bana betu?

35 Apu bua tshinyi udi wamba ne tui tuyisha bantu aba bua kupeta makasa, pawudi mumanya, wewa nkayeba, ne katuena tupeta makasa to? Ne mpindiewu, udi witabuija ne tui tudinga bantu aba, ne ki tshidi tshibapasha

disanka nanku mu mitshima yabu anyi?

36 Ne Koliholo wakamuandamuna ne, Eyowa.

37 Ne pashisha Alama wakamuambila ne: Udi witabuija ne kudi Nzambi anyi?

38 Ne wakandamuna ne, To.

39 Mpindiewu Alama wakamuambila ne: Neuvila kabidi ne kudi Nzambi, ne neuvila kabidi Kilisto anyi? Bualu mona, ndi nkuambila ne, ndi mumanya ne kudi Nzambi, ne kabidi ne Kilisto nealua.

40 Ne mpindiewu tshijadikilu kayi tshiwudi natshi ne kakuenta Nzambi to, anyi ne Kilisto kena ulua to? Ndi nkuambila ne kuena natshi nansha tshimua to, amu pa kumbusha muaku weba.

41 Kadi, mona, ndi ne bintu bionsu bu tshijadikilu ne bintu ebi bidi bilelela; ne wewa peba udi ne bintu bionsu bu bujadiki kûdi ne bidi bilelela; ne neubivila anyi? Udi witabuija ne bintu ebi bidi bilelela anyi?

42 Mona, ndi mumanya ne udi witabuija, kadi nyuma wa mafi udi mukukuata, ne udi mubenga Nyuma wa Nzambi bua kikiadi ne muaba munda mueba to; kadi diabulu udi ne bukola kûdi, ne udi ukutuala eku ne eku, wenzela madimu adi mua kubutula bana ba Nzambi.

43 Ne mpindiewu Koliholo wakambila Alama ne: Wewa mundeja tshimanyinu, bua ngitabujijibua ne kudi Nzambi, eyowa, ndeja ne yeya udi ne bukola, ne

pashisha nengitabujijibua bua bulelela bua mêyi eba.

44 Kadi Alama wakamuambila ne: Uvua mupeta bimanyinu bikumbana; neutêta Nzambi weba anyi? Newamba ne, Ndeja tshimanyinu, pawudi ne bujadiki bua bana benu bonsu aba, ne kabidi bambi bansantu bonsu? Mifundu idi miteka kumpala kueba, eyowa, ne bintu bionsu bidi bileja ne kudi Nzambi; eyowa, mena buloba, ne bintu bionsu bidi pa mpala wabu, eyowa, ne kunyunguluka kuabu, eyowa, ne kabidi mabulungu onsu adi enda mu tshibidilu tshiwu adi ajadika ne kudi Mufuki Mukulu.

45 Ne utshidi wendakana, mu kupambuisha mitshima ya bantaba, mu kubajadikila ne kakuenta Nzambi to? Ne neuvila kabidi majadiki onsu â anyi? Ne wakamba ne: Eyowa, nemvila, pa kumbusha wewa mundeja tshimanyinu.

46 Ne mpindiewu biakalua ne Alama wakamuambila ne: Mona, ndi ne kanyinganyinga bua dipapa dia mutshima weba, eyowa, bualu anyima weba neabutuka pawikala utshidi ukoleda ku nyuma wa bulelela.

47 Kadi mona, bidi bipita bimpa ne anyima weba ajimina pamutu pa wewa kuikala njila wa kuluissha anyima ya bungi ku dinyanguka ku mafi eba ne mêyi eba a lubombu; bua nanku wewa muvila kabidi, mona Nzambi neakutûta, bua ulua kamama, bua kunzuludi kabidi mukana

nansha, bua kudinga kabidi bantuu aba to.

48 Mpindiewu Koliholo wakamuambila ne: Ntshiena mvila ne Nzambi udiku to, kadi ntshiena ngitabuija ne kudi Nzambi to; ne ndi ngamba kabidi ne, kuena mumanya ne kudi Nzambi to; ne pa kumbusha wewa mundeja tshimanyinu, ntshiakuitabuija to.

49 Mpindiewu Alama wakamuambila ne: Nekupesha etshibu tshimanyinu: neuluishibua kamama, bilondeshila ku mêyi anyi; ne ndi ngamba ne, mu dîna dia Nzambi, neuluishibua kamama; bua kuakudi kabidi to.

50 Mpindiewu pakamba Alama mêyi â, Koliholo wakaluishibua kamama, bualu kavua mua kua-kula kabidi to, bilondeshila ku mêyi a Alama.

51 Ne mpindiewu pakamona mulumbuluishi munena nanku, wakôlola tshianza tshienda ne wakafundila Koliholo, wamba ne: Udi muitabuijibua bua bukola bua Nzambi anyi? Mudi nganyi muwuvua ujinga ne Alama aleja tshimanyinu tshienda? Udi musua ne atatshisha bakuabu bua kukuleja tshimanyinu anyi? Mona, wakuleji tshimanyinu; ne mpindiewu newela mpata kabidi anyi?

52 Ne Koliholo wakôlola tshianza ne wakafunda, wamba ne: Ndi mumanya ne ndi kamama, bualu ntshiena mua kuakula to; ne ndi mumanya ne kakuena tshintu nansha tshimua to tshidi mua kunduisha nanku awu to amu pa

kumbusha bukola bua Nzambi; eyowa, ne mvua mumanya dibadionsu ne kuvua Nzambi.

53 Kadi monayi, diabulu wakandinga; bualu wakammuenekela mu tshimfuanyi tshia muanjelu, ne wakangambila ne: Ndâku ne pingaja bantu aba, bualu badi bonso bapambuka bikala balonda Nzambi udi kayi mumanyika to. Ne wakangambila ne: Kakuena Nzambi to; eyowa, ne wakandongesha tshimvua ne bua kuamba. Ne mvua mulongesha mêyi enda; ne ngaka'alongesha bualu avua asankisha meji a mu mubidi; ne ngaka'alongesha mena tô ne pangakapeta tshipeta tshimpa tshia bungi, mua ne ngakitabuija bulelela ne avua malelela; ne bua bualu ebungakakolela ku bulelela, mena tô ne ngakadituadila mutshipu munena ewu pa mutu panyi.

54 Mpindiewu pakambaye nanku awu, wakatendekena Alama ne asambila Nzambi, bua mutshipu ewu umbushibua kudiye.

55 Kadi Alama wakamuambila ne: Biumbushibua mutshipu ewu bua kûdi neupambuisha kabidi mitshima ya bantu aba; bua nanku, nebikuenzekela mena bu muikala Mukalenga musua.

56 Ne biakalua ne mutshipu ewu kawakumbushibua kudi Koliholo to; kadi wakipatshibua ne wakendakana ku nzubu ne ku nzubu mu kulomba biakudia bienda.

57 Mpindiewu dimanya dia tshivua tshifikila Koliholo

diakatungalaka katataka mu bulaba bonsu; eyowa, mulumbuluishi munena wakatuma dimanyisha kudi bantu bonsu mu bulaba, umanyisha bavua bitabuija mêyi a Koliholo ne bavua ne tshia kukudimuna mutshima lukasa, bua bitungu bia momumua kabilu kulua kudibu to.

58 Ne biakalua ne bakitabujijibua bonsu bitangila bubi bua Koliholo; bua nanku bavua bonsu bakakudimuna moyo kabidi kudi Mukalenga; ne etshi tshiakajikija malu mabi a ku mushindu wa Koliholo. Ne Koliholo wakenakana ku nzubu ne ku nzubu, mu kulomba biakudia bua kudikuatshisha.

59 Ne biakalua ne pakayaye munkatshi mua bantu, eyowa, munkatshi mua bantu bavua babulukangana ne Bena Nefi ne bavua badinyika ne Bena Zolama, bualu bavua balombodibua kudi muntu muena dina dia Zolama—ne pavuaye uya munkatshi muabu, monayi, wakiapatshishibua ne wakadiatshibua tô ne pakafuayi.

60 Ne nanku tudi tumona ndekelu wa ewu uvua unyangakanjanjila ya Mukalenga; ne nanku tudi tumona ne diabulu kakukuatshisha bana benda ku dituku dia ndekelu to, kadi udi ubapulumuna panshi lubilu mu ngena.

SHAPITA 31

Alama udi ulombola bukenji bua kupingaja Bena Zolama bantomboji—

Bena Zolama badi bavila Kilisto, bitabuija meji a mafi a disungulanganana, ne kutendelela ne masambila malongolola—Bena bukenji badi buwula ne Nyuma wa Tshijila—Ntatu yabu idi midinyibua mu disanka diabu dia Kilisto. Pabuipi ne 74 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne kunyima kua nshikidilu wa Koliholo, bualu Alama uvua mupeta ngumu ne Bena Zolama bavua banyangakaja njila ya Mukalenga, ne Zolama, uvua mulombodi wabu, uvua ukoka mitshima ya bantu bua kuinamina mpingu ya kamama, mutshima wenda wakabanga kabidi kukenga bua malu mabi a bantu.

2 Bualu tshivua tshiena bualu tshia kanyinganyinga kakola ka Alama bua kumvua ne kuvua malu mabi munkatshi mua bantu; bua nanku mutshima wenda uvua munyingalala menamena bua ditapuluka dia Bena Zolama kudi Bena Nefi.

3 Mpindiewu Bena Zolama bakadisangisha pamua mu bulaba buvuabu babikila ne Antionuma, buvua ku esete wa bulaba bua Zalahemela, buvua buikalapa buipi ne mikalu ne muelelu wa mbuwa, buvua ku sude wa bulaba bua Yeleshona, buvua kabidi ne mikalu ne tshipela ku sude, tshipela tshivua tshiwula ntenta ne Bena Lamana.

4 Mpindiewu Bena Nefi bavua batshina bikola ne Bena Zolama bavua mua kubuela mu

diumvuangana ne Bena Lamana, ne ne bivua mua kuluija dijimija dinena ku luseka lua Bena Nefi.

5 Ne mpindiewu, bumuvua kuyisha kua dîyi ne bukola bua bungi budi mua kukoka bantu bua kuenza malu adi makana—eyowa, kuvua kupeta mudimu mukola pa meji a bantu kupita muela wa mvita, anyi tshintu tshikuabu tshionsu, tshivua tshibafikila—bua nanku Alama wakela meji ne bivua bikengedibua bua batêta buimpa bua dîyi dia Nzambi.

6 Bua nanku wakangata Amona, ne Alona, ne Omenele; ne wakashiya Himini mu ekelezia wa ku Zalahemela; kadi wakaya ne basatu aba, ne Amuleke ne Zêzeloma kabidi, bavua bikala ku Meleke; ne wakangata kabidi babidi ba ku bana benda ba baluma.

7 Mpindiewu kakaya ne muana wa kumpala wenda wa baluma to, ne dîna dienda divua Helamana; kadi mêna a bakayaye nabu avua Shibulona ne Koliantonona; ne â avua mêna a bakaya nenda munkatshi mua Bena Zolama, bua kubayisha dîyi.

8 Mpindiewu Bena Zolama bavua batapuluki ba ku Bena Nefi; bua nanku dîyi dia Nzambi dikavua dibayisha.

9 Kadi bavua bapona mu matupakana manena, bualu bakabenga batangila bua kulama mikenji ya Nzambi, ne mikandu yenda, bilondeshila ku mikenji ya Mose to.

10 Anyi kabavua balonda

midimu ya ekelezia, bua kutungunuka mu disambila ne milombu kudi Nzambi dituku dionsu, bua kababuedi mu ditêtshibua to.

11 Eyowa, mu tshikosu, bavua banyangakaja njila ya Mukalenga misangu ya bungi mena-mena; bua nanku, bua tshiena bualu etshi, Alama ne bana babu bakaya mu bulaba bua kubayisha dîyi.

12 Mpindiewu, pakaluabu mu bulaba, monayi, bakakema bua kusangana ne Bena Zolama bavua bibaka nsunagoga ya bungi, ne ne bavua badisangisha pamua mu dituku dimua dia lumingu, divuabu babikila ne dituku dia Mukalenga; ne bavua batendelela bilondeshila mushindu uvua Alama ne bana babu kabavua banyi kumona to;

13 Bualu bavua bibaka muaba munkatshi-nkatshi mua nsunagoga, muaba wakuimana, uvua kûlu kupita mutu; ne amu muntu umua uvua mua kuimana pa mutu pawu.

14 Bua nanku, ewu yonsu uvua ujinga kutendelela uvua ne tshia kuya ne kuimana pa mutu pawu, ne kôlola bianza bienda mu diûlu, ne kubila ne dîyi dikola, wamba:

15 Nzambi munsantu, munsantu; tudi tuitabuija ne udi Nzambi, ne tudi tuitabuija ne udi munsantu, ne uvua nyuma, ne udi nyuma, ne newikala nyuma bua kashidi.

16 Nzambi Munsantu, tudi tuitabuija ne wakatutapulula kudi bana betu; ne katuenta tuitabuija

ngikadilu wa bana betu, uvua mubashila bua kupanga kua lungenyi kua batatuabu, to; kadi tudi tuitabuija ne uvua mutusungula bua kuikala bana beba bansantu; ne udi kabidi mutumanyisha ne kakuakuikala Kilsto to.

17 Kadi udi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi; ne uvua mutusungula bua tupandishibua, padi bonso badi batunyungulula badi basungudibua bua kuimanshibua mu gena bua tshiji tshieba; bualu bunsantu ebu, Ô Nzambi, tudi tukuela tuasakidila; ne tudi tukuela kabidi tuasakidila bualu udi mutusungula, bua katupambuishibu bua kulonda ngikadilu misenji ya bana betu, idi mibasuka ku ditabuija dia Kilisto, idi milaluka mitshima yabu kula neba, Nzambi wetu.

18 Ne kabidi tudi tukuela tuasakidila, Ô Nzambi, bualu tudi basungudibua ne bantu bansantu. Amena.

19 Mpindiewu biakalua ne kunyima kua Alama ne bana babu ne bana benda ba baluma bumvua masambila â, bakatamba kukema.

20 Bualu monayi, muntu yonsu uvua uya ne wenza masambila a momumua â.

21 Mpindiewu bavua babikila muaba ewu ne Lameumpetoma, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne tshîmanyinu tshia tshijila.

22 Mpindiewu, ku muaba awu

bavua, muntu yonsu, benza disambila dia momumua edi kudi Nzambi, bela Nzambi wabu tuasakidila bualu uvua mubasungula, ne bualu kavua mubapambula bua kulonda ngikadilu wa bana babu to, ne bualu mitshima yabu kayivua midingibua bua kuitabuija bintu bidi bilua to, bidibu kabayi bamanya nansha.

23 Mpindiewu, kunyima kua kutendelela ku mushindu ewu, bavua bapingana ku mbelu, kabayi bakula bua Nzambi kabidi tô ne badibu badisangisha pamua kabidi ku tshîmanyinu tshia tshijila, bua kutendelela bilondeshila mushindu wabu.

24 Mpindiewu pakamona Alama nanku mutshima wenda wakanyingalala; bualu wakamona ne bavua bantu babi ne ba tshitshu; eyowa, wakamona ne mitshima yabu ivua miteka ku ngolo, ne pa mpalata, ne pa mishindu yonsu ya bintu bia mu-shinga.

25 Eyowa, ne wakamona ne mitshima yabu mibandishibua ne ku didiamba dikola, ne diditam-bisha diabu.

26 Ne wakabandisha dîyi die-nda mu diûlu, ne kubila, wamba: Ô, Mukalenga, mutantshi bula kayi uwalekela ne basadidi beba basomba panshi apa mu musunyi, bua kumona bubi bunena nanku munkatshi mua bana ba bantu?

27 Mona, Ô Nzambi, badi babilâ kûdi, ne kadi mitshima yabu idi midînyibua mu diditambisha

diabu. Mona, Ô Nzambi, badi babilâ kûdi ne mikana yabu, padibu bikala buwulakana ne diditambisha, mena badimona bantu banna, bua bintu bia tshianana bia pa buloba.

28 Mona, Ô Nzambi, bilamba biabu bia mushinga mukola, ne tukanu tuabu, ne bikanu biabu bia ku maboku, ne bilenga biabu bia ngolo, ne bintu bionsu biabu bia mushinga mukola bidi bidibu badilengeja nabi; ne mona, mitshima yabu idi miteka kudibi, ne kadi badi babila kûdi ne bamba—Tudi tukuêla tuasakidila, Ô Nzambi, bualu tudi bantu basungudibua kûdi, pafua bakuabu.

29 Eyowa, ne badi bamba ne udi mubamanyisha ne kakuakuikala Kilisto to.

30 Ô Mukalenga Nzambi, mutantshi bula kayi uwalekela ne bubi bua nanku ne kupanga lulamatu bikala munkatshi mua bantu aba? Ô Mukalenga, suaku umpesha makanda, bua ngikala mua kuambula bilema bianyi. Bualu ndi mulema, ne bubi bua nanku munkatshi mua bantu aba budi bukengesha anyima wanyi.

31 Ô Mukalenga, mutshima wanyi udi ne dibungama dipita; suaku usamba moyo wanyi mu Kilisto. Ô Mukalenga, suaku unganyishila ne ngikala ne makanda, ne nkenga ne ditukija ntatu eyi yanduila, bua bualu bua malu mabi a bantu aba.

32 Ô Mukalenga, suaku usamba anyima wanyi, ne umpesha diakalengela, ne basadidi nanyi badi

nanyi kabidi—eyowa, Amona, ne Alona, ne Omenele, ne Amuleke ne Zêzeloma, ne bana banyi ba baluma babidi—eyowa, ubasamba mena bonsu aba, Ô Mukalenga. Eyowa, suaku usamba anyima yabu mu Kilisto.

33 Suaku ubanyishila ne bikala ne makanda, ne bitaba ntatu yabu yabaluilâ bualu bua malu mabi a bantu aba.

34 Ô Mukalenga, suaku utuanyishila ne tuikala ne diakalengela dia kulua nabu kabidi mu Kilisto.

35 Mona, Ô Mukalenga, mioyo yabu idi ne mushinga mukola, ne ba bungi babu badi bana betu; bua nanku, Ô Mukalenga, utupesha bukola ne lungenyi bua tupingaja bana betu aba kabidi kûdi.

36 Mpindiewu biakalua ne pakamba Alama mêyi â, ne wakaten-teka bianza bienda pa mutu pa bonsu bavua nenda. Ne monayi, pakatentekaye bianza pa mutu pabu, bakuwula ne Nyuma wa Tshijila.

37 Ne kunyima bakatapulukangana muntu ne muntu, kabayi bela meji buabu nkayabu bua tshiadiabu, anyi tshianuabu, anyi tshiavualabu to.

38 Ne Mukalenga wakabapesha bua majinga abu bua kabumvu nzala to, anyi bua kabumvu nyota to; eyowa, ne wakabapesha makanda, bua kabakengi ntatu wa bishi to, amu yoyi midînyibua kudi disanka dia Kilisto. Mpindiewu ebi bikenzeka bilondeshila ku disambila dia

Alama; ne ebi bualu wakasambila ne ditabuija.

SHAPITA 32

Alama udi ulongesha bapela bena ntatu yakabapuekesha—Ditabuija didi ditekemena ku tshidi katshiyi tshimona to kadi tshidi tshilelela—Alama udi ujadika ne banjelu badi balongesha bantu, bakaji, ne bana—Alama udi ufuanyikija dîyi ne dimînu dia mutshi—Muntu udi ne tshia kudikuna ne kudidisha—Pashisha didi disasa ne dilua mutshi kudi muntu upola tshimuma tshidi moyo wa tshiendelela. Pabuipi ne 74 k.d.K.

NE biakalua ne bakaya, ne bakabanga kuyisha dîyi dia Nzambi kudi bantu, babuela mu nsunagoga yabu, ne mu nzubu yabu; eyowa, ne bakayisha mena dîyi mu misêsu yabu.

2 Ne biakalua ne kunyima kua kuenza mudimu mukola munkatshi muabu, bakabanga kupeta diakalengela munkatshi mua bapela ba mu bantu; bualu monayi, bavua bipatshibua mu nsunagoga yabu bua disunsuka dia bilamba biabu—

3 Bua nanku kabavua banyishibua bua kubuela mu nsunagoga yabu bua kutendelela Nzambi to, bualu bana babu bavua babamona bu bukoya; bua nanku bavua bapela; eyowa, bana babu bavua babamona ne bisota; bua nanku bavua bapela bu mudi ku bintu bia pa buloba; ne bavua bapela mu mitshima yabu.

4 Mpindiewu, bumuvua Alama ulongesha ne wakula kudi bantu pa mukuna wa Onida, musumba munena wa bantu wakalua ku-diye, bavua bobu bavuaye wakula bualu buabu, bavua bapela mu mutshima, bua bupela buabu bu mudi ku bintu bia pa buloba.

5 Ne bakalua kudi Alama; ne umua uvua kumpala kuabu wakamuambila: Mona, bana betu aba nebenza tshinyi, bualu bantu bonsu badi babapetula bua bupela buabu, eyowa, ne nangananga bakuidi betu; bualu mbatuipata mu nsunagoga yetu ituvua benzela bikola bua kuyibaka ne bianza bietu; ne mbatuipata bua bupela buetu bupita; ne katuenta ne muaba wa kutendelela Nzambi to; ne mona, netuenza tshinyi?

6 Ne mpindiewu pakumvua Alama nanku, wakakudimuka kudibu, mpala wenda mumutangila, ne wakatangila ne disanka dia bungu; bualu wakamona ne ntatu yabu ivua mibapuekesha bulelela, ne ne bavua balongolodibua bua kumvua dîyi.

7 Bua nanku kakakula kabidi kudi musumba mukuabu awu to; kadi wakôlola tshianza tshienda, ne wakabila kudi aba bakamonaye ne bavua bakudimuna mutshima, ne wakabambila:

8 Ndi mumona ne nudi ne didi-puekesha mu mutshima; ne pikalabi nanku, nudi babeneshibua.

9 Monayi muanenu wambi ne: Netuenza tshinyi?—bualu tudi bipatshibua mu nsunagoga yetu,

ne katuenta mua kutendelela Nzambi wetu to.

10 Monayi ndi nnuambila ne, nudi nuela meji ne kanuena mua kutendelela Nzambi amu pikalabi mu nsunagoga yenu anyi?

11 Ne menamena kabidi, ndi nuebeja ne, nudi nuela meji ne nudi ne kanuena ne tshia kute-ndelega Nzambi to amu musangu umua ku lumingu anyi?

12 Ndi nnuambila ne, bidi bimpa ne nudi bipatshibua mu nsunagoga yenu, bua nudipuekesha, ne bua nulonga lungenyi; bualu bidi bikengela ne nulonga lungenyi; bua bualu bua nudi bipatshibua ne bapetudibua kudi bana benu bua bualu bua bupela buenu bupita, nudi benzeja bua kudipuekesha mu mutshima; bualu biakakengela nuenzejibua bua kudipuekesha.

13 Ne mpindiewu, bualu nudi benzejibua bua kudipuekesha nudi babeneshibua; bualu muntu misangu mikuabu, padiye yeya muenzejibua bua kudipuekesha, udi ukeba dikudimuna dia mutshima; ne mpindiewu bushuwa, ewu yonsu udi ukudimuna mutshima neapeta lusa; ne udi upeta lusa ne unanukila tô ne ku ndekelu yeya neapandishibua.

14 Ne mpindiewu, bu mumvua munuambila, ne bualu nuvua benzeja bua kudipuekesha nudi babeneshibua, kanuena nuela meji ne badi badipuekesha nkayabu bua dîyi badi babeneshibua kupita anyi?

15 Eyowa, ewu udi udipuekesha nkayenda bulelela, ne ukudimuna mutshima ku mibi yenda, ne unanukila tô ne ku ndekelu, yeya neabeneshibua—eyowa, neabeneshibua bia bungi kupita aba badi benzeja bua kudipuekesha bua bupela buabu bupita.

16 Bua nanku, bobu badi badi-puekesha kabayi benzeja bua kudipuekesha badi babeneshibua; anyi nanku, mu mêyi makuabu, mubeneshibua ngudi witabuija dîyi dia Nzambi, ne utambula kayi ne dipapisha dia mutshima to, eyowa, kayi uluishibua bua kumanya dîyi to, anyi mena wenzejibua bua kumanya, kumpala kua bobu kuitabuija.

17 Eyowa, kudi ba bungi badi bamba ne: Bu wewa musua kuteleja tshimanyinu tshia mu diûlu, apu netumanya bushuwa; pashisha netuitabuija.

18 Mpindiewu ndi ngebeja, etshi nditabuija anyi? Monayi, ndi nnuambila ne, To; bualu muntu yeya mumanya tshintu kena bualu bua kuitabuija to, bualu udi mutshimanya.

19 Ne mpindiewu, bu mudi mutshipibua mupita ewu udi mumanya disua dia Nzambi ne kayi udienza to, kupita udi amu witabuija, anyi amu udi muenzejiba kuitabuija, ne udi upona mu disambuka dia mikenji anyi?

20 Mpindiewu jingululayi bualu ebu. Monayi, ndi nnuambila, bualu ne bualu budi bushilangana; ne muntu yonsu neapeta bilondeshila ku mudimu wenda.

21 Ne mpindiewu bu mungambi bitangila ditabuija—ditabuija kadiena kuikala ne dimanya dijima dia malu to; bua nanku biwikala ne ditabuija udi ne ditekemenana ku malu adi kâyi mamona to, adi mikala malelela.

22 Ne mpindiewu, monayi, ndi nnuambila ne, ndi musua ne nuvuluka, ne Nzambi udi ne lusa kudi bonsu badi bitabuija mu dîna dienda; bua nanku udi ujinga, diambedi, ne nuitabuija, eyowa, mena dîyi dienda.

23 Ne mpindiewu, udi upesha bantu dîyi dienda ku njila wa banjelu, eyowa, ba baluma nkayabu to kadi ne bakaji kabidi. Mpindiewu ebi nki bionsu to; bana bateketa badi bapeshibua mêyi misangu ya bungi, adi apuwisha bena lungenyi ne bantu balonga.

24 Ne mpindiewu, bana betu bananga, bu munudi nujinga bua kumanya kundi tshinyi tshinuenza bualu batatshishibua ne bipatshibua—mpindiewu ntshienanjinga bua nutshinka ne ndi musua kunulumbuisha to, pa kumbusha bilondeshila ku tshidi bulelela—

25 Bualu ntshienamusua kuumba ne bonsu buenu nuvua benzeja bua kudipuekesha to; bualu ndi ngitabuija bulelela ne kudi bamua munkatshi muenu bavua mua kudipuekesha nkayabu, nansha mâlua abu mikala mushindu kayi.

26 Mpindiewu, bu mungambi bitangila ditabuija—ne kadivua dimanya dijima to—mena nanku

bidi bua mêyi anyi. Kanuena mua kumanya bua bushuwa buawu musangu umua to, tô ne bujima, kupita tô ne ditabuija didi dikala dimanya dijima.

27 Kadi monayi, binuabika ne kujula makokeshi enu, mena ne ku didikija dia mêyi anyi, ne kuenzela kanungu ka ditabuija, eyowa, mena binuapanga kukeba kupita kujinga kuitabuija, lekelayi dijinga edi dienza mudimu munda muenu, mena tô ne panuitabuija mu mushindu unudi mua kushiya muaba bua tshitupa tshia mêyi anyi.

28 Mpindiewu, netufuanyikija dîyi ku dimînu. Mpindiewu, binuashiya muaba, bua ne dimînu dimona mua kukunyibua mu mutshima wenu, monayi, bikaladi dimînu dilelela, anyi dimînu dimpa, binuikala kanuyi badimansha to bua dipanga ditabuija dienu, mu mushindu wa ne nenukolela Nyuma wa Mukalenga, monayi, nedibanga kudiunda mu tshiadi tshienu; ne panumvua manyunganyi a didiunda â, nenubanga kuamba munda muenu ne—Dimînu edi didi ne tshia kuikala dimpa, anyi ne muaku udi muimpa, bualu diabangi kunenasha anyima wanyi; eyowa, diabangi kutokeshana ngumvuilu wanyi, eyowa, diabangi kuikala dilenga kundi.

29 Mpindiewu monayi, etshikatshiakudiundisha ditabuija dienu anyi? Ndi nnuambila ne, Eyowa; nansha nanku kadiena dikola dilua dimanya dijima to.

30 Kadi monayi, bu mudi dimînu didiunda, ne ditoloka, ne dibanga kusasa, pashisha nudi ne tshia kuamba ne dimînu didi dimpa; bualu monayi didi didiunda, ne didi ditoloka, ne didi dibanga kusasa. Ne mpindiewu, monayi, etshi katshiakukolesha ditabuija dienu anyi? Eyowa, neshikolesha ditabuija dienu: bualu nenuamba ne ndi mumanya ne didi dimînu dimpa; bualu monayi didi ditoloka ne dibanga kusasa.

31 Ne mpindiewu, monayi, nudi bamanya bushuwa ne edi didi dimînu dimpa anyi? Ndi nnuambila ne, Eyowa; bualu dimînu dionsu didi dikuama bimuma bia momumua nadi.

32 Bua nanku, dimînu diodi disasa didi dimpa, kadi diodi kadiyi disasa to, monayi kadiena dimpa to, bua nanku didi dimanhibua.

33 Ne mpindiewu, monayi, bualu nuvua batêta didikija, ne nuvua bakuna dimînu, ne diadiundi, ne diatoloki, ne diabangi kusasa, nudi ne tshia kumanya ne dimînu didi dimpa.

34 Ne mpindiewu, monayi, dimanya dienu didi dijima anyi? Eyowa, dimanya dienu didi dijima ku bualu abu, ne ditabuija dienu didi dilala; ne didi nanku bualu nudi bamanya, bualu nudi bamanya ne dîyi ndidiundisha anyima yenu, ne nudi bamanya kabidi ne nditoloka, ne ngumvuilu wenu udi ubanga kuto-keshibua, ne meji enu abanga kutanta.

35 Ô nanku, kadiena dilelela anyi? Ndi nnuambila ne, Eyowa, bualu didi muinda; ne tshionsu tshidi muinda, tshidi tshimpa, bualu tshidi tshijunguludibua, bua nanku nudi ne tshia kumanya ne tshidi tshimpa; ne mpindiewu monayi, kunyima kua nuenu balabula muinda ewu dimanya dienu didi dijima anyi?

36 Monayi ndi nnuambila ne, To; anyi nudi ne tshia kanuena nulekela ditabuija, bualu nudi benzela ditabuija dienu amu bua nuenu kutêta didikija bua kumanya dimînu ne didi dimpa.

37 Ne monayi, padi mutshi ubanga kusasa, nenuamba ne: Tuwudishayi ne ntema mikola, bua ulepesha miji, bua usasa, ne utukuamina bimuma. Ne mpindiewu monayi, panuawudisha ne ntema ya bungi neulepesha miji, ne neusasa, ne neukuama bimuma.

38 Kadi nuenu balengulula mutshi, ne kanuyi nuela meji bua kuwudisha to, monayi kawakulepesha muji nansha umua to; ne palua kapia ka diba ne kawôsha, neufubidila bualu kawena ne miji mila to, ne nenuwujula ne nenuwimansha.

39 Kadi, ebi kabiena ne bualu dimînu kadivua dimpa to, anyi mbualu bimuma biadi kabivua bijingibua to; kadi mbualu buloba buenu budi bua munanga, ne kanuena nubenga kudisha mutshi, bua nanku kanuena nupeta bimuma biawu to.

40 Ne nanku, panudi nubenga kudisha dîyi, nutekemena tshimuma tshiadi ne disu dia ditabuija, kanuena mua kupola bimuma bia mutshi wa moyo nansha.

41 Kadi panuadisha dîyi, eyowa, nudisha mutshi padiwu usasa, ku ditabuija dienu ne dinanukila dinena, ne ne ditukija, nutekemena tshimuma tshiwu, newela miji; ne monayi newikala mutshi udi ukola tô ne mu moyo wa kashidi.

42 Ne bualu bua dinanukila dienu ne ditabuija dienu ne ditukija dienu mu didisha dia dîyi, bua wela miji munda muenu, monayi, ku kakesa ku kakesa nenupola tshimuma tshiadi, tshidi mushinga mupita, tshidi tshilenga kupita bionsu bidi bilenga, ne tshidi tshitoka kupita bionsu bidi bitoka, eyowa, ne tshikezuka kupita bionsu bidi bikezuka; ne nenudia bimuma ebi bia bungu tô ne panûkuta, bua kanumvu nzala kabidi to, anyi kanumvu nyota to.

43 Pashisha, bana betu, nenu-pola mafutu a ditabuija dienu, ne dinanukila dienu, ne ditukija dienu, ne bulekelelu buenu, bikala bindila bua mutshi unukamina bimuma.

SHAPITA 33

Zenose udi ulongesha ne bantu badi ne bua kusambila ne kutendelela mu miaba yonsu, ne ne Nzambi udi umbusha bitungu bua bualu bua

Muana—Zenoke udi ulongesha ne lusa ludi lupeshibua bua bualu bua Muana—Mose wakabandisha mu tshipela tshifuanyikiji tshia Muana wa Nzambi. Pabuipi ne 74 k.d.K.

MPINDIEWU kunyima kua Alama muakula mêyi â, bakatuma dîyi bajinga kumanya ne badi ne bua kuitabuija Nzambi umuepela, bua bapeta tshimuma tshivuaye muamba, anyi munyi mudibu ne bua kukuna dimînu, anyi dîyi divuaye muamba, divuaye muamba ne didi ne tshia kukunyibua mu mitshima yabu; anyi mushindu kayi udibu ne bua kubanga kuenzela ditabuija diabu.

2 Ne Alama wakabambila ne: Monayi, nuvua bamba ne kanuena mua kutendelela Nzambi wenu bualu bua nuipatshibu mu nsunagoga yenu. Kadi monayi, ndi nnuambila ne, bu nuenu nuela meji ne kanuena mua kutendelela Nzambi, nudi nupambuka bikola, ne nudi ne tshia kukeba kujingulula mifundu, ne nudi ne tshia bua kukebulula mifundu; panudi nuela meji ne ivua minulongesha nanku, kanuena nuyumvua to.

3 Nudi nuvuluka babala bivua Zenose, muambi wa kala, muamba bitangila disambila anyi ditendelela anyi?

4 Bualu wakamba ne: Udi ne lusa, Ô Nzambi, bualu waku-mvua disambila dianyi, nansha pamvua mu tshipela; eyowa, uvua ne lusa pangakasambila bitangila bobu bavua bena lukuna

banyi, ne wakashitulula meji abu kundi.

5 Eyowa, Ô Nzambi, ne uvua ne lusa pangakabila kûdi mu budimi buanyi; pangakabila kûdi mu disambila, ne wakangu-mvua.

6 Ne kabidi, Ô Nzambi, pangakabuela mu nzubu muanyi wakangumvua bitangila disambila dianyi.

7 Ne pangakalua kûdi mu kazubu kanyi ka tshisokomenu, Ô Mukalenga, ne pangakakusambila, wakangumvua.

8 Eyowa, udi ne lusa kudi bana beba padibu babila kûdi, bua bu-mvuihua kûdi, ne kabiyi kudi bantu to, ne neubumvua.

9 Eyowa, Ô Nzambi, uvua ne lusa kundi, ne wakumvua mbila yanyi munkatshi mua masangisha a bantu beba.

10 Eyowa, ne uvua mungumvua kabidi pamvua muipatshibua ne pavua bena lukuna banyi bampetula; eyowa, wakumvua mbila yanyi, ne wakafikila bena lukuna banyi tshiji, ne wakabakumbula mu tshiji tshieba ne dinyanguka dia lukasa.

11 Ne wakangumvua bua ntatu yanyi ne bulelela buanyi; ne mbua Muaneba ki pawuvua ne lusa nanku kundi, bua nanku nembila kûdi mu ntatu yanyi yonsu, bualu disanka dianyi didi kûdi; bualu udi mumbusha bitungu bieba kula ne kundi, bua bualu bua Muaneba.

12 Ne mpindiewu Alama wakabambila ne: Nudi nuitabuija

mifundu ya Nzambi idi mifunda kudi bantu ba kala anyi?

13 Monayi, binuitabuija, nudi ne tshia kuitabuija biakamba Zenose: Umbushi bitungu bieba bua bualu bua Muaneba.

14 Mpindiewu monayi, bana betu, ndi nuebeja ne nudi babala mifundu ya Nzambi anyi? Bu nuenu babala, munyi munudi mua kubenga kuitabuija Muana wa Nzambi?

15 Bualu kabiena bifunda ne Zenose nkayenda wakamba bintu ebi to, kadi Zenoke kabidi wakamba bintu ebi—

16 Bualu monayi, wakamba ne: Udi mufika tshiji, Ô Mukalenga, bua bantu aba, bualu badi babenga kumvua midimu ya lusa lueba iwudi mubapesha bua bualu bua Muaneba.

17 Ne mpindiewu, bana betu, nudi numona ne muambi mui-bidi wa kala mujadika bua Muana wa Nzambi, ne bualu bantu bakabenga kumvua mêyi enda, bakamuasa mabua tô ne ku lufu.

18 Kadi monayi, kabiena biosu to; kabena aba nkayabu bavua bakula bitangila Muana wa Nzambi to.

19 Monayi, Mose wakakula buenda; eyowa, ne monayi tshifuanyikiji tshiakimanyishibua mu tshipela, bua ewu yonsu watshitangila ikala ne moyo. Ne babungi bakatangila ne bakikala moyo.

20 Kadi bantu bakesa bakumvua diumvuija dia malu â, ne

nanku bua bualu bua bupapa bua mitshima yabu. Kadi kuvua ba bungi bavua bapapa bikola ne bakabenga kutangila, bua nanku bakafua. Mpindiewu kipatshila kavuabu babengela kutangila, kadi bualu kabavua bitabuija ne kuvua kubôndopa to.

21 Ô bana betu, bu nuenu mua kôndopibua amu mu dikupa dia mesu enu bua nôndopibua, kanuakutangila lukasa anyi, anyi nudi nunanga kupapisha mitshima yenu mu dipanga dia ditabuija, ne bikala bafuba, mu mushindu wa ne kanuakukupa mesu enu to, mu mushindu wa ne nufua anyi?

22 Biobi nanku, diakabi nedilua kunudi; kadi biobi kabiyi nanku to, apu kupayi mesu enu ne bangayi kuitabuija Muana wa Nzambi, bualu nealua bua kusungila bantu benda, ne bualu neakenga ne afua bua kupikula bua mibi yabu; ne neajuka kabidi ku bafua, tshiauvuija dibika ku lufu, bua bantu bonsu bimana kumpala kuenta, bua kulumbuishibua mu dituku dia ku nshikidilu ne dituku dia tshilumbuilu, bilondeshila midimu yabu.

23 Ne mpindiewu, bana betu, ndi njinga ne nenukuna dîyi edi mu mitshima yenu, ne bu mudidi dibanga kudiunda mena nanku nudidisha ku ditabuija dienu. Ne monayi, nedilua mutshi, ukola munda muenu tô ne ku moyo wa kashidi. Ne pashisha Nzambi anuanyishila ne majitu enu ikala mapepela, ku disanka dia bua

Muanenda. Ne nudi mua kuenta bionsu ebi binuasa. Amena.

SHAPITA 34

Amuleke udi ujadika ne dîyi didi munda mua Kilisto bua lupandu—Amu kuikala bupikudi, bukua bantu bonsu budi ne tshia kufua—Mikenji yonsu ya Mose idi ileja ku mulambu wa Muana wa Nzambi—Dilongolola dia disungila dia tshiendelela udi mueyemena ku ditabuija ne dikudimuna mutshima—Sambilayi bua mabenesha a mubidi ne a nyuma—Matuku a moyo â adi diba tshikonda tshia bantu kudilongolola bua kusambakena ne Nzambi—Kuatayi mudimu ne ditshina kumpala kua Nzambi bua lupandu luenu. Pa-buipi ne 74 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kunyima kua Alama mubambila mēyi â wakasomba panshi, ne Amuleke wakajuka ne wakabanga kubalongesha, wamba ne:

2 Bana betu, ndi ngela meji ne bida bikola bua kuitaba ne nudi bapanga bintu bivua biamba bitangila dilua dia Kilisto, utudi balongesha ne udi Muana wa Nzambi; eyowa, ndi mumanya ne bintu ebi bivua binulongesha bia bungi kumpala kua ditapuluka dienu kutudi.

3 Ne bu munuajingi ne muanetu wa baluma munanga anumanyisha tshinudi ne bua kuenta, bua ntatu yenu; ne wanuambidi kakesa bua kulongolola meji enu; eyowa, ne wanukankamiji bua kuikala ne ditabuija ne ditukija—

4 Eyowa, nansha bua nuikala ne ditabuija dia bungu nansha mena bua kukuna dîyi mu mîshima yenu, bua nutêta didikija buimpa buadi.

5 Ne tuvua bamona ne lukonku lunena ludi mu meji enu ludi lua ne dîyi ne didi kudi Muana wa Nzambi, anyi ne kakuakuikala Kilisto to.

6 Ne nuakamona kabidi ne muanetu wa baluma uvua munushikija, misangu ya bungu, ne dîyi didi munda mua Kilisto bua lupandu.

7 Muanetu uvua mutêla mêyi a Zenose, ne disungila didi dilua ku njila wa Muana wa Nzambi, ne uvua mutela kabidi Zenoke; ne uvua muleja kabidi mêyi a Mose, bua kushikija ne bintu ebi bidi bilelela.

8 Ne mpindiewu, monayi, nennujadikila nkayanyi ne bintu ebi bidi bilelela. Monayi, ndi nnuambila, ne ndi mumanya ne Kilisto nealua munkatshi mua bana ba bantu, bua kuangataye mapanga a bantu benda pa mutu penda, ne neapikula bua mibi ya ba pa buloba; bualu Mukalenga Nzambi uvua muamba nanku.

9 Bualu bidi bikengedibua ne bupikudi buenzejibua; bualu bilondeshila ku dilongolola dinena dia Nzambi wa Tshiendelela bupikudi budi ne tshia kuenjibua, anyi bukua bantu bonsu budi ne tshia kufua kakuyi diepuka to; eyowa, bonsu mbapapa; eyowa bonsu mbapona ne badi bajimina, badi ne bua kufua pa kumbusha

mu bupikudi budi bukengedibua bua kuenzejibua.

10 Bualu bidi bikengedibua ne kuikalaku mulambu munena ne wa ndekelu; eyowa, mulambu wa muntu to, anyi wa nyama to, anyi wa mishindu yonsu ya nyunyi to; bualu kawakuikala mulambu wa muntu to; kadi udi ne tshia kuikala mulambu udi kawuyi ndekelu ne wa tshiendelela.

11 Mpindiewu kakuenta muntu udi mua kulambula mashi enda nkayenda apikula bua mibi ya mukuabu to. Mpindiewu, padi muntu mushipa muntu, monayi mikenji yetu, idi milulama, neyangata moyo wa muanabu anyi? Ndi nnuambila ne, To.

12 Kadi mikenji idi ilomba moyo wa udi mushipa; bua nanku kakuenta mua kuikala tshintu nansha tshimua tshidi katshiyi tshikengela bupikudi budi kabuyi ndekelu tshiakumbana bua mibi ya ba pa buloba to.

13 Bua nanku, bidi bikengedibua ne kuikalaku mulambu munena ne wa ndekelu, ne pashisha ne kuikala, anyi bidi bikengedibua ne kuikala, dikandika dia kumatshisha kua mashi panshi; pashisha mikenji ya Mose neikumabajibua; eyowa, ne kaleta ne katoba konsu nekakumbajibua, ne nansha kamua kakakujimina to.

14 Ne monayi, etshi ki diumvuija dijima dia mikenji, katupa konsu katangila ku mulambu munena ne wa ndekelu awu; ne mulambu munena ne wa ndekelu awu newikala Muana wa

Nzambi, eyowa, wa tshiendelela ne udi kawuyi ndekelu to.

15 Ne nanku neatuala lupandu kudi bonsu bitabuija mu dîna dienda; etshi tshidi kipatshila ka mulambu wa ndekelu ewu, bua kutuala munda mua lusa, udi mutamba bululama bukola, ne upesha bantu mushindu wa bobu kuleja ditabuija didi difila dikudimuna dia mutshima.

16 Ne nanku lusa ludi mua kumbaja milombu ya bululama, ne kubanyungulula ne maboku a bulami, kadi muntu udi kayi uleja ditabuija didi difila dikudimuna dia mutshima to udi udifila ku mukenji mujima wa milombu ya bululama; bua nanku dilongolola dinena ne dia tshiendelela dia disungila didi difidibua amu bua muntu udi ne ditabuija didi difila dikudimuna dia mutshima.

17 Bua nanku Nzambi anuan-yishila, bana betu, ne nubanga kuenzela ditabuija dienu bua kukudimuna mutshima, ne nubanga kubikila dîna dienda dia tshijila, bua anufuila lusa;

18 Eyowa, bilayi kudiye bua lusa; bualu udi ne bukutu bua kupandisha.

19 Eyowa, dipuekeshayi, ne tungunukayi mu disambila kudiye.

20 Bilayi kudiye panudi mu madimi enu, eyowa, bua bisumbu bia bimuna bienu.

21 Bilayi kudiye mu nzubu yenu, eyowa, bua ba mu nzubu yenu, mu dinda, munda munya, ne mu dilolo.

22 Eyowa, bilayi kudiye bua

kuimanyina bukola bua bena lukuna benu.

23 Eyowa, bilayi kudiye bua kuimanyina diabulu, udi muena lukuna wa buakana bonsu.

24 Bilayi kudiye bua bikunyi-bua bia mu madimi enu, bua nubluluka buabi.

25 Bilayi kudiye bua bisumbu bia bimuna bia mu madimi enu, bua bivula.

26 Kadi ebi kabiena bionsu to; nudi ne tshia kulomba ne anyima yenu mijima mu tuzubu tuenu tua tshisokomenu, ne mu miaba misokoka yenu, ne mu tshipela tshienu.

27 Eyowa, ne panudi kanuyi nubila kudi Mukalenga to, mitshima yenu ikala miwula, midifila kudiye mu disambila misangu yonsu bua diakalengela dienu, ne bua diakalengela dia bonsu badi pabuipe nuenu kabidi.

28 Ne mpindiewu monayi, bana betu bananga, ndi nnuambila ne, kanutshinki ne ebi ki bionsu to; bualu kunyima kua nuenu benza bintu bionsu ebi, nuenu babenga kuambuluisha bakengi, ne badi butaka, ne kanuyi nukumbula babêdi ne batatshishibua, ne kanuyi nuabanyinangana bintu bienu ne badi ne dikenga, panudi bikala nabi—ndi nnuambila ne, nuenu kanuyi tshintu nansha tshimua tshia ku bintu ebi to, monayi, kusambila kuenu kudi tshianana, ne kakuena kukuata mudimu to, ne nudi bantu ba mpala ibidi badi bavila ditabuija.

29 Bua nanku, nuenu kayi

nuvuluka bua kuikala ne lusa to, nudi bu mudi bisota, bidi bape-luji ba biamua bimansha (bikala kabiyi ne mushinga to) ne bantu babidiata mu makasa.

30 Ne mpindiewu, bana betu, ndi musua ne, kunyima kua nuenu bapeta majadiki a bungi nanku, bualu mifundu ya tshijila idi ijadika bua bintu ebi, nubanga kulua ne nukuama bimuma bua dikudimuna dia mutshima.

31 Eyowa, ndi musua ne nu-lua ne kanutshipapishi mitshima yenu kabidi to; bualu monayi, mpindiewu ki diba ne dituku dia lupandu luenu; ne bua nanku, binuakudimuna mutshima ne kanuyi nupapisha mitshima yenu to, katataka dilongolola dinena dia disungila neenjibua buenu.

32 Bualu monayi, moyo ewu tshikonde tshia bantu kudilongolola bua kumonangana ne Nzambi; eyowa, monayi dituku dia moyo edi didi dituku dia bantu kukuata midimu yabu.

33 Ne mpindiewu, bu mumvua munuambila kumpala, bu munuvua bapeta bijadikilu bia bungi nanku, bua nanku, ndi nusengelela ne kanupumbishi dituku dia dikudimuna dia mutshima dienu tô ne ku ndekelu to; bualu kunyima kua dituku dia moyo edi, didi dipeshibua kutudi bua kudilongolola bua tshiendelela, monayi, bituapanga kudilengeja mu tshikonde tshietu patutshidi mu moyo ewu, pashisha butuku bua mîdima budi bulua mudi

dikuata dia mudimu kadiyi mua kuenjibua kabidi to.

34 Kuena mua kuamba to, pawatuadibua ku bundu budi butshingisha bikola abu, ne nenkudimuna mutshima, ne nempingana kudi Nzambi wanyi. To, kuena mua kuamba nanku to; bualu nyuma wa momumua udi mukuata mibidi yenu tshikonde tshinudi nushiya moyo ewu, nyuma wa momumua awu neikala ne bukola bua kukuata mubidi weba mu buloba bua tshiendelela.

35 Bualu monayi, binuikala bapumbisha dituku dia dikudimuna mutshima mena tô ne ku lufu, monayi, nudi balua babatshikibua ku nyuma wa diabulu, ne udi unusuika nulua benda; bua nanku, Nyuma wa Mukalenga umbuki kunudi, ne kena ne muaba munda muenu to, ne diabulu udi ne bukola bonsu pa mutu penu; ne etshi tshidi ngikadilu wa nshikidilu wa bena bubu.

36 Ne ndi mumanya nanku, bualu Mukalenga uvua muamba ne kena usomba mu ntempelo idi kayiyi ya tshijila to, kadi udi usomba mu mitshima ya bantu bakana; eyowa, ne udi wamba kabidi ne bantu bakana nebasomba mu bukalenga buanyi, kabayi bapatuka kabidi to; kadi bilamba biabu nebitokeshibua ku mashi a Muana wa Mukoku.

37 Ne mpindiewu, bana betu bananga, ndi njinga ne nuvuluka bintu ebi, ne nukuata mudimu

ne ditshina kumpala kua Nzambi bua lupandu luenu, ne kanuvidi kabidi dilua dia Kilisto to;

38 Ne kanukokanganyi kabidi ne Nyuma wa Tshijila to, kadi numuitaba, ne nunuangata dina dia Kilisto; ne nudipuekesha tô ne ku lupuishi, ne nutendelela Nzambi, muaba onsu unuikala, mu nyuma ne mu bulelela; ne nuikala ne dianyisha dituku dionsu, bua midimu ya lusa ya bungi ne mabenesha a bungi bidiye unupesha.

39 Eyowa, ndi nnukankamija kabidi, bana betu, ne nuikala badimuka mu disambila diba dionsu, bua kanupambuishibu kudi matêtshibua a diabulu to, bua kanutambi bukola to, bua kanuikadi mu bukôkeshi buenda ku dituku dia ndekelu to; bualu monayi, kena unufuta difutu dimpa to.

40 Ne mpindiewu bana betu bananga, ndi nukankamija bua nuikala ne ditukija, ne nuambula mishindu yonsu ya ntatu; ne kapupendi badi banuipata bua bupela buenu to, bua kanulu kuuikala benji ba mibi bu mudibu;

41 Kadi nuikala ne ditukija, ne ambulayi ntatu ayi, ne ditekemenena dikamakana ne dituku dimua nenuikisha ku ntatu yenu yonsu.

SHAPITA 35

Diyisha dia dîyi didi dinyangakaja didinga dia Bena Zolama—Badi bipata bavua bakudimuna moyo, badi

pashisha babuela kudi Bena Amona mu Yeleshona—Alama udi unyingalala bua bubu bua bantu. Pabuipi ne 74 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne kunyima kua Amuleke mujikija mêyi â, bakashiya musumba wa bantu ne bakaya ku bulaba bua Yeleshona.

2 Eyowa, ne bashadila ba bana babu, pakayishabu dîyi kudi Bena Zolama, bakaya pabu ku bulaba bua Yeleshona.

3 Ne biakalua ne kunyima kua tshitupa tshia Bena Zolama tshivua tshimanyika bikola kutuilangana pamua bua kudiebeja bitangila mêyi avuabu babayisha, bakafika tshiji bua dîyi, bualu diakanyangakaja didinga diab; bua nanku bakabenga kumvuila mêyi âs.

4 Ne bakatuma lumu mu bulaba bonsu ne bakasangisha bantu bonsu pamua, ne bakabebeja bitangila mêyi avua makula.

5 Mpindiewu bakôkeshi babu ne bakuidi babu ne balongeshi babu kabavua bambila bantu majinga abu to; bua nanku bakamanyina meji a bantu bonsu mu musokoku.

6 Ne biakalua ne kunyima kua bamanyina meji a bantu bonsu, bonsu bavua bananga mêyi avua makudibua kudi Alama ne bana babu ba baluma bakipatshibua mu bulaba; ne bavua ba bungi; ne bakaya kabidi ku bulaba bua Yeleshona.

7 Ne biakalua ne Alama ne bana babu ba baluma bakabalongesha.

8 Mpindiewu bantu ba Bena Zolama bakafikila bantu ba Amona bavua mu Yeleshona tshiji, ne mukokeshi munena wa Bena Zolama, muikala muntu mubi bikola, wakatuma mukenji kudi bantu ba Amona ujinga bua bipata mu bulaba buabu bonsu bavua bafumina kudibu ku bulaba buabu.

9 Ne wakabakanyina bikola. Ne mpindiewu bantu ba Amona kabakatshina mēyi enda to; bua nanku kabakabipata to, kadi bakakidila bapela bonsu ba Bena Zolama bakalua kudibu; ne bakabadisha, ne bakabavuadika, ne bakabapesha malaba a bupianyi buabu; ne bakabapesha bilonde-shila ku majinga abu.

10 Mpindiewu ebi biakasonsola Bena Zolama ku tshiji kudi bantu ba Amona, ne bakabanga kudisangisha ne Bena Lamana ne kubasonsola ku tshiji kudibu.

11 Ne nanku Bena Zolama ne Bena Lamana bakabanga kudilongolola bua kuluisha bantu ba Amona, ne Bena Nefi kabidi.

12 Ne ki muakajika tshidimu tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

13 Ne bantu ba Amona bakapataka mu bulaba bua Yeleshona, ne kuya ku bulaba bua Meleke, ne bakashiya muaba mu bulaba bua Yeleshona bua misumba ya basalayi ya Bena Nefi, bua ne bakokangana ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana ne misumba ya basalayi ya Bena Zolama; ne

ki muakatuadija mvita pankatshi pa Bena Lamana ne Bena Nefi nanku, mu tshidimu tshia dikumi ne muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi; ne mulubu wa mvita yabu neulondibua panyima apa.

14 Ne Alama, ne Amona, ne bana babu, ne bana ba baluma babidi ba Alama bakapingana ku bulaba bua Zalahemela, kunyima kua bikala biamua bia mudimu mu bianza bia Nzambi bu kuvuija bangi ba ku Bena Zolama ku dikudimuna dia mutshima; ne bonsu bavua bakudimuna mutshima bavua bipatshibua ku bulaba buabu; kadi bavua ne malaba a bupianyi buabu mu bulaba bua Yeleshona, ne bakambula biluilu bia mvita bua kudisungidila, ne kusungidila bakaji babu, ne bana babu, ne malaba abu.

15 Mpindiewu Alama, muikala ne kanyinganyinga bua malu mabi a bantu benda, eyowa, bua mvita, ne dimatshisha dia mashi, ne makokangana avua munkatshi muabu; ne mumana kuya kubambila dīyi, anyi mutuma bantu bua kuamba dīyi, munkatshi mua bantu bonsu ba mu tshimenga tshionsu; ne mumona ne mitshima ya bantu yakabanga kukola mu dipapa, ne bakabanga kufika munda bua bukola bua dīyi, mutshima wenda wakanyingalala menamena.

16 Bua nanku, wakasangishisha bana benda pamua, bua abambila muntu ne muntu mudimu

wenda, nkayenda, bitangila bintu bia buakana. Ne tudi ne mulubu wa mikenji yenda, yakabape-shaye bilondeshila miandiku yenda nkayenda.

Mikenji ya Alama kudi muanenda wa baluma Helamana.

Shapita 36 tô ne wa ku 37.

SHAPITA 36

Alama udi ujadikila Helamana bua dikudimuna moyo dienda kunyima kua kumona muanjelu—Wakakennga makenga a anyima mupîshibua; wakabikila dîna dia Yezu, ne wakaledibua pashisha kudi Nzambi—Disanka dimpa diakuwuja anyima wenda—Wakamona bisumbu bia banjelu basamuna Nzambi—Ba bungibavua bakudimuna moyo bakalabula ne kumona bu muvuaye mulabula ne mumona. Pabuipi ne 74 k.d.K.

MUANANYI, teka matshi ku mêyi anyi; bualu ndi nditshipa kûdi, ne monsu munualama mikenji ya Nzambi neulubuluka mu bulaba.

2 Ndi musua ne wenza muvua muenza, bua kuvulukabu bupika bua batatu; bualu bavua mu bupika, ne muntu nansha umua kavua mua kubapatuisha to pa kumbusha kabiyi Nzambi wa Abalahama, ne Nzambi wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba; ne bushuwa wakabapatuisha mu ntatu yabu.

3 Ne mpindiewu, Ô muananyi Helamana, mona, udi bunsonga

bueba, ne bua nanku, ndi nku-sengelela ne uteleja mêyi anyi ne ulonga kundi; bualu ndi mu-manyane ne bonsu beyemena kudi Nzambi, Nzambi neabambuluissha mu matêta abu, ne mu ntatu yabu, ne mu mpaji yabu, ne nebabandishibua ku dituku dia ndekelu.

4 Ne ntshiena musua ne wela meji ne ndi mudimanyina malu â to—a pa bulaba to kadi a mu nyuma, meji a mu mubidi to kadi a kudi Nzambi.

5 Mpindiewu, mona, ndi nkua- mbila, bu mema ntshiyi muledi-bua kudi Nzambi to, ntshivua mmanya bintu ebi to; kadi Nzambi wakamanyisha bintu ebi ku mukana mua muanjelu wenda munsantu, kabiyi bua bukumbana nansha bumua buanyi nkayanyi to;

6 Bualu mvua ngendakana ne bana ba Mosiya, mu kukeba bua kunyangakaja ekelezia wa Nzambi; kadi mona, Nzambi wakatumu muanjelu wenda munsantu bua kutuimanyika mu njila.

7 Ne monayi, wakakula kutudi, bu mudi dîyi dia dikubakuba, ne buloba bonsu buakazakala muinshi mua makasa etu; ne tuakapona bonsu pa buloba, bualu ditshina dia Mukalenga diakalua kutudi.

8 Kadi mona, dîyi diakangambila ne: Juka. Ne ngakajuka ne ngakimana kulu, ne ngakamona muanjelu.

9 Ne wakangambila ne: Bu wewa musua nkayeba bua kufua,

kukebi kabidi bua kufuisha ekelezi wa Nzambi to.

10 Ne biakalua ne ngakakuluka panshi; ne tshivua bua kunzulula mukana muanyi, anyi kuenzela bidimba bianyi bua mutantshi wa matuku asatu ne butuku busatu to.

11 Ne muanjelu wakangambila bintu bikuabu, biakumvua bana betu ba baluma, kadi ntshiakabiumvua to; bualu pangakumvua mēyi—Bu wewa musua nkayeba bua kufua, kukebi kabidi bua kufuisha ekelezi wa Nzambi to—ngakakuatshibua ne bōwa ne dikatshila bikola ne ntshilu pamuapa kushipibua, ki pangakapona panshi ne tshiakumvua kabidi nansha.

12 Kadi ngakasumpakana ne mpaji ya tshiendelela, bualu anyima wanyi uvua mupandika ku tshipimu tshitamba bunena ne musumpakana ne mibi yanyi yonsu.

13 Eyowa, ngakavuluka mibi yanyi yonsu ne malu mabi anyi onsu, angakamuena mpaji ne makenga a ngena; eyowa, ngakamona ne mvua mutombokela Nzambi, ne ntshivua mulama mikenji yenda ya tshijila to.

14 Eyowa, ne mvua mushipa bana benda ba bungi, anyi mubasaka ku dinyanguka; eyowa, ne mu tshikosu malu mabi anyi avua makola, ne meji mena a kulua kumpala kua Nzambi avua asumpakaja anyima wanyi ne ditshina didi kadiyi kuamba to.

15 Ô, ngakela meji ne, Nzambi

uvua mua kungipata ne kumbutula mu nyuma ne mu mubidi, bua tshilu kabidi kuimana kumpala kua Nzambi bua kulumbuluishibua to.

16 Ne mpindiewu, mvua musumpakana mu matuku asatu, munya ne butuku, mena ne makenga a anyima mupîshibua.

17 Ne biakalua ne mvua musumpakana ne mpaji, pantshivua mupandika moyo ku mvulukilu wa mibi yanyi, mona, ngakavuluka kabidi mumvua mumvua tautanyi wamba ku Nyuma kudi bantu bitangila dilua dia Yezu Klisto kapanda, umua Muana wa Nzambi, bua kupikula bua mibi ya ba pa buloba.

18 Mpindiewu, bu mudi meji anyi mimanyina pa bualu ebu, ngakabila munda mua mu mutshima wanyi ne: Ô Yezu, wewa Muana wa Nzambi, mfuila lusa, mema mema udi mu kanyonga ka bululu, ne ndi munyungulula kudi nkanu ya lufu lua kashidi.

19 Ne mpindiewu, mona, pangakela meji nanku, ntshivua kabidi mua kuvuluka makenga anyi to; eyowa, divuluka dia mibi yanyi kadiakampandisha moyo kabidi to.

20 Ne ô, disanka kayi, ne bukenka bua dikema kayi bungakamona! eyowa, anyima wanyi uvua muwula ne disanka dipita dikenga dianyi!

21 Eyowa, ndi nkuambila, muananyi wa baluma, ne kakuva mua kuikala tshintu nansha tshimua tshidi tshimpa ne tshia

bululu bu muvua makenga anyi to. Eyowa, ne ndi nkuambila kabidi, muananyi wa baluma, ne luseka lukuabu, kakueni mua kuikala tshintu nansha tshimua tshidi tshimpa ne tshishemakana bu mudi disanka diany to.

22 Eyowa, ngakela meji kumona, mena bu muakamona tautetu Lehi, Nzambi musomba pa nkuasa wenda wa butumbi, munyungulula kudi bisumbu bia banjelu bia bungi kabiyi kubala to, bavua bikala bu bavua bimba ne basamuna Nzambi wabu; eyowa, ne anyima wanyi wakajinga kuikala aku.

23 Kadi mona, bidimba bianyi biakapeta bukola buabio kabidi, ne ngakimana pa makasa anyi, ne ngakaleja bantu mvua muledibua kudi Nzambi.

24 Eyowa, ne katshia ku diba adi tô ne mpindiewu, ndi muenza mudimu kakuyi dilekela to, bua nduisha anyima ku dikudimuna dia mitshima; bua mbalulisha ku dilabula dia disanka dipita dingakalabula; bua ne baledibua pabu kudi Nzambi, ne buwula ne Nyuma wa Tshijila.

25 Eyowa, ne mpindiewu mona, Ô muananyi wa baluma, Mukalenga udi umpesha disanka dinena menamena bu difutu dia midimu yanyi;

26 Bualu bua dîyi divuaye mumpesha, mona, ba bungi bavua baledibua kudi Nzambi, ne bavua balabula bu mumvua mulabula, ne bavua badimuena ne mesu bu mumvua mudimuena;

bua nanku badi bamanya bintu bindi muamba muakula, bu mudi mubimanya; ne dimanya dindi nadi didi difumina kudi Nzambi.

27 Ne mvua mukuatshishibua mu matêta ne mu mayoyo a mishindu yonsu, eyowa, ne mu mishindu yonsu ya ntatu; eyowa, Nzambi uvua mumpatuisha mu buloko, ne mu mionji, ne mu lufu; eyowa, ne ndi mueyemena kudiye, ne neampatuisha kabidi.

28 Ne ndi mumanya ne neanjula ku dituku dia ndekelu, bua kusomba nenda mu butumbi; eyowa, ne nemmupa lumu bua kashidi, bualu uvua mupatula batatuetu mu Ejipitu, ne uvua mudînyisha Bena Ejipitu mu Mbuwa Mukunza; ne wabalombola ku bukola buenda mu bulaba bulaya; eyowa, ne uvua mubapatuisha ku bupika ku bukuatshibu ku tshikondu ne tshikondu.

29 Eyowa, ne uvua kabidi mupatula batatuetu mu bulaba bua Yelushalema; ne uvua kabidi mubapatuisha mu bupika ne bukua-tshibu, ku bukola buenda bua kashidi, ku tshikondu ne tshikondu mena tô ne lelu ewu; ne ntu mukuata diba dionsu mu tshivulukilu bukuatshibu buabu; eyowa, ne uvua peba ne tshia kuvuluka bukuatshibu buabu, bu mudi muvuluka.

30 Kadi mona, muananyi wa baluma; ebi nki mbionsu to; bualu udi ne tshia kumanya bu mudi mumanya, bua ne monsu

muwalama mikenji ya Nzambi neulubuluka mu bulaba; ne udi ne tshia kumanya kabidi ne, monsu muwapanga kulama mikenji ya Nzambi to neukoshibua ku mpala kuenda. Mpindiewu etshi tshidi bilondeshila ku diyi dienda.

SHAPITA 37

Bena Nefi badi bakuba bitata bia tshiamua tshia kalabi ne mifundu ya Nzambi mikuabu bua kutuala anyima ya bantu ku lupandu—Bena Yaledo bavua babutuka bua bubu buabu—Mitshipu ne bipungidi biabu bia mu musokoku bidi ne tshia kuikala bisokoka kudi bantu—Ebejayi Mukalenga bitangila malu onsu anudi nuenza—Diyi dia Kilisto nedilombola bantu ku moyo wa tshiendelela mena bu muakalombola Liahona Bena Nefi. Pabuipi ne 74 k.d.K.

NE mpindiewu, muananyi wa baluma Helamana, ndi nkupesha mukenji ne wangata miandiku ivua mmilamisha;

2 Ne ndi nkupesha mukenji kabidi ne nulama miandiku ya bantu aba, bilondeshila mumvua muenza, pa bitata bia Nefi, ne ne ulama bintu bionsu bia tshijila ebi bimvua mulama, mena bu mumvua mubilama; bualu bidi bilamibua bua kipatshila ka lungenyi.

3 Ne bitata bia kalabi ebi, bidi bikala ne mikanunu eyi, bidi ne miandiku ya mifundu ya tshijila pa mutu pabi, bidi bikala ne

bulondanganyi bua bankambua betu, mena kumbukila ku mbangilu—

4 Mona, bivua biamba kudi batatuetu ku Nyuma, ne nebilambua ne nebishidibua tshikonde tshimua ne tshikuabu, ne tshianza tshia Mukalenga netshibilama ne netshibikuba tô ne payabi ku tshisamba tshionsu, tshisa tshionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu, bua nanku bamanya malu masokoka adipu.

5 Ne mpindiewu mona, bialamibuabi bidi ne tshia kulama diengeleka diabi; eyowa, ne nebilama diengeleka diabi; eyowa, ne bitata bionsu bidi bikala ne tshidi tshikala kaleta ka tshijila.

6 Mpindiewu udi mua kutshinka ne etshi busenji buanyi; kadi mona ndi nkuambila ne, ku malu makesa ne a mateketa malu manena atu enjibua; ne njila mikesa misangu ya bungi itu ipuwisha bena lungenyi.

7 Ne Mukalenga Nzambi utu wenzela imua njila bua kukumbaja tuipatshila tuenda tunena ne tua tshiendelela; ne ku njila mikesa bikola Mukalenga utu upuwisha bena lungenyi ne wenzeja lupandu lua anyima ya bungi.

8 Ne mpindiewu, bivua tô ne mpindiewu bikala bimpa mu lungenyi lua Nzambi ne bintu ebi bikubibua; bualu mona, bivua bivudija mvulukilu wa bantu aba, eyowa, ne bivua bitabujija ba bungi bitangila ditupakana dia njila yabu, ne bivua bibatuadila

dimanya dia Nzambi wabu, bua lupandu lua anyima yabu.

9 Eyowa, ndi nkuambila ne, bu kabiyi bua bintu ebi bidi miandiku eyi mikala nabi to, bidi pa bitata ebi, Amona ne bana babu kabavua mua kuitabujija mena binunu bia Bena Lamana bitangila dipanga dia bujalama dia ngikadilu ya batatuabu; eyowa, miandiku eyi ne miaku yabu yakaluisha dikudimuna dia mutshima; bivua ne, bakaluishibua ku dimanya dia Mukalenga Nzambi wabu, ne bua kusankila mu Yezu Kilisto Musungidi wabu.

10 Ne nganyi udi mumanya ne bikala njila kuluisha binunu bia bungi biabu, eyowa, ne kabidi binunu bia bungi bia bana betu banshingu mîminyina, Bena Nefi, badi bapapisha mpindiewu mitshima yabu mu mibi ne malu mabi, ku dimanya dia Musungidi wabu?

11 Mpindiewu malu masokoka â ka'ena manji kuikala mammanyisha mena mena to; bua nanku nembenga ku'akula a bungi.

12 Ne bidi mua kukumbana mema muamba amu ne bidi bikuba bua kipatshila ka lungenyi, kipatshila kadi kamanyibua kudi Nzambi; bualu udi upesha meji mu lungenyi mu midimu yenda yonsu, ne njila yenda idi milulama, ne njila wenda udi tshijengu tshimua tshia tshiendelela.

13 Ô vuluka, vuluka, muananyi wa baluma Helamana, bu mudiyi mikola mikenji ya Nzambi. Ne wakamba ne: Panualama

mikenji yanyi nenulubuluka mu bulaba—kadi nuenu kanuyi balama mikenji yenda to nenukoshibua ku mpala kuenda.

14 Ne mpindiewu vuluka, muananyi wa baluma, ne Nzambi uvua mukulamisha bintu ebi, bidi bikala bia tshijila, bidiye mulama bia tshijila, ne bialamaye ne biakubaye kabidi bua kipatshila ka lungenyi buenda, bua aleja bukola buenda kudi nkongu ya bantu idi ilua.

15 Ne mpindiewu mona, ndi nkuambila ku nyuma wa buambi ne, wewa musambuka mikenji ya Nzambi, mona, bintu ebi bidi bikala bia tshijila nebiumbushibua kûdi ku bukola bua Nzambi, ne neufidibua kudi Satana, bua akupepula bu mudi bisota kumpala kua lupepela.

16 Kadi wewa ulama mikenji ya Nzambi, ne wenzela bintu ebi bidi bikala bia tshijila bilondeshila mudi Mukalenga ukupesha mukenji, (bualu udi ne tshia kuebaja Mukalenga bua bintu bionsu biwudi ne tshia kuenza nabi) mona, bukôkeshi bua pa buloba anyi bua ngena nansha bumua kabuena mua kukunyennga biobi to, bualu Nzambi udi mutamba bukola bua kukumbaja miaku yenda yonsu.

17 Bualu neakumbaja malaya enda onsu âkulayaye, bualu uvua mukumbaja malaya enda avuaye mulaya batatueta.

18 Bualu wakabalaya ne neakuba bintu ebi bua kipatshila ka lugenyi buenda, bua aleja bukola

buenda kudi nkongu ya bantu idi ilua.

19 Ne mpindiewu mona, udi mukumbaja kipatshila kamua, mena ka dipinguluja dia binunu bia bungi bia Bena Lamana ku dimanya dia bulelela; ne uvua muleja bukola buenda buvua munda muabu, ne nealeja kabidi bukola buenda budi munda muabu kudi nkongu ya bantu idi ilua; bua nanku nebukubua.

20 Bua nanku ndi kumpesha mukenji, muananyi wa baluma Helamana, ne wikala munanukidi mu dikumbaja mēyi anyi onsu, ne wikala ne dinanukila mu dilama dia mikenji ya Nzambi bu midiyi mifunda.

21 Ne mpindiewu, ndi nenkuambila bitangila bitata abi makumi abidi ne binayi, bua ubilama, bua malu masokoka ne midimu ya mîdima, ne midimu ya mu musokoku ya bantu abu bakabutuka, bimueneshibua kudi bantu aba; eyowa, dishipa diabua dia bantu dionsu, ne dinyengangana diabua dia bintu bintu bia benda, ne dipawula diabua dia bintu bia benda, ne bubi buabu bonsu ne malu mapita bubi abu onsu bilejibua kudi bantu aba; eyowa, ne ukuba biandamunyi bia miakulu ebi.

22 Bualu mona, Mukalenga wakamona ne bantu benda bakabanga kuenza mudimu mu mîdima, eyowa, dishipa dia bantu dia mu musokoku ne kuenza malu mapita bubi; bua nanku Mukalenga wakamba ne, bobu kabayi

bakudimuna mutshima to, badi babutuka pa mpala wa buloba.

23 Ne Mukalenga wakamba ne: nendongoluela musadidi wanyi Gazelema, dibua, diakenka mu mîdima bua bukenka, bua mema mema kuleja bantu banyi badi bansadila, bua kubaleja midimu ya bana babu, eyowa, midimu yabu ya mu musokoku, midimu yabu ya mîdima, ne bubi buabu ne malu mapita bubi abu.

24 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, biandamunyi bia miakulu ebi bivua bilongolola bua dîyi dia Nzambi dikumbajibua, diakakulaye, wamba ne:

25 Nempatula midimu yabu ya mu musokoku ne malu abu mapita bubi ku mîdima ne nembileja patoka; ne nembabutula pa mpala wa buloba pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima; ne nentuala malu abu a mu musokoku ne malu mapita bubi abu onsu patoka, kudi tshisamba tshionsu tshilua kuasa mu bulaba ebu mu matuku adi alonda.

26 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, tudi tumona ne kabakakudimuna mutshima to; bua nanku bavua babutuka, ne tō ne mpindiewu dîyi dia Nzambi divua dikumbajibua; eyowa, malu mapita bubi abu a musokoku avua mapatudibua ku mîdima ne avua mamanyishibua kutudi.

27 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi nkupesha mukenji ne udilamina mitshipu yabu, ne bipungidi biabu, ne muvuangana abu a malu mapita

bubi abu a mu musokoku onsu; eyowa, ne umbusha bimanyinu biabu bionsu ne malu abu a dikema kudi bantu aba, bua kababimanyi to, bua pamuapa kabalu kabidi kupona mu mîdima ne kabalu kubutuka.

28 Bualu mona, kudi mutshipu pa mutu pa bulaba ebu bonsu, bua ne dibutuka nedilua kudi benji ba midimu ya mîdima bonsu, bilondeshila bukola bua Nzambi, pikalabu baboba menamena; bua nanku ndi njinga ne bantu aba kababutuki to.

29 Bua nanku neusokoka malongolola a mu musokoku a mitshipu yabu ne bipungidi biabu kudi bantu aba ne neubamanyisha bubi buabu ne dishipa dia bantu diababu ne malu mapita bubi abu; ne neubalongesha bua kukina bubi ne malu mapita bubi ne dishipa dia bantu bia buena ebi; ne neubalongesha kabidi ne bantu aba bavua babutuka bua bubi buabu ne malu mapita bubi abu ne bua dishipa dia bantu diababu.

30 Bualu mona, bakashipa bambi bonsu ba Mukalenga bakalua munkatshi muabu bua kubamanyisha malu mabi abu; ne mashi a bakashipabu akabila kudi Mukalenga Nzambi wabu bua disombuela kudi bavua babashipi babu; ne nanku bitungu bia Nzambi biakalua pa mutu pa benji ba midimu ya mîdima ne bipungidi bia mu musokoku aba.

31 Eyowa, ne bulaba ebu nebutshipibua bua kashidi ne kashidi bua benji ba mudimu wa

mu mîdima ne wa bipungidi bia mu musokoku aba, mena tô ne ku dibutuka, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima kumpala kua kubobabu menamena.

32 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, vuluka mêyi amvua mukuambila; kupeshi bantu aba malongolola masokoka â to, kadi ubalongesha lukinu lua kashidi lua mibi ne malu mabi.

33 Ubayisha dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Mukalenga Yezu Kilsto; ubalongesha bua kudipuekesha ne kuikala batudiji ne bapuekela mu mutshima; ubalongesha bua kukolela ku matêtshibua onsu a diabulu, ne ditabuija diababu kudi Mukalenga Yezu Kilsto.

34 Ubalongesha bua kabatshioki midimu mimpa nansha, kadi bua kuikala batudiji ne bapuekela mu mutshima; bualu ba nanku nehapeta dikisha bua anyima yabu.

35 Ô, vuluka, muananyi wa baluma, ne longa lungenyi mu bunsonga bueba; eyowa, longa mu bunsonga bueba bua kulama mikenji ya Nzambi.

36 Eyowa, ne bila kudi Nzambi bua didikuatshisha dieba dionsu; eyowa, lekela midimu yeba yonsu ikala kudi Mukalenga, ne lekela konsu kûdi uya kuikala mu Mukalenga; eyowa, lekela meji eba onsu aludikibua kudi Mukalenga; eyowa, lekela ntatu ya mu mutshima weba itekibua kudi Mukalenga bua kashidi.

37 Ebeja Mukalenga mu

midimu yeba yonsu, ne neaku-ludika bimpa; eyowa, pawudi ulala panshi butuku, lala panshi mu Mukalenga, bua ne akuta-ngila mu tulu tueba; ne pawudi ubika mu dinda lekela mutshima weba wikala muwula ne tuasa-kidila kudi Nzambi; ne biwenza malu â, neubandishibua ku dituku dia ndekelu.

38 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi ne kakesa ka kuamba bitangila tshintu tshidi batatuetu babikila ne dibulungu, anyi kaludiki—anyi batatuetu bavua batshibikila ne Liahona, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne kaleji njila; ne Mukalenga uvua mu-tshilongolola.

39 Ne mona, kakuena muntu nansha umua udi mua kuenza mudimu ku mushindu wa mudimu wa bianza wa dikema nanku awu to. Ne Mona, tshivua tshilongolodibua bua kuleja batatuetu njila uvuabu ne bua kuenza luendu mu tshipela.

40 Ne tshiakabenzela mudimu bilondeshila ku ditabuija diabu kudi Nzambi; bua nanku, bu bobu ne ditabuija bua kuitaba ne Nzambi uvua mua kutangidija tulonda etu ku njila uvuabu ne bua kuya, mona bivua bienzeka; bua nanku bakamona tshishima etshi, ne bishima bikuabu bia bungi kabidi bivua bienzeka ku bukola bua Nzambi, ku dituku ne ku dituku.

41 Nansha nanku, bualu bishima bionsu abi bivua bienjibua

ku njila mikesa biakabaleja midimu ya dikema. Bavua bafuba, ne bakapua moyo bua kuenzela ditabuija ne dinanukila diabu ne pashisha midimu ya dikema ayi yakajika, ne kabakaya kumpala mu luendu luabu to;

42 Bua nanku, bakanenga mu tshipela, anyi kabakenda mu njila mululama to, ne bakatatshishibua ne nzala ne nyota, bua disambuka dia mikenji diabu.

43 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi musua ne umvua ne bintu ebi kabiena bipanga tshindidimbi to; bualu pavua batatuetu bikala bafuba bua kuteya ntema ku kaleji njila aka (mpindiewu bintu ebi bivua bia pa buloba) kabakalubuluka to; bidi mena momumua nanku bua bintu bia mu nyuma.

44 Bualu mona, bidi mena biteketa kuteya ntema ku dîyi dia Kilisto, diakuleja njila mululama wa disanka dia tshiendelela, bu muvuabi bua batatuetu bua kuteya ntema ku kaleji njila aka, kavua bua kubaleja njila mululama wa ku bulaba bulaya.

45 Ne mpindiewu ndi ngamba ne, kakuena tshifuanyikiji mu bualu ebu anyi? Bualu bushuwa bu muvua kaludiki aka kalombola batatuetu, ku dilonda dia njila waku, ku bulaba bulaya, patualonda njila wa miaku ya Kilisto neitusambuisha dinsambu dia tshibanda etshi tshia kanyinganyinga ne neitufikisha ku bulaba bua dilaya budi bupita buimpa.

46 Ô muananyi wa baluma, ka-tuikadi bafuba bua buteketa bua njila to; bualu ki muvuabi nanku bua batatuetu; bualu ki muvuabi bilongolola buabu, bua ne patangilabu bapeta moyo; mena ki mudibi buetu. Njila udi mulongolola, ne patuatangila tupeta moyo bua kashidi.

47 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, tangila ne ulama bintu bia tshijila ebi, eyowa, tangila ne utangila kudi Nzambi ne wikalala ne moyo. Ndâku kudi bantu aba ne umanyisha dîyi, ne ikala nebushindama. Muananyi wa baluma, ushala bilenga.

Mikenji ya Alama kudi muandanda wa baluma Shibulona.

Munda mua shapita 38.

SHAPITA 38

Shibulona uvua mukengeshibua bua bualu bua buakana—Lupandu ludi mu Kilisto, udi muikala moyo ne bukenka bua ba pa buloba—Lamayi majinga enu onsu bimpa. Pabuiipi ne 74 k.d.K.

MUANANYI wa baluma, teya matshi ku mêyi anyi, bualu ndi nkuambila ne, mena bu mungakambila Helamana ne, monsu muwalama mikenji ya Nzambi neulubuluka mu bulaba; ne monsu muwapanga kulama mikenji ya Nzambi neukoshibua ku mpala kuenda.

2 Ne mpindiewu, muananyi wa

baluma, ndi mutekemena ne nempeta disanka dinena kûdi, bua disuminyina dieba ne lulamatu lueba kudi Nzambi; bualu muwuvua mutuadija kutangidila Mukalenga Nzambi weba mu bunsonga bueba, bia momumua mena ndi mutekemena ne neutungunuka ne kulama kua mikenji yenda; bualu mubeneshibua ngudi unanukila tô ne ku ndekelu.

3 Ndi nkuambila, muananyi wa baluma, ne nkavua mupeta disanka dinena bueba, bua bualu bua lulamatu lueba ne dinanukila dieba, ne ditukija dieba ne bulekelelu bueba munkatshi mua bintu ba Zolama.

4 Bualu ndi mumanya uvua mu bupika; eyowa, ne ndi kabidi mumanya ne bakakuasa mabua bua bualu bua dîyi; ne wakambula bionsu ebi ne ditukija bualu Mukalenga uvua neba; ne mpindiewu udi mumanya ne Mukalenga wakakupatuisha.

5 Ne mpindiewu muananyi wa baluma, Shibulona, ndi musua ne uvuluka, ne diba dionsu diwita-buja kudi Nzambi mena neupatuishibua momumua nanku ku matêta eba, ne matata eba, ntatu yeba, ne neubandishibua ku dituku dia ndekelu.

6 Mpindiewu, muananyi wa baluma, ntshiena musua ne wela meji ne ndi mudimanyina bintu ebi nkayanyi to, kadi Nyuma wa Nzambi udi munda muananyi ki udi mummanyisha bintu ebi; bualu bu mema ntshiyi

muledibua kudi Nzambi to, ntshivua mmanya bintu ebi to.

7 Kadi mona, Mukalenga mu lusa luenda lunena wakatuma muanjelu wenda bua nkumanyisha mvua ne tshia kulekela mudimu wa dinyanguka munkatshi mua bantu benda; eyowa, ne mvua mumona muanjelu ku mpala ne mpala, ne wakakula nanyi, ne diyi dienda divua bu dikubakuba, ne diakanyungusha buloba bujima.

8 Ne biakalua ne ngakenza matuku asatu ne butuku busatu ne dikenga ne dipampakana dikola kupita dia anyima; ne ntshiakapeta dilekedibua dia mibi yanyi nansha, tô ne pangakabila kudi Mukalenga Yezu Kilisto bua kulomba lusa. Kadi mona, ngakabila ne ngakapeta ditalala bua anyima wanyi.

9 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi mukuambila nanku bua ukeba lungenyi, bua ulonga kundi ne kakuena njila anyi mushindu mukuabu kudi muntu kupandishibua to, amu munda mua ne ku njila wa Kilisto. Mona, yeya udi moyo ne bukenka bua ba pa buloba. Mona, yeya udi diyi dia bulelela ne dia buakana.

10 Ne mpindiewu, bu muwudi mubanga kulongesha diyi mena nanku ndi musua ne utungunuka ne kulongesha; ne ndi musua ne wikala munanukidi ne mudikandi mu bintu bionsu.

11 Tangila ne kawudibandishi mu diditambisha to; eyowa, umanya bua kuikadi udileja bua

lungenyi lueba to, anyi bua bukola bueba bua bungi to.

12 Ikala ne dikima, kadi diambu to; ne kabidi tangila ne kuikala ne bukôkeshi pa majinga eba onsu, bua ujibua ntenta ne dinanga; tangila ne ulekela bufuba.

13 Kusambidi bu mudi Bena Zolama benza to, bualu udi mumona ne badi basambila bua bumvuibua kudi bantu, ne bua basamunyibua bua lungenyi luabu.

14 Kuambi to ne: Ô Nzambi, ndi nkusakidila bualu tudi bimpa kupita bana betu; kadi amba ne: Ô Mukalenga, mbuikidila dipanga bukumbana dianyi, ne vuluka bana betu mu lusa—eyowa, itabuja diba dionsu dipanga dieba kumpala kua Nzambi.

15 Ne Mukalenga abenesha anyima weba, ne akuakidila ku dituku dia ndekelu mu bukalinga buenda, bua wewa kusomba mu ditalala. Mpindiewu ndâku, muananyi wa baluma, ne longesha diyi kudi bantu aba. Ikala ne bushindama. Muananyi wa baluma, ushala bilenga.

Mikenji ya Alama kudi muanenda wa baluma Koliantona.

Shapita 39 tô ne wa ku 42.

SHAPITA 39

Mibi ya masandi udi bualu bubi bupita—Mibi ya Koliantona yakakandika Bena Zolama bua kuitaba

dîyi—Disungila dia Kilisto didi ne bukola mu dipandisha badi ne lulamatu bakafua kumpala kuabu. Pa-buipi ne 74 k.d.K.

NE mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi ne mêyi makesa makuabu akukuambila adi mashilangana ne amvua muambila muanenu wa baluma; bualu mona, kuena mumona disuminyina dia muanenu wa baluma, lulamatu luenda, ne dinanukila dienda mu dilama dia mikenji ya Nzambi anyi? Mona, wakaleja tshilejilu tshimpa kûdi anyi?

2 Bualu kuena muteya ntema ya bungi ku mêyi anyi bu mudi muanenu wa baluma to, munkatshi mua Bena Zolama. Mpindiewu ebu mbualu bundi nabu kûdi; wakaya tô ne ku didiamba bua bukola bueba ne lungenyi lueba.

3 Ne ebi kabiena bionsu to, muananyi wa baluma. Wakenza tshivua tshikola kundi; bualu wakalekela disadila, ne wakaya ku bulaba bua Silona ku mikalu ya Bena Lamana, ulonda Izabela ndumba.

4 Eyowa, uvua mupambula mitshima ya bantu ba bungi; kadi etshi katshiena tshikubingisha to, muananyi. Uvua ne bua kudifila ku disadila uvua mukupesha.

5 Muananyi wa baluma, kuena mumanya ne malu â adi bualu bupita bubu ku mesu kua Mualenga; eyowa, bualu bupita bubu kumpala kua mibi yonsu, pa kumbusha dimatshisha dia mashi a

muntu udi kayi ne bualu anyi divila Nyuma wa Tshijila to anyi?

6 Bualu mona, bu wewa muvila Nyuma wa Tshijila pakadiye mumana kupeta kaba munda mueba, ne ne udi mumanya ne udi uvila, mona, etshi tshidi bubu budi kabuyi bubuikidibua to; eyowa, ewu yonsu udi ushipa muntu kushilangana ne muinda ne dimanya dia Nzambi, kabiena biteketa bua yeya kupeta dibuikidila to; eyowa, muananyi wa baluma, ndi nkuambila ne kabiena biteketa bua yeya kupeta dibuikidila to.

7 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi njinga kudi Nzambi bua ne kuikadi mupila bu bubu bunena ebu to. Ntshivua bua kusombela mibi yeba to, bua kupandisha anyima weba, bu kabiya bua diakalenga dieba.

8 Kadi mona, kuena mua kusokoka mibi yeba kudi Nzambi to; ne pa kumbusha wewa mukudimuna mutshima ne bikala bu tshijadikilu tshiakutuisha ku dituku dia ku ndekelu.

9 Mpindiewu muananyi, ndi musua ne ukudimuna mutshima ne ulekela mibi yeba, ne kulondi kabidi lukuka lua mesu eba to, kadi diela kashonyi mu bintu ebi; bualu pa kumbusha wewa muenza nanku kuena mua kupiana bukalenga bua Nzambi to nansha bishi. Ô, vuluka, ne itaba bujitu ebu, ne diela kashonyi mu bintu ebi.

10 Ne ndi nkuelela mukenji wa kuitaba bua kuebaja mubelu kudi

bakulu beba ba baluma bitangila midimu yeba; bualu mona, udi mu bunsonga bueba, ne udi ne dijinga dia kudishibua kudi bana benu ba baluma. Ne teya ntema ku mubelu wabu.

11 Kulekedi ne udipambuisha kudi tshintu tshia tshianana ne tshisenji nansha tshimua to; kulekedi ne diabulu apambula mutshima weba kabidi mu dilonda dia bandumba babi abu to. Mona, Ô muananyi wa baluma, bu mudibu bunena bualu bubi buwakatuala pa Bena Zolama; bualu pakamonabu luendu lueba bakabenga kuitabuia mēyi anyi.

12 Ne mpindiewu Nyuma wa Mukalenga udi ungambila ne: Elela bana beba mukenji bua benza malu mimpā, bua kabapambuishi mitshima ya bantu ba bungu ku dinyanguka; bua nanku ndi nkuelela mukenji, muananyi wa baluma, mu ditshina dia Nzambi, bua kubenga malu mabi eba;

13 Ne ukudimuka kudi Mukalenga ne meji, bukutu, ne makanda eba onsu; bua kupambuishi kabidi mitshima bua kuenza bubi to; kadi upingana kudibu, ne wita buja mapanga eba ne bubi abu buwuvua muenza.

14 Kukebi mabanji anyi bintu bia tshianana bia pa buloba ebu to; bualu mona, kuena mua kuya nabi to.

15 Ne mpindiewu, muananyi, ndi musua kukuambila kakesa bitangila dilua dia Kilisto. Mona, ndi nkuambila ne, ne bidi

bia bushuwa ne nealua kumbusha mibi ya ba pa buloba; eyowa, udi ulua kumanyisha bantu benda mukenji mulenga wa lupandu.

16 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, etshi tshivua disadila diwuvua mubikidila, bua kumanyisha bantu aba mukenji mulenga, bua kulongolola meji abu; anyi bua lupandu lulua kudibu, bua balongolola meji a bana babu bua kumvua dīyi diba dialuaye.

17 Ne mpindiewu nempepeja meji eba kakesa pa bualu ebu. Mona, udi ukema bua tshinyi bintu ebi bidi bimanyishibua musangu mula kumpala kua kuenzekabi. Mona, ndi nkua mbila ne, anyima kawena ne mushinga kudi Nzambi diba edi bu muikalawu mu diba dia dilua dienda anyi?

18 Kabiena bikengela ne dilongolola dia disungila dimanyishibua kudi bantu aba momumua ne kudi bana babu anyi?

19 Kabiena biteketa bua Mukalenga kutumaye muanjelu wenda bua kumanyisha mukenji mulenga ewu kudi bana betu diba edi, anyi momumua ne kunyima kua diba dia dilua dienda anyi?

SHAPITA 40

Kilisto udi utuala dibika dia ku lufu dia bantu bonsu—Bafua bakana badi baya mu mpaladiso ne bafua babi mu mūdima ya pambelu bua kuindila dituku dia dibika dia

ku lufu—Bintu bionsu nebingajibua mu mushindu wabi muakana ne mujima ku dibika dia ku lufu. Pabuipi ne 74 k.d.K.

MPINDIEWU muananyi wa baluma, mona kakesa kakuabu kandi musua kukuambila; bualu ndi mumona ne meji eba adi aditashisha bitangila dibika dia ku lufu.

2 Mona, ndi nkuambila ne, kakuena dibika dia ku lufu to—anyi, mu mēyi makuabu, nengamba ne mubidi wa tshifuaka ewu kena uvuala mubidi udi kawuyi ufua to, mubidi wa dibola ewu kena uvuala mubidi udi kawuyi ubola to—tô ne kunyima kua dilua dia Kilisto.

3 Mona, udi utuala dibika dia ku lufu dia bafua. Kadi mona, muananyi wa baluma, dibika dia ku lufu kadiena dianji kufika to. Mpindiewu, ndi nkujinguluila bualu busokoka; nansha nanku, kudi malu masokoka a bungu adi malama, adi muntu kayi mumanya to amu Nzambi nkayenda. Kadi ndi nkuleja tshintu tshimua tshindi muebeja ne dinanukila kudi Nzambi bua mmanya—ne mbitangila dibika dia ku lufu.

4 Mona, kudi diba dipangidikibua diajuka bonsu ku bafua. Mpindiewu muntu kena mumanya padi diba edi dilua to; kadi Nzambi udi mumanya diba didi dipangidikibua.

5 Mpindiewu, ne biakuikala musangu umua, anyi musangu muibidi, anyi musangu muisatu,

wajuka bantu ku bafua, kabiena ne bualu to; bualu Nzambi mumanya bintu bionsu; ne mbikumbana bua mema mema kumanya ne bienzeka nanku—ne kudi diba dipangidikibua diajuka bonsu ku bafua.

6 Mpindiewu kudi ne tshia kuila mutantshi pankatshi pa diba dia lufu ne diba dia dibika dia ku lufu.

7 Ne mpindiewu ndi ngebeja ne tshinyi tshiafikila anyima ya bantu kumbuka ku diba dia lufu tô ne ku diba didi dipangidikibua bua dibika dia ku lufu?

8 Mpindiewu nansha kuikala misangu mipita umua mipangidikibua bua bantu kujuka kabiena ne bualu to; bualu bonsu kabena bafua musangu umua to, ne etshi katshiena ne bualu to; bionsu bidi bu dituku dimua kudi Nzambi, ne amu bantu ki badi babala diba.

9 Bua nanku, kudi diba dipangidikibua bua bantu kujukabu ku bafua; ne kudi mutantshi pankatshi pa diba dia lufu ne dibika dia ku lufu. Ne mpindiewu, bitangila mutantshi wa diba ewu, tshiafikila anyima ya bantu tshidi tshintu tshimvua muebeja ne dinanukila kudi Mukalenga bua kumanya; ne etshi tshintu tshindi mumanya.

10 Ne palua diba diajuka bonsu, pashisha nebamanya ne Nzambi udi mumanya meba onsu adi mapangidikibua bua bukua bantu.

11 Mpindiewu, bitangila ne ngikadilu wa anyima pankatshi pa

lufu ne dibika dia ku lufu—Monyai, muanjelu uvua mummanyisha ne, nyuma ya bantu bonsu, katataka padiyi ipatuka mu mubidi wa tshifuaka ewu, eyowa, nyuma ya bantu bonsu, nansha ya bantu bimpa anyi babi, idi iya kuabu kudi Nzambi wakayipe-sha moyo.

12 Ne pashisha ne bifika ne, nyuma ya badi bakana idi miakididibua mu ngikadilu wa disanka, udi ubikidibua ne mpaladiso, ngikadilu wa ditalala, kuisishabu ku ntatu yabu yonsu ne diditatshisha, ne dibungama.

13 Ne pashisha ne bifika ne, nyuma ya babi bapita, eyowa, badi bibi—bualu mona, kabena ne bupianyi anyi difutu kudi Nyuma wa Mukalenga to; bualu mona, bavua basungula midimu mibi pa mutu pa mimp; bua nanku nyuma wa diabulu uvua mubuela munda muabu, ne uvua muakangata nzubu yabu—ne aba ne bimanshibua mu midima ya pambelu; ne kuikala muadi, ne kudilakana, ne disumakana dia menu, ne ebi bua malu mabi abu nkayabu, bualu bavua bakuatshibua bilondeshila disua dia diabulu.

14 Mpindiewu ewu udi ngikadilu wa anyima ya bantu babi, eyowa, mu midima, ne ngikadilu udi utshingisha bantu badi buwula ntenta ne bowa, bindila difika munda didi bu kapia dia tshiji tshia Nzambi kudibu; nanku badi bashala mu ngikadilu ewu, bu mudi bantu bakana

bashala mu mpaladiso, tô ne diba dia dibika dia ku lufu.

15 Mpindiewu, kudi bamua bantu bavua bumvua ne ngikadilu wa disanka ewu ne ngikadilu wa dikenga ewu dia anyima, kumpala kua dibika dia ku lufu, uvua dibika dia ku lufu dia diambedi. Eyowa, ndi ngitaba ne badi mua kubikila ne dibika dia ku lufu, dibikishibua dia nyuma anyi anyima ne difidibua diabu ku disanka anyi ku dikenga bilondeshila ku mêyi avua mamba.

16 Ne mona, bivua biamba kabidi, ne kudi dibika dia ku lufu dia diambedi, dibika dia ku lufu dia bonsu bavuaku, anyi badiku, anyi bikalaku, kupueka tô ne ku dibika dia ku lufu dia Kilisto ku bafua.

17 Mpindiewu, tudi tutshinka ne dibika dia ku lufu dia diambedi, didi mifundu miamba buayi mushindu ewu, didi mua kuikala dibika dia ku lufu dia anyima ne dipeshibua diayi disanka anyi dikenga. Kuena mua kutshinka ne bidi biamba nanku to.

18 Mona, ndi nkuambila ne, To; kadi bidi biamba ne dipingajulula pamua dia anyima ne mubidi, dia bavuaku katshia ku matuku a Adama kupueka tô ne ku dibika dia ku lufu dia Kilisto.

19 Mpindiewu, ne anyima anyi mibidi ya bavua bamba ne bisangishibua kabidi musangu umua, bantu babi ne bantu bakana, ntshiena ngamba to; mbikumbana, ne ngamba ne nebajuka; anyi mu mêyi makuabu, dibika

diabu dia ku lufu nedienzeka kumpala kua badi bafua kunyima kua dibika dia ku lufu dia Kilisto.

20 Mpindiewu, muananyi wa baluma, ntshiena ngamba ne dibika dia ku lufu diabudidi dilua diba dia dibika dia ku lufu dia Kilisto; kadi mona, ndi ngamba nanku bilondeshila dimona danyi, ne anyima ne mibidi bidi bisangishibua kabidi, bia bantu bakana, diba dia dibika dia ku lufu dia Kilisto, ne dibanda dienda mu diulu.

21 Kadi ne diba dia dibika dia ku lufu anyi kunyima, ntshiena mua ngamba to; kadi mbindi ngamba bungu ebu, ne kudi mutantshi pankatshi pa lufu ne dibika dia ku lufu dia mubidi, ne ngikadilu wa anyima mu disanka anyi mu dikenga tô ne diba didi Nzambi mupangadika bua bafua bajuka, ne basangishibua kabidi, anyima ne mubidi, ne bimanyijibua kumpala kua Nzambi, ne balumbuluishibua bilondeshila ku midimu yabu.

22 Eyowa, etshi tshidi tshienzeja dipinguluja dia bintu bivua mikana ya bambi miakula.

23 Anyima neapingajibua ku mubidi, ne mubidi ku anyima; eyowa, ne tshidimba tshionsu ne dinungu dionsu nebipingajibua ku mubidi wabi; nansha lusuki lua ku mutu lumua kaluakujimina to; kadi bintu bionsu nebipingajibua mu mushindu wabi muakana ne mujima.

24 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, etshi ki dipinguluja

divua diakudibua mu mikana ya bambi—

25 Ne pashisha bantu bakana nebakenka mu bukalinga bua Nzambi.

26 Kadi mona, lufu lua kutshingisha ludi luluila bantu babi; bualu badi bafua bitangila bintu bia buakana; bualu kabena bakana to, ne tshintu tshidi katshiyi tshiakana to katshiena mua kupiana bukalinga bua Nzambi to; kadi nebipatshibua, bafidibua bua kudia bimuma bia midimu yabu anyi bienzedi biabu, ivua mikala mibi; ne badi banua binyindanyinda bia dikopu dia bululu.

SHAPITA 41

Mu Dibika dia ku lufu bantu badi bajuka bua ngikadilu wa disanka kadiyi ndekelu anyi dikenga didi kadiyi ne ndekelu to—Bubi kabutu disanka to—Bantu ba mu mubidi kabena ne Nzambi pa buloba to—Mu Dipingaja, muntu yonsu udi upeta kabidi ngikadilu mipeta ne bikadilu bipeta mu moyo wa tshifuaka. Pabuipi ne 74 k.d.K.

Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi tshia kakesa ka kuamba bitangila dipingaja dia bivua biakula; bualu mona, bamua bantu bavua bakonyangalaja mifundu ya Nzambi, ne bavua bapambuka bua bualu ebu. Ne ndi mumona ne meji eba adi aditatshisha kabidi bitangila bualu ebu. Kadi mona, nenkumvuijabu.

2 Muananyi wa baluma, ndi

nkuambila ne dilongolola dia dipingaja didi dikengedibua ne bululama bua Nzambi; bualu bidi bikengela ne bintu bionsu bipingajibua mu bulongama buabi buakana. Mona, bidi bikengela ne bidi biakana, bilondeshila ku bukola ne dibika dia ku lufu dia Kilisto, ne anyima wa muntu apingajibua ku mubidi wenda, ne tshitupa tshionsu tshia mubidi tshipingajibua kudiwu.

3 Ne bidi bikengela bilondeshila ku bululama bua Nzambi ne bantulu balumbuluishibua bilondeshila ku midimu yabu; ne pikala midimu yabu mikala mimpa mu matuku a moyo â, ne majinga a mitshima yabu mikala mimpa, ne bapingajibua kabidi kudi tshidi tshimpa, ku dituku dia ndekelu.

4 Ne bikala midimu yabu bubu neipingajibua kudibu bua bubu. Bua nanku, bintu bionsu nebipingajibua mu bulongama buabi bulelela, tshintu tshionsu mu mushindu watshi wa ku tshifukilu—mubidi wa tshifuaka ujudishibua mu mubidi udi kawuyi ufua, mubidi wa dibola mu mubidi udi kawuyi ubola—ujuka bua disanka dia kadiyi ndekelu bua kupiana bukalenga bua Nzambi, anyi bua dikenga dia kadiyi ndekelu bua kupiana bukalenga bua diabulu, etshi ku tshianza etshi, ne tshikuabu ku tshianza tshikuabu—

5 Nzambi neajula umua bua kupeta disanka bilondeshila ku majinga enda bua disanka, anyi buimpa bilondeshila ku majinga

enda bua buimpa; ne mukuabu bua kupeta bubu bilondeshila ku majinga enda bua bubu; bualu muvuaye mujinga bua kuenza bubu matuku enda onsu momumua neapeta difutu dienda didi bubu palua butuku.

6 Ne bidi nanku ku tshianza tshikuabu. Pikalaye mukudimuna mutshima ku mibi yenda, ne mujinga buakana tô ne ku nshikidilu wa matuku enda, nanku mena Nzambi neamufuta buakana.

7 Aba ki badi basungidibua kudi Mukalenga; eyowa, aba badi bapatula, badi bapatuishibua ku butuku bua mîdima abu budi kabuyi ndekelu; ne nanku badi bimana anyi badi bapona; bualu mona, badi balumbuluishibabu nkayabu, ne bua kuenza buimpa anyi bua kuenza bubu.

8 Mpindiewu, kudi mikenji miela ya Nzambi idi kayiyi mua kukudimuka to; bua nanku, njila udi mulongolola bua ewu yonsu udi musua kuendamu ne kupandishibua.

9 Ne mpindiewu mona, muanyini wa baluma, kuidikiji kuenza tshilema tshikuabu kabidi kudi Nzambi weba bitangila malu a dilongesha awu, awuvua muidikiji tô ne mpindiewu bua kuenza mibi to.

10 Kuedi neji ne, bualu bivua biakudibua bitangila dipingaja, ne neupingajibua kumbuka ku mibi bua kupeta disanka. Mona, ndi nkuambila ne, bubu kabutu buikalala disanka nansha.

11 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, bantu bonsu badi mu ngikadilu wa mfukilu, anyi ndi musua kuamba, mu ngikadilu wa mu mubidi, badi mu kanyonga ka bululu ne mu mionji ya malu mabi; kabena ne Nzambi pa buloba to, ne mbenda bashilangana ne buikadi bua Nzambi; bua nanku, badi mu ngikadilu mushilangana ne buikadi bua disanka.

12 Ne mpindiewu mona, diumvuija dia muaku “dipingaja” udi kuangata tshintu mu ngikadilu wa ntuadijilu ne kutshiteka mu ngikadilu udi kayi wa ntuadijilu, anyi kutshiteka mu ngikadilu udi mushilangana ne buikadi buatshi anyi?

13 Ô, muananyi wa baluma, kabiena nanku to; kadi diumvuija dia muaku “dipingaja” didi kupingaja kabidi bubi bua bubi, anyi tshia mu mubidi bua tshia mu mubidi, anyi tshiena diabulu bua tshiena diabulu—tshimpa bua tshidi tshimpa; tshiakana bua tshidi tshiakana; tshilulama bua tshidi tshilulama; tshia lusa bua tshidi tshia lusa.

14 Bua nanku, muananyi wa baluma, tangila ne wikala ne lusa kudi bana benu; ubenzela malu malulama, ulumbuulisha ne buakana, ne wenza buimpa diba dionsu; ne pawikala muenza bintu bionsu ebi pashisha neupeta difutu dieba; eyowa, newikala ne lusa lukupingulujibua kabidi; newikala ne bululama buku-pingulujibua kabidi; newikala ne tshilumbuulilu tshiakana

tshikupingulujibua kabidi; ne newikala ne buimpa bukufutshibua kabidi.

15 Bualu tshiwudi upatula netshikupinganyina kabidi, ne netshipingajibua; bua nanku, muaku “dipingaja” udi upîsha muenji wa mibi bikola bipita kabidi, ne kawena umubingisha nansha mushindu kayi.

SHAPITA 42

Moyo wa tshifuaka udi tshikonde tshia kutêtshibua bua kupesha muntu mushindu wa kukudimuna mutshima ne kusadila Nzambi—Dipona dia Adama diakatuala lufu lua mubidi ne lua nyuma kudi bukua bantu bonsu—Disungila didi dienzeka ku njila wa dikudimuna dia mutshima—Nzambi nkayenda neapikula bua mibi ya ba pa buloba—Lusa ludi bua badi bakudimuna mutshima—Bonsu bakuabu badi babatshikibua bua bululama bua Nzambi—Lusa luenzeka bua bualu bua Bupikudi—Amu bakudimunyi mutshima balelela badi bapandishibua. Pabuipi ne 74 k.d.K.

Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi mumona ne kudi tshintu tshikesa tshikuabu tshidi tshitatshisha meji eba, tshiwudi kuyi mua kumvua to—tshidi tshitangila bululama bua Nzambi bitangila dinyoka dia Nzambi dia muenji wa mibi; bualu udi widikija kutshinka ne bidi kupanga kua bululama bua muenji wa mibi apîshibua ku ngikadilu wa dikenga.

2 Mpindiewu mona, muananyi wa baluma, nenkumvuija tshintu etshi. Bualu mona, kunyima kua Mukalenga Nzambi muipata baledi betu ba kumpala mu budimi bua Edene, bua kudimabu buloba, kuvuabu bangatshibua—eyowa, wakapatulamu muntu, ne wakateka bakeluba ku esete wa budimi bua Edene, ne muela wa mvita wa kapia uvua unyunguluka ku nseka yonsu, bua kulamabu mutshi wa moyo—

3 Mpindiewu, tudi tumona ne muntu wakalua bu Nzambi, mumanya buimpa ne bubu; ne kalu kôlola tshianza tshienda, ne kangatshi kabidi bia ku mutshi wa moyo, ne kadi ne kikadi ne moyo bua kashidi, Mukalenga Nzambi wakateka bakeluba ne muela wa mvita wa kapia, bua kadi tshimuma to—

4 Ne nanku tudi tumona, ne kudi diba dipesha muntu bua kukudimuna mutshima, eyowa, diba dia kutêtshibua, diba dia kukudimuna mutshima ne kusadila Nzambi.

5 Bualu mona, bu Adama môlola tshianza tshienda katataka, ne mudia bia ku mutshi wa moyo, uvua mua kuikala ne moyo bua kashidi, bilondeshila dîyi dia Nzambi, kayi ne diba dia kukudimuna mutshima to; eyowa, ne kabidi dîyi dia Nzambi divua mua kuikala patupu, ne dilongolola dinena dia lupandu divua mua kunyanguka.

6 Kadi mona, nkupangidikibua ne muntu afua—bua nanku, bu

muvuabu bakoshibua ku mutshi wa moyo bavua bakoshibua pa mpala wa buloba—ne muntu wakjimina bua kashidi, eyowa, baka lua bantu bapona.

7 Ne mpindiewu, nudi numona ne bua bualu ebu baledi betu ba kumpala bavua bakoshibua ku mpala kua Mukalenga mu mubidi ne mu nyuma; ne nanku tudi tumona ne bakalua ne bukôkeshi bua kulonda disua diabu nka-yabu.

8 Mpindiewu mona, kabivua bikengela bua ne muntu asungidibua ku lufu lua mubidi elu to, bualu abi bivua mua kunyangakaja dilongolola dinena dia disanka.

9 Bua nanku, bu mudi anyima kayi ufua nansha to, ne dipona dia Adama diakatuadila bukua bantu bonsu lufu lua nyuma ne kabidi lua mubidi, buena kua mba ne, bavua bakoshibua ku mpala kua Mukalenga, bivua bikengela ne bukua bantu busungidibua ku lufu lua nyuma.

10 Bua nanku, bu muakaluabu bantu ba mu mubidi, bena majinga a mubidi, ne bena diabulu, ku buikadi buabu, ngikadilu wa kutêtshibua ewu wakalua ngikadilu wa bobu ku dilongolola; wakalua ngikadilu wa bulongolodi.

11 Ne mpindiewu vuluka, muananyi wa baluma, bu kabiyi bua dilongolola dia disungila to, (tuetu bua bamuteka ku luseka) katataka bavua bafua anyima yabu ivua ne dikenga, bikala

bakoshibua ku mpala kua Mukalenga.

12 Ne mpindiewu, kakuvua mushindu wa kusungila bantu ku ngikadilu wa dipona ewu to, uvua muntu mudituadila kudiye nkayenda bua dibenga ditumikila dienda;

13 Bua nanku, bilondeshila ku bululama, dilongolola dia disungila kavua mua kuenzeka to, amu ku mukenji wa dikudimuna dia mutshima dia bantu mu ngikadilu wa kutêshibua ewu, eyowa, ngikadilu wa kudilongolola ewu; bualu pa kumbusha bua mukenji ewu, lusa kaluvua mua kupeta tshipeta to, amu bu lolu lunyangakaja mudimu wa bululama. Mpindiewu mudimu wa bululama kawuvua mua kunyangakajibua to; bu biobi nanku, Nzambi uvua mua kulekela kuikala Nzambi.

14 Ne nanku tudi tumona ne bukua bantu bonsu buvua bupona, ne bavua ku bukôkeshi bua bululama; eyowa, bululama bua Nzambi, buvua bubafila bua kashidi bua kukoshibua ku mpala kuenda.

15 Ne mpindiewu, dilongolola dia lusa kadivua mua kukumbana to, pa kumbusha bupikudi buenzeka; bua nanku Nzambi nkayenda udi upikula bua mibi ya ba pa buloba, bua kukumbaja dilongolola dia lusa, bua kutukija milombu a bululama, bua ne Nzambi ikala Nzambi mujalama, mululama, ne Nzambi wa lusa kabidi.

16 Mpindiewu, dikudimuna dia mutshima kadiena mua kulua kudi bantu to pa kumbusha kuikala dinyoka, divua padi dia tshiendelela bu mudi moyo wa anyima muikala, mubambika mutangilangana ne dilongolola dia disanka, divua dikala dia tshiendelela pawu bu moyo wa anyima.

17 Mpindiewu, munyi movua muntu mua kukudimuna mutshima bikalaye kayi muenza mibi to? Munyi movuaye mua kuenza mibi bu koku kakuyi mikenji to? Munyi movuaku mua kuikala mikenji bu dinyoka kadiyiku to?

18 Mpindiewu, kuvua dinyoka dibambika, ne mikenji miakana mipeshibua, dikatuala nshiya mu meji a muntu.

19 Mpindiewu, bu kakuyi mikenji mifila to—bikala muntu mushipa mukuabu udi ufua—neatshina bua kufua bikalaye mushipa mukuabu anyi?

20 Ne kabidi, bu kakuyi mikenji mifila ikandika mibi, bantu kabavua kutshina bua kuenza mibi to.

21 Ne bu mikenji kayiyi mifila to, bu bantu benza mibi, bululama buvua bua kuenza tshinyi, anyi lusa palu, bualu kabakuikala ne bunema pa tshifukibua to?

22 Kadi kudi mikenji mifila, ne dinyoka dibambika, ne dikudimuna dia mutshima dipeshibua; dikudimuna dia mutshima didi, lusa lulombolola bunema pa diodi; biobi kabiyi nanku to, bululama budi bulombolola

bunema pa tshifukibua ne buenzela mikenji, ne mikenji idi ifila dinyoka; kabiyi nanku to, midimu ya bululama ivua mua kunyangakajibua, ne Nzambi uvua mua kulekela kuikala Nzambi.

23 Kadi Nzambi kena ulekela kuikala Nzambi to, ne lusa ludi lulombolola bunema pa aba badi bakudimuna mutshima, ne lusa ludi lulua bua bualu bua bupikudi; ne bupikudi budi butuala dibika dia bafua; ne dibika dia bafua didi dipingaja bantu ku mpala kua Nzambi; ne nanku badi bapingajibua ku mpala kuenda, bua kulumbuuishibua bilondeshila ku midimu yabu, bilondeshila ku mikenji ne bululama.

24 Bualu mona, bululama budi buenzela milombu yabu yonsu, ne lusa kabidi ludi lulombolola bunema pa bonsu badi bâlu; ne nanku, kakuenta muntu udi upandishibua to amu bakudimunyi mutshima balelela.

25 Tshinganyi, udi utshinka ne lusa ludi luiba bululama anyi? Ndi nkuambila ne, To; nansha kanungu kamua. Bu biobi nanku, Nzambi uvua ulekela kuikala Nzambi.

26 Ne nanku Nzambi udi wenza majinga enda a tshiendelela, avua malongolola katshia ku tshishimikidi tshia buloba. Ne nanku lupandu ne disungila dia bantu didi dilua, ne kabidi dinyanguka ne dikenga diabu.

27 Bua nanku, Ô muananyi wa baluma, ewu yonsu wikala

musua udi mua kulua ne kunua mâyi a moyo tshianana; ne ewu yonsu udi ubenga kulua, yeya muina kena wenzejibua bua kulua ku bukola to; kadi ku dituku dia ndekelu nehimupingajidibua bilondeshila ku bienzedi bienda.

28 Bu yeya mujinga bua kuenza bubi, ne kavua mukudimuna mutshima mu matuku enda to, mona, nebamuenzela bubi, bilondeshila ku dipingaja dia Nzambi.

29 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi musua ne kulekedi bintu ebi bikutatshisha kabidi nansha, ne ulekela amu mibi yeba ikutatshisha, ne ditatshisha diakupuekesha ku dikudimuna dia mutshima.

30 Ô muananyi wa baluma, ndi musua ne kuvidi kabidi bululama bua Nzambi nansha. Ku-kebi bua kudibingisha ku bualu nansha bukesa bua mibi yeba to, mu divila bululama bua Nzambi; kadi lekela bululama bua Nzambi, ne lusa luenda, ne bulekelelu bueba biwula mu mutshima weba; ne bikupuekesha panshi bua didipuekesha bu mudi lupuishi.

31 Ne mpindiewu, Ô muananyi wa baluma, udi mubikidibua kudi Nzambi bua kuyisha dîyi kudi bantu. Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndâku, umanyisha dîyi ne bulelela ne bushindama, bua uvuija bantu ku dikudimuna dia mutshima, bua dilongolola dinena dia lusa dikala ne bunema pa mutu pabu.

Ne Nzambi akupesha mena bilondeshila ku mēyi enda. Amena.

SHAPITA 43

Alama ne bana benda ba baluma badi bayisha dīyi—Bena Zolama ne batapuluki ba Bena Nefi ba-kuabu badi balua Bena Lamana—Bena Lamana badi balua baluisha Bena Nefi mvita—Moloni udi upaya Bena Nefi ne bibuikilu bua kudisungidila nabi—Mukalenga udi ubuluila Alama bulongolodi bua Bena Lamana—Bena Nefi badi badiluan-gana bua nzubu yabu, budikadidi buabu, mēku abu, ne ntendelelu wabu—Misumba ya basalayi ya Moloni ne ya Lehi idi inyungulula Bena Lamana. Pabuipi ne 74 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne bana ba baluma ba Alama bakaya munkatshi mua bantu, bua kuba-manyisha dīyi. Ne Alama, yeya muina, kavua mua kuikisha to, ne wakaya kabidi penda.

2 Mpindiewu katuakuamba kabidi bia bungi bitangila diyisha diabu to, pa kumbusha ne bakayisha dīyi, ne bulelela, bilondeshila ku nyuma wa buambi ne wa dibuluila; ne bakayisha bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi kuvuabu babikidibua.

3 Ne mpindiewu ndi mpingana ku mulubu wa mvita pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana, mu tshidimu tshia dikumi ne muanda mukulu tshia dikôkeshia dia balumbuluishi.

4 Bualu monayi, biakalua ne Bena Zolama bakalua Bena

Lamana; bua nanku, ku ntuadijilu wa tshidimu tshia dikumi ne muanda mukulu bantu ba Bena Nefi bakamona ne Bena Lamana bavua balua kubaluisha; bua nanku bakadilongolola bua mvita; eyowa, bakasangisha misumba yabu ya basalayi pamua mu bulaba bua Yeleshona.

5 Ne biakalua ne Bena Lamana bakalua ne binunu biabu; ne bakalua mu bulaba bua Antionuma, budi buikala bulaba bua Bena Zolama; ne muntu wa dīna dia Zelahemena uvua mulombodi wabu.

6 Ne mpindiewu, bu muvua Bena Amaleki bikala ngikadilu mupita bubi ne wa dishipa dia bantu kupita muvua Bena Lamana bikala, munkatshi muabu ne kudibu nkayabu, Zelahemena wakateka tupita tunena ku mutu kua Bena Lamana, ne bavua bonso Bena Amaleki ne Bena Zolama.

7 Mpindiewu wakenza nanku bua akuba lukinu luabu kudi Bena Nefi, bua ababueja mu bubatshika bua kukumbaja majinga enda.

8 Bualu monayi, majinga enda avua a kusonsola Bena Lamana ku tshiji kudi Bena Nefi; wakenza nanku bua apeta bukôkeshi bua bungi ku bukola pa mutu pabu, ne bua apeta kabidi bukôkeshi pa mutu pa Bena Nefi ku dibaluisha mu bupika.

9 Ne mpindiewu dijinga dia Bena Nefi dia kulama malaba abu, ne nzubu yabu, ne bakaji babu, ne bana babu, bua babakuba ku

bianza bia bena lukuna babu; ne kabidi bua bakuba manema abu ne diakalengela diabu, eyowa, ne kabidi budishikaminyi buabu, bua batendelela Nzambi wabu bilondeshila ku majinga abu.

10 Bualu bavua bamanya ne biaponabu mu bianza bia Bena Lamana, ne ewu yonsu watendelela Nzambi mu nyuma ne mu bulelela, Nzambi mulelela ne udi ne moyo, Bena Lamana bavua bamushipa.

11 Eyowa, ne bavua kabidi bamanya lukinu lupita lua Bena Lamana kudi bana babu, bavua bikala bantu ba Anti-Nefi-Lehi, bavua babikidibua ne bantu Amona—ne bakabenga kua mbula biluilu, eyowa, bavua babuela mu tshipungidi ne bakabenga kutshishipa—bua nanku, biaponabu mu bianza bia Bena Lamana, ne bashipibua.

12 Ne Bena Nefi kabakalekela ne bashipibua to; bua nanku bakabapesha malaba a bupianyi buabu.

13 Ne bantu ba Amona bakapesha Bena Nefi tshipesa tshinena tshia bintu biabu bua kukuatshisha misumba yabu ya basalayi; ne bakenzeja Bena Nefi nkayabu nanku bua kukandamenabu Bena Lamana, bavua badisangisha ne Lamana ne Lemuele, ne bana ba baluma ba Yishemaela, ne bonsu bavua batapuluka ku Bena Nefi, bavua bikala Bena Amaleki ne Bena Zolama, ne tunkanunuina tua bakuidi ba Noa.

14 Mpindiewu tunkanunuina

atu tuvua tua bungi pabuipi ne muvua Bena Nefi; ne nanku Bena Nefi bavua ne tshia kukokangana ne bana babu, mena tō ne ku dimatshisha dia mashi.

15 Ne biakalua ne bu muvua misumba ya basalayi ya Bena Lamana midisangisha pamua mu bulaba bua Antionuma, monayi, misumba ya basalayi ya Bena Nefi ivua midilongolola bua kusambakena nabu mu bulaba bua Yeleshona.

16 Mpindiewu, mulombodi wa Bena Nefi, anyi muntu uvua musungudibua bua kuikala kapita kanena ka Bena Nefi—mpindiewu kapita kanena kakangata bulombodi bua misumba yonsu ya basalayi ya Bena Nefi—ne dina dienda divua Moloni;

17 Ne Moloni wakangata bulombodi bonsu, ne buludiki bua mvita yabu. Ne uvuamu ne bidimu makumi abidi ne bitanu pakasungudibuaye kapita kanena ka misumba ya basalayi ya Bena Nefi.

18 Ne biakalua ne wakasambakena ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana mu mikalu ya Yeleshona, ne bantu benda bavua bayibua ne miela ya mvita, ne ne tuela tua mvita, ne ne mishindu yonsu ya biluilu bia mvita.

19 Ne pakamona misumba ya basalayi ya Bena Lamana ne bantu ba Nefi bavua balongolola, anyi ne Moloni uvua mulongolola bantu benda ne bibuikilu bia pa tshiadi, ne ne ngabu ya pa maboku, eyowa, ne ngabu bua

kusungidila mitu yabu, ne bavua kabidi bavuala bilamba bia mu-pimbu—

20 Mpindiewu musumba wa basalayi wa Zelahemena kawuvua mudilongolola ne tshintu nansha tshimua tshia nanku to; bavua amu ne miela yabu ya mvita, ne tuela tuabu tua mvita, mata abu ne miketa yabu, ma-bua abu ne bieledi biabu; ne bavua butaka, amu pa kumbusha tshiseba tshivua tshijingila ku bimonu biabu; eyowa, bonsu bavua butaka, amu pa kumbusha Bena Zolama ne Bena Amaleki;

21 Kadi kabavua bapayibua ne bibuikilu bia pa tshiadi, anyi ngabu to—bua nanku, bakatshina misumba ya basalayi ya Bena Nefi menamena bua bualu bua biluulu biabu bia mvita, nansha muvua bungi buabu buikala bunena kupita bua Bena Nefi.

22 Monayi, mpindiewu biakalua ne kabakakima kulua kuluisa Bena Nefi mu mikalu ya Yeleshona to; bua nanku bakumbuka ku bulaba bua Antionuma, bakaya mu tshipela, ne bakanyunguluka ne kuasa lwendu luabu mu tshipela, kula pa-buipi ne mpokolo wa musulu wa Sidona, bua babuela mu bulaba bua Manti ne bangata bulaba; bualu kabakatshinka ne misumba ya basalayi ya Moloni ivua bua kumanya kuvuabu baya to.

23 Kadi biakalua ne katataka pakayabu mu tshipela Moloni wakatuma batentekedi mu tshipela bua kutentekela tshitudilu

tshiabu; ne Moloni, kabidi, bualu uvua mumanya mambi a Alama, wakatuma bamua bantu kudiye, ujinga ne ebeja kudi Mukalenga kunyi kuvua misumba ya basalayi ya bena Nefi ne bua kuya bua kudisungidila kudi Bena Lamana.

24 Ne biakalua ne dîyi dia Mukalenga diakalua kudi Alama, ne Alama wakamanyisha batumibua ba Moloni ne, misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakanyunguluka ne kuyila mu tshipela, bua balua ku bulaba bua Manti, bua batuadija kubunda tshitupa tshiteketa bikola tshia bantu. Ne batumibua abu bakaya ne bakafikisha mukenji kudi Moloni.

25 Mpindiewu Moloni, bualu uvua mushiya tshitupa tshia musumba wenda wa basalayi ku bulaba bua Yeleshona, bua mu mushindu mukuabu tshitupa tshia Bena Lamana katshilu kubuela mu bulaba ne bangata tshimenga, wakangata tshitupa tshia musumba wenda wa basalayi tshivua tshishala ne wakaya ku bulaba bua Manti.

26 Ne wakenza ne bantu bonsu mu tshitupa tshia bulaba atshi badisangisha pamua bua kuluan-gana ne Bena Lamana, bua kusungidila malaba abu ne ditunga diabu, manema abu ne budikadidi buabu; bua nanku bavua badilongolola bua diba dia dilua dia Bena Lamana.

27 Ne biakalua ne Moloni wakasokokesha musumba wenda

wa basalayi mu tshibanda tshivua pabuipi ne ku muelelu wa musulu wa Sidona, tshivua mu tshipela ku wesete wa musulu wa Sidona.

28 Ne Moloni wakateka bate-ntekedi ku mpenga yonsu, bua amanya pâlua tshitudilu tshia Bena Lamana.

29 Ne mpindiewu, bu muakamanya Moloni dijinga dia Bena Lamana, ne divua dijinga dia kubutula bana babu, anyi dia kubatshika ne kubabueja mu bupika bua bashikika bukalenga buabu nkayabu pa bulaba bonsu;

30 Ne bualu uvua kabidi ne tshivua amu dijinga dimua dia Bena Nefi dia kukuba malaba abu, ne budishikaminyi buabu, ne ekeleziya wabu, bua nanku kakela meji ne katshivua bubi to ne abasungidila ku bulongolodi; bua nanku, ku diambuluisha dia batentekedi benda wakajandula njila uvua Bena Lamana ne bua kuangata.

31 Bua nanku, wakâbanya musumba wenda wa basalayi ne wakaya ne tshitupa tshimua mu tshibanda, ne wakabasokoka ku esete, ne ku sude kua kakuna ka Lipala;

32 Ne bavua bashala wakabasokoka mu tshibanda tshia ku wesete, ku wesete kua musulu wa Sidona, ne nanku kupueka tô ne ku mikalu ya bulaba bua Manti.

33 Ne nanku bualu uvua muteka musumba wenda wa basalayi bilondeshila ku dijinga dienda, uvua mudilongolola bua kusambakena nabu.

34 Ne biakalua ne Bena Lamana bakabanda ku node kua kakuna, kuvua tshitupa tshia musumba wa basalayi ya Moloni basokoma.

35 Ne pakapita Bena Lamana kakuna ka Lipala, ne pakaluabu mu tshibanda, ne pakabangabu kusabuka musulu wa Sidona, musumba wa basalayi uvua musokoma ku sude kua kakuna, uvua muntu muena dîna ne Lehi ulombola, ne wakalombola musumba wenda wa basalayi ne bakanyungulula Bena Lamana ku esete ne kunyima kuabu.

36 Ne biakalua ne Bena Lamana, pakamonabu Bena Nefi bababundila kunyima kuabu, bakakudimuka ne bakabanga kukokangana ne musumba wa basalayi wa Lehi.

37 Ne mudimu wa lufu wakuatdija ku nseka yonsu ibidi, kadi uvua ukuatshisha bôwa bikola ku luseka Bena Lamana, bualu butaka buabu buvua buikala bulekelele patoka ku mitûtu mikola ya Bena Nefi ne miela yabu ya mvita ne tuela tuabu tua mvita, bivua biluisha lufu pabuipi ne ku mukumu onsu.

38 Pinapu ku luseka lukuabu, ku musangu ne ku musangu kuvua muntu upona munkatshi mua Bena Nefi, ku miela yabu ya mvita ne ku dijimija dia mashi, bualu bavua babuikila bitupa bia moyo menamena bia mubidi, anyi bitupa bia moyo menamena bia mubidi bivua bi- buikila ku mikumu ya Bena Lamana, ne bibuikilu biabu bia pa

tshiadi, ne ngabu yabu ya pa maboku, ne bifulu biabu bia mvita; ne Bena Nefi bakatungunuka nanku ne mudimu wa lufu munkatshi mua Bena Lamana.

39 Ne biakalua ne Bena Lamana bakumvua bôwa, bua lufu lunena munkatshi muabu, mena tô ne pakabangabu kunyema batangila ku musulu wa Sidona.

40 Ne bakabalondakaja kudi Lehi ne bantu benda; ne Lehi wakabasaka ku mâyi a Sidona, ne bakasabuka mâyi a Sidona. Ne Lehi wakalama misumba yenda ya basalayi ku muelelu wa musulu wa Sidona, bua ne kabasabuki to.

41 Ne biakalua ne Moloni ne musumba wenda wa basalayi bakasambakena ne Bena Lamana mu tshibanda, dishiya dia musulu wa Sidona, ne bakabanga kudiela kudibu ne kubashipa.

42 Ne Bena Lamana bakanyema kabidi kumpala kuabu, batangila ku bulaba bua Manti; ne bakasambakena kabidi ne misumba ya basalayi ya Moloni.

43 Mpindiewu musangu ewu Bena Lamana bakaluangana menamena; eyowa, Bena Lamana kabavua banji kumanyika bua kuluangana ne makanda a bungi menamena ne dikima nanku to, tô, mena nansha kumbukila ku mbangilu to.

44 Ne bakapetela meji kudi Bena Zolama ne Bena Amaleki, bavua bikala tupita tunena ne balombodi banena babu, ne kudi Zelahemena, uvua muikala

kapita kabu kanena, anyi mulombodi munena ne komanda munena wabu; eyowa, bakaluangana bu mudi mpupuji, ne bakashipa Bena Nefi ba bungi ne bianza biabu, eyowa, bakapanda bifulu biabu bia mvita bia bungi mu bipesa bibidi, ne bakatubula bibuikilu biabu bia pa tshiadi bia bungi, ne bakakosa maboku abu a bungi; ne Bena Lamana bakatûta nanku ne tshiji tshiabu tshikola.

45 Nansha nanku, Bena Nefi bavua bapetela meji ku bualu buimpa, bualu kabavua baluangana bua buakalenga bua muntu umua anyi bukôkeshi to, kadi bavua baluangana bua nzubu yabu ne budikadidi buabu, bua bakaji babu ne bana babu, ne biabu bionsu, eyowa, bua ngenzedi yabu ya kutendelela ne ekelezia wabu.

46 Ne bavua benza tshivuabu bamona ne tshivua tshikala mudimu uvuabu nawu kudi Nzambi wabu; bualu Mukalenga wakabambila, ne kabidi batatuabu, ne: Bu munudi kanuyi bapîla bua tshilema tshia kumpala, anyi tshibidi to, kanuakudilekela ne nushipibua ku bianza bia bena lukuna benu to.

47 Ne kabidi, Mukalenga uvua muamba ne: Nenusungidila mêku enu mena ne ku dimatshisha dia mashi. Nanku bua bualu ebu Bena Nefi bavua bakokangana ne Bena Lamana bua kudisungidila, ne mêku abu ne malaba abu, ditunga diabuu,

ne manema abu, ne ntendelelu wabu.

48 Ne biakalua ne pakamona bantu ba Moloni lonji ne tshiji tshia Bena Lamana, bavua pabuipi ne kupingana panyima ne kubanyema. Ne Moloni, bualu uvua mumona dijinga diabu, wakatuma bantu ne kupesha mitshima yabu ku meji ne meji â; eyowa, meji a malaba abu, budishikaminyi buabu, eyowa, budishikaminyi buabu ku bupika.

49 Ne biakalua ne bakakudimuka kudi Bena Lamana, ne bakabila ne dîyi dimua kudi Mukalenga Nzambi wabu, bua budishikaminyi buabu ne bua budishikaminyi buabu ku bupika.

50 Ne bakabanga kukandamena Bena Lamana ne bukola; ne mu diba dina adi muvuabu babila kudi Mukalenga bua budishikaminyi buabu, Bena Lamana bakabanga kunyema kumpala kuabu; ne bakanyema mena ku mâyi a Sidona.

51 Mpindiewu, Bena Lamana bavua bapita bungi, eyowa, bavua bikala bungi bua Bena Nefi misangu ibidi; nansha nanku, bavua bapangadika mua ne bakadisangisha pamua mu tshisumbu tshimua mu tshibanda, ku muelu wa musulu wa Sidona.

52 Bua nanku misumba ya basalayi ya Moloni yakabanyungulula, eyowa, mena ku nseka yonsu ibidi ya musulu, bualu monayi, bantu ba Lehi bavua ku esete.

53 Bua nanku pakamona Zelahemena bantu ba Lehi ku esete kua musulu wa Sidona, ne misumba ya basalayi ya Moloni ku wesete kua musulu wa Sidona, ne bavua babanyungulula kudi Bena Nefi, luzakalu luakaba-kuata.

54 Mpindiewu Moloni, pakamonaye luzakalu luabu, waka-pesha bantu benda mukenji bua balekela dimatshisha dia mashi.

SHAPITA 44

Moloni udi upesha Bena Lamana mukenji bua kuenza tshipungidi tshia ditalala anyi badi babutuka—Zelahemena udi ubenga dilomba edi, ne mvita idi ituadijilula—Misumba ya basalayi ya Moloni idi itshimuna Bena Lamana. Pabuipi ne 74–73 k.d.K.

NE biakalua ne bakimana ne bakabashila kaba ka tshidia tshimua. Ne Moloni wakambila Zelahemena ne: Mona, Zelahemena, katuena tujinga bua kulkala bantu ba mashi to. Udi mumanya ne nudi mu bianza bietu, kadi katuena tujinga bua kunushipa to.

2 Mona, katuena balua kunuluissha bua kumatshisha mashi enu bua kupeta bukalenga to; anyi katuena tujinga kuluissha tshikokedi tshia bupika kudi muntu nansha umua to. Kadi ebu ki bualu bunudi baluila kutuluissha; eyowa, ne nudi batufikila tshiji bua ntendelelu wetu.

3 Kadi mpindiewu, nudi

numona ne Mukalenga udi netu; ne nudi numona ne uvua munu-fila mu bianza bietu. Ne mpindiewu, ndi musua ne numvua ne bidi bituenzela nanku bua nte-ndeletu wetu ne ditabuija dietu mu Kilisto. Ne mpindiewu nudi numona ne kanuena mua kunyagakaja ditabuija dietu edi to.

4 Mpindiewu nudi numona edi didi ditabuija dilelela dia Nzambi; eyowa, nudi numona ne Nzambi neatukuatshisha, ne atulama, ne atukuba, diba dionsu dituikala ne lulamatu kudiye, ne ku ditabuija dietu, ne ntendelelu wetu; ne Mukalenga kakulekela ne tubutuka nansha, pa kumbusha bituapona mu disambuka mikenji ne bavila ditabuija dietu.

5 Ne mpindiewu, Zelahemena, ndi nkupesha mukenji, mu dîna dia Nzambi wa bukola bonso, udi mukolesha maboku etu mu ne tudi bapeta bukola pa nuenu, ku ditabuija dietu, ku ntendelelu wetu, ne ku ngenzedi yetu ya kutendelela, ne ku ekelezia wetu, ne ku dikuatshisha dia tshijila ditudi bua kupesha kudi bakaji betu ne bana betu, ku budishikaminyi adi budi butusuika ku malaba etu ne ku ditunga dietu; eyowa, ne kabidi ku dilama dia dîyi dia tshijila dia Nzambi, kutudi bapetela disanka dietu dionsu; ne ku bionsu bidi bikala ne mushinga kutudi—

6 Eyowa, ne ebi ki mbionsu to; ndi nkupesha mukenji bu munudi ne dijinga dionsu dia kuikala ne moyo, ne nutupesha biluilu bienu bia mvita, ne

katuakukeba mashi enu to, kadi netuepelesha mioyo yenu, panuendela njila wenu ne kanuakulua kabidi kutuluisha mvita to.

7 Ne mpindiewu, panuikala kanuyi benza nanku to, monayi, nudi mu bianza bietu, ne nempesha bantu banyi mukenji bua badiela kunudi, ne banutapa mputa ya lufu pa mibidi yenu, bua nubutuka; ne pashisha netumona ne nganyi wikala pa mutu pa bantu aba; eyowa netumona ne nganyi wabuejabu mu bupika.

8 Ne mpindiewu biakalua ne pakumvua Zelahemena mēyi â, wakasemena kumpala ne wakafila muela wenda wa mvita ne kela kenda ka mvita, ne buta buenda mu bianza bia Moloni, ne wakamuambila ne: Mona, biluilu bietu bia mvita mbiobi ebi; netubifila kunudi, kadi katuakulekela ne tuditshipa mutshipu kunudi, utudi bamanya ne netushipa, ne bana betu kabidi; kadi angatayi biluilu bietu bia mvita, ne lekelayi ne tuya mu tshipela; tshianana netulama miela yetu ya mvita, ne netufua anyi netutshimuna.

9 Mona, katuena bena ditabuija dienu to; katuena tuitabuija ne Nzambi ki uvua mutufila mu bianza bienu to; kadi tudi tuitabuija ne mbudimu buenu buvua bunupandisha ku miela yetu ya mvita. Mona, mbibuikilu bienu bia pa tshiadi ne ngambu yenu bivua binupandisha.

10 Ne mpindiewu pakajikija Zelahemena kuamba mēyi â,

Moloni wakapingajila Zelahemena muela wa mvita ne biluilu bia mvita bivuaye mumupesha, wamba ne: Mona, netushikija ditshintakanyi.

11 Mpindiewu ntshiena mua kupinganyina mêyi amvua mukula to, bua nanku bu mudi Mukalenga ne moyo, kanuakuya to pa kumbusha nuenu baya ne mutshipu ne kanuakutupinganyina kabidi bua kutuluisha mvita to. Mpindiewu bu munudi mu bianza bietu netumuangalaja mashi enu panshi, anyi nenukôkela ku mikenji indi munupesha.

12 Ne mpindiewu pakamba Moloni mêyi â, Zelahemena wakalama muela wenda wa mvita, ne wakafikila Moloni tshiji, ne wakalua lukasa bua kushipa Moloni; kadi pakajulaye muela wenda wa mvita, monayi, umua wa ku basalayi ba Moloni wakawutûta ne mena kuwukuluisha panshi, ne wakakoseka pabuipi ne tshilabi; ne wakatûta kabidi Zelayemena ne wakamutula tshiseba tshia ku mutu ne tshiakapona panshi. Ne Zelahemena wakumbuka kumpala kuabu ne wakaya munkatshi mua basalayi benda.

13 Ne biakalua ne musalayi uvua muimana pabuipi, uvua mukosa tshiseba tshia ku mutu tshia Zelahemena, wakambuila tshiseba tshia ku mutu atshi panshi ku nsuki, ne wakatshiteka ku lusongu lua muela wenda wa mvita, ne wakawôlola kudibu, ubambila ne dîyi dikola ne:

14 Mena bu mudi tshiseba tshia ku mutu etshi, tshidi tshikala tshiseba tshia ku mutu tshia kapita kenu, tshipona panshi, bia momumua nenupona panshi pa kumbusha nuenu bafila biluilu bienu bia mvita ne baya ne tshipungidi tshia ditalala.

15 Mpindiewu kuvua ba bungi, pakumvuabu mêyi â ne pakamonabu tshiseba tshia ku mutu tshivua ku muela wa mvita, bôwa bua kabakuata; ne ba bungi bakasemena kumpala ne bakimansha biluilu biabu bia mvita panshi ku makasa a Moloni, ne bakabuela mu tshipungidi tshia ditalala. Ne bonsu bakabuela mu tshipungidi bakalekela bua baya mu tshipela.

16 Mpindiewu biakalua ne Zelahemena wakafika tshiji menamena, ne wakasonsola basalayi benda bavua bashala ku tshiji, bua kukokangana ne Bena Nefi ne bukola kupita.

17 Ne mpindiewu Moloni wakafika tshiji, bua mutu mukola wa Bena Lamana; bua nanku wakapesha bantu benda mukenji ne badiela kudibu ne babashipa. Ne biakalua ne bakabanga kubahipa; eyowa, ne Bena Lamana bakakokangana ne miela yabu ya mvita ne bukola buabu.

18 Kadi monayi, mibidi yabu ya butaka ne mitu yabu mitupu bivua bilekelela patoka ku miela ya mvita mitua ya Bena Nefi; eyowa, monayi bakatubudibua ne bakatûtshibua, eyowa, ne bakapona lukasa menamena ku miela ya

mvita ya Bena Nefi; ne bakabanga kubakomba panshi, mena bu muvua musalayi wa Moloni muamba ku Nyuma.

19 Mpindiewu Zelahemena, pakamonaye ne bavua pabuipi ne kubutuka bonsu, wakabila ne bukitu kudi Moloni, ulaya ne neenza nabu tshipungidi, ne bantu benda pabu, bikalabu bepelesha mioyo ya bavua bashala, ne kabakulua kabidi kubaluisha mvita nansha to.

20 Ne biakalua ne Moloni wakimakaja kabidi mudimu wa lufu munkatshi mua bantu. Ne wakangata biluila bia mvita kudi Bena Lamana; ne kunyima kua babuela nenda mu tshipungidi tshia ditalala bakalekedibua bua baya mu tshipela.

21 Mpindiewu bungi bua bafua babu kabuvua bubala to bua bunena bua bungi; eyowa, bungi bua bafua babu buvua bunena menamena, bonsu ku Bena Nefi ne ku Bena Lamana.

22 Ne biakalua ne bakimansha bafua babu mu mâyi a Sidona, ne bakaya ne badi bajikibua mu ndondu ya mbuwa.

23 Ne misumba ya basalayi ya Bena Nefi, anyi ya Moloni, yakapingana ne yakalua ku nzu bu yabu ne ku malaba abu.

24 Ne ki muakajika tshidimu tshia dikumi ne muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluisi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku. Ne ki muakajika miandiku ya Alama, ivua mifunda pa bitata bia Nefi, nanku.

Mulubu wa bantu ba Nefi, ne mvita yabu ne matapuluka abu, mu matuku a Helamana, bilondeshila ku miandiku ya Helamana, yakalamaye mu matuku enda.

Shapita 45 tô ne wa ku 62.

SHAPITA 45

Helamana udi witabuija mêyi a Alama—Alama udi wamba ku Nyuma pa dibutuka dia Bena Nefi—Udi ubenesha ne utshipa bubalaba—Nyuma uvua mua kuikala muangata Alama, mena bu muakangataye Mose—Ditapuluka didi divulangana mu Ekelezia. Pabuipi ne 73 k.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne bantu ba Nefi bakasanka menamena, bualu Mukalenga uvua mubapatuisha kabidi ku bianza bia bena lukuna babu; bua nanku bakela Mukalenga Nzambi wabu tuasakidila; eyowa, ne bakajila bikola ne bakasambila bikola, ne bakatendelela Nzambi ne disanka dia bungi menamena.

2 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluisi pa mutu pa bantu ba Nefi, ne Alama wakaya kudi muanenda wa baluma Helamana ne wakamuambila ne: Udi witabuija mêyi amvua mukuambila bitangila miandiku ivua milamibua anyi?

3 Ne Helamana ne wakamuambila ne: Eyowa, ndi ngitabuija.

4 Ne Alama wakamba kabidi

ne: Udi witabuija kudi Yezu Kilisto, walua anyi?

5 Ne wakamba ne: Eyowa, ndi ngitabuija mêyi onsu awuvua muakula.

6 Ne Alama wakamuambila kabidi ne: Neulama mikenji yanyi anyi?

7 Ne wakamba ne: Eyowa, nendama mikenji yeba ne mutshima wanyi onsu.

8 Pashisha Alama wakamuambila ne: Udi mubeneshibua; ne Mukalenga neakulubuluja mu bulaba ebu.

9 Kadi mona, ndi ne kakesa ka kuamba ku Nyuma kûdi; kadi tshindi ngamba ku Nyuma kûdi kuakutshimanyishangana to; eyowa, tshindi ngamba ku Nyuma kûdi katshiakumanyishibua to, mena tô ne pa kumbajibua buambi ebu; bua nanku funda miaku ingamba.

10 Ne eyi ki mêyi awu: Mona, ndi mmona ne bantu bina aba, Bena Nefi, bilondeshila nyuma wa dibuluila udi munda muanyi, bidimu nkama inayi kunyima kua diba dikala Yezu Kilisto mudileja kudibu, ne nebashinguluka mu dipanga dia ditabuija.

11 Eyowa, ne pashisha nebamona mvita ne bipupu, eyowa, biyola ne dimatshisha dia mashi, mena tô ne pâbutuka bantu ba Nefi—

12 Eyowa, ne nanku bualu nebashinguluka mu dipanga dia ditabuija ne nebapona mu midimu ya mîdima, ne majinga a mubidi, ne mu mishindu yonsu

ya malu mabi; eyowa, ndi nkuambila ne, bualu nebenza mibi kunyima kua bamana kupeta bukenka bua bungi ne dimanya, eyowa, ndi nkuambila ne kubangila dituku adi, mena lukongu lua bantu luinayi kalua kupita to kumpala kua bualu bubu bunena ebu kuluabu.

13 Ne palua dituku dinena adi, mona, diba didi dilua dikala bantu badi bikala mpindiewu, anyi ndelanganyi ya badibu babala mpindiewu munkatshi mua bantu ba Nefi, kabakubabala kabidi munkatshi mua ba Nefi to.

14 Kadi ewu yonsu udi ushala, ne udi kayi ushipibua mu dituku dinena ne didi dikuatshisha bôwa adi, nebamubala munkatshi mua Bena Lamana, ne nealua bu mudibu, bonsu, amu pa kumbusha bakesa bâbikidibua ne bayidi ba Mukalenga; ne bobu Bena Lamana nebabalondakaja mena tô ne pâbutukabu. Ne mpindiewu, buambi ebu nebukumbajibua bua malu mabi.

15 Ne mpindiewu biakalua ne kunyima kua Alama muamba bintu ebi kudi Helamana, wakamubenesha, ne bana benda ba baluma bakuabu kabidi; ne wakabenesha kabidi buloba bua bipma bia bakana.

16 Ne wakamba ne: Mukalenga Nzambi udi wamba nanku— Bulaba nebuedibua mulawu, eyowa, bulaba ebu, bua tshisamba tshionsu, tshisa tshionsu, muakulu onsu, ne bantu bonsu, badi benza bubu, bua dibutuka,

pikalabu baboba menamena; ne nebikala bu mumvua muamba; bualu etshi mulawu ne dibenasha dia Nzambi pa bulaba, bualu Mukalenga kena mua kutangila mibi ne tshipimu tshikesa tshia dianyisha to.

17 Ne mpindiewu, pakamba Alama mēyi â wakabenesha ekeleziya, eyowa, bonsu bâkankamana mu ditabuija katshia ku tshikondu atshi.

18 Ne pakenza Alama nanku wakashiya bulaba bua Zalahe-mela, bu bua kuya ku bulaba bua Meleke. Ne biakalua ne kabakumvua kabidi bualu buenda nansha; katuena bamanya ne bua lufu luenda anyi bua dijikibua dienda.

19 Monayi, tudi bamanya nanku, ne uvua muntu muakana; ne lumu lua katangalaka kula mu ekeleziya ne Nyuma wakamuangata, anyi tshianza tshia Mukalenga tshiakamujika, mena bu muvua Mose. Kadi monayi, mifundu ya Nzambi idi yamba ne Mukalenga wakangata Mose ku-diye; ne tudi tutshinka ne wakakidila kabidi Alama mu nyuma, ku-diye; nanku, bua bualu ebu katuena bamanya tshintu nansha tshimua bitangila lufu luenda anyi dijikibua dienda to.

20 Ne mpindiewu biakalua ne ku ntuadijilu wa tshidimu tshia dikumi ne tshitema tshia dikôkeshia dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, ne Helamana wakaya munkatshi mua bantu bua kubamanyisha dīyi.

21 Bualu monayi, bua mvita yabu ne Bena Lamana ne mata-puluka makesa makesa a bungi ne disalu uvua munkatshi mua bantu, biakalua bikengedibua ne dīyi dia Nzambi dimanyishibua munkatshi muabu, eyowa, ne bu-longolodi buenzejibua mu ekeleziya monsu.

22 Bua nanku, Helamana ne bana babu bakaya kushikika ekeleziya kabidi mu bulaba bonsu, eyowa, mu tshimenga tshionsu mu bulaba bonsu buvua bantu ba Nefi basamu. Ne biakalua ne bakasungula bakuidi ne balongeshi mu bulaba bonsu, ku mutu kua ma'ekeleziya onsu.

23 Ne mpindiewu biakalua ne kunyima kua Helamana ne bana babu basungula bakuidi ne balongeshi ku mutu kua ma'ekeleziya kuakajuka ditapuluka munkatshi muabu, ne bakabenga kuteya ntema ku mēyi a Helamana ne bana babu to;

24 Kadi bakalua baditambishi, bikala badibandisha mu mitshima yabu, bua biuma biabu bia bungi menamena; bua nanku bakalua babanji ku mesu abu nkayabu, ne bakabenga kuteya ntema ku mēyi abu, bua kuenda bôloloka kumpala kua Nzambi to.

SHAPITA 46

Amalikia udi wenza tshipangu bua kuikala mfumu—Moloni udi ubandisha mukanda wa budishikami-nyī—Udi usangisha bantu bua

basungidila ntendelelu wabu—Bitabuiji balelela badi babikibua ne Bena Kilisto—Bantu ba Yosefe bashala nebakubibua—Amalikia ne batapuluki badi banyemena ku bulaba bua Nefi—Badi bashipa aba badi babenga kutua mpanda ku bualu bua budishikaminyi to. Pabuipi ne 73-72 k.d.K.

NE biakalua ne bonsu bavua babenga kumvuila mēyi a Helamana ne bana babu, bakadisangisha bua kuluisha bana babu.

2 Ne mpindiewu monayi, bakafika tshiji menamena, mua ne bavua bangata dipangadika dia kubashipa.

3 Mpindiewu mulombodi wa bavua bafikila bana babu tshiji uvua muntu munena ne wa makanda; ne dîna dienda divua Amalikia.

4 Ne Amalikia uvua ujinga bua kuikala mfumu; ne bantu abu bavua bafika tshiji bavua bajinga kabidi ne ikala mfumu wabu; ne tshitupa tshinena tshiabu tshivua tshia balumbuluishi bashadila ba bulaba, ne bavua bakeba bukalenga.

5 Ne Amalikia wakalobesha ku lubombu luenda, ne bu bobu bua kumukuatshisha ne kumushikika bua kuikala mfumu wabu neabateka bakôkeshi pa bantu.

6 Nanku bakapambuishibua kudi Amalikia ku matapuluka, nansha muvuaku diyisha dia Helamana ne bana babu bayisha, eyowa, nansha bua bukubi bunena menamenabuabu kudi

ekelezia, bualu bavua bakuidi bakena ku mutu kua ekelezia.

7 Ne kuvua ba bungi mu ekelezia bavua bitabuija miaku ya lubombu ya Amalikia, bua nanku bakatapuluka ku ekelezia; ne nanku malu a bantu ba Nefi ka'avua mashindama to ne avua ne njiwu, nansha bua ditshimuna diabu dinena divuabu bapeta pa mutu pa Bena Lamana, ne masanka abu manena avuabu bapeta bua dipatuishibua diabu kudi tshianza tshia Mukalenga.

8 Nanku tudi tumona bu mudilu lunena lukasa ludi bana ba bantu bua kupua moyo Mukalenga Nzambi wabu, eyowa, bu mudilu lunena lukasa lua kuenza malu mabi, ne kupambuishibua kudi muena bubu.

9 Eyowa, ne tudi tumona kabidi bubu bunena budi muntu mubi menamena umua mua kuluisha munkatshi mua bana ba bantu.

10 Eyowa, tudi tumona ne Amalikia, bualu uvua muntu wa budimu ne muntu wa mēyi a bungi a lubombu, wakapambuisha mitshima ya bantu ba bungi bua kuenza bubu; eyowa, ne bua kukeba bua kunyangakaja ekelezia wa Nzambi, ne bua kunyangakaja tshishimikidi tshia budishikaminyi buvua Nzambi mubapesha, anyi dibenesha dina divua Nzambi mutuma pa mpala wa bulaba bua bimpa bia bakana.

11 Ne mpindiewu biakalua ne pakumvua Moloni, uvua muikala komanda munena wa misumba ya basalayi ya Bena Nefi,

matapuluka â, wakafikila Amalikia tshiji.

12 Ne biakalua ne wapakanda tshilamba tshienda; ne wakangata tshipesa tshiatshi, ne wakafundapu ne—Bua divuluka dia Nzambi wetu, ntendelelu wetu, ne budishikaminyi buetu, ne ditatalala dietu, bakaji betu, ne bana betu—ne wakatshisuika ku lusongu lua mutshi.

13 Ne wakasuika tshifulu tshienda tshia mvita, ne tshibuikilu tshienda tshia pa tshiadi, ne ngabu yenda, ne wakadingila biluulu bienda bia mvita ku tshimonu tshienda; ne wakangata mutshi uvua ne tshilamba tshienda tshipanda ku lusongu luawu, (ne wakawinyika ne mukanda wa budishikaminyi) ne wakinama panshi pa buloba, ne wakasambila Nzambi wenda ne bukutu bua mabenesha a budishikaminyi atudila pa mutu pa bana babu, diba dionsu dikala tshisumbu tshia Bena Kilisto tshishala bua kuasa mu bulaba—

14 Bualu nanku ki muvua bitabuiji balelela ba Kilisto, bavua ba mu ekelezia wa Nzambi, babikidibua kudi bavua kabayi ba mu ekelezia to.

15 Ne bavua mu ekelezia bavua ne lulamatu; eyowa, bonsu bavua bikala bitabuiji balelela ba mu Kilisto bakadiangatshila, ne disankka, dina dia Kilisto, anyi Bena Kilisto bu muvuabu bababikila, bua ditabuija diabu kudi Kilisto walua.

16 Ne bua nanku, diba adi,

Moloni wakasambila ne tshiena bualu tshia Bena Kilisto, ne budishikaminyi bua mu bulaba bikala binangibua.

17 Ne biakalua ne pakitshikijaye anyima wenda kudi Nzambi, wakinyika bulaba bonsu buvua ku sude kua bulaba ne Kabutu, eyowa, ne mu tshikosu, bulaba bonsu, bonsu ku node ne ku sude—Bulaba busungula, ne bulaba bua budishikaminyi.

18 Ne wakamba ne: Bushuwa Nzambi kakulekela ne tuetu, badi bapetula bualu tudi tuangata dina dia Kilisto pa mitu yetu, tudiatshîbua ne tubutuka, tô ne patuatshiluisha pa mitu yetu ne disambuka dia mikenji dietu nkayetu.

19 Ne pakamba Moloni mêyi â, wakaya munkatshi mua bantu, upepa tshipesa tshia tshilamba tshienda tshivua tshipanda mûlu, bua bantu bonsu bamona mifundu ivuaye mufunda pa tshipesa tshivua tshipanda, ne ubila ne dîyi dikola, wamba ne:

20 Monayi, bantu bonsu badi basua kukuba mukanda ewu mu bulaba, lekela balua ku bukola bua Mukalenga ne babuela mu tshipungidi ne nebakuba manema abu, ne ntendelelu wabu, bua Mukalenga Nzambi ababenesha.

21 Ne biakalua ne pakamanyisha Moloni mêyi â, monayi, bantu bakalua lubilu pamua ne biluulu biabu bijingila ku bimonu biabu, bikala bapanda bilamba biabu bu mudi tshilejilu,

anyi bu tshipungidi, ne kabakulekela Mukalenga Nzambi wabu to; anyi, mu mēyi makuabu, biasambukabu mikenji ya Nzambi, anyi biaponabu mu disambuka mikenji, ne bikalabu ne bundu bua kuangatabu dīna dia Kilisto, Mukalenga neabapanda bu muvuabu bapanda bilamba biabu.

22 Mpindiewu etshi tshidi tshipungidi tshidibu benza, ne bakimansha bilamba biabu ku makasa a Moloni, bamba ne: Tudi tuenza tshipungidi ne Nzambi wetu, ne netubutuka, mena bu muvua bana betu mu bulaba bua ku node, bituapona mu disambuka mikenji; eyowa, neatuimansha ku makasa a bena lukuna betu, bu mutudi bimansha bilamba bietu ku makasa eba bua bidiatakajibua ku makasa, bituapona mu disambuka mikenji.

23 Moloni wakabambila ne: Monayi, tudi tshishadi tshia ndelanganyi ya Yakoba; eyowa, tudi tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe, muena tshilamba tshiakapandabu kudi bana babu mu bipesa bia bungi; eyowa, ne monayi mpindiewu, tuvulukayi bua kulama mikenji ya Nzambi, anyi bilamba bietu nebipandibua kudi bana betu, ne tuetu bedibua mu buloko, anyi bapanyishibua, anyi bashipibua.

24 Eyowa, tukubayi budishikaminyi buetu bu mutudi bikala tshishadi tshia Yosefe; eyowa, tuvulukayi miaku ya Yakoba, kumpala kua lufu luenda, pakamonaye tshishadi tshia tshilamba

tshia Yosefe tshivua tshikuba ne tshivua katshiyi tshibola to. Ne wakamba ne—Bu muvua mena tshishadi etshi tshia tshilamba tshia muananyi wa baluma tshikala tshikuba, momumua tshianza tshia Nzambi netshikuba tshishadi tshia ndelanganyi ya muananyi wa baluma, ne neatshiangata kudiye nkayenda, pikala tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe ifua, mena bu mudi tshishadi tshia tshilamba etshi.

25 Mpindiewu monayi, bidi binyingalaja anyima wanyi; nansha nanku, anyima wanyi udi ne disanka bua muananyi wa baluma, bua bualu bua tshitupa tshia ndelanganyi yenda atshi tshiāngatshibua kudi Nzambi.

26 Mpindiewu monayi, etshi tshivua ngakuilu wa Yakoba.

27 Ne mpindiewu nganyi udi mumanya ne tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe, tshiafua bu mudi tshilamba tshienda, kabena abu bavua batapuluka kutudi to? Eyowa, ne nebikala nansha tuetu, bu tuetu kutuyi tukankamana mu ditabuija dia Kilisto.

28 Ne mpindiewu biakalua ne pakamba Moloni mēyi â wakaya, ne wakatuma kabidi bantu mu bitupa bionsu bia bulaba muvua muikala matapuluka, ne bakasangisha pamua bantu bonsu bavua bajinga kukuba budishikaminyi buabu, bua kukandame nabu Amalikia ne bonsu bavua batapuluka kudibu abu, bavua babikidibua ne Bena Amalikia.

29 Ne biakalua ne pakamona

Amalikia ne bantu ba Moloni bavua ba bungi bapita Bena Amalikia—ne wakamona kabidi ne bantu benda bavua ne mpata bululama bua bualu buvuabu basa—bua nanku, bualu uvua utshina ne kakukumbaja kipatshila kenda, wakangata ba ku bantu benda bavua basua ne wakaya ku bulaba bua Nefi.

30 Mpindiewu Moloni wakela meji ne kabivua bikengedibua bua Bena Lamana kupetabu bukola bukuabu to; bua nanku wakela meji bua kukosa bantu ba Amalikia njila, anyi kubakuata ne kubapingaja, ne kushipa Amalikia; eyowa, bualu uvua mumanya ne uvua bua kusonsola Bena Lamana ku tshiji kudibu, ne ku kubenzeja bua kulua kubaluissha mvita; ne uvua mumanya ne Amalikia uvua bua kuenza nanku bua kupetaye kipatshila kenda.

31 Bua nanku Moloni uvua wela meji ne bivua bikengedibua ne angata misumba yenda ya basalayi, ivua midisangisha pamua, ne ivua midipaya ne biluilu, ne ivua mibuela mu tshipungidi tshia kulama ditalala—ne ne biakalua ne wakangata misumba wenda wa basalayi ne wakaya ne ntenta yenda mu tshipela, bua kukosa njila wa Amalikia mu tshipela.

32 Ne biakalua ne wakenza bilondeshila ku majinga enda, ne wakaya mu tshipela, ne wakakosa misumba ya basalayi ya Amalikia njila.

33 Ne biakalua ne Amalikia wakanyema ne bungi bukesa bua bantu benda, ne bavua bashala bakadifila mu bianza bia Moloni ne wakapingana nabu ku bulaba bua Zalahemela.

34 Mpindiewu, Moloni bualu uvua muntu uvua balumbuluishi banena ne dîyi dia bantu basungula, bua nanku uvua ne dianyisha dia kuenza ne misumba ya basalayi ya Bena Nefi bilondeshila ku disua dienda, bua kushikika ne bua kuenzela bukôkeshi pa mutu pabu.

35 Ne biakalua ne bonsu ba ku Bena Amalikia bavua babenga kubuela mu tshipungidi tshia kkuatshisha bualu bua budishikaminyi, bua kulumabu bukalinga bua budishikaminyi, wakabashipesha; ne kuvua amu bakesa bakabenga tshipungidi tshia budishikaminyi.

36 Ne biakalua kabidi ne wakabandishisha mukanda wa budishikaminyi pa kaleya konsu kavua mu bulaba bonsu, buvua Bena Nefi basamu; ne nanku Moloni wakâsa dibendela dia budishikaminyi munkatshi mua Bena Nefi.

37 Ne bakabanga kupeta kabidi ditalala mu bulaba; ne nanku bakakuba ditalala mu bulaba tô ne ku ndekelu kua tshidimu tshia dikumi ne tshitema tshia dikôkeshi dia balumbuluishi.

38 Ne Helamana ne bakuidi banena bakakuba kabidi bulongolodi mu ekelezia; eyowa, mena bua mutantshi wa bidimu binayi

bavua ne ditalala dia bungi ne disanka mu ekelezia.

39 Ne biakalua ne kuvua ba bungi bakafua, bitabuija ne dikamkana ne Mukalenga Yezu Kilisto neasungila anyima yabu; nanku bakashiya buloba ne disanka.

40 Ne kuvua bamua bakafua ne mubidi wa luya, uvua mu bimua bikondu bia tshidimu muikala mupita bungi mu bulaba—kadi kabayi bafua bapita bungi menamena ne mubidi wa luya to, bua buimpa bua bua mitshi ne miji ivua Nzambi mulongolola bua kumbusha tshivua tshifila mabêdi, avua bantu mua kusâmina bilondeshila ngikadilu wa muvu—

41 Kadi kuvua ba bungi bakafua bua bukulakaja; ne bavua bafua bikala ne ditabuija kudi Kilisto badi basangala kudiye, bu mutudi ne tshia kutshinka.

SHAPITA 47

Amalikia udi wangata dipangila, dishipa dia bantu ne dilongolola disokoka bua kuluyaye mfumu wa Bena Lamana—Batapuluki ba Bena Nefi badi bapita Bena Lamana ku bubi ne ku tshikisu. Pabuipi ne 72 k.d.K.

MPINDIEWU tupinganyina miandiku yetu bitangila Amalikia ne bakanyema nenda mu tshipela; bualu, monayi, uvua muangata bakaya nenda ne wakabanda ku bulaba bua Nefi munkatshi mua Bena Lamana, ne wakasonsola Bena Lamana ku tshiji kudi bantu ba Nefi, mu mushindu wa

ne mfumu wa Bena Lamana wakatuma dimanyisha mu bulaba buenda bonsu, munkatshi mua bantu benda bonsu, ne badisangisha pamua kabidi bua kuya kuluisha Bena Nefi.

2 Ne biakalua ne pakalua dimanyisha kuya munkatshi muabu bakumvua bôwa bukola; eyowa, bakatshina bua kubungamija mfumu, ne bakatshina kabidi bua kuya kuluisha Bena Nefi bua kabalu kujimija mioyo yabu. Ne biakalua ne, ne bobu, ne tshitupa tshinena tshiabu, bakabenga kutumikila mikenji ya mfumu.

3 Ne mpindiewu biakalua ne mfumu wakafika tshiji bua dibenga ditumikila diabuu; bua nanku wakapesha Amalikia mukenji bua tshitupa etshi tshia musumba wenda wa basalayi tshivua ne ditumikila ku mikenji yenda, ne wakamupesha mukenji ne aya ne abenzeja ku bukola bua kuaambulabu biluilu.

4 Mpindiewu monayi, edi divua dijinga dia Amalikia; bualu uvua muikala muntu mutalama bua kuenza bubi bua nanku wakalongolola dilongolola mu mutshima wenda bua kumbusha mfumu wa Bena Lamana mu nkuasa wa bukalinga.

5 Ne mpindiewu wakapeta bulombodi bua bitupa bia Bena Lamana aba bavua bananga mfumu; ne wakakeba kunangibua kudi bantu bavua kabayi ne ditumikila; bua nanku wakaya ku muaba uvuabu babikila ne Onida, bualu aku ki kuvua Bena

Lamana banyemena; bualu bakajandula musumba wa basalayi ulua; ne, bualu bakatshinka ne uvua ulua kubabutula, bakanyemena ku Onida, ku muaba wa biluulu.

6 Ne bavua basungula muntu umua bua kuikala mfumu ne mulombodi ku mutu kuabu, bualu bavua ne dipangadika dikola mu meji abu bua kabakabatshikibua bua kuluisha Bena Nefi to.

7 Ne biakalua ne bavua badisangisha pa musongu wa mukuna uvuabu babikila ne Antipa, bua kudilongolola bua mvita.

8 Mpindiewu kadivua dijinga dia Amalikia bua kubela mvita bilondeshila ku mikenji ya mfumu to; kadi monayi, divua dijinga dienda divua dia kusuibua kudi misumba ya basalayi ya Bena Lamana, bua aditeka ku mutu kuabu ne atonkola mfumu ne angata bukalinga.

9 Ne monayi, biakalua ne wakashisha musumba wenda wa basalayi ntenta yabu mu tshibanda tshivua pabuipi ne mukuna wa Antipa.

10 Ne biakalua ne pakila butuku wakatuma bantu mu musokoku ku mukuna wa Antipa, ujinga ne mulombodi wa bantu bavua pa mukuna, muena dina dia Lehonti, apueka kuinshi ku mbangilu wa mukuna, bualu uvua ujinga bua kuakula nenda.

11 Ne biakalua ne pakapeta Lehonti mukenji kawakakima kupueka kuinshi kua mukuna to. Ne biakalua ne Amalikia wakatuma

mukenji kabidi bua musangu muibidi, ujinga bua apueka. Ne biakalua ne Lehonti wakabenga; ne wakatuma kabidi mukenji bua musangu muisatu.

12 Ne biakalua ne pakamona Amalikia ne kavua mua kutulula Lehonti ku mukuna to, wakabanda ku mukuna, pabuipi ne ku tshitudilu tshia Lehonti; ne wakatuma kabidi mukenji wenda kudi Lehonti bua musangu muinayi, ujinga ne apueka, ne ne uvua bua kulua ne balami benda.

13 Ne biakalua ne pakapueka Lehonti ne balami benda kudi Amalikia, ne Amalikia wakajinga ne yeya alua ne musumba wenda wa basalayi mundankulu, ne anyungulula bantu aba mu bitudilu biabu, bavua mfumu mupeshela bulombodi, ne uvua ubafila mu bianza bia Lehonti, bu yeya mua kumuteka yeya (Amalikia) mulombodi muibidi ku mutu kua musumba wa basalayi mujima.

14 Ne biakalua ne Lehonti wakupueka ne bantu benda ne bakanyungulula bantu ba Amalikia, bua ne kumpala kua kubikabu patshiatshia bavua banyungulula kudi misumba ya basalayi ya Lehonti.

15 Ne biakalua ne pakamonabu ne bavua babanyungulula, baka-sengelela Amalikia bua alekela ne badisangisha ne bana babu, bua kababutuki to. Mpindiewu etshi tshivua tshintu mena tshivua Amalikia ujinga.

16 Ne biakalua ne wakafila

bantu benda, bishilangana ne mi-kenji ya mfumu. Mpindiewu etshi tshivua tshintu tshivua Amalikia ujinga, bu akumbaja majinga enda a kumbusha mfumu mu nkuasa wa bukalinga.

17 Mpindiewu tshivua tshibidilu munkatshi mua Bena Lamana ne, bu bobu bashipa mulombodi wabu munena badi basungula mulombodi muibidi bua kuikalaye mulombodi wabu munena.

18 Ne biakalua ne Amalikia wakenzeja ne umua wa basadidi benda elela Lehonti mulungu ku kakesa ku kakesa, ne wakafua.

19 Mpindiewu, pakafua Lehonti, Bena Lamana bakasungula Amalikia bua kuikalaye mulombodi wabu ne komanda wabu munena.

20 Ne biakalua ne Amalikia wakaya ne misumba yenda ya basalayi (bualu uvua mupeta majinga enda) ku bulaba bua Nefi, ku tshimenga tshia Nefi, tshivua tshikala tshimenga tshikulu.

21 Ne mfumu wakapatuka ne balami benda bua kusambakena nenda, bualu wakatshinka ne Amalikia uvua mukumbaja mi-kenji yenda, ne Amalikia uvua musangisha musumba munena wa basalayi bua kuyabu kuluisa Bena Nefi.

22 Kadi monayi, pavua mfumu upatuka bua kusambakena nenda Amalikia wakenzeja ne basadidi benda baya kusambakena ne mfumu. Ne bakaya ne bakinama kumpala kua mfumu, bu

kumukukuila bua bunena buenda.

23 Ne biakalua ne mfumu wakela tshianza bua kubajula, bu muvua tshibidilu kudi Bena Lamana, bu tshilejilu tshia ditalala, tshibidilu tshivuabu bangatshila kudi Bena Nefi.

24 Ne biakalua ne pakajulaye wa kumpala panshi, monayi wakatua mfumu kela ku mutshima; ne wakapona panshi.

25 Mpindiewu basadidi ba mfumu bakanyema; ne basadidi ba Amalikia bakela lubila, bamba ne:

26 Monayi, basadidi ba mfumu bamutu kela mu mutshima, ne waponyi ne banyemi; monayi, luayi ne numona.

27 Ne biakalua ne Amalikia wakela mukenji ne misumba yenda ya basalayi iya ne imona tshivua tshifikila mfumu; ne pakafikabu pa muaba awu, ne bakasangana mfumu mulala mu mashi enda, Amalikia wakenza bu uvua mifika tshiji, ne wakamba ne: Yonsu uvua munanga mfumu, aya ne alondakaja basadidi benda bua bashipibua.

28 Ne biakalua ne bonsu bavua bananga mfumu, pakumvuabu mēyi â, bakalua ne bakalondakaja basadidi ba mfumu.

29 Mpindiewu pakamona basadidi ba mfumu musumba wa basalayi ubalondakaja, bakumvua bōwa, ne bakanyema mu tshipela, ne bakalua ku bulaba bua Zalahemela ne bakadisangisha ku bantu ba Amona.

30 Ne musumba wa basalayi wakabalondakaja wakapingana, bualu bakabalondakaja tshianana; ne nanku Amalikia, ku dibila dienda, wakapeta mitshima ya bantu.

31 Ne biakalua ne pakatshiabu wakabueta mu tshimenga tshia Nefi ne misumba yenda ya basalayi, ne wakangata tshimenga.

32 Ne mpindiewu biakalua ne mukaji wa mfumu, pakumvuaye ne bavua bashipa mfumu—bualu Amalikia uvua mutuma bantu kudi mukaji wa mfumu, bua kumumanyisha ne basadidi ba mfumu bavua bamushipa, ne uvua mubalondakaja ne musumba wenda wa basalayi, kadi bivua tshianana, ne bakanyema—

33 Bua nanku, pakapeta mukaji wa mfumu mukenji ewu wakatuma muntu kudi Amalikia, ujinga ne epelesha bantu ba mu tshimenga; ne wakajinga kabidi ne alua kudiye; ne wakajinga kabidi ne alua ne bajadiki bua kujadika bitangila lufu lua mfumu.

34 Ne biakalua ne Amalikia wakangata musadidi wa momumua wakashipa mfumu, ne bonsu bonsu bavua nenda, ne wakaya kudi mukaji wa mfumu, kua muaba uvuaye musomba; ne bakamujadikila bonsu ne umua wa ku basadidi ba mfumu nkayenda wakamushipa; ne bakamba kabidi ne: Bavua banyema; ne etshi katshiena tshijadika dipila diabu anyi? Ne nanku bakasankisha mukaji wa mfumu bitangila lufu lua mfumu.

35 Ne biakalua ne Amalikia wakakeba kusuibua kudi mukaji wa mfumu, ne wakamuangata bua ikala mukaji wenda; ne nanku ku dibila dienda, ne ku diambuluisha dia basadidi benda bena budimu, wakapeta bukalinga; eyowa, wakitabujibua mfumu mu bulaba bonsu ne udi mfumu, munkatshi mua bantu ba Bena Lamana, bavua bikala nsangilu tshia Bena Lamana, ne Bena Lemuele, ne Bena Yishe-maela, ne batapuluki bonsu ba ku Bena Nefi, katshia ku bumfumu bua Nefi tō ne ku tshikonde etshi.

36 Mpindiewu batapuluki aba, bualu bavua ne dilongesha dia momumua ne dimanya dia momumua ne Bena Nefi, eyowa, bualu bavua balongeshibua mu dimanya dia momumua ne dia Mukalenga, nansha nanku, bidi bikemesha bua kulonda ne, mutantshi kawuyi mula to kunyima kua matapuluka abu bakalua bapapa bikola ne kabayi bitaba tshilema tshiabu to, ne bapala, bena bubu ne bena tshikisu kupita Bena Lamana—bangata ngikadilu ya Bena Lamana; badifila ku bufuba, ne ku mishindu yonsu ya majinga a mubidi; eyowa, bapua Mukalenga Nzambi wabu moyo kashidi.

SHAPITA 48

Amalikia udi usaka Bena Lamana bua kuluisha Bena Nefi—Moloni udi ulongolola bantu benda bua bua kusungidila tshiena bualu tshia

Bena Kilisto—Udi usanka bua budishikaminyi ne budikadidi ne udi muikala muntu wa bukola wa Nzambi. Pabuipi ne 72 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne, katataka pakapeta Amalikia bukalenga wakabanga kupesha mitshima ya Bena Lamana meji bua kuluisha bantu ba Nefi; eyowa, wakasungula bantu bua kuambila Bena Lamana kûlu ku tuleya tuabu bua kuluisha Bena Nefi.

2 Ne nanku wakapesha mitshima yabu meji bua kuluisha Bena Nefi, ki bua bualu kayi ku nshikidilu kua tshidimu tshia dikumi ne tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi, bualu uvua mukumbaja majinga enda tô ne mpindiewu, eyowa, bualu uvua mubanjibua mfumu ku mutu kua Bena Lamana, wakakeba kabidi bua kukôkesha mu bulaba bonso, eyowa, ne kudi bantu bonso bavua mu buloba, Bena Nefi ne Bena Lamana kabidi.

3 Bua nanku uvua mukumbaja dijinga dienda, bualu uvua mupapisha mitshima ya Bena Lamana ne uvua mufofomija meji abu, ne uvua mubasonsola ku tshiji, mua ne uvua musangisha musumba wa bungi pamua bua kuya kuluisha Bena Nefi.

4 Bualu uvua mupangadika, bua bunena bua bungi bua bantu benda, bua kutamba Bena Nefi bukola ne kubabueja mu bupika.

5 Ne nanku wakasungula tupita tunena tua Bena Zolama, bualu

bavua bamanya makanda a Bena Nefi bimpa, ne miaba yabu ya tshinyemenu, ne bitupa biteketa menamena bia bimenga biabu; bua nanku wakabasungula bua kuikala tupita tunena ku mutu kua misumba yenda ya basalayi.

6 Ne biakalua ne bakambula tshitudilu tshiabu, ne bakaya batangila ku bulaba bua Zalahe-mela mu tshipela.

7 Mpindiewu biakalua ne pakapeta Amalikia bukôkeshi nanku ku dibila ne didinga, Moloni, ku luseka lukuabu, uvua muikala ulongolola meji a bantu bua kuikala ne lulamatu kudi Mukalenga Nzambi wabu.

8 Eyowa, uvua muikala ukolesha misumba ya basalayi ya Bena Nefi, ne uvua muikala wimanyikija bisokomenu bikesa, anyi miaba ya tshinyemenu; wela mabula a buloba ku mpenga yonsu bua kukangila misumba yenda ya basalayi munda, ne kabidi muikala wibaka bimanu bia mabua bua kuyinyungulula, ku nyunguluilu ya bimenga biabu ne mikalu ya malaba abu; eyowa, ku mpenga yonsu ya bulaba.

9 Ne mu miaba yabu mikolesha ivua miteketa wakateka bungi bupita bunena bua bantu; ne nanku wakakolesha ne bulaba buvua Bena Nefi basamu ne wakabupesha makanda.

10 Ne nanku uvua muikala ulongolola bua kukuatshisha budishikaminyi buabu, malaba abu, bakaji babu, ne bana babu, ne ditalala diabu, ne bua bikala ne

moyo kudi Mukalenga Nzambi wabu, ne bakuba tshivua bena lukuna babu babikila ne kipatshila ka Bena Kilisto.

11 Ne Moloni uvua muntu wa makanda ne bukola; uvua muntu wa ngumvuilu mujima; eyowa, muntu uvua kayi usanka bua dimatshisha dia mashi to; muntu muena anyima uvua usanka bua budishikaminyi ne budikadila bia ditunga dienda, ne bia bana babu ku lukanu ne ku bupika;

12 Eyowa, muntu wa mutshima uvua muwula ne tuasakidila kudi Nzambi, bua diakalengela dia bungi ne mabeneshu a bungi akapeshaye bantu benda; muntu wakakuata mudimu bua diakalengela dia bantu benda ne bukubi buabu.

13 Eyowa, ne uvua muntu uvua mukamakana mu ditabuija dia Kilisto, ne uvua muditshipa ne mutshipu bua kusungidila bantu benda, manema enda, ne ditunga dienda, ne ntendelelu wenda, mena ne ku dijimija dia mashi enda.

14 Mpindiewu bavua balongesha Bena Nefi kudisungidila kudi bena lukuna babu, mena ne ku dimatshisha dia mashi pikalabi bikengedibua nanku; eyowa, ne bavua babalongesha kabidi bua kabayobodi nansha, eyowa, ne kabajudi muela wa mvita nansha pa kumbusha bikala bua muena lukuna, pa kumbusha bikala bua kukuba mioyo yabu.

15 Ne ditabuija diabuh divua ne, ku dienza dia nanku Nzambi

neabalubuluja mu bulaba, anyi mu mēyi makuabu, bikalabu ne lulamatu mu dilama mikenji ya Nzambi neabalubuluja mu bulaba; eyowa, neabadimuissha, anyi bua kudilongolola bua mvita, bilondeshila njiwu wabu;

16 Ne kabidi, ne Nzambi neabamanyisha kuvuabu ne bua kuya bua kudisungidila kudi bena lukuna babu, ne ku dienza dia nanku, Mukalenga neabapatuisha; ne edi divua ditabuija dia Moloni, ne mutshima wenda wakatumbilamu; kabiya mu dimatshisha dia mashi to kadi mu dienza dia malu mimpa, mu dikuba dia bantu benda, eyowa, mu dilama dia mikenji ya Nzambi, eyowa, ne mu dikolela ku malu mabi.

17 Eyowa, bulelela, bulelela ndi nnuambila ne, bu bantu bonsu bavua bikala, ne bavua, ne ne-bikalaku, bafuanangana ne Moloni, monayi, makola mina a mu ngena abukudibua bua kashidi; eyowa, diabulu kakuikala ne bukola pa mitshima ya bana ba bantu nansha.

18 Monayi, uvua muntu uvua mufuanangana ne Amona, muana wa baluma wa Mosiya, eyowa, ne mena bana ba baluma bakuabu ba Mosiya, eyowa, ne kabidi Alama ne bana benda ba baluma, bualu bavua bonsu bantu ba Nzambi.

19 Mpindiewu monayi, Helamana ne bana babu kabavua ne dikuatshisha dikesa dishala dia bantu ba Moloni to; bualu

bakayisha dîyi dia Nzambi, ne bakatambuisha bantu bonsu bakateleja mêyi abu bua dikudimuna dia mitshima.

20 Ne nanku bakaya kumpala, ne bantu bavua badipuekesha bua mêyi abu, mua ne bavua basuibua bikola kudi Mukalenga, ne nanku kabavua ne mvita ne makokangana munkatshi muabu to, eyowa, mena bua mutantshi wa bidimu binayi.

21 Kadi, bu mumvua muamba, ku nshikidilu kua tshidimu tshia dikumi ne tshitema, eyowa, nansha muvuaku ditalala munkatshi muabu, bakabenzeja, mitshima yabu ibenga, bua kokokangana ne bana babu, Bena Lamana.

22 Eyowa, ne mu tshikosu, mvita yabu ne Bena Lamana kayakajika nansha to bua mutantshi wa bidimu bia bungi, nansha muvua mitshima yabu ibenga bikola.

23 Mpindiewu bakanyingalala bua kuambula biluulu bua kuluisa Bena Lamana, bualu kabavua basanka mu dimatshisha dia mashi to; eyowa, ne ebi kabivua bionsu to—bakanyingalala bua kuikala njila wa kumbusha bana babu ba bungi pa buloba ebu bua kubabueja ku buloba bua tshiendelela, kabayi balongolola kusambakena ne Nzambi wabu to.

24 Nansha nanku, kabavua mua kulekela bua kufila mioyo yabu, bua bakaji babu ne bana babu bashipibua ku lonji ludi lupanga nshidimukilu lua bavua

bikala ku kala bana babu, eyowa, ne bavua batapuluka ku ekelezia wabu, ne bavua babashiya ne bavua baya bua kubabutula ku didisangisha kudi Bena Lamana.

25 Eyowa, kabavua mua kuitaba ne bana babu basanka bua mashi a Bena Nefi to, patshivuaku bamua bavua balama mikenji ya Nzambi, bualu dilaya dia Mukalenga divua ne, bialamabu mikenji yenda nebalubuluka mu bulaba.

SHAPITA 49

Bena Lamana badi balua kubuelelangana kabena bakumbana bua kuangata bimenga bikolesha bia Amoniha ne Noa to—Amalikia udi utshipa Nzambi ne udi uditshipa bua kunua mashi a Moloni—Helamana ne bana babu badi batungunuka ne kukolesha kua Ekelezia. Pabuipi ne 72 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu ngondu wa dikumi ne umua wa tshidimu tshia dikumi ne tshitema, mu dituku dia dikumi dia ngondu, bakamona misumba ya basalayi ya Bena Lamana isemena mitangila ku bulaba bua Amoniha.

2 Ne monayi, tshimenga tshivua tshibakulula, ne Moloni uvua muteka musumba wa basalayi pabuipi ne mikalu ya tshimenga, ne bavua bashikika buloba ku mpenga yonsu bua kubakuba ku miketa ne mabua bia Bena Lamana; bualu monayi, bavua baluangana ne mabua ne ne miketa.

3 Monayi, ngakamba ne tshimenga tshia Amoniha tshivua tshibakuludibua. Ndi nnuambila ne, eyowa, tshivua tshibakulula mu tshitupa tshimua; ne bualu Bena Lamana bavua batshibutula umua musangu bua bualu bua malu mabi a bantu, bavua batshinka ne bivua kulua kabidi biteketa buabu.

4 Kadi monayi, bu muvuadi dinena diteketa diabu dia maboku; bualu monayi, Bena Nefi bavua bashikika dibula dia buloba ku mpenga yabu yonsu, divua dikala dila bua Bena Lamana kabayi mua kukupa mabua abu ne miketa yabu kudibu, bua bibasa, anyi kabayi mua kubaluila amu pa kumbusha ku muaba wabu wa tshibuelelu.

5 Mpindiewu diba adi tupita tunena tua Bena Lamana tuakakema menamena, bua lungenyi lua Bena Nefi mu dilongolola dia miaba yabu ya bukubi.

6 Mpindiewu balombodi ba Bena Lamana bavua batshinka ne, bua bunena bua bungi buabu, eyowa, bavua batshinka ne bikala ne mushindu wa kubunda bu muvuabu benza tô ne mpindiewu; eyowa, bavua kabidi badilongolola ne ngambu, ne ne bibuikilu bia pa tshiadi; ne bavua kabidi badilongolola ne bilamba bia biseba, eyowa, bilamba bia mupimbu menamena bua kujika butaka buabu.

7 Ne bualu bavua badilongolola nanku, bakatshinka ne nebatamba bana babu bukola ne

nebababatshika ku tshikokedi tshia bupika biteketa, anyi bavua bua kubashipa ne kubashipeya bilondeshila ku dijinga diabu.

8 Kadi monayi, bakakema menamena, bualu bavua badilongolola buabu, mu mushindu uvua kawuyi muanji kumanyika munkatshi mua bana ba Lehi to. Mpindiewu bavua balongolola bua bua Bena Lamana, bua kuluangana ku mushindu wa mikenji ya Moloni.

9 Ne biakalua ne Bena Lamana, anyi Bena Amalikia, bakakema menamena bua mushindu wabu wa didilongolola bua mvita.

10 Mpindiewu, bu mfumu Amalikia mupatuka mu bulaba bua Nefi, ku mutu kua musumba wenda wa basalayi, pamuapa uvua bua kuenzeja Bena Lamana bua kubunda Bena Nefi mu tshimenga tshia Amoniha; bualu monayi, kabivua bimutatshisha bua dijimija dia mashi a bantu benda to.

11 Kadi monayi, Amalikia kapueka yeya muina bua kuluangana to. Ne monayi, tupita tuenda tunena katuakakima bua kubunda Bena Nefi ku tshimenga tshia Amoniha to, bualu Moloni uvua mukudimuna bulombodi bua malu munkatshi mua Bena Nefi, mu mushindu wa ne Bena Lamana bakateketa maboku mu miaba yabu ya kunyemena ne kabavua mua kulua kubabunda to.

12 Bua nanku bakapingana mu tshipela, ne bakambula tshitudilu tshiabu ne bakaya batangila

ku bulaba bua Noa, batshinka ne aku kuvua muaba muibidi muimpa bua kuluisha Bena Nefi.

13 Bualu kabavua bamanya ne Moloni uvua mukolesha, anyi uvua muibaka bisokomenu bia bukubi, bua tshimenga tshionsu ku mpenga ya bulaba yonsu; bua nanku, bakenda kumpala batangila ku bulaba bua Noa ne dipangadika dikamakana; eyowa, tupita tuabu tunena tuakasemena ne tuakela mutshipu ne nebabutula bantu ba mu tshimenga atshi.

14 Kadi monayi, bakakema ne, tshimenga tshia Noa, tshivua tshikala tô ne mpindiewu muaba muteketa, tshivua tshilua mpindiewu ne makanda, ku njila wa Moloni, eyowa, mena kupita makanda a tshimenga tshia Amonihani.

15 Ne mpindiewu, monayi, bivua bikala bimpa mu lungenyi lua Moloni; bualu uvua utshinka ne tshimenga tshia Amonihani tshivua bua kubumvuija bôwa; ne bu muvua tshimenga tshia Noa tshikala tô ne mpindiewu tshitupa tshipita kuteketa tshia mu bulaba, bua nanku bavua bua kuya koku bua kuluangana; ne bivua nanku bilondeshila ku majinga enda.

16 Ne monayi, Moloni uvua musungula Lehi bua kuikala kapita kanena ku mutu kua bantu ba mu tshimenga atshi; ne nyeye Lehi umua awu wakaluangana ne Bena Lamana mu tshibanda ku esete kua musulu wa Sidona.

17 Ne mpindiewu monayi biakalua ne, pakamona Bena Lamana ne Lehi uvua ulombola tshimenga bakateketa maboku kabidi, bualu bavua batshina Lehi menamena; nansha nanku tupita tuabu tunena tuakaditshipa ne mutshipu bua kubunda tshimenga; bua nanku, bakalua ne misumba yabu ya basalayi.

18 Mpindiewu monayi, Bena Lamana kabavua mua kubuela mu bisokomenu bia bukubi ku njila mukuabu to amu pa kumbusha ku tshibuelelu, bua bula bua dibula divuabu bela ne bua ndondu wa tshina tshia munkoloji tshivua tshiumbula ku mpenga yonsu, amu pa kumbusha ku tshibuelelu.

19 Ne nanku Bena Nefi bavua badilongolola bua kushipa bonsu bidikija kubanda bua kubuela mu muaba wa tshisokomenu ku njila mukuabu, ku dibashila mabua ne miketa kulu.

20 Bavua badilongolola nanku, eyowa, tshisumbu tshia bantu babu makanda mapita, ne miela yabu ya mvita ne bieledi biabu, bua kukuluisha panshi bonsu bidikija kubuela mu muaba wabu wa bukubi ku muaba wa tshibuelelu; ne bavua badilongolola nanku bua kudisungidila kudi Bena Lamana.

21 Ne biakalua ne tupita tua Bena Lamana tuakalua ne misumba yabu ya basalayi kumpala kua muaba wa tshibuelelu, ne bakabanga kukokangana ne Bena Nefi, bua kubuela mu muaba

wabu wa bukubi; kadi monayi, bakabapingaja kunyima ku tshikonde ne tshikonde, mua ne bakabashipa ne dishibeya dia bungi.

22 Mpindiewu pakamonabu ne kabavua mua bukola pa mutu pa Bena Nefi ku mushiku wa mbelu to, bakabanga kumbula mabula abu a buloba bua kupetabu njila bua misumba yabu ya basalayi, bua bikala ne mushindu wa momumua bua kuluangana; kadi monayi, ku midikija â bakashibu kudi mabua ne miketa yakabakomba; ne pamutu pa kuwuja bina biabu bia minkoloji ku dishimbula dia mabula a buloba, mu mushindu mukuabu ne bafua babu ne bantu babu bavua batapika.

23 Nanku Bena Nefi bavua ne bukola bonsu pa mutu pa bona lukuna babu; ne nanku Bena Lamana bakidikija kubutula Bena Nefi tô ne pakashipibua tupita tunena tonsu tuabu; eyowa, ne bakashipa Bena Lamana bapita tshinunu tshimua; pavuaku, ku luseka lukuabu, kakuyi muntu nansha umua wa ku Bena Nefi uvuabu bashipa to.

24 Kuvua pabuipi ne bantu makumi atanu bavua batapika mputa, bavua bikala badilekelela ku miketa ya Bena Lamana ku mushiku wa mbelu, kadi bavua badibuikila ne ngambu yabu, ne bibuikilu biabu bia pa tshiadi, ne bifulu biabu bia mvita, mua ne mputa yabu ivua ku mikoku, ne ya bungi yayi ivua minena.

25 Ne biakalua ne, pakamona Bena Lamana ne bavua bashipa tupita tuabu tunena tonsu bakanyema mu tshipela. Ne biakalua ne bakapingana ku bulaba bua Nefi; bua kumanyisha mfumu wabu, Amalikia, uvua muikala Muena Nefi ku diledibua, bua dijimija diabu dinena.

26 Ne biakalua ne wakafikila bantu benda tshiji menamena, bualu kavua mupeta dijinga die nda bitangila Bena Nefi to; kavua mubabatshika ku tshikokedi tshia bupika to.

27 Eyowa, wakafika tshiji menamena, ne wakatshipa Nzambi, ne Moloni kabidi, uditshipa ne mutshipu ne neanua mashi enda; ne nanku bualu Moloni uvua ulama mikenji ya Nzambi ku didilongolola bua bukubi bua bantu benda.

28 Ne biakalua ne, ku luseka lukuabu, bantu ba Nefi bakasakidila Mukalenga Nzambi wabu, bua bualu bukola buenda budi kabuyi kufuanyikija to bua dibapatuisha mu bianza bia bona lukuna babu.

29 Ne tshidimu tshia dikumi ne tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi ku mutu kua bantu ba Nefi tshiakajika nanku.

30 Eyowa, ne kuvua ditalala dia munanunanu munkatshi muabu, ne dilubuluka dinena menamena mu ekelezia bua ntema yabu ne dinanukila diabu bivuabu bafila ku dîyi dia Nzambi, divua Helamana, ne Shibulona, ne Koliantonona, ne Amona ne bana babu babamanyisha, eyowa, ne bonsu

bavua bajididibua ku mulongu wa tshijila wa Nzambi, ne bavua batambuishibua bua dikudimuna dia mutshima, ne batumbua bua kuyisha munkatshi mua bantu.

SHAPITA 50

Moloni udi ukolesha malaba a Bena Nefi—Badi bibaka bimenga bipia-bipia bia bungu—Mvita ne dinyanguka biakafikila Bena Nefi mu matuku a bubu buabu ne malu abu a bubu bupita—Teyankuma udi utshimuna Moliantona ne batapuluki benda—Nefiha udi ufua, ne muanenda wa baluma Paholana udi wangata nkuasa wa tshilumbuluilu. Pabuipi ne 72-67 k.d.K.

NE biakalua ne Moloni kakalekela kuenza dilongolola bua mvita to, anyi kusungidila bantu benda kudi Bena Lamana to; bualu wakenzeja ne misumba yenda ya basalayi ituadija ku ntua-dijilu wa tshidimu tshia makumi abidi tshia dikokesha dia balumbuluishi, ne ituadija kushikika mishiki ya buloba ku mpenga yonsu ya bimenga bionsu, mu bulaba bonsu buvua Bena Nefi basamu.

2 Ne pa mutu pa mabula a buloba â wakatekeshapu mikamba ya buibaki, eyowa, midimu ya mikamba mimanyikija bula bua muntu, ku mpenga yonsu ya bimenga.

3 Ne wakenzeja ne pa mutu pa midimu ya mikamba ayi pibakibua musaka wa tuluwa pa mutu

pa mikamba ku mpenga yonsu; ne tuvua tukola ne tula.

4 Ne wakenza ne tuleya tuimanyikibua tuvua tutangila pa mitu pa midimu ya tuluwa, ne wakenza ne miaba ya bukubi ibakibua pa tuleya atu, bua mabua ne miketa ya Bena Lamana kabibapapi to.

5 Ne tuvua tulongolola bua bikala mua kuashila mabua kûlu kuantu, bilondeshila ku dijinga diabu ne ku makanda abu, ne bua kushipa ewu yonsu widikija kusemena pabuipi ne bimanu bia tshimenga.

6 Nanku Moloni wakalongolola miaba mikolesha bua kui-manyina dilua dia bena lukuna babu, ku mpenga ya tshimenga mu bulaba bonsu.

7 Ne biakalua ne Moloni wakenzeja ne misumba yenda ya basalayi iya mu tshipela tshia ku esete; eyowa, ne yakaya ne yakipata Bena Lamana bonsu bavua mu tshipela tshia ku esete ne bakaya batangila ku malaba abun kayabu, avua mikala ku sude kua bulaba bua Zalahemela.

8 Ne bulaba bua Nefi buvua buikala mu mu njila mululama kumbukila ku mbuwa wa ku esete tô ne ku mbuwa wa ku wesete.

9 Ne biakalua ne pavua Moloni munyemesha Bena Lamana bonsu bapatuka tshipela tshia ku esete, tshivua ku node kua malaba adibu basamu nkayabu, wakenzeja ne bantu bavua basomba mu bulaba bua Zalahemela ne mu bulaba bua ku mpenga yabu

yonsu baya mu tshipela tshia ku esete, mena ku mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, ne bâsa mu bulaba.

10 Ne wakateka kabidi misumba ya basalayi ku sude, mu mikalu ya malaba abu, ne wake-nzeja ne bimanyisha miaba mikolesha bua balama misumba yabu ya basalayi ne bantu babu bua kabaponyi mu bianza bia bena lukuna babu.

11 Ne nanku wakakosa miaba mikolesha yonsu ya Bena Lamana mu tshipela tshia ku esete, eyowa, ne ku wesete kabidi, bualua wakakolesha mushonyi pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana, pankatshi pa bulaba bua Zalahemela ne bulaba bua Nefi, kubangila ku mbuwa ku wesete, apuekela ku mpokolo wa musulu wa Sidona—Bena Nefi bavua bâsa mu bulaba bonsu buvua ku node, eyowa, mena bulaba bonsu buvua ku node kua bulaba bua Buvula, bilondeshila ku disua diabu.

12 Nanku Moloni, ne misumba yenda ya basalayi, ivulangana dituku dionsu bualu midimu yenda yakabatukija mitshima ne bukubi buvuaku, bakakeba bua kukosa makanda ne bukola bua Bena Lamana ku malaba adibu basamu, bua kabikadi ne bukola ku malaba adibu basamu to.

13 Ne biakalua ne Bena Nefi bakabanga tshishimikidi tshia tshimenga, ne bakabikila dîna dia tshimenga ne Moloni; ne tshivua pabuipi ne mbuwa wa ku esete;

ne tshivua ku sude pabuipi ne mushonyi wa malaba a Bena Lamana.

14 Ne bakabanga kabidi tshishimikidi tshia tshimenga pankatshi pa tshimenga tshia Moloni ne tshimenga tshia Alona, tshikua-tangana ne mikalu ya Alona ne ya Moloni; ne bakabikila dîna dia tshimenga, anyi bulaba, Nefiha.

15 Ne bakabanga kabidi mu tshidimu tshina atshi bua kuibaka bimenga bia bungi ku node, tshimua mu mushindu wa pa buatshi tshiakabikilabu ne Lehi, tshivua ku node pabuipi ne ku mikalu ya ku muelelu wa mbuwa.

16 Ne tshidimu tshia makumi abidi tshiakajika nanku.

17 Ne bantu ba Nefi bavua mu mushindu wa dilubuluka ku ntudijilu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi.

18 Ne bakalubuluka mena-mena, ne bakalua babanji mena-mena; eyowa, ne bakavulangana ne bakakolakana mu bulaba.

19 Ne nanku tudi tumona bu mudiyi ya lusa ne buakana ngenzelu yonsu ya Nzambi, mu dikumbaja dia miaku yenda yonsu kudi bana ba bantu; eyowa, tudi mua kumona ne miaku yenda idi mijadikibua, mena diba edi, yakambilaye Lehi, wamba ne:

20 Nudi babeneshibua wewa ne bana beba; ne nebabeneshibua, monsu mualamabu mikenji yanyi nebalubuluka mu bulaba. Kadi vuluka ne, monsu muapangabu

kulama mikenji yanyi nebakoshi-bua ku mpala kua Mukalenga.

21 Ne tudi tumona ne malaya â avua makumbajila bantu ba Nefi; bualu bivua bikala matandu abu ne makokangana abu, eyowa, dishipa dia bantu diabu, ne dipawula diabu dia bintu bia benda, ditendelela diabu dia mpingu, masandi abu, ne malu abu a bubi bupita, bivua munkatshi muabu, biakabatuadila mvita yabu ne dinyanguka diabu.

22 Ne bavua bikala ne lulamatu mu dilama mikenji ya Mukalenga, bavua bapatuishibua mu meba onsu, pakafilaye binunu bia bana babu ba bubi ku bupika, anyi bua kufua ku muela wa mvita, anyi bua kushinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne kedisangisha ne Bena Lamana.

23 Kadi monayi kakuvua tshikondu tshia disanka dipita munkatshi mua bantu ba Nefi, katshia ku matuku a Nefi, kupita tshikondu tshia Moloni to, eyowa, mena tshikondu etshi, mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

24 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi abidi ne tshibidi tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshiakajika kabidi mu ditalala; eyowa, ne tshidimu tshia makumi abidi ne tshisatu kabidi.

25 Ne biakalua ne ku ntudajijilu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshinayi tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua bua kikalala kabidi ditalala munkatshi

mua bantu ba Nefi bu kabuyi bua dikokangana dia kangata muaba munkatshi muabu bitangila bulaba bua Lehi ne bulaba bua Moliantona, buvua bukuatangana ku mikalu ya buloba bua Lehi; bonsu bubidi buvua ku mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

26 Bualu monayi, bantu bavua bâsa mu bulaba bua Moliantona bakalombolola bunema pa tshitupa tshia bulaba bua Lehi; bua nanku kuakabanga kuikala dikokangana dikola pankatshi pabu, mua ne bantu ba Moliantona bakambula biluilu bua kuluisha bana babu, ne bavua bapangadika bua kubashipa ku muela wa mvita.

27 Kadi monayi, bantu bavua bâsa mu bulaba bua Lehi bakanyemena ku tshitudilu tshia Moloni, ne bakamulomba diambuluisha; bualu monayi kabavua benza bibi to.

28 Ne biakalua ne pakamona bantu ba Moliantona, bavua balombodibua kudi muntu muena dîna dia Moliantona, ne bantu ba Lehi bavua banyemena ku tshitudilu tshia Moloni, bakatshina menamena ne musumba wa basalayi wa Moloni kawulu kubaluila ne kubabutula to.

29 Bua nanku, Moliantona wakela mu mitshima yabu ne bavua ne bua kunyemena ku bulaba buvua ku node, buvua bubuikila kudi mishiki minena ya mâyi, ne bua kuangata bulaba buvua ku node.

30 Ne monayi, bavua bua kuku-
mbaja dilongolola edi, (tshivua
bua kuikala tshiena bualu tshia
muadi) kadi monayi, bualu Mo-
liantona, uvua muikala muntu
wa tshiji tshikola, bua nanku wa-
kafikila umua wa ku basadidi be-
nda ba bakaji tshiji, ne wakdiela
kudiye ne wakamukuma bikola.

31 Ne biakalua ne wakanyema,
ne wakaya ku tshitudilu tshia
Moloni, ne wakalondela Mo-
loni bintu bionsu bivua bitangila
bualu ebu, ne kabidi bivua bita-
ngila majinga abu a kunyema ku
bulaba bua ku node.

32 Mpindiewu monayi, bantu
bavua mu bulaba bua Buvula,
anyi nansha bua Moloni, baka-
tshina bantu ba mu bulaba bua
Buvula kabalu kumvuila mêyi a
Moliantona ne kabalu kudisangi-
sha ne bantu ba Moliantona, ne
nanku angata bitupa bia bulaba
abi, bivua bua kuikala tshishimi-
kidi tshia bipeta bibi menamena
munkatshi mua bantu ba Nefi,
eyowa, bipeta bibi bivua bua ku-
lombola ku ditonkola dia budi-
shikaminyi buabu.

33 Bua nanku Moloni waka-
tuma musumba wa basalayi, ne
tshitudilu tshiabu, bua kukosa
bantu ba Moliantona njila, bua
kuimanyikija dinyema diabu ku
bulaba bua ku node.

34 Ne biakalua ne kabakaba-
kosa njila to amu pakafikabu ku
mikalu ya bulaba bua Kabutu; ne
aku bakabakosa njila, pabuipi ne
kajila kabumbakana kavua kalo-
mbola pabuipi ne mbuwa bua

kuya ku bulaba bua ku node,
eyowa, pabuipi ne mbuwa, ku
wesete ne ku esete.

35 Ne biakalua ne musumba wa
basalayi uvua Moloni mutuma,
uvua mulombola kudi muntu
muena dîna ne Teyankuma, wa-
kasambakena ne bantu ba Molia-
ntona; ne bantu ba Moliantona
bavua ne mutu mukola (bikala
bapetela meji ku bubi buenda
ne mêyi enda a lubombu), ki
bua tshinyi mvita yakatuadija
pankatshi pabu, muakashipa
Teyankuma Moliantona ne mua-
katshimunaye musumba wenda
wa basalayi, ne wakakuata ba-
kuabu bena lukanu, ne wakapi-
ngana ku tshitudilu tshia Moloni.
Ne tshidimu tshia makumi abidi
ne tshinayi tshia dikôkesha dia
balumbuluishi pa mutu pa bantu
ba Nefi tshiakajika nanku.

36 Ne bakapingana ne bantu ba
Moliantona nanku. Ne diba dia
dienza diabu dia tshipungidi bua
kulama ditalala, bakapinguluji-
bua ku bulaba bua Moliantona,
ne didisanga diakenzeka pankat-
shi pabu ne bantu ba Lehi; ne
bakapingulujibua kabidi ku ma-
laba abu.

37 Ne biakalua ne mu tshidimu
tshimua atshi muvua bantu ba
Nefi bikala ne ditalala dibapi-
ngajila, Nefiha, mulumbuluishi
munena muibidi, wakafua, yeya
mumana kusomba mu nkuasa wa
tshilumbuluilu ne bululama bu-
jima kumpala kua Nzambi.

38 Nansha nanku, uvua mu-
bengela Alama bua kulama

miandiku ayi ne bintu bivua Alama ne batatuenda bamona bidi bipita tshijila; bua nanku Alama wakabipesha kudi mu-nenda wa baluma, Helamana.

39 Monayi, biakalua ne muana wa baluma wa Nefiha waka-sungudibua bua kusomba mu nkuasa wa tshilumbuulilu, pa muaba wa tatuenda; eyowa, waka-sungidibua mulumbuishi munena ne ngoveni wa bantu, ku diditshipa ne ku mukenji wa tshijila bua kulumbuisha biakana, ne kulama ditalala ne budishikaminyi bua bantu, ne bua kubapesha diakalengela diabu dia tshijila bua kutendelela Mukalenga Nzambi wabu, eyowa, bua kukuatshisha ne kukuba kipatshila ka Nzambi matuku enda onsu, ne bua kutuala bena bubu bonso ku tshilumbuulilu, bilondeshila ku bubu buabu.

40 Mpindiewu monayi, dîna dienda divua Paholana. Ne Paholana wakasomba mu nkuasa wa tatuenda, ne wakatuadija bukalenga buenda ku ndekelu kua tshidimu tshia makumi abidi ne tshinayi, dikôkesha dienda pa mutu pa bantu ba Nefi.

SHAPITA 51

Bantu-ba-mfumu badi bakeba bua kushintulula mikenji ne kuteka mfumu—Dîyi dia bantu didi dikuatshisha Paholana ne bantu-badishikaminyi—Moloni udi wenzeja bantu-ba-mfumu ku bukola bua kusungidila ditunga diabu

anyi babashipa—Amalikia ne Bena Lamana badi banyenga bimenga bikolesha bia bungi—Teyankuma udi upingaja dibabuelela dia Bena Lamana panyima ne udi ushipa Amalikia mu ntenta wenda. Pabuipe ne 67–66 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne ku ntuadijilu kua tshidimu tshia makumi abidi ne tshitanu tshia dikôkesha dia balumbuishi pa mutu pa bantu ba Nefi, kunyima kua bobu bashikika ditalala pankatshi pa bantu ba Lehi ne bantu ba Moliantona bitangila malaba abu, ne kunyima kua bobu batuadija tshidimu tshia makumi abidi ne tshitanu mu ditalala;

2 Nansha nanku, kabakakuba ditalala dijima mu bulaba to, bualu kuakabanga kuikala dikokangana munkatshi mua bantu bitangila mulumbuishi munena Paholana; bualu monayi, kuvua tshitupa tshia bantu tshivua tshijinga ne amua malu masunguluka a mikenji akudimunyibua.

3 Kadi monayi, Paholana wakabenga kukudimuna mikenji anyi kuyilekela ikudimunyibua; bua nanku, kakateleja kudi bavua batuma mêyi abu ne malomba abu bua dikudimuna dia mikenji to.

4 Bua nanku, bavua bajinga ne mikenji ikudimunyibua bakamufikila tshiji, ne bakajinga bua kikadi kabidi mulumbuishi munena ku mutu kua bulaba to; bua nanku kuakajuka ditandangana dikola bitangila bualu ebu,

kadi kabiakafika ku dimatshisha dia mashi to.

5 Ne biakalua ne bavua bajinga ne Paholana umbushibua mu nkuasa wa tshilumbuluilu abu bavua bababikila ne bantu-bamfumu, bualu bavua bajinga ne mikenji ikudimunyibua mu mushindu wa kutonkola bukalinga bua budishikaminyi ne bua kushikika mfumu ku mutu kua bulaba.

6 Ne bavua bajinga ne Paholana ashala mulumbuluisi munena ku mutu kua bulaba bakadiangatshila dîna dia bantu-badishikaminyi; ne nanku ditapuluka divua munkatshi muabu, bualu bantu-badishikaminyi bavua baditshipa anyi benza tshipungidi bua kulamininyina manema abu ne diakalengela dia ntendelelu wabu ku bukalinga bua budishikaminyi.

7 Ne biakalua ne dîyi dia bantu diakakosa bualu bua dikokangana diabu. Ne biakalua ne dîyi dia bantu diakalua mu disungula dia bantu-badishikaminyi, ne Paholana wakalama nkuasa wa tshilumbuluilu, tshiakenzeja disanka dia bungi munkatshi mua bana babu ne Paholana ne ba bungi ba ku bantu ba budishikaminyi kabidi, bakapuwisha kabidi bantu-ba-mfumu, bualu kabakakima kubenga to kadi bakabenzeja bua kukuba kipatshila ka budishikaminyi.

8 Mpindiewu aba bavua bananga bamfumu bavua aba baledibua ku mêku manena, ne bavua

bakeba bua kuikala bamfumu; ne bavua bakuatshishibua kudi bavua bakeba bukalinga ne bukôkeshi pa mutu pa bantu.

9 Kadi monayi, edi divua diba dikola bua makokangana a nanku avua munkatshi mua bantu ba Nefi; bualu monayi, Amalikia uvua musonsola mitshima ya bantu ba Bena Lamana bua kuluissha bantu ba Bena Nefi, ne uvua usangisha basalayi bumbukila ku bitupa bionsu bia bulaba buenda, ne uvua ubapaya ne biluilu, ne uvua ulongolola mvita ne dinanukila dionsu; bualu uvua muditshipa bua kunua mashi a Moloni.

10 Kadi monayi, netumona ne dilaya dienda divuaye muenza divua dia tshimpitshimpi; nansha nanku, wakadilongolola nkayenda ne misumba yenda ya basalayi bua kuluissha Bena Nefi.

11 Mpindiewu misumba yenda ya basalayi kayivua ya bungi bu muvuayi ku kala to, bualu binunu bia bungi bivua bishipibua ku tshianza tshia Bena Nefi; kadi nansha bua dijimija diabu dinena, Amalikia uvua musangisha musumba munena wa dikema wa basalayi pamua, ki bua bualu kayi kakatshina bua kupueka bulaba bua Zalahemela to.

12 Eyowa, Amalikia mena nkayenda wakapueka, ku mutu kua Bena Lamana. Ne bivua mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshitano tshia dikôkesha dia balumbuluishi; ne bivua diba dia momumua divuabu babanga kukosa

nsambu ya makokangana abu bi-tangila mulumbuluishi munena, Paholana.

13 Ne biakalua ne pakumvua bantu bavua babikidibua ne bantu-ba-mfumu ne Bena Lamana bavua bapueka bua kuluisa Bena Nefi, bakasanka mu mitshima yabu; ne bakabenga bua kuambula biluilu, bualu bavua bafikila mulumbuluishi munena tshiji tshipita, ne bantu ba budishikaminyi kabidi, ki bua tshinyi bakabenga kuambula biluilu bua kusungidila ditunga diabu.

14 Ne biakalua ne pakamona Moloni nanku, ne pakamonaye kabidi ne Bena Lamana bavua bualu ku mikalu ya bulaba, wakafika tshiji menamena bua bualu bua mutu mukola wa bantu bavuaye mukuatshila mudimu ne dinanukila dia bungi bua kubakuba; eyowa, wakafika tshiji menamena; anyima wenda uvua muwula ntenta ne tshiji kudibu.

15 Ne biakalua ne wakatuma dilomba, ne dîyi dia bantu, kudi ngovena wa mu bulaba, ujinga ne adibala, ne amupesha (Moloni) bukôkeshi bua kuenzeja batapuluki abu ku bukola bua kusungidila ditunga diabu anyi kubashipa.

16 Bualu ki tshivua lusumpakenu luenda lua kumpala bua kujikija makokangana a nanku ne matapuluka a nanku munkatshi mua bantu; bualu monayi, etshi tshivua tô ne tshikala tshiena bualu tshia dinyanguka diabu

dionsu. Ne biakalua ne ngovena wakamuanyishila ne enza bilondeshila ku dîyi dia bantu.

17 Ne biakalua ne Moloni wakapesha musumba wenda wa basalayi mukenji ne uya kuluisa bantu-ba-mfumu abu, bua kupûta diditambisha diabu ne kunema kuabu panshi ne kubakapesha bu mudi buloba, anyi ne bambula biluilu ne bakuatshisha bualu bua budishikaminyi.

18 Ne biakalua ne misumba ya basalayi yakaya kuluisa bantu-ba-mfumu; ne bakashimbula diditambisha diabu ne kunema kuabu, mua ne pakajulabu biluilu biabu bia mvita bua kuluisa bantu ba Moloni bakupudibua ne bakakepeshibua bu mudi buloba.

19 Ne biakalua ne kuvua binunu binayi bia batapuluki bavuabu bupudibua ku muela wa mvita; ne ba ku balombodi babu bavuabu kabayi bashipa mu mvita to abu bakangatshibua ne kuedibua mu buloko, bualu kakuvua diba malumbulula abu mu tshikonde etshi to.

20 Ne tshishadi tshia batapuluki abu, pamutu pa kukuluishibua panshi pa buloba ku muela wa mvita, bakadifila ku dibendela dia budishikaminyi, ne bakabenzeja ku bukola bua kubandisha mukanda wa budishikaminyi pa tuleya tuabu ne mu bimenga biabu, ne bua kuambula biluilu biabu bua kusungidila ditunga diabu.

21 Ne nanku Moloni wakajikija bualu bua bantu-ba-mfumu abu,

bualu kakuvua kabidi tshibiki-dilu tshia bantu-ba-mfumu to; ne nanku wakajikija mutu mukola ne diditambisha dia bantu bavua bakula bua mashi a bunema abu; kadi Moloni wakabafikisha ku didipuekesha bu muvua bana babu, ne kuluangana ne bukutu bua budishikaminyi buabu ku bupika.

22 Monayi, pavua Moloni ujikija mvita ne makokangana munkatshi mua bantu benda nkayenda nanku, ne ubabambikidila ditalala ne nshidimukilu, ne ufila mikandu bua kudilongolola bua kuluangana mvita ne Bena Lamana, monayi, Bena Lamana bavua babuela mu bulaba bua Moloni, buvua ku mikalu pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

23 Ne biakalua ne Bena Nefi kabavua ne bukola bukumbana mu tshimenga tshia Moloni to; bua nanku Amalikia wakabanyemesha, ne wakashipa ba bungi. Ne biakalua ne Amalikia wangata tshimenga, eyowa miaba yabu mikolesha yonsu.

24 Ne bakanyema tshimenga tshia Moloni abu bakaya ku tshimenga tshia Nefiha; ne bantu ba mu tshimenga tshia Nefi bakadisangisha pabu pamua, ne bakenza didilongolola ne bavua badikumbaja bua kusambakena ne Bena Lamana bua mvita.

25 Kadi biakalua ne Amalikia kakalekela ne Bena Lamana baya kuluisha tshimenga tshia Nefiha to, kadi wakabalama kuisnshi pabuipi ne ku muelelu wa

mbuwa, ushiya bantu mu tshimenga tshionsu bua kutshikuba ne kutshisungidila.

26 Ne nanku wakatungunuka, wangata bimenga bia bungi, tshimenga tshia Nefiha, ne tshimenga tshia Lehi, ne tshimenga tshia Moliantona, ne tshimenga tshia Omenele, ne tshimenga tshia Gidi, ne tshimenga tshia Muleke, bivua bionsu ku mikalu ya ku esete pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

27 Ne nanku Bena Lamana bavua bapeta, ku budimu bua Amalikia, ku misumba yabu ya basalayi ya bungi kayiyi kubala to, bimenga bia bungi menamena, bionsu bivua bikolesha bikola ku mushindu wa dikolesha dia Moloni; bionsu bivua bikala miaba mikolesha bua Bena Lamana.

28 Ne biakalua ne bakaya ku mikalu ya bulaba bua Buvula, banyemesha Bena Nefi kumpala kuabu ne bashipa ba bungi.

29 Ne biakalua ne bakasambakena ne Teyankuma, uvua mushipa Moliantona ne uvua mukosa bantu benda njila mu dinyema dienda.

30 Ne biakalua ne wakakosa Amalikia njila kabidi, pavuaye uya ne musumba wenda wa basalayi ba bungi bua kuangata bulaba bua Buvula, ne kabidi bulaba bua ku node.

31 Kadi monayi wakasambakena ne diteketa dia maboku mu dipingajibua dienda kunyima kudi Teyankuma ne bantu

benda; bualu bavua baluanga-nyi ba mvita banena; bualu muntu yonsu wa Teyankuma uvua mupita Bena Lamana ku bukola buabu ne ku bumanyi buabu bua mvita, ki bua bualu kayi bakatamba Bena Lamana bukola.

32 Ne biakalua ne bakababamba- mbakaja, mua ne bakabashipa mena tô ne pakilabu. Ne biakalua ne Teyankuma ne bantu benda bakâsa ntenta yabu ku mikalu ya bulaba bua Buvula; ne Amalikia wakâsa ntenta yenda ku mikalu pa kukala kua lusenga pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, ne ku mushindu ewu bakanyemeshibua.

33 Ne biakalua ne pakila butuku, Teyankuma ne musadidi wenda bakaya mu musokoku ne bakapatuka butuku, ne bakabu- elu mu tshitudilu tshia Amalikia; ne monayi, tulu tuvua tubatamba bukola bua dipungi diabu dia bungi, uvua mufumina ku midimu ne luya lua munda munya.

34 Ne biakalua ne Teyankuma wakadibueja mu musokoku mu ntenta wa mfumu ne wakamutua difuma ku mutshima wenda; ne wakenzeja lufu lua mfumu lukasa mu mushindu ne kakabisha basadidi benda to.

35 Ne wakapingana mu musokoku ku tshitudilu tshienda, ne monayi, bantu benda bavua balala, ne wakababisha ne wabalondela bintu bionsu bivuaye muenza.

36 Ne wakenzeja ne misumba

yenda ya basalayi idilongolola, bua Bena Lamana kabalu kubika ne balua kubabunda.

37 Ne tshidimu tshia makumi abidi ne tshitano tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi tshiakajika nanku; ne matuku a Amalikia akajika nanku.

SHAPITA 52

Amolona udi ulua mfumu wa Bena Lamana pa muaba wa Amalikia—Moloni, Teyankuma ne Lehi badi balombola Bena Nefi mu mvita idibu batshimuna Bena Lamana—Badi bangatulula tshimenga tshia Muleke, ne badi bashipa Yakoba muena Zolama. Pabuipi ne 66–64 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, monayi, pakabika Bena Lamana mu dinda dia kumpala dia ngondu wa kumpala, monayi, bakasangana Amalikia mufua mu ntenta wenda nkayenda; ne bakamona kabidi ne Teyankuma uvua mudilongolola bua kubela mvita dituku adi.

2 Ne mpindiewu, pakamona Bena Lamana nanku bakumvua bôwa bikola; ne bakalekela dijinga diabu dia kuya ku bulaba buvua ku node, ne bakapingana ne musumba wabu wa basalayi onsu ku tshimenga tshia Muleke, ne bakadikuba munda mua miaba yabu mikolesha.

3 Ne biakalua ne muanabu

ne Amalikia wa baluma waka-sungudibua mfumu ku mutu kua bantu; ne dîna dienda di-vua Amolona; nanku mfumu Amolona, muanabu ne mfumu Amalikia wa baluma, uvua mu-sungudibua bua kukôkesha pa muaba wenda.

4 Ne biakalua ne wakela mu-kenji ne bantu benda bakuba bimenga abi, bivuabu banyen-ga ku dimatshisha dia mashi; bualu kabavua banyenga tshi-menga nansha tshimua to amu pa kumbusha pakajimijabu ma-shi a bungu.

5 Ne mpindiewu, Teyankuma wakamona Bena Lamana bavua bapangadika bua kukuba bime-nga bivuabu banyenga abi, ne bi-tupa bia bulaba bivuabu bangata; ne kabidi pakamonaye bunena bua bungu buabu, Teyankuma wakela meji ne kabivua bikenge-dibua ne idikija bua kubabundila mu bisokomenu biabu to.

6 Kadi wakalama bantu benda mu miaba yabu, bu ne bavua ba-dilongolola ku mvita; eyowa, ne bulelela uvua udilongolola bua kudisungila kudibu, ku diela dia bimanu ku mpenge yonsu ya bi-menga biabu, ne ku dilongolola dia miaba ya tshinyemenu.

7 Ne biakalua ne wakatungu-nuka nanku udilongolola bua mvita tô ne pakatuma Moloni bu-ngu bunena bua bantu bua kupe-sha musumba wenda wa basalayi makanda.

8 Ne Moloni wakamutumina kabidi dîyi bua alama bena

lukanu bonsu bavua bapona mu bianza bienda; bualu bu muvua Bena Lamana bakuata bena lu-kanu ba bungu; ne uvua ne bua kulama bena lukanu ba Bena La-mana bu mudi tshia busungidi bua bavua Bena Lamana bakuata.

9 Ne wakamutumina kabidi dîyi ne akolesha bulaba bua Bu-vula, ne alama kajila kabumba-kana kavua kalombola ku bulaba bua ku node, bua Bena Lamana kabalu kuangata muaba awu ne kabalu kupeta bukola bua kuba-bambakajila ku luseka lonsu.

10 Ne Moloni wakamutumina kabidi dîyi, ujinga ne ikala ne lulamatu mu dikuba tshitupa tshia bulaba atshi ne bua akeba njila yonsu wa kunyasula Bena Lamana mu tshitupa atshi, diba dionsu divuabi ku bukola buen-da, bua pamuapa anyenga ka-bidi bimenga bivua Bena Lamana banyenga mu bianza biabu, ku bulongolodi buenda anyi ku mu-shindu mukuabu; ne bua akole-sha kabidi bimenga bivua kabiyi bipona mu bianza bia Bena La-mana, ku mpenge yonsu ne abi-pesha makanda.

11 Ne wakamuambila kabidi ne, Ndi musua kulua kûdi, kadi mona, Bena Lamana badi batu-bunda ku mikalu ya bulaba bua pabuipe ne mbuwa wa ku wesete; ne mona, ndi nya kubaluisha, bua nanku ntshiena mua kulua kûdi to.

12 Mpindiewu, mfumu (Amo-lona) uvua mumbuka ku bu-laba bua Zalahemela, ne uvua

mumanyisha mukaji wa mfumu bitangila lufu lua muanabu wa baluma, ne uvua musangisha bungi bunena bua bantu, ne uvua muya kuluisha Bena Nefi ku mikalu ya pabuipi ne mbuwa wa wesete.

13 Ne uvua ukeba bua kubambakaja Bena Nefi, ne bua kukoka tshitupa tshia bisumbu bia basalayi biabu ku tshitupa tshia bulaba atshi, pavuaye mupesha mukenji kudi bavuaye mushiya bua kusomba mu bimenga bivuaye muangata, ne babambakaja kabidi Bena Nefi ku mikalu ya pabuipi ne mbuwa wa esete, ne bangata malaba abu misangu yonsu ivuabi ku bukôkeshi buabu, bilondeshila ku bukola bua misumba yabu ya basalayi.

14 Ne Bena Nefi bavua nanku mu mushindu wa njiwu awu ku nshikidilu kua tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbulushi pa mutu pa bantu ba Nefi.

15 Kadi monayi, biakalua ne mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbulushi, ne Teyankuma, ku mukenji wa Moloni—uvua mushikika misumba ya basalayi bua kukuba mikalu ya ku sude ne ya ku wesete ya bulaba, ne uvua mubanga kuya mutangila ku bulaba bua Buvula, bua ambuluisha Teyankuma ne bantu benda bua bangatulula bimenga bivuabu bajimija—

16 Ne biakalua ne Teyankuma

uvua mupeta mukenji bua kubunda tshimenga tshia Muleke, ne kutshiangatulula, bu biobi bua kukumbana.

17 Ne biakalua ne Teyankuma wakadilongolola bua kubunda tshimenga tshia Muleke, ne wakaya kubunda Bena Lamana ne musumba wenda wa basalayi; kadi wakamona ne kabivua bikumbana ne uvua mua kubatamba bukola pavuabu mu miaba yabu mikolesha to; bua nanku wakalekela majinga enda ne wakapingana ku tshimenga tshia Buvula, bua kuindila dilua dia Moloni, bua kupetaye makanda bua musumba wenda wa basalayi.

18 Ne biakalua ne Moloni wakafika ne musumba wenda wa basalayi ku bulaba bua Buvula, ku nshikidilu kua tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbulushi pa mutu pa bantu ba Nefi.

19 Ne ku ntuadjilulu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muanda mukulu, Moloni ne Teyankuma ne tupita tunena tua bungi tuakenza tshipangu tshia mvita—bua kumanya tshivuabu ne bua kuenza bua kuenzeja Bena Lamana bua kulua kubaluisha; anyi bua bapeta mushindu wa kubabomba bua bapatuka ku miaba yabu mikolesha, bua ne bamona mua kubatamba bukola ne kuangata kabidi tshimenga tshia Muleke.

20 Ne biakalua ne bakatuma

bantu kudi musumba wa basalayi wa Bena Lamana, uvua ukuba tshimenga tshia Muleke, kudi mulombodi wabu, muena dina dia Yakoba, ne apatuka ne misumba yenda ya basalayi bua kusambakena nabu mu mpata ya pankatshi pa bimenga bibidi. Kadi monayi, Yakoba, uvua mui-kala Muena Zolama, wakabenga kupatuka ne musumba wenda wa basalayi bua kusambakena nabu mu mpata.

21 Ne biakalua ne Moloni, bualu kavua ne ditekemena nansha dimua dia kusambakena nabu mu mulongu umua, bua nanku, wakashikika dilongolola bua kulobeshaye Bena Lamana bua kubapatuisha mu miaba yabu mikolesha.

22 Bua nanku wakenzeja ne Teyankuma angata bungu bukesa bua bantu ne apueka pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa; ne Moloni ne musumba wenda wa basalayi bakaya mu tshipela, butuku, ku wesete kua tshimenga tshia Muleke; ne nanku pakatshiabu, pakamona balami ba Bena Lamana Teyankuma, bakanyema ne bakabuambila Yakoba, mulombodi wabu.

23 Ne biakalua ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakaya kuluisa Teyankuma, itshinka bua kutamba Teyankuma bukola bua bualu bua bukesa bua bungu buenda. Ne pakamona Teyankuma misumba ya basalayi ya Bena Lamana ilua kumuluisa, wakabanga kupingana

kuinshi pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, ku node.

24 Ne biakalua ne pakamona Bena Lamana wakabanga kunyema, bakapeta dikima ne bakabalondakaja ne bukola. Ne pavua Teyankuma upambuisha Bena Lamana bavua bamulondakaja tshianana nanku, monayi, Moloni wakapesha tshitupa tshia musumba wenda wa basalayi tshivua nenda mukenji bua tshiya ku tshimenga, ne tshitshiangata.

25 Ne bakenza nanku, ne bakashipa bonso bavuabu bashiya bua kukuba tshimenga abu, eyowa, bonso bavua babenga kufila biluilu biabu bia mvita.

26 Ne nanku Moloni wakangata tshimenga tshia Muleke ne tshitupa tshia musumba wenda wa basalayi, pavuaye uya ne tshishadi tshiwu bua kusambakena ne Bena Lamana papinganabu ku dilondakaja dia Teyankuma.

27 Ne biakalua ne Bena Lamana bakalondakaja Teyankuma tô ne pakaluabu pabuipi ne tshimenga tshia Buvula, ne pashisha bakasambakena ne Lehi ne musumba mukesa wa basalayi, uvuabu bashiya bua kukuba tshimenga tshia Buvula.

28 Ne mpindiewu monayi, pakamona tupita tunena tua Bena Lamana Lehi ulua kubabunda ne musumba wenda wa basalayi, bakanyema ne disalu dikola, bua kabalu pamuapa kuangata tshimenga tshia Muleke kumpala kua Lehi kubakuata; bualu bavua

batshioka bua luendu luabu, ne bantu ba Lehi bavua ne bukola.

29 Mpindiewu Bena Lamana kabavua bamanya ne Moloni uvua panyima pabu ne musumba wenda wa basalayi to; ne bonsu bavuabu batshina bavua amu Lehi ne bantu benda.

30 Mpindiewu Lehi kavua ujinga bua kubakuata kumpala kua bobu kusambakena ne Moloni ne musumba wenda wa basalayi to.

31 Ne biakalua ne kumpala kua Bena Lamana kupinganabu panyima kula bakabanyungulula kudi Bena Nefi, kudi bantu ba Moloni ku diboku dimua ne kudi bantu ba Lehi ku dikuabu, bavua bonsu bikala ne bukola ne buwula ntenta ne makanda; kadi Bena Lamana bavua batshioka bua luendu luabu lula.

32 Ne Moloni wakapesha bantu benda mukenji bua badiela kudibu tô ne pavuabu bafila biluilu biabu bia mvita.

33 Ne biakalua ne Yakoba, uvua muikala mulombodi wabu, bualu uvua kabidi Muena Zolama, ne uvua ne nyuma uvua kayi bua kutshimunyibua to, wakalombola Bena Lamana bua kuluangana ne tshiji tshikola kudi Moloni.

34 Bualu Moloni uvua muikala mu njila wabu uvuabu bikala bapitshila, bua nanku Yakoba wapakangadika bua kubashipa ne kumpanda njila wenda munkatshi mua tshimenga tshia Muleke. Kadi monayi, Moloni ne bantu benda bavua ne bukola bupita

bungi; bua nanku kabakapingana panyima kumpala kua Bena Lamana to.

35 Ne biakalua ne bakaluangana ku maboku onsu abidi ne tshiji tshikola; ne ba bungi bakashipabu ku nseka yonsu ibidi; eyowa, ne Moloni wakatapika mputa ne bakashipa Yakoba.

36 Ne Lehi wakenza mbamba panyima pa Bena Lamana ne tshikola ne bantu benda ba makanda, ki bua tshinyi Bena Lamana bavua panyima bakafila biluilu biabu bia mvita; ne bashadila babu, bualu bavua babuelakana bikola mu meji, kabakamanya kua kuya anyi kua kukuma to.

37 Mpindiewu pakamona Moloni dibuelakana diabua dia meji, wakabambila ne: Nuenu batuala biluilu bienu bia mvita ne bafila, monayi netulekela dimatshisha dia mashi enu.

38 Ne biakalua ne pakumvua Bena Lamana mêyi â, tupita tuabu tunena, tonsu tuvuabu kabayi bashipa to, tuakalua ne tuakimansha biluilu biatu bia mvita panshi ku makasa a Moloni, ne tuakapesha kabidi bantu batu mukenji ne benza bia momumua.

39 Kadi monayi, kuvua ba bungi bavua babenga; ne bakakuata ne bakasuika aba bavua bakabenga kufila miela yabu ya mvita, ne bakabanyenga biluilu biabu bia mvita, ne bakabenzeja ku bukola bua kuya ne bana babu ku bulaba bua Buvula.

40 Ne mpindiewu bungi bua bena lukanu bavuabu bakuata

buvua bupita bungi bua bavuabu bashipa, eyowa, bupita bua bavuabu bashipa ku nseka yonsu ibidi.

SHAPITA 53

Bena Nefi badi benzela bena lukanu ba ku Bena Lamana badi bua kukolesha tshimenga tshia Buvula—Mata-puluka a munkatshi mua Bena Nefi adi alela butshimunyi bua Bena Lamana—Helamana udi wangata bulombodi bua bitenda bia bantu ba Amona binunu bibidi. Pabuiipi ne 64-63 k.d.K.

NE biakalua ne bakatekela bena lukanu ba ku Bena Lamana balami, ne bakabenzeja ku bukola bua kuya kujika bafua babu, eyowa, ne bafua ba Bena Nefi kabidi bavuabu bashipa; ne Moloni wakabatekela bantu bua kubalama pavuabu bakuata midimu yabu.

2 Ne Moloni wakaya ku tshimenga tshia Muleke ne Lehi, ne wakangata bulombodi bua tshimenga ne wakabupesha kudi Lehi. Kadi monayi, Lehi ewu uvua muntu uvua muikala ne Moloni mu tshitupa tshinena tshia mvita yenda yonsu; ne uvua muntu uvua bu Moloni, ne muntu ne muntu uvua usanka bua bupola bua mukuenda; eyowa, bavua banangangana, ne bavua kabidi banangibua kudi bantu ba Nefi bonsu.

3 Ne biakalua ne pakajikija Bena Lamana kujika bafua babu ne bafua ba Bena Nefi kabidi,

bakabalukija ku bulaba bua Buvula; ne Teyankuma, ku mike-nji wa Moloni, wakabenzeja ne batuadija kumbula tshina tshia munkoloji ku mpenga yonsu ya bulaba, anyi kua tshimenga, tshia Buvula.

4 Ne wakenzeja ne bibaka tshimanu tshia mikamba ku luseka lua munda mua tshina tshia munkoloji; ne bakela buloba bua mu tshina tshia munkoloji ku tshimanu tshia mikamba; ne bakenzeja Bena Lamana mudimu nanku tō ne pakanyungululabu tshimenga tshia Buvula ne tshimanu tshikola tshia mikamba ne buloba, tshia bula bupita.

5 Ne tshimenga etshi tshiakalua muaba mukolesha kupita kashidi; ne mu tshimenga etshi bakalamamu bena lukanu ba ku Bena Lamana; eyowa, mena munda mua tshimanu tshivuabu babenzeja bua kuibaka ne bianza biabu nkayabu. Mpindiewu Moloni wakenzeja Bena Lamana ku bukola bua kukuata mudimu, bualu bivua biteketa bua kubalama pavuabu bakuata mudimu; ne wakajinga kuikala ne basalayi benda bonsu pāundaye Bena Lamana.

6 Ne biakalua ne Moloni uvua nanku mutshimuna umua wa misumba minena ya basalayi ya Bena Lamana, ne wakangata tshimenga tshia Muleke, tshivua tshikala umua wa miaba mipita kukolesha ya Bena Lamana mu bulaba bua Nefi; ne nanku uvua kabidi muibaka muaba

mukolesha bua kulama bena lukanu benda.

7 Ne biakalua ne kakidikija kabidi mvita ne Bena Lamana mu tshidimu atshi to, kadi wakapesha bantu benda mudimu wa kudilongolola bua mvita, eyowa, ne bua kuibaka kua miaba mikolesha bua kudikuba ku Bena Lamana, eyowa, ne kabidi bua kupatuisha bakaji babu ne bana babu mu tshiyola ne mu lutatu, ne bua kupesha misumba yabu ya basalayi biakudia.

8 Ne mpindiewu biakalua ne pavua misumba ya basalayi ya Bena Lamana, ku sude kua mbuwa wa ku wesete, pavua Moloni kayiku to, dimua dilongolola disokoka munkatshi mua Bena Nefi, tshiakenzeja matapuluka munkatshi muabu, tshiakapeta muaba kudi Bena Nefi, eyowa, mu mushindu wa ne bakangata bungi kampana bua bimenga biabu mu tshitupa tshia bulaba atshi.

9 Ne nanku bua malu mabi avua munkatshi muabu, eyowa, bua bualu bua matapuluka ne malongolola masokoka avua munkatshi muabu nkayabu bakedibua mu malu a njiwu mipita.

10 Ne mpindiewu monayi, ndi ne kakesa ka kuamba bitangila bantu ba Amona, bavua, ku mbangilu, bikala Bena Lamana; kadi ku njila wa Amona ne bana babu, anyi ku bukola ne ku diyi dia Nzambi, bavua bakudimuna moyo kudi Mukalenga; ne bakabapuekesha ku bulaba bua

Zalahemela, ne, katshia ku diba adi Bena Nefi bavua babakuba.

11 Ne kabavua bua kumbula biluilu bua kuluisha bana babu bua mutshipu wabu; bualu bavua bela mutshipu ne kabakumatshisha mashi kabidi nansha; ne bilondeshila ku mutshipu wabu bavua bua kufua; eyowa, bavua bua kudilekela bua kupona mu bianza bia bana babu, bu kabivua bua lusa ne dinanga dipita divua Amona ne bana babu bikala nadi buabu.

12 Ne bua bualu ebu bakabapuekesha ku bulaba bua Zalahemela; ne Bena Nefi bavua babakuba katshia ku diba adi.

13 Kadi biakalua ne pakamonabu njiwu, ne ntatu ya bungi ne mpaji ya bungi bivua Bena Nefi bambula buabu, bakanyungushibua ne moyo wa lusa ne bakajinga kuambula biluilu bua kusungidila ditunga diabu.

14 Kadi monayi, bu muvuabu pabuipi ne kuangata biluilu biabu bia mvita, bavua batambibua bukola kudi ditabuijia dia Helamana ne dia bana babu, bualu bavua pabuipi ne mutshipu uvuabu bela.

15 Ne Helamana wakatshina ne ku dienza dia nanku kabalu kujimija anyima yabu; bua nanku bonsu bavua babuela mu tshipungidi etshi bakenzejibua bua kumona bana babu bapututuka mu ntatu yabu, mu malu abu a njiwu avua abafikila mu tshikundu etshi.

16 Kadi monayi, biakalua ne

bavua ne bana ba baluma ba bungi bavua kabayi babuela mu tshipungidi to ne kabakungata biluilu bua mvita biabu bua kudi-sungidila kudi bena lukuna babu to; bua nanku bakadisangisha pamua diba adi, bonsu bavua ne bukola bua kuambula biluilu, ne bakadinyika ne Bena Nefi.

17 Ne babuela mu tshipungidi tshia kuluangana bua budishikaminyi bua Bena Nefi; eyowa, bua kukuba bulaba tô ne ku difila dia mioyo yabu; eyowa, bakenza tshipungidi mena ne kabakulekela budishikaminyi buabu nansha, kadi nebaluangana mu mishindu yonsu bua kukuba Bena Nefi ne bobu bina ku bu-pika.

18 Mpindiewu monayi, bansongaluma bakabuela mu tshipungidi etshi ne bakangata biluilu bia mvita biabu bua kusungidila ditunga diabu abu bavua binunu bibidi.

19 Ne mpindiewu monayi, bu muvuabu tô ne mpindiewu kabayi banji kuikala dikasa dibi bua Bena Nefi to, bakalua mpindiewu mu tshikonde etshi dikuatshisha dinena kabidi; bualu bakangata biluilu biabu bia mvita, ne bakasua ne Helamana ikala mulombodi wabu.

20 Ne bavua bonsu bansongaluma, ne bavua bikala ne bukutu menamena bua dikima, ne kabidi bua makanda abu ne bua dikuata diabu dia mudimu; kadi monayi, ebi kabivua bionsu to—bavua bantuu bavua bikala ne butumikidi

diba dionsu ku mudimu onsu uvuabu babapesha.

21 Eyowa, bavua bantu ba bulelela ne bushindama, bualu bavua babalangesha bua kulama mikenji ya Nzambi ne bua kuenta bôloloka kumpala kuenda.

22 Ne mpindiewu biakalua ne Helamana wakaya ku mutu kua bitenda bienda bia basalayi binunu bibidi, bua kukuatshisha bantu ba ku mikalu ya bulaba bua ku sude pabuipi ne ku mbuwa wa ku wesete.

23 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

SHAPITA 54

Amolona ne Moloni badi bumvua-ngana bua dishintulula dia bena lukanu—Moloni udi ulomba ne Bena Lamana bumbuka ne balekela dibabunda diabu divua dilela lufu—Amolona udi ulomba ne Bena Nefi bateka biluilu biabu ne badibatshika kudi Bena Lamana. Pabuipi ne 63 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne ku ntuadijilu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshia tshitema tshia balumbuluishi, ne Amolona wakatuma muntu kudi Moloni ujinga ne ashintulula bena lukanu.

2 Ne biakalua ne Moloni waku-mvua disanka menamena bua dilomba edi, bualu uvua ujinga ne biakudia bivuabu bafila bua dikuatshisha dia bena lukanu ba

ku Bena Lamana abi bikala bua dikuatshisha dia bantu benda nkayenda; ne uvua ujinga bantu benda kabidi bua kukolesha mu-sumba wenda wa basalayi.

3 Mpindiewu Bena Lamana ba-vua bakuata bantu bakaji ne bana ba bungi, ne kakuvua muntu mu-kaji anyi muana umua munkatshi mua bena lukanu ba Moloni to, anyi bena lukanu bavua Moloni mukuata to; bua nanku Moloni wakangata dipangadika dia bu-mua bulongolodi bua kuangata bungi bonsu bua bena lukanu ba ku Bena Nefi buvuaye bua kua-ngata kudi Bena Lamana.

4 Bua nanku wakafunda muka-nda, ne wakawutuma kudi mu-sadidi wa Amolona, yeya muina uvua mulua ne mukanda kudi Moloni awu. Mpindiewu eyi ki miaku yakafundilaye Amolona, wamba ne:

5 Mona, Amolona, ndi mukufu-ndila kakesa bitangila mvita eyi iwudi muela bantu banyi, anyi idi muanenu wa baluma mubela, ne iwutshidi mupangadika bua kutungunuka nayi kunyima kua lufu luenda.

6 Mona, ndi musua kukuambila kakesa bitangila bululama bua Nzambi, ne muela wa mvita wa tshiji tshienda tshia bukutu bon-su, udi mulembelela pa mutu weba, amu wewa mukudimuna mutshima ne mupingaja misu-mba yenu ya basalayi mu malaba enu nkayenu, anyi mu bulaba bu-nudi nuasamu, budi buikala bu-laba bua Nefi.

7 Eyowa, nenkuambila bintu ebi bu wewa muikala mukumbana bua diteleja kudibi; eyowa, ne-nkuambila bitangila ngena udi utshingisha awu udi muindila bua kuakidila bashipi ba bantu ba bu munuvua bikala wewa ne muanenu wa baluma bikala, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima ne balekela majinga enu a kushipa bantu, ne bapi-ngana ne misumba yenu ya ba-salayi ku malaba enu nkayenu.

8 Kadi bu munuvua umua mu-sangu babenga bintu ebi, ne nu-vua baluangana ne bantu ba Mukalenga, ndi mua kutekemena ne nenuenza kabidi nanku.

9 Ne mpindiewu mona, tudi badilongolola bua kuluangana nuenu; eyowa, ne pa kumbusha nuenu balekela majinga enu, mona, nenudukuluila tshiji tshia Nzambi awu unuvua babenga, mena bua dibutuka dijima dienu.

10 Kadi, bu mudi Mukalenga ne moyo, misumba yetu ya basalayi neilua kunubunda pa kumbusha nuenu bumbuka, ne nenukumbu-dibua ne lufu katataka, bualu ne-tulama bimenga bietu ne malaba etu; eyowa, ne netukuba ntende-lelu wetu ne kipatshila ka Nza-mbi wetu.

11 Kadi mona, ndi ntshinka ba ndi nkuambila bitangila bintu ebi tshianana; anyi ndi ntshinka ne udi muana wa mu ngena; bua nanku nenjikija mukanda wa-nyi ku dikuambila ne ntshiaku-shintulula bena lukanu, amu pa kumbusha ku diumvuangana

ne neufila muntu umua ne mukaji wenda ne bana benda, bua muena lukanu umua; pikalabi ne newenza nanku, nenshintulula.

12 Ne mona, panuikala kuyi wenza nanku to, nendua kunubunda ne misumba yanyi ya basalayi, eyowa, nempaya mena bakaji banyi ne bana banyi ne biluulu, ne nendua kukubunda, ne nenkulonda mena ku bulaba buenu nkayenu, budi buikala bulaba bua bupianyany buetu bua kumpala; eyowa, ne nebikala mashi bua mashi, eyowa, moyo bua moyo; ne nennuluisha mena tô ne panuabutuka pa mpala wa buloba.

13 Mona, ndi ne tshiji, ne bantu banyi kabidi; nuvua nukeba bua kutushipa, ne tuvuanu tukeba bua kudisungila. Kadi mona, panuikala nukeba bua kutubutula bikola netukeba bua kunubutula; eyowa, ne netukeba bua kunyenga bulaba buetu, bulaba bua bupianyany buetu bua kumpala.

14 Mpindiewu ngajikiji mukanda wanyi. Ndi Moloni; ndi mulombodi wa bantu ba Bena Nefi.

15 Mpindiewu biakalua ne Amolona, pakapetaye mukanda ewu, wakafika tshiji; ne wakafundila Moloni mukanda mukuabu, ne eyi ki miaku yakafundaye, wamba ne:

16 Ndi Amolona, mfumu wa Bena Lamana; ndi muanabu ne Amalikia wa baluma unuvua bashipa. Mona, nensombola mashi enda kunudi, eyowa, nennuluila ne misumba yanyi ya basalayi

bualu ntshiena ntshina dikanyina dieba to.

17 Bualu mona, batatuenu bakenzela bana babi bibi, mu mushindu wa ne bakabanyenga bunema buabu bua bukalenga pavuabu bulelela buikala buabu.

18 Ne mpindiewu mona, panuateka biluulu bienu panshi, ne panuadibatshika bua kulombodi bua kudi badi bulombodi buikala buabu, pashisha nengenzeja ne bantu banyi bateka biluulu biabu bia mvita panshi ne kabakuluanngana kabidi mvita nansha.

19 Mona, udi unkanyina mema ne bantu banyi; kadi mona, katuena tutshina dikanyina dieba to.

20 Nansha nanku, nenganyisha bua kushintulula bena lukanu bilondeshila ku dilomba dieba, ne disanka, bua kukuba biakudia bianyi bua bantu banyi ba mvita; ne netunuela mvita ikala ya tshiendelela, bua dibatshika dia Bena Nefi ku bukôkeshi buetu anyi bua dibutuka diabubu dia tshiendelela.

21 Ne bua bidi bitangila Nzambi uwudi wamba ne tudi babenga, mona, katuena bamanya muntu wa buena awu to, nansha nuenu bina; kadi pikalabi ne kudi muntu wa buena ewu, tudi tuela meji ne udi mutufuka bu mudiyi munufuka.

22 Ne pikalabi ne kudi diabulu ne ngena, mona kena ukutuma mômu bua kusomba ne muanetu wa baluma unuvua bashipa, uwudi usua kuamba ne udi muya

ku muaba wa buena ewu anyi? Kadi mona bintu ebi kabiena ne mushinga to.

23 Ndi Amolona, ne ndi kankanunuina ka Zolama, uvua batatuenu bapatuisha mu Yelushalema ku mbamba.

24 Ne mona mpindiewu, ndi Muena Lamana wa dikima; mona, mvita eyi ivua miedibua bua kusombuela bubi buakenze-labu Bena Lamana ne bua kupeta ne bua kukuba manema abu ku bukalinga; ne ngajikiji mukanda wanyi kudi Moloni.

SHAPITA 55

Moloni udi ubenga bua kushintulula bena lukanu—Bena Nefi badi balobesha balami ba Bena Lamana bua kuluabu bakuatshiki ba mâluwu, ne bena lukanu ba ku Bena Nefi badi balekeshibua—Tshimenga tshia Gidi tshidi tshinyengibua kakuyi dimatshisha dia mashi to. Pabuipi ne 63–62 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne pakapeta Moloni mukanda ewu wakafika tshiji tshipita, bualu uvua mumanya ne Amolona uvua ne dimanya dijima dia dîbila die-nda; eyowa, uvua mumanya ne Amolona uvua mumanya ne katshivua kipatshila kalulama kavua kamuenzeja bua kuela bantu ba Nefi mvita to.

2 Ne wakamba ne: Monayi, ntshiakushintulula bena lukanu ne Amolona to amu pa kumbusha yeya mulekela dijinga die-nda, bu mumvua muamba mu

mukanda wanyi; bualu ntshiaku-muanyishila ne ikala ne bukola bukuabu kupita budiye nabu to.

3 Monayi, ndi mumanya muaba udi Bena Lamana balama bantu banyi bavuabu bakuata bena lukanu; ne bualu Amolona wakabenga kunganyishila tshindi ndomba mu mukanda wanyi, monayi, nemmuenzela bilonde-shila ku miaku yanyi; eyowa, nenkeba lufu munkatshi muabu tô ne pâlombabu ditalala.

4 Ne mpindiewu biakalua ne pakamba Moloni mêyi â, wakenzeja makebulula munkatshi mua bantu benda, bua pamuapa badi mua kupeta kankanunuina ka Lamana munkatshi muabu.

5 Ne biakalua ne bakapeta umua, muena dîna ne Lamana; ne uvua umua wa basadidi ba mfumu uvua Amalikia mushipa.

6 Mpindiewu Moloni wakenzeja ne Lamana ne bungi bukesa bua bantu benda baya kudi balami bavua balama Bena Nefi.

7 Mpindiewu Bena Nefi bavua balama mu tshimenga tshia Gidi; bua nanku Moloni wakasangula Lamana ne wakenzeja ne bungi bukesa bua bantu buya nenda.

8 Ne pakavua dilolo Lamana wakaya kudi balami bavua balama Bena Nefi, ne monayi, bakamumona ulua ne bakamuelela mbila; kadi wakabambila ne: Kanutshinyi to; monayi, ndi Muena Lamana. Monayi, tudi banyema kudi Bena Nefi, ne badi balala; ne monayi, tudi bangata mvinyo wabu ne tudi biya nenda.

9 Mpindiewu pakumvua Bena Lamana mēyi â bakamuakidila ne disanka; ne bakamuambila ne: Tupeshayi amua mvinyo wenu, bua tunua; tudi ne disanka ne nudi balua nanku ne mvinyo bualu tudi batshioka.

10 Kadi Lamana wakabambila ne: Tulamayi ndambu wa mvinyo wetu tō ne patuaya kuluisha Bena Nefi mvita. Kadi ngakuilu ewu wakabapesha amu dijinga dikola dia kunua amua mvinyo;

11 Bualu, bakamba ne: Tudi batshioka, bua nanku lekela tuangata ndambu wa mvinyo, ne kunyima kua mutantshi netupeta mvinyo mu dipesha dietu, atukolesha bua kuya kuluisha Bena Nefi.

12 Ne Lamana wakabambila ne: Nudi mua kuenza bilondeshila ku dijinga dienu.

13 Ne biakalua ne bakanua mvinyo eyi bikola; ne ivua mishema mukana muabu, bua nanku, bakayinua bikola kupita; ne ivua mikola, bualu ivua milambibua mu bukola buayi.

14 Ne biakalua ne bakanua ne bakasanka, ne kunyima kua mutantshi bakakuatshika bonsu.

15 Ne mpindiewu pakamona Lamana ne bantu benda ne bavua bonsu bakuatshika, ne bavua bikala mu tulu tukola, bakapingana kudi Moloni ne bakamuambila bintu bionsu bivua bienzeka.

16 Ne mpindiewu ebi bivua bilondeshila ku dijinga dia Moloni. Ne Moloni uvua mulongolola bantu benda ne biluilu bia mvita; ne

wakaya ku tshimenga tshia Gidi, patshivua Bena Lamana mu tulu tukola ne bakuatshika, ne waki-manshila bena lukanu biamu bia mvita, mua ne bakapayibua bonsu ne biluilu;

17 Eyowa, mena kudi bantu bakaji babu, ne kudi bana babu bonsu bavua, bonsu bakumbana bua kuenzela tshiluilu tshia mvita, Moloni wakapaya bena lukanu bonsu ne biluilu; ne bakenza bintu bionsu ebi bikala bapuya bikola.

18 Kadi bu bobu babisha Bena Lamana, monayi bavua bakuatshika ne Bena Nefi bavua mua kubashipa.

19 Kadi monayi, edi kadivua dijinga dia Moloni to; kavua usankila mu dishipa dia bantu anyi mu dimatshisha dia mashi to, kadi uvua usankila mu dipandisha dia bantu benda ku dinyanguka; ne bua kipatshila aka, bua kalu kupanga bululama to, wakabenga kudiela kudi Bena Lamana ne kubashipa pavuabu bakuatshika.

20 Kadi wakapeta dijinga die-nda; bualu wakapaya bena lukanu ba ku Bena Nefi bavua munda mua bimanu bia tshimenga ne biluilu, ne wakabapesha bukola bua kuangata bitupa bia tshimenga bivua munda mua bimanu abi.

21 Ne pashisha wakenzeja bantu bavua nenda bua kubashila muaba kakesa, ne bua kunyungulula misumba ya basalayi ya Bena Lamana.

22 Mpindiewu monayi ebi bivua biakenzeka munda nkulu, bua ne pakabika Bena Lamana mu dinda bakamona ne bavua banyungulula kudi Bena Nefi pambelu, ne bena lukanu bavuabu bakuata bavua bambula biluilu munda.

23 Ne nanku bakamona ne Bena Nefi bavua ne bukola kudibu; ne mu malu â bakamona ne kabivua bikengedibua ne baluangana ne Bena Nefi to; bua nanku tupita tuabu tunena tuakabalomba biluilu biabu bia mvita, ne bakalua nabi ne bakabimansha ku makasa a Bena Nefi, babasengelela bua lusa.

24 Mpindiewu monayi, edi divua dijinga dia Moloni. Wakabakuata bena lukanu ba mvita, ne wakangata tshimenga, ne wakalesha bena lukanu bonsu bavua bikala Bena Nefi; ne bakadisangisha ku musumba wa basalayi wa Moloni, ne bakatua dila musumba wenda wa basalayi makanda a bungu.

25 Ne biakalua ne wakenzeja Bena Lamana, bavuaye mukuata bu bena lukanu, ne batuadija kukuata mudimu bua kukolesha miaba mikolesha ku mpenga yonsu ya tshimenga tshia Gidi.

26 Ne biakalua ne pakakoleshaye tshimenga tshia Gidi, bilondeshila ku dijinga dienda, wakenzeja ne baya ne bena lukanu benda ku tshimenga tshia Buvula; ne wakalama kabidi tshimenga atshi ne musumba wa basalayi mukola menamena.

27 Ne biakalua ne, nansha bua malongolola masokoka onsu a Bena Lamana, bakalama ne bakakuba bena lukanu bonsu bavuabu bakuata, ne bakalama buloba bonsu ne bukola bivuabu bangatulula.

28 Ne biakalua ne Bena Nefi bakabanga kutshimuna kabidi, ne kuangatulula manema abu ne diakalengela diabu.

29 Misangu ya bungu Bena Lamana bakidikija bua kubanyungulula butuku, kadi mu midikija abu â, bakajimija bena lukanu ba bungu.

30 Ne misangu ya bungu bakidikija bua kupesha Bena Nefi mvinyo wabu, bua babashipa ne mulungu anyi ku dikuatshika.

31 Kadi monayi, Bena Nefi kabavua ne lujoku bua kuvuluka Mukalenga Nzambi wabu to mu diba edi dia lutatu luabu. Kabavua mua kubakuata ku mateyi abu to; eyowa, bakabenga kuangata mvinyo wabu, amu pa kumbusha banji kupesha kudi ndambu wa bena lukanu ba ku bena Lamana.

32 Ne bavua nanku badimuka bua ne mulungu kawedibu munkatshi muabu to; bualu bu mvinyo wabu uvua bua kulunga Muena Lamana uvua bua kulunga kabidi Muena Nefi; ne ki muakatêtabu mâluvu abu makola nanku.

33 Ne mpindiewu biakalua ne bivua bikengedibua bua Moloni adilongolola bua kubunda tshimenga tshia Moliantona; bualu

monayi, Bena Lamana bavua, ku midimu yabu, bakolesha tshime-nga tshia Moliantona tō ne pakaluatshi muaba mukolesha menamena.

34 Ne bavua batungunuka kulua ne bisumbu bia basalayi bipia-bipia mu tshimenga etshi, ne kabidi difila dipia-dipia dia biakudia.

35 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi abidi ne tshia tshitema tshia dikōkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

SHAPITA 56

Helamana udi utumina Moloni mukanda, umubadila ngikadilu wa mvita yabu ne Bena Lamana mikala—Antipu ne Helamana badi batshimuna Bena Lamana bikola—Binunu bibidi bia bana ba baluma ba bitenda ba Helamana badi baluangana ne bukola bua tshishima, ne kabena bashipa nansha umua wabu to. Kanungu ka kumpala, pabuipi ne 62 k.d.K.; ne tunungu 2–19, pabuipi ne 66 k.d.K.; ne tunungu 20–57, pabuipi ne 65–64 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kuntuadijilu kua tshidimu tshia makumi asatu tshia dikōkesha dia balumbuluishi, mu dituku dibidi dia ngondu wa kumpala, Moloni wakapeta mukanda wa Helamana, ulonda malu a bantu mu tshitupa tshia bulaba atshi.

2 Ne eyi ki miaku yakafundaye, wamba ne: Moloni, muanetu munanga bikola kupita wa mu

Mukalenga ne wa mu mpaji yetu ya ku mvita yetu; mona, muanetu munanga, ndi ne kakesa ka kuambila bitangila mvita yetu mu tshitupa tshia bulaba etshi.

3 Mona, binunu bibidi bia bana ba baluma ba bantu bavua Amona mupatuisha ku bulaba bua Nefi abu—mpindiewu udi mumanya aba tudi tunkanuina tua Lamana, uvua muikala muana wa kumpala wa baluma wa tatueta Lehi;

4 Ntshiena ne dijinga dia kuambuluila bidi bitangila ngikadilu yabu anyi dipanga ditabuija diabu to, bualu udi mumanya bitangila bintu bionsu ebi—

5 Bua nanku buanyi mema mema bidi bikumbana ne nkua mbila ne binunu bibidi bia bansongaluma aba bavua bangata biluilu biabu bia mvita, ne bavua basua ne ngikala mulombodi wabu; ne tudi balua kusungidila ditunga dietu.

6 Ne mpindiewu udi kabidi mumanya bitangila tshipungidi tshiakenza batatuabu, ne bakabenga kuambula biluilu biabu bia mvita bua kuluisha bana babu bua kumatshisha mashi abu.

7 Kadi mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo, pakamonabu ntatu yetu ne mpaji yetu buabu, bavua pabuipi ne kushipa tshipungidi tshivuabu bapunga ne kuambula biluilu biabu bia mvita bua kutusungidila.

8 Kadi ntshivua mulekela ne bashipa tshipungidi etshi tshivuabu benza to, bualu ngakatshinka ne

Nzambi neatukolesha, mu mu-shindu wa ne katukengi kabidi to bua dikumbaja dia mutshipu uvuabu bela.

9 Kadi mona, kudi tshintu tshimua kutudi mua kupetela disanka dinena. Bualu mona, mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo, mema, Helamana, ngakaya kumutu kua bansongaluma binunu bibidi aba batangila ku tshimenga tshia Yuda, bua kuambuluisha Antipu, uwuvua musungula bu mulombodi ku mutu kua bantu ba mu tshitupa tshia bulaba atshi.

10 Ne ngakasangisha kudi bana banyi ba baluma binunu bibidi, (bualu badi bakumbana bua kubabikila ne bana banyi ba baluma) ku musumba wa basalayi wa Antipu, makanda akasanka nawu Antipu menamena; bualu mona, Bena Lamana bavua bakepesha musumba wenda wa basalayi bualu musumba wenda wa basalayi uvua mushipa bungu bunena bua bantu betu, bualu butudi ne bua kukudila.

11 Nansha nanku, tudi mua kudisamba ku bualu ebu, ne badi bafua bua bualu bua ditunga diabu ne bua Nzambi wabu, eyowa, ne badi basangala.

12 Ne Bena Lamana pabu bavua bakuata bena lukanu ba bungu, bonsu buabu badi bikala tupita tunena, bualu kabavua bepelesha moyo wa muntu mukuabu to. Ne tudi tutshinka ne badi diba edi mu bulaba bua Nefi; bidi nanku pikalabu kabayi babashipa to.

13 Ne mpindiewu ebi ki bime-nga bidi Bena Lamana bangata ku dimatshisha dia mashi a bantu betu ba bungu ba bukutu:

14 Bulaba bua Manti, anyi tshimenga tshia Manti, ne tshimenga tshia Zêzeloma, ne tshimenga tshia Kumeni, ne tshimenga tshia Antipala.

15 Ne ebi ki bimenga biakangatabu pangakafika ku tshimenga tshia Yuda; ne ngakasangana Antipu ne bantu benda bakuata mudimu ne bukola buabu bua kukolesha tshimenga.

16 Eyowa, ne bavua bapungila mu mubidi ne mu nyuma, bualu bavua baluangana ne bukutu munda munya ne bavua bakuata mudimu butuku bua kukuba bimenga biabu; ne bavua bafua ne ntatu mikola ya mushindu onsu.

17 Ne mpindiewu bavua bapangadika bua kutshimunabu mu muaba ewu anyi bua kufuabu; bua nanku udi mua kutshinka bimpa ne musumba mukesa ewu undi mulua nawu, eyowa, bana banyi ba baluma abu, bakabapesha ditekemena dinena ne disanka dia bungu.

18 Ne mpindiewu biakalua ne pakamona Bena Lamana ne Antipu uvua mupeta makanda mapita bungu bua musumba wenda wa basalayi, Amolona wakabenzeja ku bukola ku dîyi dienda ne kabalu kubunda tshimenga tshia Yuda, anyi kutubunda, bua kutuluisha to.

19 Ne nanku tuakasuibua kudi Mukalenga; bualu bu bobu balua

kutubunda patuvua bapanga ma-kanda nanku awu, bavua pa-muapa mua kubutula musumba wetu mukesa wa basalayi; kadi ki mua katukuba Mukalenga nanku.

20 Bavua bapeshibua mukenji kudi Amolona bua kukuba bime-nga bivuabu bangata. Ne ki mua-kajika tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo nanku. Ne ku ntuadijilu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshia mua-nda muteketa tuvua balongolola tshimenga tshietu ne tuetu bina bua kudisungidila.

21 Mpindiewu tuvua bajinga ne Bena Lamana balua kutubunda; bualu katuvua bajinga bua kuba-bundila munda mua miaba yabu mikolesha to.

22 Ne biakalua ne tuakalama batentekedi ku miaba yonsu, bua kutentekela dipitakana dia Bena Lamana, bua kabalu kutupita bu-tuku anyi munda munya bua ku-bundabu bimenga bietu bikuabu bivua ku node.

23 Bualu tuvua bamanya ne mu bimenga abi kabavua ne maka-nda makumbana bua kutuilan-gana nabu to; bua nanku tuvua bajinga ne tubaponela kunyima kuabu, bobu bapita pabuipi netu, ne nanku kubakuatshila panyima mu diba dimua divuabu batui-langana nabu kumpala. Tuaka-tshinka ne tuvua mua kubatamba bukola; kadi, mona, tuakateketa maboku bua dijinga dietu edi.

24 Kabakakima kupita pabuipi netu ne musumba wabu mujima

wa basalayi to, kabakakima ku-pita ne tshitupa tshiwu to, bua kabalu kuikala kabayi ne maka-nda kâyi makumbana to, ne ba-dishinda.

25 Anyi kabakakima kupueka bua kuluisha tshimenga tshia Za-lahemela to; anyi kabakakima ku-sabuka mpokolo wa musulu wa Sidona, bua kuya ku tshimenga tshia Nefiha to.

26 Ne nanku, ne bisumbu biabu bia basalayi, bavua bikala bapa-ngadika bua kukuba bimenga bi-vuabu bangata.

27 Ne mpindiewu biakalua ne mu ngondu muibidi wa tshidimu etshi, kuvua biakudia bia bungi biakatuluilabu nabi bifuma kudi batatuenda ba bana banyi ba ba-luma binunu bibidi abu.

28 Ne kabidi kuvua bantu bi-nunu bibidi batutumina bafuma ku bulaba bua Zalahemela. Ne nanku tuvua badilongolola ne bantu binunu dikumi, ne biaku-dia buabu, ne bua bakaji babu ne bana babu kabidi.

29 Ne Bena Lamana, bualu ba-kamona nanku ne bisumbu bietu bia basalayi bivua bivulangana dituku dionsu, ne biakudia bi-vua bifika bua didikuatshisha dietu, bakabanga kumvua bôwa bikola, ne bakabanga kulopoka, bua ne pikalabi bua kukumbana bakandika ditufikila dia biakudia bietu ne dia makanda etu.

30 Mpindiewu patuakamona ne Bena Lamana bakabanga ku-sumpakana mushindu ewu, kuenza bulongolodi buvua bua

kubakuata; bua nanku Antipu wakafila dîyi bua nya ne bana banyi baluma ba bateketa ku tshimenga tshituvua natshi mutumba, bikala bu ne tuvua tuya ne biakudia ku tshimenga tshituvua natshi mutumba.

31 Ne tuvua ne tshia kuyila pabuipi ne ku tshimenga tshia Antipala, bikala bu ne tuvua tuya ku tshimenga tshia tshivua tshilonda, ku mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

32 Ne biakalua ne tuakaya, bikala bu ne biakudia bietu, bua kuya ku tshimenga atshi.

33 Ne biakalua ne Antipu wakaya ne tshitupa tshia musumba wenda wa basalayi, ne wakashiya tshishadi tshiwu bua kukuba tshimenga. Kadi kakaya to tôte ne pangakaya ne musumba wanyi mukesa wa basalayi, ne pangakalua pabuipi ne ku tshimenga tshia Antipala.

34 Ne mpindiewu, musumba mutamba makanda wa basalayi wa Bena Lamana uvua musombela mu tshimenga tshia Antipala; eyowa, wa bungi kupita.

35 Ne biakalua ne pakabamanyishabu kudi batentekedi babu, bakalua ne musumba wabu wa basalayi ne bakalua kutubunda.

36 Ne biakalua ne tuakanyema kumpala kuabu, batangila ku node. Ne nanku tuakapambuisha musumba wa basalayi wa Bena Lamana uvua mupita bukola;

37 Eyowa, mena bua mutantshimula, mu mushindu wa pakamonabu musumba wa basalayi wa

Antipu ubalondakaja, ne bukutu buabu, kabakakudimuka ku dia baluma anyi ku dia bakaji to, kadi bakatungunuka ne luendu luabu mu njila mululama bua kutukuatabu; ne, bu mutudi tutshinka, divua dijinga diabu bua kutushipabu kumpala kua Antipu kubakuata, ne nanku bua bantu betu kababanyunguludi to.

38 Ne mpindiewu Antipu, pakamonaye njiwu yetu, wakakolesha luendu lua musumba wenda wa basalayi. Kadi mona, bivua butuku; bua nanku kabakatu kuata to, nansha Antipu kakabakuata to; bua nanku tuakatudila bua butuku.

39 Ne biakalua ne, mu dinda kumpala kua patshiatshia, mona, Bena Lamana bavua batulondakaja. Mpindiewu katuvua ne makanda makumbana bua kukokangana nabu to; eyowa, ntshivua mulekela ne bana banyi ba baluma bateketa bapona mu bianza biabu to; bua nanku tuakatungunuka ne luendu luetu, ne tuakâsa luendu luetu batangila mu tshipela.

40 Mpindiewu kabakakima kudimuka ku dia baluma anyi ku dia bakaji to bua kabalu kubanyunguluka; anyi ntshiakukudimuka ku dia baluma anyi ku dia bakaji to, bua kabalu kunkuata, ne katuvua mua kubakandamena to, kadi bavua bua kutushipa, ne bavua bua kunyema; ne nanku tuakanyema dituku dijima mu tshipela, mena tôte ne pakilabu.

41 Ne biakalua kabidi ne,

pakalua bukenka bua mu dinda tuakamona Bena Lamana bakadi pabuipi netu, ne tuakanyema kumpala kuabu.

42 Kadi biakalua ne kabakatu-londakaja kula to kumpala kua kuimanabu; ne bivua mu dinda dia dituku disatu dia ngondu wa muanda muteketa.

43 Ne mpindiewu, katuvua bamanya to ne bavua babakuata kudi Antipu, kadi ngakambila bantu banyi ne: Monayi, katuena bamanya to ne badi bimana ne kipatshila ka ne tuya kubabunda, bua batukuata mu diteyi diabu;

44 Bua nanku nudi nuamba tshinyi, bana banyi ba baluma, nenuya kubaluisa mvita anyi?

45 Ne mpindiewu ndi nkua mbila ne, muanetu munanga wa baluma Moloni, ne ntshivua muanji kumona dikima dinena nanku to, tô, nansha munkatshi mua Bena Nefi bonsu.

46 Bualu bu mumvua mbabikila diba dionsu ne bana banyi ba baluma (bualu bavua bonsu bansonga) mena bia momumua bakangambila ne: Tatu, mona Nzambi wetu udi netu, ne kakulekela ne tudishinda to; bua nanku lekela tuya; katuakushipa bana betu to biatulekelabu talala; bua nanku lekela tuya, bua kabalu kutamba musumba wa basalayi wa Antipu bukola.

47 Mpindiewu kabavua banji kuluangana nansha, kadi kabavua batshina lufu to; ne bavua bela meji bikola ku budishikaminyi bua batatuabu kupita

mioyo yabu; eyowa, bavua babalongesha kudi bamamuabu ne, pikalabu kabayi bela mpata to, Nzambi neabapatuisha.

48 Ne bakangambulula mêyi a bamamuabu, bamba ne: Katuena tuela mpata to ne bamamuetu bavua bamanya nanku.

49 Ne biakalua ne ngakapingana ne binunu bianyi bibidi bua kubunda Bena Lamana bavua batulondakaja aba. Ne mpindiewu mona, misumba ya basalayi ya Antipu ivua mibakuata, ne mvita ivua itshinyisha ivua mituadija.

50 Musumba wa basalayi wa Antipu uvua mutshioka, bua luendu luabu lula mu mutantshi mukesa wa diba, uvua pabuipi ne kupona mu bianza bia Bena Lamana; ne bu ntshivua mupingana ne binunu bianyi bibidi to, Bena Lamana bavua bua kupeta kipatshila kabu.

51 Bualu Antipu uvua mufua ku muela wa mvita, ne balombodi benda ba bungu, bua ditshioka diabu, divua dienzeka bua lukasa lua luendu luabu—bua nanku bantu ba Antipu, bualu bavua babuelakana mu meji bua dipona dia balombodi babu, bakabanga kupingana panyima kumpala kua Bena Lamana.

52 Ne biakalua ne Bena Lamana bakapeta dikima, ne bakabanga kubalondakaja; ne nanku Bena Lamana bavua babalondakaja ne bukola bua bungu pakabaluila Helamana panyima pabu ne binunu bienda bibidi,

ne wakabanga kubashipa mena-
mena, mu mushindu wa ne mu-
sumba mujima wa basalayi wa
Bena Lamana wakimana ne wa-
kakudimukila Helamana.

53 Mpindiewu pakamona bantu
ba Antipu ne Bena Lamana ba-
vua bakudimuka panyima, ba-
kasangisha bantu babu pamua ne
bakabundila kabidi Bena Lamana
panyima pabu.

54 Ne mpindiewu biakalua
ne tuetu, bantu ba Nefi, bantu
ba Antipu, ne mema ne binunu
bianyi bibidi, tuakanyungulula
Bena Lamana, ne tuakabashipa;
eyowa, bua ne tuakabenzeja bua
kufilabu biluilu biabu bia mvita
ne kudifilabu kabidi bu bena lu-
kanu ba mvita.

55 Ne mpindiewu biakalua ne
pakadifilabu kutudi, mona, nga-
kabala bavua baluangana nanyi
abu, bualu mvua ntshina ne ka-
kuikadi ba bungi babu bafua.

56 Kadi mona, disanka dianyi
divua dinena, bualu muntu wabu
nansha umua kavua mupona pa-
nshi to; eyowa, ne bavua balua-
ngana bu mudi ne makanda adi
afuma kudi Nzambi; eyowa, ka-
kuvua bantu bamanyika bakalua-
ngana ne makanda a tshishima
nanku to; ne bakadiela kudi
Bena Lamana ne bukola bupita,
mu mushindu wa bakabumvuija
bôwa bikola; ne bua bualu ebu
Bena Lamana bakadifila bu bena
lukanu ba mvita.

57 Ne bu mutuvua katuyi ne
muaba bua bena lukanu betu ba
mvita to, mua tuetu kubalama

kula ne misumba ya basalayi ya
Bena Lamana, bua nanku tuaka-
batuma ku bulaba bua Zalahe-
mela, pamua ne tshitupa tshia
bantu ba Antipu bavuabu kabayi
bashipa to; ne ngakangata bavua
bashala ne ngakabasangisha bite-
nda bianyi bia Bena Amona, ne
tuakâsa luendu luetu tupingana
ku tshimenga tshia Yudaya.

SHAPITA 57

*Helamana udi ulonda diangata dia
Antipala ne dilekela ne kunyima di-
luangena dia Kumeni—Bitenda bie-
nda bia Bena Amona bidi biluangana
ne bikola; bonsu badi batapika, kadi
nansha umua kena mushibeyibua
to—Gidi udi ufila lumu lua dishi-
beyangana ne dinyema dia bena lu-
kanu ba Bena Lamana. Pabuipi ne
63 k.d.K.*

NE mpindiewu biakalua ne nga-
kapeta mukanda wa Amolona,
mfumu, ulonda ne pangafila
bena lukanu ba mvita batuvua
bakuata neafila tshimenga tshia
Antipala kutudi.

2 Kadi ngakatuma mukanda
kudi mfumu, ne tuvua bamanya
bushuwa ne bisumbu bietu bia
basalayi bivua bikumbana bua
kuangata tshimenga tshia Anti-
pala ku bukola buetu; ne mu
difila bena lukanu bua kupeta
tshimenga atshi, netudimona ka-
tuyi ne lungenyi to, ne katuaku-
fila bena lukanu betu to, amu mu
dishintulula.

3 Ne Amolona wakabenga mu-
kanda wanyi, bualu wakabenga

kushintulula bena lukanu; bua nanku tuakabanga kudilongolola bua kuya kubunda tshimenga tshia Antipala.

4 Kadi bantu ba mu Antipala bakashiya tshimenga, ne bakanyema ku bimenga biabu bikuabu, bivuabu bangata, bua kubikolesha; ne nanku tshimenga tshia Antipala tshiakapona mu bianza bietu.

5 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muana mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi nanku.

6 Ne biakalua ne ku ntudijilu wa tshidimu tshia makumi abidi ne tshia tshitema, tuakapeta biakudia, ne kabidi dikumbaja dia basalayi bakuabu ku musumba wetu wa basalayi, bafumina ku bulaba bua Zalahemela, ne ku bulaba bua ku mpenga yabu yonsu, bafika tô ne ku bungi bua binunu bisambombo, pa kumbusha bana ba baluma makumi asambo-mbo ba Bena Amona, bavua balua kudisangisha kudi bana babu, bavua bikala tshisumbu tshianyi tshikesa tshia binunu bibidi. Ne mpindiewu mona, tuvua ne makanda, eyowa, ne bakatuluilu kabidi biakudia bia bungi.

7 Ne biakalua ne dijinga dietu divua dia kuela musumba wa basalayi uvuabu bateka bua kukuba tshimenga tshia Kumeni mvita.

8 Ne mpindiewu mona, nenkuleja ne katataka tuakakumbaja dijinga dietu; eyowa, ne masalayi etu a makanda, anyi ne tshitupa tshia masalayi etu a makanda,

tuakanyungulula, butuku, tshimenga tshia Kumeni, kakesa kumpala kua bobu kupeta biakudia.

9 Ne biakalua ne tuakatudila ku mpenga yonsu ya tshimenga bua matuku a bungi; kadi tuvua tulala ne miela yetu ya mvita, ne tuvua bateka balami, bua Bena Lamana kabalu kutubunda butuku ne kutushipa, muakidikijabu misangu ya bungi; kadi misangu yonsu yakidikijabu nanku tuakitshikija mashi abu.

10 Kunyima kua mutantshi biakudia biabu biakafika, ne bavua pabuipi ne kubuela mu tshimenga butuku. Ne pamutu pa tuetu kuikala Bena Lamana, tuvua bikala Bena Nefi; bua nanku, tuakabakuata ne biakudia biabu.

11 Ne nansha mutuvua bakosa dikuatshisha dia Bena Lamana ku mushindu ewu, batshivua amu bapangadika bua kukuba tshimenga; bua nanku biakake- ngedibua ne tuangata biakudia abi ne tubituma ku Yuda, ne tutuma bena lukanu batuvua bakuata ku bulaba bua Zalahemela.

12 Ne matuku a bungi ka akapita to kumpala kua Bena Lamana kubangabu kujimija ditekemena dia kupeta diambuluisha; bua nanku bakafila tshimenga mu bianza bietu; ne tuakakumbaja dijinga dietu dia kupeta tshimenga tshia Kumeni.

13 Kadi biakalua ne bena lukanu betu bavua bapita bungi ne, nansha movua bungi buetu buikala bunena, tuvua ne tshia kuenzela tshisumbu tshietu tshia

basalayi tshionsu bua kubalama, anyi bua kubashipa.

14 Bualu mona, bavua balua mu bisumbu binena, ne bavua balua ngana ne mabua, ne ne bibonga, anyi ne tshintu tshionsu tshivuabu bua kutua bianza biabu, mua ne tuakashipa kupita binunu bibidi kunyima kua bobu badifila bu bena lukanu ba mvita.

15 Bua nanku bivua bikenge dibua ne tufikisha ku ndekelu mioyo yabu, anyi tubalama, ne muela wa mvita ku tshianza, tô ne ku bulaba bua Zalahemela; ne kabidi biakudia bietu bivua bikumbana amu bua bantu betu nkayabu, nansha bua bituvua banyenga kudi Bena Lamana.

16 Ne mpindiewu, mu malu makola awu, biakalua bualu bupita bukola bua kupangadika tshituvua bua kuenza ne bena lukanu ba mvita aba; nansha nanku, tuakapangadika bua kubapuekeshisha ku bulaba bua Zalahemela; bua nanku tuakasangula tshitupa tshia ku bantu betu ne tuakabapesha bujitu bua bena lukanu betu bua kupueka nabu ku bulaba bua Zalahemela.

17 Kadi biakalua ne pakatshiabu bakapingana. Ne mpindiewu mona, katuakabebeja bitangila bena lukanu to; bualu mona, Bena Lamana bavua balua kutubunda, ne bavua bapingana diba diakana bua kutupandishabu ku dipona mu bianza bia Bena Lamana. Bualu mona, Amolona uvua mubatamina ndambu wa biakudia bikuabu ne kabidi

musumba wa basalayi ba bungi bua didikuatshisha diabu.

18 Ne biakalua ne bantu ba tuakatuma ne bena lukanu abu bakafika diba diakana bua kubimanyikija, pakavuabu pabuipi ne kututamba bukola.

19 Kadi mona, tshisumbu tshianyi tshikesa tshia bantu binunu bibidi ne makumi asambombo tshiakaluangana katshiyi nansha tshitangila njiwu to; eyowa, bavua bakamakana kumpala kua Bena Lamana, ne bakapesha lufu kudi bonsu bavua babaluisha.

20 Ne pavua tshishadi tshia musumba wetu wa basalayi tshikala pabuipi ne kupingana kunyima kumpala kua Bena Lamana, mona, bantu binunu bibidi ne makumi asambombo abu bavua bakamakana ne kabayi bantshina to.

21 Eyowa, ne bakatumikila ne bakatangila bua kuenza muaku onsu wa dîyi bu muvuawu; eyowa, ne mena biakabenzekela bilondeshila ku ditabuija diabu; ne ngakavuluka mêyi akangambilabu ne bamamuabu bavua babalongesha.

22 Ne mpindiewu mona, tudi ne dibanza dinena kudi bana banyi ba baluma aba, ne kudi bantu bavua basungudibua bua kufila bena lukanu bua ditshimuna dinena edi; bualu bobu bakatamba Bena Lamana; bua nanku bakabalukija ku tshimenga tshia Manti.

23 Ne tuakalama tshimenga tshietu tshia Kumeni, ne katuakashipibua bonsu ku muela wa

mvita to; nansha nanku, tuvua bapeta dijimija dinena dia bantu.

24 Ne biakalua ne kunyima kua Bena Lamana banyema, ngakafila dîyi katataka ne bumbusha bantu banyi bavua batapika mputa munkatshi mua bafua, ne ngakenzeja ne bôndopa mputa yabu.

25 Ne biakalua ne kuvua bantu nkama ibidi, ba ku bantu banyi binunu bibidi ne makumi asambo, bavua bakuluka bajimija meji bua dijimija dia mashi; nansha nanku, bilondeshila ku buimpa bua Nzambi, kakuvua anyima nansha umua wabu kawakafua to, ne tuakakema bikola, ne musumba wetu wa basalayi mujima kabidi wakasanka; eyowa, kakuakadi kabidi muntu umua munkatshi muabu wakadi kayi mupeta mputa ya bungi to.

26 Ne mpindiewu, dibakuba diabu divua dikemesha kudi musumba wetu wa basalayi mujima, eyowa, kuepeleshibua kuabu musangu uvua bana betu tshinunu bashipibua. Ne tudi tubuelela ne bujalama kudi bukola bua tshishima bua Nzambi, bualu bua ditabuija diabu dipita mu bivuabu balongeshibua bua kuitabuija—ne kuvua Nzambi muakana, ne ewu yonsu uvua kayi wela mpata to, uvua ukubibua kudi bukola buenda bua tshishima.

27 Mpindiewu edi divua ditabuija dia aba bamvua ngamba; badi bikala bansonga, ne meji abu adi makamakana, ne badi bateka

diba dionsu ditekemena diabu kudi Nzambi.

28 Ne mpindiewu biakalua ne kunyima kua tuetu bôndopa nanku bantu betu bavuabu batapa mputa, ne bajika bafua betu ne bafua ba Bena Lamana kabidi, bavua bikala ba bungi, mona, tua-kebeja Gidi bivua bitangila bena lukanu bavuabu babangisha bua kupueka nabu ku bulaba bua Zalahemela.

29 Mpindiewu Gidi uvua mui-kala kapita kanena ku mutu kua tshisumbu tshivuabu bateka bua kubalama tô ne ku bulaba.

30 Ne mpindiewu, eyi ki mêyi akangambila Gidi ne: Mona, tuakatuadija kupueka ku bulaba bua Zalahemela ne bena lukanu betu. Ne biakalua tuakasambakena ne batentekedi ba misumba yetu ya basalayi, bavuabu batuma bua kutentekela tshitudilu tshia Bena Lamana.

31 Ne bakatuelela mbila, bamba ne—Monayi, misumba ya basalayi ya Bena Lamana idi ilua mitangila ku tshimenga tshia Kumeni; ne monayi, nebadiela kudibu, eyowa, ne nebabutula bantu betu.

32 Ne biakalua ne bena lukanu betu batuvua nabu bakumvua mbila yabu, yakabapesha dikima; ne bakatutombokela.

33 Ne biakalua ne bua bualu bua buntomboji buabu, tuakenzeja ne tubatapa ne miela yetu ya mvita. Ne biakalua ne bakadiela ku miela yetu ya mvita mu tshisumbu tshimua, muakashipibua

bungi bunena buabu; ne bavua bashala bakabafuka ne bakatunyema.

34 Ne monayi, pakanyemabu ne patuvua katuyi mua kubakuata to, tuakâsa luendu luetu ne lukasa batangila ku tshimenga tshia Kumeni; ne monayi, tuakafika pa diba bua kuambuluisha bana betu bua kukuba tshimenga.

35 Ne monayi, tudi kabidi bapatuishibua mu bianza bia bena lukuna betu. Ne dîna dia Nzambi wetu ndibeneshibua; bualu monayi, yeya ki udi mutupatuisha; eyowa, udi muenza tshintu tshinena etshi bualu buetu.

36 Mpindiewu biakalua ne mema, Helamana, pangakumvua mêyi a Gidi â, ngakuwla ntenta ne disanka dipita bua buimpa bua Nzambi bua ditukuba, bua katufu bonsu to; eyowa, ne ndi ne ditekemena ne anyima ya Bena Nefi bavua Bena Lamana bashipa idi mibuela mu dikisha dia Nzambi wabu.

SHAPITA 58

Helamana, Gidi ne Teomenele badi banyenga tshimenga tshia Manti ku bulongolodi—Bena Lamana badi bum-buka—Nzambi udi ukuba bana ba baluma ba bantu ba Amona padibu bakankamana bua kusungidila budishikaminyi buabu ne ditabuija diabu. Pabuipe ne 63–62 k.d.K.

NE mona, mpindiewu biakalua ne kipatshila ketu kavua kalonda kavua ka kuangata tshimenga

tshia Manti; kadi mona, kakuvua mushindu nansha umua utuvua mua kubapatuisha mu tshimenga ne bisumbu bietu bikesa to. Bualu mona, bakavuluka bituvua benza tô ne mpindiewu; bua nanku katuvua mua kubalobesha bua kubapatuisha ku miaba yabu mikolesha to.

2 Ne bavua ba bungi bikola kupita musumba wetu wa basalayi katuakakima kuya ne kubabundila mu miaba yabu mikolesha to.

3 Eyowa, ne biakakengedibua ne tuenzela bantu betu bua kukuba bitupa bia bulaba bituvua bangatulula kutuvua malaba etu; bua nanku biakakengedibua ne tuindila, bua tupeta makanda makuabu avua afumina ku bulaba bua Zalahemela ne biakudia bikuabu.

4 Ne biakalua ne nanku ngakatumu bantu kudi ngovenwa wa mu bulaba, bua kumumanyisha bivua bitangila malu a bantu betu. Ne biakalua ne tuakindila bua kupeta biakudia ne makanda bua kufumina ku bulaba bua Zalahemela.

5 Kadi mona, ebi bivua bitu-pesha tshipeta tshimpa tshikesa; bualu Bena Lamana bavua bapeta pabu makanda a bungi ku dituku ne ku dituku, ne biakudia bia bungi kabidi; ne ki muvua malu etu mu tshikondu tshia diba etshi nanku.

6 Ne Bena Lamana bavua balopoka ku tshikondu ne tshikondu bua kutubunda, ne

bakapangadika bulongolodi bua batubutula; nansha nanku katu-vua mua kuya kubaluisha to, bua miaba yabu ya kunyemena ne miaba yabu mikolesha.

7 Ne biakalua ne tuakindila mu malu makola â bua mutantshi wa ngondu ya bungi, mena tô ne patuvua pabuipi ne kufua bua dipanga dia biakudia.

8 Kadi biakalua ne tuakapeta biakudia, bivua bilamibua kudi musumba wa basalayi binunu bibidi bua diambuluisha dietu; ne edi didi diambuluisha dionsu ditua kapeta, bua kudiluangena ne kuluangena ditunga dietu ku dipona mu bianza bia bena lukuna betu, eyowa, bua kukokangana ne muena lukuna uvua bungi kabuyi kubala to.

9 Mpindiewu tshiena bualu tshia bundu buetu ebu, anyi tshiena bualu tshivuabu kabayi batutumina makanda mapita to, katuvua batshimanya to; bua nanku tuvua ne dibungama ne tuvua kabidi buwula ne bôwa, ne mu mushindu mukuabu bitungu bia Nzambi kabilu kulua pa bulaba buetu, bua ditonkoka dietu ne dibutuka dijima dietu.

10 Bua nanku tuakalomba kudi Nzambi ne anyima yetu mijima mu disambila, bua atukolesha ne atupatuisha mu bianza bia bena lukuna betu, eyowa, ne atupesha kabidi makanda bua tulama bimensa bietu, ne malaba etu, ne bintu bietu, bua dikuatshisha dia bantu betu.

11 Eyowa, ne biakalua ne

Mukalenga Nzambi wetu wakatukumbula ne dijadika ne neatupatuisha; eyowa, mua ne wakambila anyima yetu mēyi a ditalala, ne wakatupesha ditabuija dinena, ne wakatuenzeja ne tutekemena bua dipatuisha dietu kudiye.

12 Ne tuakapeta dikima bua tshisumbu tshikesa tshia basalayi tshituvua bapeta, ne tuvua bakankamana ne dipangadika dia kutshimuna bena lukuna betu, ne dia kukuba malaba etu, ne bintu bietu, ne bakaji betu, ne bana betu, ne tshiena bualu tshia bu-dishikaminyi buetu.

13 Ne tuakaya nanku ne bukola buetu bonsu bua kubunda Bena Lamana, bavua mu tshimenga tshia Manti; ne tuakâsa nenta yetu pabuipi ne ku luseka lua tshipela, tshivua pabuipi ne tshimenga.

14 Ne biakalua ne pakatshiabu, ne pakamona Bena Lamana ne tuvua ku mikalu pabuipi ne tshipela tshivua pabuipi ne tshimenga, ne bakatuma batentekedi ku mpena yetu yonsu bua bajandula bungi ne makanda bia musumba wetu wa basalayi.

15 Ne biakalua ne pakamonabu ne katuvua ne makanda to, bitangila bungi buetu, ne bualu bakatshina ne netubakosa njila uvuabu bapetela dikuatshisha diabu pa kumbusha bobu balua kutuluisha ne kutushipa, ne bakatshinka kabidi ne bavua mua kutubutula ne misumba yabu ya bungi kakuyi lutatu to, bua

nanku bakabanga nanku kudi-longolola bua kulua kutuluisha mvita.

16 Ne patuakamona ne bavua badilongolola bua kulua kutubunda, mona, ngakenzeja ne Gidi asokoma mu tshipela ne bungi bukesa bua bantu, ne kabidi Teomenele ne bungi bukesa bua bantu basokoma pabu mu tshipela.

17 Mpindiewu Gidi ne bantu benda bavua ku dia baluma ne bakuabu ku dia bakaji; ne pakadisokokabu nanku, mona, ngakashala, ne tshishadi tshia musumba wanyi wa basalayi, ku muaba wa momumua utuvua bâsa ntenta yetu kumpala bua tshikonde tshivua Bena Lamana bapatuka bua kuluangana.

18 Ne biakalua ne Bena Lamana bakapatuka ne musumba wabu wa basalayi ba bungi. Ne pakaluabu ne pavuabu pabuipe ne kudiela kutudi ne muela wa mvita, ngakenzeja ne bantu banyi, bavua nanyi abu, bapingana kunyima mu tshipela.

19 Ne biakalua ne Bena Lamana bakatulondakaja ne lukasa lukola, bualu bavua ne dijinga dikola dia kutukuata bua kutushipa; bua nanku bakatulonda mu tshipela; ne tuakapitshila pankatshi pa Gidi ne Teomenele, mua ne kabavua kubajandula kudi Bena Lamana to.

20 Ne biakalua ne pavua Bena Lamana bapita, anyi pavua musumba wa basalayi mupita, Gidi ne Teomenele bakapatuka ku miaba yabu ya musokoku, ne

bakakosa batentekedi ba Bena Lamana njila bua kabapinganyi ku tshimenga to.

21 Ne biakalua ne pakabakosabu njila, bakanyemena ku tshimenga ne bakadiela kudi balami bavuabu bashiya bua kulama tshimenga, mua ne bakabashipa ne bakangata tshimenga.

22 Mpindiewu biakenzeke nanku bualu Bena Lamana bakalekela ne musumba wabu wa basalayi mujima apambuishi-bua, pa kumbusha amu balami bakesa, mu tshipela.

23 Ne biakalua ne Gidi ne Teomenele bakangata ku mushinduewu miaba yabu mikolesha. Ne biakalua ne kunyima kua bama kuenda bikola mu tshipela, tuakangata njila wetu batangila ku bulaba bua Zalahemela.

24 Ne pakamona Bena Lamana ne bavua baya batangila ku bulaba bua Zalahemela, bakumvua bôwa menamena, ne kakulu kikalala dilongolola dilongolodibua bua kubalombola ku dibutuka; bua nanku bakabanga kupingana kunyima kabidi mu tshipela, eyowa, mena bapinganyina ku njila uvuabu baluila.

25 Ne mona, butuku buakila, ne bakâsa ntenta yabu, bualu tupita tunena tua Bena Lamana bavua batshinka ne Bena Nefi batshioka bua luendu luabu; ne bualu Bena Lamana bavua batshinka ne bavua banyemesha musumba wabu wa basalayi mujima, bua nanku kabakela meji bitangila tshimenga tshia Manti to.

26 Mpindiewu biakalua ne pakila butuku, ngakenzeja ne bantu banyi kabaladi to, kadi ne benda kumpala ku njila mukuabu batangila ku bulaba bua Manti.

27 Ne bua luendu luetu munda nkulu, mona, pakatshiabu tuvua bapita muaba uvua Bena Lamana bikala, mua ne tuakafika kumpala kuabu ku tshimenga tshia Manti.

28 Ne nanku biakalua ne, ku bu-longolodi buetu ebu tuakangata tshimenga tshia Manti kakuyi dimatshisha dia mashi to.

29 Ne biakalua ne pakafika misumba ya basalayi ya Bena Lamana pabuipi ne tshimenga, ne pakamonabu tuvua badilongolola bua kutuilangana nabu, bakakema menamena ne bôwa bukola bua kabakuata, mu mushindu wa ne bakanyemena mu tshipela.

30 Eyowa, ne biakalua ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana yakanyema tshitupa tshia bulaba tshionsu etshi. Kadi mona, bavua baya ne bakaji ne bana ba bungi pambelu pa bulaba.

31 Ne bimenga abi bivua Bena Lamana bangata, bionsu biabi bidi mu tshikonde tshia diba edi ku bukôkeshi buetu; ne batatueto ne bantu bakaji betu ne bana betu badi bapingana ku nzubu yabu, bonsu amu pa kumbusha bavuabu bakuata bena lukanu ne bavua Bena Lamana baya nabu abu.

32 Kadi mona, misumba yetu ya basalayi idi mikesa bua kukuba

bula ne bimenga bipita bungi ne malaba a bungi.

33 Kadi mona, tudi batekemena kudi Nzambi wetu uvua mutupesha butshimunyi mu malaba awu, mua ne tuakapeta bimenga abi ne malaba awu, avua mikala etu nkayetu.

34 Mpindiewu katuena bamanya tshiena bualu tshidi bantu badi mu bukalinga kabayi batupesha makanda makuabu to; anyi bantu bavua balua kutudi abu kabena bamanya bua tshinyi katuena bapeta makanda makuabu to.

35 Mona, katuena bamanya ne nudi bapangila, ne nudi bakoka bisumbu bia basalayi ku tshitupa tshia bulaba atshi; ne bidi nanku, katuena tujinga kunungana to.

36 Ne padibi kabiyi nanku to, mona, tudi tutshina ne kudi ditapulukungana munkatshi mua bantu badi mu bukalinga, bua ne kabena batutumina bantu ba bungi bua kutuambuluisha to; bualu tudi bamanya ne badi ba bungi kupita badibu batutumina.

37 Kadi mona, kabiena ne bualu to—tudi tutekemena ne Nzambi neatupatuisha, nansha bua buteketa bua misumba yetu ya basalayi, eyowa, ne neatupatuisha mu bianza bia bena lukuna betu.

38 Mona, etshi tshidimu tshia makumi abidi ne tshia tshitema, ku nshikidilu, ne tudi ne bukôkeshi ku malaba etu; ne Bena Lamana badi banyema ku bulaba bua Nefi.

39 Ne bana ba baluma ba bantu

ba Amona abu, bandi mutumbisha bikola abu, badi nanyi mu tshimenga tshia Manti; ne Mukalenga udi mubakuatshisha, eyowa, ne udi mubalama bua kabaponyi ku muela wa mvita to, mua ne muntu nansha muntu umua kena mushipibua to.

40 Kadi mona, badi batapika mputa ya bungi; nansha nanku badi bakankamana mu budishikaminyi abu buakabafikisha Nzambi badikadila; ne badi bavuluka Mukalenga Nzambi wabu ne bushuwa menamena ku dituku ne ku dituku; eyowa, badi batangila bua kulama mikandu yenda, ne mēyi enda, ne mikenji yenda diba dionsu; ne ditabuija diabu dia mambi bua bidi bitangila malu atshilualua didi dikola.

41 Ne mpindiewu, muanetu wa baluma munanga, Moloni, Mukalenga Nzambi wetu, uvua mutusungila ne uvua mutuenza badikadila, akulama diba dionsu kumpala kuenda; eyowa, ne atūtshisha bantu aba dikasa dimpa, mena bua nukumbana mua kupeta bukōkeshi ku bionsu bivua Bena Lamana batunyenga, bivua bikala bua dikuatshisha dietu. Ne mpindiewu, mona, ngajikiji mukanda wanyi. Ndi Helamana, muana wa baluma wa Alama.

SHAPITA 59

Moloni udi ulomba kudi Paholana bua kukolesha bisumbu bia basalayi

bia Helamana—Bena Lamana badi banyenga tshimenga tshia Nefiha—Moloni udi ufikila bantu badi mu bukalenga tshiji. Pabuipi ne 62 k.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu tshia dikōkeshia dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, kunyima kua Moloni mupeta ne mubala mukanda wa Helamana, wakasanka menamena bua diakalengela, eyowa, bua tshipeta tshimpa tshipita tshivua Helamana mupeta, ku diangata dia malaba avua majimina.

2 Eyowa, ne wakatshimanyisha kudi bantu benda bonsu, mu bulaba bonsu bua pa mpenga yonsu mu tshitupa tshivuaye atshi, bua basanka pabu.

3 Ne biakalua ne wakatuma mukanda katataka kudi Paholana, ujinga ne enzeja bantu bua badisangisha pamua bua kukolesha Helamana, anyi misumba ya basalayi ya Helamana, bua ne ikala mua kulama ne luteketa tshitupa tshia bulaba atshi tshivuaye mulubuluka mu dikema bua kuangata kabidi.

4 Ne biakalua ne pakatuma Moloni mukanda ewu ku bulaba bua Zalahemela, wakabanga kulongolola kabidi dilongolola bua angata tshishadi tshia malaba ne bimenga bivua Bena Lamana banyenga.

5 Ne biakalua ne pavua Moloni udilongolola nanku bua kuya kuluisha Bena Lamana, monayi,

Bena Lamana bakabunda bantu ba Nefiha, bavua badisangisha pamua bafumina ku tshimenga tshia Moloni, ne ku tshimenga tshia Lehi ne ku tshimenga tshia Moliantona.

6 Eyowa, mena aba bavua benzejibua ku bukola bua kunyema bulaba bua Manti, ne bulaba bua ku mpenga yabu yonsu, bavua balua ne bavua badisangisha kudi Bena Lamana mu tshitupa etshi tshia bulaba.

7 Ne nanku bualu bavua bikala ba bungi menamena, eyowa, ne bualu bavua bapeta makanda ku dituku ne ku dituku, ku dituma dia dîyi dia Amolona bakalua kubunda bantu ba Nefiha, ne bakabanga kubashipa ne dishibeya dikola menamena.

8 Ne misumba yabu ya basalayi ivua mipita bungi bua ne tshishadi tshia bantu ba Nefiha tshivua ne tshia kunyema kumpala kuayi; ne bakalua mena ne bakadisangisha kudi musumba wa basalayi wa Moloni.

9 Ne mpindiewu bualu uvua Moloni mutshinka ne nebatuma bantu ku tshimenga tshia Nefiha, bua kuambuluisha bantu bua kukuba tshimenga etshi, ne bualu uvua mumanya ne bivua biteketa bua kulama tshimenga bua katshiponyi mu bianza bia Bena Lamana bipita bua kutshiangatulula kudibu, wakatshinka ne nebakuba tshimenga etshi kakuyi mpaji to.

10 Bua nanku wakalama tshisumbu tshienda tshia basalayi

tshionsu bua kukuba miaba ivuaye muangatulula ayi.

11 Ne mpindiewu, pakamona Moloni ne tshimenga tshia Nefiha tshivua tshijimina uvua ne kanyinganyinga menamena, ne wakabanga kudiebeja, bua bubu bua bantu, ne kabakupona mu bianza bia bana babu to.

12 Mpindiewu bivua bia momumua bua tupita tuenda tunena tonsu. Tuvua patu tudiebeja ne tukema bua bubu bua bantu, ne ebi bua bua dibatshimuna dia Bena Lamana.

13 Ne biakalua ne Moloni wafikila bantu bavua mu bukalinga tshiji, bua dipanga diabu dia kutangila bidi batangila budishikaminyi bua ditunga diabu.

SHAPITA 60

Moloni udi udilakangana kudi Paholana bua dilengulula dia bantu badi mu bukalinga dia misumba ya basalayi—Mukalenga udi ulekelane bantu bakana bashipibua—Bena Nefi badi ne tshia kuenzela bukola buabu bonsu ne biabu biosu bua kudipatuisha kudi bena lukuna babu—Moloni udi ukana bua kuluangana ne bantu badi mu bukalinga pa kumbusha diambuluisha diodi difikila misumba yenda ya basalayi. Pabuipi ne 62 k.d.K.

NE biakalua ne wakafundila kabidi ngovena wa mu bulaba, uvua muikala Paholana, ne eyi ki miaku yakafundaye, wamba ne: Mona, ndi ntuma mukanda wanyu kudi Paholana, mu tshimenga

tshia Zalahemela, udi muikala mulumbuluishi munena ne ngo-vena wa mu bulaba, ne kabidi kudi bonsu bavuabu basungula kudi bantu aba bua kulombola ne kuludika malu a mvita eyi.

2 Bualu monayi, ndi ne kakesa ka kubambila ku njila wa dipishibua; bualu monayi, nudi bamanya nuenu bina nudi basungudibua bua kusangisha bantu pamua, ne kubapaya ne miela ya mvita, ne ne tuela tua mvita, ne ne mishindu yonsu ya biluilu bia mvita ya mushindu onsu, ne bua kubatuma bua kuluishisa Bena Lamana, mu bitupa bionsu mualuilabu mu bulaba buetu.

3 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne mema muina, ne bantu banyikabidi, ne Helamana ne bantu benda kabidi, tudi bafua ne makenga manena mena-mena; eyowa, mena nzala, nyota, ne dipungi, ne mishindu yonsu ya ntatu ya mushindu onsu.

4 Kadi monayi, bu tuetu katuyi bakenga ne bionsu ebi to, katua-kunungana anyi kudiwula to.

5 Kadi monayi, dishibeya divua dikala dikola munkatshi mua bantu betu; eyowa, binunu bidi biplina ku muela wa mvita, bavuabi mua kuikala mushindu mukuabu bu nuenu bapesha misumba yetu ya basalayi makanda ne diambuluisa bidi bikumbana. Eyowa, dilengulula dienu kutudi divua dikala dinena.

6 Ne mpindiewu monayi, tudi tujinga bua kumanya tshiena bualu tshia dilengulula dinena

menamena edi; eyowa, tudi tujinga bua kumanya tshiena bualu tshia ngikadilu wenu wa dipanga dia lumvuilu.

7 Nudi mua kuela meji kusomba mu nkuasa yenu ya bukalinga mu ngikadilu wa dilembelela dia dipanga dia lumvuilu, padi bena lukuna benu batangalaja mudimu wa lufu ku mpenga yenu yonsu anyi? Eyowa, padibu bashipa binunu bia bana bena—

8 Eyowa, mena bavua banutangidila bua bukubi, eyowa, bavua banuteka pa muaba unuvua mua kubambuluisa, eyowa, nuvua mua kubatumina misumba ya basalayi bua kubakolesha, ne nuvua mua kupandisha binunu bia biabu bua kabaponyi ku muela wa mvita to.

9 Kadi monayi, ebi ki mbionsu to—nuvua babapala biakudia bienu, mua ne ba bungi bavua baluangana ne bakajimija mashi abu tô ne ku lufu bua dijinga diabudina divuabu nadi bua diakalengela dia bantu aba; eyowa, ne bavua benza nanku pavuabu pabuipe ne kufua bua nzala, bua dilengulula dienu dinena menamena kudibu.

10 Ne mpindiewu, bana betu bananga—bualu nuvua ne bua kuikala bananga; eyowa, ne nuvua ne bua kudisonsola bikola ne dinanukila bua diakalengela ne budishikaminyi bua bantu aba; kadi monayi, nuvua babalengulula mua ne mashi a binunu bia bantu neapona pa mitu yenu bua disombuela; eyowa, bualu

Nzambi uvua mumanya bua mbila yabu yonsu ne makenga abu onsu—

11 Monayi, nuvua mua kutshinka ne nuvua mua kusomba mu nkuasa yenu ya bukalenga, ne bua buimpa bua Nzambi lupita kanuvua mua kuenza tshintu to ne neanupatuisha anyi? Monayi, panuikala nuvua nutshinka nanku nuvua nutshinka tshianana.

12 Nudi nutshinka ne, bualu bavu bashipa bana benu ba bungi bivua bua bubu buabu anyi? Ndi nnuambila ne, panuikala nuvua nutshinka nanku nuvua nutshinka tshianana; bualu ndi nnuambila ne, kudi ba bungi badi bapona ku muela wa mvita; ne monayi, mbua dipishibua dienu;

13 Bualu Mukalenga udi ulekelu bua bashipa bakana bua bululama buenda ne tshibawu tshienda bilua pa mutu pa bana bubu; bua nanku kanuena bua kutshinka ne bakana badi bajimina bualu badi bashipibua to; kadi monayi, badi babuela mu dikisha dia Mukalenga Nzambi wabu.

14 Ne mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne, ndi ntshina menamena ne bitungu bia Nzambi nebilua pa mutu pa bantu aba, bua bufuba buabu bupita, eyowa, mena bufuba bua bantu badi mu bukalenga buetu, ne bua dilengulula diabu dinena menamena kudi bana babu, eyowa, bavu bashipibua abu.

15 Bualu bu ne kabivua bua bubu buakabangila kumpala ku

mutu kuetu to, tuvua mua kukandamena bena lukuna betu bua ne kabavua mua kupeta nansha bumua kutudi to.

16 Eyowa, bu kabivua bua mvita yakapatuka munkatshimuetu nkayetu to; eyowa, bu kabivua bua bantu-ba-mfumu aba, bakenzeja dimatshisha dia mashi dia bungi munkatshimuetu nkayetu; eyowa, diba dituvua tukokangana munkatshimuetu nkayetu, bu tuetu basangisha makanda etu bu mutuvua benza tô ne mpindiewu; eyowa, bu kabivua bua dijinga dia bukola ne bukôkeshi bivua bantu-ba-mfumu abu nabi kutudi to; bu bikala badifila ku bualu bua budishikami nyi buetu, ne badisangisha netu, ne baya kuluisha bena lukuna betu, pamutu pa kuambula miela ya mvita bua kutuluisha, tshivua tshikala tshiena bualu tshia dimatshisha dia mashi mapita bungi munkatshimuetu nkayetu; eyowa, bu tuetu baya kubaluisha ne makanda a Mukalenga, tuvua bua kumuangalaja bena lukuna betu, bualu bivua bua kuenzeka, bilondeshila ku dikumbajibua dia dîyi dienda.

17 Kadi monayi, mpindiewu Bena Lamana badi balua kutubunda, badi bangata malaba etu, ne badi bashipa bantu betu ne muela wa mvita, eyowa, bantu bakaji betu ne bana betu, ne badi babakuata kabidi bakuatshibu, ne badi babakengesha mishindu yonsu ya ntatu, ne nanku bua bubu bukola bua badi bakeba bukola

ne bukôkeshi abu, eyowa, mena bantu-ba-mfumu abu.

18 Kadi bua tshinyi ndi ne bua kuakula bia bungi bitangila bualu ebu? Bualu katuena bamanya to nuenu bina ne nudi nukeba bukôkeshi. Katuena bamanya to, kadi nudi kabidi bua kuikala bapangidi ba ditunga dienu.

19 Anyi bivua ne nuvua batu-lengulula bualu nudi munkatshi mua ditunga dietu ne nudi banyunguluka ne bukubi, ki bua tshinyi kanuena nututumishila biakudia to, ne bantu kabidi to bua kukolesha misumba yetu ya basalayi anyi?

20 Nudi bapua moyo mikenji ya Mukalenga Nzambi wenu anyi? Eyowa, nudi bapua moyo bukua-tshibu bua batatueto anyi? Nudi bapua moyo misangu bungi kayi ituvua bapatuishibua mu bianza bia bena lukuna betu anyi?

21 Anyi nudi nutshinka ne Mukalenga ne neikala amu utupatusha, patudi basomba mu nkuasa yetu ya bukalenga ne patudi katuyi tuenzela bukola budi Mukalenga mutupesha to anyi?

22 Eyowa, nenusomba mu bufuba padibu banyunguludibua kudi binunu, eyowa, ne binunu makumi ne makumi, bidi bisomba pabi mu bufuba abi, padi binunu ne binunu ku mikalu ya bulaba bikala bapona ku muela wa mvita, eyowa, bikala bapibua mputa ne bamata mashi anyi?

23 Nudi nutshinka ne Nzambi neanutangila bu bapanga dipîla

panudi basomba kanuyi nunyungana to ne batangila bintu ebi ne mesu anyi? Monayi ndi nnuambila ne, To. Mpindiewu ndi musua ne nuvuluka ne Nzambi uvua muamba ne bantu nebatokeshamunda mua lupanza kumpala, ne pashisha nebatokeshapambidi pa lupanza kabidi.

24 Ne mpindiewu, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima balekela binuvua benza, ne bajuka ne babanga kuenza mudimu, ne batuma biakudia ne bantu kutudi, ne kudi Helamana kabidi, bua kukuatshishaye bitupa bia ditunga dietu bidiye muangatulula, ne bua tuangatulula tshishadi tshia malaba etu mu bitupa ebi, monayi ne bike-ingedibua ne katukokanganyi ne Bena Lamana kabidi to tō ne patuikala kumpala batokeshamunda mua lupanza luetu, eyowa, mena mutu menamena wa bukalenga buetu.

25 Ne pa kumbusha nuenu banganyishila tshindi mulomba mu mukanda wanyi, ne bapatuka patoka ne bandeja nyuma mulelela wa budishikaminyi, ne benza muenu monsu bua kukolesha ne kukankamija misumba yetu ya basalayi, ne babapesha biakudia bua didikuatshisha diabu, monayi nenshiya tshitupa tshia bantu-badishikaminyi banyi bua kukuba tshitupa tshia bulaba buetu etshi, ne nembashila makanda ne mabenesha a Nzambi, bua bukola bukuabu nansha bu-mua kabubenji tshintu to—

26 Ne ebi bua ditabuija diabu dipita, ne ditukija diabu mu mpaji yabu—

27 Ne nendua kunudi, ne pikalaku muntu munkatshi muenu udi muikala ne dijinga dia budishikaminyi, eyowa, pikalaku kushala nansha kantolantola wa budishikaminyi, monayi nensonsola tshimvundu munkatshi muenu tô ne pâbutuka badi ne dijinga dia kunyenga bukola ne bukôkeshi abu.

28 Eyowa, monayi ntshiena ntshina bukola buenu anyi bukôkeshi buenu to, kadi Nzambi wanyi ki undi ntshina; ne ndi ngangata muela wanyi wa mvita bua kusungidila bualu bua ditunga dianyi bilondeshila ku mikenji yenda, ne tudi bapeta dijimija dia bantu ba bungi bua malu mabi enu.

29 Monayi diba diakumbanyi, eyowa, diba didi mpindiewu pabuipi, pa kumbusha nuenu badikankamija bua kusungidila ditunga dienu ne bana benu, muela wa mvita wa bululama udi mulembelela pa mitu yenu; eyowa, ne neunukulukila ne neununyoka tô ne ku dibutuka dijima dienu.

30 Monayi, ndi ngindila diambuluisha kunudi; ne, pa kumbusha nuenu bapasha bua diambuluisha dietu, monayi, nendua kunudi, mena ku bulaba bua Zalahemela, ne nenu-tûta ne muela wa mvita, mua ne kanuakuikala kabidi ne bukola bua kukandika dilubuluka dia

bantu bitangila bualu bua budishikaminyi buetu to.

31 Bualu monayi, Mukalenga kakulekela ne nuikala ne moyo ne nukolakana mu malu mabi enu bua kubutula bantu benda bakana to.

32 Monayi, nudi mua kutshinka ne Mukalenga neanuepelesha ne neakosela Bena Lamana tshibawu, padi ku ne ngikadilu wa batatuabu ki udi muenzeja lukinu luabu, eyowa, ne ludi luvudija misangu ibidi kudi aba badi batapuluka kutudi, padi malu mabi enu mikala bua dinanga dienu dia butumbi ne bintu bia tshianana bia pa buloba anyi?

33 Nudi bamanya ne nudi nusa mbuka mêyi a Nzambi, ne nudi bamanya ne nudi nu'adiatakaja mu makasa enu. Monayi, Mukalenga udi ungambila ne; Pikala banudi basungula bua kuikala bangovena benu abu kabena bakudimuna mutshima bua kulekela mibi yabu ne malu mabi abu to, nenuye kubaluisha mvita.

34 Ne mpindiewu monayi, mema, Moloni, ndi mukandiki-bua, bilondeshila ku tshipungidi tshimvua muenza bua kulama mikenji ya Nzambi wanyi; bua nanku ndi musua ne nutumikila dîyi dia Nzambi, ne nuntumina bimua bia ku biakudia bienu ne bamua ba ku bantu benu lukasa, ne nutumina Helamana kabidi.

35 Ne monayi, panuikala kanuyi benza nanku to nenuluila lukasa; bualu monayi, Nzambi kakulekela ne tufua ne nzala to;

bua nanku neatupesha bimua bia ku biakudia bienu, nansha biobi ne tshia kuikala ku muela wa mvita. Mpindiewu tangilayi ne ukumbaja diyi dia Nzambi.

36 Monayi, ndi Moloni, kapita kenu kanena. Ntshiena nkeba bukalenga to, kadi ndi nkeba kubushipa. Ntshiena nkeba lumu kudi ba pa buloba to, kadi ndi nkeba butumbi bua Nzambi wanyi, ne budishikaminyi ne diakalengela dia ditunga dianyi. Ne ngajikiji mukanda wanyi nanku.

SHAPITA 61

Paholana udi umanyisha Moloni bua tshimvundu ne buntomboji bua kuluisha badi mu bukalenga—Bantu-ba-mfumu badi Zalahemela ne badi badienza tshisumbu tshimua ne Bena Lamana—Paholana udi ulomba diambuluisa dia basalayi bua kuluisha bantomboji. Pa-buipi ne 62 k.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne katataka kunyima kua Moloni mutuma mukanda wenda kudi ngovena munena, wakapeta mukanda wa Paholana, ngovena munena. Ne eyi ki miaku yakapetaye:

2 Mema, Paholana, udi mui-kala ngovena munena wa bulaba ebu, ndi ntuma miaku eyi kudi Moloni, kapita kanena udi ku mutu kua musumba wa basalayi. Mona, ndi nkuambila, Moloni, ne ntshiena nsanka bua ntatu yenu mikola to, eyowa, bidi bibungamija anyima wanyi.

3 Kadi mona, kudi badi basanka bua ntatu yenu, eyowa, mu mushindu wa ne mbatombokela, ne batombokela bantu banyi kabidi badi bikala bantu-badishikaminyi, eyowa, ne badi batomboka abu badi ba bungi menamena.

4 Ne bobu bavua bakeba bua kunyenga nkuasa wa tshilumbuluilu ki bavua bikala tshiena bualu tshia bualu bubi bunena ebu; bualu bavua benzela lubombu lukola, ne badi bapambuisa mitshima ya bantu ba bungi, tshialua kuikala tshiena bualu tshia ntatu mikola munkatshi muetu; bavua batupala biakudia bietu, ne bavua batshingisha bantu-badishikaminyi betu bua ne kabavua balua kunudi to.

5 Ne mona, bavua bangipata kumpala kuabu, ne mvua munyemena ku bulaba bua Gideona, ne bantu bonsu bamvua mua kupeta.

6 Ne mona, mvua mutuma di-manyisha mu tshitupa etshi tshinsu tshia bulaba; ne mona, badi balua mu bisumbu kutudi dituku dionsu, bua kuambula biluilu biabu, bua kusungidila ditunga diabu ne budishikaminyi buabu, bua kutusombuela ku bubi buvua butuenzela.

7 Ne badi balua kutudi, mua ne bavua batutombokela abu bashikidi, eyowa, mu mushindu wa badi batutshina ne kabena bakima kulua kutuluisha mvita to.

8 Badi bangata bulaba, anyi tshimenga tshia Zalahemela; badi

bateka mfumu ku mutu kuabu, ne udi mufundila mfumu wa Bena Lamana mukanda, mudiye muenza diumvuangana nenda; mu diumvuangana mudiyi mui-taba bua kukuba tshimenga tshia Zalahemela, dikuba didiye utshin-ka ne nediambuluisha Bena La-mana bua kutshimuna tshishadi tshia bulaba, ne nebamuteka mfumu pa mutu pa bantu aba pâtshimunyibuabu ku bukôke-shi bua Bena Lamana.

9 Ne mpindiewu, mu muka-nda weba udi mumpesha tshi-lemu, kadi kabiena ne bualu to; ntshiena mufika tshiji to, kadi ndi nsanka bua bunena bua mu-tshima weba. Mema, Paholana, ntshiena nkeba bukalenga to, amu pa kumbusha bua kulama nkuasa wa tshilumbululu bua nkuba manema ne budishika-minyi bia bantu banyi. Anyima wanyi udi mukankamana mu bu-dishikaminyi abu buakatufikisha Nzambi badikadila.

10 Ne mpindiewu, mona, ne-tukolela ku bubi mena tô ne ku dimatshisha dia mashi. Katuakui-tshikija mashi a Bena Lamana pi-kalabu bashala mu bulaba buabu nkayabu to.

11 Katuakumatshisha mashi a bana betu to biatutombokelabu ne kutuambuilabu muela wa mvita bua kutuluisha to.

12 Tuvua tudibatshika ku tshi-kokedi tshia bupika bu bululama bua Nzambi buikala bukengedi-bua nanku, anyi bu yeya mutupe-sha mukenji bua kuenza nanku.

13 Kadi mona kena mutupesha mukenji ne tudibatshika kudi bena lukuna betu to, kadi ne tue-yemena kudiye, ne neatupatui-sha.

14 Bua nanku, muanetu wa ba-luma munanga, Moloni, tuka-ndamenayi bubi, ne bubi bonso butudi katuyi mua kubukanda-mena ne miaku yetu, eyowa, bu mudi buntomboji ne matapu-luka, lekelayi tubikandamena ne miela yetu ya mvita bua tu-lama budishikaminyi buetu, bua tusanka bua diakalengela dinena dia kuikala ne ekelezia wetu, ne bua bualu bua Musungidi wetu ne Nzambi wetu.

15 Bua nanku, luaku kundi lu-bilu ne bungi bukesa bua bantu beba, ne shiya badi bashala ku bulombodi bua Lehi ne Teya-nkuma; bapesha bukôkeshi bua kulombola mvita mu tshitupa tshia bulaba atshi, bilondeshila ku Nyuma wa Nzambi, udi ka-bidi muikala nyuma wa budi-shikaminyi udi muikala munda muabu.

16 Mona ndi mubatumina bia-kudia bikesa, bua kabafu to tô ne ne pawudi mua kulua kudi.

17 Sangishayi pamua tshisumbu tshionsu tshia basalayi tshinudi mua kukunguija panudi nulua kuneku, ne netuye lukasa bua ku-luisha batapuluki abu, ne maka-nda a Nzambi wetu bilondeshila ku ditabuija didi munda muetu.

18 Ne netuangata tshimenga tshia Zalahemela, bua kupeta biakudia bikuabu bia kutumina

Lehi ne Teyankuma; eyowa, ne-tuye kubaluisha ne makanda a Mukalenga, ne netujikija bualu bubu ebu.

19 Ne mpindiewu, Moloni, ndi ne disanka dia kupeta mukanda weba, bualu mvua ne disumpakana dikesa bitangila tshituvua ne bua kuenza, ne bikalabi bikana kutudi bua kuya kuluisha bana betu.

20 Kadi wambi ne, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima Mukalenga udi mukupesha mukenji ne uya kubaluisha.

21 Tangila ne ukolesha Lehi ne Teyankuma mu Mukalenga; ubambila bua kabatshinyi to, bualu Nzambi neabapatuisha, eyowa, ne kabidi bonsu badi bakankamana mu budishikaminyi abu buakabafikisha Nzambi badi-kadila. Ne mpindiewu, ngajikiji mukanda wanyi kudi muanetu wa baluma munanga, Moloni.

SHAPITA 62

Moloni udi uya kuambuluisha Paholana mu bulaba bua Gideona—Bantu-ba-mfumu badi babenga kusungidila ditunga diabu badi babashipa—Paholana ne Moloni badi bangatulula Nefiha—Bena Lamana ba bungi badi badisangisha kudi bantu ba Amona—Teyankuma udi ushibeya Amolona ne udi penda ushibeyibua—Badi bipata Bena Lamana mu buloba, ne ditalala didi dishikibua—Helamana udi upinyanyina disadila ne udi ukolesha Ekelezia. Pabuipi ne 62–57 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne pakapeta Moloni mukanda ewu mutshima wenda wakapeta dikima, ne uvua muwula ne disanka dinena menamena bua bualu bua lulamatu lua Paholana, ne kavua muikala penda mupangidi wa budishikaminyi ne bualu bua ditunga dienda to.

2 Kadi wakadila kabidi menamena bua malu mabi a bavua bipata Paholana ku nkuasa wa tshilumbululu abu, eyowa, mu tshikosu, bua bavua batombokela ditunga diabu ne Nzambi wabu kabidi abu.

3 Ne biakalua ne Moloni wakangata bungi bukesa bua bantu, bilondeshila ku dijinga dia Paholana, ne wakapesha Lehi ne Teyankuma bulombodi bua tshishadi tshia musumba wenda wa basalayi, ne wakasa luendu luenda mutangila ku bulaba bua Gideona.

4 Ne wakela dibendela dia budishikaminyi mûlu mu muaba onsu wakabuelaye, ne wakapeta tshisumbu tshia basalayi tshionnsu tshivuaye mua kupeta mu luendu luenda lonsu mutangila ku bulaba bua Gideona.

5 Ne biakalua ne binunu bia bantu dibendela dienda ne biakambula miela yabu ya mvita bua kusungidila budishikaminyi buabu, bua kabayi mu bupika to.

6 Ne nanku, pakasangisha Moloni bantu bonsu bavuaeye mua kukunguija pamua mu luendu luenda lonsu, wakafika ku bulaba bua Gideona; ne pakasangishaye

bisumbu bienda bia basalayi ne bia Paholana bakalua ne makanda menamena, mena kupita bantu ba Pakusa, uvua muikala mfumu wa batapuluki bavua bipata bantu-badishikaminyi mu bulaba bua Zalahemela ne bavua bangata bulaba.

7 Ne biakalua ne Moloni ne Paholana bakapueka ne misumba yabu ya basalayi ku bulaba bua Zalahemela, ne bakaya kuluisha tshimenga, ne bakasambakena ne bantu ba Pakusa, mua ne bakabela mviita.

8 Ne monayi, Pakusa wakashi-pibua ne bantu benda bakakua-tshibua bena buloko, ne Paholana wakapingajibua mu nkuasa wenda wa tshilumbululu.

9 Ne bantu ba Pakusa bakapeta dilumbulula diabu, bilondeshila ku mikenji, ne kabidi bantu-bamfumu abu bavua bangatshibua ne bedibua mu buloko; ne bakashipibua bilondeshila ku mikenji; eyowa, bantu ba Pakusa abu ne bantu-bamfumu abu, bonsu bavua babenga kuambula bilulu biabu bua kusungidila ditunga diabu, kadi bavua badiluisha, bakashipibua.

10 Ne nanku biakakengedibua ne batumikila mikenji eyi ne bushuwa menamena bua kuepula ditunga diabu ku njiwu; eyowa, ne ewu yonsu uvuabu basangana uvila budishikaminyi buabu bavua bamushipa lukasa bilondeshila ku mikenji.

11 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu tshia

dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku; Moloni ne Paholana bamana kupingajulula ditalala mu bulaba bua Zalahemela, munkatshi mua bantu babu nkayabu, bamana kushipa bonsu bavua kabayi badifila ku bualu bua budishikaminyi to.

12 Ne biakalua ne ku ntuadijilu kua tshidimu tshia makumi asatu ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, Moloni wakenzeja katataka bua ne biakudia bitumibua, ne musumba wa basalayi binunu bisambombo utumibua kabidi kudi Helamana, bua kumuambuluisa bua kulama tshitupa atshi tshia bulaba.

13 Ne wakenzeja kabidi batumina misumba ya basalayi ya Lehi ne Teyankuma musumba wa basalayi binunu bisambombo, ne bungi bukumbana bua biakudia. Ne biakalua ne bakenza nanku bua kukolesha bulaba ku dibaluisha dia Bena Lamana.

14 Ne biakalua ne Moloni ne Paholana, bakashiya tshisumbu tshinena tshia bantu ku bulaba bua Zalahemela, bakâsa luendu luabu ne tshisumbu tshinena tshia bantu batangila ku bulaba bua Nefiha, bualu bavua bapangadika bua kutonkola Bena Lamana mu tshimenga atshi.

15 Ne biakalua ne bu muvuabu baya batangila ku bulaba ebu, bakakuata tshisumbu tshinena tshia Bena Lamana, ne bakashipa ba bungi babu, ne bakanyenga

biakudia biabu ne biluilu biabu bia mvita.

16 Ne biakalua ne kunyima kua babakuata, bakabenzeja bua kubuela mu tshipungidi ne kabakuambula kabidi biluilu biabu bia mvita bua kuluisha Bena Nefi kabidi to.

17 Ne pakabuelabu mu tshipungidi etshi bakabatuma bua kusomba ne bantu ba Amona, ne bavua bungi pabuipi ne binunu binayi bivuabu kabayi bashipa to.

18 Ne biakalua ne pakabatumabu, Bena Nefi bakatungunuka ne luendu luabu batangila ku bulaba bua Nefiha. Ne biakalua ne pakafikabu ku tshimenga tshia Nefiha, bakâsa ntenta yabu mu mpata ya Nefiha, yidi pabuipi ne tshimenga tshia Nefiha.

19 Mpindiewu Moloni uvua ujinga Bena Lamana bapatuka bua kubaluisha mvita mu mpata; kadi Bena Lamana, bualu bavua bamanya dikima diabu dikola, ne bualu bavua bamona bunena bua bungi buabu, bua nanku kabakakima nanku bua kupatuka bua kubaluisha to; bua nanku kabakalua kubaluisha mvita dituku adi to.

20 Ne pakila butuku, Moloni wakaya mu mîdima ya butuku, ne wakabanda pa mutu pa tshimanu bua kutentekela mu tshitupa kayi tshia tshimenga muvua Bena Lamana batudila ne musumba wabu wa basalayi.

21 Ne biakalua ne bavua esete, pabuipi ne ku tshibuelelu; ne

bavua bonsu balala tulu. Ne mpindiewu Moloni wakapingana kudi musumba wenda wa basalayi, ne wakenzeja ne balongolola lukasa mionji mikola ne bibandilu, bua kutulula mu tshitupa tshia munda mua tshimanu kumbukila pa mutu pa tshimanu.

22 Ne biakalua ne Moloni wakenzeja bantu benda ne benda kumpala ne babanda pa mutu pa tshimanu, ne batulukila munda mua tshitupa tshia tshimenga atshi, eyowa, mena ku wesete, kuvua Bena Lamana kabayi batudila ne misumba yabu ya basalayi to.

23 Ne biakalua ne bakatuluka bonsu mu tshimenga munda nkulu, ku njila wa mionji yabu mikola ne dia bibandilu biabu; pakatshia butuku bavua bonsu munda mua bimanu bia tshimenga.

24 Ne mpindiewu, pakabika Bena Lamana ne pakamonabu misumba ya basalayi ya Moloni ivua munda mua bimanu, baku mvua bôwa menamena, mu mushindu wa ne bakanyemena ku tshibuelelu.

25 Ne mpindiewu pakamona Moloni ne bavua banyema kumpala kuenda, wakenzeja ne bantu benda benda kumpala bua kubaluisha, ne bakashipa ba bungi, ne bakanyungulula bakuabu ba bungi, ne bakabakuata bena lukanu; ne tshishadi tshiabu tshiakanyema ku bulaba bua Moloni, buvua ku mikalu ya pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa.

26 Ka muvua Moloni ne Paholana bangata tshimenga tshia Nefiha kakuyi dijimija dia muntu nansha umua nanku to; ne kuvua ba bungi ba ku Bena Lamana bavuabu bashipa.

27 Mpindiewu biakalua ne ba bungi ba ku Bena Lamana bavua bena lukanu bakajinga bua kudi-sangisha kudi bantu ba Amona ne kulua bantu badikadila.

28 Ne biakalua ne bonsu bavua bajinga nanku, bakabanyishila ne benza bilondeshila ku dijinga diabu.

29 Bua nanku, bena lukanu bonsu ba ku Bena Lamana bakadisanga kudi bantu ba Amona ne bakabanga kukuata mudimu menamena, badima buloba, basashisha mishindu yonsu ya nteta ne bamuna bisumbu bia bimuna bikesa ne binena bia mushindu onsu; ne nanku Bena Nefi bakapoleshibua ku bujitu bunena; eyowa, mu mushindu wa ne bakapoleshibua ku bena lukanu bonsu ba ku Bena Lamana.

30 Mpindiewu biakalua ne Moloni, kunyima kua kuangata tshimenga tshia Nefiha, kunyima kua kukuata ba bungi bena lukanu, tshiakakepesha misumba ya basalayi ya Bena Lamana menamena, ne kunyima kua muangatulula Bena Nefi ba bungi bavuabu bakuata bena lukanu, tshiakakolesha musumba wa basalayi wa Moloni menamena; bua nanku Moloni wakashiya bulaba bua Nefiha ne wakaya ku bulaba bua Lehi.

31 Ne biakalua ne pakamona Bena Lamana ne Moloni uvua ulua kubaluisa, bakumvua kabidi bôwa bikola ne bakanyema kumpala kua musumba wa basalayi wa Moloni.

32 Ne biakalua ne Moloni ne musumba wenda wa basalayi bakabalondakaja ku tshimenga ne ku tshimenga, tô ne pakasambakenabu ne Lehi ne Teyankuma; ne Bena Lamana bakanyema Lehi ne Teyankuma, bakapueka mena ku mikalu ya pabuipi ne ku muelu wa mbuwa, tô ne muakaluabu ku bulaba bua Moloni.

33 Ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana ivua misangishibua yonsu pamua, mua ne ivua yonsu mu tshisumbu tshimua mu bulaba bua Moloni. Mpindiewu Amolona, mfumu wa Bena Lamana, uvua penda nabi.

34 Ne biakalua ne Moloni ne Lehi ne Teyankuma bakatudila ne misumba yabu ya basalayi ku mpenga yonsu, mu mikalu ya bulaba bua Moloni, mua ne Bena Lamana bavua banyungulukibua ku mikalu ya pabuipi ne tshipela tshia ku sude, ne ku mikalu ya pabuipi ne tshipela tshia ku esete.

35 Ne ki muakatudilabu bua butuku nanku. Bualu monayi, Bena Nefi ne Bena Lamana pabu bavua batshioka bua bula ne bukola bua luendu; bua nanku kabakangata dipangadika dia bulongolodi nansha bumua mundankulu to, amu pa kumbusha Teyankuma; bualu wakafikila Amolona tshiji

menamena, mu mushindu wa ne uvua umona ne Amolona, ne Amalikia muanabu wa baluma, bavua bikala tshiena bualu tshia mvita minena ne ivua kayiyi ijika eyi to pankatshi pabu ne Bena Lamana, tshivua tshikala tshiena bualu tshia mvita ya bungi ne dimatshisha dia mashi nanku, eyowa, ne tshiyola tshia bungi nanku.

36 Ne biakalua ne Teyankuma mu tshiji tshienda wakaya mu tshitudilu tshia Bena Lamana, ne wakatulukila mu tshimenga ku bimanu. Ne wakaya ne muonji, ku muaba ne ku muaba, mua ne wakapeta mfumu; ne wakamuasa difuma, diakamutubula pabuipe ne mutshima. Kadi monayi, mfumu wakabisha basadidi benda kumpala kua kufuaye, mua ne bakalondakaja Teyankuma, ne bakamushipa.

37 Mpindiewu biakalua ne pakamanya Lehi ne Moloni ne Teyankuma uvua mufua bakanyingalala menamena; bualu monayi, uvua muntu uvua muluangana ne bukutu bua ditunga dienda, eyowa, mulunda mulelela wa budishikaminyi; ne uvua mukenga ntatu mipita bungi menamena. Kadi monayi, wakafua ne wakaya ku njila wa buloba bonu.

38 Mpindiewu biakalua ne Moloni wakaya pakatshiabu, ne wakabunda Bena Lamana, mua ne wakabashipa ne dishibeya dikola; ne bakabipata mu bulaba; ne bakanyema, mena ne

kabakapingana mu diba adi bua kuluisha Bena Nefi to.

39 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku; ne bavua nanku bapeta mvita, ne dimatshisha dia mashi dia bungi, ne tshiyola, ne lutatu, bua mutantshi wa bidimu bia bungi.

40 Ne kuvua dishipa dia bantu, ne makokangana, ne matapuluka, ne mishindu yonsu ya malu a ubi munkatshi mua bantu ba Nefi; nansha nanku, bua bualu bua bakana, eyowa, bua bualu bua masambila a bakana, bakepeleshibua.

41 Kadi monayi, bua bula bupita menamena bua mvita ya pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana ba bungi bakalua bapapa, bua bula bupita menamena bua mvita; ne ba bungi bakateketa bua ntatu yabu, mu mushindu wa ne bakadipuekesha kumpala kua Nzambi, mena mu ndondu wa didipuekesha.

42 Ne biakalua ne kunyima kua Moloni mukolesha bitupa bia bulaba bivua bipita kulekeledibua kumpala kua Bena Lamana abi, tô ne pakaluabi bikola bikumbana, wakapingana ku tshimenga tshia Zalahemela; ne Helamana penda wakapingana ku muaba wa bupianyi buenda; ne ditalala dishikikibua kabidi munkatshi mua bantu ba Nefi.

43 Ne Moloni wakafila bulobodi bua misumba yenda ya

basalayi mu bianza bia muane-nda wa baluma, uvua dîna ne Moloniha; ne wakadipingaja ku nzubu wenda nkayenda, bua apitshisha tshishadi tshia matuku enda mu ditalala.

44 Ne Paholana wakapingana ku nkuasa wa tshilumbuululu; ne Helamana wakangata kabidi mudimu wa kuyisha bantu dîyi dia Nzambi; bualu bua mvita ya bungi ne makokangana, bivua bilua bikengedibua ne bateka kabidi bulongolodi mu ekelezia.

45 Bua nanku, Helamana ne bana babu ba baluma bakaya, ne bakamanyisha dîyi dia Nzambi ne bukola bua bungi bua kuitabujija bantu ba bungi bitangila bubu buabu, tshiakabenzeja bua kukudimuna mutshima bua kulekela mibi yabu ne kutambuishibua bua Mukalenga Nzambi wabu.

46 Ne biakalua ne bakashikika ekelezia wa Nzambi, mu bulaba bonsu.

47 Eyowa, ne bakateka mikandu bitangila mikenji. Ne bakasungula balumbuluishi babu, ne balumbuluishi babu banena.

48 Ne bantu ba Nefi bakabanga kulubuluka kabidi mu bulaba, ne bakabanga kuvulungana ne kukola menamena kabidi mu bulaba. Ne bakabanga kulua banjanji menamena.

49 Kadi nansha bua mabanji abu, anyi makanda abu, anyi bua dilubuluka diabu, kabakadibandisha mu diditambisha dia mesu abu to; anyi kabavua

ne kabavua ne lujoku bua kuvuluka Mukalenga Nzambi wabu to; kadi bakadipuekesha menamena kumpala kuenda.

50 Eyowa, bakavuluka bunena bua malu avua Mukalenga mubenzela, ne uvua mubapatuisha mu lufu, ne mu mionji, ne mu maloko, ne mu mishindu yonsu ya ntatu, ne uvua mubapatuisha mu bianza bia bena lukuna babu.

51 Ne bakasambila Mukalenga Nzambi wabu ne munanunanu, mua ne Mukalenga wakababenesha, bilondeshila ku dîyi dienda, bua ne bakakolakana ne bakalubuluka mu bulaba.

52 Ne biakalua ne bintu bionsu ebi bivua bienzeka. Ne Helamana wakafua, mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshitano tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi.

SHAPITA 63

Shibulona ne kunyima Helamana badi bangata miandiku ya tshijila—Bena Nefi ba bungi badi benza lwendu ku bulaba bua ku node—Hagota udi wenza mâtu, adi enda pa mbuwa wa ku wesete—Moloniha udi utshimuna Bena Lamana ku mvita. Pa-buipi ne 56–52 k.d.K.

NE biakalua ne ku ntudijilu wa tshidimu tshia makumi asatu ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, Shibulona wakangata bintu bia tshijila bivua Alama mupesha Helamana.

2 Ne uvua muntu muakana, ne

uvua wenda bôloloka kumpala kua Nzambi; ne uvua mutangila bua kuenza bimpa diba dionsu, bua kulama mikenji ya Mukalenga Nzambi wenda; ne muanabu wa baluma penda.

3 Ne biakalua ne Moloni wakafua penda. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi nanku.

4 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua tshisumbu tshinena tshia bantu, mena bafika tô ne ku bungi bua binunu bitanu ne nkama inayi ya bantu baluma, ne bakaji babu ne bana babu, tshiakumbuka ku bulaba bua Zalahemela batangila ku bulaba bua ku node.

5 Ne biakalua ne Hagota, yeya muikala muntu wa lutangilu menamena, bua nanku wakaya ne wakibaka buatu bupita bunena menamena, ku mikalu ya ku bulaba bua Buvula, pabuipi ne ku bulaba bua Kabutu, ne wakabuella pa mbuwa wa ku wesete, pabuipi ne tshitupa tshibumbakana tshivua tshilombola ku bulaba bua node.

6 Ne monayi, kuvua Bena Nefi ba bungi bakabuelamu ne bakenda pa mâyi ne biakudia bia bungi, ne bantu bakaji ba bungi ne bana; ne bakangata njila wa ku node. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu ne tshia muanda muteketa nanku.

7 Ne mu tshidimu tshia makumi

asatu ne tshia muanda mukulu, muntu ewu wakenza mâtu ma-kuabu. Ne buatu bua kumpala buakapingana pabu, ne bantu ba-kuabu ba bungi bakabuelamu; ne bakangata pabu biakudia bia bungi, ne bakâsa luendu kabidi batangila ku bulaba bua ku node.

8 Ne biakalua ne kabakumvua kabidi bualu buabu nansha. Ne tudi tutshinka ne bavua bafua mu ndondu ya mbuwa. Ne biakalua ne buatu bukuabu bumua buakenda pa mâyi kabidi; ne katuenta bamanya kuakayawu to.

9 Ne biakalua ne mu tshidimu etshi kuvua bantu ba bungi bakaya ku bulaba bua ku node. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu ne tshia muanda mukulu nanku.

10 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi, Shibulona wakafua penda, ne Koliantona uvua muya mu buatu ku bulaba bua ku node, bua kuambuila bantu bavua baya ku bulaba ebu biakudia.

11 Bua nanku biakakengedibua ne Shibulona, kumpala kua lufu luenda, ambikila muanenda wa baluma wa Helamana bintu bia tshijila ebi, uvua ubikidibua ne Helamana, uvuayi muinyika dîna dia tatuenda.

12 Mpindiewu monayi, mikanunu eyi yonsu ivua milamibua kudi Helamana ivua mifundibua ne mitumibua munkatshi mua bana ba bantu mu bulaba bonsu, pa kumbusha bitupa bivua

Alama muela mukenji ne kabitumbu to.

13 Nansha nanku, bavua balama bintu ebi ne tshijila, ne bivua bishila lukongu lua bantu lumua kudi lukuabu: bua nanku, mu tshidimu etshi, bivua biambikila Helamana, kumpala kua lufu lua Shibulona.

14 Ne biakalua kabidi mu tshidimu atshi ne kuvua bamua batapuluki bakaya kudi Bena Lamana; ne bakasonsodibua kabidi ku tshiji bua Bena Nefi.

15 Ne kabidi mu tshidimu tshina etshi bakapueka ne musumba wa basalayi ba bungi

bua kuluisha bantu ba Moloniha mvita, anyi bua kuluisha musumba wa basalayi wa Moloniha, mvita yakabatambabu ne yakabapingajabu kabidi ku malaba abu nkayabu, ne muakapetakababu ne dijimija dikola.

16 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu ne tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

17 Ne ki muakajika mulubu wa Alama nanku, ne Helamana muanenda wa baluma, ne Shibulona uvua muikala penda muana wa baluma wa Alama.

MUKANDA WA HELAMANA

Mulubu wa Bena Nefi. Mvita ne makokangana abu, ne matapuluka abu. Ne kabidi mambi a bambi bansantu ba bungi, kumpala kua dilua dia Kilisto, bilondeshila ku miandiku ya Helamana, uvua muana wa Helamana, ne kabidi bilondeshila ku miandiku ya bana benda ba baluma, nansha tô ne ku dilua dia Kilisto. Ne kabidi bangi ba Bena Lamana bavua kudimuna moyo. Mulubu wa dikudimuna moyo diabu. Mulubu wa buakana bua Bena Lamana, ne bubi ne malu mapita bubi bia Bena Nefi, bilondeshila ku miandiku ya Helamana ne bana benda ba baluma, nansha tô ne ku dilua dia Kilisto, uvua mubikidibua ne mukanda wa Helamana, ne bikuabu.

SHAPITA 1

Paholana muibidi udi ulua mulumbuluishi munena ne ushipibua kudi Kishikumena—Pakumeni udi usomba mu nkuasa wa tshilumbuluilu—Koliantumela udi ulombola misumba ya basalayi ya Bena Lamana, udi wangata Zalahemela, ne

udi ushipa Pakumeni—Moloniha udi utshimuna Bena Lamana ne udi wangatulula Zalahemela, ne Koliantumela udi ushipibua. Pabuipi ne 52–50 k.d.K.

NE mpindiewu mona, biakalua ne ku ntuadijilu wa tshidimu tshia makumi anayi tshia

dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, kuakabanga kuikala lutatu lukola munkatshi mua bantu ba Bena Nefi.

2 Bualu mona, Paholana uvua mufua, ne muya ku njila wa buloba bonso; bua nanku kuakabanga kuikala dikokangana dikola bitangila nganyi udi ne bua kungata nkuasa wa tshilumbuluilu munkatshi mua bana babu ba baluma, bavua bana ba Paholana.

3 Mpindiewu â adi mêna abu bakakokangana bua nkuasa wa tshilumbuluilu, bavua benzeja kabidi bantu bua kukokangana: Paholana, Pânki, ne Pakumeni.

4 Mpindiewu aba kabena bana ba baluma ba Paholana bonso to (bualu uvua nabu ba bungi), kadi aba mbakakokangana bua nkuasa wa tshilumbuluilu; bua nanku, bakenzeja ditapuluka mu bitupa bisatu munkatshi mua bantu.

5 Nansha nanku, biakalua ne dîyi dia bantu diakasungula Paholana bua ikala mulumbuluishi munena ne ngovena ku mutu kua bantu ba Nefi.

6 Ne biakalua ne Pakumeni, pavuaye mumona ne kavua mua kupeta nkuasa wa tshilumbuluilu to, wakasangisha dîyi die nda ne dîyi dia bantu.

7 Kadi mona, Pânki, ne tshitupa tshia bantu tshivua tshijinga ne ikala ngovena wabu, bakafika tshiji menamena; bua nanku, kavua kula to bua kuela bantu abu lubombu bua kujula buntomboji bua kuluisha bana babu.

8 Ne biakalua ne bu muvuaye pabuipi ne kuenza nanku, monayi, wakangatshibua ne kulumbuluishibua bilondeshila ku dîyi dia bantu, ne bakamukosela lufu; bualu uvua mujula bantu ku buntomboji ne uvua mukeba bua kunyangakaja budishikami-nyi bua bantu.

9 Mpindiewu pakamona bantu bavua bajinga ne ikala ngovena wabu ne bakamukosela lufu, bua nanku bakafika tshiji, ne monayi, bakatuma umua muntu, Kishikumena, mena ku nkuasa wa tshilumbuluilu wa Paholana, ne wakashipa Paholana pavuaye musomba pa nkuasa wa tshilumbuluilu.

10 Ne basadidi ba Paholana bakamulonda lubilu; kadi monayi, lubilu lua Kishikumena luvua lupita bikola ki bua tshinyi muntu kavua mua ku mupeta to.

11 Ne wakaya kudi bavua bamutuma, ne bakabuella bonso mu tshipungidi, eyowa, baditshipa mu dîna dia Mufuki wabu wa kashidi, ne kabakuambila muntu to ne Kishikumena uvua mushipa Paholana.

12 Bua nanku, Kishikumena kavua mumanyika munkatshi mua bantu ba Nefi to, bualu uvua mudisokoka mu bivualu diba diakashipaye Paholana. Ne Kishikumena ne tshisumbu tshienda, bavua benza tshipungidi nenda, bakadisangisha munkatshi mua bantu, mu mushindu ne bonso buabu kavua mua kupetshibua to; kadi

bonsu bakapetshibua bakabakosela lufu.

13 Ne mpindiewu monayi, Pakumeni wakasungudibua, bilondeshila ku diyi dia bantu, bua kuikala mulumbuluishi munena ne ngovenwa wa bantu, bua akôkesha pa muaba wa muanabu wa baluma Paholana; ne bivua bilondeshila ku bunema buenda. Ne bionsu ebi bivua bienzeka mu tshidimu tshia makumi anayi tshia dikôkesha dia balumbuluishi; ne tshiakajika.

14 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi, ne Bena Lamana bakasangisha pamua musumba wa basalayi kabayi kubala to, ne bakabapaya ne miela ya mvita, ne ne tuela tua mvita, ne ne mata, ne ne miketa, ne ne bifulu bia mvita, ne ne bibuikilu bia pa tshiadi, ne ne ngambu mishilangana ya mushindu onsu.

15 Ne bakapueka kabidi bua bamonu mua kuluisha Bena Nefi. Ne bavua balombodibua kudi muntu uvua ne dina dia Koliantumela; ne uvua kankanunuina ka Zalahemela; ne uvua mutapuluki ku Bena Nefi; ne uvua muntu munena ne wa bukola.

16 Bua nanku, mfumu wa Bena Lamana, uvua ne dina dia Tubalota, uvua muana wa baluma wa Amolona, utshinka ne Koliantumela, muikala muntu wa bukola, uvua mua kukandamena Bena Nefi, ne bukola buenda ne kabidi ne lungenyi luenda lua

bungi, mu mushindu wa ne pamutumaye neatshimuna Bena Nefi—

17 Bua nanku wakabasonsola ku tshiji, ne wakasangisha misumba yenda ya basalayi pamua, ne wakasungula Koliantumela bua kuikala mulombodi wayi, ne wakenzeja ne bapueka ku bulaba bua Zalahemela bua kuluissha Bena Nefi.

18 Ne biakalua ne bua bualu bua dikokangana divula ne lutatu luvula mu buendeshi bua ditunga, kabavua bateka balami bakumbana mu bulaba bua Zalahemela to; bualu bakatshinka ne Bena Lamana kabavua bua kukima kulua munkatshi-nkatshimua malaba abu bua kubunda tshimenga tshinena tshia Zalahemela to.

19 Kadi biakalua ne Koliantumela wakenda ku mpala kua musumba wa basalayi munena, ne wakalua kudi benamu tshimenga, ne luendu luabu luvua ne lubilu lukola ki bua tshinyi Bena Nefi kabavua ne diba dia kusangisha misumba yabu ya basalayi pamua to.

20 Bua nanku Koliantumela wakashipa balami ku tshibuelelu tshia tshimenga, ne wakabuela mu tshimenga ne musumba wenda wa basalayi mujima, ne wakashipa muntu yonsu uvua ubimanyina bu muluishi, mu mushindu wa kuangata tshimenga tshijima.

21 Ne biakalua ne Pakumeni, uvua mulumbuluishi munena,

wakanyema ku mpala kua Koliantumela, mena tō ne ku bi-manu bia tshimenga. Ne biakalua ne Koliantumela wakamutūta ku tshimanu, mu mushindu wa wakafua. Ne matuku a Pakumeni akajika nanku.

22 Ne mpindiewu pakamona Koliantumela ne wakakumbana mua kuangata tshimenga tshia Zalahemela, ne kumona ne Bena Nefi bakanyema kumpala kuabu, ne bashibeyibua, ne bakangatshibua, ne kuedibua mu buloko, ne ne wakangata tshisokomenu tshikola kupita mu bulaba bonsu, mutshima wenda wakepeta dikima mua ne uvua pabuipi ne kuya kuluisha bulaba bonsu.

23 Ne mpindiewu mujanguluka mu bulaba bua Zalahemela to, kadi wakaya ne musumba wa basalayi munena, mena mutangila ku tshimenga tshia Buvula; bualu uvua ne dipangadika dia kuya ne kutapa njila wenda ne muela wa mvita, bua amuna mua kupeta bitupa bia bulaba bia ku node.

24 Ne, bualu uvua utshinka ne bukola buabu bunena kupita buvua munkatshi-nkatshi mua bulaba, bua nanku wakaya, kayi ubapesha diba dia bobu kudisangisha pamua to, amu mu tusumbu tukesa; ne bakabaluila mu mushindu ewu ne bakabashipa panshi.

25 Kadi monayi, luendu lua Koliantumela elu munkatshi mua bulaba luvua lutambisha Moloniha bukola bunena kudibu, nansha muvua bungi bua Bena

Nefi bavua bashipibua buikala bunena.

26 Bualu monayi, Moloniha uvua utshinka ne Bena Lamana kabavua mua kukima kulua munkatshi-nkatshi mua bulaba to, kadi ne bavua mua kubunda bimenga bia pabuipi ne mikalu bu muvuabu benza tō ne mpindiewu; bua nanku Moloniha wakenzeja ne misumba mikola yabu ya basalayi ilama bitupa ebi bivua pabuipi ne mikalu.

27 Kadi monayi, Bena Lamana kabavua batshina to bilondeshila muvua disua dia Moloniha, kadi bavua balua munkatshi-nkatshi mua bulaba, ne bakangata tshimenga tshilombodi tshivua tshimenga tshia Zalahemela, ne bavua benda kupitshila mu bitupa bia bulaba bia mushinga mukola, benda bashipa bantu ne dishibeya dikola, bonsu baluma, bakaji, ne bana, benda bangata bimenga bia bungi ne bua miaba ya tshisokomenu ya bungi.

28 Kadi pavua Moloniha mujandula bualu ebu, wakatuma Lehi ne musumba wa basalayi kata-taka ku banyunguluka bua kubakosa makasa kumpala kua bobu kufika ku bulaba bua Buvula.

29 Ne wakenza nanku; ne kumpala kua bobu kufika ku bulaba bua Buvula, wakabakosa makasa ne wakabenza mvita, bua ne bakabanga kupingana panyima batangila ku bulaba bua Zalahemela.

30 Ne biakalua ne Moloniha wakabakosa makasa mu dipingana

panyima diabu, ne wakabela mvita, mu mushindu ne biakalua mvita ya mashi menamena; eyowa, ba bungi bavua bashipibua, ne bavua basangana kabidi Koliantumela munkatshi mua bungi bua bavua bashipibua.

31 Ne mpindiewu, monayi, Bena Lamana kabavua mua kupingana panyima eku anyi eku to, anyi ku node, anyi ku sude, anyi ku esete, anyi ku wesete, bualu Bena Nefi bavua babanyungulula ku luseka lonsu.

32 Ne ki muakela Koliantumela Bena Lamana munkatshi mua Bena Nefi nanku, mu mushindu ne bavua mu bukôkeshi bua Bena Nefi, ne bakamushipa yeya muina, ne Bena Lamana bakadifila mu bianza bia Bena Nefi.

33 Ne biakalua ne Moloniha wangata tshimenga tshia Zalahemela kabidi, ne wakapatuisha Bena Lamana bavua bakuatshibua bena lukanu mu bulaba mu ditalala.

34 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi anayi ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluisshi nanku.

SHAPITA 2

Helamana, muana wa baluma wa Helamana, udi ulua mulumbuluishi munena—Gadiantona udi ulombola tshisumbu tshia Kishikumena—Musadidi wa Helamana udi ushipa Kishikumena, ne tshisumbu tshia Gadiantona tshidi tshinyema mu tshipela. Pabuipi ne 50–49 k.d.K.

NE biakalua ne mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshibidi tshia dikôkesha dia balumbuluisshi, kunyima kua Moloniha mushikika kabidi ditalala pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana, monayi kakuvua muntu wa kusomba mu nkuasa wa tshilumbuluishi to; bua nanku kuakabanga kuikala dikokangana kabidi munkatshi mua bantu bitangila nganyoni uvua ne bua kusomba mu nkuasa wa tshilumbuluishi.

2 Ne biakalua ne Helamana, uvua muana wa baluma wa Helamana, uvua musungudibua bua kusomba mu nkuasa wa tshilumbuluishi, kudi dîyi dia bantu.

3 Kadi monayi, Kishikumena, wakashipa Paholana, wakashala muindila bua kushipa Helamana kabidi; ne uvua ne mpanda ya kudi tshisumbu tshienda, tshivua tshibuela mu tshipungidi nenda ne muntu kamanyi bubi buenda to.

4 Bualu kuvua muntu umua wa dîna dia Gadiantona, uvua mumanya mupiluka muikala wakula bia bungi, ne kabidi bitangila didinga dienda, bua kuenza mudimu wa mu musokoku wa kushipa kua bantu ne kunyengangana bintu; bua nanku wakalua mulombodi wa tshisumbu tshia Kishikumena.

5 Bua nanku wakabela lubombo, ne Kishikumena kabidi, ne bu bobu bamuteka mu nkuasa wa tshilumbuluishi neanyishila aba bavua mu tshisumbu tshienda ne batekibua mu mianzu ya

bukola ne bukôkeshi munkatshi mua bantu; bua nanku Kishikumena wakakeba bua kushipa Helamana.

6 Ne biakalua ne bu muvuaye uya mutangila ku nkuasa wa tshilumbuluilu bua kushipa Helamana, monayi umua wa basadidi ba Helamana, uvua mupatuka pambelu butuku, ne uvua, ku diangata tshimfuanyi tshikuabu, dimanya dia malongolola avua malongolodibua kudi tshisumbu etshi bua kubutula Helamana—

7 Ne biakalua ne wakasambakana ne Kishikumena, ne wakamupesha tshimanyinu; bua nanku Kishikumena wakamumbila dijinga dienda, ujinga bua ne amufila ku nkuasa wa tshilumbuluishi bua ashipa Helamana.

8 Ne pakamanya musadidi wa Helamana dijinga dionsu dia mutshima wa Kishikumena, ne muvua kipatshila kenda kikala ka kushipa muntu, ne kabidi muvuatshi kipatshila ka bonsu bavua mu tshisumbu tshienda bua kushipa bantu, ne kuiba, ne kupeta bukalenga, (ne etshi tshivua dilongolola diabu dia musokoku, ne tshipungidi tshiabu) musadidi wa Helamana wakambila Kishikumena: Tuyaku ku nkuasa wa tshilumbuluishi.

9 Mpindiewu ebi biakasankisha Kishikumena menamena, bualu wakatshinka ne neakukumbaja dijinga dienda; kadi monayi, musadidi wa Helamana, bu muvuabu baya ku nkuasa wa tshilumbuluishi, wakatua

Kishikumena kela ku mutshima mena, ne wakakuluka mufua kakuyi mukemu to. Ne wakanyema ne wakambila Helamana bintu bionsu bivuaye mumona, ne muvua, ne muenza.

10 Ne biakalua ne Helamana wakatuma bantu bua bakuata tshisumbu tshia banyengi ne bashipi ba bantu ba mu musokoku etshi, bua babashipa bilondeshila ku mikenji.

11 Kadi monayi, pavua Gadiantona mumona ne Kishikumena kavua mupingana to, wakatshina ne kashipibu; bua nanku wakenzeja ne tshisumbu tshienda tshimulonda. Ne bakapatuka lubilu mu bulaba, ku njila wa musokoku, batangila mu tshipela; ne nanku pakatuma Helamana bantu bua kubakuata kabavua mua kupetshibua muaba nansha umua to.

12 Ne nengamba malu a bungi a Gadiantona ewu kunyima. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi anayi ne tshibidi tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

13 Ne monayi, ku ndekelu kua mukanda ewu nenumona ne Gadiantona ewu wakadileja muikala bualu bua ditonkoka, eyowa, pabuipi ne dibutuka dijima dia bantu ba Nefi.

14 Monayi ntshiena ngamba ne ndekelu wa mukanda wa Helamana to, kadi ndi ngamba ne ndekelu wa mukanda wa Nefi, kundi muangatshila mulubu onsu undi mufunda.

SHAPITA 3

Bena Nefi ba bungi badi bamuangala ku bulaba bua ku node—Badi bibaka nzubu ya nsimenta ne badi balama miandiku ya bungi—Bantu binunu makumi ne makumi badi bakudimuna moyo ne batambuishibua—Dîyi dia Nzambi didi dilombola bantu ku lupandu—Nefi muana wa baluma wa Helamana udi usomba mu nkuasa wa tshilumbuulu. Pa-buipi ne 49-39 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshisatu tshia dikôkesha dia balumbuishi, kakuvua dikokangana nansha dimua to munkatshi mua bantu ba Nefi amu pa kumbusha diditambisha dikesa divua mu ekelezia, diakenzeja amua matapuluka munkatshi mua bantu, malu akajikijabu ku ndekelu kua tshidimu tshia makumi anayi ne tshisatu.

2 Ne kakuvua dikokangana nansha dimua to munkatshi mua bantu mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshinayi; anyi kakuvua dikokangana dia bungi to mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshitano.

3 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshisambombo, eyowa, kuvua dikokangana dia bungi ne matapuluka a bungi; muvuaku bantu ba bungi menamena bakumbuka ku bulaba bua Zalahemela, ne bakaya ku bulaba bua ku node bua kupiana bulaba.

4 Ne bakenza luendu mutantshi

mula menamena, mua ne bakalua ku mishiki minena ya mâyi ne misulu ya bungi.

5 Eyowa, ne bakatangalaka mena mu bitupa bionsu bia bulaba, mu bitupa bionsu bivuuu kabayi bashiya patupu ne kabiya ne mitshi to, bua bungi bua bantu bavua bapiana bulaba kumpala.

6 Ne mpindiewu tshitupa nansha tshimua tshia bulaba tshivua tshikala tshitupu to, amu pa kumbusha bua mitshi; kadi bua bunena bua dibutuka dia bantu bavua bapiana bulaba kumpala bavua babubikila ne kabutu.

7 Ne bualu kuvua amu mitshi ndambu pa mpala wa bulaba, nansha nanku bantu bakayamu bakalua bamanyi bapiluka bua kuenza mudimu nsimenta; bua nanku bakiba nzubu ya nsimenta, muakasombabu.

8 Ne biakalua ne bakavulungana ne bakatangalaka, ne bakaya kumbukila ku bulaba bua ku sude tô ne ku bulaba bua ku node, ne bakatangalaka mu mushindu onsu ne bakabanga kubuikila mpala wa buloba bujima, kumbukila ku mbuwa wa ku sude tô ne ku mbuwa wa ku node, kumbukila ku mbuwa wa ku wesete tô ne ku mbuwa wa esete.

9 Ne bantu bavua mu buloba bua ku node basomba mu nte-nta ne mu nzubu ya nsimenta, ne bavua balekela ne mutshi onsu uvua umena pa mpala wa bulaba usasa bua mu matuku alualua bikala ne mitshi bua kuibaka nzubu yabu, eyowa, bimenga

biabu, ne ntempelo yabu, ne nsunagoga yabu, ne bitendelelu biabu, ne mishindu yonsu ya bi-bakilu biabu.

10 Ne biakalua ne bu muvua mitshi kayiyi ipeteka menamena mu bulaba bua ku node to, baka-tuma ya bungi ku njila wa watu.

11 Ne nanku bakapesha bantu ba mu bulaba bua ku node njila ne bibaka bimenga bia bungi, ne mutshi ne ne nsimenta.

12 Ne biakalua ne kuvua ba bungi ba ku bantu ba Amona, bavua bikala Bena Lamana ba ku diledibua, bakaya pabu ku bulaba ebu.

13 Ne mpindiewu kudi miandiku ya bungi ivua milamibua bitangila bienzedi bia bantu aba, kudi ba bungi ba ku bantu aba, idi ne malu a bungi ne idi minena, bibatangila.

14 Kadi monayi, tshitupa tshia lukama tshimua tshia bienzedi bia bantu aba, eyowa, mulubu wa Bena Lamana ne wa Bena Nefi, ne mvita yabu, ne makokangana abu, ne matapuluka abu, ne diyisha diabu, ne mambi abu, ne diambula diabu dia bintu ku watu ne dienza diabu dia mâtu, ne dibaka diabu dia ntempelo ya bungi, ne dia nsunagoga ya bungi, ne bitendelelu biabu, ne buakana buabu, ne bubu buabu, ne dishipa diabu dia bantu, ne dinyengangana diabu dia bintu bia benda, ne dipawula diabu dia bintu bia benda, ne mishindu yonsu ya malu mapita bubu ne masandi, kabiena mua kukumbana mu mukanda ewu to.

15 Kadi monayi, kudi mikanda ya bungi ne miandiku ya bungi ya mishindu onsu, ne ivua milamibua nangananga kudi Bena Nefi.

16 Ne ivua mifidibua kudi lukongu lua bantu lumua kudi lukuabu kudi Bena Nefi, mena tô ne pakaponabu mu disambuka dia mikenji ne kushibeyibua, kupawudibua, ne kuipatakajibua, ne kunyemeshibua, ne kushipibua, ne kutangalajibua pa mutu pa mpala wa buloba, ne kusangishibua ne Bena Lamana tô ne pavuabu kabayi babikidibua kabidi ne Bena Nefi to, balua bena bubu bupita, ne kabayi nshidimukilu, ne bena tshikisu, eyowa, mena balua Bena Lamana.

17 Ne mpindiewu ndi mpi-ngana ku mulubu wanyi; nanku, bindi muamba bivua bienzeka kunyima kua kuenzeka kua makokangana manena, ne masalu, ne mvita, ne matapuluka, munkatshi mua bantu ba Nefi.

18 Tshidimu tshia makumi anayi ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshiakajika;

19 Ne biakalua ne kutshivua amu dikokangana dinena mu bulaba, eyowa, mena mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshia muanda muteketa, ne tshia makumi anayi ne tshia muanda mukulu kabidi.

20 Nansha nanku Helamana wakasomba mu nkuasa wa tshilumbuluilu ne bululama ne bujalama; eyowa, wakatangila bu

kulama mikandu, ne mēyi, ne mikenji ya Nzambi; ne wake-nza diba dionsu tshivua tshikala tshiakana ku mesu a Nzambi; ne wakenda mu njila ya tatuenda, mua ne wikalubuluka mu bulaba.

21 Ne biakalua ne wakapeta bana ba baluma babidi. Wakapesha mukulu dîna dia Nefi, ne kudi muakunyi dîna dia Lehi. Ne bakabanga kukola mu Mukalenga.

22 Ne biakalua ne mvita ne makokangana biakabanga kujika mu tshipimu tshikesa munkatshi mua bantu ba Bena Nefi, ku nshikidilu kua tshidimu tshia makumi anayi ne tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi.

23 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi anayi ne tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua ditatala dilunguluka dishikikibua mu bulaba, bonsu amu pa kumbusha bipungidi bia mu musokoku bivua Gadiantona munyenganganyi wa bintu muteka mu bitupa bia bulaba bivua bikala ne bantu ba bungu, bivua diba adi kabiyi bimanyika kudi bantu bavua ku mutu kua bukalenga to; bua nanku kabavua babibutula mu bulaba to.

24 Ne biakalua ne mu tshidimu tshina etshi kuvua dilubuluka dinena menamena mu ekelezia, mu mushindu wa kuvua bantu binunu biakadisangisha ku

ekelezia ne biakatambuishibua bua dikudimuna dia mutshima.

25 Ne dilubuluka dia ekelezia divua dipita bunena, ne mabenesha mapita bungu avua mapumuina bantu, bua mena ne bakuidi banena ne balongeshi bavua bobu bina bakema kupita.

26 Ne biakalua ne mudimu wa Mukalenga wikalubuluka to ne ku ditambuisha ne disangisha dia bantu ba bungu ku ekelezia wa Nzambi, eyowa, mena binunu makumi ne makumi.

27 Tudi tumona nanku ne Mukalenga udi ne lusa kudi bonsu badi, mu bulelela bua mitshima yabu, babikila dîna dienda dia tshijila.

28 Eyowa, tudi tumona ne tshibuelelu tshia mu diûlu tshidi tshiunzulula bua bonsu, mena kudi bitabuija mu dîna dia Yezu Kilisto abu, udi muikala Muana wa Nzambi.

29 Eyowa, tudi tumona ne ewu yonsu wasua udi mua kukuata dîyi dia Nzambi, didi ne moyo ne dia bukola, diabulula budimu ne mateyi ne mayela bionsu bia diabulu pankatshi-nkatshi, ne dilombola muntu wa Kilisto mu njila mufinakana ne mubumbakana dishiya dia lupongu lua kashidi lua dikenga ludi lulongolodibua bua kujibikila bena bubi bupita alu—

30 Ne kufikisha anyima yabu, eyowa, anyima yabu idi kayiyi ifua, ku tshianza tshia baluma tshia Nzambi mu bukalenga bua mu diûlu, bua kusomba panshi

ne Abalahama, ne Isaka, ne ne Yakoba, ne ne batatuetu bansantu bonsu, bua kakuyi kupatukamu kabidi.

31 Ne mu tshidimu etshi kuvua disanka dia munanunanu mu bulaba bua Zalahemela, ne ku mpennga yonsu ya mu bitupa bionsu bia bulaba, mena mu bulaba bonsu buvua Bena Nefi basa.

32 Ne biakalua ne kuvua ditalala ne disanka dinena menamena mu tshishadi tshia tshidimu tshia makumi anayi ne tshia tshitema; eyowa, ne kuvua kabidi ditalala dia munanunanu ne disanka dinena mu tshidimu tshia makumi atanu tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

33 Ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi kuvua kabidi ditalala, amu pa kumbusha diditambisha diakabanga kubuela mu ekelezia—kabiya munda mua ekelezia wa Nzambi to, kadi munda mua mitshima ya bantu bavua bamba ne bavua bena mu ekelezia wa Nzambi—

34 Ne bakadibandisha mu diditambisha, mena tô ne bua kukegesha ba bungi ba ku bana babu. Mpindiewu etshi tshivua bubi bunena, tshiakenzeja ne tshitupa tshia bantu tshivua tshipita kudipuekesha tshipeta dikengeshibua dikola, ne tshipututuka mu ntatu ya bungi.

35 Nansha nanku bakajila ne kusambila misangu mivula, ne bakatamba kukolakana mu didipuekesha diabu, ne batamba

kukamakana mu ditabuija dia Kilisto, tô ne diwuja dia anyima yabu ne disanka ne disambibua, eyowa, mena ne ku dikezula ne dijidila dia mitshima yabu, dijidila dia dîna didi dienzeka bua bualu bua difila diabu dia mitshima yabu kudi Nzambi.

36 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi atanu ne tshibidi tshiakajika patshi mu ditalala, amu pa kumbusha diditambisha dinena menamena divua dibuela mu mitshima ya bantu; ne divua bua mabanji abu a bungi menamena ne dilubuluka diabu mu bulaba; ne diakakola kudibu ku dituku ne ku dituku.

37 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshisatu tshia dikôkesha dia balumbuluishi, Helamana wakafua, ne muana wa kumpala wenda, Nefi, wakabanga kukôkesha pa muaba wenda. Ne biakalua ne wakasomba mu nkuasa wa tshilumbuluilu ne bululama ne bujalama; eyowa, wakalama mikenji ya Nzambi, ne wakenda mu njila ya tatuenda.

SHAPITA 4

Batapuluki ba Bena Nefi ne Bena Lamana badi basangisha bisumbu biabu bia basalayi ne badi banyenga bulaba bua Zalahemela—Ditshimuna diabu dia Bena Nefi didi dienzeka bua bubi bua Bena Nefi—Ekelezia udi ushinguluka, ne bantu badi balua bateketa bu mudi Bena Lamana. Pabuipi ne 38–30 k.d.K.

NE biakalua ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshinayi kuvua matapuluka a bungi mu ekelezia, ne kuvua kabidi dikokangana munkatshi mua bantu, mu mushindu wa dimatshisha dia mashi dia bungi.

2 Ne bakashipa tshitupa tshia bantomboji ne bakatshinyemsha mu bulaba, ne bakaya kudi mfumu wa Bena Lamana.

3 Ne biakalua ne bakakeba bua kusonsola Bena Lamana ku mvita bua kuluisha Bena Nefi; kadi monayi, Bena Lamana bavua ne bôwa menamena, mu mushindu wa ne bakabenga kuteleja mêyi a batapuluki abu.

4 Kadi biakalua ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua batapuluki bakabanda kudi Bena Lamana bafumina kudi Bena Nefi; ne bakapeta tshipeta tshipa kudi bakuabu bua dibasonsola ku tshiji kudi Bena Nefi; ne bavua tshidimu tshionsu atshi badilongolola bua mvita.

5 Ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshia muanda muteketa bakapueka bua kuluisha Bena Nefi mvita, ne bakatuadija mudimu wa lufu; eyowa, mua ne mu tshidimu tshia makumi atanu ne tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi bakapeta tshipeta tshipa ne bakangata bulaba bua Zalahemela; eyowa, ne malaba onsu kabidi, mena tô ne ku bulaba buvua pabuipi ne bulaba bua Buvula.

6 Ne bakanyemesha Bena Nefi ne misumba ya basalayi ya Moloniha mena tô ne ku bulaba bua Buvula;

7 Ne aku bakadikolesha bua kuluisha Bena Lamana, kumbukila ku mbuwa wa ku wesete, mena tô ne ku esete; bualu bivua luendu lua dituku dimua bua Mueni Lamana, pa mushonyi uvuabu bakolesha ne pavuabu bateka misumba yabu ya basalayi bua kusungidila ditunga diabu dia ku node.

8 Ne batapuluki ba Bena Nefi abu, ne diambuluisha dia misumba wa basalayi wa Bena Lamana ba bungi, bavua bangata bitupa bionsu bia Bena Nefi bivua mu bulaba bua ku sude. Ne bionsu ebi bivua bienzeka mu bidimu bia makumi atanu ne tshia muanda mukulu ne tshia makumi atanu ne tshia tshitema bia dikôkesha dia balumbuluishi.

9 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi, Moloniha ne misumba yenda ya basalayi bakapeta tshipeta tshipa ne bakangata bitupa bia bungi bia bulaba; eyowa, bakangatulula bimenga bia bungi bivua bipona mu bianza bia Bena Lamana.

10 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asambombo ne tshimua tshia dikôkesha dia balumbuluishi bakapeta tshipeta tshipa ne bakangatulula mena tshia bibidi tshia malaba abu onsu.

11 Mpindiewu dijimija edi dinena dia Bena Nefi, ne dishipeya dikola divua dikala munkatshi muabu, kabivua bienzeka to bu kabivua bikala bua bubu buabu ne bualu buabu bua bubu bupita bivua bikala munkatshi muabu to; eyowa, ne bivua kabidi munkatshi mua bavua bamba ne bavua bikala bena mu ekelezia wa Nzambi abu.

12 Ne bivua bua diditambisha divua mu mitshima yabu, bua mabanji abu mapita, eyowa, bivua dikengsha diabu dia bapela, bualu bavua bapala bavua ne nzala biakudia biabu, bualu bavua bapala bavua butaka bilamba biabu, ne bualu bavua batûta bana babu badipuekeshi mapi pa matama, bualu bavua baseka bintu bivua bivua bikala bia tshijila, bavila nyuma wa buambi ne wa dibuluila, bualu bavua bashipa bantu, bapawula bintu bia benda, bashima, biba, benda masandi, bualu bavua bajuka ne makokangana manena, ne bualu bavua batomboka baya ku bulaba bua Nefi, munkatshi mua Bena Lamana—

13 Ne bua bubu buabu bunena ebu, ne didiamba diabu bua makanda abu, wakalekedibua ne makanda abu nkayabu; bua nanku kabakalubuluka to, kadi bakatathshibua ne kutûtshibua, ne kunyemeshibua ku mpala kua Bena Lamana, tô ne pakajimijabu bukôkeshi bua pabuipi ne malaba abu onsu.

14 Kadi monayi, Moloniha wa-

kayisha bantu bintu bia bungi bua malu mabi abu, ne Nefi ne Lehi, bavua bikala bana ba baluma ba Helamana, bakayisha pabu bantu bintu bia bungi, eyowa, ne bakabambila ku Nyuma bintu bia bungi bitangila malu mabi abu, ne biabaluila pikalabu kabayi bakudimuna mutshima ku mibi yabu to.

15 Ne biakalua ne bakakudimuna mutshima, ne monsu muakakudimunabu mutshima bakabanga kulubuluka.

16 Bualu pakamona Moloniha ne bavua bakudimuna mutshima wakidikija kubalombola ku muaba ne ku muaba, ne ku tshimenga ne ku tshimenga, mena tô ne pakangatululabu tshia bibidi tshia bintu biabu ne tshia bibidi tshia malaba abu onsu.

17 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asambombo ne tshimua tshia dikôkeshia dia balumbuluishi nanku.

18 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asambombo ne tshimua tshia dikôkeshia dia balumbuluishi, Moloniha kavua mua kuangata kabidi miaba miabu kudi Bena Lamana to.

19 Bua nanku bakalekela dijinga diabu dia kuangata tshishadi tshia malaba abu, bualu Bena Lamana bavua bapita bungi bua ne biakalua bikola bua Bena Nefi kuikala ne bukôkeshi pa mutu pa Bena Lamana; bua nanku Moloniha wakenzela misumba yenda ya basalayi yonsu bua kukuba bitupa bivuyaye muangata abi.

20 Ne biakalua ne, Bena Nefi bakumvua bôwa bikola bua bualu bua bunena bua bungi bua Bena Lamana, ne kabalu kubatamba bukola, ne kubadiata, ne kuba-shipa, ne kubabutula.

21 Eyowa, bakabanga kuvuluka mambi ya Alama, ne miaku ya Mosiya kabidi; ne bakamona ne bavua bantu ba nshingu mîminyina, ne ne bavua bamona ne mikenji ya Nzambi ivua patupu;

22 Ne bavua bakudimuna ne badiatakaja muinshi mua makasa abu mêyi a Mosiya, anyi tshivua Mukalenga mumuambila bua kupesha bantu; ne bakamona ne mêyi abu avua malua manyanguka, ne bavua balua bantu babi, mu mushindu wa bavua bikala bantu babi bu muvua Bena Lamana.

23 Ne bua malu mabi abu ekeleziya uvua mubanga kushinguluka; ne bakabanga kubenga kuitabuija nyuma wa buambi ne nyuma wa dibuluila; ne bitungu bia Nzambi bivua bibimanyina kumpala kuabu.

24 Ne bakamona bavua balua bateketa, bu mudi bana babu Bena Lamana, ne Nyuma wa Mukalenga kakabakuba kabidi to; eyowa, uvua mumbuka kudibu bualu Nyuma wa Mukalenga kena usomba mu ntempelo idi kayiyi ya tshijila to—

25 Bua nanku Mukalenga wakalekela kubakuba ne bukola buenda bua tshishima ne budi kabuyi kufuanyikija to, bualu bavua bapona mu ngikadilu wa

dipanga ditabuija ne bubi budi butshingisha; ne bakamona ne Bena Lamana bavua babapita bungi menamena, ne bobu balamata kudi Mukalenga Nzambi wabu badi ne bua kufua kakuyi diepuka to.

26 Bualu monayi, bakamona makanda a Bena Lamana a bungi momumua ne abu, mena muntu ne muntu. Ne bavua nanku bapona mu disambuka dia mikenji edi; eyowa, bavua nanku balua bateketa, bua disambuka diabu dia mikenji, mu mutantshi wa bidimu bikesa.

SHAPITA 5

Nefi ne Lehi badi badifila ku diyisha—Mêna abu adi abalomba bua nsombelu wabu alonda wa bankambua babu—Kilisto udi usungila badi bakudimuna mutshima—Nefi ne Lehi badi bakudimuisha ba bungi moyo ne badi bedibua mu buloko, ne kapia kadi kabanyungulula—Ditutu dia mîdima didi dibuikila bantu nkama isatu—Buloba budi bunyungana, ne dîyi didi dipesha bantu mukenji bua kukudimuna mutshima—Nefi ne Lehi badi bayukila ne banjelu, ne kapia kadi kanyungulula musumba wa bantu. Pabuipi ne 30 k.d.K.

NE biakalua ne mu tshidimu tshia momumua etshi, monayi, Nefi wakafila nkuasa wa tshilumbuluilu kudi muntu muena dîna ne Sezolama.

2 Bualu bu muvua mêyi abu ne makalenga abu mashikikibua

kudi dîyi dia bantu, ne bavua basungula bua kuenza bubi bavua bapita bavua basungula bua kuenza buimpa bungi, bua nanku bavua bikala baboba bua dibutuka, bualu mêyi abu avua manyanguka.

3 Eyowa, ne ebi kabivua biosu to; bavua bikala bantu ba nshingu mîminyina, mu mushindu wa ne kabavua mua kubakokeshwa kudi mikenji anyi kudi bululama to, amu pikalabi bua dibutuka diabu.

4 Ne biakalua ne Nefi uvua mutshioka bua malu mabi abu; ne wakalekela nkuasa wa tshilumbuluilu, ne wakangata mudimu wa kuyisha dîyi dia Nzambi mu tshishadi tshionsu tshia matuku enda, ne muanabu Lehi penda, mu tshishadi tshionsu tshia matuku enda;

5 Bualu bakavuluka mêyi avua tatuabu Helamana mubambila. Ne â ki mêyi akambaye:

6 Monayi, bana banyi ba baluma, ndi njinga ne nuvuluka bua kulama mikenji ya Nzambi; ne ndi musua ne numanyisha bantu mêyi â. Monayi, ndi munupesha mêna a baledi betu ba kumpala bakapatuka ku bulaba bua Yelushalema; ne mvua nuenza nanku bua ne panudi nuvuluka mêna enu nubavuluka; ne panudi nubavuluka nuvuluka midimu yabu; ne panudi nuvuluka midimu yabu numanya muvuabi bamba ne, ne bifunda kabidi ne, ne ivua mimpa.

7 Bua nanku, bana banyi ba

baluma, ndi musua ne nuenza bidi bimpa, bua biambibua buenu, ne bifundibua kabidi, mena bu muvuabi biambibua ne bifundibua buabu.

8 Ne mpindiewu bana banyi ba baluma, monayi ndi ne kakesa kakuabu kandi njinga kunudi, dijinga didi dikala ne, kanuenji bintu ebi bua nuenu kudileja to, kadi ne nuenza bintu ebi bua nuenu kudibutshila bintu bia mushinga mu diûlu, eyowa, tshidi tshikala tshia tshiendelela, ne tshidi katshiyi tshifubidila to; eyowa, bua nupeta dipa dia mushinga mukola dia moyo wa tshiendelela adi, ditudi ne bualu bua kutshinka ne Nzambi uvua mudipesha batatuetu.

9 Ô vulukayi, vulukayi, bana banyi ba baluma, mêyi avua Mfumu Benyamina muambila bantu benda; eyowa, vulukayi ne kakuena mushindu mukuabu anyi njila mukuabu nansha umua udi muntu mua kupandishibua to, amu ku mashi a bupikudi dia Yezu Kilisto, walua; eyowa, vulukayi ne udi ulua bua kusungila ba pa buloba.

10 Ne vulukayi kabidi mêyi akamba Amuleke kudi Zêzeloma, mu tshimenga tshia Amoniha; bualu wakamuambila ne bushuwa Mukalenga nealua bua kusungila bantu benda, kadi ne kakulua bua kubasungila mu mibi yabu to, kadi bua kubasungila ku mibi yabu.

11 Ne Tatu udi mumupesha bukola bua kubasungila ku mibi

yabu bua bualu bua dikudimuna dia mutshima; bua nanku uvua mutuma banjelu benda bua kumanyisha lumu lua mabangu a dikudimuna dia mutshima, didi dituala ku bukola bua Musungidi, bua lupandu lua anyima yabu.

12 Ne mpindiewu, bana banyu ba baluma, vulukayi, vulukayi ne mpa dibua dia Musungidi wetu, udi muikala Kilisto, Muana wa Nzambi, ki panudi ne tshia kubi baka tshishimikidi tshienyu; bua ne pátuma diabulu mpepela yenda mikola, eyowa, miketa yenda munda mua mvunda, eyowa, pânutúta mvula wenda wa mbua ne mvula wenda wa tshipepela mukola, kabiakuikala ne bukola pamutu penu to bua kunupulumuna panshi tô ne ku lupongu lua dikenga ne diakabi kadiyi ndekelu, bualu dibua dinudi bibaka pa mutu padi, didi dikala tshishimikidi tshia bushuwa, tshishimikidi tshidi bantu bobu bibakapu kabena mua kupona to.

13 Ne biakalua ne eyi ki mêyi akalongesha Helamana bana benda ba baluma; eyowa, wakabalongesha bintu bia bungi bidi kabiyi bifunda to, ne kabidi bintu bia bungi bidi bikala bifunda.

14 Ne bakavuluka mêyi enda; ne bua nanku bakaya, ne bakalama mikenji ya Nzambi, bua kulongesha diyi dia Nzambi munkatshi mua bantu ba Nefi, kubangila ku tshimenga tshia Buvula;

15 Ne apu tô ne ku tshimenga

tshia Gidi; ne ku tshimenga tshia Gidi tô ne ku tshimenga tshia Muleke;

16 Ne mena ku tshimenga tshimua tô ne ku tshikuabu, tô ne muakayabu munkatshi mua bantu ba Nefi bonsu bavua bikala mu buloba bua ku sude; ne aku tô ne ku bulaba bua Zalahemela, munkatshi mua Bena Lamana.

17 Ne biakalua ne bakayisha ne bukola bua bungi, mua ne bakapuwisha ba bungi ba ku batapuluki bavua bafumina ku Bena Nefi abu, mua ne bakalua ne bakatonda mibi yabu ne bakatambuisha bualu bakakudimuna mutshima, ne bakapingana katataka kudi Bena Nefi bua kukeba bua kulongolola bubi buvuabu benzela Bena Lamana.

18 Ne biakalua ne Nefi ne Lehi bakayisha Bena Lamana ne bukola ne bukôkeshi bua bungi kupita, bualu bavua ne bukola ne bukôkeshi bikala bibapesha bua kuakulabu, ne tshivuabu ne bua kuamba tshivua kabidi tshibapesha—

19 Bua nanku bakakula ku dikema dikola dia Bena Lamana, ku dibitabujija, mua ne kuvua binunu muanda mukulu bia ku Bena Lamana bavua mu bulaba bua Zalahemela ne ku mpenga yabu yonsu, bakatambuishibua ku dikudimuna dia mitshima, ne bakitabujijibua bitangila bubi bua ngikadilu ya batatuabu.

20 Ne biakalua ne Nefi ne Lehi bakatungunukila apu bua kuya ku bulaba bua Nefi.

21 Ne biakalua ne bakakuatshibua kudi musumba wa basalayi wa Bena Lamana ne kuedibua mu buloko; eyowa, mena buloko bumua abu buvua Amona ne bana babu bedibua kudi basadidi ba Limihi.

22 Ne kunyima kua kubelabu mu buloko matuku a bungi kabayi ne biakudia to, monayi, bakabuela mu buloko bua kubangata bua babashipa.

23 Ne biakalua ne Nefi ne Lehi bavua banyunguludibua ku mpenya yonsu bikala bu kudi kapia, mena mu mushindu wa kabakakima bua kubatua bianza to bua bôwa ne kabalu kôshika. Nansha nanku, Nefi ne Lehi kabakôshika to; ne bavua bikala bu ne bavua bikala bimana munkatshi mua kapia ne kabavua bôshika to.

24 Ne pakamonabu ne dikunji dia kapia divua dibanyungulula ku mpenya yonsu, ne kadivua dibôsha to, mitshima yabu yakapeta dikima.

25 Bualu bakamona ne Bena Lamana kabakakima bua kubatua bianza to; anyi kabakakima kulua pabuipi nabu to, kadi bakimana bu ne bavua baluishibua tumama bua dikatshila diabu.

26 Ne biakalua ne Nefi ne Lehi bakimana ne bakabanga kubambila, bamba ne: Kanutshinyi to, bualu monayi, Nzambi ki udi munuleja tshintu tshia kukema etshi, mudi mulejibua ne kanuena mua kutulenga ne bianza bienu bua kutushipa to.

27 Ne monayi, pakambabu mēyi

â, buloba buakanyungana mena mena, ne bimanu bia buloko biakanyungana bu bivua pabuipi pa kukuluka pa buloba; kadi monayi, kabiakakuluka to. Ne monayi, bavua mu buloko bavua Bena Lamana ne Bena Nefi bavua patapuluki.

28 Ne biakalua ne ditutu dia mîdima yakababuikila, ne bôwa bunena budi butshingisha bikola buakalua kudibu.

29 Ne biakalua ne kuakalua dîyi bu divua kûlu kua ditutu dia mîdima, diamba ne: Kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, ne kanukebi kabidi bua kushipa basadidi banyi bamvua mutuma bua kunumanyisha mukenji muimpa to.

30 Ne biakalua ne pakumvuabu dîyi edi, ne pakamonabu ne kadivua dîyi dia dikubakuba to, anyi dîyi dia mutoyi munena wa diyoyi, kadi monayi, divua dîyi diteketa dia lutulu lujima, bu divua dinungana, ne divua ditubula tô ne mu anyima mena—

31 Ne nansha movua dîyi dikala dia kalolu, monayi buloba buakanyungana menamena, ne bimanu bia buloko kazakala kabidi, bu bivua pabuipi pa kukuluka pa buloba; ne monayi ditutu dia mîdima, divua dibabuikila, kadiakatangelaka to—

32 Ne monayi dîyi diakalua kabidi, diamba ne: Kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, bualu bukalinga bua mu diûlu bukadi pabuipi; ne kanukebi kabidi bua kushipa

basadidi banyi to. Ne biakalua ne buloba buakanyungana kabidi, ne bimanu biakazakala.

33 Ne dîyi diakalua kabidi musangu muisatu, ne diakabambila mēyi a dikema idi muntu kayi bua kuamba to; ne bimanu biakazakala kabidi, ne buloba buakanyungana bu buvua pabuipi ne kuabuluka pankatshi-nkatshi.

34 Ne biakalua ne Bena Lamana kabavua mua kunyema to bua ditutu dia mîdima divua dibabui-kila; eyowa, ne kabavua kabidi mua kunyungana to bua bôwa buvua bubakuata.

35 Mpindiewu kuvua muntu umua munkatshi muabu uvua Muena Nefi ku diledibua, uvua musangu mukuabu muikala muena ku ekelezia wa Nzambi kadi uvua mutapuluki kudibu.

36 Ne biakalua ne wakakudimuka, ne monayi, wakamona mpala ya Nefi ne Lehi munda mua ditutu dia mîdima; ne monayi, bavua bakenka menamena, mena bu mpala ya banjelu. Ne wakamona ne bavua babandisha mesu abu mu diûlu; ne bavua benza bu bavua bakula ne anyi bela mbila kudi muntu uvuabu bamona.

37 Ne biakalua ne muntu ewu wakabila kudi musumba wa bantu, bua bakudimuka ne bangila. Ne monayi, bavua bapeshibua bukola ne bakakudimuka ne bakatangila; ne bakamona mpala ya Nefi ne Lehi.

38 Ne bakambila muntu ne: Mona, bintu bionsu ebi bidi bileja

tshinyi, ne bantu aba badi bayukila ne nganyi?

39 Mpindiewu dîna dia muntu ewu divua Aminadaba. Ne Aminadaba wakabambila ne: Badi bayukila ne banjelu ba Nzambi.

40 Ne biakalua ne Bena Lamana bakamuambila ne: Netuenza tshinyi, bua ditutu dia mîdima edi diumbuka kutubuikila?

41 Ne Aminadaba wakabambila ne: Kudimunayi mutshima, ne nubila kudi dîyi, mena tō ne panuapeta ditabuja mu Kilisto, uvua mulongesha Alama, ne Amuleke, ne Zêzeloma; ne panuenza nanku, ditutu dia mîdima nediumbuka kunubuikila.

42 Ne biakalua ne bakabanga bonsu kubila kudi dîyi dia uvua munyungusha buloba; eyowa, bakabila mena tō ne pakumbuka ditutu dia mîdima.

43 Ne biakalua ne pakakupabu mesu abu ku mpenga yabu yonsu, ne bakamona ne ditutu dia mîdima divua diumbuka ku babuikila, monayi, bakamona ne bavua banyunguludibua, eyowa muntu yonsu, ku dikunji dia kapia.

44 Ne Nefi ne Lehi bavua munkatshi muabu; eyowa, bavua banyunguludibua; eyowa, bavua bu munkatshi mua ndimi ya kapia, kadi kakavua kabôsha to, anyi kakavua kakuata bimanu bia buloko to; ne bavua buwula ne disanka didi kadiyi bua kuamba to ne luwula ne butumbi.

45 Ne monayi, Nyuma wa

Tshijila wa Nzambi wakalua panshi mufuma mu diûlu, ne wakabuela mu mitshima yabu, ne bavua buwula bu ne kapia, ne bavua mua kuamba mêyi a dikema.

46 Ne biakalua ne dîyi diakalua kudibu, eyowa, dîyi dimpa, bu divua dinungana, diamba ne:

47 Ditalala, ditalala dikala kunudi, bua ditabuija dienu kudi Munanga Mutamba Wanyi, uvua katshia ku tshishimikidi tshia buloba.

48 Ne mpindiewu, pakumvuabu nanku bakabandisha mesu abu bu bua kumona kuvua dîyi diluila; ne monayi, bakamona diûlu diunzuluka; ne banjelu bakalua panshi bapatukila mu diûlu ne bakabasadila.

49 Ne kuvua bantu pabuiji ne nkama isatu bavua bamona ne bumvua bintu ebi; ne bakabambila ne baya ne kabakemi to, anyi kabedi mpata to.

50 Ne biakalua ne bakaya, ne bakalongesha bantu, bamanyisha bintu bionsu bivuabu bumvua ne bamona ku mpengayonsu ya mu bitupa bionsu biabulaba, mua ne tshitupa tshinena tshia Bena Lamana tshivua tshitabujijibua buabu, bua bunena bua majadikibua avuabu bapeta.

51 Ne bonsu bavua bitabujijibua bakalekela biluila biabu biavmuita panshi, ne lukinu luabu ne ngikadilu ya batatuabu kabidi.

52 Ne biakalua ne bakapesha Bena Nefi malaba adibu bangata.

SHAPITA 6

Bena Lamana bakana badi bayi—sha Bena Nefi bena bubu—Bonsu buabu badi balubuluka mu tshikondutshia ditalala ne bubanji—Lusifele, muena mibi, udi usonsola mitshima ya bena bubu ne banyengi ba Gadiantona ku dishipa dia bantu ne bubu—Banyengi badi bangata bukalenga bua Bena Nefi. Pabuiji ne 29–23 k.d.K.

NE biakalua ne pakajika tshidimu tshia makumi asambombo ne tshibidi tshia dikôkesha dia balumbuluishi, bintu bionsu ebi bikavua bienzeka ne Bena Lamana bakavua balua, tshitupa tshinena, bantu bakana, mu mushindu ne buakana buabu buvua bupita bua Bena Nefi, bua dikamakana diabubu ne disuminyina diabubu mu ditabuija.

2 Bualu monayi, kuvua Bena Nefi ba bungu bakavua balua bapapa ne kabayi bitaba tshilema tshiabu to ne bena bubu bupita, mu mushindu ne bavua babenga dîyi dia Nzambi ne mayisha onsu ne buambi ku Nyuma buvua bulua munkatshi muabu.

3 Nansha nanku, bantu ba mu ekelezia bavua bapeta disanka dinena bua dikudimuna moyo dia Bena Lamana, eyowa, bua ekelezia wa Nzambi, uvua mushikikibua munkatshi muabu. Ne bakalejangana buwetu, ne baka-sankidilangana, ne bavua ne disanka dinena.

4 Ne biakalua ne bangi ba Bena Lamana bakapueka ku bulaba

bua Zalahemela, ne bakama-nyisha Bena Nefi mushindu wa dikudimuna moyo diabu, ne bakabakankamija bua kuikala ne ditabuija ne dikudimuna mu-tshima.

5 Eyowa, ne bangi bakayisha ne bukola ne bukôkeshi binena menamena, ne bakafikisha ba bungi babu mu ndondu ya didipueke-sha, bua kuikala bena balondi ba-dipuekeshi ba Nzambi ne Muana wa Mukoku.

6 Ne biakalua ne bangi ba Bena Lamana bakaya ku bulaba bua ku node; ne Nefi ne Lehi kabidi ba-kaya ku bulaba bua ku node, bua kuyisha bantu. Ne ki mua kajika tshidimu tshia makumi asambo-mbo ne tshisatu nanku.

7 Ne monayi, kuvua ditalala mu bulaba bonsu, bua ne Bena Nefi bakaya ku tshitupa tshionsu tshia bulaba kuvuabu basua, bikalabi munkatshi mua Bena Nefi anyi Bena Lamana.

8 Ne biakalua ne Bena Lamana bakaya kabidi konsu kuvuabu ba-sua, bikalabi munkatshi mua Bena Lamana anyi munkatshi mua Bena Nefi; ne nanku bavua ne kuende-langana kudikadila, bua kusu-mbangana ne kupanyishangana bintu, ne bua kupeta makasa, bilondeshila ku dijinga diabu.

9 Ne biakalua ne bakanema menamena, Bena Lamana ne Bena Nefi; ne bakapeta ngolo wa bungi menamena, ne mpalata, ne mishin-du yonsu ya biamu bia mushi-nga, mu bulaba bua ku sude ne mu bulaba bua ku node.

10 Mpindiewu bulaba bua ku sude buvua bubikidibua ne Lehi, ne bulaba bua ku node buvua bu-bikidibua ne Muleke, bivua bilondeshila mu dina dia muana wa baluma wa Sedekiya; bualu Mukalenga wakatuala Muleke ku bulaba bua ku node, ne Lehi ku bulaba bua ku sude.

11 Ne monayi, kuvua mishindu yonsu ya ngolo mu malaba abidi â, ne wa mpalata, ne biamu bia mushindu onsu; ne kuvua ba nse-nda bapiluka, bavua benza mu-dimu wa biamua bia mishindu yonsu ne bavua babipeluja; ne ki muvuabu banema nanku.

12 Bakakuna nteta ya bungi, ku node ne ku sude; ne yakatoloka menamena, ku node ne ku sude. Ne yakavulangana ne yakakola bikola menamena mu bulaba. Ne bakamuna bisumbu bia bimuna bikesa ne binena, eyowa, nyama ya manyi ya bungi.

13 Monayi bakaji babu baka-kuata mudimu ne bakasala bua-nda, ne bakenza mishindu yonsu ya bilulu, bia lin muluka bimpa ne bilulu bia mishindu yonsu, bua kuvuadika butaka buabu. Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi asambo-mbo ne tshinayi mu ditalala nanku.

14 Ne mu tshidimu tshia ma-kumi asambo-mbo ne tshitanu ba-kapeta kabidi disanka dinena ne ditalala, eyowa, kuyisha kua bun-gi ne mambi a bungi bitangila tshivua ne bua kulua. Ne ki mua-kapita tshidimu tshia makumi asambo-mbo ne tshitanu nanku.

15 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asambombo ne tshisambombo tshia dikôkeshia dia balumbuluishi, monayi, muntu uvua kayi mumanyika wakashipa Sezolama pavuaye musomba mu nkuasa wa tshilumbuluilu. Ne biakalua ne mu tshidimu tshimua atshi, muanenda wa baluma, uvua bantu basungula pa muaba wenda, uvua kabidi mushipibua. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asambombo ne tshisambombo nanku.

16 Ne ku ntudijilu wa tshidimu tshia makumi asambombo ne tshia muanda muteketa bantu bakabanga kukola menamena mu bubi kabidi.

17 Bualu monayi, Mukalenga uvua mubabenesha mutantshi mula ne mabanji a pa buloba bua nanku kabavua basonsodibua ku tshiji, ku mvita, anyi ku dimatshisha dia mashi to; bua nanku bakabanga ku teka mitshima yabu ku mabanji; eyowa, bakabanga kukeba mua kupeta makasa bua kudibandisha umua kupita mukuabu; bua nanku bakabanga kushipangana mu musokoku, ne kuiba ne kupawula, bua kupeta makasa.

18 Ne mpindiewu monayi, bashipi ba bantu ne bapawudi abu bavua bena tshisumbu tshivua tshienza kudi Kishikumena ne Gadiantona. Ne mpindiewu biakalua ne kuvua ba bungi, mena munkatshi mua Bena Nefi, bavua bena tshisumbu tshia Ga-

diantona. Kadi monayi, bavua bapita bungi munkatshi mua tshitupa tshibi kupita tshia Bena Lamana. Ne bavua babikidibua ne banyengi ne bashipinganyi ba Gadiantona.

19 Ne mbobu bakashipa mulumbuluishi munena Sezolama, ne muanenda wa baluma, pavuaye mu nkuasa wa tshilumbuluilu; ne monayi, kabakabapeta to.

20 Ne monayi biakalua ne pakamanya Bena Lamana ne kuvua banyengi munkatshi muabu bakanyingalala menamena; ne bakenza mushindu onsu uvua ku bukôkeshi buabu bua kubabutula pa mpala wa buloba.

21 Kadi monayi, Satana waka-sonsola mitshima ya tshitupa tshinena tshia Bena Nefi, mu mushindu wa ne bakadisangisha ne bisumbu bia banyengi abu, ne bakabuela mu bipungidi biabu ne bakela mitshipu yabu, bua balamangana ne bakubangana ku malu makola onsu âpetanganabu nawu, bua kabakengi bua dishipa dia bantu diabu, ne dipawula diabu, ne dîba diabu to.

22 Ne biakalua ne bavua ne biminaryu biabu, eyowa, biminaryu bia musokoku biabu, ne mêtî abu a musokoku; ne bobu kumanya muanabu udi mupunga tshipungidi, bua ne bubi bonsu buenza muanabu, kenjibu bibi kudi muanabu to, anyi kudi abu bavua bena tshisumbu tshienda, bavua bapunga tshipungidi etshi.

23 Ne nanku bua kushipa bantu,

kupawula, ne kuiba, ne kuenda masandi ne kuenza bubi bua mu-shindu onsu, kushilangana ne m̄yi a ditunga diabu ne m̄yi a Nzambi wabu kabidi.

24 Ne ewu yonsu wa ku bavua bena tshisumbu tshiabu waman-yisha ba pa buloba bubi buabu ne malu mapita bubi abu, ne-lumbuluishibua, kabiyi bilon-deshila ku m̄yi a ditunga to, kadi bilondeshila ku m̄yi a bubi buabu, avua Gadiantona ne Ki-shikumena bafila.

25 Mpindiewu monayi, bidi mitshipu ne bipungidi bia mu musokoku ebi bivua Alama mu-pesha muanenda wa baluma mu-kenji ne kabiyi kudi ba pa buloba to, bua kabilu njila wa kutuala bantu ku dibutuka to.

26 Mpindiewu monayi, mitshipu ne bipungidi bia mu musokoku abi kabiakalua kudi Gadiantona ku njila wa mia-ndiku ivua Shibulona mupesha Helamana to; kadi monayi, bivua biedibua mu mutshima wa Ga-diantona kudi muntu umua awu wakalobesha baledi betu ba dia-mbedi bua kudia tshimuma tshi-kandikibua.

27 Eyowa, muntu umua awu wakabuela mu tshipangu ne Ka-yina, ne biashipaye muanabu wa baluma Abele, kabiakumanyika kudi ba pa buloba to. Ne waka-buela mu tshipangu ne Kayina ne balondi benda katshia ku tshiko-ndu atshi.

28 Ne bidi kabidi muntu umua awu wakateka meji mu mitshima

ya bantu bua kuibaka kaleya kala kakumbana bua bamona mua ku-fika mu dīlu. Ne bivua muntu umua awu wakalombola bantu bakafuma ku kaleya aka ku bu-laba ebu; wakatangalaja midimu ya m̄dima ne malu mapita bubi pa mpala onsu wa bulaba, t̄ ne pakapulmunaye bantu panshi ku dibutuka dijima, ne ku ngena wa kashidi.

29 Eyowa, bidi muntu umua awu wakateka meji mu mutshima wa Gadiantona bua kuenza mudimu wa m̄dima, ne wa dishipa dia bantu dia mu musokoku; ne wakawutuala kum-bukila ku mbangilu wa muntu mena t̄ ne ku diba edi.

30 Ne monayi, nyeye udi muena mibi yonsu. Ne monayi, udi mutuala midimu ya m̄dima ne dishipa dia bantu dia mu muso-koku, ne udi ufila bipangu biabu, ne mitshipu yabu, ne bipungidi biabu, ne malongolola abu a bubi budi butshingisha, ku tshikonde ne tshikonde bilondeshila bu mudiye mua kukuata mitshima ya bana ba bantu.

31 Ne mpindiewu monayi, uvua mukuata mitshima ya Bena Nefi; eyowa, mua ne bavua ba-lua bena bubi menamena; eyowa, tshitupa tshinena tshiabu bavua bumbuka ku njila wa buakana, ne bavua badiatakaja mikenji ya Nzambi muinshi mua makasa abu, ne bavua bakudimuka ku njila yabu nkayabu, ne bakukuila ngolo yabu ne mpalata yabu bu mpingu.

32 Ne biakalua ne malu mabi onsu â akalua kudibu mu mutantshi wa bidimu bikesa, bua ne tshitupa tshinena tshiwu tshivua tshilua kudibu mu tshidimu tshia makumi asambombo ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi.

33 Ne bakakola mu malu mabi mu tshidimu tshia makumi asambombo ne tshia muanda mukulu kabidi, biakapesha bantu bakana kanyinganyinga ne muadi.

34 Ne nanku tudi tumona ne Bena Nefi bakabanga kushinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne kokola mu bubu ne malu mapita bubu, pavua Bena Lamana bavua babanga kokola menamena mu dimanya dia Nzambi wabu; eyowa, bakabanga kulama mikandu ne mikenji yenda, ne kuenda mu bulelela ne bululama kumpala kuenda.

35 Ne nanku tudi tumona ne Nyuma wa Mukalenga wakabanga kumbuka kudi Bena Nefi, bua bubu ne bupapa bua mitshima yabu.

36 Ne nanku tudi tumona ne Mukalenga wakabanga kupumunyina Bena Lamana Nyuma wenda, bua buteketa buabu ne ditaba diabu bua kuitabuija miaku yenda.

37 Ne biakalua ne Bena Lamana bakipatakaja tshisumbu tshia banyengi ba Gadiantona; ne bakayisha dîyi dia Nzambi munkatshi mua tshitupa tshipita

bubu tshiabu, bua ne tshisumbu tshia banyengi etshi tshiakabutuka tshionsu munkatshi mua Bena Lamana.

38 Ne biakalua ne ku luseka lukuabu, ne Bena Nefi bakabakuatshisha ne kubambuluisha, kubanga ku tshitupa tshipita bubu tshiabu, tô ne pakatangalakabu mu bulaba bua Bena Nefi bonso, ne pakapambuishabu tshitupa tshinena tshia bakana tô ne pakaluabu kuitabuija midimu yabu ne kudia bintu biabu binyenga, ne kudisangisha nabu mu dishipa diabu dia bantu ne bipungidi biabu bia musokoku.

39 Ne nanku bakapeta bulombodi bua bukalenga bonso, mua ne bakadiata bapela ne batu-diji, ne badipuekeshi balondi ba Nzambi mu makasa abu ne bakabatûta ne kubapanda ne kubela nyima yabu.

40 Ne nanku tudi tumona ne bavua mu ngikadilu udi utshinyisha, ne bavua baboba bua dibutuka dia kashidi.

41 Ne biakalua ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asambo-mbo ne tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

BUAMBI BUA NEFI, MUANA WA BALUMA HELAMANA—Nzambi udi ukanyina bantu ba Nefi ne neabakumbula mu tshiji tshienda, bua dibutuka dijima diabu amu bobu bakudimuna mutshima ku bubu

buabu. Nzambi udi utûta bantu ba Nefi ne tshipupu; badi baku-dimuna mutshima ne bakudi-muka kudiye. Samuele, Muena Lamana, udi wamba ku Nyuma kudi Bena Nefi.

Shapita 7 tô ne wa ku 16.

SHAPITA 7

Bantu badi babenga Nefi ku node ne udi upingana ku Zalahemela—Udi usambila pa kaleya ka mu budimi buenda ne ubikila bantu bua baku-dimuna mutshima anyi nebafua. Pa-buipi ne 23–21 k.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asambo ne tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi, ne Nefi, muana wa Helamana, wakapingana ku bulaba bua Zalahemela ufuma ku buloba bua ku node.

2 Bualu uvua muya munkatshi mua bantu bavua mu bulaba bua ku node, ne wakabayisha dîyi dia Nzambi, ne wakamba ku Nyuma pa bintu bia bungi kudibu;

3 Ne bakabenga mêyi enda onsu, bua ne kavua mua kushala munkatshi muabu to, kadi wakapingana kabidi ku bulaba bua diledibua dienda.

4 Ne pakamonaye ne bantu bavua mu ngikadilu wa bubi bukola, ne banyengi ba Gadiantona bavua basomba mu nkuasa ya bilumbuluilu—bikala banyenga bukalenga ne bukôkeshi bua mu bulaba; balekela mikenji ya

Nzambi ku luseka, ne kabayi ne buakana nansha bukesa kumpala kuenda to; kabayi benzela bululama kudi bana ba bantu to;

5 Bapîsha bakana bua buakana buabu; balekela bapîla ne bena bubi baya kabayi banyokibua to bua makuta abu; ne menamena kabidi bua kushiyibua mu mudimu ku mutu kua bukalenga, bua kukôkesha ne kuenza bilondeshila ku disua diabu, ne bua kupeta makasa ne butumbi bia kudi ba pa buloba, ne menamena kabidi, bua kuluabi biteketa bua bobu kuenda masandi, ne kuiba, ne kushipa, ne kuenza bilondeshila ku disua diabu—

6 Mpindiewu bualu bubi bu-nena ebu buakaluila Bena Nefi, kabiyi mu mutantshi wa bidimu bia bungi to; ne pavua Nefi mubumona, mutshima wenda wakuwula ne kanyinganyinga mu munda muenda; ne wakatua tshikemu ne dipampakana dia anyima wenda, wamba ne:

7 Ô, bu matuku anyi mikala mu matuku avua tatuanyi Nefi diambedi mupatuka ku bulaba bua Yelushalema, mvua mua kusanka nenda mu buloba bulaya; mu matuku â, bantu benda bavua bateketa bua kubasengelela, bakamakana mu dilama dia mikenji ya Nzambi, ne kabayi basakibua ku dienza dia bubi lukasa to; ne bavua bateleja mêyi a Mukalenga lukasa—

8 Eyowa, bu matuku anyi mikala mu matuku awu, anyima wanyi uvua mua kuikala ne

disanka bua buakana bua bana betu.

9 Kadi monayi, ndi muenjibua ne â ki matuku anyi, ne anyima wanyi neuwula ne kanyinganyinga bualu bua ebu bubi bua bana betu.

10 Ne monayi, mpindiewu biakalua ne bivua pa mutu pa kaleya, kavua mu budimi bua Nefi, buvua ku tshibeba tshivua tshilombola ku tshisalu tshinena, tshivua mu tshimenga tshia Zalahemela; bua nanku, Nefi uvua muinama pa mutu pa kaleya kavua mu budimi buenda, kaleya kavua kabidi pabuipi ne tshibuelelu tshia ku budimi tshivua tshilombola ku tshibeba.

11 Ne biakalua ne kuvua bantu bakuabu bavua bapitapu ne bakamona Nefi pavuaye witshikija anyima wenda kudi Nzambi pa mutu pa kaleya; ne bakanyema ne bakambila bantu tshivuabu bamona, ne bantu bakatuilangana pamua mu misumba bua bamona mua kumanya tshiena bualu tshia kudila kunena eku bua bubi bua bantu.

12 Ne mpindiewu, pakajuka Nefi wakamona misumba ya bantu bavua badisangisha pamua.

13 Ne biakalua ne wakabulula mukana muenda ne wakambila ne: Monayi, bua tshinyi nudi badisangisha pamua? Bua mema kunuambila bua malu mabi enu?

14 Eyowa, bualu ndi mubanda pa kaleya kanyi bua kuitshikija anyima wanyi kudi Nzambi, bua

kanyinganyinga kapita ka mutshima wanyi, kadi kikala bua malu mabi enu!

15 Ne nudi badisangisha pamua bua didila ne muadi wanyi, ne nudi nukema; eyowa, ne nudi ne bua kukema bikola; eyowa, nudi ne tshia kukema bualu nudi badifila kudi diabulu ne udi ne bukôkeshi ku mitshima yenu.

16 Eyowa, munyi munuvua mua kupesha njila kudi bulobeshi bua yeya udi upuekesha anyima yenu mu dikenga dia kashidi ne diakabi kadiyi ndekelu?

17 Ô kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima! Nudi basua kufua bua tshinyi? Kudimukayi, kudimukayi kudi Mualenga Nzambi wenu. Bua tshinyi wanulekedi?

18 Mbualu nudi bapapisha mitshima yenu; eyowa, kanuakuteleja dîyi dia mulami wa mikoku muimpa; eyowa, nudi bamuyobola bua anufikila munda.

19 Ne monayi, pamutu pa kumusangisha, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima, monayi, neanutangalaja bua nulua biakudia bia mbua ne nyama ya dîtu.

20 Ô, munyi munuvua mua kupua Nzambi wenu moyo mu dituku mena divuaye munupa-tuisha?

21 Kadi monayi, mbua kupeta makasa, mbua kusamunyibua kudi bantu, eyowa, ne mbua nupeta ngolo ne mpalata. Ne nudi bateka mitshima yenu pa mabanyi ne bintu bia tshianana bia pa buloba ebu, binudi nushipa, ne

nupawula, ne nuiba, ne nushiminyina mukuenu malu, ne nuenza bubu bua mishindu yonsu ya malu a bubu.

22 Ne bua bualu ebu diakabi nedinukuata, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima. Bualu nuenu kanuyi bakudimuna mutshima to, monayi, tshimenga tshinena etshi, ne kabidi bime nga binena abi bidi ku mpenga yonsu, bidi mu bulaba butudi basa, nebinyengibua bua kanui kadi ne muaba munkatshi muabi to; bualu, Mukalenga kakunupeshu bukola to, bu mudiye muenza tô ne mpindiewu, bua nukandamena bena lukuna bena.

23 Bualu monayi, Mukalenga udi wamba nanku: Ntshiakuleja bena bubu bukola buanyi to, ne kudi umua kupita kudi mukuabu, amu kudi badi bakudimuna mutshima yabu ku mibi yabu, ne bumvuila mêyi anyi. Mpindiewu, nanku, ndi musua ne numona, bana betu, ne nebi kala bilengela bua Bena Lamana kupita buenu pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima.

24 Bualu monayi, badi bakana bikola kunupita, bualu kabena benza mibi kushilangana ne dinanya dinena dinudi bapeta to; bua nanku Mukalenga neikala ne lusa kudibu; eyowa, nealepesha matuku abu ne neavudija ndelanganyi yabu, nansha panuabutuka bonsu, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima.

25 Eyowa, diakabi dikala kunudi bua ne malu abu a bubu

bupita manena budi bulua munkatshi muenu; ne nudi badi sangisha kudibu, eyowa, ku tshisumbu tshia musokoku atshi tshivua Gadiantona mushikika!

26 Eyowa, diakabi nedinuluila bualu bua diditambisha dinudi balekela ne dibuela mu mitshima yenu, didi dinutambisha kupita tshidi tshimpa bua mabanji enu matamba bungu!

27 Eyowa, diakabi dikala kunudi bua bubu ne malu enu a bubu bupita!

28 Ne nenufua pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima; eyowa, mena malaba enu neanyengibua kunudi, ne nenubutuka pa mpala wa buloba.

29 Monayi mpindiewu, ntshienangamba ne bintu ebi nebienzeka, nkayanyi, bualu ntshienamudi manyina bintu ebi to; kadi monayi, ndi mumanya ne bintu ebi bidi bilelela bualu Mukalenga Nzambi uvua mubimanyisha, bua nanku ndi njadika ne nebienzeka.

SHAPITA 8

Balumbuluishi banyanguka badi bakeba bua kusaka bantu bua kumbandabu Nefi—Abalahama, Mose, Zenose, Zenoke, Eziasa, Yeshaya, Yelemya, Lehi, ne Nefi bonsu bavua bajadika bitangila Kilisto—Ku dipetela meji kudi Nzambi, Nefi udi umanyisha dishipibua dia mulumbuluishi munena. Pabuipi ne 23-21 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne

pakamba Nefi mēyi â, monayi, kuvua bantu bavua balumbuluisi, bavua kabidi bena tshisumbu tshia musokoku tshia Gadiantona, ne bakafika tshiji, ne bakabila bua kumufunda, bambila bantu ne: Buatshinyi kanuena nukuata muntu ewu ne nulua nenda, bua ne apîshibua bilondeshila ku bubi buvuaye muenza?

2 Bua tshinyi nudi nutangila muntu ewu, ne numuteleja upe-nda bantu aba ne mikenji yetu?

3 Bualu monayi, Nefi uvua mu-bambila bitangila dinyanguka dia mikenji yabu; eyowa, uvua muamba bintu bia bungi bidi ka-biyi mua kufunda to; ne kavua muamba tshintu tshivua tshishilangana ne mikenji ya Nzambi to.

4 Ne balumbuluisi abu bakamufikila tshiji bualu uvua mu-bambila patoka bitangila midimu yabu ya musokoku ya midima; nansha nanku, kabakakima kumulenga to, bualu bavua batshina bantu, bua kabalu kubelela mbila.

5 Bua nanku bakabila kudi bantu, bamba ne: Bua tshinyi nudi nulekela ne muntu ewu atupe-nda? Bualu monayi udi upîsha bantu bonsu aba, mena tô ne ku dibutuka; eyowa, ne bimenga bietu binena bionsu ebi kabidi nebatubinyenga, ne katuakui-kala ne muaba munda muabi to.

6 Ne mpindiewu nudi bamanya ne kabiena mua kuenzeka nanku to, bualu monayi, tudi ne bukola bua bungi, ne bimenga bietu bidi binena, bua nanku bena lukuna

betu kabena mua kututshimuna to.

7 Ne biakalua ne bakasonsola bantu ku tshiji kudi Nefi nanku, ne bakajula makokangana mun- katshi muabu; bualu kuvua ba- mua bakabila ne: Lekelayi muntu ewu, bualu udi muntu muimpa, ne bintu bidiye wamba abi ne- bienzeka bulelela pa kumbusha tuetu bakudimuna mutshima;

8 Eyowa, monayi, bitungu bio- nsu nebilua pa mutu petu bidiye mutujadikila; bualu tudi bama- nya ne udi mutujadikila biakana bitangila malu mabi etu. Ne mo- nayi adi a bungi, ne udi muma- nya kabidi malu onsu âtufikila bu mudiye mumanya malu mabi etu;

9 Eyowa, ne monayi, bu yeya kayi muikala muambi to kavua mua kujadika bitangila bintu abi to.

10 Ne biakalua ne bantu ba- vua bakeba bua kushipa Nefi abu, bôwa buabu buakabandika, bualu kabakumulenga to; bua na- nku wakabanga kabidi kuakula kudibu, bualu uvua mumona ne uvua musuibua ku mesu a ba- mua bantu, mua ne tshishadi tshiabu tshiakatshina.

11 Bua nanku wakenzejibua bua kubambila bikola wamba ne: Mo- nayi, bana betu, nudi babala ne Nzambi wakapesha bukola kudi muntu umua, mena Mose, bua kutûta mâyi a Mbuwa Muku- nza, ne akatapuluka eku ne eku, mua ne Bena Isalele, bavua bata- tuetu, bakapita pa buloba bûma,

ne mâyi akapingana pa mutu pa misumba ya basalayi ya Bena Eji-pitu ne akabadînyisha anyi?

12 Ne mpindiewu monayi, bu mudi Nzambi mupesha muntu ewu bukola bua mushindu ewu, kadi bua tshinyi nudi nutandangana munkatshi muenu, ne nuamba ne kena mumpesha bukola to mbundi mua kumanya nabu bitangila bitungu bialua pa mutu penu, pa kumbusha nuenu baku-dimuna mutshima?

13 Kadi, monayi, kanuena amu nuvila mêyi anyi to, kadi nudi nuvila kabidi miaku yonsu ivua batatuetu bakula, ne kabidi miaku ivua muntu ewu, Mose, muakula, uvua ne bukola bunena bumupesha, eyowa, miaku ivuaye muakula bitangila dilua dia Mashiya.

14 Eyowa, kakajadika ne Muana wa Nzambi nealua to anyi? Ne bu muakabandishaye nyoka wa kalabi mu tshipela, mena nanku neabandisha walua.

15 Ne bonsu bela mesu kudi nyoka nebapeta moyo, momumua ne bonsu bela mesu kudi Muana wa Nzambi ne ditabuija, bikala ne nyuma munyingalala, badi mua kuikala ne moyo, mena ne ku moyo awu udi muikala wa tshienlelela.

16 Ne mpindiewu monayi, Mose kakajadika amu bua bintu ebi to, kadi bambi bansantu bonsu kabidi, katshia ku matuku enda mena tô ne ku matuku a Abalahama.

17 Eyowa, ne monayi, Abalahama wakamona dilua dienda,

ne uvua muwula ne disanka ne wakasanka.

18 Eyowa, ne monayi ndi nnuambila ne, kabivua amu Abalahama uvua mumanya bintu ebi to, kadi kuvua ba bungi kumpala kua matuku a Abalahama bavua babikidibua bilondeshila ku mulongu wa Nzambi; eyowa, mena ku mulongu wa Muanenda; ne nanku bua ne bilejibua kudi bantutu, bidimu binunu bia bungi kumpala kua dilua dienda, ne mena disungila nedilua kudibu.

19 Ne mpindiewu ndi musua ne numanya, ne katshia mena ku matuku a Abalahama kuvua bambi ba bungi bavua bajadika bintu ebi; eyowa, monayi, muambi Zenose wakajadika ne dikima; bua etshi uvua mushipibua.

20 Ne monayi, Zenoke kabidi, ne Eziasa kabidi, ne Yeshaya kabidi, ne Yelemiya, (Yelemiya muikala muambi awu wa momumua wakajadika bua dibutuka dia Yelushalema) ne mpindiewu tudi bamanya ne Yelushalema uvua mubutuka bilondeshila ku miaku ya Yelemiya. Ô kadi munyi muapanga Muana wa Nzambi kulua, bilondeshila ku buambi buenda?

21 Ne mpindiewu nenuela mpata ne Yelushalema uvua mubutuka anyi? Nenuamba ne kabakashipa bana ba baluma ba Sedekiya, bonsu pa kumbusha Muleke anyi? Eyowa, ne kanuena numona ne ndelanganyi ya Sedekiya idi netu, ne badi babipata mu bulaba bua Yelushalema

anyi? Kadi monayi, ebi kabiena bionsu to—

22 Bakipata tatueta Lehi ku Yelushalema bualu wakajadika bua bintu ebi. Nefi wakajadika bintu ebi kabidi, ne pabuipi ne bata-tuetu bonsu kabidi, mena tō ne diba edi; eyowa, badi bajadika bua dilua dia Kilisto, ne badi batekemenana, ne badi basanka bua dituku dienda dilualua.

23 Ne monayi, udi Nzambi, ne udi nabu, ne wakadimuene-sha kudibu, bua kubasungilayi; ne bakamupesha butumbi, bua bualu bulualua.

24 Ne mpindiewu, bualu nudi bamanya bintu ebi ne kanuena mua kubivila to pa kumbusha panuashima, bua nanku nudi benza mubi mu bualu ebu, bualu nudi babenga bintu bionsu ebi, nansha munudi bapeta majadikibua mapita bungi; eyowa, nudi bapeta bintu bionsu ebi mena, bintu bia mu diūlu, ne bintu bionsu bia pa buloba, bu njadikilu wa ne bidi bilelela.

25 Kadi monayi, nudi babenga bulelela, ne batombokela Nzambi wenu munsantu; ne diba edi mena, pamutu pa nuenu kudi-butshila bintu bia mushinga mu diūlu buenu nkayenu, mudi tshintu katshiyi tshibipisha, ne mudi tshintu tshia bukoya katshiyi mua kulua to, nudi nudiwujila tshiji bua dituku dia tshilumbu-luilu.

26 Eyowa, nansha diba edi nudi baboba, bua bualu bua mashi-peyangana enu ne buendenda

tshienu ne bubi, bua dibutuka dia kashidi; eyowa, ne pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima nedinufikila katataka.

27 Eyowa, monayi didi mpindiewu mena ku bibi bienu; eyowa, ndayi ku nkuasa wa tshilumbu-luilu, ne nukebayi; ne monayi, badi bashipa mulumbu-luishu wenu, ne udi mulala mu mashi enda; ne muanabu wa baluma udi ukeba kusomba mu nkuasa wa tshilumbu-luilu ki udi mumushipa.

28 Ne monayi, bubidi buabu badi bena tshisumbu tshia musokoku, Gadiantona ki mufuki watshi ne muena bubi udi ukeba bua kufuisha anyima ya bantu.

SHAPITA 9

Batumibua badi basangana mulumbu-luishu munena mufua mu nkuasa wa tshilumbu-luilu—Badiabela mu buloko ne babalekela panyima—Ku dipetela meji kudi Nzambi Nefi udi uleja Seyantuma ne mushibeyi—Nefi udi witabibua kudi bamua bantu ne muambi. Pabuipi ne 23–21 k.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne pakamba Nefi mēyi â, bamua bantu bavua munkatshi muabu bakanyema lubilu ku nkuasa wa tshilumbu-luilu; eyowa, bakaya bavua mena batanu, ne bakambilangana, bu muvuabu ne:

2 Monayi, mpindiewu netumanya bushuwa muntu ewu ne udi muambi ne Nzambi ne udi mupama mukenji bua kuamba ku

Nyuma malu a dikema nanku kutudi. Monayi, katuena tuitabuija to ne udi mumupa mukenji to; eyowa, katuena tuitabuija ne udi muambi to; nansha nanku, bikala bualu ebubvuaye muamba bitangila mulumbuluishi munena ebubulelela, ne mmufua, apu netuitabuija ne mēyi makuabu adiye muakula adi malelela.

3 Ne biakalua ne bakanyema lubilu ne makanda abu, ne bakabuella mu muaba wa nkuasa wa tshilumbuluilu; ne monayi, mulumbuluishi munena uvua mupona pa buloba, ne uvua mulala mu mashi enda.

4 Ne mpindiewu monayi, pakamonabu nanku bakakema menamena, mua ne bakakuluka pa buloba; bualu kabavua bitabuija mēyi avua Nefi muamba bitangila mulumbuluishi munena to.

5 Kadi mpindiewu, pakamonabu bakitabuija, ne bôwa bukabakuata bua bitungu bionsu bivua Nefi muamba kabilu pa mutu pa bantu; bua nanku bakakanka, ne bakapona pa buloba.

6 Mpindiewu, katataka pakamonabu ne bavua bashipa mulumbuluishi—muanabu wa buluma muikala mumutua kela uvua mudivuadika bua kabamumanyi to, ne uvua munyema, ne basadidi benda bavua banyema lubilu bua kuambila bantu, bela lubila lua dishipa munkatshi muabu;

7 Ne monayi bantu bakadisangisha pamua ku muaba wa nkuasa wa tshilumbuluilu—ne monayi, bakakema pakamonabu

bantu batanu bavua bapona pa buloba.

8 Ne mpindiewu monayi, bantu kabavua bamanya tshintu to bitangila musumba wa bantu uvua mudisangisha pamua ku budimi bua Nefi; bua nanku bakambilangana munkatshi muabu ne: Bantu aba ki badi bashipa mulumbuluishi, ne Nzambi mmubâtûta bua kabatunyemi to.

9 Ne biakalua ne bakabakuata, ne bakasuika ne bakabela mu buloko. Ne bakatuma dimanyisha kula ne bavua bashipa mulumbuluishi, ne bavua bakuata bamushipi ne bedibua mu buloko.

10 Ne biakalua ne pakatshiabu bantu bakadisangisha pamua bua kudila ne kujila biakudia, ku dijika dia mulumbuluishi munena uvuabu bashipa.

11 Ne nanku kabidi balumbuluishi abu bavua ku budimi bua Nefi, ne bavua bumvua mēyi enda, bavua pabu basangishibua pamua ku dijika.

12 Ne biakalua ne bakebeja munkatshi mua bantu, bamba ne: Bantu batanu bavua batumibua bua kuebeja bitangila mulumbuluishi munena ne uvua mufua badi penyi? Ne bakabandamuna ne bamba ne: Katuena bamanya bitangila bantu batanu banudi nuamba ne nuvua batuma to; kadi kudi bantu batanu badi bashipi, batudi bela mu buloko.

13 Ne biakalua ne balumbuluishi bakajinga ne balua nabu; ne bakalua nabu, ne monayi bavua bantu batanu bavuabu batuma;

ne monayi balumbuluishi baka-bebeja bua kumanya bitangila bualu ebua, ne bakabambila biosu bivua bienzeka, bamba ne:

14 Tuakanyema lubilu ne tuakalua ku muaba wa nkuasa wa tshilumbuluishi, ne patuakamona bintu biosu bu muvua Nefi mujadika mena, tuakakema mua ne tuakapona pa buloba; ne patuakajuka dikema dietu, monayi bakatuela mu buloko.

15 Mpindiewu, bua mushipi wa muntu ewu, katuena bamanya udi muenza nanku to; ne tudi amu bamanya ne, tuakanyema lubilu bilondeshila munuakajinga, ne monayi uvua mufua, bilondeshila ku mêyi a Nefi.

16 Ne mpindiewu biakalua ne balumbuluishi bakumvuija bantu bualu, ne bakabila, bafunda Nefi, bamba ne: Monayi, tudi bamanya ne Nefi ewu udi ne tshia bua kuikala mumvuangana ne muntu umua bua kushipa mulumbuluishi, ne pashisha bua kutumanyishaye, bua amona mua kukudimuna moyo yetu ku ditabuija dienda, bua amona mua kudibandisha bua kuikala muntu munena, musungula kudi Nzambi, ne muambi.

17 Ne mpindiewu monayi, ne-tujandula muntu ewu, ne neatonda tshilema tshienda ne neatuambila bashipi balelela ba mulumbuluishi.

18 Ne biakalua ne bakalekesha bantu batanu aba dituku dia dijika. Nansha nanku, bakatandisha balumbuluishi bua mêyi

avuabu bakanyina Nefi, ne bakakokangana nabu umua ku umua, mu mushindu ne bakabapuwisha.

19 Nansha nanku, bakakua-tshisha Nefi ne bakamusuikisha mionji ne bakamuvuija kumpala kua musumba wa bantu, ne bakabanga kumuella nkonku mu mishindu mishilangana bua kumubuejakajabu, bua bamona mua kumufundabu bua kumushipabu—

20 Bamba ne: Udi muena tshipangu; muntu kayi udi muenza bualu ebua? Tuambila mpindiewu, ne itabuja tshilema tshieba; bamba ne, Mona makuta; ne netukuanyishila ne wikala ne moyo kabidi biwatuambila, ne witaba diumvuangana diwudi muenza nenda.

21 Kadi Nefi wakabambila ne: Ô nuenu badi bapota, nuenu badi kabayi batengula ku mitshima, nuenu mpofu, ne nuenu bena nshingu mîminyina, nudi bamanya mutantshi bula kayi Mukalenga Nzambi neanulekela ne nutungunuka mu njila wenu wa mibi anyi?

22 Ô nudi tshia kubanga kuela mikunda ne kudila, bua dibutuka dinena didi dinuindila diba edi, pa kumbusha nuenu bakakudimuna mutshima.

23 Monayi nudi nuamba ne ndi mumvuangana ne muntu bua ashipa Sêzolama, mulumbuluishi munena wetu. Kadi monayi, ndi nnuambila ne, mbualu ndi munujadikila bua nuenu kumanya

bitangila bualu eb; eyowa, mena bua njadikilu kunudi, ne mvua mumanya bubi ne malu mapita bubi bidi munkatshi muenu.

24 Ne bualu ndi muenza nanku, nudi nuamba ne ndi mumvua-ngana ne muntu bua enza bualu eb; eyowa, bualu mvua munuleja tshimanyinu nudi numfikila tshiji, ne nudi nukeba bua nua-ngata moyo wanyi.

25 Ne mpindiewu monayi, ndi nuleja tshimanyinu tshikuabu, ne nemmona ne nuakeba bua nushipa mu bualu eb.

26 Monayi ndi nnuambila ne: Ndayi ku nzubu wa Seyantuma, udi muanabu wa baluma wa Sêzolama, ne muambilayi ne—

27 Nefi, udi udipitshisha bu muambi, udi wamba bibi bivula bitangila bantu aba, ngudi mumvuangana neba, muwudi mushipa Sêzolama, udi muikala muanenu wa baluma anyi?

28 Ne monayi, neanuambila ne, To.

29 Ne numuebeja ne: Udi mushipa muanenu wa baluma anyi?

30 Ne neimana ne bôwa, ne kakumanya tshia kuamba to. Ne monayi, neavila kunudi; ne neenza bu uvua ukema; nansha nanku, neanumanyisha ne kena mumanya bualu to.

31 Kadi monayi, nenumukenketa, ne nenusangana mashi kuinshi kua tshinkutu tshienda.

32 Ne panuamona nanku, ne nuamba ne: Mashi â adi mafumina penyi? Tudi bamanya ne adi mashi a muanenu wa baluma?

33 Ne pashisha neazakala, ne nealua mutoketoka, mena bu lufu luvua lumukuata.

34 Ne pashisha nenuamba ne: Bua bôwa eb ne butoketoka eb budi bumueneka pa mpala weba, mona, tudi bamanya ne udi mpîla.

35 Ne pashisha bôwa bukola ne bumukuata; ne pashisha neato-nda kunudi, ne ka kuvila kabidi to ne udi muenza bualu eb.

36 Ne pashisha neanuambila ne, mema, Nefi, ntshiena mumanya bualu bitangila bualu eb amu ne buvua mbundeja ku bukola bua Nzambi. Ne pashisha nenu-manyanya ne ndi muntu muena bulelela, ne Nzambi udi muntuma kunudi.

37 Ne biakalua ne bakaya ne bakenza, mena bilondeshila bu mvua Nefi mubambila. Ne monayi, mêyi avuaye muamba avua malelela; bualu bilondeshila ku mêyi enda wakavila; ne bilondeshila ku mêyi enda wakatonda kabidi.

38 Ne wakasakibua bua kujadika ne yeya nkayenda ki uvua mushipi mena, mua ne bakalekela bantu batanu abu, ne bakalekela Nefi kabidi.

39 Ne kuvua bamua ba ku Bena Nefi bakitabuija mêyi a Nefi; ne kuvua bamua kabidi, bakitabuija bua bujadiki bua bantu batanu abu, bualu bavua bakudimuna moyo pavuabu mu buloko.

40 Ne mpindiewu kuvua banga munkatshi mua bantu, bavua bakamba ne Nefi uvua muambi.

41 Ne kuvua bakuabu bakamba

ne: Monayi, udi Nzambi, bualu pa kumbusha yeya muikala Nzambi kavua mua kumanya malu onsu â to. Bualu monayi, mmutuambila meji a mitshima yetu, ne ne mmutuambila kabidi malu; ne mena watuadi ku dimanya dietu mushibeyi mulelela wa mulumbuluishi wetu munena.

SHAPITA 10

Mukalenga udi upesha Nefi bukola bua kusuika—Udi mupeshibua bukôkeshi bua kusuika ne kusulula pa buloba ne mu diûlu—Udi upesha bantu mukenji bua kukudimuna mutshima anyi nebafua—Nyuma udi umuendesha ku musumba wa bantu ne ku musumba wa bantu. Pabuipi ne 21-20 k.d.K.

NE biakalua ne kuakenzeka dipulukungana munkatshi mua bantu, mua ne bakatapulukungana eku ne eku ne bakaya njila mishilangana, bashiya Nefi nkayenda, pavuaye muimana munkatshi muabu.

2 Ne biakalua ne Nefi wakaya wenda njila mutangila ku nzubu kuenda, unana meji bua bintu bivua Mukalenga mumuleja.

3 Ne biakalua pavuaye unana meji nanku—ne uvua muteketa bikola munda muenda bua bubi bua bantu ba Bena Nefi, midimu yabu ya musokoku ya mîdima, ne kushipa kua bantu kuabu, ne kupawula kua bintu kuabu, ne mishindu yonsu ya malu mabi—ne biakalua pavuaye unana meji mu mutshima wenda nanku,

monayi, wakumvua dîyi diaмба ne:

4 Udi mubeneshibua, Nefi, bua bintu abi biwudi muenza; bualu ndi mumona mûdi mumanyisha dîyi dianyi, dindi mukupesha, kudi bantu aba, kuyi utshioka to. Ne kuena mubatshina to, ne kuena mukeba moyo weba nkayawu to, kadi udi mukeba disua dianyi, ne bua kulama mikenji yanyi.

5 Ne mpindiewu, bualu udi muenza nanku kuyi utshioka to, mona, nenkubenesha bua kashidi; ne nenkuvuija wa ngulu mu muaku ne mu bienzedi, mu ditabuija ne mu midimu; eyowa, mena bua ne bintu bionsu ne bikuenzekela bilondeshila ku muaku weba, bualu kuakulomba tshidi tshishilangana ne disua dianyi to.

6 Mona, udi Nefi, ne ndi Nzambi. Mona, ndi nkumanyisha kumpala kua banjelu banyi, ne newikala ne bukôkeshi pa mutu pa bantu aba, ne neutûta buloba ne tshiyola, ne ne tshipupu, ne dinyanguka, bilondeshila ku bubi bua bantu aba.

7 Mona, ndi nkupesha bukôkeshi, bua ne tshionsu tshivasuika pa buloba netshisuikibua mu diûlu; ne tshionsu tshivasulula pa buloba netshisuludibua mu diûlu; ne nanku newikala ne bukola munkatshi mua bantu aba.

8 Ne nanku, pawambila ntempelo ewu ne neapandika pankatshi-nkatshi, nebienzeka.

9 Ne pawambila mukuna ewu

ne, Kuluka panshi ne ulua bula bumua ne buloba budi panshi, nebienzeka.

10 Ne mona, bu wewa bua kua-mba ne Nzambi neatûta bantu aba, nebilua.

11 Ne mpindiewu mona, ndi nkutuma, ne uya ne umanyisha bantu aba, ne Mukalenga Nzambi udi wa Bukitu Bonsu udi wamba nanku: Pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima nenutûtshibua, mena tô ne ku dibutuka.

12 Ne monayi, mpindiewu biakalua ne pakamba Mukalenga mêyi â kudi Nefi, wakimana ne kakaya ku nzubu wenda to, kadi wakapingana kudi misumba ya bantu bavua batangalaka konsu pa mpala wa bulaba, ne wakabanga kuyisha dîyi dia Mukalenga divua dimuambila, bitangila dibutuka diabu bu bobu kabayi bakudimuna mutshima to.

13 Mpindiewu monayi, nansha muvuaku tshishima tshinena tshivua Nefi muenza tshia kubambila bitangila lufu lua mulumbuluishi munena, bakapapisha mitshima yabu ne kaba kumvuila mêyi a Mukalenga to.

14 Bua nanku Nefi wakabayisha dîyi dia Mukalenga, wamba ne: Mukalenga udi wamba ne, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima, nenutûtshibua tô ne ku dibutuka.

15 Ne biakalua ne pakabayisha Nefi dîyi, monayi, batshivua bapapisha mitshima yabu ne bakabanga kuteleja mêyi enda; bua nanku bakamupenda, ne

bakakeba bua kumukuata bua kumuelabu mu buloko.

16 Kadi monayi, bukola bua Nzambi buvua nenda, ne kabavua mua kumuela mu buloko to, bualu wakumbushibua kudi Nyuma ne wakapatudibua munkatshi muabu.

17 Ne biakalua ne wakaya nanku mu Nyuma, ku musumba wa bantu ne ku musumba wa bantu, uyisha dîyi dia Nzambi, mena tô ne pakayishaye bantu bonsu, anyi pakaditumaye munkatshi mua bantu bonsu.

18 Ne biakalua ne bakabanga kuteleja mêyi enda; ne kuakabanga kuikala makokangana, mua ne bakabulukangana kabidi ne bakabanga kushipangana ne muela wa mvita.

19 Ne tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshia kumpala tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi tshiakajika nanku.

SHAPITA 11

Nefi udi witabujija Mukalenga bua kubumbushila mvita yabu ne kubapesha tshiyola—Bantu ba bungibadi bafua—Badi bakudimuna mutshima, ne Nefi udi ulomba mvoula kudi Mukalenga—Nefi ne Lehi badi bapeta mabuluila a bungibanyi ba Gadiantona badi bashindama mu bulaba. Pabuipe ne 20–6 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshibidi tshia dikôkesha dia balumbuluishi

makokangana akavulangana, mua ne kuvua mvita mu bulaba bonsu munkatshi mua bantu ba Nefi.

2 Ne tshisumbu tshia musokoku tshia banyengi etshi ki tshivua tshienza mudimu ewu wa dibutuka ne wa bubu. Ne mvita eyi ivuaku tshidimu tshionsu atshi; ne mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshisatu ivuaku kabidi.

3 Ne biakalua ne mu tshidimu etshi Nefi wakabila kudi Mukalenga, wamba ne:

4 Ô Mukalenga, kulekedi ne bantu aba babutuka ku muela wa mvita to; kadi Ô Mukalenga, kadi lekela kuikala tshiyola mu bulaba, bua kubasonsola ku divuluka dia Mukalenga Nzambi wabu, ne pamuapa nebakudimuna mutshima ne balua kûdi.

5 Ne biakenzeka nanku, bilondeshila ku mêyi a Nefi. Ne kuvua tshiyola tshinena pa bulaba, munkatshi mua bantu bonsu ba Nefi. Ne nanku mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshinayi tshiyola tshiakaturungunuka, ne mudimu wa lufu ku muela wa mvita wakajika kadi wakalua mukola bua tshiyola.

6 Ne mudimu wa lufu ewu wakatungunuka kabidi mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshitano. Buloba buvua butûtshibua bua ne buvua bûma, ne kabuakela nteta mu tshikonde tshia nteta to; ne buloba bujima buvua butûtshibua, mena munkatshi mua Bena

Lamana ne munkatshi mua Bena Nefi, butûtshibua bua ne bakafua mu binunu mu bitupa bia bulaba bivua bantu bapita bubu.

7 Ne biakalua ne bantu bakamona ne bavua pabuipe ne kuvua bua tshiyola, ne bakabanga kuvuluka Mukalenga Nzambi wabu; ne bakabanga kuvuluka mêyi a Nefi.

8 Ne bantu bakabanga kusengelela balumbuluishi banena ne balombodi babu, ne bambila Nefi ne: Mona, tudi bamanya ne udi muntu wa Nzambi, ne bua nanku, bila kudi Mukalenga Nzambi bua atumbushila tshiyola etshi, bua mêyi onsu awuvua mutuambila bitangila dibutuka dietu kayilu kuenzeka to.

9 Ne biakalua ne balumbuluishi bakambila Nefi, bilondeshila ku mêyi avua majingibua. Ne biakalua ne pakamona Nefi ne bantu bavua bakudimuna mutshima ne bakadipuekesha bavuala bikunyi, wakabila kudi Mukalenga, wamba ne:

10 Ô Mukalenga, mona bantu aba bakudimunyi mutshima; ne bakombi tshisumbu tshia Gadiantona munkatshi muabu mua ne babutuki, ne bajiki malongolola abu a musokoku mu buloba.

11 Mpindiewu, Ô Mukalenga, suaku umbusha tshiji tshieba bua didipuekesha diabu edi, ne tshiji tshieba tshitudijibua bua dibutuka dia bantu babi aba bawukadi mumana kubutula.

12 Ô Mukalenga, suaku ulekela tshiji tshieba, eyowa, tshiji

tshieba tshikola, ne wenza ne tshiyola etshi tshijika mu bulaba ebu.

13 Ô Mukalenga, suaku uteleja kundi, ne wenza ne bienzeka bilondeshila ku mêyi anyi, ne utuma mvula pa mpala wa buloba, bua bukuama bimuma buabu, ne ne-buela nteta yabu mu tshikonde tshia nteta.

14 Ô Mukalenga, wakateleja mêyi anyi pangakamba ne, Lelela kuikala tshiyola, bua tshipupu tshia muela wa mvita tshijika; ne ndi mumanya ne, nansha musangu ewu, neuteleja mêyi anyi, bualu wakamba ne: Bantu aba bobu bakudimuna mutshima, nembepesha.

15 Eyowa, Ô Mukalenga, ne udi mumona ne bakudimunyi mutshima, bua tshiyola ne tshipupu ne dibutuka bivua bibavuila.

16 Ne mpindiewu, Ô Mukalenga, udi muakusua kulekela tshiji tshieba, ne kutêta kabidi bua kumona bialuabu kukusadila anyi? Ne pikalabu benza nanku, Ô Mukalenga, udi mua kubabenesha bilondeshila ku mêyi eba awuvua muamba.

17 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshisambombo Mukalenga wakalekelela bantu tshiji tshienda, ne wakalokesha mvula pa buloba, mua ne buakakuama bimuma biabu mu tshikonde tshia bimuma biabu. Ne biakalua ne buakela nteta yabu mu tshikonde tshia nteta yabu.

18 Ne monayi, bantu bakasanka

ne kutumbisha Nzambi, ne mpala mujima wa bulaba uvua muwula ne disanka; ne kabakakeba kabidi bua kushipa Nefi to, kadi bakamubala bu muambi munena, ne muntu wa Nzambi, muikala ne bukola ne bukôkeshi bimupesha kudi Nzambi.

19 Ne monayi, Lehi, muanabu wa baluma, kavua mushadila panyima penda nansha kakesa to bua malu adi matangila buakana.

20 Ne nanku bifikila ne bantu ba Nefi bakabanga kulubuluka kabidi mu buloba, ne bakabanga kuibakulula miaba yabu ivua mishala bikulu, ne bakabanga kuvulangana ne kutangalaka, mena tô ne pakabuikilabu mpala mujima wa bulaba, ku node ne ku sude, kufuma ku mbuwa wa ku wesete tô ne ku mbuwa wa ku esete.

21 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshisambombo tshiakajika mu ditalala. Ne tshidimu tshia mukumi muanda muteketa ne muanda muteketa tshiakabanga mu ditalala; ne ekelezia wakatangalaka pa mpala wa buloba bonsu; ne tshitupa tshinena tshia bantu, ku Bena Nefi ne ku Bena Lamana, tshiakabuila mu ekelezia; ne bavua ne ditalala dipita bunena mu bulaba; ne tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne muanda muteketa tshiakajika nanku.

22 Ne bavua ne ditalala kabidi mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne muanda mukulu, pa kumbusha bua makokangana makesa bitangila

bitupa bia dilongesha divua bami bateka.

23 Ne mu tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshinayi kuakabanga kuikala luntûta lua bungi. Kadi biakalua ne Nefi ne Lehi, ne bangi ba ku balombodi nabu ba mu ekelezia bavua bamanya bitangila malu malelela a dilongesha, muvuabu bapeta mabuluila a bungi dituku dionsu, bua nanku bakayisha kudi bantu, mua ne bakajikija luntûta luabu mu tshidimu tshia momumua atshi.

24 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluisi pa mutu pa bantu ba Nefi, kuvua bungi kampanda bua ku batapuluki ba ku bantu ba Nefi, bavua bimua bidimu bishala baya kudi Bena Lamana, ne badiangatshila dîna dia Bena Lamana, ne kabidi bungi kampanda buvua buikala tunkanunuina tulelela tua Bena Lamana, bikala basonsodibua ku tshiji kudibu, anyi kudi batapuluki abu, bua nanku bakatuadija mvita ne bana babu.

25 Ne bakashipa bantu ne bakapawula bintu; ne pashisha bavua bapingana mu mikuna, ne mu tshipela ne miaba ya musokoku, badisokoka bua kababajandudi to, ne bavua bapeta bakuabu balua kudisangisha kudibu dituku dionsu, monsu muvuaku batapuluki baya kudibu.

26 Ne nanku panyima, eyowa, mena mu mutantshi wa bidimu bikesa, bakavua tshisumbu tshi-

nena menamena tshia banyengi; ne bakakebakeba malongolola a musokoku a Gadiantona onsu; ne bakalua banyengi ba Gadiantona.

27 Mpindiewu monayi, banyengi aba bakatuala tshinyangu tshinena, eyowa, mena lufu lunena munkatshi mua bantu ba Nefi, ne kabidi munkatshi mua bantu ba Bena Lamana.

28 Ne biakalua ne bivua bikegedibua ne mudimu wa lufu ewu wimanyikibua; bua nanku bakatuma musumba wa basalayi ba makanda mu tshipela ne ku mikuna bua kukebakeba tshisumbu tshia banyengi etshi, ne bua kubabutula.

29 Kadi monayi, biakalua ne mu tshidimu tshimuetshimua atshi bakabapingaja ku malaba abun kayabu. Ne tshidimu tshia makumi muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluisi pa mutu pa bantu ba Nefi tshiakajika nanku.

30 Ne biakalua ne ku ntua dijilu wa tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshia kumpala bakaya kabidi kuluisha tshisumbu tshia banyengi etshi, ne bakashipa ba bungi; ne bakakumbudibua pabu ne lufu lua bungi.

31 Ne bavua benzejibua kabidi bua kulopoka mu tshipela ne mu mikuna bua kupingana ku malaba abun kayabu, bua bualu bua bungi bupita bua banyengi abu bavua buwula mu mikuna ne tshipela.

32 Ne biakalua ne tshidimu tshiakajika nanku. Ne banyengi batshivua amu bavulangana ne

bakakolakana, mua ne bakatshimuna misumba mijima ya basalayi ya Bena Nefi, ne ya Bena Lamana kabidi; ne bakapesha bantu ba Nefi bôwa pa mpala onsu wa bulaba.

33 Eyowa, bualu bakaya mu bitupa bia bungi bia bulaba, ne bakababutula bikola; eyowa, bakashipa ba bungi, ne bakaya ne bakuabu bakuatshibu mu tshipela, eyowa, ne nangananga bakaji babu ne bana babu ba bungi.

34 Mpindiewu bubi bunena ebu, buvua buvuila bantu bua malu mabi abu, buakabasonsola bua kuvulukabu Mukalenga Nzambi wabu.

35 Ne tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshia kumpala tshia dikôkesha dia balumbuluishi tshiakajika nanku.

36 Ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshibidi bakabanga kabidi kupua Mukalenga Nzambi wabu moyo. Ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshisatu bakabanga kukolakana mu malu mabi. Ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshinayi kabakalongolola ngikadilu yabu to.

37 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshitanu bakatamba kukolakana mu diditambisha diabu, ne mu bubi buabu; ne nanku bakavua baboba nanku kabidi bua di-butuka.

38 Ne tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshitanu tshiakajika nanku.

SHAPITA 12

Bantu badi bashintuluki ne bapota ne benji ba bubi lukasa—Mukalenga udi upesha bantu benda dinyoka—Naka wa bantu udi mufuanyikijibua ne bukola bua Nzambi—Mu dituku dia tshilumbuluilu, bantu ne bapeta moyo wa kashidi anyi dipîshibua dia kashidi. Pabuipi ne 6 k.d.K.

NE nanku tudi mua kumona bu mudiye ya mashimi ne kabidi ya dibenga kusuminyina mitshima ya bana ba bantu; eyowa, tudi mua kumona ne Mukalenga mu buimpa buenda budi kabuyi ndekelu udi ubenesha ne ulubuluja badi bateka tshieyemenu tshiabu kudiye.

2 Eyowa, ne tudi mua kumona mena diba didiye ulubuluja bantu benda, eyowa, bitangila divulangana dia madimi abu, bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu, ne dia ngolo, ne dia tshiamua tshia mpalata, ne dia mishindu yonsu ya bintu bia mushinga bia mishindu onsu ne ngenzedi wabi yonsu; wepeshela mioyo yabu, ne ubapatuisha mu bianza bia bena lukuna babu; utekesha mitshima ya bena lukuna babu bua ne kabakebi mvita nabu to; eyowa, ne mu tshikosu, wenza bintu biosu bua diakalenga ne musangelu bia bantu benda; eyowa, ki diba adi badi bapapisha mitshima yabu, ne bapua Mukalenga Nzambi wabu moyo, ne badiatakaja Wa Tshijila muinshi mua makasa abu—eyowa, ne ebi

mbualu kabena ne makenga to, ne mbua bubanji buabu.

3 Ne nanku tudi tumona ne pa kumbusha Mukalenga yeya munyoka bantu benda ne ntatu ya bungi, eyowa, pa kumbusha yeya mubakumbula ne lufu ne ne bôwa bukola, ne ne tshiyola ne ne mishindu yonsu ya tshipupu, kabakumuvuluka to.

4 Ô bu mudi bana ba bantu bapota, ne baditambishi, ne babi, ne bena diabulu, ne bu mudibu ne lukasa lunena bua kuenza malu mabi, ne lujoku lunena bua kuenza malu mimpá; eyowa, bu mudibu ne lukasa lunena bua kuteleja mêyi a muena bubi, ne kuteka mitshima yabu pa bintu bia tshianana bia pa buloba!

5 Eyowa, bu mudibu ne lukasa lunena bua kudibandisha mu diditambisha; eyowa, bu mudibu ne lukasa lunena bua kudiamba, ne kuenza mishindu yonsu ya malu mabi; ne bu mudibu ne lujoku lunena bua kuvuluka Mukalenga Nzambi wabu, ne bua kuteka matshi ku mibelu yenda, eyowa, bu mudibu ne lujoku lunena bua kuenda mu njila ya lungenyi!

6 Monayi, kabena bajinga ne Mukalenga Nzambi wabu, uvua mubafuka, abakôkesha ne ikala mukalenga wabu to; nansha mudi buimpa bunena buenda ne lusa luenda kudibu, badi bapetula mibelu yenda, ne kabena basua ne ikala muludiki wabu to.

7 Ô bu mudibu bunena butupu bua bana ba bantu; eyowa, badi

mena ne mushinga mukesa kumpala kua lupuishi lua buloba.

8 Bualu monayi, lupuishi lua buloba ludi luenda eku ne eku, lupanduluka pankatshi, ku mukenji wa Nzambi munena ne wa kashidi.

9 Eyowa, monayi ku dîyi dienda tukuna ne mikuna bidi bizakala ne binyungana.

10 Ne ku bukola bua dîyi dienda idi yupuka, ne ilua mishe-makana, eyowa, mena bu mudi tshibanda.

11 Eyowa, ku bukola bua dîyi dienda buloba bujima budi binyungana;

12 Eyowa, ku bukola bua dîyi dienda, bishimikidi bidi binyungana, mena munkatshi-nkatshi.

13 Eyowa, ne padiye wambila buloba ne—Umbuka—budi umbuka.

14 Eyowa, padiye wambila buloba ne—Ne upingana panyima, bua bulepesha bula bua dituku bua meba a bungi—bidi bienzeka;

15 Ne nanku, bilondeshila ku dîyi dienda buloba budi bupingana panyima, ne bidi bimueneka kudi muntu ne diba didi dimana muaba umua; eyowa, ne monayi, bidi nanku; bualu bulelela buloba ki budi bunyunga ne ki ndiba to.

16 Ne monayi, kabidi, pambilaye ndondu ya ndondu mula—Ūma—bidi bienzeka.

17 Monayi, yeya muambila mukuna ne—juka, ne luaku apa ne kulukila tshimenga atshi, bua

tshijikibua—monayi bidi bienzeka.

18 Ne monayi, pikala muntu musokoka tshiuma tshienda mu buloba, ne Mukalenga muamba ne—Lekelayi tshitshipibua, bua malu mabi a udi mutshisokoka—monayi, netshitshipibua.

19 Ne pikala Mukalenga muamba ne—Tshipibua, bua muntu katshipetshi kubangila tshikondu etshi tô ne bua kashidi—monayi, muntu kakutshipeta tshikondu etshi tô ne bua kashidi to.

20 Ne monayi, pikala Mukalenga muambila muntu ne—Neutshipibua bua kashidi, bua malu mabi eba—nebienzeka.

21 Ne pikala Mukalenga muamba ne—Bua bualu bua malu mabi eba neukoshibua ku mpala kuanyi—neenza ne nekalala nanku.

22 Ne diakabi kudi wambilaye nanku, bualu nekalala kudi udi wenza malu mabi, ne kena mua kupandishibua to; nanku, bua bualu ebu, dikudimuna dia mutshima divua difidibua bua bantu kupandabu.

23 Nanku, babeneshibua bobu bikala bakudimuna mutshima ne bumvuila dîyi dia Mukalenga Nzambi wabu; bualu aba ki bobu bapandishibua.

24 Ne Nzambi anyisha, mu tshiwudi tshienda tshinena, ne bantu bafikishibua ku dikudimuna dia mutshima ne dienza dia midimu mimpa, bua bikala mua kupingajibua ku ngâsa pa mutu pa ngâsa, bilondeshila ku midimu yabu.

25 Ne ndi musua ne bantu bapandishibua. Kadi tudi tubala ne mu dituku dinena ne dia ndekelu kudi bamua bipatshibua, eyowa, bumbushibua ku mpala kua Mukalenga;

26 Eyowa, bâtekibua mu ngikadilu wa dikenga kadiyi ndekelu, ne nanku ne bikumbaja miaku idi yamba ne: Bobu badi benza malu mimpa ne bapeta moyo wa kashidi; ne bobu badi benza bibi ne bapeta dipîshibua dia kashidi. Ne nanku mudibi. Amena.

Buambi bua Samuele, Muena Lamana, kudi Bena Nefi.

Shapita 13 tô ne wa ku 15.

SHAPITA 13

Samuele Muena Lamana udi wamba ku Nyuma bua dibutuka dia Bena Nefi amu bobu bakudimuna mutshima—Bobu ne mabanji abu badi batshipibua—Badi babenga bambi ne badi babâsa mabua, nyuma mibi idi ibanyungulula, ne badi bakeba diakalengela ku dienza dia malu mabi. Pabuipi ne 6 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshisambombo, Bena Nefi batshivua bashala mu bubi, eyowa, mu bubi bupita, pavua Bena Lamana batangila bua kulama mikenji ya Nzambi ne bushuwa menamena, bilondeshila ku mikenji ya Mose.

2 Ne biakalua ne mu tshidimu

etshi kuvua muntu umua uvua ne dîna ne Samuele, Muena Lamana, wakalua ku bulaba bua Zalahemela, ne wakabanga ku-yisha bantu. Ne biakalua ne wakashisha bantu, matuku a bungi, bua dikudimuna dia mutshima, ne bakamuipata, ne ukavua pa-buipi ne kupingana ku bulaba buenda.

3 Kadi monayi, dîyi dia Mukalenga diakalua kudiye, bua ne apingana kabidi, ne amba ku Nyuma kudi bantu bitangila bintu bionsu biamuluila ku mutshima wenda.

4 Ne biakalua ne kabakalekela ne abuela mu tshimenga to; bua nanku wakaya ne wakabanda pa mutu pa tshimanu tshiatshi, ne wakôlola tshianza tshienda ne wakabila ne dîyi dikola, ne wakamba ku Nyuma kudi bantu bitangila bintu bionsu bivua Mukalenga wela mu mutshima wenda.

5 Ne wakabambila ne: Monayi, mema, Samuele, Muena Lamana, ndi ngakula mêyi a Mukalenga adiye wela mu mutshima wanyi; ne monayi udi muela mu mutshima wanyi bua kuambila bantu aba ne ne muela wa mvita wa bululama udi mulembelela pa mitu ya bantu aba; ne bidimu nkama inayi kabiakupita to amu pa kumbusha muela wa mvita wa bululama muponela bantu aba.

6 Eyowa, dibutuka dikola didi dindila bantu aba, ne bushuwa didi diluila bantu aba, ne tshintu nansha tshimua katshiena mua

kupandisha bantu aba to amu pa kumbusha bikala dikudimuna dia mutshima ne ditabuija kudi Mukalenga Yezu Kilisto, walua bushuwa pa buloba, ne wakenga makenga a bungi ne washipabu bua bantu benda.

7 Ne monayi, muanjelu wa Mukalenga wakabimanyisha, ne wakuadila anyima wanyi mukenji mulenga. Ne monayi, ngakatumibua kunudi bua kunumanyishalu penu, bua nupeta mukenji mulenga; kadi monayi nuakabenga kungakidila.

8 Bua nanku, Mukalenga udi wamba ne: Bua dipapisha dia mitshima ya bantu ba Bena Nefi, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima nengumbusha dîyi dianyi kudibu, ne nengumbusha Nyuma wanyi kudibu, ne ntshiakubatukijila kabidi to, ne nenshintula mitshima ya bana babu kudibu.

9 Ne bidimu nkama inayi kabiakupita to kumpala kua mema kuenza ne batûtshibua; eyowa, nembakumbula ne muela wa mvita, ne ne tshiyola, ne ne tshipupu.

10 Eyowa, nembakumbula mu tshiji tshianyi tshikola, ne nekui-kala bamua ba ku lukongu lua bantu luinayi, ba ku bena lukuna benu, bikala ne moyo, bua bamona dibutuka dijima dienu; ne ebi nebienzeka bushuwa pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima; ne ba ku lukongu lua bantu luinayi nebenzeja dibutuka dienu, mudi Mukalenga wamba.

11 Kadi panuakudimuna mutshima ne panuapingana kudi Mukalenga Nzambi wenu nendekela tshiji tshianyi, Mukalenga udi wamba nanku; eyowa, nanku Mukalenga udi wamba, babeneshibua bobu bikala bakudimuna mutshima ne bapingana kundi, kadi diakabi kudi yeya udi kayi ukudimuna mutshima to.

12 Eyowa, Mukalenga udi wamba ne, diakabi kudi tshimenga tshinena etshi tshia Zalahemela; bualu monayi, tshidi tshipandishibua bua bantu badi bikala bakana; eyowa, Mukalenga udi wamba ne, diakabi kudi tshimenga tshinena etshi, bualu ndi mumona ne kudi bantu ba bungi, eyowa, mena tshitupa tshinena tshia tshimenga tshinena etshi, bapapisha mitshima yabu kundi.

13 Kadi babeneshibua bobu badi bakudimuna mutshima, bualu bobu nengepelesha. Kadi monayi, bu biobi kabiyi bua bantu bakana badi mu tshimenga tshinena etshi to, monayi, mvua ngenzeja ne kapia kapueka mu diûlu ne katshibutula.

14 Kadi monayi, bua bualu bua bakana ki tshiditshi tshepeleshibua. Kadi monayi, diba didi dilua, Mukalenga udi wamba nanku, ne panuipata bakana munkatshi muenu, pashisha nenulikala baboba bua dibutuka; eyowa, diakabi dikala kudi tshimenga tshinena etshi, bua bubi ne malu mapita bubi bidimu.

15 Eyowa, ne diakabi dikala

kudi tshimenga tshia Gideona, bua bubi ne malu mapita bubi bidimu.

16 Eyowa, ne diakabi dikala kabidi kudi bimenga bionsu bidi ku mpenga yonsu ya mu bulaba, bidi Bena Nefi basamu, bua bualu bua bubi ne malu mapita bubi bidimu.

17 Ne monayi, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, mutshipu neulua mu bulaba, bua bualu bua bantu badi mu bulaba, eyowa, bua bubi buabu ne malu mapita bubi abu.

18 Ne Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, eyowa, Nzambi wetu munena ne mulelela, ne bilua ne ewu yonsu wasokoka biuma munda mua buloba kakubipeta kabidi to, bua mutshipu munena wa mu bulaba, amu pa kumbusha yeya muikala muntu muakana ne pabisokokaye bua Mukalenga.

19 Mukalenga udi wamba ne, bualu ndi musua ne basokoka biuma biabu kundi; ne batshipibua bikala badi kabayi basokoka biuma biabu kundi to; bualu muntu nansha umua kena usokoka biuma bienda kundi, amu pa kumbusha pikalaye muntu muakana; ne udi kayi usokoka biuma bienda kundi to, udi mutshipibua, ne kudi tshiuma tshienda kabidi, ne muntu nansha umua kakutshiangula to bua mutshipu wa mu bulaba.

20 Mukalenga udi wamba ne, dituku nedilua diasokokabu biuma biabu, bualu badi bateka

mitshima yabu ku mabanji; ne bualu badi bateka mitshima yabu ku mabanji, ne nebasokoka biuma biabu pânnyemabu kumpala kua bena lukuna babu; bualu kabakubisokoka kundi to, batshipibua bikala bobu ne kabidi biuma biabu; ne mu dituku adi nebatûtshibua.

21 Monayi, nuenu bantu ba mu tshimenga tshinena etshi, ne telejayi mêyi anyi; eyowa, telejayi mêyi adi Mukalenga wamba; bualu monayi, udi wamba ne nudi batshipibua bua mabanji enu, ne kabidi mabanji enu mmatshipibua bualu nudi bateka mitshima yenu kudiwu, ne kanuena bumvuila mêyi a wakanupeshawu to.

22 Kanuena nuvuluka Mukalenga Nzambi wenu bua bintu bidiye munubenasha nabi to, kadi nudi nuvuluka diba dionsu mabanji enu, kanuyi nusakidila Mukalenga Nzambi wenu buawu to; eyowa, mitshima yenu kayena midifila kudi Mukalenga to, kadi idi yuwula ne diditambisha dikola, tô ne ku didiamba, ne tô ne ku didileja dikola, malakana, luntûta lua bungi, budimu, dikengeshangana, ne dishipa dia bantu, ne mishindu yonsu ya malu mabi.

23 Bua bualu ebu Mukalenga Nzambi wakaluisha mutshipu pa mutu pa bulaba, ne kabidi pa mabanji enu, ne ebi nanku bua malu enu mabi.

24 Eyowa, diakabi kudi bantu aba, bualu tshikonde etshi tshidi

tshifika, tshinudi nuipata bambi, ne nubaseka, ne nubâsa mabua, ne nubashipa, ne nubenzela mishindu yonsu ya malu a bubu, mena bu munuakenzela bantu ba mu tshikonde tshia kala.

25 Ne mpindiewu panudi nuakula, nudi nuamba ne: Bu matuku etu mikala mu matuku a batatu etu ba kala, katuvua tushipa bambi to; katuvua tubâsa mabua, ne tubipata to.

26 Monayi nudi bibi kubapita; bualu bu mudi Mukalenga ne moyo, padi muambi ulua munkatshi muenu ne padiyi uyisha dîyi dia Mukalenga, didi didika bua mibi yenu ne malu enu mabi, nudi numufikila tshiji, ne numuipata ne nukeba mishindu wa njila yonsu ya kumushipa; eyowa, nudi ne yeya udi muambi wa mafi, ne muenji wa mibi, ne tshia diabulu, bualu udi ujadika ne bienzedi bienu bidi bibi.

27 Kadi monayi, palua muntu munkatshi muenu ne pambaye ne: Enzayi nanku, ne kakuena bualu bubu to; enzayi naka ne kanuakukenga to; eyowa, unuambila ne: Endayi bu munudi nudiumvua mu mitshima yenu; eyowa, endayi bu munudi nudimona ku mesu enu, ne enzayi tshionsu tshidi mitshima yenu ijinga—ne palua muntu munkatshi muenu ne pambaye nanku, nenumuakidila, ne nenuamba ne udi muambi.

28 Eyowa, nenumuzanjika, ne nenumupesha bimua bia ku bintu bienu; nenumupesha imua ya

ku ngolo yenu, ne ya ku mpalata yenu, ne nenumuvuadika ne bilamba bia mushinga mukola; ne bualu udi wakula ne mēyi a lubombu kunudi, ne udi wamba ne bintu bionsu bidi bimpa, apu kanuakumukuata tshilema to.

29 Ô nuenu lukongu lua bantu lubi ne lunyanguka; nuenu bantu bapapa ne ba nshingu mîminyina, mutantshi bula kayi unuatshinka ne Mukalenga neanutukijila nuenza nanku? Eyowa, mutantshi bula kayi unuadilekela ne baludiki bapota ne mpofu banulombola? Eyowa, mutantshi bula kayi unuasungula mîdima pa mutu pa bukenka?

30 Eyowa, monayi, tshiji tshia Mukalenga tshikadi tshinute-mela; monayi, udi utshipa bulaba bua malu enu mabi.

31 Ne monayi, tshikonde tshidi tshilua tshidiye utshipa mabanji enu, bua alua ne bufinu, bua ne kanuena mua ku'alama to; ne mu matuku a bupela buenu kanuena mua ku'alama to.

32 Ne Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, mu matuku a bupela buenu nenubila kudi Mukalenga; ne nenubila tshianana, bualu kabutu kenu kakadi kamana kulua pa mutu penu, ne dibutuka dienu didi dia bushuwa; ne pashisha nenudila ne nenuela mikunda mu dituku adi. Ne pashisha nenudilakana, ne nenuamba ne:

33 Ô bu mema mukudimuna mutshima, ne ntshivua mushipa bambi, ne ntshivua mubâsa

mabua, ne ntshivua mubipata to. Eyowa, nenuamba mu dituku adi ne: Ô bu tuetu bavuluka Mukalenga Nzambi wetu mu dituku diakatupeshaye mabanji etu, ne pashisha ka'avua alua ne bufinu bua tuetu katu'ajimiji to; bualu monayi, mabanji etu atunyemi.

34 Monayi, tudi tuteka tshiamu tshia mudimu apa ne malaba tshidi tshijimina; ne monayi miela yetu ya mvita idi mitunyennga mu dituku tuyikeba bua ku-luangana mvita.

35 Eyowa, tuakasokoka biuma bietu ne biakatufinuka, bua mutshipu wa mu bulaba.

36 Ô bu tuetu bakudimuna mutshima mu dituku diakalua dîyi dia Mukalenga kutudi; bualu monayi bulaba budi butshipibua, ne bintu bionsu bidi bilua ne bufinu, ne katuena mua kubilama to.

37 Monayi, nyuma mibi idi mitunyangulula, eyowa, banjelu ba udi ukeba bua kufuisha anyima yetu badi batunyangulula ku mpenga yonsu. Monayi, malu mabi etu adi makola. Ô Mukalenga, kuena mua kumbusha tshiji tshieba kutudi anyi? Ne ewu neikala ngakuilu wenu mu matuku awu.

38 Kadi monayi, matuku enu a kutêtshibua akadi mapita; nuvua bapumbisha dituku dia lupandu luenu tô ne padidi dipita bua kashidi, ne dibutuka dienu didi dia bushuwa; eyowa, bualu mu matuku onsu a moyo wenu nuakakeba tshinuvua kanuyi mua kupeta to; ne nuakakeba

musangelu ku dienza dia malu mabi, tshintu tshidi tshishilangana ne buikadi bua buakana ebu budi munda mua Mfumu wetu munena ne wa Tshiendelela.

39 Ô nuenu bantu ba pa bulaba, telejayi mêyi anyi! Ne ndi nsambila ne tshiji tshia Mukalenga tshiumbuka kunudi, ne nukudimuna mutshima ne nupandishibua.

SHAPITA 14

Samuele udi udianjila kuamba ne nekuikala bukenka munda mua butuku ne mutotu mupia-mupia ku diledibua dia Kilisto—Kilisto udi usungila bantu ku lufu lua mubidi ne lua nyuma—Munkatshi mua bimanyinu bia lufu luenda kudi midima ya matuku asatu, dipandika dia mabua, ne dinyanguka dinena dia bifukibua. Pabuipi ne 6 k.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne Samuele, Muena Lamana, wakamba ku Nyuma bitangila malu manena a bungi avua kâyi mua kufundibua to.

2 Ne monayi, wakabambila ne: Monayi, ndi nupesha tshimanyinu; bualu bua bidimu bitanu bikuabu nebipita, ne monayi, pashisha Muana wa Nzambi nealua bua kusungila bonsu bitabuija mu dina dienda abu.

3 Ne monayi, nennupesha tshimanyinu etshi bua diba dia dilua dienda; bualu monayi, nekuikala bukenka bukola mu diûlu, mua ne butuku kumpala kua yeya

kulua kakuakuikala midima to, mua ne nebimueneka kudi bantu bu ne badi mundamunya.

4 Bua nanku, nekuikala dituku dimua ne butuku bumua ne dituku dimua, bikala bu mudi dituku dimua ne kakuyi butuku to; ne etshi netshikala kunudi bu mudi tshimanyinu; bualu nenumanya papatuka diba ne pabueladi kabidi; bua nanku nebamanya bushuwa ne matuku abidi ne butuku bumua; nansha nanku butuku kabuakuila to; ne nebuikala butuku bua kumpala kua yeya kuledibua.

5 Ne monayi, mutotu mupiamupia neupatuka, unudi kanuyi banji kumona to; ne etshi netshikala kabidi tshimanyinu kunudi.

6 Ne monayi ebi ki mbionsu to, nekuikala bimanyinu ne malu a dikema bia bungi mu diûlu.

7 Ne nebilua ne nenukatshila bonsu, ne nenukema, mua ne nenupona pa buloba.

8 Ne nebilua ne ewu yonsu witaubuija Muana wa Nzambi, nyeye mena neapeta moyo wa kashidi.

9 Ne monayi, ki muakampesha Mukalenga mukenji, kudi muanjelu wenda, ne ndua ne nnuambila bualu ebu; eyowa, udi mumpesha mukenji ne ngamba ku Nyuma bitangila malu â; eyowa, udi mungambila ne: Bila kudi bantu aba ne, kudimunayi mutshima ne longololayi njila wa Mukalenga.

10 Ne mpindiewu, bualu ndi Muena Lamana, ne ndi mu nuambila mêyi adi Mukalenga

mumpeshila mukenji, ne bualu adi makola kunudi, nudi numfikila tshiji ne nudi nukeba bua kunshipa, ne nuakangipata munkatshi muenu.

11 Ne nenumvua mêyi anyi, bualu, bua dijinga edi ndi mubanda pa bimanu bia tshimenga etshi, bua numvua ne numanya bitungu bia Nzambi binuindila bua malu mabi enu, ne bua numanya kabidi mikenji ya dikudimuna dia mutshima;

12 Ne kabidi ne numanya bua dilua dia Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, Tatu wa diûlu ne wa buloba, Mufuki wa bintu bionsu kumbukila ku mbangilu; ne numanya bimanyinu bia dilua dienda, bua dijinga dia ne nuitabuija mu dîna dienda.

13 Ne binuitabuija mu dîna dienda nenukudimuna mutshima ku mibi yenu yonsu, nanku bua nupeta dilekedibua diayi ku njila wa makumbanyinyi enda.

14 Ne monayi, kabidi, ndi nupesha tshimanyinu tshikuabu, eyowa, tshimanyinu tshia lufu luenda.

15 Bualu monayi, bushuwa udi ne tshia kufua bua lupandu lulu; eyowa, budiyi nabu ne tshidi tshikengela mbua ne afua, bua kuvuija dibika ku lufu dia bafua, nanku bua bantu batuadibua ku mpala kua Mukalenga.

16 Eyowa, monayi, lufu elu ludi lutuala dibika, ne ludi lusungila bukua bantu bonsu ku lufu lua kumpala—lufu lua nyuma alu; bualu bukua bantu bonsu, ku

dipona dia Adama bikala bakoshibua ku mpala kua Mukalenga, badi bikala bu bafua, bubidi bua malu a mu mubidi ne a malu a mu nyuma.

17 Kadi monayi, dibika dia Kilsto ku lufu didi disungila bukua bantu, eyowa, mena bukua bantu bonsu, ne didi dibapingaja ku mpala kua Mukalenga.

18 Eyowa, ne didi dituala mukenji wa dikudimuna dia mutshima, bua ne ewu yonsu udi ukudimuna mutshima yeya kena upudibua ne wedibua mu kapia to; kadi ewu yonsu udi kayi ukudimuna mutshima to udi upudibua ne wedibua mu kapia; ne lufu lua nyuma ludi lubaluila kabidi, eyowa, lufu luibidi, bualu badi bakoshibua kabidi bua malu adi matangila buakana.

19 Bua nanku kudimunayi mutshima, kudimunayi mutshima, bua mu dimanya dia bintu ebi ne kanuyi nubienza, kanudilekedi bua kulua mu dipîshibua to, ne nutulukibua ku lufu elu luibidi.

20 Kadi monayi, bu mungakanuambila bitangila tshimanyinu tshikuabu, tshimanyinu tshia lufu luenda, monayi, mu dituku diakengaye lufu, diba nedifiki-shibua ne nedibenga bua kunupesha bukenka buadi; ne kabidi ngondu ne mitoto; ne kakuakui-kala bukenka pa mpala wa bulaba ebu to, mena katshia ku tshikonde tshiafuaye, bua mutantshi wa matuku asatu, tô ne tshikonde tshiajukaye kabidi ku bafua.

21 Eyowa, tshikonde tshiakulaye moyo nekuikala makubakuba ne mipenyi bua mutantshi wa meba a bungu, ne buloba ne-bunyungana ne nebusakala; ne mabua adi pa mpala wa buloba ebu, adi pa mutu pa buloba ne adi muinshi, anudi bamanya ne adi malamakana mpindiewu, anyi tshitupa tshiawu tshinena tshidi tshilamakana pamua, neapanduluka;

22 Eyowa, neapandika mu bipesa bibidi, ne nebâsanga kunyima kua apu ne mishonyi ne ne mitanta, ne mu bipesa pa mpala wa buloba bujima, eyowa, bionsu pa mutu ne muinshi mua buloba.

23 Ne monayi, nekuikala tshipepela tshikola, ne mikuna ya bungu neikuluka panshi, tshibanda, ne nekuikala miaba ya bungu idibu babikila mpindiewu ne bibanda yalua mikuna, mipita bula.

24 Ne bibeba bia bungu nebikoseka, ne bimenga binena bia bungu nebishala bitupu.

25 Ne nkita ya bungu neikanguka, ne neipatula bafua bayi ba bungu; ne bansantu ba bungu nebamueneka kudi bantu ba bungu.

26 Ne monayi, ki muakangambila muanjelu nanku; bualu wakangambila ne nekuikala makubakuba ne mipenyi bua mutantshi wa meba a bungu.

27 Ne wakangambila ne pikala makubakuba ne mipenyi biela, ne tshipepela, ne bintu ebi nebi-kalaku, ne ne mîdima neibuikila mpala wa buloba bujima bua mutantshi wa matuku asatu.

28 Ne muanjelu wakangambila ne ba bungu nebamona bintu binena bipita ebi, bua dijinga dia ne bitabuija ne bimanyinu ebi ne malu a dikema â nebilua pa mpala onsu wa bulaba ebu, bua kipatshila ka ne kakuikadi bualu bua dipanga ditabuija munkatshi mua bana ba bantu to—

29 Ne ebi mu dijinga ne bonso bitabuija bapandishibua, ne bonso badi kabayi bitabuija, tshitungu tshiakana tshilua pa mutu pabu; ne kabidi biapîshibuabu badi badituadila pa mutu pabu dipîshibua diabu nkayabu.

30 Ne mpindiewu vulukayi, vulukayi, bana betu, ne ewu yonsu udi ufua, udi udifuisha nkayenda; ne ewu yonsu udi wenza malu a bubu, udi udienzela nkayenda; bualu monayi, nudi badisuila; nudi ne dianyisha dia kudienzela nkayenu; bualu monayi, Nzambi udi munupesha dimanya ne munuenza badisuila.

31 Udi munupesha bua ne nujingu-lu-lu buimpa ku bubu, ne udi munupesha bua ne nusungula moyo anyi lufu; ne nudi mua kuenza buimpa ne kupingulujibua ku tshidi tshimpa, anyi ne kuenza ne tshidi tshimpa tshipingulujibua kunudi; anyi nudi mua kuenza bubu, ne kuenza ne tshidi tshibi tshipingulujibua kunudi.

SHAPITA 15

Mukalenga wakapesha Bena Nefi dinyoka bualu uvua mubananga—

Bena Lamana bavua bakudimuna moyo badi bakamakana ne basuminyina mu ditabuija—Mukalenga neikala ne lusa kudi Bena Lamana mu matuku a ku ndekelu. Pabuipi ne 6 k.d.K.

NE mpindiewu, bana betu bananga, monayi, ndi nnumanyisha ne pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima nzubu yenu neinushala mitupu.

2 Eyowa, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima, bakaji benu nebikala ne bualu bua ku kudidila mu dituku dikalabu bamusha bana; bualu nenuidikija bua kunyema ne kakuakuikala muaba nansha umua wa kusokomena to; eyowa, ne diakabi kudi badi bikala ne mafu, bualu nebikala ne bujitu ne kabayi mua kunyema to; bua nanku, nebadia-tshibua ne nebashiyibua bafua.

3 Eyowa, diakabi kudi bantu aba badibu babikila ne Bena Nefi pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima, pamonabu bimanynu ebi ne malu a dikema bionsu bialejibua kudibu; bualu monayi, bavua bikala bantu basungula kudi Mukalenga; eyowa, uvua munanga bantu ba Nefi, ne kabidi uvua mubapesha dinyoka; eyowa, mu matuku a malu abu mabi uvua mubapesha dinyoka bualu uvua mubananga.

4 Kadi monayi bana betu, udi mukina Bena Lamana bualu bienzedi biabu bivua bikala bibi diba dionsu, ne bivua nanku bua malu mabi a ngikadilu wa batatuabu.

Kadi monayi, lupandu ludi lulu kudibu ku njila wa diyisha dia kudi Bena Nefi; ne bua kipa-tshila aka Mukalenga wakalepessa matuku abu.

5 Ne ndi musua ne numona ne tshitupa tshiabu tshinena tshidi tshienza mudimu wabu, ne badi benda ne kudilama kumpala kua Nzambi, ne badi batangila bua kulama mikenji yenda ne mikandu yenda ne mêyi enda bilonde-shila ku mikenji ya Mose.

6 Eyowa, ndi nnuambila, ne tshitupa tshinena tshiabu tshidi tshienza nanku, ne badi benza muabu monsu ne dinanukila kabayi batshioka to bua bafikisha tshishadi tshia bana babu ku dimanya dia bulelela; bua nanku kudi ba bungi bavua badikumbaja ku bungi buabu dituku dionsu.

7 Ne monayi, nudi bamanya nuenu nkayenu, bualu nuvua badimuenatshi ne, bonsu babu bakafika ku dimanya dia bulelela, ne ku dimanya dia ngikadilu mibi ne ya malu a bubi bupita ya batatuabu, ne badi balombodibua ku ditabuija mifundu ya tshijila, eyowa, mambi a bambi bansantu, adi mafundibua, adi abalombola ku ditabuija dia Mukalenga, ne ku dikudimuna dia mutshima, ditabuija ne dikudimuna dia mutshima bidi bibatuadila dishintuluka dia mutshima—

8 Nanku, bonsu badi balua ku dimanya dia bulelela ebu, nudi bamanya nuenu nkayenu ne badi bakamakana ne basuminyina mu

ditabuija, ne mu tshintu tshivuabu benjibua badikadila.

9 Ne nudi bamanya kabidi ne bakajika biluilu biabu bia mvita, ne badi batshina bua kubiambula ne mu mushindu mukuabu kabalu kuenza mibi to; eyowa, nudi mua kumona mudibu batshina bua kuenza mibi—bualu monayi nebadilekela bua bena lukuna babu babadiata ne babashipa, ne kabakujula miela yabu ya mvita bua kubaluisha to, ne nanku bua ditabuija diabu mu Kilisto.

10 Ne mpindiewu, bua disu-minyina diabu padibu bitabuija tshintu tshidibu bitabuija, bualu bua dikamakana diabu pakamanabu kuengejibua, monayi, Mukalenga neababenesha ne nealepesha matuku abu, nansha bua malu mabi abu—

11 Eyowa, nansha bobu bashinguluka mu dipanga dia ditabuija Mukalenga nealepesha matuku abu, tô ne pâlua tshikondu tshivua batatueta bamba, ne kabidi muambi Zenose, ne bambi bakuabu ba bungi, bitangila dipinguluja dia bana betu, Bena Lamana, kabidi ku dimanya dia bulelela—

12 Eyowa, ndi nnuambila, ne mu bikondu bia ku ndekelu malaya a Mukalenga avua mafidibua kudi bana betu, Bena Lamana; ne nansha bua ntatu ya bungi ikalabu nayi, ne nansha pânyemeshibuabu ku muaba ne ku muaba pa mpala wa buloba, ne pîpatshibuabu, ne pâtûtshibuabu ne pâtangalajibuabu kula, ne kabayi ne

muaba wa kusokomena to, Mukalenga neikala ne lusa kudibu.

13 Ne ebi bidi bilondeshila ku buambi, ne nefafikishibua kabidi ku dimanya dilelela, didi dikala dimanya dia Musungidi wabu, ne mulami wa mikoku wabu munena ne mulelela, ne nebabadibua munkatshi mua mikoku yenda.

14 Bua nanku ndi nnuambila ne, ne bikala bimpa buabu kupita buenu pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima.

15 Bualu monayi, bu midimu ya dikema yakanulejabu mikala mibaleja, eyowa, bobu badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija bua ngikadilu ya batatuabu, nudi mua kudimuena ne kabavua kabidi kushinguluka mu dipanga dia ditabuija to.

16 Bua nanku, Mukalenga udi wamba ne: Ntshiakubabutula bonso to, kadi nengenza ne mu dituku dia lungenyi luanyi nebapingana kabidi kundi, mudi Mukalenga wamba.

17 Ne mpindiewu monayi, Mukalenga udi wamba, bua bantu ba Bena Nefi, ne: Pikalabu kabayi bakudimuna mutshima, ne kabayi batangila bua kuenza disua dianyi to, nembabutula bonso, ki mudi Mukalenga wamba nanku, bua dipanga ditabuija diabu nansha bua midimu ya dikema ya bungi imvua muenza munkatshi muabu; ne ne bushuwa bonso bu mudi Mukalenga ne moyo bintu ebi nebienzeka, Mukalenga udi wamba.

SHAPITA 16

Bena Nefi badi bitabuija Samuele badi batambuishibua kudi Nefi—Samuele kena mua kushipibua ku miketa ne mabua a Bena Nefi badi kabayi bakudimuna mutshima to—Bamua badi bapapisha mitshima yabu, ne bakuabu badi bamona banjelu—Badi kabayi bakudimuna mitshima badi bamba ne kakuena bua songo bua kuitabuija mu Kilisto ne dilua dienda ku Yelushalema to. Papi ne 6-1 k.d.K.

NE mpindiewu, biakalua ne kuvua ba bungi bakumvua mêyi a Samuele, Muena Lamana, yakambaye pa tshimanu tshia tshimenga. Ne bonsu bakitabuija mêyi enda bakaya ne bakakeba Nefi; ne pakaluabu ne pakamupetabu bakamutonda mibi yabu kudiye ne kabakavila to, ne bakajinga ne batambuishibua mu dîna dia Mukalenga.

2 Kadi bonsu bavuaku bavua kabayi bitabuija mêyi a Samuele to bakamufikila tshiji; ne bakamuasa mabua pa tshimanu, ne ba bungi bakamuasa kabidi miketa pavuaye muimana pa tshimanu; kadi Nyuma wa Mukalenga uvua nenda, mua ne mabua abu anyi miketa kabivua mua kumutûta to.

3 Mpindiewu pakamonabu ne kabivua kumutûta to, kuvua ba bungi bakitabuija mêyi enda, mua ne bakaya kudi Nefi bua kutambuishibua.

4 Bualu monayi, Nefi uvua utambuisha, ne wamba ku Nyuma,

ne uyisha, ubila kudi bantu bua bakudimuna mutshima, uleja bimanyinu bidi malu a dikema, wenza bishima munkatshi mua bantu, bua bamanya ne Kilisto udi ulua katataka—

5 Ubambila bintu bivua ne tshia kulua katataka, bua bamanya ne bavuluka diba dia dilua diabi ne bakavua badianjila kubamanyishabi, bua dijinga dia ne bitabuija; bua nanku bonsu bakitabuija mêyi a Samuele bakaya kudiye bua kutambuishibua, bualu bakalua bakudimuna mutshima ne batonda mibi yabu.

6 Kadi tshitupa tshiabu tshinena katshiaikitabuija mêyi a Samuele to; bua nanku pakamonabu ne kabavua mua kumutûta ne mabua abu ne miketa yabu to, bakabila kudi tupita tuabu, bamba ne: Kumatay muntu ewu ne musuikayi, bualu monayi udi ne nyuma wa diabulu; ne bua bukola bua nyuma wa diabulu udi munda muenda katuena mua kumutûta ne mabua etu ne miketa yetu to; bua nanku mukuatayi ne musuikayi, ne ndayi nenda.

7 Ne bu muvuabu baya bua kumutua bianza, monayi, wakadiela panshi pa tshimanu, ne wakanyema kupatukaye mu malaba abu, eyowa, ne wakaya mena ku ditunga dienda, ne wakabanga kuyisha ne kuamba ku Nyuma munkatshi mua bantu benda.

8 Ne monayi, kabakumvua kabidi bualu buenda munkatshi mua Bena Nefi to; ne ki muvua malu a bantu nanku.

9 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshisambombo tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

10 Ne ki muakajika kabidi tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshia muanda muteketa tshia dikôkesha dia balumbuluishi nanku, tshitupa tshinena tshia bantu tshikala tshishala ne diditambisha ne bubi buabu, ne tshitupa tshikesa tshikala tshienda ne kudilama kumpala kua Nzambi.

11 Ne ebi bionsu bivua muvua malu kabidi, mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshia muanda mukulu tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

12 Ne kuvua amu dikudimuka dikesa mu malu a bantu, amu pa kumbusha ne bantu bakabanga kupapa bikola mu malu mabi, ne kuenza malu mapita ne mapita avua mashilangana ne mikenji ya Nzambi, mu tshidimu tshia makumi muanda mukulu ne tshia tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi.

13 Kadi biakalua ne mu tshidimu tshia makumi tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi, kuvua bimanyinu binena biakapesha Nzambi bantu, ne malu a dikema; ne miaku ya bambi yakabanga kukumbajibua.

14 Ne banjelu bakamuenekela bantu, bantu ba lungenyi, ne bakabamanyisha mukenji mulenga wa disanka dinena; nanku mu tshidimu etshi mifundu ya Nzambi yakabanga kukumbajibua.

15 Nansha nanku, bantu bakabanga kupapisha mitshima yabu, bonsu amu pa kumbusha tshitupa tshiabu tshitabuija bikola, tshia ku Bena Nefi ne kabidi tshia ku Bena Lamana, ne bakabanga kueyemena ku bukola buabu nkayabu ne ku lungenyi luabu nkayabu, bamba ne:

16 bimua bintu bia ku bivuabu batshinka bidi bilelela; kadi monayi, tudi bamanya ne midimu yonsu minena ne ya dikema ivuabu bamba eyi kayena mua kuenzeka to.

17 Ne bakabanga kunana meji ne kukokangana munkatshi muabu, bamba ne:

18 Kabiena ne bua nsongu to bua ne muntu bu mudi Kilisto alua; pikalabi nanku, ne bu yeya muikala Muana wa Nzambi, Tatu wa diûlu ne wa buloba, bu muvuabi biamba, bua tshinyi kena udileja kutudi mushindu umua ne bikala ku Yelushalema?

19 Eyowa, bua tshinyi kena udileja mu bulaba ebu to bu mudiyi udileja mu bulaba bua Yelushalema?

20 Kadi monayi, tudi bamanya ne etshi tshidi ngikadilu mubi, uvua mutushila kudi batatuetu, bua kutuenzeja ne tuitabuija bumua bualu bunena ne bua dikema bualua, kadi kabuyi munkatshi muetu to, kadi mu bulaba budi kula, bulaba butudi katuyi bamanya to; bua nanku badi mua kutushiya mu dipanga, bualu katuena mua kudimuena ne mesu etu nkayetu ne bidi bilelela to.

21 Ne nebenza, ku midimu ya budimu ne ya malu masokoka ya muena ubi, amua bualu busokoka bunena butudi katuyi mua kumvua to, tshintu tshia tulama panshi bua kuikala benji mudimu ba mēyi abu, ne kabidi benji mudimu babu, bualu tudi beyemena kudibu bua kutulongeshabu dīyi; ne kabidi basadidi babu, bualu bua tudi babalamata bua kutulongesha dīyi; ne nanku nebatushiya mu dipanga patuadifila kudibu, matuku onsu a moyo wetu.

22 Ne bantu bakela meji mu mitshima yabu bua bia bungi bipita, bivua bikala bia bupota ne bia tshianana; ne bavua basaluka bikola, bualu bua Satana wakabasonsola ku dienza dia malu mabi misangu yonsu; eyowa,

uvua wendakana mu kutangalaja ngumu ya mafi ne makokangana pa mpala onsu wa bulaba, bua ne apapisha mitshima ya bantu ku bualu buimpa ne ku bualu bualua.

23 Ne nansha bu muvua bimaninyinu ne malu a dikema bienzejibua munkatshi mua bantu ba Mukalenga, ne bishima bia bungi biakenzabu, Satana wakuakua mitshima ya bantu bikola pa mpala onsu wa bulaba.

24 Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi tshitema tshia dikôkesha dia balumbuluishi pa mutu pa bantu ba Nefi nanku.

25 Ne ki muakajika mukanda wa Helamana nanku, bilonde-shila ku miandiku ya Helamana ne bana benda ba baluma.

NEFI MUISATU MUKANDA WA NEFI

MUANA WA NEFI, UVUA MUIKALA MUANA WA HELAMANA

Ne Helamana uvua muikala muana wa Helamana, uvua muikala muana wa Alama, uvua muikala muana wa Alama, uvua muikala kankanunuina ka Nefi uvua muikala muana wa Lehi, wakapatuka mu Yelushalema mu tshidimu tshia kumpala tshia bumfumu bua Sedekiya, mfumu wa mu bulaba bua Yuda.

SHAPITA 1

Nefi, muana wa Helamana, udi umbuka ku bulaba, ne muanenda Nefi udi ulama miandiku—Nansha mudi bimaninyinu ne malu a

dikema bivulangana, bantu babi badi badilongolola bua kushipa bantu bakana—Butuku bua diledibua dia Kilisto budi bufika—Tshimaninyinu tshidi tshifidibua, ne mutotu mupia-mupia udi upatuka—Mafi

ne didingangana bidi bivulangana, ne banyengi ba Gadiantona badi bashipeya bantu ba bungi. Pabuipi ne 1-4 p.d.K.

MPINDIEWU biakalua ne tshidimu tshia makumi tshitema ne tshimua tshiakapita ne kukavu bidimu nkama isambombo katshia ku tshikondu tshiakumbuka Lehi ku Yelushalema; ne tshivua tshidimu tshivua Lakoneuse muikala mulumbuluishi munena ne ngovena mu bulaba.

2 Ne Nefi, muana wa Helamana, wakumbuka ku bulaba bua Zalahemela, ne uvua mupe-sha muanenda wa baluma Nefi, uvua muikala muana wa kumpala wenda wa baluma, bujitu bua bitata bia kalabi, ne miandiku yonsu ivua milamibua, ne bintu bionsu bivua bilamibua ne tshijila katshia ku diumbuka dia Lehi ku Yelushalema.

3 Pashisha wakumbuka ku bulaba, ne muntu kena mumanya kua kuakayaye to; ne muanenda Nefi wakalama miandiku pa muaba wenda, eyowa, miandiku ya bantu aba.

4 Ne biakalua ne ku ntudijilu kua tshidimu tshia makumi tshitema ne tshibidi, monayi, mambi a bambi akabanga kukumbajibua bikola bipita kabidi; bualu kua-kabanga kuenzeka bimanyinu binena ne bishima binena munkatshi mua bantu.

5 Kadi kuvua bamua bantu bakabanga kuamba ne diba di-

kavua dipita bua miaku ivua Samuele, Muena Lamana, kukumbajibuaye.

6 Ne bakabanga kusanka bauseka bana babu, bamba ne: Monayi dikadi dipita, ne miaku ya Samuele kayena mikumbajibua to; bua nanku, disanka dienu ne ditabuija dienu bitangila bualu ebu bivua bia tshianana.

7 Ne biakalua ne bakenza diyoyo dikola mu bulaba bonsu; ne bantu bakitabuija bakabanga kunyingalala bikola, ne mu shindu mukuabu malu â avua mamba ka'alu kufika.

8 Kadi monayi, bakindila ne disuminyina dituku adi, ne butuku abu, ne dituku adi bikala bu dituku dimua bikala bu ne kakuvua butuku to, bua bamanya ne ditabuija diabua kadivua tshianana to.

9 Mpindiewu biakalua ne kuvua dituku ditekibua ku luseka kudi bavua kabayi bitabuija to, bua ne bonsu bavua bitabuija ngikadilu ayi nebashipibua pa kumbusha tshimanyinu tshilua, tshivua tshipeshibua kudi muambi Samuele.

10 Mpindiewu biakalua ne pakamona Nefi, muana wa baluma wa Nefi, ubi bua bantu benda ebu, mutshima wenda wakanyingalala menamena.

11 Ne biakalua ne wakaya ne wakinama pa buloba, ne wakabila ne bukutu kudi Nzambi wenda mu dina dia bantu benda, eyowa, bavua pabuipi ne kushipibua bua ditabuija diabua dia ngikadilu wa batatuabu abu.

12 Ne biakalua ne wakabila ne bukitu kudi Mukalenga dituku adi dijima; ne monayi, dîyi dia Mukalenga diakalua kudiye, dia- mba ne:

13 Ambulula mutu weba ne sa- ngala; bualu mona, tshikonde tshidi pabuipi, ne butuku ebu tshimanyinu netshipeshibua, ne malaba ndi ndua pa buloba, bua kuleja ba pa buloba ne nenku- mbaja bionsu bimvua muakui- shisha ku mukana mua bambi banyi bansantu.

14 Monayi, ndi ndua kudi ba- nyi nkayanyi, bua kukumbaja bi- ntu bionsu bimvua mumanyisha kudi bana ba bantu kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba, ne bua kuenza disua, bubidi buadi dia Tatu ne dia Muana—dia Tatu bua bualu buanyi, ne dia Muana bua bualu bua musunyi wanyi. Ne monayi, tshikonde tshidi pa- buipi, ne butuku ebu tshima- nyinu netshipeshibua.

15 Ne biakalua ne mêyi aka- lua kudi Nefi akakumbajibua, bilondeshila bu muvuawu ma- mba; bualu monayi, ku dibuela dia diba kakuvua mîdima to; ne bantu bakabanga kukema bualu kakuvua mîdima pakila butuku to.

16 Ne kuvua ba bungi, bavua kabayi bitabuija miaku ya ba- mbi to, bakapona pa buloba ne bakalua bu ne bavua bafua, bualu bua bakamanya ne dilongolola dinena dia dibutula divuabu ba- teka bua bavua bitabuija miaku ya bambi divua dinyanguka;

bualu tshimanyinu tshivua tshi- peshibua tshikavu pabuipi.

17 Ne bakabanga kumanya ne Muana wa Nzambi uvua ne tshia kumueneka katataka; eyowa, mu tshikosu, bantu bonsu ba pa mpala wa buloba bujima kuba- ngila ku wesete tô ne ku esete, mu bulaba bua ku node ne mu bulaba bua ku sude, bakakema menamena bua ne bakapona pa buloba.

18 Bualu bavua bamanya ne bambi bavua bajadika bua bintu ebi bidimu bia bungi, ne tshima- nyinu tshivua tshifidibua tshi- kavu pabuipi; ne bakabanga kutshina bua malu mabi abu ne dipanga ditabuija diabu.

19 Ne biakalua ne kakuvua mîdima butuku abu bonsu to, kadi kuvua bukenka bu mudi diba dia mujalamu. Ne biakalua ne diba diakapatuka mu dinda kabidi, bilondeshila ku mushi- ndu wadi; ne bakamanya ne divua dituku dialedibua Muka- lenga, bua tshimanyinu tshivua tshifidibua.

20 Ne biakalua ne, eyowa, malu onsu, kaleta konsu, bilondeshila ku miaku ya bambi.

21 Ne biakalua kabidi ne mu- totu mupia-mupia wakamue- neka, bilondeshila ku muaku.

22 Ne biakalua ne katshia ku tshikonde etshi kuakabanga kuikala mafi matuma munkat- shi mua bantu, kudi Satana, bua kupapisha mitshima yabu, bua kipatshila ka ne kabitabuiji bimanyinu ne malu a dikema

bivuabu bamona abi to; kadi nansha muvuaku mafi ne didinga ebi tshitupa tshinena tshia bantu tshiakitabuija, ne bakakakudimuna moyo kudi Mukalenga.

23 Ne biakalua ne Nefi ne bakuabu kabidi ba bungi bakaya munkatshi mua bantu, batambuisha bua dikudimuna dia mutshima, muvua muikala ne dilekedibua dinena dia mibi. Ne ki muakabanga bantu kupeta kabidi ditalala mu bulaba nanku.

24 Ne kakuvua makokangana to, amu pa kumbusha bantu bakesa bakabanga kuyisha, bakeba bua kujadika ne mifundu ya Nzambi ne kabitshivua bikengedibua kabidi bua kulama mikenji ya Mose to. Mpindiewu bakenza bakapambuka mu bualu ebu, bua kabavua bumvua mifundu ya Nzambi to.

25 Kadi biakalua ne bakakudimuna moyo katataka, ne bakitabujijibua bitangila ditupakana divuabu nadi, bualu biakamanyishibua kudibu ne mikenji kayivua mianji kukumbajibua to, ne idi ne bua kukumbajibua ku katupa konsu; eyowa, diyi diakalua kudibu ne idi ne bua kukumbajibua; eyowa, ne nansha kaleta anyi katoba kamua kabiakujimina to, tô ne pakumbajibuayi yonsu; bua nanku mu tshidimu tshia momumua etshi bakafika ku dimanya dia ditupakana diabu ne bakatonda bilema biabu.

26 Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi tshitema ne tshibidi nanku, tshituadila bantu

mukenji mulenga bua bimanyninu biakenzeka, bilondeshila ku miaku ya buambi ya bambi bonsu bansantu.

27 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi tshitema ne tshisatu tshiakapita kabidi mu ditalala, amu pa kumbusha kabiya bua banyengi ba Gadiantona, bavua basomba mu mikuna, bavua buwula mu bulaba; bualu bua miaba yabu mikolesha ne miaba yabu ya musokoku ivua mikala mikola bikola bua ne bantu kabavua mua kubatamba bukola to; ki bua bualu kayi bakashipa bantu ba bungi, ne bakatapa bikola munkatshi mua bantu.

28 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi tshitema ne tshinayi bakabanga kuvula mu tshipimu tshinena, bualu kuvua batapuluki ba bungi ba Bena Nefi bakanyemena kudibu, tshiakapesha Bena Nefi bakashala mu bulaba kanyinganyinga ka bungi.

29 Ne kuvua kabidi tshiena bualu tshiakenzeja kanyinganyinga ka bungi munkatshi mua Bena Lamana; bualu monayi, bavua ne bana ba bungi bakakola ne bakabanga kubandila mu bidimu, bua ne bakavua badiangatshila bujitu buabu nkayabu, ne bakapambuishibua kudi bamua bavua Bena Zolama, ku mafi abu ne ku lubombu luabu, bua kudi sangishabu kudi banyengi ba Gadiantona.

30 Ne nanku ki muakatatshishibua Bena Lamana pabu, ne bakabanga kukepela mu ditabuija

ne buakana buabu, bua bubi bua lukongu lua bantu luvua lulua.

SHAPITA 2

Bubi ne malu mapita bubi bidi bivulangana munkatshi mua bantu—Bena Nefi ne Bena Lamana badi badisangisha bua kudisungidila kudi banyengi ba Gadiantona—Bena Lamana bavua bakudimuna moyo badi balua batoka ne badi bababikila ne Bena Nefi. Pabuipi ne 5-16 p.d.K.

NE biakalua ne ki muakapita kabidi tshidimu tshia makumi tshitema ne tshitanu nanku, ne bantu bakabanga kupua moyo bimanyinu ne malu a dikema bivuabu bumvua, ne bakabanga kuikala ku kakesa ku kakesa kabayi bakema bua tshimanyinu anyi bualu bua dikema bidi bifumina mu diûlu to, mua ne bakabanga kupapa mu mitshima yabu, ne kufofoma mu meji abu, ne bakabanga kubenga kuitabuija bionsu bivuabu bumvua ne bamona—

2 Bakela amua meji a tshianana mu mitshima yabu, ne bantu bakapetela bimanyinu ne malu a kukema ku bukola bua diabulu, bua kupambuisha ne kudinga mitshima ya bantu; ne ki muakakuata kabidi Satana mitshima ya bantu nanku, mua ne wakafofomija mesu abu ne wakapambula bua bitabuija ne dilongesha dia Kilisto divua tshintu tshipota ne tshia tshianana.

3 Ne biakalua ne bantu bakabanga kukolakana mu bubi ne mu

malu mapita bubi; ne kabakita-buija ne bimanyinu anyi malu a dikema bivua kabidi mua kufidibua to; ne Satana uvua wendakana, mu kupambuisha mitshima ya bantu, mu kubatêta ne kubenzeja ne benza bubi bua bungi mu bulaba.

4 Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi tshitema ne tshisambombo nanku; ne tshia makumi tshitema ne tshia muanda muteketa kabidi; ne tshia makumi tshitema ne tshia muanda mukulu kabidi; ne tshia makumi tshitema ne tshia tshitema kabidi;

5 Ne kabidi bidimu lukama bivua bipita katshia ku matuku a Mosiya, uvua muikala mfumu ku mutu kua bantu Bena Nefi.

6 Ne bidimu nkama isambombo ne tshitema bivua bipita katshia Lehi umbuka ku Yelushalema.

7 Ne bidimu tshitema bivua bipita katshia ku tshikonde tshivua tshimanyinu tshifidibua, tshivua bambi bamba ne, Kilisto nealua pa buloba.

8 Mpindiewu Bena Nefi bakabanga kubala diba diabu katshia ku tshikonde etshi tshivua tshimanyinu tshifidibua, anyi katshia ku dilua dia Kilisto; bua nanku, bidimu tshitema bivua bipita.

9 Ne Nefi, uvua muikala tatue-nda wa Nefi, uvua ne bujitu bua miandiku, kakapingana ku bulaba bua Zalahemela to, ne kabakamusangana muaba nansha umua to mu bulaba bonsu.

10 Ne biakalua ne bantu batiakashala mu bubi, nansha

muvuaku mayisha bungi ne mambi a bungi avua Nzambi mutama munkatshi muabu; ne ki muakapita kabidi tshidimu tshia dikumi; ne tshidimu tshia dikumi ne tshimua tshiakapita kabidi mu malu mabi.

11 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshisatu kuakabanga kuikala mvita ne makokangana mu bulaba bonsu; bualu banyengi ba Gadiantona bakavua balua bapita bungi, ne bakashipa bantu bipita bungi, ne bakabutula bimenga bia bungi, ne bakatangalaja lufu lupita bungi ne dishipangana mu bulaba bonsu, bua ne biakakengedibua ne bantu bonsu, Bena Nefi ne Bena Lamana bambula biluulu bia mvita bua kubaluisha.

12 Bua nanku, Bena Lamana bonsu bavua bakudimuna moyo kudi Mukalenga bakadisanga kudi bana babu, Bena Nefi, ne bakabenzeja bua kuambula biluulu bia mvita bua kuluisha banyengi ba Gadiantona abu, bua bukubi bua mioyo yabu ne bua bakaji babu ne bua bana babu, eyowa, ne bua kukuba kabidi manema abu, ne diakalengela dia ekeleziya wabu ne ditendelela diabu, ne budikadila buabu ne budishikaminyi buabu.

13 Ne biakalua ne kumpala kua tshidimu tshia dikumi ne tshisatu etshi kupitatshi, Bena Nefi bakakanyinyibua ku dibutuka dijima bua bualu bua mvita eyi, ivua milua mikola menamena.

14 Ne biakalua ne Bena Lamana

bavua badisanga ne Bena Nefi abu bakabala munkatshi mua Bena Nefi;

15 Ne mutshipu wabu wakumbushibua kudibu, ne dikoba diabu diakalua ditoka bu dia Bena Nefi;

16 Ne bansongaluma babu ne bana babu ba bakaji bakalua balenga menamena, ne bakabala munkatshi mua Bena Nefi, ne bakababikila ne Bena Nefi. Ne ki muakajika tshidimu tshia dikumi ne tshisatu nanku.

17 Ne biakalua ne ku ntuarijilu kua tshidimu tshia dikumi ne tshinayi, mvita ya pankatshi pa banyengi ne bantu ba Nefi yakatungunuka ne yakalua mikola menamena; nansha nanku, bantu ba Nefi bakatamba banyengi bukola kakesa, mua ne bakabapingaja panyima ku malaba abu mu mikuna ne ne mu miaba yabu ya mu musokoku.

18 Ne nanku ki muakajika tshidimu tshia dikumi ne tshinayi. Ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshitanu bakalua kuluisha bantu ba Nefi; ne bua bubi bua bantu ba Nefi, ne bua makokangana ne matapuluka abu a bungi, banyengi ba Gadiantona bakabatamba bukola bua bungi.

19 Ne nanku ki muakajika tshidimu tshia dikumi ne tshitanu, ne nanku ki muvu bantu mu ngikadilu wa ntatu ya bungi; ne muela wa mvita wa dibutula uvua mbalemebelela pa mutu pabu, mua ne uvua pabuipe ne kubakuluisha panshi, ne ebi bua malu mabi abu.

SHAPITA 3

Gidiani, mulombodi wa banyengi ba Gadiantona, udi ulomba ne Lakoneuse ne Bena Nefi badifila ne malaba abu—Lakoneuse udi uteka Gidigidoni kapita kanena ka misumba ya basalayi—Bena Nefi badi badisangisha mu Zalahemela ne mu buloba bua Buwula bua kudisungila. Pabuipi ne 16-18 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshisambombo kumbukila ku dilua dia Kilisto, Lakoneuse, ngovena wa mu bulaba, wakapeta mukanda mufumina kudi mulombodi ne ngovena wa tshisumbu etshi tshia banyengi; ne eyi ki miaku ivuayi mufunda:

2 Lakoneuse, mutamba bunena ne ngovena munena wa mu bulaba, mona, ndi nkufundila mukanda ewu, ne ndi nkusamuna bikola menamena bua dikamakana dieba, ne kabidi bua dikamakana dia bantu beba, bitangila dikuba dia binudi nutshinka ne bidi bikala bunema ne budishikaminyi buenu; eyowa, nudi nukankamana bimpa, bu ne kudi tshianza tshia umua nzambi kampanda tshidi tshinukatshisha, bua disungidila dia budishikaminyi buenu, ne dia bintu bienu, ne dia ditunga dienu, anyi dia binudi nubikila nanku.

3 Ne bidi bimueneka bibi kundi, mutamba bunena Lakoneuse, bua wewa kuikala mupota ne muditamishi nanku awu bua kutshinka ne nudi mua kukandamena bantu

ba dikima ba bungi nanku badi ku bulombodi buanyi, badi mpiindiewu bimana ne biluulu biabu bia mvita, ne badi bindila ne mutshima muipi dîyi dia ne: Puekeleyi Bena Nefi ne babutulayi.

4 Ne mema, bualu ndi mumanya dikima diabu didi kadiyi bua kutshimunyibua to, bualu nkadi mubatêta mu mutumba wa mvita, ne ndi mumanya luki luabu lua kashidi kunudi bua malu mabi a bungi anuvua babenzela, bua nanku pikalabu bua kunupuekela, nebanukumbula ne dibutuka dijima.

5 Bua nanku ngafundi mukanda ewu, mu kutua tshiala ne tshianza tshianyi nkayanyi, ngela meji bua diakalengela dienu, bua bualu bua dikamakana dienu mu tshinudi nuitabuija ne tshidi tshikala tshiakana atshi, ne nyuma yenu minena mu mpata ya mvita.

6 Bua nanku ndi nkufundila, bualu ndi njinga ne nufila bime nga bienu, ne malaba enu, ne bintu bienu kudi bantu banyi aba, pamutu pa bobu kunukumbula ne muela wa mvita ne dibutuka kunufikila.

7 Anyi mu miaku mikuabu, difilayi kutudi, ne disangayi kutudi ne numanya midimu yetu ya mu musokoku, nulua bana betu bua nuikala bu mutudi—kanuyi bapika betu to, kadi bana betu ne tuabanyinangana nuenu bintu bietu bionsu.

8 Ne mona, ndi nditshipa kûdi ne mutshipu ne, panuikala kanuyi benza nanku kanuakubutuka to;

kadi panuikala kanuyi benza nanku to, ndi nditshipa kûdi ne mutshipu ne ngondu udi ulonda nengela mukenji bua misumba yanyi ya basalayi ipueka bua kunuluisha, ne kalaminyina bianza biabu to ne kabakunuepelesha to, kadi ne binushipa, ne nebalekela muela wa mvita upona pa mitu yenu tô ne panuabutuka.

9 Ne mona, ndi Gidiani; ne ndi ngovenwa wa tshisumbu tshia mu musokoku tshia Gadiantona etshi; tshisumbu ne midimu bindi mumanya ne bidi bimpa; ne mbiaku kala ne bivua bitushila.

10 Ne ndi nkufundila mukanda ewu, Lakoneuse, ne ndi ntekemena ne nenufila malaba ne bintu bienu, kakuyi dimatshisha dia mashi to, bua bantu banyi aba, bavua batapuluka kunudi bua bubu buenu bua munua kabanyenga manema abu ne bukalinga buabu, bapetulula manema abu a bukalinga, ne amu nuenu benza nanku, nensombuela malu mabi anuvua babenzela. Ndi Gidiani.

11 Ne mpindiewu biakalua ne pakapeta Lakoneuse mukanda ewu wakakema menamena bua dikima divua Gidiani ulomba nadi bua kuangata bulaba bua Bena Nefi, ne kabidi bua dikanyina dia bantu bua kusombuela bantu bavua kabayi benzela bualu bubu nansha bumua to, amu pa kumbusha ne bavua badienzela bibi bobu nkayabu ku ditapuluka bua kudisangisha kudi bantu babi ne banyengi

benza bubu ne ba malu mapita bubu abu.

12 Mpindiewu monayi, Lakoneuse ewu, ngovenwa, uvua muntu mululama, ne kavua bua kumvua bôwa bua milombu ne dikanyina dia munyenganganyini wa bintu to; bua nanku kumvuila mukanda wa Gidiani, ngovenwa wa banyengi to, kadi wakenzeja ne bantu benda babila kudi Mukalenga bua bukola bua kudilongolola bua tshikondu tshiabapuekela banyengi.

13 Eyowa, wakatuma dimanyisha munkatshi mua bantu bonsu, ne basangisha pamua bakaji babu ne bana babu, bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu, ne bintu biabu bionsu, amu pa kumbusha bulaba buabu, pa muaba umua.

14 Ne wakenzeja ne bibaka miaba mikolesha ku mpenga yabu yonsu, ne mujobu wabu wikala mukola menamena. Ne wakenzeja ne bateka misumba ya basalayi, ya Bena Nefi ne ya Bena Lamana, anyi ya bonsu bavuabu babala munkatshi mua Bena Nefi, bu mudi balami ku mpenga yonsu bua kubalama, ne bua ku bakuba kudi banyengi butuku ne munya.

15 Eyowa, wakabambila ne: Bu mudi Mukalenga ne moyo, pa kumbusha nuenu bakudimuna mutshima ku malu mabi enu onsu, ne babila kudi Mukalenga, kanuakupatuishibua mu bianza bia banyengi ba Gadiantona abu to nansha bishi.

16 Ne miaku ne mambi a Lakoneuse ivua minena ne ya dikema bua ne biakapesha bantu bonsu bôwa; ne bakadienzeja ku bukola buabu bua kuenza bilondeshila ku miaku ya Lakoneuse.

17 Ne biakalua ne Lakoneuse wakasungula tupita tunena ku mutu kua misumba yonsu ya basalayi ya Bena Nefi, bua kubalombola diba diapatuka banyengi mu tshipela bua kubaluisha.

18 Mpindiewu kapita kanena kupita munkatshi mua tupita tunena ne komanda munena wa misumba ya basalayi ya Bena Nefi wakasungudibua, ne dîna diaku divua dikala Gidigidoni.

19 Mpindiewu tshivua tshibidilu munkatshi mua Bena Nefi tshia kusungula tupita tuabu tunena, (amu pa kumbusha mu tshikonde tshiabu tshia bubi) muntu uvua ne nyuma wa dibuluila ne wa buambi kabidi; bua nanku, Gidigidoni ewu uvua muambi munena munkatshi muabu, bu muvuaye kabidi mulumbuluishi munena.

20 Mpindiewu bantu bakambila Gidigidoni ne: Sambila kudi Mukalenga, ne tubandayi pa mikuna ne mu tshipela, bua tubunda banyengi ne kubabutula mu malaba abu nkayabu.

21 Kadi Gidigidoni wakambila: Mukalenga mmukandika; bualu tuetu babanda bua kubaluisha Mukalenga neatufila mu bianza biabu; bua nanku netudilongolola munkatshi-nkatshi mua malaba etu, ne netusangisha

misumba yetu ya basalayi yonsu pamua, ne katuakuya kubaluisha to, kadi netuindila tô ne paluabu kutuluisha; bua nanku bu mudi Mukalenga ne moyo, tuetu benza nanku neabafila mu bianza bietu.

22 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshia muanda muteketa, ku nshikidilu kua tshidimu, dimanyisha dia Lakoneuse diakaya pa mpala onsu wa bulaba, ne bakangata tubalu tuabu, ne makalu abu a mvita, ne ngomba yabu, ne bisumbu bia bimuna bikesa biabu bionsu, ne bia bimuna binena biabu, ne nteta yabu, ne bintu biabu bionsu, ne bakâsa luendu mu bisumbu bia binunu ne bia makumi a binunu, tô ne pakayabu bonsu ku muaba uvua musungula bua badisangisha pamua, bua kudisungidilabu kudi bena lukuna babu.

23 Ne bulaba buvua busungula buvua bulaba bua Zalahemela, ne buloba buvua buikala pankatshi pa bulaba bua Zalahemela ne bulaba bua Buvula, eyowa, tô ne ku mushonyi uvua pankatshi pa bulaba bua Buvula ne bulaba bua Kabutu.

24 Ne kuvua binunu bia bantu bipita bungi bivua bibikidibua ne Bena Nefi, biakadisangisha pamua mu bulaba ebu. Mpindiewu Lakoneuse wakenzeja ne badisangisha pamua mu buloba bua ku sude, bua mutshipu mukola uvua pa mutu pa bulaba bua ku node.

25 Ne bakadikolesha bua kuluisa bena lukuna babu; ne bakasomba mu bulaba bumua, ne

mu tshisumbu tshimua, ne ba-tshina mēyi avua Lakoneuse muakula, mua ne bakakudimuna mutshima ku mibi yabu yonsu; ne bakela masambila abu kudi Mukalenga Nzambi wabu, ne abapatuisha diba diapatuka bena lukuna babu bua kubaluissha mvita.

26 Ne bavua ne kanyinganyi-nga menamena bua bena lukuna babu. Ne Gidigidoni wakenzeja ne benza biluilu bia mvita bia mushindu onsu, ne bikala ne makanda ne biluilu, ne ne ngabu, ne ne ngabu ya pa maboku, ku mushindu uvuaye mubambila.

SHAPITA 4

Misumba ya basalayi ya Bena Nefi idi itshimuna banyengi ba Gadiantona—Gidiani washipibu, ne mumupinganyi, Zemenaliha owibu—Bena Nefi badi basāmuna Mukalenga bua matshimunyi abu. Pabuipi ne 19–22 p.d.K.

NE biakalua ne ku nshikidilu kua tshidimu tshia dikumi ne tshia muanda mukulu misumba ya basalayi ya banyengi ayi ivua midilongolola bua mvita, yakabanga kupueka ne kulopoka mu tukuna, ne mu mikuna, ne mu tshipela, ne mu miaba yabu mikolesha ne mu miaba yabu ya musokoku, ne bakabanga kuangata malaba, avua mu bulaba bua ku sude ne avua mu bulaba bua ku node, ne bakabanga kuangata malaba onsu avua Bena Nefi bashiya, ne bime-nga bivuabu bashiya bitupu.

2 Kadi monayi, kakuvua nyama ya mu tshisuku anyi nyama ya ditu mu malaba awu avua Bena Nefi balekela to, ne kakuvua nyama ya ditu bua banyengi to amu pa kumbusha mu tshipela.

3 Ne banyengi bavua mua kuu-kala amu mu tshipela, bua dipanga dia biakudia; bualu Bena Nefi bavua bashiya malaba abu matupu, ne bavua basangisha bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu ne bintu biabu bionsu, ne bavua mu tshisumbu tshimua.

4 Bua nanku, kakuvua mushindu nansha umua bua banyengi kupawula ne kupeta biakudia to, amu pa kumbusha bua kulua kuluissha Bena Nefi mvita patoka; ne Bena Nefi bavua mu tshisumbu tshimua, ne bualu bavua bikala bungi bupita, ne bavua badilamina biakudia, ne tubalu ne ngomba, ne bisumbu bia bimuna bia mushindu onsu, bua kudidishabu bua mutantshi wa bidimu muanda muteketa, muvuabu batekemena bua kubutula banyengi pa mpala wa bulaba; ne ki muakapita tshidimu tshia dikumi ne tshia muanda mukulu nanku.

5 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia dikumi ne tshia tshitema Gidiani wakamona ne bivua bike-ingedibua bua aya kuluissha Bena Nefi mvita, bualu kakuvua mushindu nansha umua wa bobu kudidisha to amu pa kumbusha bua kupawula ne kunyengagana bintu ne kushipa bantu.

6 Ne kabakakima kutangalaka

pa mpala wa bulaba mua ne bakuna nteta to, bua Bena Nefi kabalu kubabunda ne kubashipa to; bua nanku Gidiani wakapesha misumba yenda ya basalayi mukenji ne mu tshidimu etshi iya kuluisha Bena Nefi mvita.

7 Ne biakalua ne bakaya kuluangana mvita, ne bivua mu ngondu muisambombo; ne monayi, dituku diakayabu kuluangana mvita divua dinena ne ditshinyisha; ne bavua bavuala mushindu wa banyengi; ne bavua ne tshiseba tshia muana mukoku tshijingila ku bimonu biabu, ne bavua bakunjijibua mu mashi, ne mitu yabu ivua mikungula, ne bavua bavuala bifulu bia mvita; ne dimueneka dia misumba ya basalayi ya Gidiani divua dimueneka dinena ne ditshinyisha, bua biluilu biabu, ne bua bavua bakunjijibua mu mashi.

8 Ne biakalua ne misumba ya basalayi ya Bena Nefi, pakamonaye muvua musumba wa basalayi wa Gidiani umueneka, yakapona yonsu panshi, ne bakela mbila yabu kudi Mukalenga Nzambi wayi, ne abepelesha ne abapatuisha mu bianza bia bena lukuna babu.

9 Ne biakalua ne pakamona misumba ya basalayi ya Gidiani nanku yakabanga kuela mbila ne diyi dikola, bua disanka diayi, bualu bavua batshinka ne Bena Nefi bavua bapona bua bua bowa bua luzakalu dikola divua misumba yabu ya basalayi mituala.

10 Kadi mu bualu ebu bakate-

keta maboku, bualu Bena Nefi kabavua bayitshina to, kadi bavua batshina Nzambi wabu ne bavua bamutendekena bua bukubi; bua nanku, pakalua misumba ya basalayi ya Gidiani lubilu kudibu bavua badilongolola bua kutuilangana nabu; eyowa, bakabakidila ne makanda a Muka-lenga.

11 Ne mvita yakatuadija mu ngondu muisambombo ewu; ne mvita yabu ivua minena ne itshinyisha, eyowa, ne dishibeyengana diabu divua dikola ne ya ditshingisha, mua ne kuvua kuanji kuikala dishibeyangana dikola nanku to munkatshi mua bantu bonsu ba Lehi katshia umbuka ku Yelushalema.

12 Ne nansha dikanyina divua Gidiani mufuna ne mitshipu ivuayi muela, monayi, Bena Nefi bakabatamba mua ne bakapingana kunyima kumpala kuabu.

13 Ne biakalua ne Gidigidoni wakafila mukenji ne misumba yenda ya basalayi ibalondakaja to ne ku mikalu ya tshipela, ne kabepeshi muntu nansha umua wapona mu bianza biabu mu njila to; ne ki muakabalondakajabu ne muakabashipabu nanku, ku mikalu ya tshipela, mena to ne muvuabu bakumbaja mukenji wa Gidigidoni.

14 Ne biakalua ne bakalondakaja Gidiani, uvua muimana ne muluangana ne dikima, pavuaye unyema; ne bakamukuata ne bakamushipa bualu uvua mupungila bua diluangana dienda dia

bungi. Ne ki muvua ndekelu wa Gidiani munyenganganyi wa bintu nanku.

15 Ne biakalua ne misumba ya basalayi ya Bena Nefi yakapingana ku muaba wayi wa bukubi. Ne biakalua ne tshidimu etshi tshia dikumi ne tshitema tshiakapita, ne banyengi kabakalua kabidi kuluangana mvita to; ne kabakalua kabidi mu tshidimu tshia makumi abidi to.

16 Ne mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshimua kabakalua bua kuluangana mvita to, kadi bakaluilu ku nseka yonsu bua kunyungulula bantu ba Nefi ku mpena yonsu; bualu bakatshinka ne biakosabu bantu ba Nefi ku malaba abu, ne biabajingilabu ku nseka yonsu, ne biabakosabu ku bintu biabu bionsu bivua bifumina pambelu, bavua mua kubenzeja bua kudifilabu bilondeshila majinga abu.

17 Mpindiewu bavua badisunguila mulombodi mukuabu, muena dina dia Zemenaliha; bua nanku tshivua Zemenaliha wakeenzeja bua disombela edi difika.

18 Kadi monayi, ebu buvua bualu buimpa bua Bena Nefi; bualu kabivua bikumbana bua banyengi kusomba mutantshi mula bua kuikala ne tshipeta kampanda pa mutu pa Bena Nefi, bua bualu bua biakudia biabu bia bungi bivuabu balama mu tshibutshilu,

19 Ne bua bualu bua bukepela bua biakudia munkatshi mua banyengi; bualu monayi, kabavua

ne tshintu to amu pa kumbusha munyinyi bua kudia kuabu, munyinyi wakapetabu mu tshipela;

20 Ne biakalua ne nyama ya ditu yakakepela mu tshipela mua ne banyengi bakavua pabuipi ne kufua ne nzala.

21 Ne Bena Nefi bavua batu-ngunuka kuya mu munya ne butuku, ne bavua babunda misumba yabu ya basalayi, ne bavua babashipa ku binunu ne ku makumi a binunu.

22 Ne nanku bantu ba Zemenaliha bakajinga bua kulekela dijinga, bua lufu lunena luvua lubaluila mu munya ne butuku.

23 Ne biakalua ne Zemenaliha wakapesha bantu benda mukenji bua badiumbusha mu disombela, ne baya mu bitupa bia kula bia mu bulaba bua ku node.

24 Ne mpindiewu, Gidigidoni bualu uvua mumanya dijinga diabu, ne bualu uvua mumanya buteketa buabu bua dipanga dia biakudia, ne bua dishipeyangana dikola divua dienzeka munkatshi muabu, bua nanku wakatuma misumba yenda ya basalayi mundankulu, ne wakabakosa njila wa ku muaba wabu wa kunyemena, ne wakateka misumba yenda ya basalayi mu njila wabu wa kunyemena.

25 Ne bakenza nanku mundankulu, ne bakaya mu lundu luabu kupita muaba uvua banyengi bikala, bua ne pakatshiabu, pakabanga banyengi luendu luabu, bakatuilangana ne misumba ya basalayi ya Bena

Nefi kumpala kuabu ne kunyima kuabu.

26 Ne banyengi bavua bikala ku sude bavua pabu bakoshibua mu miaba yabu ya kunyemena. Ne bintu bionsu ebi biakenzeka ku bulombodi bua Gidigidoni.

27 Ne kuvua banyengi binunu bia bungi bakadifila bu mudi bena lukanu kudi Bena Nefi, ne bakashipa tshishadi tshiabu.

28 Ne bakakuata mulombodi wabu, Zemenaliha, ne bakamowa ku mutshi, eyowa, ku katongobela kawu tō ne muakafuaye. Ne pakamowabu tō ne pakafuaye bakūpula mutshi panshi, ne kubila ne dīyi dikola, bamba ne:

29 Mukalenga akuba bantu benda mu buakana ne mu bunsantu bua mutshima, bua bupudishibua panshi bonsu bākeba bua kubashipa bua bukalenga ne bipungidi bia mu musokoku, mena bu muvua muntu ewu mupudibua panshi.

30 Ne bakasanka ne kubila kabidi ne dīyi dimua, bamba ne: Nzambi wa Abalahama, ne Nzambi wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba, akuba bantu aba mu buakana, diba dionsu dikalabu babila dīna dia Nzambi wabu bua bukubi.

31 Ne biakalua ne bakela mbila, bonsu bu mudi muntu umua, batudika mu kuimba ne mu kusamuna Nzambi wabu bua bualu bunena buvuaye mubenzela, mu dibakuba dia kupona mu bianza bia bena lukuna babu.

32 Eyowa, bakabila: Hozana

kudi Nzambi Mutamba Bunena. Ne bakabila: Dibeneshibua dikala dīna dia Mukalenga Nzambi wa Bukitu Bonsu, Nzambi Mutamba Bunena.

33 Ne mitshima yabu ivua miwula ne disanka, tō ne ku dipatula dia binsonji bia bungi, bua bualu bua buimpa bua Nzambi bua kubapatuisha mu bianza bia bena lukuna babu; ne bavua bamanya ne bivua bua dikudimuna diabui dia mutshima ne didipuekesha diabui ki muakapatuishiabu mu dibutuka dia kashidi.

SHAPITA 5

Bena Nefi badi bakudimuna mutshima ne badi balekela mibi yabu—Molomo udi ufunda malu a kala a bantu benda ne udi ubamanyisha dīyi dia kashidi—Isalele neasangishibua ku ditangalaka dienda dia mutantshi mula. Pabuipi ne 22–26 p.d.K.

NE mpindiewu monayi, kakuvua muntu wa moyo nansha umua munkatshi mua bantu ba Bena Nefi bonsu wekela mpata nansha mikesa ku miaku ya bambi bantsantu bonsu bavua bakula to; bualu bavua bamanya ne bivua bikengedibua ne ivua ne tshia kukumbajibua.

2 Ne bavua bamanya ne bivua bikengedibua ne Kilisto uvua ne tshia kulua, bua bimanyinu bia bungi bivua bifila, bilondeshila ku miaku ya bambi; ne bua bintu bikavua bimana kuenzeka bavua bamanya ne bivua bikengedibua

ne bintu bionsu bilua bilondeshila ku bivua biamba.

3 Buana nanku bakalekela mibi yabu yonsu, ne malu mapita bubu abu, ne masandi abu, ne bakasadila Nzambi munya ne butuku dinanukila dionsu.

4 Ne biakalua ne pakakuatabu banyengi bonsu bena lukanu, mua ne nansha umua uvua kayi mushipa to kakanyema to, bakela bena lukanu babu mu buloko, ne bakenzeja ne babayisha diyi dia Nzambi; ne bonsu bavua bakudimuna mutshima ku mibi yabu ne babuela mu tshipungidi ne kabakushipa kabidi bantu to bakabalekela.

5 Kadi bonsu bavua kabayi babuela mu tshipungidi, ne bakatshivua batungunuka kuikala ne meji a kushipa bantu mu musokoku awu mu mitshima yabu, eyowa, bonsu bavuabu basangana bakanyina bana babu bakapishibua ne kupeshibua dinyoka bilondeshila ku mikenji.

6 Ne nanku bakajikija â bipungidi bibi, ne bia mu musokoku, ne bia malu mapita bubu bionsu abi, muvua muikala muenzeka bubu bupita bungi, ne dishipa dia bantu dipita bungi.

7 Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi abidi ne tshibidi nanku, ne tshia makumi abidi ne tshisatu kabidi, ne tshia makumi abidi ne tshinayi, ne tshia makumi abidi ne tshitanu; ne ki muakapita bidimu makumi abidi ne bitanu nanku.

8 Ne kuvua bintu bia bungi

bivua bienzeka, mu dimona dia bamua, bivua bikala binena ne bia dikema; nansha nanku, kabena mua kubifunda bionsu mu mukanda ewu to; eyowa, nansha tshitupa tshia lukama tshimua tshia biakenzeka munkatshi mua bantu ba bungi nanku mu mutantshi wa bidimu makumi abidi ne bitanu katshivua bua kuku mbana mu mukanda ewu to;

9 Kadi monayi kudi miandiku idi mikala ne bienzedi bionsu bia bantu aba; ne mulubu muipi bikola kadi mulelela uvua mupe-shibua kudi Nefi.

10 Bua nanku ndi mufunda miandiku yanyi ya malu â bilondeshila ku miandiku ya Nefi, ivua mikanunyibua pa bitata bivua bibikidibua ne bitata bia Nefi.

11 Ne monayi, ndi muenza miandiku eyi pa bitata binvua muenza ne bianza bianyi nka-yanyi.

12 Ne monayi, ndi mbikidibua ne Molomo, bualu mvua muienyikila bulaba bua Molomo, mu bulaba muakashikika Alama ekelezia munkatshi mua bantu, eyowa, ekelezia wa kumpala uvuabu bashikika munkatshi muabu kunyima kua disambuka dia mikenji diabu.

13 Monayi, ndi muyidi wa Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi. Ndi mubikidibua kudiye bua kumanyisha muaku wenda munkatshi mua bantu benda, bua bapeta moyo wa kashidi.

14 Ne biakakengedibua ne

ngenza miandiku ya malu avua menjibua â, bilondeshila ku disua dia Nzambi, bua ne masambila a bakadi baya, bavua bikala bansantu, akumbajibua bilondeshila ku ditabujia dietu—

15 Eyowa, miandiku mikesa ya bionsu bivua bienzeka katshia ku tshikonde tshivua Lehi mumbuka ku Yelushalema, mena tō ne ku tshikonde etshi.

16 Bua nanku ndi ngenza miandiku yanyi bilondeshila ku milubu ivua bantu bavua bikalaku kumpala kuanyi bafunda, tō ne ku ntuadijilu kua matuku anyi;

17 Ne pashisha ndi ngenza miandiku ya malu amvua mumona ne mesu anyi nkayanyi.

18 Ne ndi mumanya ne miandiku indi ngenza idi mikala ya bushuwa ne milelela; nansha nanku kudi bintu bia bungu, bitudi katuyi bua kufunda to bua bualu bua muakulu wetu.

19 Ne mpindiewu ngajikiji kua kula kuanyi, kudi nkutangila mema nkayanyi, ne ndi ntungunuka kuamba mulubu wanyi wa malu akavuaku kumpala kuanyi.

20 Ndi Molomo, ne ndi kankanunuina kalelela ka Lehi. Ndi ne kipatshila ka kubenesha Nzambi wanyi ne Mupandishi wanyi Yezu Kilisto, bualu wakatula batatu etu mu bulaba bua Yelushalema (ne muntu nansha umua kavua mumanya bualu ebu to amu pa kumbusha yeya nkayenda ne abu bavuaye mupatula mu bulaba ebu) ne udi

mutupesha mema ne bantu banyoni dimanya dia bungu didi dikumbana bua kupeta lupandu lua anyima yetu.

21 Bushuwa udi mubenesha nzubu wa Yakoba, ne udi ne lusa kudi ndelanganyi ya Yosefe.

22 Ne monsu muvua bana ba Lehi balama mikenji yenda uvua mubabenesha ne mubalubuluja bilondeshila ku dīyi dienda.

23 Eyowa, ne bushuwa neafikisha kabidi tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe ku dimanya dia Mukalenga Nzambi wabu.

24 Ne bushuwa bu mudi Mukalenga ne moyo, neasangishamu tshishadi tshionsu tshia ndelanganyi ya Yakoba kumbukila ku matengu anayi a buloba, badi batangalaka kula pa mpala onsu wa buloba.

25 Ne bu muvuaye muenza tshipungidi ne nzubu yonsu wa Yakoba, mena nanku tshipungidi tshivuaye muenza ne nzubu wa Yakoba netshikumbajibua mu tshikonde tshimukumbanyina nkayenda, ne ku dipinguluja dia nzubu yonsu wa Yakoba ku dimanya dia tshipungidi tshivuaye muenza nabu.

26 Ne pashisha nebamanya Musungidi wabu, udi muikala Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi; ne pashisha nebasangishibua kumbukila ku matengu anayi a buloba ne ku malaba abu nkayabu, kuvuabu batangalajibua; eyowa, bu mudi Mukalenga ne moyo nanku nebikala. Amena.

SHAPITA 6

Bena Nefi badi balubuluka—Didi-tambisha, bubanji, ne dishilangana pankatshi pa babanji ne bapela didi dipatuka—Ekelezia udi wabuluka ne matapuluka—Satana udi usaka bantu buntomboji bua patoka—Bambi ba bungi badi babila bua dikudimuna dia mutshima ne badi babashipa—Babashipi babu badi benza tshipangu bua kunyenga bukalinga. Pabuipi ne 26–30 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne bantuu ba Bena Nefi bakapingana bonsu ku malaba abu nkayabu mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshisambombo, muntu yonsu ne dîku dienda, bisumbu bia bimuma bikesa ne binena bienda, tubalu tuenda ne ngomba yenda, ne bintu bikuabu bionsu bivua bikala biabu.

2 Ne biakalua ne kabavua badi biakudia biabu bionsu to; bua nanku bakaya ne bionsu bivuabu kabayi badi to, ntenta yabu yonsu ya mushindu onsu, ne ngolo yabu, ne mpalata yabu, ne bintu biabu bia mushinga bionsu, ne bakapingana ku malaba abu ne ku bintu biabu, ku ku node ne ku sude, ku buloba bua ku bulaba bua ku node ne ku bulaba bua ku sude.

3 Ne bakapesha banyengi bavua babuela mu tshipungidi tshia kulama ditalala dia mu bulaba, bavua bajinga kushala Bena Lamana, malaba, bilondeshila ku bungi buabu, bua bapeta, ku dikuata diabu dia mudimu, bia-

kudidîshabu nabi; ne nanku bakashikika ditalala mu bulaba bonsu.

4 Ne bakabanga kabidi kulubuluka ne kulua bantu banena; ne bidimu makumi abidi ne bisambombo ne makumi abidi ne muanda muteketa biakapita, ne kuakadi bulongama bunena mu bulaba; ne bavua bateka mêyi abu bilondeshila ku bujalama ne bululama.

5 Ne mpindiewu, kakuvua tshintu nansha tshimua mu bulaba to bua kukandika bantu bua kutungunuka kulubuluka, pa kumbusha bapona mu disambuka dia mikenji.

6 Ne mpindiewu Gidigidoni ne mulumbuluishi, Lakoneuse, ne bavuabu basungula bu mudi balombodi abu, ki bavua bashikika ditalala dia bungi edi mu bulaba.

7 Ne biakalua ne kuvua bime nga bia bungi bivuabu bibakilula, ne kuvua bimenga bia kala bia bungi bivuabu bakaja.

8 Ne kuvua bibeba bia bungi bivuabu bibaka, ne njila ya bungi ivuabu benza, bivua bilombola ku tshimenga ne ku tshimenga, ne ku bulaba ne ku bulaba, ne ku muaba ne ku muaba.

9 Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi abidi ne tshia muanda mukulu nanku, ne bantu bavua ne ditalala ditungunuka.

10 Kadi biakalua ne mu tshidimu tshia makumi abidi ne tshia tshitema kuakabanga kuikala matandu munkatshi mua bantu; ne bamua bavua badibandisha

mu diditambisha ne didiamba bua mabanji abu mapita bungi, eyowa, mena ne ku dikengeshangana dikola;

11 Bualu kuvua bangenda mu-shinga ba bungi mu bulaba, ne kabidi balumbuluidi ba bungi, ne bampulushi ba bungi.

12 Ne bantu kusunguludibua ku milongu, bilondeshila ku mabanji abu ne dikasa dimpa dia kulonga kuabu kua tulas; eyowa, bamua bavua bapangila dimanya bua bupela buabu, bakuabu bavua ne dimanya dia bungi bua mabanji abu.

13 Bamua bakadibandisha mu diditambisha, ne bakuabu bavua bikala badipuekeshi menamena; bamua bavua bapingaja kupenda ne kupenda, pavua bakuabu bakenga kupenda ne dikengeshibua ne mishindu yonsu ya ntatu, ne kabavua bakudimuka ne bapenda pabu to, kadi bavua badipuekeshi ne bakudimuna mutshima kumpala kua Nzambi.

14 Ne nanku kuakalua dishilangana dinena mu bulaba bonso, mua ne ekelezia wakabanga kukosolokangana; eyowa, mua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ekelezia uvua mukosolokangana mu buloba bonso amu pa kumbusha munkatshi mua Bena Lamana bakesa bavua bakudimuna moyo ku ditabuija dilelela; ne kabavua badilekela to, bualu bavua bakamakana, ne basuminyina, ne kabayi banyungana to, bitaba bua kulama mikenji ya Mukalenga ne dinanukila dionsu.

15 Mpindiewu tshiena bualu tshia malu mabi a bantu â tshivua nanku—Satana uvua ne bukola bua bungi, bua kusonsola bantu ku dienza dia mishindu yonsu ya malu a bubi, ne bua kubuwuja ne diditambisha, ubatêta bua kukeba bukalenga, ne bukôkeshi, ne mabanji, ne bintu bia tshianana bia pa buloba.

16 Ne nanku Satana wakapambuisha mitshima ya bantu bua kuenza mishindu yonsu ya malu a bubi; bua nanku bakasanka bua ditalala bua bidimu bikesa.

17 Ne nanku, ku ntuadijilu wa tshidimu tshia makumi asatu—bantu bikala badifila bua mutantshi wa tshikonde tshila bua matêtshibua a diabulu aya nabu konsu kuvuaye unjiga bua kuya nabu, ne bua kuenza malu mabi onsu avuaye ujinga ne benza—ne nanku ku ntuadijilu kua tshidimu tshia makumi asatu etshi, bavua mu ngikadilu wa bubi budi butshinyisha.

18 Mpindiewu kabavua benza mibi mu dipanga to, bualu bavua bamanya disua dia Nzambi bibatangila, bualu divua dibalongesha; bua nanku bavua batombokela Nzambi muvuabu basua.

19 Ne mpindiewu bivua mu matuku a Lakoneuse, muana wa Lakoneuse, bualu Lakoneuse uvua musomba mu nkuasa wa tatuenda ne uvua ulombola bantu tshidimu atshi.

20 Ne kuakabanga kuikala bantu bapetela meji kudi diûlu ne

batumibua, bimana munkatshi mua bantu mu bulaba bonsu, bayisha ne bajadika ne dikima bua mibi ne malu mabi a bantu, ne ubajadikila bitangila disungila divua Mukalenga wenza bua bantu benda, anyi mu miaku mikuabu, dibika dia ku lufu dia Kilisto; ne bakajadika ne dikima bua lufu luenda ne makenga enda.

21 Mpindiewu kuvua ba bungi ba ku bantu bavua bafika tshiji menamena bua bualu bua aba bavua bajadika bua bintu ebi; ne aba bavua bafika tshiji bavua bikala nangananga balumbuluishi banena, ne aba bavua bikala bakuidi banena ne balumbuluidi; eyowa, bonsu bavua bikala balumbuluidi bavua bafikila aba buvua bajadika bintu ebi tshiji.

22 Mpindiewu kakuvua mulumbuluidi nansha umua anyi mulumbuluishi anyi muakuidi munena uvua ne bukôkeshi bua kukosela muntu lufu to amu dipîshibua diabuu dituibua tshiala kudi ngovena wa mu bulaba.

23 Mpindiewu kuvua bantu ba bungi ba ku bavua bajadika bua bintu bivua bitangila Kilisto bavua bajadika ne dikima, bakakuatabu ne bakashipabu mu musokoku kudi balumbuluishi, bua ne dimanya dia lufu luabu kadiakalua kudi ngovena wa bulaba to tô ne kunyima kua lufu luabu.

24 Mpindiewu monayi, ebi bivua bishilangana ne mêyi a mu bulaba, ne kabena bashipa muntu to, pa kumbusha bobu bapeta

bukôkeshi kudi ngovena wa mu bulaba—

25 Bua nanku difunda diakaya ku bulaba bua Zalahemela, kudi ngovena wa mu bulaba, bua kufunda balumbuluishi bavua bakosela bambi ba Mukalenga lufu abu, kabiyi bilondeshila mikenji to.

26 Mpindiewu biakalua ne bakabakuata ne bakalua nabu ku mpala kua mulumbuluishi, bua kulumbushibuabu bua bubi buvuabu benza, bilondeshila mikenji ivua bantu bateka.

27 Mpindiewu biakalua ne balumbuluishi abu bavua ne balunda ba bungi ne malela; ne bavua bashala, eyowa, mena pabuipi ne balumbuluidi bonsu ne bakuidi banena, bakadisangisha pamua, ne bakadisanga ne malela a balumbuluishi bavua ne bua kulumbuluishibua bilondeshila ku mikenji.

28 Ne bakabuela mu tshipungidi muntu ne mukuenda, eyowa, mena tshipungidi tshivua bantu ba kala bashiya, tshina tshipungidi tshivua tshipeshibua ne tshitshipishibua kudi diabulu, bua kusangidila buakana bonsu.

29 Bua nanku bakadisanga bua kuluisha bantu ba Mukalenga, ne babuela mu tshipungidi tshia kubashipa, ne kupatuisha bavua bapîla bua dishipa dia bantu bavua kabayi bua kubafuka ku bululama to, buvuabu pabuipi ne kuenzela bilondeshila ku mikenji.

30 Ne bakelangana mpata ne mikenji ne manema a ditunga

diabu; ne bakenza tshipungidi muntu ne mukuenda bua kushipa ngovena, ne kushikika mfumu ku mutu kua bulaba, bua ne bulaba kabuikadi kabidi ne budishikaminyi to, kadi buikala bubatshikibua kudi bamfumu.

SHAPITA 7

Badi bashipa mulumbuluishi munena, badi banyangakaja bukalinga, ne bantu badi babulukangana mu bisa—Yakoba, mubengi wa Kilsto, udi ulua mfumu wa tshipungidi tshia mu musokoku—Nefi udi uyisha dikudimuna dia mutshima ne ditabuija mu Kilsto—Banjelu badi bamusadila dituku ne dituku, ne udi ubisha muanabu wa baluma ku bafua—Ba bungi badi bakudimuna mutshima ne badi batambuishibua. Pabuipi ne 30–33 p.d.K.

Mpindiewu monayi, nenuleja ne kaba kashikika mfumu mu bulaba to; kadi mu tshidimu tshia momumua etshi, eyowa, tshidimu tshia makumi asatu, bakashipa mulumbuluishi munena wa mu bulaba, eyowa, bakamushipa pa nkuasa wa tshilumbu-luilu.

2 Ne bantu bavua babulukangana muntu kudi mukuenda; ne bakatapulukangana muntu kudi mukuenda mu bisa, muntu yonsu bilondeshila ku dîku dienda ne malela enda ne balunda benda; ne nanku bakanyangakaja bukalinga bua mu bulaba.

3 Ne tshisa tshionsu tshiakasingula kapita anyi mulombodi ku

mutu kuatshi; ne nanku bakalua bisa ne balombodi ba bisa.

4 Mpindiewu monayi, kakuvua muntu nansha umua munkatshi muabu uvua mupanga dîku di-nena ne malela ne balunda ba bungi to; bua nanku bisa biabu binena menamena.

5 Mpindiewu bionsu ebi biakenzeka, ne kakuvua kabidi mvita munkatshi muabu to; ne malu mabi onsu â akakuata bantu bualu bakadifila ku bukôkeshi bua Satana.

6 Ne bakanyangakaja mikandu ya bukalinga, bua bualu bua tshipungidi tshia mu musokoku tshia balunda ne malela bavua bashipa bambi.

7 Ne biakajula dikokangana dikola mu bulaba, mua ne tshitupa tshivua tshipita buakana tshia bantu tshivua pabuipi ne tshionsu tshilua tshibi; eyowa, kuvua amu bakana bakesa munkatshi muabu.

8 Ne nanku bidimu bisambo-mbo kabivua bipita to kadi tshitupa tshinena tshia bantu tshikavua tshilekela buakana buatshi, bu mudi mbua upingana ku bilushi bienda, anyi bu mudi nguluba udibonda mu bitotshi.

9 Mpindiewu tshipungidi tshia mu musokoku etshi, tshivua tshituadila bantu malu mabi makola kupita, tshiakadisangisha pamua, ne tshiakateka muntu uvuabu babikila ne Yakoba ku mutu kuatshi;

10 Ne bakamubikila ne mfu-muabu; bua nanku wakalua

mfumu wa tshisumbu tshibi etshi; ne uvua umua wa tupita tutamba wakafila dîyi dienda bua kuluisha bambi bavua bajadika bua Yezu.

11 Ne biakalua ne kabavua ba bungi bu muvua bisa bia bantu, bivua bidisanga pamua to amu pa kumbusha ne balombodi babu bakashikika mēyi abu, muntu yonsu bilondeshila ku tshisa tshienda; nansha nanku bavua bena lukuna; nansha muvuabu kabayi bikala bantu bakana to, kadi bavua badisanga bua kukina bavua babuela mu tshipungidi bua kunyangakaja bukalenga abu.

12 Nanku, bualu Yakoba wakamona ne bena lukuna babu bavua babapita bungi, bualu uvua mfumu wa tshisumbu, bua nanku wakapesha bantu benda mukenji ne banyemena ku tshitupa tshia ku node menamena tshia bulaba, ne badiashila koku bukalenga, tō ne padisangisha kudi batapuluki, (bualu uvua ubabomba ne kuikala batapuluki ba bungi) ne bobu nebapeta makanda makumbana bua kukokangana ne bisa bia bantu; ne bakenza nanku.

13 Ne luendu luabu luvua lua lubilu bua ne muntu kavua mua kubakuata to tō pavuabu bamana kushiya bantu. Ne ki muakajika tshidimu tshia makumi asatu nanku; ne ki muvua malu a bantu ba Nefi nanku.

14 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshimua bavua babuluka mu bisa, muntu yonsu bilondeshila ku dîku

dienda, malela enda ne balunda benda; nansha nanku, bavua bafika ku diumvuangana dia ne kabakuluishangana mvita to; kadi kabavua ne bobumua bitangila mikenji yabu to, ne mushindu wa bukalenga buabu to, bualu bavua bishikikibua bilondeshila ku meji a bavua bikala tupita tuabu ne balombodi babu. Kadi bakateka mikenji mikola menamena bua ne tshisa tshimua katshivua bua kuenzela tshikuabu bibi to, mua ne ku tshimua tshipimu bavua ne ditalala mu bulaba; nansha nanku, mitshima yabu ivua mibenga Mukalenga Nzambi wabu, ne bakâsa bambi mabua ne bakapipata munkatshi muabu.

15 Ne biakalua ne Nefi—muikala mukumbudibua kudi banjelu ne kabidi dîyi dia Mukalenga, bua nanku mumona banjelu, ne muikala mujadiki ne mesu, ne muikala ne bokola bupeshibua kudiye bua ne amanya bitangila disadila dia Kilisto, ne kabidi muikala mujadiki ne mesu dia diumbuka lukasa ku buakana kupinga ku bubu buabu ne malu mapita bubu;

16 Nanku, bualu uvua ne dibungama bua bupapa bua mitshima yabu ne bua bumpofu bua meji abu—wakaya munkatshi muabu mu tshidimu tshia momumua atshi, ne wakabanga kujadika, ne dikima, bua dikudimuna dia mutshima ne dilekedibua dia mibi ku njila wa ditabuija dia Mukalenga Yezu Kilisto.

17 Ne wakabalongesha bintu

bia bungi; ne bionsu kabiena mua kufundibua to, ne tshitupa tshiabi katshiakukumbana to, bua nanku kabiena mua kufundibua mu mukanda ewu to. Ne Nefi wakalongesha ne bukola ne ne bukôkeshi bunena.

18 Ne biakalua ne bakamufikila tshiji, mena bualu bua uvua ne bukola bunena kubatamba, bualu kabivua bikumbana bua kubenga kuitabuija mêyi enda to, bualu ditabuija dienda kudi Mukalenga Yezu Kilisto divua dinena bikola bua ne banjelu bakamusadila dituku ne dituku.

19 Ne mu dîna dia Yezu wakupata badiabulu ne nyuma ya bukoya; ne wakabisha mena muanabu wa baluma ku bafua, kunyima kua muashibua mabua ne mukengeshibua ne lufu kudi bantu.

20 Ne bantu bakamona bualu ebu, ne bakabujadika, ne bakamufikila tshiji bua bukola buenda; ne wakenza kabidi bishima bikuabu bia bungi, ku mesu a bantu, mu dîna dia Yezu.

21 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi asatu ne tshia kumpala tshiakapita, ne kuvua amu bakesa bakakudimuna moyo kudi Mukalenga; kadi bonsu bavua bakudimuna moyo bulelela bakaleja kudi bantu ne bavua bakumbudibua kudi bukola ne Nyuma bia Nzambi bivua mu Yezu Kilisto, uvuabu bitabuija.

22 Ne bonsu bavua badiabulu bipatshibua kudibu, ne bavua bôndopibua ku mabêdi abu ne

ku bulema buabu, bulelela bakaleja bantu ne Nyuma wa Nzambi uvua muenza mudimu kudibu, ne bavua bôndopibua; ne bakaleja kabidi bimanyinu ne bakenza bimua bishima munkatshi mua bantu.

23 Ka muakapita kabidi tshidimu tshia makumi asatu ne tshibidi nanku. Ne Nefi wakabila kudi bantu ku ntuadijilu kua tshidimu tshia makumi asatu ne tshisatu ne wakabayisha dikudimuna dia mutshima ne dilekedibua dia mibi.

24 Mpindiewu ndi musua bua nuvuluka kabidi, kakuvua nansha umua uvua mufikishibua ku dikudimuna dia mutshima uvua kayi mutambuishibua mu mâyi to.

25 Bua nanku, kuvua bantu bavua bajididibua kudi Nefi ku disadila edi, bua ne bonsu bâlua kudibu batambuishibua mu mâyi, ne nanku bu mudi njadikilu ne bujadiki kumpala kua Nzambi, ne kudi bantu, ne bavua bakudimuna mutshima ne bavua bapeta dilekedibua dia mibi yabu.

26 Ne kuvua ba bungi ku ntuadijilu kua tshidimu etshi bavua batambuishibua bua dikudimuna dia mutshima; ne ki muakapita tshitupa tshinena tshia tshidimu nanku.

SHAPITA 8

Bipepela, manyungana a buloba, tupia, mvunda, ne dibanduluka dia

bulaba bidi bijadika ditshiamakajibu dia Kilisto—Bantu ba bungi badi bashipibua—Midima idi ibuičila bu-loba bua matuku asatu—Badi bashala badi badilakana bua malu adi mabavuila. Pabuipi ne 33–34 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne bilondeshila ku miandiku yetu, ne tudi bamanya ne mifundu yetu idi milelela, bualu monayi, muntu mululama ki uvua mulama miandiku—bualu bulelela wakenza bishima bia bungi mu dîna dia Yezu; ne kakuvua muntu nansha umua uvua mua kuenza tshishima mu dîna dia Yezu to amu pa kumbusha katupa kenda konsu kikala katokeshibua ku malu mabi enda—

2 Ne mpindiewu biakalua ne, bu koku kakuyi tshilema tshienza kudi muntu ewu to mu mushindu wetu wa kubala kua diba, tshidimu tshia makumi asatu ne tshisatu tshikavua tshipita;

3 Ne bantu bakabanga kutekemenena ne bikola tshimanyinu tshivua tshifidibua kudi muambi Samuele, Muena Lamana, eyowa, bua diba dikala mîdima pa mpala wa bulaba bua mutantshi wa matuku asatu.

4 Ne kuakabanga kuikala dielangana mpata dinena ne matandu manena munkatshi mua bantu, nansha nanku Mukalenga uvua muleja bimanyinu bia bungi.

5 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshinayi, mu ngondu wa kumpala, mu dituku dinayi dia ngondu,

kuakalua mvula wa tshipepela mukola, wa mushindu uvua kawuyi muanji kumona mu bulaba bonsu to.

6 Ne kuvua kabidi tshipepela tshinena ne tshitshinyisha; ne kuvua makubakuba avua atshinyisha, mua ne akanyungusha buloba bujima bu ne buvua bua kuabuluka pankatshi-nkatshi.

7 Ne kuvua mipenyi mikola menamena, wa mushindu utu kawuyi muanji kumona mu bulaba bonsu to.

8 Ne tshimenga tshia Zalahe-mela tshiakakuata kapia.

9 Ne tshimenga tshia Moloni tshiakadîna mu ndondu ya mbuwa, ne benamu bakafua mu mâyi awu.

10 Ne buloba buakimana pa mutu pa tshimenga tshia Moloni, ne pa muaba wa tshimenga pakalua mukuna munena.

11 Ne kuvua dibutuka dinena ne ditshinyisha mu bulaba bua ku sude.

12 Kadi monayi, kuvua dibutuka dinena ne ditshinyisha mu buloba bua ku node; bualu monayi, pa mpala mujima wa bulaba pavua pashintuluka, bua tshipepela ne mvunda, ne makubakuba ne mipenyi ne dinyungana dikola menamena dia buloba bujima;

13 Ne bibeba bivua bikosoloka, ne njila mibatalala yakanyanguka, ne miaba ya bungi ivua milandakana yakalua ne binabina.

14 Ne bimenga binena ne bia bunema bia bungi biakadîna, ne bia bungi biakôshika, ne bia

bungi biakanyungakana tô ne pa-kupuka bibakilu biabi panshi, ne benamu bakashipibua, ne miaba yakashala mitupu.

15 Ne kuvua bimua bimenga bivua bishala; kadi dinyanguka diabi divua dinena menamena, ne kuvua ba bungi munda muabi bavua bashipibua.

16 Ne kuvua bamua bakaya ne mvunda; ne muntu kena mumanya kuakayabu to, amu pa kumbusha ne mbamanya ne bavua baya nabu.

17 Ne nanku pa mpala wa buloba bujima pakalua panyanguka, bua bipepela, ne makubakuba, ne mipenyi, ne dinyungana dia buloba.

18 Ne monayi, mabua akapandika mu bipesa bibidi; avua mapanduluka pa mpala wa buloba bujima, mua ne bakasangana mapanduluka mu bipesa, ne mishonyi ne ne mitanta, pa mpala onsu wa bulaba.

19 Ne biakalua ne pakajika makubakuba, ne mipenyi, ne mvula mukola wa tshipepela ne wa muvimbi, ne manyungana a buloba—bualu monayi, biakanenga mutantshi wa meba asatu; ne bamua bavua bamba ne bivua binenga mutantshi mula mupita; nansha nanku, bintu ebi bionsu binena ne bitshinyisha biakenzeka mu pabuipe ne mutantshi wa meba asatu—ne pashisha monayi, kuvua mîdima pa mpala wa bulaba.

20 Ne biakalua ne kuvua mîdima mikola pa mpala onsu

wa bulaba, mua ne benamu bavua kabayi bafua to bavua mua kumvua dibungibungi dia mîdima;

21 Ne kakuvua muakuikala bukenka to, bua bualu bua mîdima, anyi minda, anyi bimunyi to; anyi kakuvua mua kuikala kapia katema ne nkunyi miuma menamena to, bua ne kakuvua mua kuikala bukenka nansha to;

22 Ne kakuvua bukenka nansha bumua bumueneka to, anyi kapia, anyi katoditodi, anyi diba, anyi ngondu, nansha mitoto to, bualu mabungi a mîdima avua mikala pa mpala wa bulaba avua mikala mapita bukola.

23 Ne biakalua ne yakanenga bua mutantshi wa matuku asatu kakuyi bukenka nansha bumua bumueneka to; ne kuvua didila ne mikunda ne miadi bikola bitungunuka munkatshi mua bantu bonso; eyowa, mikemu ya bantu ivua mikala mikola, bua mîdima ne dibutuka dinena biakabaluilu.

24 Ne mu muaba umua bakumvubua babila, bamba: Ô bu tuetu bakudimuna mutshima kumpala kua dituku edi dinena ne ditshinyisha, ne nanku bana betu bavua mua kuepeleshibua, ne kabavua bôshibua mu tshimenga tshinena atshi Zalahemela.

25 Ne mu muaba mukuabu bakumvubua babila ne badila, bamba ne: Ô bu tuetu bakudimuna mutshima kumpala kua dituku edi dinena ne ditshinyisha, ne katuyi bashipa ne bâsa bambi mabua, ne babipata to; nanku

bamamuetu ne bana betu ba bakaji balenga, ne bana betu bavua mua kuepeleshibua, ne kabavua mua kujikibua mu tshimenga tshinena atshi Moloniha to. Ne nanku ki muvua mikunda ya bantu mikala minena ne itshinyisha.

SHAPITA 9

Mu mîdima, dîyi dia Kilisto didi dimanyisha dibutuka dia bantu ba bungi ne dia bimenga bua bualu bua bubi buabu—Udi umanyisha kabidi Buana bua Nzambi buenda, wamba ne mikenji ya Mose yakukumbana, ne udi ubikila bantu bua kulua ku-diye ne bua bapandishibua. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne kuvua dîyi diumvuika munkatshi mua bena mu buloba bonsu, pa mpala onsu wa bulaba ebu, dibila:

2 Diakabi, diakabi, diakabi kudi bantu aba; diakabi kudi bena mu buloba bujima pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima; bualu diabulu udi useka, ne banjelu benda badi basanka, bua ba ku bana ba baluma ne bana ba bakaji balenga ba bantu banyi bavuabu bashipa; ne baponyi bua malu abu mabi ne malu mapita bubi abu!

3 Monayi, ndi môsha tshimenga tshinena tshia Zalahemela ne kapia, ne benamu.

4 Ne monayi, ndi muenzeja ne tshimenga tshinena tshia Moloni tshidîna mu ndondu ya mbuwa, ne benamu bafua mu mâyi awu.

5 Ne monayi, ndi mubuičila tshimenga tshia Moloniha ne buloba, ne benamu, bua kusokoka malu mabi ne malu mapita bubi abu kumpala kua mpala wanyi, bua ne mashi a bambi ne a bansantu ka'abandi kabidi kundi bua kubaluisha to.

6 Ne monayi, ndi muenzeja ne tshimenga tshia Gilegala tshidîna, ne benamu bajikibua mu ndondu ya buloba;

7 Eyowa, ne tshimenga tshia Oniha ne benamu, ne tshimenga tshia Mokume ne benamu ne tshimenga tshia Yelushalema ne benamu; ne mvua muenzeja ne mâyi alua pa muaba wabi, bua kusokoka bubi buabu ne malu mapita bubi abu kumpala kua mpala wanyi, bua ne mashi a bambi ne a bansantu ka'abandi kabidi kundi bua kubaluisha to.

8 Ne monayi, tshimenga tshia Gadiandi, ne tshimenga tshia Gadiomana, ne tshimenga tshia Yakoba, ne tshimenga tshia Gimgimino, bionsu ebi ndi muenzeja ne bidîna, ne muenza tukuna ne bibanda pa miaba yabu; ne ndi mujika benamu mu ndondu ya buloba, bua kusokoka bubi buabu ne malu mapita bubi abu kumpala kua mpala wanyi, bua ne mashi a bambi ne a bansantu ka'abandi kabidi kundi bua kubaluisha to.

9 Ne monayi, tshimenga tshinena tshia Yakobugata atshi, muvua bantu ba mfumu Yakoba basomba, ndi môshisha ne kapia bua mibi yabu ne malu mapita

bubi abu, buvua bupita bubu bonso bua mu buloba bujima, bua bipungidi ne dishipa dia bantu biabu bia mu musokoku; bualu bobu bakanyangakaja ditalala dia bantu banyu ne bukalinga bua mu bulaba; bua nanku ngakabôshisha, bua kubabutula kumpala kua mpala wanyu, bua ne mashi a bambi ne a bansantu ka'abandi kabidi kundi bua kubaluisha to.

10 Ne monayi, tshimenga tshia Lamana, ne tshimenga tshia Yousha, ne tshimenga tshia Gada, ne tshimenga tshia Kishikumena, ndi môshisha ne kapia, ne benamu, bua bubu buabu mu dipata dia bambi, ne diasa dia mabua dia bangakatuma abu bua kubamanyisha bitangila bubu buabu ne malu mapita bubu abu.

11 Ne bualu bakabipata bonso, bua ne kakuvua muakana nansha umua munkatshi muabu to, ngakatuma kapia panshi ne ngakababutula, bua kusokoka bubu buabu ne malu mapita bubu abu kumpala kua mpala wanyu, bua ne mashi a bambi ne bansantu bamvua mutuma munkatshi muabu ka'abeledi lubila kundi lufuma ku buloba to.

12 Ne mvua muenzeja bua dibutuka dinena dia bungu dilua pa mutu pa bulaba ebu, ne pa mutu pa bantu aba, bua bualu bua bubu buabu ne bua malu mapita bubu abu.

13 Ô nuenu bonso badi bepeleshibua bualu bua nuvua bakana kubapitshila, kanuena mpi ndiewu nupingana kundi, ne

kukudimuna mutshima ku mibi yenu, ne kukudimuna moyo, bua ne nômôdopa anyi?

14 Eyowa, bulelela ndi nuuambila ne, nuenu balua kundi ne nupeta moyo wa tshienlelele. Monayi, diboku dianyi dia lusa didi dinôluela, ne ewu yonsu walua, yeya nemmuakidila: ne babeshibua bobu badi balua kundi.

15 Monayi, ndi muyidi wa Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi. Ngakafuka diûlu ne buloba, ne bintu bionsu bidi mômu. Mvua ne Tatu kumbukila ku mbangilu. Ndi munda mua Tatu, ne Tatu udi munda muanyu; ne kundi Tatu watumbishi dîna dienda.

16 Ngakalua kudi bantu banyu, ne bantu banyu kabakangakidila to. Ne mifundu ya Nzambi idi mitangila dilua dianyi yakumbajibu.

17 Ne bonso badi bangakidila, ndi mubapesha bukola bua kulua bana ba Nzambi; ne nengenza mena momumua bua bonso bitabuija mu dîna dianyi, bualu monayi, disungila didi diluila kundi, ne kundi mikenji ya Mose idi mikumbajibu.

18 Ndi bukenka ne moyo wa bapa buloba. Ndi Alpha ne Omega, mbangilu ne ndekelu.

19 Ne kanuakundambula kabidi dimatshisha dia mashi to; eyowa, milambu yenu ne milambu yenu miôsha neijika, bualu tshiakuitaba nansha umua wa ku milambu yenu ne milambu yenu miôsha to.

20 Ne nenundambula mulambu

ne mutshima mutshibuluka ne nyuma munyingalala. Ne ewu yonsu udi ulua kundi ne mutshima mutshibuluka ne nyuma munyingalala, yeya nentambui-sha ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila, mena bu Bena Lamana, bua bualu bua ditabuija diabu kundi tshikonde tshia dikudi-muna dia moyo diabu, bavua batambuishua ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila, ne kabavua bamanya nanku to.

21 Monayi, ngalu pa buloba bua kutuala disungila kudi ba pa buloba, bua kupandisha ba pa buloba ku mibi.

22 Bua nanku, ewu yonsu udi ukudimuna mutshima ne ulua kundi bu mudi muana muteketa, yeya nemmuakidila, bualu bua wa nanku bukalinga bua Nzambi budi buenda. Monayi, bualu bua wa nanku ngateki moyo wanyu panshi, ne ngawangatshi kabidi; bua nanku kudimunayi mutshima, ne luayi kundi nuenu ndekelu ya buloba, ne pandishi-buayi.

SHAPITA 10

Kakuena mutoyi mu bulaba to bua meba a bungu. Diyi dia Kilisto didi dilaya bua kusangisha bantu benda bu mudi nzolu wa tshikuka ukunguija bana benda—Tshitupa tshia bantu tshidi tshipita buakana tshidi tshikubibua. Pabuipi ne 34–35 p.d.K.

NE mpindiewu monayi, biakalua ne bantu bonsu ba mu bulaba

bakumvua mēyi â, ne bakajadika buatsi. Ne kunyima kua mēyi â kuvua bupudikila mu bulaba bua mutantshi wa meba a bungu;

2 Bantu bakalekela didilakana ne diela mikunda bua dijimija dia malela abu avuabu bashipa bualu tshikemu tshivua tshipita bunena; bua nanku kakuvua mutoyi mu bulaba bonsu to bua mutantshi wa meba a bungu.

3 Ne biakalua ne dīyi diakalua kabidi kudi bantu, ne bantu bonsu bakadiumvua ne bakajadika buadi, diamba ne:

4 Ô nuenu bantu ba mu bime-nga ebi binena bidi bipona, badi bikala tunkanunuina tua Yakoba, eyowa, badi bikala ba mu nzubu wa Isalele, bu mudiyi ya bungu misangu imvua munusangisha bu mudi nzolu wa tshikuka usangisha bana benda muinshi mua mapuapua enda, ne mumvua munudisha.

5 Ne kabidi, bu mudiyi ya bungu misangu imvua mua kunusangisha bu mudi nzolu wa tshikuka usangisha bana benda muinshi mua mapuapua enda, eyowa, Ô nuenu bantu ba mu nzubu wa Isalele, badi bapona; Ô nuenu bantu ba mu nzubu wa Isalele, nuenu badi basomba mu Yelushalema, ne nuenu badi bapona, eyowa, bu mudiyi ya bungu misangu imvua mua kunusangisha bu mudi nzolu wa tshikuka usangisha bana benda muinshi mua mapuapua enda, kadi nuakabenga.

6 Ô nuenu nzubu wa Isalele undi muepelesha, bu mudiyi ya

bungi misangu inganusangisha bu mudi nzolu wa tshikuka usangisha bana benda muinshi mua mapuapua enda, panuikala bakudimuna mutshima ne bapingana kundi ne mutshima mujima.

7 Tshianana, Ô nzubu wa Isalele, miaba inudi basomba neilua mitupu tô ne diba dia dikumbajibua dia tshipungidi tshindi muenza ne batatuenu.

8 Ne mpindiewu biakalua ne kunyima kua bantu bumvua mēyi â, monayi, bakabanga kudila ne kuela mikunda kabidibua dijimija dia malela ne balunda babu.

9 Ne biakalua ne ki muakapita matuku asatu nanku. Ne bivua mu dinda, ne mîdima yakajika pa mpala wa bulaba, ne bulobabua kalekela kuzakala, ne mabua a kalekela kupandika, ne mikemivua mikuatshisha bôwa yakajika, ne mitoyi ya diyoyi yakajika.

10 Ne buloba bua kalamatangana pamua kabidi, mu mushindu wa ne buakashala bukola; ne madilu, ne muadi, ne didilakana dia bantu bavua bepeleshibua ne moyo biakajika; ne madilu abu akakudimuka disanka, ne didilakana diabudialakalua disamuna ne disakidila dia Mukalenga Yezu Kilisto, Musungidi wabu.

11 Ne tô ne diba adi, mifunduyi ya Nzambi ivua bambi bakulavua mikumbajibua.

12 Ne tshitupa tshia bantu tshivua tshipita buakana ki tshivua tshipandishibua, ne ki bobu bavua bakidila bambi ne bavua

kabayi babâsa mabua to; ne bobu ki bavua kabayi bamatshisha mashi a bansantu to, bavua bepeleshibua—

13 Ne bavua bepeleshibua ne kabavua bidîna ne bajikibua mu buloba to; ne kabavua bafua mu ndondu ya mbuwa to; ne kabavua bôshika ku kapia to, anyi kakuvua tshintu tshikuluka pa mutu pabu ne tshibazâza ku lufu to; ne kabavua bambula kudi mvunda to; anyi kabavua batambibua bukola kudi dibungibungi dia muishi ne dia mîdima to.

14 Ne mpindiewu, ewu yonsu udi ubala, umvua; ewu udi ne mifundu, ayikebulula, ne atangila ne amona ne lufu ne dibutuka ebi bionsu bia ku kapia, ne ku muishi, ne ku bipepela, ne ku mvunda, ne ku diunzuluka dia buloba bua kubadinyisha, ne bintu bionsu ebi ne kabiena dikumbajibua dia mambi a bambi bansantu ba bungito anyi.

15 Monayi, ndi nnuambila ne, Eyowa, ba bungibavua bajadika bua bintu ebi pa dilua dia Kilisto, ne bavua bashipibua bualu bakajadika bua bintu ebi.

16 Eyowa, muambi Zenosuvua mujadika bua bintu ebi, ne Zenoke kabidi uvua muakulabitangila bintu ebi, bualu bakajadika nangananga bitutangila, tuetu badi bikala tshishadi tshia ndelanganyi yabu.

17 Monayi, tatuetu Yakobavua kabidi mujadika bitangila tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe. Ne monayi, katuena

tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe anyi? Ne bintu ebi bidi bijadika buetu kabiena bifunda pa bitata bia tshiamua tshia kalabi biakalua nabi tatuetu Lehi ku Yelushalema anyi?

18 Ne biakalua ne ku ndekelu kua tshidimu tshia makumi asatu ne tshinayi, monayi, nennuleja ne bantu ba Nepi bavua bepeleshibua, ne kabidi bavuabu babikila ne Bena Lamana, bavua bikala bepeleshibua abu, bakalejibua masanka manena, ne mabenesha manena mapumuinyibua pa mitu yabu, mua ne katataka kunyima kua dibanda dia Kilisto mu diûlu wakadileja bulelela kudibu—

19 Ubaleja mubidi wenda, ne ubalongesha; ne nendonda mulubu wa disadila dienda kunyima. Bua nanku bua mpindiewu ngajikiji miaku yanyi.

Yezu Kilisto wakadileja kudi bantu ba Nepi, pavua musumba wa bantu mudisangisha pamua mu bulaba bua Buvula, ne wakabalongesha; ne ewu ki mushindu wakadilejaye kudibu.

Kubanga ku shapita 11.

SHAPITA 11

Tatu udi ujadika bua Muanenda Munanga—Kilisto udi umueneka ne umanyisha Bupikudi buenda—Bantu badi balenga bibangu bia mputa ya mu bianza bienda ne mu

makasa ne mu mbadi yenda—Badi babila ne Hozana—Yeya udi uleja mushindu ne ngenzeli wa ditambula—Nyuma wa dikokangana udi ufumina kudi diabulu—Dilongesha dia Kilisto didi ne: bantu badi ne bua kuitabuija ne kutambuishibua ne kupeta Nyuma wa Tshijila. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne kuvua musumba munena wa bantu ba Nepi wakadisangisha pamua, ku mpenga yonsu ya ntempelo uvua mu bulaba bua Buvula; ne bavua bakema ne bakatshila munkatshi muabu, ne balejangana dishintuluka dinena ne dia dikema divua dienzeka.

2 Ne bavua bayukila kabidi bua Yezu Kilisto ewu, uvua tshimanyinu tshifidibua bitangila lufu luenda.

3 Ne biakalua ne patshivuabu bayukilangana nanku, baku mvua diyi bu difumina mu diûlu; ne bakakupa mesu abu ku mpenga yonsu, bualu kabakumvua diyi diakatelejabu to; ne kadivua diyi dia tshikisu, anyi kadivua dikola; nansha nanku, bu muvuadi dikala diyi diteketa diakatubula munda mua bavua badiumvua, bua ne kakuvua tshitupa tshia mubidi wabu tshiakapangatshi kukankisha to; eyowa, diakabatubula munda mua anyima mena, ne diakenzeja ne mitshima yabu yôsha.

4 Ne biakalua ne bakateleja kabidi diyi, ne kabakadiumvua to.

5 Ne bakateleja kabidi diyi

musangu muisatu, ne bakakangula matshi abu bua kuditeleja; ne mesu abu avua matangila ku luseka luvua mutoyi wadi uluila; ne bakatangila ne disuminyina mu diûlu, movua mutoyi ufumina.

6 Ne monayi, musangu muisatu bakumvua dîyi diakatelejabu; ne diakabambila:

7 Monayi Muananyi Munanga, yeya udi unsankisha bikola, wa kundi mutumbishila dîna dîanyi—mumvuilayi.

8 Ne biakalua ne, pakumvuabu bakabandisha kabidi mesu abu mu diûlu; ne monayi, bakamona Muntu ufuma mu diûlu; ne uvua muvuala nkanzu mutoka; ne wapakueka panshi ne wakimana munkatshi muabu; ne mesu a musumba mujima akakudimuka kudiye, ne kabakakima kubulula mikana yabu to, nansha bua kuyikilangana bobu nkayabu, ne kabavua bamanya tshivuabi biu-mvuija to, bualu bua bakela meji ne muanjelu ki uvua mubamue-nekela.

9 Ne biakalua ne wakôlola tshianza tshienda ne wakambila bantu, wamba ne:

10 Monayi, ndi Yezu Kilisto, uvua bambi bajadika ne nealua pa buloba.

11 Ne monayi, ndi bukenka ne moyo wa ba pa buloba; ne ngakana dikopu dia bululu diakampesha Tatu, ne ngakatumbisha Tatu mu diambula dia mibi ya ba pa buloba, mu diodi ngakitaba disua dia Tatu mu bintu bionsu kumbukila ku mbangilu.

12 Ne biakalua ne pakakula Yezu mêyi â musumba mujima wa bantu wakapona pa buloba; bualu bakavuluka ne bavua bamba ku Nyuma munkatshi muabu ne Kilisto neadileja kudibu kunyima kua dibanda die-nda mu diûlu.

13 Ne biakalua ne Mukalenga wakabambila wamba ne:

14 Jukayi ne luayi kundi, bua nuela bianza bienu mu badi yanyi, ne kabidi bua ne numvua bibangu bia mionsu mu bianza bianyi ne mu makasa anyi, bua ne numanya ne ndi Nzambi wa Isalele, ne Nzambi wa buloba bujima, ne mvua mushipibua bua mibi ya ba pa buloba.

15 Ne biakalua ne musumba wa bantu wakasemena, ne kuela bianza biabu mu badi yenda, ne kumvua bibangu bia mionsu mu bianza bienda ne mu makasa enda; ne etshi bakenza, basemena ku muntu ku muntu tô ne pakasemenabu bonsu, ne kumona ne mesu abu ne kulenga ne bianza biabu, ne kumanya bua bushuwa ne kujadika ne, uvua yeya, uvuabi bifundibua kudi bambi, walua.

16 Ne pakayabu bonsu ne pakadimuenenabu, bakabila ne dîyi dimua, bamba:

17 Hozana! Dibeneshibua dikala dîna dia Nzambi Mutamba Burena! Ne bakapona panshi ku makasa a Yezu, ne bakamukukuila.

18 Ne biakalua ne wakambila Nefi (bualu Nefi uvua munkatshi mua musumba wa bantu)

ne wakamupesha mukenji ne asemena.

19 Ne Nefi wakajuka ne waka-semena, ne wakinama kumpala kua Mukalenga ne wakatua makasa enda mishiku.

20 Ne Mukalenga wakamupesha mukenji ne ajuka. Ne wakajuka ne wakimana kumpala kuenda.

21 Ne Mukalenga wakamua- mbila ne: Ndi nkupesha bu- kôkeshi bua utambuisha bantu aba pangikala mubanda kabidi mu diûlu.

22 Ne kabidi Mukalenga wa- kabikila bakuabu, ne kuamba kudibu momumua; ne wakaba- pesha bukola bua kutambuisha. Ne wakamba kudibu: Ku mushi- ndu ewu nenutambuisha; ne ka- kua kuikala matandu munkatshi muenu to.

23 Bulelela ndi nnuambila ne, ewu yonsu udi ukudimuna mu- tshima ku mibi yenda bua mêyi enu, ne ujinga kutambushibua mu dîna dianyi, mushindu ewu nenumutambuisha—Monayi, ne- nupueka ne nenuimana mu mâyi, ne mu dîna dianyi nenumuta- mbuisha.

24 Ne mpindiewu monayi, â adi mêyi anuamba, nubabikila mu dîna, nuamba:

25 Muikala mupeshibua bu- kôkeshi kudi Yezu Kilisto, ndi nkutambuisha mu dîna dia Tatu, ne dia Muana, ne dia Nyuma wa Tshijila. Amena.

26 Ne pashisha nenubina mu mâyi, ne kubapatula kabidi mu mâyi.

27 Ne ku mushindu ewu nenu- tambuisha mu dîna dianyi; bualu monayi, bulelela ndi nnuambila ne, Tatu, ne Muana, ne Nyuma wa Tshijila badi tshimua; ne ndi munda mua Tatu, ne Tatu udi munda muanyi, ne Tatu ne mema tudi tshimua.

28 Ne nenutambuisha nanku bilondeshila bu mudi munu- pesha mukenji. Ne kakuikadi matandu munkatshi muenu to, bu muvuabi bikala tô ne mpi- ndiewu; kakuikadi matandu munkatshi muenu bitangila malu a dilongesha dianyi to, bu muvuabi bikala tô ne mpi- ndiewu.

29 Bualu bulelela, bulelela ndi nnuambila, udi ne nyuma wa di- kokangana kena wanyi to, kadi udi wa diabulu, udi muikala ta- tuenda wa dikokangana, ne udi usonsola mitshima ya bantu bua kutandangana ne tshiji.

30 Monayi, edi kadiena dilo- ngesha dianyi to, bua kusonsola mitshima ya bantu bua kuluisha- ngana ne tshiji; kadi edi didi di- longesha dianyi, bua bintu bia nanku bijika.

31 Monayi, bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, nenumanyi- sha dilongesha dianyi.

32 Ne edi didi dilongesha dia- nyi, ne didi dilongesha didi Tatu mumpesha; ne ndi njadika bua Tatu, ne Tatu udi ujadika buanyi, ne Nyuma wa Tshijila udi uja- dika bua Tatu ne buanyi; ne ndi njadika ne Tatu udi upesha ba- ntu bonsu mukenji, muaba onsu,

bua kukudimuna mutshima ne kungitabuija.

33 Ne ewu yonsu udi ungita-buija, ne udi utambuishibua, awawu neapandishibua; ne badi aba bâpiana bukalenga bua Nzambi.

34 Ne ewu yonsu udi kayi ungitabuija, ne udi kayi utambuishibua, neapishibua.

35 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila, edi didi dilongesha dianyi, ne ndi njadika buadi bua Tatu; ne ewu yonsu udi ungita-buija udi witabuija Tatu kabidi; ne kudiye Tatu neajadika buanyi, bualu neamukumbula ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila.

36 Ne nanku Tatu neajadika buanyi, ne Nyuma wa Tshijila neamujadikila bua Tatu ne buanyi; bualu Tatu, ne mema, ne Nyuma wa Tshijila tudi umua.

37 Ne ndi nnuambila kabidi ne, nudi ne tshia kukudimuna mutshima, ne kulua bu mudi muana muteketa, ne kutambuishibua mu dîna dianyi, tshianana kanuena mua kupeta bintu ebi to nansha bishi.

38 Ne ndi nnuambila kabidi ne, nudi ne tshia kukudimuna mutshima, ne kutambuishibua mu dîna dianyi, ne kulua bu mudi muana muteketa, tshianana kanuena mua kupiana bukalenga bua Nzambi to nansha bishi.

39 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, edi ki dilongesha dianyi, ne ewu yonsu udi wibaka pa mutu padi udi wibaka pa mutu pa dibua dianyi, ne bibuelelu

bia ku ngena kabiakubatshimuna to.

40 Ne ewu yonsu wayisha bipita anyi bishadila edi, ne kubishikika ne dilongesha dianyi, yeya udi ufumina ku bubi, ne kena muibaka pa mutu pa dibua dianyi to; kadi udi wibaka pa mutu pa tshibangilu tshia lusenga, ne bibuelelu bia ku ngena bidi bikala biunzulula bua kua-kidila muntu awu palua mâyi a nkokka ne pabatûta mpepela.

41 Nanku, ndayi kudi bantu aba, ne yishayi mêyi angakudi, ne ku ndekelu ya buloba.

SHAPITA 12

Yezu udi ubikila ne upesha bayidi dikumi ne babidi bukôkeshi—Udi uyisha Bena Nefi momumua ne Diyisha dia pa Mukuna—Udi ulaya mabenesha—Malongesha enda adi aya kula ne adi ne mushinga kupita mikenji ya Mose—Udi upesha bantu mikenji bua kuikala bakana bajalama mena bu mudi ya ne Tatuenda bikala bakana bajalama—Fuanjikija ne Matayo 5. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne pakakula Yezu mêyi â kudi Nefi, ne kudi bavua babikidibua abu, (mpindiewu bungu bua bavua babikidibua, ne bakapeta bukola ne bukôkeshi bua kutambuisha, buvua dikumi ne babidi) ne monayi, wakôlola tshianza tshienda kudi musumba wa bantu, ne wakabila kudibu, wamba: Nudi babeneshibua binuateya ntema ku mêyi a bayidi aba dikumi ne

babidi bandi musungula munkatshi muenu bua kunulongesha, ne bua kuikala basadidi benu; ne ndi mubapesha bukola bua ne banutambuisha ne mâyi; ne kunyima kua nuenu batambuishibua ne mâyi, monayi, nenutambuisha ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila; bua nanku nudi babeneshibua binuangitabuija ne kutambuishibua, kunyima kua nuenu bammona ne bamanya ne ndiku.

2 Ne kabidi, nangananga babeneshibua badi aba bitabuija mêyi enu bualu bua nenujadika ne nuamonyi, ne nudi bamanya ne ndi. Eyowa, babeneshibua badi aba bitabuija mêyi enu, ne bâpueka mu ndondu ya didipuekesha ne bêtambuishibua, bualu nebakumbudibua ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila, ne nebapeta dilekedibua dia mibi yabu.

3 Eyowa, babeneshibua badi bapela mu nyuma badi balua kundi, bualu bukalenga bua mu diûlu budi buabu.

4 Ne kabidi, babeneshibua badi bonsu badi badila, bualu nebasambibua.

5 Ne babeneshibua badi batu-diji, bualu nebapiana buloba.

6 Ne babeneshibua badi bonsu badi ne nzala ne nyota ya buakana, bualu nebuwula ne Nyuma wa Tshijila.

7 Ne babeneshibua badi benalusa, bualu nebapeta lusa.

8 Ne babeneshibua badi bonsu badi ne mutshima mukezuka, bualu nebamona Nzambi.

9 Ne babeneshibua badi bonsu benji ba ditalala, bualu nebabikidibua ne bana ba Nzambi.

10 Ne babeneshibua badi bonsu badi bakengeshibua bua bualu bua dîna dianyi, bualu bukalenga bua mu diûlu budi buabu.

11 Ne nudi babeneshibua pânu-penda bantu ne pânu-kengeshabu, ne pânu-shiminyinabu malu mabi a mushindu onsu, bua bualu buanyeni;

12 Bualu nenuikala ne disanka dinena ne nenusangala menamena, bualu difutu dienu mu diûlu nedikala dinena; bualu nanku ki muakakengeshabu bambi bavua kumpala kuenu.

13 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, ndi nutuma bua nui-kala mukela wa buloba; kadi pikala mukela mujimija kutua kuawu, ne batuisha buloba ne tshinyi? Mukela kawakuikala muimpa bua tshintu kabidi to, kadi bua kuipatshibua ne kudiatakajibua mu makasa abu.

14 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila, ndi nupesha bua kuikala bukenka bua bantu aba. Tshimenga tshiasa pa kakuna katshiena mua kusokokibua to.

15 Monayi, bantu badi batemesha muinda ne ba'uteka muinshi mua tshibondu anyi? To, kadi badi ba'uteka pa mensa a muinda, ne udi ufila bukenka kudi bonsu badi bikala mu nzubu;

16 Bua nanku lekelayi bukenka buenu buengelela bikola kumpala kua bantu aba, bua ne bamona midimu yenu mimpa

ne batumbisha Tatuenu udi mu diûlu.

17 Kanuedi meji ne ndi mulua bua kushipa mikenji anyi miaku ya bambi to. Ntshiena mulua bua kushipa to kadi bua kukumbaja;

18 Bualu bulelela ndi nnuambila, katoba anyi kaleta nansha kamua kakena kajimina ku mikenji to, kadi kundi bionsu biakumbajibu.

19 Ne monayi, ndi munupesha mikenji ne mikandu ya Tatuanyi, ne nungitabuija, ne nukudimuna mutshima ku mibi yenu, ne nulu kundi ne mutshima mutshibuluka ne nyuma munyingalala. Monayi, nudi bikala ne mikenji kumpala kuenu, ne mikenji yakumbajibu.

20 Bua nanku luayi kundi ne nupandishibua; bualu bulelela ndi nnuambila ne, pa kumbusha nuenu balama mikenji yanyi, indi munupesha diba edi, kanuakubuela mu bukalenga bua mu diûlu to nansha bishi.

21 Nuvua bumvua ne bantu ba tshikonde tshia kala bakamba, ne bidi bifundibua kabidi kumpala kuenu ne, kushipi muntu to, ne ewu yonsu washipa muntu neikala mu njiwu wa dikosedibua dia tshibawu tshia Nzambi;

22 Kadi ndi nnuambila ne, ewu yonsu udi ufikila muanabu tshiji neikala mu njiwu wa tshilumbululu tshienda. Ne ewu yonsu wambila muanabu ne, Laka, neikala mu njiwu wa kudi tshipangu; ne ewu yonsu wamba ne, Wewa

mupota, neikala mu njiwu wa kapia ka mu ngena.

23 Bua nanku, biwalua kundi, anyi ujinga bua kulua kundi, ne uvuluka ne muanenu udi neba tshilumbu—

24 Ndâku kudi muanenu, ne diambedi ulengeja ne muanenu, ne pashisha ulua kundi ne kipa-tshila kajima ka mutshima, ne nekuakidila.

25 Umvuangana ne muluishi weba lukasa pawutshidi muikala nenda mu njila, bua kalu kuku-kuata diba dionsu, ne newedibua mu buloko.

26 Bulelela, bulelela, ndi nkua- mbila ne, kuakupatukamu to nansha mushindu kayi tō ne pawikala mufuta ne senina wa ndekelu. Ne pawutshidi muikala mu buloko udi mua kufuta nansha senina umua anyi? Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, To.

27 Monayi, bantu ba tshikonde tshia kala bakafunda ne, kuakue-nda masandi to;

28 Kadi ndi nnuambila ne, ewu yonsu udi utangila mukaji, bua kumualakana, ukadi mumana kuenda nenda masandi mu mutshima wenda.

29 Monayi, ndi nupesha muke- nji ne, kanulekedi bua tshintu nansha tshimua tshia ku bintu ebi tshibuela mu mutshima wenu to;

30 Bualu bidi bitamba buimpa ne nudibengela bintu ebi, bua nanku nenuambula mutshi wenu mutshiamakana, pa mutu pa nuenu kuedibua mu ngena.

31 Bidi bifunda ne, ewu yonsu

wipata mukajenda, mulekelayi amupesha mukanda wa dishipa dia dibaka.

32 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila, ewu yonsu wîpata mukaji wenda, amu bua buendenda, udi umuenzeja kuenda masandi; ne ewu yonsu udi usela mukaji udi mushipa dibaka udi wenda masandi.

33 Ne kabidi bidi bifunda ne, kuditshipi tshianana to, kadi wenzela Mukalenga mitshipu yeba;

34 Kadi bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, kanuditshipi nansha to; nansha kudi diûlu, bualu didi nkuasa wa butumbi wa Nzambi;

35 Anyi kudi buloba, bualu bua budi tshitekelu tshia makasa enda;

36 Kuditshipi nansha ku mutu weba, bualu bua kuena mua kuvuija lusuki lufika anyi lutoka to;

37 Kadi diakula dieba dikala Eyowa, eyowa; To, to; bualu diakula dionsu didi ditentekeja pa ebi didi difumina ku bualu bubi.

38 Ne monayi, bidi bifunda ne, disu ku disu, ne dinu ku dinu;

39 Kadi ndi nnuambila ne, kanuluanganyi ne bubi to, kadi ewu yonsu wakuutûta ku ditama dia tshianza tshia baluma, umuandamuina dikuabu kabidi;

40 Ne biaya neba muntu ku tshilumbuluilu ne kukunyenga tshilamba tshieba, lekela angata ne tshinkutu tshieba kabidi;

41 Ne ewu yonsu wakuendesha kilometre umua, enda nenda kilometre ibidi.

42 Upesha udi ukulomba, ne kupadi udi musua kukusomba tshintu to.

43 Ne monayi bifunda kabidi ne, neunanga mukueba ne ukina muena lukuna neba;

44 Kadi monayi ndi nnuambila, nangayi bena lukuna benu, beneshayi badi banutshipa, enzelayi badi banukina bimpa, ne sambilayi bua badi banumuenena ne badi banukengesha;

45 Bua ne nuikala bana ba Tatuenu udi mu diûlu; bualu udi ubandisha diba dienda bua babi ne bimpa.

46 Bua nanku malu awu avua mikala a mu tshikondu tshia kala, avua muinshi mua mikenji, kundi adi makumbajibua onsu.

47 Malu a kala ajiki, ne malu onsu alu mapia-mapia.

48 Nanku ndi musua ne nuikala bajalama bu mundi mema, anyi bu mudi Tatu wenu udi mu diûlu muikala mujalama.

SHAPITA 13

Yezu udi ulongesha Bena Nefi Disambila dia Mukalenga—Badi ne tshia kudibutshila bintu bia mushinga mu diûlu—Bayidi dikumi ne babidi badi ne mukenji wa ne kabedi meji ku bintu bia pa buloba to mu disadila diababu—Fuanyikija ne Matayo 6. Pabuipi ne 34 p.d.K.

BULELELA, bulelela, ndi nnuambila ne ndi musua ne nufila ka lusa kudi bapela; kadi dimukayi bua kanufidi ka lusa kenu kumpala kua bantu bua

banumona; tshianana kanuena ne difutu dia kudi Tatu wenu udi mu diûlu to.

2 Bua nanku, panuafila ka lusa kenu, kanuedi mpungi kumpala kuenu to, bu mudi bantu ba mpala ibidi benza mu nsunagoga ne mu misêsu, bu bantu babatumbisha. Bulelela ndi nnuambila ne, bobu bakadi bapeta difutu diabu.

3 Kadi pawudi ufila ka lusa, kulekedi tshianza tshieba tshia bakaji tshimanya tshidi tshianza tshieba tshia baluma tshienza to;

4 Bua ne ka lusa keba kikala ka mu musokoku; ne Tatu weba udi umona mu musokoku, neakufuta patoka.

5 Ne pawudi usambila kuakuenza bu mudi bantu ba mpala ibidi benza to, bualu badi bananga kusambila, bimana mu nsunagoga ne mu mansangu a misêsu, bu ne bantu babamona. Bulelela ndi nnuambila ne, bobu bakadi bapeta difutu diabu.

6 Kadi wewa, pawudi usambila, buela mu kazubu keba ka tshisokomenu, ne pawinjila tshibi, usambila Tatu weba udi muikala mu musokoku; ne Tatu weba, udi umona mu musokoku, neakufuta patoka.

7 Kadi panudi nusambila, kanuakudi biakulakula to, bu bu mudi bampakanyi benza to, bualu badi bela meji ne nebabateleja bua bungi bua diakula diabu.

8 Kanuikadi bu mudibu to, bualu Tatu wenu udi mumanya bintu binudi nabi dijinga

kumpala kua kanuyi banji kumulomba.

9 Ku mushindu ewu bua nanku nenusambila: Tatu wetu udi mu diûlu, dina dieba ditumba.

10 Disua dieba dienzeka pa buloba bu mudidi dienzeka mu diûlu.

11 Ne utubuikidila mabanza etu, bu mutudi tubuikidila badi netu mabanza.

12 Ne kutufikishi ku ditêtshibua to, kadi utupatuisha mu bubi.

13 Bualu bukalenga, ne bukôkeshi, ne butumbi, bidi bieba bua kashidi. Amena.

14 Bualu, binuabuikidila bantu mapanga abu Tatu wenu wa mu diûlu neanubuikidila penu;

15 Kadi binuabenga kubuikidila bantu mapanga abu Tatu wenu kakunubuikidila mapanga enu to.

16 Menamena kabidi, panudi nujila kanuikadi ne mpala mibungama bu mudi bantu ba mpala ibidi benza, bualu bua badi baku-dimuna mpala yabu bua bamueneka kudi bantu ne badi bajila to. Bulelela ndi nnuambila ne, bobu bakadi bapeta difutu diabu.

17 Kadi wewa, pawudi ujila, kulâba manyi pa mutu weba, ne usukula mpala;

18 Bua kumueneki kudi bantu ne udi ujila to, kadi kudi Tatu weba, udi muikala mu musokoku; ne Tatu weba, udi umona mu musokoku, neakufuta patoka.

19 Kanudibutshidi bintu bia mu-shinga pa buloba, padi musuasua

ne dimomena bibipisha, ne bivi babuela ne bîba to;

20 Kadi nudibutshila bintu bia mushinga mu diûlu, mudi bishi anyi dimomena kabiyi bibipisha, ne bivi kabayi babuela anyi bîba to.

21 Bualu kudi bintu bueba bia mushinga, ki kuikala mutshima weba kabidi.

22 Disu didi muinda wa mubidi; bua nanku, bikala disu dieba dimona tshintu bimpa, mubidi weba mujima newikala muwula ntenta ne bukenka.

23 Kadi pikala disu dieba dibi, mubidi weba mujima neuwula ntenta ne mîdima. Bua nanku, pikala bukenka budi munda mueba buikala mîdima, bu mudiyi minena mîdima eyi!

24 Muntu nansha umua kena mua kusadila bamfumu babidi to; bualu neakina umua ne neananga mukuabu, anyi nansha nealamata kudi umua ne apetula mukuabu. Kanuena mua kusadila Nzambi ne Mamona to.

25 Ne mpindiewu biakalua ne pakakula Yezu mêyi â wakatangila bayidi dikumi ne babidi bavuaye musungula, ne wakabambila ne: Nuvuluka mêyi andi muamba. Bualu monayi, nuenu nudi bandi musungula bua kusadila bantu aba. Bua nanku ndi nnuambila ne, kanuedi meji bua moyo wenu, bua tshinuadia, anyi tshinuanua to; anyi nansha bua mubidi wenu, bua tshinuavuala to. Moyo kawena mutamba biakudia, ne mubidi kawena mutamba bivualu anyi?

26 Monayi nyunyi ya mûlu, bualu kayena ikuna, anyi kayena ipôla anyi kayena isangisha nteta mu bisaka to; kadi Tatu wenu udi mu diûlu udi uyidisha. Nuenu kanuena bayitamba anyi?

27 Nganyi wa munkatshi muenu udi ku dielangana meji dienda mua kulunga nkubita umua ku bula buenda?

28 Ne bua tshinyi nudi nuelangana meji a bivualu? Tangilayi bilongu bia mu mpata mudibi bisasa; kabiena bikuata mudimu, anyi kabiena bisala buanda to;

29 Ne kadi ndi nnuambila ne, nansha Solomo, uvua ne butumbi buenda bonsu, kabakamuvuadika bu mudi tshimua tshia ku bilongu ebi to.

30 Bua nanku, bikala Nzambi udi uvuadika mashinda a mu mpata nanku, adiku lelu, makelela adi edibua mu mfulu, mena nanku neanuvuadika, binuikala kanuyi ba ditabuija dikesa to.

31 Bua nanku kanuedi meji to, nuamba ne, Netudia tshinyi? anyi, Netunua tshinyi? anyi ne, Ntshinyi tshituadivuadika natshi?

32 Bualu bua Tatu wenu udi mu diûlu mmumanya ne nudi dijinga ne bintu ebi bionsu.

33 Kadi kebayi kumpala bukalinga bua Nzambi ne buakana buenda, ne bintu ebi bionsu nebanusakidilabi.

34 Bua nanku kanuelanganyi meji a malaba to, bualu malaba neadieielangana meji a bintu biawu. Dituku dionsu didi ne

luadi lutatu ludi ludikumbanyina.

SHAPITA 14

Yezu udi wela mukenji ne: Kanulumbuluishi a bakuabu to; lombayi kudi Nzambi; dimukilayi bambi ba mafi—Udi ulaya lupandu kudi badi benza disua dia Tatu abu—Fuanjikijayi ne Matayo 7. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne pakamba Yezu m̄yi â wakakudimuka kabidi kudi musumba wa bantu, ne wakabulula mukana muenda kudibu kabidi, wamba ne: Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, kanulumbuluishi bakuabu to, bua kabanulumbuluishi penu to.

2 Bualu ne dilumbuluisha dinudi nulumbuluisha, nebanulumbuluisha kabidi nadi; ne ne mpiminu unudi nupima, nebanupima kabidi nenda.

3 Ne bua tshinyi udi utangila kasonsa kadi mu disu dia muanenu, kadi kuyi mukamba udi mu dieba disu to?

4 Kadi munyi m̄di mua kumbila muanenu ne: Lekela nkuumbusha kasonsa kadi mu disu dieba—ne mona, mukamba mui kala mu dieba disu?

5 Wewa muntu wa mpala ibidi, kumpala umbusha mukamba udi mu disu dieba; ne pashisha neumona bimpa bua kumbusha kasonsa kadi mu disu dia muanenu.

6 Kanupeshi mbua tshintu tshia tshijila to, anyi kanuimanshi masanga kumpala kua nguluba to,

bua kayilu kuadiatakaja muinshi mua makasa ayi, ne kayikudimuki kabidi ne kayinupandakaji.

7 Lombayi, ne nebanupesha; kebayi, ne nenupeta; kokolayi, ne netshiunzuludibua kunudi.

8 Bualu yonsu udi ulomba, udi upeta; ne udi ukeba, udi umona; ne udi ukokola, badi bamunzuluilu.

9 Kadi muntu kayi wa kunudi, pikala muanenda wa baluma ulomba diampa, yeya neamupesha dibua anyi?

10 Anyi pikalaye ulomba mu-shipa, yeya neamupesha nyoka anyi?

11 Panuikala nuenu, badi bikala bantu babi, bamanya bua kupesha bana benu bintu bimpa, Tatu wenu udi mu diûlu kena utamba kupesha badi bamulomba bintu bimpa anyi?

12 Bua nanku, bintu bionsu binudi basua ne bantu banuenzela, benzelayi momumua, bualu etshi tshidi mikenji ne bambi.

13 Buelelayi ku tshibuelelu tshifinakana; bualu tshibuelelu tshidi tshinena, ne njila udi mualabala, udi ulombola ku dibutuka, ne kudi ba bungi badi babuelelaku;

14 Bualu tshibuelelu tshidi tshifinakana, ne njila udi mubumbakana, udi ulombola ku moyo, ne kudi bakesa badi bamupeta.

15 Dimukilayi bambi ba mafi, badi balua kunudi bavuala biseba bia mikoku, kadi munda muabu bikala mibuabua ya lonji.

16 Ne nenubamanyina ku bimuma biabu. Bantu batu bapola

tumuma tua mvinyo ku mionji ya meba, anyi mfigi ku mingonga anyi?

17 Mena nanku mutshi muimpa onsu udi ukuama bimuma bimpa; kadi mutshi munyanguka udi ukuama bimuma bibi.

18 Mutshi muimpa kawena mua kukuama bimuma bibi to, anyi mutshi munyanguka kawena mua kukuama bimuma bimpa to.

19 Mutshi onsu udi kawuyi ukuama bimuma bimpa udi upudibua, ne udi wimanshibua mu kapia.

20 Bua nanku, nenubamanyina ku bimuma biabu.

21 Muntu yonsu udi umbikila ne, Mukalenga, Mukalenga, kakubuela mu bukalenga bua mu diûlu to; kadi amu udi wenza diasua dia Tatu wanyi udi mu diûlu.

22 Ba bungi nebangambila dituku adi ne: Mukalenga, Mukalenga, katuakamba ku Nyuma mu dîna dieba, ne mu dîna dieba katuakipata badiabulu, ne mu dîna dieba kuenza midimu ya bungi ya dikema anyi?

23 Ne pashisha nembambila patoka ne: Ntshitu munumanya nansha; umbukayi kundi, nuenu benji ba malu mabi.

24 Bua nanku, ewu yonsu udi umvua mêyi anyi â ne udi uyenzenela, nemmfuanyikija ne muntu wa lungenyi, wakibaka nzubu wenda pa mutu pa dibua—

25 Ne mvula wakaloka, ne mâyi a nkoka akalua, ne mpepa yakalua, ne biakadikuma ku nzubu

awu; ne kakupuka to, bualu uvua muibakila pa mutu pa dibua.

26 Ne muntu yonsu udi umvua mêyi anyi â ne kena uyenzenela to neafuanyikijibua ne muntu mpota, wakibaka nzubu wenda pa mutu pa lusenga—

27 Ne mvula wakaloka, ne mâyi a nkoka akalua, ne mpepa yakalua, ne biakadikuma ku nzubu awu; ne wakupuka, ne diupuka dienda divua dikola.

SHAPITA 15

Yezu udi umanyisha ne mikenji ya Mose idi mikumbajibua ku njila wenda—Bena Nefi badi mikoku mikuabu yakambilaye bavua mu Yelushalema—Bualu malu mabi, bantu ba Mukalenga badi mu Yelushalema kabena bamanya bidi bitangila mikoku ya Isalele idi mitangalaka to. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne pakajikija Yezu mêyi â wakakupa mesu enda ku mpenga yonsu kudi musumba wa bantu, ne wakabambila ne: Monayi, numvu bintu bingalongoeshi kumpala kua mema mubanda kudi Tatu wanyi; bua nanku, ewu yonsu udi uvuluka mêyi â ne udi uyenzenela, yeya nemmujula ku dituku dia ndekelu.

2 Ne biakalua ne pakamba Yezu mêyi â wakamona ne kuvua bamua munkatshi muabu bavua bakema, ne badiiebeja ne tshinyi tshivuaye musua kuenza ne mikenji ya Mose; bualu kabavua bumvua mêyi avua amba ne bintu bia kala bikadi bipita,

ne bintu bionsu biakadi bilua bipia-bipia to.

3 Ne wakabambila ne: Kanukemi to bualu nganuambidi ne bintu bia kala bikadi bipita, ne bintu bionsu bikadi bilua bipia-bipia.

4 Monayi, ndi nnuambila ne mikenji ivua mipeshibua kudi Mose yakumbajibu.

5 Monayi, ndi yeya wakafila mikenji, ne ndi yeya wakenza tshipungidi ne bantu banyi Isalele; bua nanku, mikenji idi mikumbajibua kundi, bualu ndi mulua bua kukumbaja mikenji; bua nanku idi ne ndekelu.

6 Monayi, ntshiena nshipa miaku ya bambi to, bualu yonsu idi kayiyi mikumbajibua kundi to, bulelela ndi nnuambila ne, neikumbajibua yonsu.

7 Ne bualu nganuambidi ne bintu bia kala bikadi bipita, ntshiena nshipa bivua biamba bitangila malu atshilualua to.

8 Bualu monayi, tshipungidi tshingakenza ne bantu banyi kashiena tshikumbajibua tshionsu to; kadi mikenji ivua mipeshibua kudi Mose idi ne ndekelu kundi.

9 Monayi, mema ndi mikenji, ne bukenka. Tangilayi kundi, ne nanukilayi tô ne ku ndekelu, ne nenupeta moyo; bualu nempe-sha moyo wa tshiendelela kudi ewu udi unanukila tô ne ku ndekelu.

10 Monayi, ndi munupesha mikandu; bua nanku lamayi mikandu yanyi. Ne etshi tshidi mikenji ne miaku ya bambi,

bualu bulelela bidi bijadika bua bualu buanyi.

11 Ne mpindiewu biakalua ne pakakula Yezu mêyi â, wakambila dikumi ne babidi bakasungulaye abu ne:

12 Nuenu nudi bayidi banyi; ne nuenu nudi bukenka kudi bantu aba, badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Yosefe.

13 Ne monayi, ebu budi bulaba bua bupianyî buenu; ne Tatu udi munupeshabu.

14 Ne musangu nansha umua Tatu kavua mumpesha mukenji ne mbuambila bana benu badi ku Yelushalema to.

15 Anyi musangu nansha umua Tatu kavua mumpesha mukenji ne mbambila bitangila bisa bikuabu bia ku nzubu Isalele, bidi Tatu mulombola kula ne bulaba to.

16 Nanku ki mudi Tatu mumpeshela mukenji, ne mbambila etshi:

17 Ndi ne mikoku mikuabu idi kayiyi ya mu tshikumbi etshi to; ndi ne tshia kulua nayi payi, ne neyumvua dîyi dianyi; ne nekuikala tshisumbu tshia mikoko tshimua, ne mulami umua.

18 Ne mpindiewu, bua dîminyina dia nshingu ne dipanga ditabuija kabakumvua dîyi dianyi to; bua nanku Tatu wakampesha mukenji ne tshibambidi bitangila bualu ebu to.

19 Kadi, bulelela, ndi nnuambila ne Tatu uvua mumpesha mukenji, ne ndi nnuambila ne, nuvua batapulula kudibu bua

malu mabi abu; bua nanku kabena bamanya bualu buenu to bua malu mabi abu.

20 Ne bulelela, ndi nnuambila kabidi ne Tatu uvua mutapulula bisa bikuabu kudibu; ne kabena bamanya bualu buabu to bua malu mabi abu.

21 Ne bulelela ndi nnuambila ne, nudi bangakamba ne: Ndi ne mikoko mikuabu idi kayiyi ya mu tshikumbi etshi to; yoyi ndi ne tshia kulua nayi payi, ne neyumvua diyi dianyi; ne nekuikala tshisumbu tshia mikoko tshimua, ne mulami umua.

22 Ne kabakumvua to, bualu bakatshinka ne ivua mikala Bena Bisamba bia Benda; bualu kabakumvua ne Bena Bisamba bia Benda nebakudimuna moyo ku njila wa diyisha diabu to.

23 Ne kabakangumvua to pangakamba ne nebateleja diyi dianyi; ne kabakumvua ne Bena Bisamba bia Benda kabakuteleja diyi dianyi nansha musangu umua to—ne ntshiakudileja kudibu to, pa kumbusha bikala ku njila wa Nyuma wa Tshijila.

24 Kadi monayi, nuateleji diyi dianyi, ne nuammony; ne nudi mikoku yanyi, ne nudi nubadi-bua munkatshi mua aba badi Tatu mumpesha.

SHAPITA 16

Yezu neakumbula mikuabu ya ku mikoku mijimina ya Isalele—Mu matuku a ku ndekelu lumu lui-mpa neluya kudi Bena Bisamba bia

Benda ne pashisha kudi nzubu wa Isalele—Bantu ba Mukalenga nebadimuena ne mesu papingajilulaye Siona kabidi. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne ndi ne mikoku mikuabu, idi kayiyi ya mu bulaba ebu to, anyi ya mu bulaba bua Yelushalema to, anyi mu tshitupa nansha tshimua ku mpenga yonsu ya bulaba abu bumvua muya kusadila to.

2 Bualu bobu bandi ngamba abu kabatu banji kumvua diyi dianyi to; anyi tshitu muanji kudileja kudibu to.

3 Kadi ndi mupeta mukenji mumumina kudi Tatu ne nenyia kudibu, ne nebumvua diyi dianyi, ne nebabadibua munkatshi mua mikoko yanyi, bua ne kuikala tshisumbu tshia mikoko tshimua ne mulami umua; bua nanku ndi nya kudileja kudibu.

4 Ne ndi nupesha mukenji ne nufunda miaku eyi kunyima kua mema muya, bua ne pikalabi ne bantu banyi badi mu Yelushalema, bavua bammona ne bavua bikala nanyi mu disadila dianyi, kabayi balomba kudi Tatu mu dina dianyi to, bua ne bapeta di-manyia dienu ku Nyuma wa Tshijila, ne bua bisa bikuabu kabidi bidibu kabayi bamanya to, bua ne miaku eyi inuafunda ilamibua ne ifikishibua kudi Bena Bisamba bia Benda, bua ne ku njila wa tshiwudi tshia Bena Bisamba bia Benda, tshishadi tshia ndelangananyi yabu, tshiatangalajibua pa

mpala wa buloba bua bualu bua dipanga ditabuija diabu, tshipingajibua koku, anyi tshipingajibua ku dimanya dianyi mema, Musungidi wabu.

5 Ne pashisha nebasangisha kumbukila ku matengu anayi a buloba; ne pashisha nenkumbaja tshipungidi tshivua Tatu muenza ne bantu bonsu ba ku nzubu wa Isalele.

6 Ne Bena Bisamba bia Benda badi babeneshibua bua bualu bua ditabuija diabu kundi, bua ne ku Nyuma wa Tshijila, udi ubajadikila bualu buanyi ne bua Tatu.

7 Monayi, Tatu udi wamba ne, bua bualu bua ditabuija diabu kundi ne bua dipanga dia ditabuija dieba, Ô nzubu wa Isalele, mu dituku dia ku ndekelu bulelela nebulua kudi Bena Bisamba bia Benda, bua ne tshiwudi tshia bintu ebi tshimanyishibua kudibu.

8 Kadi Tatu udi wamba ne, diakabi kudi Bena Bisamba bia Benda badi kabayi bitabuija to—bualu nansha mudibu balua pa mpala wa bulaba ebu, ne badibu batangalaja bantu banyi ba ku nzubu wa Isalele; ne bantu banyi ba ku nzubu wa Isalele badi bipatshibua munkatshi muabu, ne badi badiatakajibua muinshi mua makasa abu;

9 Ne bua midimu ya lusa lua Tatu kudi Bena Bisamba bia Benda, ne kabidi bitungu bia Tatu pa mutu pa bantu banyi badi bikala ba ku nzubu wa Isalele, bulelela, bulelela, ndi nnuambila

ne, kunyima kua bionsu ebi, ne ndi muenza ne bantu banyi ba ku nzubu wa Isalele batûtshibua, ne batatshibua, ne bashipibua, ne kuipatshibua munkatshi muabu, ne bakinyibua kudibu, ne nebalua muneku ne muanu munkatshi muabu—

10 Ne nanku Tatu udi mumpe-sha mukenji ne nnuambila ne: Mu dituku adi penza Bena Bisamba bia Benda mibi bishilangana ne lumu luimpa luanyi, ne nebabenga tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi, ne nebikala badibandisha mu diditambisha mu mitshima yabu bu bukua bisamba bionsu, ne kupita bantu bonsu ba pa buloba bujima, ne nebikala buwula ntenta ne mishindu onsu wa mafi, ne didinga, ne dienzelangana dia bibi, ne mishindu yonsu ya mpala ibidi, ne dishipa dia bantu, ne buakuidi bua mafi, ne masandi, ne malu mapita bubi a mu musokoku; ne pikalabu benza bintu ebi bionsu, ne babenga tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi, bulelela, monayi, Tatu udi wamba ne, nengumbusha tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi munkatshi muabu.

11 Ne pashisha nemvuluka tshipungidi tshianyi tshingakenza ne bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele, ne nembatuadila lumu luimpa luanyi.

12 Ne nenkuleja, Ô nzubu wa Isalele, ne Bena Bisamba bia Benda kabakuikala ne bukola kûdi to; kadi nemvuluka tshipungidi tshianyi kûdi, Ô nzubu wa

Isalele, ne neufika ku dimanya dia tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi.

13 Tatu udi wamba ne, kadi pikala Bena Bisamba bia Benda bakudimuna mutshima ne bapingana kundi, monayi nebabadi-bua munkatshi mua bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele.

14 Ne Tatu udi wamba ne, ntshiakulekela bua ne bantu banyi, badi bikala ba ku nzubu wa Isalele, baya munkatshi muabu, ne babadiatakaja panshi to.

15 Kadi bobu kabayi batangila kundi, ne bumvuila dîyi dianyi to, nembalekela, eyowa, nendekela ne bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele, baya munkatshi muabu, ne bua babadiatakaja panshi, ne nebi-kala bu mudi mukela udi mujimija ditua diawu, ne kubangila apu kawena muimpa bua tshintu nansha tshimua kadi bua kuimanshibua, ne kudiatakajibua mu makasa a bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele.

16 Bulelela, bulelela, ndi nnuaumbila ne, ki mudi Tatu mumpesha mukenji nanku—ne mpesha bantu aba bulaba ebu bua bupianyi buabu.

17 Ne pashisha miaku ya muambi Yeshaya neikumbajibua, idi yamba ne:

18 Batentekedi beba nebandisha dîyi; nebimba misambu ne dîyi pamua, bualu nebadimuena ne mesu pâpingaja Mukalenga Siona kabidi.

19 Tudikayi ne disanka, imbayi pamua, nuenu miaba mitupu ya Yelushalema; bualu Mukalenga

wasambi bantu benda, wasungidi Yelushalema.

20 Mukalenga waleji diboku dienda dia tshijila patoka ku mesu a bisamba bionsu; ne ndekelu ya buloba yonsu neimona lupandu lua Nzambi.

SHAPITA 17

Yezu udi usaka bantu bua kunana meji pa mêyi enda ne bua kusambila bua ngumvuilu wawu—Udi ôndopa babêdi babu—Udi usambila bua bantu, wakula muakulu udi kawuyi mua kufundibua to—Banjelu badi basadila bana babu bateketa ne kapia kadi kabanyunguluka. Pabuipi ne 34 p.d.K.

MONAYI, mpindiewu biakalua ne ne pakakula Yezu mêyi â, wakatangila musumba onsu wa bantu kabidi, ne wakabambila ne: Monayi, diba dianyi dikadi pabuipi.

2 Ndi mmona ne nudi bateketa, bua ne kanuena mua kumvua mêyi anyi onsu avua Tatu mumpesha mukenji bua kunuambila diba edi to.

3 Bua nanku, pinganayi ku mbelu, ne nunana meji bitangila bia malu anganuambidi, ne nuebeja Tatu, mu dîna dianyi, bua nuenu kumvua, ne kulongolola meji enu bua malaba, ne ndi ndua kabidi kunudi.

4 Kadi mpindiewu ndi nya kudi Tatu, ne bua kudileja kabidi kudi bisa bijimina bia Isalele, bualu bua Tatu kabena bajimina to, bualu udi mumanya kudiye muya nabu.

5 Ne biakalua ne pakakula Yezu nanku, wakakupa mesu enda kabidi ku mpenga yonsu kudi musumba wa bantu, ne wakamona ne bavua ne binsonji, ne bakamutangila ne disuminyina bikala bu bavua basua kumulomba bua kushala nabu katantshi kala.

6 Ne wakabambila ne: Monayi, munda muanyi mudi muwula ne moyo wa lusa buenu.

7 Nudi ne babêdi munkatshi muenu anyi? Luayi nabu apa. Nudi ne bibombu, anyi mpofu, anyi batebuki, anyi badi balema, anyi bena nsudi, anyi badi ne bitupa bifulama, anyi bapata matshi, anyi badi batatshishibua mu mushindu onsu anyi? Luayi nabu apa ne nembôndopa, bualu ndi ne moyo wa lusa buenu; munda muanyi mudi muwula ne lusa.

8 Bualu ndi mmona ne nudi nujinga ne nnuleja tshindi muenzela bana benu ku Yelushalema, bualu ndi mmona ne ditabuija dienu didi dikumbana bua mema kunnôndopa.

9 Ne biakalua ne pakakulaye nanku, musumba onsu wa bantu, wakasemena patshimua ne babêdi babu ne batatshishibua babu, ne balema babu, ne ne mpofu yabu, ne ne tumama tuabu, ne ne babu bonsu bavua batatshishibua mu mushindu onsu; ne wakabôndopa bonsu bu muvuabu balua nabu kudiye.

10 Ne bonsu buabu, bavua bôndopibua ne bavua ne bukola bua mubidi, bakinama ku makasa enda, ne bakamukukuila; ne

bonsu bavua mua kulua nansha muvuaku musumba wa bantu bakatua makasa enda mishiku, mua ne bakasukula makasa enda ne binsonji biabu.

11 Ne biakalua ne wakabapesha mukenji ne batuala bana babu bakesa.

12 Nanku bakatuala bana babu bakesa ne bakabateka panshi ku mpenga yenda yonsu, ne Yezu wakimana munkatshi muabu; ne musumba wa bantu wakunzulula njila tô ne pakabatualabu bonsu kudiye.

13 Ne biakalua ne pakabatualabu, ne pakimana Yezu munkatshi muabu, wakapesha musumba wa bantu mukenji bua batua binu panshi.

14 Ne biakalua ne pakatuabu binu panshi, Yezu wakela mikemu munda muenda, ne wakamba ne: Tatu, ndi mutatshishibua bua bubi bua bantu ba mu nzubu wa Isalele.

15 Ne pakambaye mêyi â, yeya nkayenda penda wakatua binu panshi; ne monayi wakasambila Tatu, ne bintu biakasambidilaye kabiena mua kufundibua to, ne musumba wa bantu bakamuteleja, wakajadika.

16 Ne mu mushindu ewu badi bajadika: Disu kaditu dianji kumona to, anyi ditshi kaditu dianji kumvua to, katshia, bintu binena ne bia dikema nanku to bu bituakumvua ne bituakamona Yezu wambila Tatu;

17 Ne ludimi kaluena mua kuumba to, anyi muntu nansha umua

kena mua kubifunda to, anyi mitshima ya bantu kayena mua kuela meji a bintu bipita bunena ne bia dikema nanku bu bituakamona ne bituakumvua Yezu wamba to; ne muntu nansha umua kena mua kuela meji a disanka diakuwuja anyima yetu diba dituakamumvua usambila Tatu buetu.

18 Ne biakalua ne pakashikija Yezu kusambila Tatu, wakajuka; kadi disanka dia musumba wa bantu divua dipita bunena tô ne bakatûtshika.

19 Ne biakalua ne Yezu wakakula nabu, ne wakabambila ne bajuka.

20 Ne bakajuka panshi, ne wakabambila ne: Nudi babene-shibua bua ditabuija dienu. Ne mpindiewu monayi, disanka dianyi ndiwula ntenta.

21 Ne pakambaye mêyi â, wakadila, ne musumba wa bantu wakajadika buatshi, ne yeya wakangata bana babu bateketa, ku umua ku umua, ne wakababene-sha, ne wakasambila Tatu buabu.

22 Ne pakenzaye nanku wakadila kabidi;

23 Ne wakambila musumba wa bantu, ne wamba ne: monayi bana benu bateketa.

24 Ne bu muakatangilabu bua kumona bakabandisha mesu abu mu diûlu, ne bakamona diûlu diunzuluka, ne bakamona banjelu batuluka mu diûlu bu ne bavua munkatshi mua kapia; ne bakapueka panshi ne bakanyungulula bana bakesa abu ku

mpenga yonsu, ne bakanyunguludibua ku mpenga yonsu ne kapia; ne banjelu bakabasadila.

25 Ne musumba wa bantu wakamona ne wakumvua ne wakajadika; ne badi bamanya ne bujadiki buabu budi bulelela bualu bonsu buabu bakamona ne kumvua, muntu yonsu buenda nkayenda; ne bavua bantu pabuipi ne bungi binunu bibidi ne nkama itanu; ne bavua bantu baluma, bantu bakaji, ne bana.

SHAPITA 18

Yezu udi uteka biakudia bia tshijila munkatshi mua Bena Nefi—Udi ubapesha mukenji bua kusambila matuku onsu mu dina dienda—Badi badia musunyi wenda ne banua mashi enda kabayi bakumbana to abu badi bapîshibua—Bayidi badi bapeshibua bukola bua kuambika Nyuma wa Tshijila. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne Yezu wakapesha bayidi benda mukenji ne batuala diampa ne mvinyo kudiye.

2 Ne patshivuabu baya kukeba diampa ne mvinyo, wakapesha musumba wa bantu mukenji ne basomba pa buloba.

3 Ne pakalua bayidi ne diampa ne mvinyo, yeya wakangata diampa ne wakadikosolola ne wakadibenesha; ne wakadipesha bayidi ne wakabapesha mukenji ne badia.

4 Ne pakadiabu ne pakûkutabu, wakabapesha mukenji ne bapesha musumba wa bantu.

5 Ne pakadia musumba wa ba-

ntu ne pakûkutawu, wakambila bayidi ne: Monayi nekuikala umua munkatshi muenu wajididibua, ne nemmupesha bukôkeshi bua ne akosa diampa ne adibeneshi ne adipesha bantu ba mu ekelezia wanyi, kudi bonso bitabuia ne bātambuishibua mu dîna dianyi.

6 Ne nenutangila bua kuenza nanku diba dionsu, mena bu mungenji, mena bu mungakosolodi diampa ne mungadibeneshi ne munganupeshidi.

7 Nenuenza nanku bua kuvuluka mubidi wanyi, unganuleji. Ne nebikala bujadiki kudi Tatu ne nudi numvuluka diba dionsu. Ne panuikala numvuluka diba dionsu, nenuikala ne Nyuma wanyi kunudi.

8 Ne biakalua ne pakambaye mêyi â, wakapesha bayidi benda mukenji ne bangata mvinyo uvua muikala mu dikopu ne bamunua, ne bapesha pabu musumba wa bantu bua ne banua.

9 Ne biakalua ne bakenza nanku, ne bakamunua ne bakûkuta; ne bakapesha musumba wa bantu, ne bakanua, ne bakûkuta.

10 Ne pakenza bayidi nanku, Yezu wakabambila ne: Nudi babeneshibua bua tshintu etshi tshinuenji, bualu etshi tshidi tshikumbaja mikenji wanyi, ne etshi tshidi tshijadika kudi Tatu ne nudi bitaba bua kuenza tshindi munupeshela mukenji.

11 Ne nenuenzela nanku diba dionsu badi bakudimuna mutshima ne batambuishibua mu

dîna dianyi; ne nenuenza nanku bua kuvuluka mashi anyi, andi mumatshisha buenu, bua nujadika kudi Tatu ne nudi numvuluka diba dionsu. Ne panuikala numvuluka diba dionsu nenuikala ne Nyuma wanyi kunudi.

12 Ne ndi nupesha mukenji ne nuenza bintu ebi. Ne panuikala nuenza bintu ebi diba dionsu nudi babeneshibua, bualu nudi bibakibua pamutu pa dibua dianyi.

13 Kadi bonso ba munkatshi muenu bikala benza kupita anyi kushadila ebi kabena bibakibua pa mutu pa dibua dianyi to, kadi badi bibakibua pa mutu pa tshishimikidi tshia lusenga; ne padi mvula uloka, ne mâyi a nkoka alua, ne tshipepela tshipepa, neshidikuma kudibu, nebadishi-nda, ne bibuelelu bia ku ngena nebikala pabuipi biunzuluka bua kubakidila.

14 Bua nanku nudi babeneshibua binualama mikenji wanyi, idi Tatu mumpesha mukenji ne nupesha.

15 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, nudi ne tshia kudimuka ne kusambila diba dionsu, bua kanulu kutêtshibua kudi diabulu, ne anukuata bakuatshibu.

16 Ne bu mungasambidi munkatshi muenu mena ki munuasambila mu ekelezia wanyi, munkatshi mua bantu banyi badi bakudimuna mutshima ne badi batambuishibua mu dîna dianyi. Monayi ndi bukenka; nganuleji tshilejilu.

17 Ne biakalua ne pakambila Yezu bayidi benda mēyi â, waka-kudimuka kabidi kudi musumba wa bantu ne wakabambila ne:

18 Monayi, bulelela, bulelela, ndi nnuambila, nudi ne tshia kudimuka ne kusambila diba dionsu bua kanulu kukuluka mu ditêtshibua; bualu Satana udi ujinga bua kunupeta, bua ne anuse-ngulula bu mponda.

19 Bua nanku nudi ne tshia kusambila Tatu diba dionsu mu dîna dianyi;

20 Ne tshionsu tshinualomba kudi Tatu mu dîna dianyi, tshidi tshikala tshiakana, nuitabuija ne nenupeta, monayi netshipeshibua kunudi.

21 Sambilayi kudi Tatu mu mēku enu, diba dionsu mu dîna dianyi, bua ne bakaji benu ne bana benu balela babeneshibua.

22 Ne monayi, nutuilangana pamua misangu mivula; ne kanuakukandika muntu nansha bua kulua kunudi panuatuilangana pamua to, kadi balekelayi ne balua kunudi ne kanubakandiki to;

23 Kadi nenusambila buabu, ne kanuakubipata to; ne pikalabi ne badi balua kunudi misangu mivula nenusambila Tatu buabu, mu dîna dianyi.

24 Nanku, ambululayi bukenka buenu kûlu bua bukenkesha ba pa buloba. Monayi mema ndi bukenka bunuambulula kulu—nuenzayi tshinudi bammona ngenza. Monayi nudi numona ne ngasambidi Tatu, ne nuakamona bonsu.

25 Ne nudi numona ne ntshiena muela mukenji ne muntu nansha umua wa kunudi umbuka kundi to, kadi pa mutu pa nanku ngedi mukenji ne nulua kundi, bua ne nulenga ne numona mputa yanyi; ne nuenzela ba pa buloba mushindu ewu; ne ewu yonsu udi ushipa mukenji ewu udi udi-lekela bua kukuatshibua mu ditêtshibua.

26 Ne mpindiewu biakalua ne pakamba Yezu mēyi â, wakakudimuna mesu enda kabidi kudi bayidi bavuaye musungula, ne wakabambila:

27 Monayi bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, ndi nupesha mukenji mukuabu, ne pashisha ndi ne tshia kuya kudi Tatu wanyi bua ne nkumbaja mikenji mikuabu idiye mumpesha.

28 Ne mpindiewu monayi, ewu udi mukenji undi nnupesha, panudi nuabanya musunyi wanyi ne mashi anyi, kanulekedi ne muntu nansha umua abiangata nuenu bamanya ne kena mukumbana to;

29 Bualu ewu yonsu udi udia musunyi wanyi ne udi unua mashi anyi kayi mukumbana to udi udia ne udi unua dipîshibua dia anyima wenda; bua nanku binuikala bamanya ne muntu kena mukumbana bua kudia mubidi wanyi ne kunua mashi anyi to nenumukandika.

30 Nansha nanku, kanuakumui-pata munkatshi muenu to, kadi nenumusadila ne nenusambila Tatu buenda, mu dîna dianyi; ne

pikalabi ne mmukudimuna mutshima ne mutambuishibua mu dîna dianyi, pashisha nenumuakidila, ne nenumuabanyina musunyi ne mashi anyi.

31 Kadi pikalaye kayi mukudimuna mutshima to kakubadibua munkatshi mua bantu banyi to, bua ne kafuishi bantu banyi to, bualu monayi ndi mumanya mikoku yanyi, ne yoyi mmibadibua.

32 Nansha nanku, kanumuiipatshi ku nsunagoga yenu to, anyi mu miaba yenu ya tshitendelelu to, bualu nenutungunuka kusadila bantu ba nanku awu; bualu kanuena bamanya to nebakudimuka ne nebakudimuna mutshima, ne nebalua kundi ne kipatshila kajima ka mutshima, ne nembôndopa; ne nenuikala njila wa kubatuadila lupandu.

33 Nanku, lamayi mêyi â andi munupeshela mukenji bua ne kanulu kuikala ne dipîshibua to; bualu diakabi kudi udi Tatu upîsha.

34 Ne ndi nupesha mikenji eyi bua matandu avua mikala munkatshi muenu. Ne nudi babeneshibua binuikala kanuyi ne matandu munkatshi muenu to.

35 Ne mpindiewu ndi nya kudi Tatu, bualu bidi bikengedibua ne nya kudi Tatu bua bimpa bienu.

36 Ne biakalua ne pakashikija Yezu miaku eyi, wakalenga bayidi bavuaye musungula ne tshianza tshienda, ku muntu ku muntu, mena tô ne pakabalengaye bonsu, ne uvua wakula kudibu pavuaye ubalenga.

37 Ne musumba wa bantu kawakumvua mêyi avuaye wakula to, bua nanku kabakajadika to; kadi bayidi bakajadika ne wakabapesha bukôkeshi bua kupesha Nyuma wa Tshijila. Ne nennuleja kunyima ne miandiku eyi idi milelela.

38 Ne biakalua ne pakabalenga Yezu bonsu, kuakalua ditutu ne diakabuikila musumba wa bantu mushindu wa ne kabavua mua kumona Yezu to.

39 Ne patshivuabu babuikidibua, wakabashiya ne wakabanda mu diûlu. Ne bayidi bakamona ne bakajadika ne wakabanda mu diûlu kabidi.

SHAPITA 19

Bayidi dikumi ne babidi badi balongesha bantu ne badi basambila bua kupeta Nyuma wa Tshijila—Bayidi badi batambuishibua ne bapeta Nyuma wa Tshijila ne disadila dia banjelu—Yezu udi usambila ne mêyi adi ka'ayi mua kufundibua to—Yeya udi ujadika bua ditabuija dinena menamena dia Bena Nefi aba. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne pakabanda Yezu mu diûlu, musumba wa bantu wakatanggalaka, ne muntu yonsu wakangata mukajenda ne bana benda ne wakapingana ku nzubu kuenda.

2 Ne lumu luakenda kula munkatshi mua bantu katataka, kumpala kua butuku kabuyi buanji kuila to, ne musumba wa bantu uvua mumona Yezu, ne uvua

mubasadila, ne neadileja kabidi kudi musumba wa bantu patshiabu.

3 Eyowa, ne lumu luvua lutangila Yezu luakenda kula mena butuku bonso; ne bakatuma dîyi kudi bantu mua ne bavua ba bungi, eyowa, bungi bunena menamena, buakakuata mudimu butuku abu bonso menamena, bua ne bikala patshiabu ku muaba wadileja Yezu kudi musumba wa bantu.

4 Ne biakalua ne pakatshiabu, pavua musumba wa bantu musangisha pamua, monayi, Nefi ne muanabu wa baluma uvuaye mujula ku bafua, muena dîna dia Timote, ne muanenda wa baluma kabidi, muena dîna dia Yona, ne Matoni kabidi, ne Matoniha, muanabu wa baluma, ne Kumeni, ne Kumenonohi, ne Yelemiya, ne Shemenona, ne Yona, ne Sedekiya, ne Yeshaya—mpindiewu â avua mênâ a bayidi bavua Yezu musungula—ne biakalua ne bakasemena ne bakimana munkatshi mua musumba wa bantu.

5 Ne monayi, musumba wa bantu uvua mupita bunena bua ne biakenzeka ne bawutapulula mu bisumbu dikumi ne bibidi.

6 Ne bayidi dikumi ne babidi bakalongesha musumba wa bantu; ne monayi, bakenzeja ne musumba wa bantu utua binu panshi pa mpala wa buloba, ne usambila Tatu mu dîna dia Yezu.

7 Ne bayidi bakasambila Tatu kabidi mu dîna dia Yezu. Ne

biakalua ne bakajuka ne bakalongesha bantu.

8 Ne pakabalongeshabu ne mêtî a momumua avua Yezu muakula—kakuyi dikudimuka ku mêtî avua Yezu muakula to—monayi, bakatua binu panshi kabidi ne bakasambila Tatu mu dîna dia Yezu.

9 Ne bakasambila bua tshivuabu bajinga kupita; ne bavua bajinga ne Nyuma wa Tshijila afidibua kudibu.

10 Ne pakasambilabu nanku bakapueka ku muelelu kua mêtî, ne musumba wa bantu wakabalonda.

11 Ne biakalua ne Nefi wakabuela mu mêtî ne wakatambuishua.

12 Ne wakatundubuka mu mêtî ne wakabanga kutambuisha. Ne wakatambuisha bonso bavua Yezu musungula.

13 Ne biakalua ne pakatambuishibuabu bonso ne pakapatukabu mu mêtî, Nyuma wa Tshijila wakabatulukila, ne bakuwula ne Nyuma wa Tshijila ne ne kapia.

14 Ne monayi, bavua banyunguludibua ku mpenga yonsu bu ne bivua kudi kapia; ne kavua kalua panshi kafumina mu diûlu, ne musumba wa bantu wakamona bualu ebu, ne wakajadika; ne banjelu bakapueka panshi bapatukila mu diûlu ne bakabasadila.

15 Ne biakalua ne ne patshivua banjelu basadila bayidi, monayi, Yezu wakalua ne wakimana

munkatshi muabu ne wakabasa-dila.

16 Ne biakalua ne wakakula kudi musumba wa bantu, ne wakabapesha mukenji ne batua kabidi binu panshi pa buloba, ne bayidi benda kabidi batua pabu binu panshi pa buloba.

17 Ne biakalua ne pakatuabu binu panshi pa buloba, wakapesha bayidi benda mukenji ne basambila.

18 Ne monayi, bakabanga kusambila; ne bakasambila Yezu, bamubikila ne Mukalenga wabu ne Nzambi wabu.

19 Ne biakalua ne Yezu waku-mbuka munkatshi muabu, ne wakaya pabuipi kula nabu ne wakinama pa buloba, ne wakamba ne:

20 Tatu, ndi nkuela tuasakidila bua ne udi mupesha bandi musungula aba Nyuma wa Tshijila; ne bidi bua bualu bua ditabuija diabu kundi mbudi musunguila ku ba pa buloba.

21 Tatu, ndi nkulomba ne upesha Nyuma wa Tshijila kudi bonso bitabuija mêyi abu.

22 Tatu, udi mubapesha Nyuma wa Tshijila bualu badi bangitabuija; ne udi umona ne badi bitabuija kundi bualu udi ubumvua, ne badi bansambila; ne badi bansambila bualu ndi nabu.

23 Ne mpindiewu Tatu, ndi nkusambila buabu, ne kabidi bonso bitabuija mêyi abu, bua ne bangitabuija, bua ne ngikala munda muabu bu mûdi, Tatu, munda muanyi, bua ne tuikala umua.

24 Ne biakalua ne pakasambila Yezu kudi Tatu nanku, wakalua kudi bayidi benda, ne monayi, batshivua batungunuka, kabayi balekela to, ne kumusambila; ne kabavua bavudija mêyi a bungi to, bualu bakapeshibua bivuuabu ne bua kusambidila, ne bavua buwula ntenta ne dijinga.

25 Ne biakalua ne Yezu wakababenesha bu muvuabu bamusambila; ne mpala wenda wakabafuisha mimuemua, ne bukenka bua mpala wenda buakenka pa mutu pabu, ne monayi bavua batoka bu muvua mpala ne bilamba kabidi bia Yezu; ne monayi butoka buabi buvua bupita butoka bonso, eyowa, kakuvua mena tshintu nansha tshimua pa buloba tshivua tshitoka bu muvua butoka buabi.

26 Ne Yezu wakabambila ne: Tungunukayi ne kusambila; ne kabakalekela kusambila to.

27 Ne wakabashiya kabidi, ne wakaya pabuipi kula ne wakinama pa buloba; ne wakasambila kabidi Tatu, wamba ne:

28 Tatu, ndi nkuela tuasakidila bua ne udi mukezula bandi musungula abu, bua ditabuija diabu, ne ndi nsambila buabu, ne kabidi bua aba bitabuija mêyi abu, ne bakezudibua kundi, ku ditabuija ku mêyi abu, bu mudibu balengejibua kundi.

29 Tatu, ntshiena nsambila bua ba pa buloba to, kadi bua ba ku ba pa buloba, bua ditabuija diabu, ne bakezudibua kundi, ne ngikala munda muabu bu wewa,

Tatu, muikala munda muanyi, ne tuikala tshintu tshimua, ne ntu-mbishibua kudibu.

30 Ne pakakula Yezu mēyi â wakalua kabidi kudi bayidi benda; ne monayi bavua bamusambila ne disuminyina, kabayi balekela to; ne wakabafuisha mimumemua kabidi; ne monayi, bakatoka, mena bu muvua Yezu.

31 Ne biakalua ne wakaya kabidi pabuiپی kula ne wakasambila Tatu;

32 Ne ludimi kaluena mua kua- mba mēyi avuaye musambila nawu to, anyi muntu nansha umua kena mua kufunda mēyi avuaye musambila nawu to.

33 Ne musumba wa bantu wakumvua ne udi ujadika; ne mitshima yabu ivua miunzuluka ne bakumvua mu mitshima yabu mēyi akasambilaye nawu.

34 Nansha nanku, mēyi avuaye musambila nawu avua mapita manena ne a dikema bua ne kayina mua kufundibua, anyi kua- mbibua kudi muntu to.

35 Ne biakalua ne pakashikija Yezu kusambila wakalua kabidi kudi bayidi, ne wakabambila ne: Tshitu muanji kumona ditabuija dinena nanku munkatshi mua Bena Yuda bonsu to; bua nanku ntshivua mua kubaleja bishima binena nanku to, bua bualu bua dipanga ditabuija diabu.

36 Bulelela ndi nnuambila ne, kakuena nansha bamua ba ku bobu bakamona bintu binena nanku bu binudi bamona to; anyi kabavua bumvua bintu binena nanku bu binudi bumvua.

SHAPITA 20

Yezu udi upatula diampa ne mvinyo ku tshishima ne udi wabanya kabidi biakudia bia tshijila kudi bantu—Tshishadi tshia Yakoba netshifika ku dimanya dia Mukalenga Nzambi watshi ne netshipiana Ma'Amelika—Yezu udi muambi bu mudi Mose, ne Bena Nefi badi bana ba bambi—Bakuabu ba ku bantu ba Mukalenga nebasangishibua ku Yelushalema. Pabuiپی ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne wakapesha musumba wa bantu mukenji ne balekela kusambila, ne bayidi benda kabidi. Ne wakabapesha mukenji ne kabalekedi kusambila mu mitshima yabu to.

2 Ne wakabapesha mukenji ne bajuka ne bimana kûlu pa makasa abu. Ne bakajuka ne baki- mana pa makasa abu.

3 Ne biakalua ne wakakosolola diampa kabidi ne wakadibene- sha, ne wakapesha bayidi benda bua kudia.

4 Ne pakadiabu wakabapesha mukenji ne bakosolola diampa, ne badipesha musumba wa bantu.

5 Ne pakapeshabu musumba wa bantu wakabapesha kabidi mvinyo bua kunua, ne wakaba- pesha mukenji ne bamupesha musumba wa bantu.

6 Mpindiewu, kakuvua diampa to, anyi mvinyo, bivua bayidi anyi musumba wa bantu batuala;

7 Kadi bulelela wakabapesha diampa bua kudia, ne kabidi mvinyo bua kunua.

8 Ne wakabambila ne: Udi udia diampa edi udi udia mubidi wanyi bua anyima wenda; ne udi unua mvinyo ewu udi unua mashi anyi bua anyima wenda; ne anyima wenda kakufua ne nzala anyi nyota nansha, kadi neuku-tshibua.

9 Mpindiewu, pakadia musumba wa bantu ne pakanuawu onsu, monayi, bakuwula ne Nyuma; ne bakabila ne dîyi dimua, ne bakatumbisha Yezu, uvuabu bamona ne uvuabu bumvua.

10 Ne biakalua ne pakatumbishabu bonsu Yezu, wakabambila ne: monayi mpindiewu ngakumbaji mukenji uvua Tatu mumpesha bua bantu aba, badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Isalele.

11 Nudi nuvuluka ne ngakakula kunudi, ne ngakamba ne pâkumbajibua miaku ya Yeshaya—idi mifundibua, nudi nayi kumpala kuenu, bua nanku ikebululayi—

12 Ne bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, pâkumbajibuayi pashisha tshipungidi tshivua Tatu muenza ne bantu benda netshikumbajibua, Ô nzubu wa Isalele.

13 Ne pashisha bishadi, biatangalajibua kula pa mutu pa mpala wa buloba, nebisangishibua kumbukila ku esete ne ku wesete, ne kumbukila ku sude ne ku node; ne nebakishibua ku dimanya dia Mukalenga Nzambi wabu, wakabasungila.

14 Ne Tatu udi mumpesha mu-

kenji ne nnupesha bulaba ebu, bu bupianyi buenu.

15 Ne ndi nnuambila ne, pikala Bena Bisamba bia Benda kabayi bakudimuna mutshima kunyima kua dibenesha diapetabu to, kunyima kua kutangalajabu bantu banyi—

16 Pashisha, nuenu badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Yakoba, nenuye munkatshi muabu; ne nenuikala munkatshi muabu mui-kalabu ba bungi; ne nenuikala munkatshi muabu bu mudi ntambua munkatshi mua nyama ya mu dîtu, ne bu mudi muana wa ntambua munkatshi mua biumbu bia mikoku, udi, padiye ubuelamu udi uyidiatakaja panshi ne uyipandakaja bipesa, ne muntu nansha umua kayi mua kuyipatuisha to.

17 Tshianza tshieba netshijudibua pa mutu pa baluishi beba, ne bena lukuna beba bonsu nebashi-pibua.

18 Ne nensangisha bantu banyi pamua bu mudi muntu usangisha minyaku yenda mu tshituilu.

19 Bualu nengenza ne nsengu ya bantu bavua tatuanyi muenza tshipungidi nabu, eyowa, nengenza ne ilua ya tshiamua tshifika, ne nengenza bikonu bieba bia tshiamua tshia kalabi. Ne neubotesha bantu ba bungi; ne nenjidila tshipeta tshimpa tshiabu bua Mukalenga, ne bintu biabu bua Mukalenga wa buloba bujima. Ne monayi, mema ki udi wenza nanku.

20 Ne Tatu udi wamba ne,

nebilua ne, ne muela wa mvita wa bululama buanyi neulembelele pa mutu pabu dituku adi; ne amu pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima neubakulukila, bu mudi tatu wamba, eyowa, mena pa mutu pa bisamba bionsu bia Bena Bisamba bia Benda.

21 Ne nebilua ne nenshikika bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele.

22 Ne monayi, nenshikika bantu aba mu bulaba ebu, bua tshipungidi tshindi muenza ne tatu wenu Yakoba tshikumbajibua; ne nebuikala Yelushalema Mupiamupia. Ne bukola bua mu diûlu nebuikala munkatshi mua bantu aba; eyowa, nengikala mena munkatshi muenu.

23 Monayi, mema uvua Mose muakula, wamba ne: Mukalenga Nzambi wenu neanubishila muambi ku bana benu, bu mundi; yeya nenumuteleja ku bintu bionsu bianuambilaye. Ne nebilua ne muntu onsu wabenga kuteleja muambi awu neakoshibua munkatshi mua bantu.

24 Bulelela ndi nnuambila ne, eyowa, bambi bonsu kubangila kudi Samuele ne badi balonda kunyima abu, bonsu bavua bakula, bavua bajadika buanyi.

25 Ne monayi, nudi bana ba bambi; ne nudi ba ku nzubu wa Isalele; ne nudi ba ku tshipungidi tshiakenza Tatu ne batatuenu, wambila Abalahama ne: Ne bisa bionsu bia pa buloba nebibeneshibua kupitshila ku ndelanganayi yeba.

26 Tatu mumana kunjula bua

kulua kunudi kumpala, ne udi muntuma bua kunubenesha bua kulekeja muntu yonsu wa kunudi malu mabi enda; ne nanku bualu nudi bana ba mu tshipungidi—

27 Ne kunyima kua nuenu babeneshibua pashisha Tatu neakumbaja tshipungidi tshidiye muenza ne Abalahama, wamba: Ne bisa bionsu bia pa buloba nebibeneshibua kupitshila ku ndelanganyi yeba—ku ditshikija dia Nyuma wa Tshijila pa mutu pa Bena Bisamba bia Benda kupitshila kundi, dibenesha edi nedipasha Bena Bisamba bia Benda bukutu kupita bantu bakuabu bionsu, tô ne ku ditangalaja dia bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele.

28 Ne, Tatu udi wamba ne, nebukala munyasu bua bantu ba mu bulaba ebu. Nansha nanku, pikalabu bapeta tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi, pashisha biampapishilabu mitshima yabu, nempingajila malu mabi abu pa mitu yabu nkayabu.

29 Ne, Tatu udi wamba ne, nemvuluka tshipungidi tshimvua muenza ne bantu banyi; ne mvua muenza tshipungidi nabu ne nembasangisha pamua mu diba dianyi nkayanyi, ne nembapesha kabidi bulaba a batatuabu bua bupianyi buabu, adi mikala bulaba bua Yelushalema, adi mikala bulaba bulaya kudibu bua kashidi.

30 Ne nebilua ne tshikondu tshilualua, tshiyishibua tshiwudi tshia lumu luimpa luanyi kudibu;

31 Ne nebangitabuija, ne mema ndi Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, ne nebasambila Tatu mu dîna dianyi.

32 Pashisha batentekedi babu nebela dîyi diabu, ne nebimba ne dîyi pamua; bualu nebadimuena ne mesu.

33 Pashisha Tatu neabasangisha kabidi pamua, ne neabapesha Yelushalema bu mudi bulaba bua bupianyi buabu.

34 Pashisha nebatudika ne disanka—Imbayi pamua, nuenu miaba ya bikulu ya Yelushalema; bualu Tatu wasambi bantu benda, wasungila Yelushalema.

35 Tatu waleji diboku dienda dia tshijila patoka ku mesu kua bisamba bionsu; ne ndekelu ya buloba yonsu neimona lupandu lua Tatu; ne Tatu ne mema badi tshintu tshimua.

36 Ne pashisha tshidi tshifundi-bua netshivuijibua: Bika, bika kabidi, ne uluata bukola bueba, Ô Siona; uluata bilamba bieba bilengela, Ô Yelushalema, tshimenga tshia tshijila, bualu bua kubangila apa muntu udi kayi mutengula ne muntu wa bukoya kabakulua kabidi munda mueba to.

37 Ditutula ku lupuishi; juka, somba, Ô Yelushalema; disulula mionji ya mu nshingu mueba, wewa muana wa bakaji mukua-tshibu wa Siona.

38 Bualu Mukalenga udi wamba nanku: Nuakadipanyisha bua tshianana, ne nenusungidibua kabiyi ne makuta to.

39 Bulelela, bulelela, ndi nnu-

mbila ne, bantu banyi nebamanya dîna dianyi; eyowa, mu dituku adi nebamanya ne mema udi wakula.

40 Ne pashisha nebamba: Bu mudiwu malengela pa mikuna makasa a ewu udi utuala lumu luimpa, udi utangalaja ditalala; udi utuala lumu luimpa lua buimpa kudibu, udi utangalaja lupandu; udi wambila Siona ne: Nzambi weba udi ukôkesha!

41 Ne pashisha lubila neluya: Umbukayi, umbukayi, patukayi pa muaba awu, kanulengi tshintu tshia bukoya to; patukayi munkatshi muatshi; ikalayi ne mankenda nuenu badi bambula malongu a Mukalenga.

42 Kadi kanuakupatuka tshimpi-tshimpi anyi kanuakuya lubilu to; bualu Mukalenga neaya kumpala kuenu, ne Nzambi wa Isalele neikala mulami kunyima kuenu.

43 Monayi, musadidi wanyi neikala ne budimu; neabandishibua mûlu ne neatamba kuikala mûlu mula.

44 Bu muvua ba bungi baku-kema—mpala wenda uvua munyanguka, kupita muntu yonsu, ne tshimfuanyi tshienda kupita tshia bana ba baluma ba bantu—

45 Nanku neamiamina bisamba bia bungi mashi; bamfumu neba-buikila mikana yabu bualu benda, bualu nebamona tshivuabu kabayi banji kubambila to; ne nebelangana meji pa malu avuabu kabayi banji kumvua to.

46 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, bintu ebi bionsu

bushuwa nebilua, mena bu mudi Tatu mumpesha mukenji. Pashisha tshipungidi etshi tshiakenza Tatu ne bantu benda netshikumbajibua; ne pashisha bantu banyi nebasomba kabidi mu Yelushalema, ne nebuikala bulaba bua bupianyi buabu.

SHAPITA 21

Isalele neasangishibua palua Mukanda wa Molomo—Bena Bisa- mba bia Benda nebashikikibua bu mudi bantu badikadila mu Ame- lika—Nebapandishibua bitabui- jabu ne tumikilabu; biobi kabiyi nanku to, nebakoshibua ne nebabu- tuka—Isalele neibaka Yelushalema Mupia-mupia, ne bisa bijimina ne- bipingana. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE bulelela ndi nnuambila ne, ndi nupesha tshimanyinu, bua ne numanya diba dienzeka bin- tu ebi—dingasangisha mômu bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele, ku ditangalaka diabu dia muta- ntshi mula, ne nenshikika kabidi Siona wanyi munkatshi muabu;

2 Ne monayi, etshi tshidi tshi- ntu tshinganupesha bua tshi- manyinu—bualu bulelela ndi nnuambila ne pakumbana bin- tu ebi bindi nnumanyisha, ne binganumanyisha mema nkaya- nyi kunyima eku, ne ku bukola bua Nyuma wa Tshijila buanu- peshabu kudi Tatu, bimanyibua kudi Bena Bisamba bia Benda bua bamanya bitangila bantu aba badi bikala tshishadi tshia nzubu wa Yakoba, ne bitangila

bantu banyi aba bêtangalajibua kudibu;

3 Bulelela, bulelela, ndi nnu- ambila ne, pâmamanyisha Tatu bin- tu ebi, ne pâpatukidibua kudi Tatu, biumbukila kudibu ne bi- lua kunudi;

4 Bualu bidi lungenyi kudi Tatu ne bishikikibua mu bulaba ebu, ne bikala bantu badikadila ku bukola bua Tatu, bua ne bintu ebi bipatukila kudibu bua ku- lua kudi tshishadi tshia ndela- nganyi yenu, bua ne tshipungidi tshia Tatu tshivuaye muenza ne bantu benda tshikumbajibua, Ô nzubu wa Isalele;

5 Nanku, pâpatukila midimu eyi ne midimu yenzeka munkat- shi muenu kunyima eku kudi Bena Bisamba bia Benda, iya kudi ndelanganyi yenu yashinguluka mu dipanga dia ditabuija bua bualu bua malu mabi;

6 Bualu nanku bidi bikumba- nyina Tatu mbua ne ilopokela kudi Bena Bisamba bia Benda, ne aleja bukola buenda kudi Bena Bisamba bia Benda, bua bualu ebu ne Bena Bisamba bia Benda, bobu kabayi bapapisha mitshima yabu, bua ne bakudimuna mu- tshima ne balua kundi ne bata- mbuishibua mu dîna dianyi ne bamanya bitupa bilelela bia diyi- sha dianyi, ne babadibua munkat- shi mua bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele;

7 Ne pafika bintu ebi, mu mu- shindu wa ne ndelanganyi yenu neibanga kumanya bintu ebi— netshikala tshimanyinu kudiyi,

bua bamanya ne mudimu wa Tatu ukadi mumana kutuadija bua dikumbajibua dia tshipungidi tshivuaye muenza ne bantu badi bikala ba ku nzubu wa Isalele.

8 Ne pâlua dituku adi, nebilua ne bamfumu nebabuikila mikana yabu; bualu bua nebamona tshivuabu kabayi banji kubambila to; ne nebelangana meji pa tshivuabu kabayi banji kumvua to.

9 Bualu mu dituku adi, Tatu neenza mudimu buanyi, wikala mudimu munena ne wa dikema munkatshi muabu; ne nekuikala munkatshi muabu bikala kabayi bawitabuija to, nansha mua bamanayisha muntu.

10 Kadi monayi, moyo wa musadidi wanyi newikala mu tshianza tshianyi; bua nanku kabakumuenzela bibi to, nansha yeya munyanguka bualu buabu. Kadi nemmôndopa, bua mbaleja ne lungenyi luanyi ludi lunena kupita budimu bua diabulu.

11 Nanku nebilua ne ewu yonsu wikala kayi muitabuija mêyi anyi to, mema udi muikala Yezu Kilsto, yenzeja Tatu ne musadidi wanyi atuadila Bena Bisamba bia Benda, ne neamupesha bukola bua ayituadila Bena Bisamba bia Benda, (nebienzeka bu muvua Mose muamba) nebakoshibua ku bantu banyi badi bikala ba mu tshipungidi.

12 Ne bantu banyi badi bikala tshishadi tshia Yakoba nebikala munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, eyowa, munkatshi

muabu bu mudi ntambua munkatshi mua nyama ya mu dîtu, bu mudi muana wa ntambua munkatshi mua bisumbu bia mikoku, udi, padiye ubuela mômu udi uyidiata ne uyipandakaja mu bipesa, ne muntu nansha umua kena mua kuyipatuisha to.

13 Tshianza tshiabu netshijudishibua pa mutu pa baluishi babu, ne bena lukuna babu bonso nebashipibua.

14 Eyowa, diakabi dikala kudi Bena Bisamba bia Benda pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima; bualu nebilua mu dituku adi, mudi Tatu wamba, ne nembutula tubalu tuenu munkatshi muenu, ne nennyangakaja matempu enu;

15 Ne nembutula bimenga bia mu bulaba buenu, ne nengûpula miaba yenu mikolesha yonsu;

16 Ne nembutula bu mpaka mangu budi mu bulaba buenu, ne kanuakuikala kabidi ne bena lubuku to;

17 Mpingu yenu misonga nembutula kabidi, ne mpingu yenu mimana nempatula munkatshi muenu, ne kanuakutendelela kabidi midimu ya ku bianza bienu to;

18 Ne nenjula bipuka bienu idi munkatshi muenu; nembutula bimenga bienu nanku awu.

19 Ne nebilua ne mafi onsu, ne didinga, ne malakana, ne luntûta lua bungi, ne buakuidi bua mafi, ne masandi, nebijika.

20 Bualu Tatu udi wamba ne, nebilua ne, ne dituku adi bonso

bikala kabayi bakudimuna mutshima ne kuitabuija Muanyuni Munanga, bobu nembakosa munkatshi mua bantu banyi, Ô nzubu wa Isalele;

21 Ne nendisombuela ne tshiji tshikola kudibu, kudi bampakanyuni, bu mutubu kabayi banji kumvua to.

22 Kadi pikalabu bakudimuna mutshima ne bumvuila mêyi anyi, ne kabayi bapapisha mitshima yabu to, nenshikika ekelezia wanyi munkatshi muabu, ne nebabuela mu tshipungidi ne nebadibua munkatshi mua tshishadi tshia Yakoba, tshindi mupesha bulaba ebu bua bupianyuni buatshi;

23 Ne nebambuluisha bantu banyi, tshishadi tshia Yakoba, ne ba bungi kabidi ba ku nzubu wa Isalele nebalua, bua bibaka tshimenga, tshiabikidibua ne Yelushalema Mupia-mupia.

24 Ne pashisha nebambuluisha bantu banyi, badi bikala bamuangalaka pa mpala onsu wa bulaba, bua ne basangishibua munda mua Yelushalema Mupia-mupia.

25 Ne pashisha bukola bua mu diûlu nebupueka munkatshi muabu; ne nengikala kabidi munkatshi muabu.

26 Ne pashisha mudimu wa Tatu neutuadija dituku adi, mena pâyishibua lumu luimpa elu munkatshi mua tshishadi tshia bantu aba. Bulelela ndi nnuambila ne, dituku adi mudimu wa Tatu neutuadija munkatshi mua bonsu ba ku bantu banyi bavua

batangalaka, eyowa, mena bisa bivua bikala bijimina, bivua Tatu mupatula mu Yelushalema.

27 Eyowa, mudimu neutuadija munkatshi mua bantu banyi bonso bavua batangalaka, ne Tatu nâlongolola njila wa kuluilabu kundi, bua babikila Tatu mu dîna dianyuni.

28 Eyowa, ne pashisha mudimu neutuadija, ne Tatu neikala munkatshi mua bisamba bionsu bua dilongolola dia njila wa bantu benda kudisangishabu ku mbelu mu bulaba bua bupianyuni buabu.

29 Ne Tatu udi wamba ne, ne bapatukila ku bisamba bionsu; ne kabakupatuka mu lubilu to, ne anyi kabakuya ne kunyema to, bualu nenyâ kumpala kuabu, ne nengikala mulami kunyima kuabu.

SHAPITA 22

Mu matuku a ndekelu, nebashikika Siona ne tukunji tuenda, ne Isalele neasangishibua mu lusa ne kalolu—Nebatshimuna—Fuanyikija ne Yes haya 54. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE pashisha tshidi tshifundibua netshilua: Mukalenga udi wamba ne, Imba musambu, Ô mukaji wa nkumba, wewa udi kuyi mulela; tudika mu kuimba, ne bila bikola, wewa udi kuyi musâma munda mua kulela muana to; bualu bana ba mukaji mulekela badi ba bungi bapita ba bana ba mukaji musela.

2 Diundisha muaba wa ntenta weba, ne lekela bantu balabaja bi-

lamba bikudika bia tshisombelu tshieba; kudikandi to, lepesha mionji yeba ne kolesha tukunji tueba;

3 Bualu neusampila ku tshianza tshia baluma ne ku tshia bakaji, ne ndelanganyi yeba neipiana Bena Bisamba bia Benda ne yenza ne bimenga bitupu biwujibua ne bantu.

4 Kutshinyi to, bualu kuakufua bundu to; anyi kupuekeshibu to, bualu kuakufuishibua bundu to; bualu bua neupua bundu bua ku bunsongakaji bueba moyo, ne kuakuvuluka lumu lubi lua bunsongakaji bueba to, ne kuakuvuluka kabidi lumu lubi lua bukamba bueba to.

5 Bualu bua mufuki weba, bayeba, Mukalenga wa Misumba ki dina dienda; ne Musungidi weba, Wa Tshijila wa Isalele—ne bamubikila ne Nzambi wa buloba bujima.

6 Bualu Nzambi udi wamba ne, Mukalenga wakubikidi bu muntu mukaji mulekedibua ne kanyinganyinga mu mutshima, ne mukaji musela mu bunsongakaji buenda, pavuabu bakubenga.

7 Bua mutantshi mukesa mvua mukulekela, kadi ne lusa lunena nenkusangisha.

8 Mukalenga, Musungidi weba udi wamba ne, ne mvua musokoka mpala wanyi kûdi mutantshi mukesa bua tshiji tshikesa, kadi bua kalolu ka kashidi nenkufuila lusa.

9 Bualu etshi, tshidi bu mâyi a Noa kundi, bualu bu mungaka-

ditshipa ne mâyi a Noa ka'aku buikila kabidi buloba nansha, ki mundi muditshipa ne ntshiakukufikila tshiji to.

10 Bualu Mukalenga udi ne lusa kûdi udi wamba ne, mikuna neyumbuka ne tukuna netumbushibua, kadi kalolu kanyi kakakumbuka kûdi to, anyi tshipungidi tshia ditalala dianyi kashiakumbushibua to.

11 Ô wewa mutatshishibua, mutentakajibua kudi tshipepela tshikola, ne kuyi musambibua to! Monayi, nengâsa mabua eba ne mekala malengela, ne nengâsa bishimikidi bieba ne mabua a safire.

12 Ne nengâsa madidishi eba ne mabua a rubis, ne bibuelelu bieba ne mabua a escarboucle, ne mikalu yeba yonsu ne mabua a mushinga mukola.

13 Ne bana beba bonsu nebalongeshibua kudi Mukalenga; ne ditalala dia bana beba nedikala dinena.

14 Ne mu buakana neushikibua; newikala kula ne dikengeshibua bualu kuakutshina to, ne kula ne luzakalu bualu kaluakufika pabuipi neba to.

15 Monayi, bushuwa nebadisangisha pamua bua kukuluisha, kabayi ne dianyisha dianyi to; bonsu badisangisha pamua bua kukuluisha nebapona bua bimpa bieba.

16 Monayi, ndi mufuka nsenda wa biamua udi upupula makala mu kapia, ne udi utuala tshiamu bua mudimu wenda; ne

ndi mufuka munyangi bua kunyangakaja.

17 Mukalenga udi wamba ne, tshiluilu tshia mvita nansha tshimua tshidibu benza bua kukuluissha natshi katshiakulubuluka to; ne ludimi lonsu luakupenda mu tshilumbuluilu neulupîsha. Ebu budi bupianyi bua basadidi ba Mukalenga, ne buakana buabu budi bufumina kundi.

SHAPITA 23

Yezu udi witaba miaku ya Yeshaya—Udi upesha bantu bua kukebulula bambi—Badi basakidila miaku ya Samuele Muena Lamana idi mitangila Dibika dia ku lufu ku miandiku yabu. Pabuipe ne 34 p.d.K.

NE mpindiewu, monayi, ndi nnuambila ne, nudi ne tshia kukebulula bintu ebi. Eyowa, ndi nupesha mukenji ne nukebulula bintu ebi ne dinanukila; bualu miaku ya Yeshaya idi ne mushinga mukola.

2 Bualu uvua muakula bua bintu bionsu bidi bitangila bantu banyi badi bikala ba ku nzubu wa Isalele; bua nanku bidi bikengela ne udi ne tshia kuakula kabidi kudi Bena Bisamba bia Benda.

3 Ne bintu bionsu biakakulaye biakenzeka ne nebienzeka, mena bilondeshila ku miaku yakakulaye.

4 Bua nanku teyayi ntema ku mêyi anyi; fundayi bintu binganuambidi; ne nebiya kudi Bena Bisamba bia Benda bilondeshila ku diba ne disua dia Tatu.

5 Ne ewu yonsu umvuila mêyi anyi ne wakudimuna mutshima ne watambuishibua, muina awu neapandishibua. Kebululayi bambi, bualu kudi ba bungi badi bajadika malu a.

6 Ne mpindiewu biakalua ne pakamba Yezu mêyi â wakabambila kabidi, kunyima kua yeya mubumvuija mifundu ya Nzambi yonsu ivuabu bapeta, wakabambila ne: Monayi, ndi musua ne nufunda mifundu ya Nzambi mikuabu inudi kanuyi bafunda to.

7 Ne biakalua ne wakambila Nefi ne: Tuala miandiku inudi balama.

8 Ne pakatuala Nefi miandiku, ne pakayitekaye kumpala kuenta, wakakupa mesu kudibu ne wakamba ne:

9 Bulelela ndi nnuambila ne, ngakapesha musadidi wanyi Samuele, Muena Lamana, mukenji ne ajadikila bantu aba, ne ku dituku diatumbisha Tatu dîna dienda kundi ne nekuikala bansantu ba bungi bâbika ku bafua, ne bâmueneka kudi bantu ba bungi, ne bâbasadila. Ne wakabakonka ne: Kabivua nanku anyi?

10 Ne bayidi benda bakamuanamuna ne bakamba ne: Eyowa, Mukalenga, Samuele wakamba ku Nyuma bilondeshila ku mêyi eba, ne akakumbajibua onsu.

11 Ne Yezu wakabambila ne: Munyi munudi kanuyi bafunda bualu ebu to, ne bansantu ba bungi bakabika ne bakamuenekele bantu ba bungi ne bakabasadila?

12 Ne biakalua ne Nefi wakavuluka ne bualu ebu kabuvua bufundibua to.

13 Ne biakalua ne Yezu wakapesha mukenji ne bufundibua; bua nanku bakabufunda bilondeshila bu muvuaye mufila mukenji.

14 Ne mpindiewu biakalua ne pakabumvuija Yezu mifundu ya Nzambi yonsu pamua, ivuabu bafunda, wakabapesha mukenji ne balongesha malu avuaye mubumvuija.

SHAPITA 24

Mutumibua wa Mukalenga nealongolola njila bua Dilua dienda dia Dibidi—Kilisto neasomba pa nkuasa wa tshilumbuluidi—Mukalenga udi upesha Isalele mukenji bua kufuta tshia dikumi ne milambu—Mukanda wa tshivolukilu udi mulamibua—Fuanyikija ne Malaki 3. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE biakalua ne wakabapesha mukenji ne bafunda miaku ivua Tatu mupesha Malaki, ivuaye mubambila. Ne biakalua ne kunyima kua kufundibuayi wakabumvuijayi. Ne eyi ki mēyi akabambilaye, wamba ne: Tatu wakambila Malaki nanku—Monayi, nentuma mutumibua wanyi, ne nealongolola njila kumpala kuanyi, ne Mukalenga unudi nukeba nealua katataka ku ntempelo wenda, mena mutumibua wa tshipungidi, unudi ne disanka nenda; monayi, nealua.

2 Kadi nganyi udi mua ku-shindama mu dituku dia dilua

dienda, ne nganyi wimana pamuenekaye? Bualu udi bu mudi kapia ka mupeluji wa biamua, ne nsabanga wa musukudi wa bilamba.

3 Ne neasomba panshi bu mudi kapia ka mupeluji ne mukezudi wa tshiamua tshia mpalata; ne neakezula bana ba Lewi, ne neabatâta bu mudi ngolo ne mpalata, bua balambula Mukalenga mulambu mu buakana.

4 Pashisha mulambu wa Yuda ne Yelushalema neusankisha Mukalenga, bu muvuawu mu matuku a kala, ne bu muvuawu mu bidimu biakapita.

5 Ne, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, nendua pabuipi nuenu bua dilumbuluisha; ne nengikala mujadiki udi utuisha bena mupongu lukasa, ne bendi ba masandi, ne baditshipi ba mafi, ne bonsu badi bakengesha musadidi bua difutu dienda, mukaji mukamba ne muana wa nshiya, ne badi bipata muenyi, ne badi kabayi bantshina to.

6 Bualu ndi Mukalenga, ntshiena nshintuluka to; ki bualu nuenu bana ba Yakoba kanuena nubutuka to.

7 Mena katshia ku matuku a batatuenu nuakalekela mike-nji yanyi, ne kanuena bayilama to. Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, Pinganayi kundi ne nempingana kunudi. Kadi nudi nuamba ne: Netupingana mu-nyi?

8 Muntu neiba Nzambi anyi? Kadi nuangibi. Kadi nudi

nuamba: Tudi bakuiba munyi? Mu tshia dikumi ne milambu.

9 Nudi batshipibua ne mu-tshipu, bualu nudi bangiba, mena tshisamba etshi tshijima.

10 Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, tualayi tshia dikumi tshionsu ku nzubu wa dibu-tshila, bua kuikala biakudia mu nzubu muanyi; ne ntêtayi mpi-ndiewu nanku, ne ntshiakununuzuluila madidishi a mu diûlu, ne ntshiakunupumuina dibeneshu bua ne kakuakuikala muaba mukumbana bua kudiangata to.

11 Ne, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, nenkanyina munyangi bua bimpa bienu, ne kakunyangakaja bimuma bia mu buloba buenu; anyi mitshi ya mvinyo yenu kayakuponisha bimuma biawu mu madimi kumpala kua tshikonde to.

12 Ne, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, bisamba bionsu nebinubikila ne babeneshibua, bualu nenuikala ne bulaba busanguluka.

13 Mukalenga udi wamba ne, miaku yenu idi mikala mikola kundi. Kadi nudi nuamba ne: Ntshinyi tshitudi bamba tshibi kûdi?

14 Nudi bamba ne: Bidi tshiana bua kusadila Nzambi, ne tshipeta tshipa kayi tshituape-tshi bua kulama mikenji yenda ne bua patuvua tuenda ne madilu kumpala kua Mukalenga wa Misumba?

15 Ne mpindiewu tudi tubikila baditambishi ne mba diakalenga;

eyowa, badi benza malu mapita bubi badi baya kumpala; eyowa, badi batêta Nzambi badi mena bapatuishibua.

16 Pashisha bavua batshina Mukalenga bavua bakula misangu mivula muntu ne mukuenda, ne Mukalenga wakateleja ne kumvua; ne mukanda wa tshivulukilu wakafundibua kumpala kuenda bua bavua batshina Mukalenga, ne bavua banemeka dîna dienda.

17 Ne, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, nebikala banyi, mu dituku adi dingikala nkunguija masanga anyi; ne nembepelesha bu mudi muntu wepelesha muanenda wa baluma udi umusadila.

18 Pashisha nenupingana ne nujingulula pankatshi pa bakana ne bena bubi bupita, pankatshi pa udi usadila Nzambi ne udi kayi umusadila to.

SHAPITA 25

Ku Dilua Dibidi, baditambishi ne benji ba malu mapita bubi nebôshibua bu mudi nsona—Eliya neapingana kumpala kua dituku dituku dinena ne didi dikuatshisha bôwa adi—Fuanyikija ne Malaki 4. Pa-buipi ne 34 p.d.K.

BUALU monayi, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, dituku didi dilua dikala diôsha bu mudi kapia ka mu mfulu; ne baditambishi bonsu, eyowa, ne bonsu badi benza malu mapita bubi, nebikala bu mudi nsona; ne dituku

didi dilua nedibôsha, bua ne ka-diakubashila muji anyi ditamba to.

2 Kadi buenu nuenu badi ba-tshina dîna dianyi, Muana wa Buakana neabika ne londapu mu mapuapua enda; ne nenupa-tuka ne nenukola bu mudi bana ba ngomba mu tshikumbi.

3 Ne, Mukalenga wa Misumba udi wamba ne, nenudiatakaja be-nji ba malu mapita bubi mu ma-kasa; bualu nebikala bu mudi butu muinshi mua makasa enu mu dituku dingenza nanku awu.

4 Vulukayi mikenji ya Mose, musadidi wanyi, ungakamupe-sha mu Holeba bua Isalele yonsu, ne mikandu ne mêyi.

5 Monayi, nennutumina Eliya muambi kumpala kua dilua dia dituku dinena ne didi dikuatshi-sha bôwa dia Mukalenga;

6 Ne neakudimuna mutshima wa batatu kudi bana, ne mu-tshima wa bana kudi batatuabu, bua tshilu kulua ne kutûta buloba ne mutshipu.

SHAPITA 26

Yezu udi umvuija bintu bionsu kum-bukila ku mbangilu tô ne ku nde-kelelu—Bana batshidi bâmua ne bana bateketa badi bakula bintu bia di-kema bidi kabiya mua kufundibua to—Badi bikala mu Ekelezia wa Ki-listo badi basangisha bintu biabu bionsu pamua. Pabuipi ne 34 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne pa-kamba Yezu bintu ebi wakabiu-mvuija musumba wa bantu; ne

wakabumvuija bintu bionsu, bi-nena ne bikesa.

2 Ne wakamba: Mifundu eyi, inuvua kanuyi nayi to, Tatu uvua mumpesha mukenji bua nnpeshayi; bualu bivua bimpa mu lungenyi luenda bua ne ipe-shibua kudi nkongu ya bantu idi ilua.

3 Ne wakumvuija bintu bionsu, mena kumbukila ku mbangilu tô ne ku diba dialuaye mu butumbi buenda—eyowa, mena bintu bio-nsu bialua pa mpala wa buloba, mena tô ne penguluka bintu ku kapia kakola, ne pâvungibua bu-loba pamua bu mudi muvungu wa mukanda, ne pâjimina diûlu ne buloba;

4 Ne mena ne ku dituku dinena ne dia ndekelu, pimana bantu bo-nsu, ne bisa bionsu, ne bisamba bionsu ne miakulu yonsu ku-mpala kua Nzambi, bua kulu-mbuluishibua bua midimu yabu, ne idi mikala mimpa anyi ne idi mikala mibi—

5 Bikalayi mimpa, bua kupeta moyo wa kashidi ku dibika; ne bikalayi mibi, bua kupeta dipîshi-bua ku dibika dia ku lufu; bu mu-dibi bifuanangana, tshimua ku tshianza etshi ne tshikuabu ku tshianza atshi, bilondeshila ku lusa, ne ku bululama, ne ku bu-nsantu budi munda mua Kilisto, uvua muikala koku kumpala kua buloba bufukibua.

6 Ne mpindiewu nansha tshi-tupa tshimua tshia lukama tshia bintu biakalongesha Yezu bu-lelela bantu katshiena mua

kufundibua munda mua mukanda ewu to;

7 Kadi monayi bitata bia Nefi bidi bikala ne tshitupa tshinena tshia bintu biakalongeshaye bantu.

8 Ne ndi mufunda bintu ebi, bidi bikala tshitupa tshipita bukesa tshia bintu biakalongeshaye bantu; ne ndi mubifunda ne dijinga dia ne babituadila kabidi kudi bantu aba, biumbukila kudi Bena Bisamba bia Benda, bilondeshila ku mêyi avua Yezu muakula.

9 Ne pikalabu bapeta ebi, bidi bikengedibua ne babipeta kum pala, bua kutêta ditabuija diabu, ne pikalabi ne nebitabuija bintu ebi pashisha bintu bipita bunena nebimanyishibua kudibu.

10 Ne bikalabi ne badi babe nga kuitabuija bintu ebi, nanku bintu bipita bunena nebibapadi bua, bua dipîshibua diabu.

11 Monayi, mvua pabuiipi ne kubifunda, bionsu bivua bikanunyibua pa bitata bia Nefi, kadi Mukalenga wakankandika, wamba ne: Nentêta ditabuija dia bantu banyi.

12 Bua nanku mema, Molomo, ndi mfunda bintu Mukalenga mumpeshela mukenji. Ne mpi ndiewu mema, Molomo, ngajikiji miaku yanyi, ne ntungunuka ne kufunda bintu bivuae mumpeshela mukenji.

13 Bua nanku, ndi musua bua numona ne bulelela Mukalenga wakalongesha bantu, bua

mutantshi wa matuku asatu; ne kunyima kuaku wakadileja kudibu misangu mivula, ne wakakosolola diampa misangu mivula, ne wakadibenessa, ne wakabapeshadi.

14 Ne biakalua ne wakalongesha ne wakasadila bana ba musumba wa bantu uvua muakudibua, ne wakasulula ndimi yabu, ne bakambila batatuabu malu manena ne a dikema, mena manena kupita avua mabuluidibua kudi bantu; ne wakasulula ndimi yabu bua ne bakumbana bua kuakula.

15 Ne biakalua ne kunyima kua kubandaye mu diûlu—uvua musangu muibidi wakadilejaye kudibu, ne wakaya kudi Tatu, kunyima kua kôndopaye babêdi babu bonsu, ne balema babu, ne kutabejaye mesu a mpofu yabu ne kumvuijaye bapata matshi, ne kuenzaye diôndopa dia mushindu onsu munkatshi muabu, ne kubishaye muntu ku bafua, ne kubaleja bukola buenda, ne kubandaye kudi Tatu—

16 Monayi, biakalua ne pakatshiabu, musumba wa bantu wakadisangisha pamua, ne bakamona ne bakumvua bana aba; eyowa, mena bana batshivua bâmua bakabulula mikana yabu ne bakamba bintu bia dikema; ne malu akakulabu avua makandikibua ne muntu ka'afundi to.

17 Ne biakalua ne bayidi bavua Yezu musungula bakabanga katshia ku tshikonde atshi kutambuisha ne kulongesha bonsu bakalua kudibu; ne bonsu

bakatambuishibua mu dîna dia Yezu bakuwula ne Nyuma wa Tshijila.

18 Ne ba bungi ba ku bobu bakamona ne bakumvua bintu bivua kabiyi kuamba to, bivua muntu nansha umua kayi ne dianyisha bua kubifunda to.

19 Ne bakalongesha, ne bakasadilangana; ne bavua ne bintu bionsu pamua munkatshi muabu, muntu yonsu musomba biakana ne mukuenda.

20 Ne biakalua ne bakenza bintu bionsu mena bu muvua Yezu mubapesha mukenji.

21 Ne bavua batambuishibua mu dîna dia Yezu bakabikidibua ne ekelezia wa Kilisto.

SHAPITA 27

Yezu udi wela mukenji bua Ekelezia abikidibua mu dîna dienda—Buke-nji buenda ne mulambu wa didifila dienda bidi bienza lumu luimpa lue-nda—Bantu badi bapeshibua mu-kenji bua kukudimuna mutshima ne kutambuishibua bua ne bajididibua kudi Nyuma wa Tshijila—Badi ne bua kuikala mena bu mudi Yezu muikala. Pabuipi ne 34–35 p.d.K.

NE biakalua ne bu muvua bayidi ba Yezu bavua bikala benza ngendu ne bavua bikala bayisha bintu buvuabu bumvua ne bamonona, ne bavua bikala batambui- sha mu dîna dia Yezu, biakalua ne bayidi bavua bikala badisangi- sha pamua ne bavua bikala ne bo- bumua mu disambila dia bukutu ne mu dijila.

2 Ne Yezu wakadileja kabidi ku- dibu, bualu bavua bikala basam- bila Tatu mu dîna dienda; ne Yezu wakalua ne wakimana mu- nkatshi muabu, ne wakabambila ne: Nudi basua ne nupesha ntshi- nyi?

3 Ne bakamuambila ne: Muka- lenga, tudi basua bua ne utua- mbila dîna dituabikila ekelezia ewu; bualu kudi matandu mu- nkatshi mua bantu bitangila bualu ebu.

4 Ne Mukalenga wakabambila ne: Bulelela, bulelela, ndi nnua- mbila ne, bua tshinyi bidi bikala ne bantu badi banungana ne ba- tandangana bua bualu ebu?

5 Kabena babala mifundu ya Nzambi, idi yamba ne nudi ne tshia kuangata dîna dia Kilisto, didi dikala dîna dianyi anyi? Bualu ku dîna edi nenubikidi- bua ku dituku dia ndekelu;

6 Ne ewu yonsu udi wangata dîna dianyi, ne udi unanukila tô ne ku ndekelu, yeya muina nea- pandishibua ku dituku dia nde- kelu.

7 Bua nanku, tshionsu tshi- nuenza, nenutshienza mu dîna dianyi; bua nanku nenubikila ekelezia mu dîna dianyi; ne ne- nubikila Tatu mu dîna dianyi bua abenasha ekelezia buanyi.

8 Ne munyi mudiyi ekelezia wa- nyi amu pa kumbusha yeya ubi- kidibua mu dîna dianyi? Bualu pikala ekelezia ubikidibua mu dîna dia Mose nanku udi mui- kala ekelezia wa Mose; anyi pi- kalaye ubikidibua mu dîna dia

muntu nanku udi ekelezia wa muntu; kadi pikalaye ubikidibua mu dîna dianyî nanku udi ekelezia wanyî, pikalaye muibakibua pa lumu luimpa luanyî.

9 Bulelela ndi nnuambila ne, nudi bibakibua pa lumu luimpa luanyî; bua nanku nenuinyika tshionsu tshinudi nuinyika, ne dîna dianyî; bua nanku panuabikila Tatu, bua ekelezia, pikalabi mu dîna dianyî Tatu neanuteleja;

10 Ne pikala ekelezia muibakibua pa lumu luimpa luanyî nanku Tatu nealejamu midimu yenda nkayenda.

11 Kadi pikalayi kayi muibakibua pa lumu luimpa luanyî to, ne udi muibakibua pa midimu ya bantu, anyi pa midimu ya diabulu, bulelela ndi nnuambila ne bobu badi ne disanka bua midimu yabu bua tshikondû tshipi, ne ndekelu udi ulua ku kakesa ku kakesa, ne badi bupudibua ne bedibua mu kapia, mudi kamuyi dipinguluka to.

12 Bualu midimu yabu idi ibalonda, bualu badi bupudibua bua midimu yabu; bua nanku vulukayi bintu binguambidi.

13 Monayi nganupeshi lumu luimpa luanyî, ne elu ludi lumu luimpa lunganupeshi—ne mvua mulua pa buloba bua kuenza diasua dia Tatu wanyî, bualu Tatu wanyî uvua muntuma.

14 Ne Tatuanyî wakantuma bua ne mbandishibua pa mutshi mutshiamakana; ne kunyima kua mema muikala mubandishibua pa mutshi mutshiamakana, bua

ne nkokâ bantu bonsu kundi, bua ne bu mumvua mubandishibua kûlu kudi bantu, mena nanku bantu nebandishibua kûlu kudi Tatu, bua kuimanabu kumpala kuanyî, bua kulumbuluishibua bua midimu yabu, ne idi Mikala mimpa anyi ne idi mikala mibi—

15 Ne bua bualu ebu mvua mubandishibua kûlu; bua nanku, bilondeshila ku bukola bua Tatu nenkokâ bantu bonsu kundi, bua ne balumbuluishibua bilondeshila midimu yabu.

16 Ne nebilua ne, ewu yonsu udi ukudimuna mutshima ne utambuishibua mu dîna dianyî neuwula; ne biakananukilaye tô ne ku ndekelu, monayi, yeyantshiakumupîsha to kumpala kua Tatu wanyî ku dituku adi pangimana bua kulumbuluisha ba pa buloba.

17 Ne udi kayi unanukila tô ne ku ndekelu to, yeya ki udi kabidi upudibua ne wedibua mu kapia, kudibu kabayi mua kupinguluka kabidi to, bua bululama bua Tatu.

18 Ne edi didi dîyi diakambilaye bana ba bantu. Ne bua bualu ebu udi ukumbaja mêyi avuaye mubambila, ne kena ushima to, kadi udi ukumbaja mêyi enda onsu.

19 Ne tshintu tshia bukoya nansha tshimua katshiena mua kubuela mu bukalenga buenda to; bua nanku tshintu nansha tshimua katshiena tshibuela mu die nda to amu pa kumbusha badi basukula bilamba biabu mu mashi anyi, bua ditabuija diabû, ne

dikudimuna dia mutshima ku mibi yabu yonsu, ne lulamatu luabu ne ku ndekelu.

20 Mpindiewu etshi ki mukenji: Kudimunayi mutshima, nuenu ndekelu ya buloba yonsu, ne luayi kundi ne nutambuishibua mu dina dianyi, bua ne nujidi-dibua ku dipeta dia Nyuma wa Tshijila, bua ne kanuikadi ne ditoba kumpala kuanyi ku dituku dia ndekelu to.

21 Bulelela, bulelela, ndi nnuambila ne, elu ludi lumu luimpa luanyi; ne nudi bamanya bintu binudi ne tshia kuenza mu ekelezi wanyi; bualu midimu inuammony ngenza ayi nenuyenza penu; bualu tshinuamonyi ngenza mena atshi nenutshienza;

22 Bua nanku, panuenza bintu ebi nudi babeneshibua, bualu nenubandishibua ku dituku dia ndekelu.

23 Fundayi malu anuamonyi ne anumvu, pa kumbusha adi makandikibua.

24 Fundayi midimu ya bantu aba, ikalaku, mena bu mudiyi mifundibua bua eyi ivua mienzeka.

25 Bualu monayi, bantu aba nebalumbuishibua mu mikanda ivua mifundibua, ne yafundibua, bualu ku yoyi, bienzedi biabu nebimanyika kudi bantu.

26 Ne monayi, bintu bionsu bidi bifundibua kudi Tatu; bua nanku ba pa buloba nebalumbuishibua mu mikanda yafundibua.

27 Ne manyayi ne nenuikala balumbuishi ba bantu aba, bilondeshila ku tshilumbuilu

tshinganupesha, tshikala tshiakana. Bua nanku, mushindu kayi wa bantu unudi ne tshia kuikala? Bulelela ndi nnuambila, mena bu mundi.

28 Ne mpindiewu ndi nya kudi Tatu. Ne bulelela ndi nnuambila ne, bintu bionsu binualomba Tatu mu dina dianyi, nebinupeshibua.

29 Bua nanku, lombayi, ne nenupeta; kokolayi, ne netshiu-nzuludibua kunudi; bualu udi ulomba, udi upeta; ne udi ukokola, netshiu-nzuludibua.

30 Ne mpindiewu, monayi, disanka dianyi dinena, mena ne ku tshiwudi tshia disanka, bua bualu buenu, ne bua lukongu lua bantu elu kabidi; eyowa, ne Tatu mena udi usanka, ne banjelu bansantu bonsu kabidi, bualu buenu buenu ne bua lukongu lua bantu elu; bualu nansha umua wabu kena mujimina to.

31 Monayi, ndi musua ne numvua; bualu bua ndi ngamba bua ba lukongu lua bantu elu badi ne moyo mpindiewu; ne nansha umua wabu kena mujimina to; ne ndi ne tshiwudi tshia disanka buabu.

32 Kadi monayi, bidi binyingalaja bua lukongu lua bantu luyayi kumbukila ku lukongu lua bantu elu, bualu badi bangatshibua bakuatshibu kudiye mena bu muvua muana wa dibutuka; bualu nebampana bua mpalata ne ngolo, ne bua tshidi musuasua ubipisha ne tshidi bivi babuela ne biba atshi. Ne mu dituku adi ne mbanyoka, mena mu kupingaja

kua bienzedi biabu pa mitu yabu nkayabu.

33 Ne biakalua ne pakajikija Yezu mēyi â wakambila bayidi benda ne: Buelelayi ku tshibuelelu tshifinakana; tshibuelelu tshidi tshifinakana, ne njila udi mubumbakana ki udi ulombola ku moyo, ne kudi bakesa badi bamumona; kadi tshibuelelu tshialabakana, ne njila udi munena ki udi ulombola ku lufu, ne kudi ba bungi badi bendelamu, tō ne padi butuku bulua, budi muntu nansha umua kayi mua kuenza mudimu to.

SHAPITA 28

Tshitema tshia bayidi dikumi ne babidi badi bajinga ne badi balayibua bupianyi mu bukalinga bua Kilisto padibu bafua—Bena Nefi Basatu badi bajinga ne badi babapesha bukola kupita lufu bua kushalabu pa buloba tō ne padi Yezu ulua kabidi—Badi bakudimunyibua ne badi bamonu bintu bidibu kabayi ne dilekela dia kuamba to, ne badi mpindiewu basadila munkatshi mua bantu. Pabuipi ne 34–35 p.d.K.

NE biakalua ne pakamba Yezu mēyi â, wakambila bayidi benda, ku muntu ku muntu, ubambila ne: Nudi nujinga tshinyi kundi, kunyima kua pangikala muya kudi Tatu?

2 Ne bakamba bonu, amu pa kumbusha basatu, bamba ne: Tudi tujinga ne kunyima kua tuetu bashala ne moyo tō ne ku bidimu bia bu muntu, ne disadila

dietu, uwudi mutubikidila, ujika, bua tulua kûdi lukasa mu bukalinga bueba.

3 Ne wakabambila ne: Nudi babeneshibua bualu nuajingi tshintu etshi kundi; bua nanku, kunyima kua nuenu bakumbaja bidimu makumi muanda muteketa ne bibidi nenulua kundi mu bukalinga buanyi; ne nenuketa dikisha kundi.

4 Ne pakabambilaye nanku, wakakudimuka kudi basatu, ne wakabambila ne: Nudi basua ne nuenzela tshinyi, pangikala muya kudi Tatu?

5 Ne bakanyingalala mu mitsima yabu, bualu kabakakima bua kumuambila tshintu tshivuabu bajinga to.

6 Ne wakabambila ne: Monayi, ndi mumanya meji enu, ne nudi nujinga tshintu tshivua Yone, munanga wanyi, uvua nanyi mu disadila dianyi, mujinga kundi kumpala kua mema kubandishibua kûlu kudi Bena Yuda.

7 Bua nanku, nudi babeneshibua nangananga, bualu kanuakulabula lufu nansha; kadi nenuketa ne moyo bua kumona malu onsu adi Tatu wenzela bana bu bantu, mena tō ne pâkumbajibua bintu bionsu bilondeshila ku disua dia Tatu, pangalua mu butumbi buanyi ne bukola bua mu diûlu.

8 Ne kanuakukenga ne makeka a lufu nansha; kadi pangalua mu butumbi buanyi nenushintu ludibua mu mupodi wa disu kumbuka ku mubidi wa tshifuaka

kulua ku mubidi udi kawuyi ufua; pashisha nenubeneshibua mu bukalenga bua Tatuanyi.

9 Ne kabidi, kanuakukenga panutshidi ne moyo mu musunyi to, anyi kanyinganyinga amu pa kumbusha bikala bua mibi ya ba pa buloba; ne nengenza bionsu ebi bua tshintu tshinuajingi kundi, bualu nuajingi ne nutuala anyima ya bantu kundi, pikala buloba butshidiku.

10 Ne bua bualu ebu nenubeta tshiwudi tshia disanka; ne nenusomba mu bukalenga bua Tatu wanyi; eyowa, disanka dienu nedikala diwula ntenta, mena bu muakampesha Tatu tshiwudi tshia disanka; ne nenuikala mena bu mudi muikala, ne ndi muikala bu mudi Tatu muikala; ne Tatu ne mema tudi tshintu tshimua;

11 Ne Nyuma wa Tshijila udi ujadikilamu bua Tatu ne buanyi; ne Tatu udi bana ba bantu Nyuma wa Tshijila, bua bualu buanyi.

12 Ne biakalua ne pakamba Yezu mêyi â, wakalenga muntu wa kudibu yonsu ne muni wenda amu pa kumbusha basatu bavua ne tshia kushala, ne pashisha wakaya.

13 Ne monayi, diûlu diakunzuluka, ne bakabandishibua mu diûlu, ne bakamona ne bakumvua bintu bintu bivuabu kabayi mua kuamba to.

14 Ne bavua bakandikibua ne kabakudi to; anyi kabavua bapeshibua bukôkeshi bua kuakula

malu akamonabu ne kumvuabu to;

15 Ne kabavua bamanya to ne bavua mu mubidi anyi ne kabavua mu mubidi; bualu bivua bimueneka kudibu bu mudi dikudimuka diabu, bua ne bakashintuluka kumbuka ku mubidi wa musunyi ewu ne kuya mu ngikadilu udi kayi ufua, bua ne bavua mua kumona malu a Nzambi.

16 Kadi biakalua ne bakalongesha kabidi pa mpala wa buloba; nansha nanku kabakalongesha bintu bivuabu bumvua ne bamonona to, bua mukenji uvua mu bapeshibua mu diûlu.

17 Ne mpindiewu, ne bavua ba tshifuaka anyi kabayi bafua, kumbukila ku dituku dia dikudimuka diabu, ntshiena mumanya to;

18 Kadi ndi mumanya nanku, bilondeshila ku miandiku ivua mifidibua—bavua baya pa mpala wa buloba, ne bavua basadila bantu bonsu, basangisha bantu bonsu bavua bitabuija ku diyisha diabu mu ekelezia; babatambuissha, ne bonsu bakatambuishibua bakapeta Nyuma wa Tshijila.

19 Ne bakedibua mu buloko kudi bavua kabayi bikala bena mu ekelezia to. Ne maloko kayivua mua kubakuata to, bualu yakapanduluka mu bipesa bibidi.

20 Ne bakabela munda mua buloba; kadi bakatûta buloba ne ðiyi dia Nzambi, mu mushindu ne ku bukola buenda bakapatuishibua mu ndondu wa buloba; ne bua nanku kabavua mua kumbula

bina bila bivua bikumbana bua kubakuata to.

21 Ne bakabela misangu isatu mu tshikutu tshia kapia ne kaba-kôshika nansha kakesa to.

22 Ne bakabela misangu ibidi mu buina bua nyama ya lonji; ne monayi bakanaya ne nyama bu mudi muana ne muana wa Mukoku utshidi wamua, ne kabakapetakana ne bualu nansha bumua to.

23 Ne biakalua ne bakaya nanku munkatshi mua bantu bonsu ba Nefi, ne bakayisha lumu lui-mpa lua Kilisto kudi bantu bonsu pa mpala wa bulaba; ne bakakudimuna moyo kudi Mukalenga, ne bakadisangisha ku ekelezia wa Kilisto, ne nanku bantu ba tshikonde atshi bakabeneshibua, bilondeshila ku dîyi dia Yezu.

24 Ne mpindiewu mema, Molomo, ngajikiji kuakula bitangila bintu ebi bua mutantshi wa diba mukesa.

25 Monayi, mvua pabuipi ne kufunda mêna a bavua kabayi ne tshia kulabula lufu nansha abu, kadi Mukalenga wakakandika; bua nanku ntshiena ngafunda to, bualu adi masokokibua kudi ba pa buloba.

26 Kadi monayi, ngakabamona, ne bakansadila.

27 Ne bulelela nebikala munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, ne Bena Bisamba bia Benda kabakubamanya to.

28 Nebikala kabidi munkatshi mua Bena Yuda, ne Bena Yuda kabakubamanya to.

29 Ne nebilua ne, pamona Mukalenga mu lungenyi luenda ne bidi bikumbana ne basadila bisa bionsu bia Isalele bidi bikala bitangalaka, ne bisamba bionsu, bisa bionsu, miakulu yonsu, ne bantu bonsu, ne nebatuala anyima ya bungi kudi Yezu, bua ne dijinga diabu dikumbajibua, ne kabidi bua bukola budi buitabujija bua Nzambi budi buikala munda muabu.

30 Ne badi bikala bu mudi banjelu ba Nzambi, ne pikalabu basambila Tatu mu dîna dia Yezu badi mua kudileja kudi muntu yonsu mudibi bibalengelela.

31 Bua nanku, nebenza midimu minena ne ya dikema, kumpala kua dituku dinena ne dilualua diba dikala bantu bonsu bushuwa ne tshia kuimana kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Kilisto;

32 Eyowa nebenza mena mudimu munena ne wa dikema munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda, kumpala kua dituku dia tshilumbuluilu.

33 Ne bu nuenu ne mifundu yonsu idi ilonda mulubu wa dikema wa Kilisto, nuvua kumanya bushuwa ne malu â adi ne tshia kulua, bilondeshila ku miaku ya Kilisto.

34 Ne diakabi dikala kudi udi ubenga kumvuila miaku ya Yezu, ne kabidi ya aba badiye musungula ne mutuma munkatshi muabu; bualu ewu yonsu udi kayi witaba miaku ya Yezu ne miaku ya badiye mutuma to kena

umuitaba to; ne bua nanku kaku-bitaba ku dituku dia ndekelu to;

35 Ne bivua bua kuikala bimpa buabu bu bobu kabayi baledi-bua to. Bualu nudi nutshinka ne nudi mua kumbusha bululama bua Nzambi udi mufika munda, udibu badiatakaja mu makasa a bantu, bua nanku lupandu lulua anyi?

36 Ne mpindiewu monayi, bu mumvua ngamba bitangila bavua Mukalenga musungula, eyowa, mena basatu bavua babandishibua mu diûlu, ne ntshivua mumanya ne bavua bakezudibua ku moyo wa tshifuaka bua kulua ku moyo udi kawuyi ufua to—

37 Kadi monayi, katshia ngafunda, ndi muebeja Mukalenga, ne wakandeja ne dishintuluka divua ne tshia kuenzeka pa mibidi yabu, anyi bivua bikengela ne bavua ne tshia kulabula lufu;

38 Bua nanku, bua ne kabalabudi lufu to kuvua dishintuluka divua dibenzekela pambidi pabu, bua kabakengi anyi kabanyingaladi to, amu pa kumbusha bua mibi ya ba pa buloba.

39 Mpindiewu dishintuluka edi kadivua dia momumua ne die-nzeka ku dituku dia ndekelu to; kadi kuvua dishintuluka diakenzeka kudibu, mua ne Satana kavua mua kuikala ne bukola pa mutu pabu to, bua ne kavua mua kubatêta to; ne bavua bajididibua mu musunyi, bua ne bakalua bansantu, ne bua ne makola a pa buloba ka'ikadi mua kubakanda to.

40 Ne mu ngikadilu ewu bavua ne tshia kushala tô ne dituku dia tshilumbuluilu dia Kilisto; ne dituku adi bavua ne tshia kupeta dishintuluka dipita bunena, ne bua kubakidilabu mu bukalenga bua Tatu kabayi bua kumupatuka kabidi to, kadi bua kusomba ne Nzambi tshiendelela mu diûlu.

SHAPITA 29

Dilua dia Mukanda wa Molomo didi tshimanyinu ne Mukalenga udi mutuadija kusangisha Isalele ne kukumbaja bipungidi bienda—Badi babenga mabuluila enda a mu matuku a ndekelu ne mapa enda nebatshipibua. Pabuipi ne 34–35 p.d.K.

NE mpindiewu monayi, ndi nnuambila ne pâmona Mukalenga, mu lungenyi luenda, ne bidi bikumbana bua miaku eyi ilua kudi Bena Bisamba bia Benda bilondeshila ku muaku wenda, pashisha numanya ne tshipungidi tshiakenza Tatu ne bana ba Isalele, bitangila dipinguluja diabu ku malaba a bupianyi buabu, tshikadi tshimana kubanga kukumbajibua.

2 Ne nenumanya ne mêyi a Mukalenga, avua bambi bansantu bakula, neakumbajibua onsu; ne kanujingi bua kuamba ne Mukalenga udi unengesha dilua die-nda kudi bana ba Isalele to.

3 Ne kanujingi bua kuela meji mu mitshima yenu ne mêyi inganuambidi idi mikala ya tshianana to, bualu monayi, Mukalenga neavuluka tshipungidi tshienda

tshivuaye muenza ne bantu benda ba ku nzubu wa Isalele to.

4 Ne panuamona miaku eyi ilua munkatshi muenu, pashisha kanujingi kabidi bua kupetula midumu ya Mukalenga to, bualu muela wa mvita wa bululama buenda udi mu tshianza tshienda tshia baluma; ne monayi, mu dituku adi, panuapetula midimu yenda neenzeja ne unukuata kataka.

5 Diakabi dikala kudi udi upe-tula midimu ya Mukalenga; eyowa, diakabi kudi wavila Kilisto ne midimu yenda!

6 Eyowa, diakabi kudi wavila mabuluila a Mukalenga, ne wamba ne Mukalenga katshiena wenza mudimu ku dibuluila, anyi ku buambi, anyi ku mapa, anyi ku miakulu, anyi ku londapu, anyi ku bukola bua Nyuma wa Tshijila to!

7 Eyowa, ne diakabi kudi wamba mu dituku adi, bua kupeta makasa, ne kakuena tshishima tshidi Yezu Kilisto mua kuenza to; bualu udi wenza nealua bu mudi muana wa dibutuka, bualu buenda kakuvua lusa to, bilonde-shila ku muaku wa Kilisto!

8 Eyowa, ne kanujingi kabidi bua kuneka, anyi kupetula, anyi kunayila Bena Yuda, anyi tshishadi tshia nzubu wa Isalele to; bualu monayi, Mukalenga udi uvuluka tshipungidi tshienda kudibu, ne neabenzela bilonde-shila muvuaye muditshipa.

9 Bua nanku kanujingi kutshin-ka ne nudi mua kukudimuna

tshianza tshia baluma tshia Mukalenga ku dia bakaji to, bua kateki tshilumbuluilu tshiakana bua kukumbaja kua tshipungidi tshiakenzaye ne nzubu wa Isalele to.

SHAPITA 30

Bena Bisamba bia Benda ba mu matuku a ndekelu badi bapeta mukenji bua kukudimuna mutshima, kulua kudi Kilisto, ne kubadibua ne nzubu wa Isalele. Pabuipi ne 34–35 p.d.K.

TELEJAYI, Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, ne umvuayi miaku ya Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi wa moyo, idiye mumpeshela mukenji bua ngakula binutangila, bualu, monayi udi mumpesha mukenji ne mfunda, wamba ne:

2 Kudimukayi, nuenu Bena Bisamba bia Benda bonsu, ku njila yenu ya bubi; ne kudimunayi mutshima ku midimu yenu mibi, ku mafi enu ne didinga, ne ku masandi enu, ne malu mapita bubi enu a mu musokoku, ne ditendelela dienu dia mpingu, ne ku dishipa dia bantu dienu, ne buakuidi bua mafi buenu, ne malakana enu, ne luntûta luenu lua bungi, ne ku bubi buenu bonsu ne malu mapita bubi enu, ne nulua kundi, ne nutambuishibua mu dîna dianyi, bua nupeta dilekedibua dia mibi yenu, ne nuwula ne Nyuma wa Tshijila, bua nubadibua ne bantu banyoni badi bikala ba ku nzubu wa Isalele.

NEFI MUINAYI MUKANDA WA NEFI

UDI MUIKALA MUANA WA BALUMA WA NEFI—
UMUA WA BAYIDI BA YEZU KILISTO

Mulubu wa bantu ba Nefi, bilondeshila ku miandiku yenda.

Bena Nefi ne Bena Lamana badi bakudimuna moyo kudi Kilisto—Badi bikala basangisha bintu bionsu pamua, badi benza bishima, ne balubuluka mu bulaba—Kunyima kua bidimu nkama ibidi, matapulukan-gana, bubi, ma'ekelezia a mafi, ne dikengeshangana bidi bijuka—Kun-yima kua bidimu nkama isatu, Bena Nefi ne Bena Lamana badi balua ne bubu—Amalona udi usokoka miandiku ya tshijila. Pabuipi ne 35–321 p.d.K.

NE biakalua ne tshidimu tshia makumi asatu ne tshinayi tshiakapita, ne kabidi tshia makumi asatu ne tshitanu, ne monayi bayidi ba Yezu bakenza ekelezia wa Kilisto mu bulaba bonsu ku mpenga yonsu. Ne bonsu bakalua kudibu, ne bakakudimuna mutshima ku mibi yabu bulelela, bakatambuishibua mu dîna dia Yezu; ne bakapeta kabidi Nyuma wa Tshijila.

2 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia makumi asatu ne tshisambombo, bantu bonsu bakakudimuna moyo kudi Mukalenga, pa mpala onsu wa bulaba, Bena Nefi ne Bena Lamana, ne kuvua makokangana anyi matandu

munkatshi muabu to, ne bantu bonsu bakasomba mu bululama muntu ne mukuenda.

3 Ne bavua basangisha bintu biabu bionsu pamua; bua nanku kakuvua mubanja ne mupela, mupika ne mudikadila to, kadi bakavuijibua bonsu badikadila, ne bapetshi ba dipa dia mu diûlu.

4 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi asatu ne tshia muanda muteketa tshiakapita kabidi, ne ditalala ditshivua ditungunuka mu bulaba.

5 Ne kuvua midimu minena ne ya dikema yakenza bayidi ba Yezu, mua ne bakôndopa babêdi, ne bakajula bafua, ne bakendesha balema, ne bakatabadija mpofu, ne bapata matshi bakumvua; ne bakenza bishima bia mishindu yonsu munkatshi mua bana ba bantu; ne bakenza bishima to amu pa kumbusha mu dîna dia Yezu.

6 Ne ki muakapita tshidimu tshia makumi asatu ne tshia muanda mukulu nanku, ne kabidi tshidimu tshia makumi asatu ne tshia tshitema, ne tshia makumi anayi ne tshimua, ne tshia makumi anayi ne tshibidi, eyowa, mena tô ne tshidimu tshia

makumi anyi ne tshia tshitema biakapita, ne kabidi tshidimu tshia makumi atanu ne tshimua, ne tshia makumi atanu ne tshibidi; eyowa, mena tō ne tshidimu tshia makumi atanu ne tshia tshitema tshiakapita.

7 Ne Mukalenga wakabalu-buluja mu bulaba; eyowa, mua ne bakibaka bimenga kabidi pa miaba ivua bimenga bikala biōshibua.

8 Eyowa, mena tshimenga tshinena tshia Zalahemela atshi bakatshibakisha kabidi.

9 Kadi kuvua bimenga bia bungi bivua bidîna, ne mâyi akalua pa muaba wabi; bua nanku bime nga ebi kabivua mua kuibakishibua kabidi to.

10 Ne mpindiewu, monayi, biakalua ne bantu ba Nefi bakakolakanana, ne bakavulangana lukasa menamena, ne bakalua bantu balengela ne basanguluka menamena.

11 Ne bavua basela, ne bavua baselesha, ne bavua babeneshibua bilondeshila ku malaya a bungi avua Mukalenga mubalaya.

12 Ne kabavua kabidi benda bilondeshila muvua midimu ne milulu ya mikenji ya Mose to; kadi bavua benda bilondeshila ku mikenji yakapetabu kudi Mukalenga wabu ne Nzambi wabu, bikala batungunuka ne dijila ne disambila, ne mu dituilangana pamua misangu mivula bua kusambila ne bua kumvua dîyi dia Mukalenga.

13 Ne biakalua ne kakuvua di-

kokangana munkatshi mua bantu bonsu, mu bulaba bonsu to; kadi kuvua bishima bikola biakenjibua munkatshi mua bayidi ba Yezu.

14 Ne biakalua ne tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshimua tshiakapita, ne tshia makumi muanda muteketa ne tshibidi tshiakapita kabidi, eyowa, ne mu tshikosu, tō ne tshidimu tshia makumi muanda muteketa ne tshia tshitema tshiakapita; eyowa, mena bidimu lukama biakapita, ne bayidi ba Yezu, bavuaye musungula, bakaya bonsu mu mpaladiso wa Nzambi, amu pa kumbusha basatu bâshala; ne kuvua bayidi bakuabu bakajididibua pa muaba wabu; ne kabidi ba bungi ba ku lukongu lua bantu alu bakafua.

15 Ne biakalua ne kakuvua dikokangana mu bulaba to, bua bualu bua dinanga dia Nzambi divua dikala dikadila mu mitshima ya bantu.

16 Ne kakuvua malakana, anyi luntûta lua bungi, anyi diyoyi, anyi masandi, anyi mafi, anyi dishibeyangana, anyi mishindu yonsu ya majinga a mubidi to; ne bushuwa kakuvua bantu bavua mua kuikala ne disanka dipita munkatshi mua bantu bonsu bavua bafukibua ku tshianza tshia Nzambi to.

17 Kakuvua banyengi, anyi bashipiangananyi, anyi Bena Lamana, anyi mushindu nansha umua wa ditapulukungana mu bisumbu

bia bantu to; kadi bonsu bavua tshintu tshimua, bana ba Kilisto, ne bapianyi ba bukalenga bua Nzambi.

18 Ne bu muvuabu babeneshibua! Bualu Mukalenga wakababenesha mu midimu yabu yonsu; eyowa, bavua wakababenesha ne wakabalubulula tô ne pakapita bidimu lukama ne dikumi; ne lukongu lua bantu lua diambedi lua kumbukila ku Kilisto bakafua, ne kakuvua dikokangana mu bulaba bonsu to.

19 Ne biakalua ne Nefi, yeya uvua mulama miandiku ya ndekelu eyi, (ne uvua muyilama pa bitata bia Nefi) wakafua, ne muanenda wa baluma Amosa wakayilama pa muaba wenda; ne wakayilama pa bitata bia Nefi kabidi.

20 Ne wakatungunuka ne kuyifunda bidimu makumi muanda mukulu ne binayi, ne ditalala ditshivua amu dikala mu bulaba, amu pa kumbusha tshitupa tshikesa tshia bantu tshitombokela ekelezia ne kumbukaku ne tshiangata dîna ne Bena Lamana; bua nanku kuakabanga kuikala Bena Lamana kabidi mu bulaba.

21 Ne biakalua ne Amosa wakafua penda, (ne kukavu bidimu lukama ne makumi tshitema ne binayi kumbukila ku dilua dia Kilisto) ne muanenda wa baluma Amosa wakalama miandiku pa muaba wenda; ne wakayilama pa bitata bia Nefi; ne ivua kabidi mifundibua mu mukanda wa Nefi, udi muikala mukanda ewu.

22 Ne biakalua ne bidimu nkama ibidi biakapita; ne bantu ba lukongu lua bantu luibidi bakafua bonsu pa kumbusha bakesa.

23 Ne mpindiewu mema, Molomo, ndi musua ne numanya ne bantu bavua bavulangana, mua ne bavua batangalakangana pa mpala onsu wa bulaba, ne bavua balua babanji menamena, bua bualu bua dilubuluka diabu mu Kilisto.

24 Ne mpindiewu, mu tshidimu etshi tshia nkama ibidi ne tshimua munkatshi muabu kuakabanga kuikala bavua bikala badibandisha mu diditambisha, bavua bikala bavuala bilamba bia mushinga mukola, ne mishindu yonsu ya masanga mashema, ne wa bintu bishema bia pa buloba.

25 Ne katshia ku tshikonde atshi kabakasangisha bintu biabu pamua kabidi to.

26 Ne bakabanga kuabulukungana bilondeshila ku dimuna diabu; ne bakabanga kudiashila ma'ekelezia bua kupeta makasa, ne bakabanga kuvila ekelezia mulelela wa Kilisto.

27 Ne biakalua ne pakapita bidimu nkama ibidi ne dikumi kuvua ma'ekelezia a bungi mu bulaba; eyowa, kuvua ma'ekelezia a bungi avua amba ne avua mamanya Kilisto, ne nansha nanku ivua ivila tshitupa tshinena tshia lumu luimpa luenda, mu mishindu ne bakitaba mishindu yonsu ya bubi, ne bakâbanya bivua bikala bia tshijila kudi ewu

uvua mukandikibua bua bualu bua dipanga dia bukumbana.

28 Ne ekelezia ewu wakavulangana menamena bua malu mabi, ne bua bukola bua Satana uvua mukuata mitshima yabu.

29 Ne kabidi, kuvua ekelezia mukuabu uvua uvila Kilisto; ne bakakengsha ekelezia mulelela wa Kilisto, bua didipuekesha diabu ne ditabuija diabu mu Kilisto; ne bakabapetula bua bishima bia bungi biakenzeka munkatshi muabu.

30 Bua nanku bakenzela bukola ne bukôkeshi pa mutu pa bayidi ba Yezu bavua bashala nabu, ne bakabela mu buloko; kadi ku bukola bua dîyi dia Nzambi, divua munda muabu, maloko yakapandika mu bipesa bibidi, ne bakaya benza bishima bikola munkatshi muabu.

31 Nansha nanku, ne nansha muvuaku bishima bionsu ebi, bantu bakapapisha mitshima yabu, ne bakakeba bua kushipa, mena bu muakakeba Bena Yuda ku Yelushalema bua kushipa Yezu, bilondeshila ku muaku wenda.

32 Ne bakabela mu bikutu bia kapia, ne bakapatukamu kabayi bôshika nansha kakesa to.

33 Ne bakabela kabidi mu bina bia nyama ya lonji, ne bakanaya ne nyama ya lonji mena bu mutu muana unaya ne muana wa Mukoku; ne bakapatuka munkatshi muayi, kabayi bapetakana ne bualu nansha bumua to.

34 Nansha nanku, bantu baka-

papisha mitshima yabu, bualu bakuidi ne bambi ba mafi ba bungi bavua babasaka bua kuasa ma'ekelezia a bungi, ne bua kuenza mishindu yonsu ya malu a ubi. Ne bakatûta bantu ba Yezu; kadi, bantu ba Yezu kabakabatûta pabu to. Ne nanku bakashinguluka mu dipanga dia ditabuija ne ubi, ku tshidimu ne ku tshidimu tô ne pakapita bidimu nkama ibidi ne makumi asatu.

35 Ne mpindiewu biakalua ne mu tshidimu etshi, eyowa, mu tshidimu tshia nkama ibidi ne makumi asatu ne tshimua, kuvua ditapulukungana dinena munkatshi mua bantu.

36 Ne biakalua ne mu tshidimu etshi kuakajuka bantu bakabikidibua ne Bena Nefi, ne bavua bikala bitabuiji balelela mu Kilisto; ne munkatshi muabu kuvua bavua Bena Lamana babikila ne Bena Yakoba, Bena Yosefe, ne Bena Zolama;

37 Bua nanku bitabuiji balelela mu Kilisto, ne batendeledi balelela ba Kilisto, (ba munkatshi muvua bayidi ba Yezu bâshala) bavua babikidibua ne Bena Nefi, ne Bena Yakoba, ne Bena Yosefe, ne Bena Zolama.

38 Ne biakalua ne bakabenga lumu luimpa bakabikidibua ne Bena Lamana, ne Bena Lemuele, ne Bena Yishemaela; ne kabakashinguluka mu dipanga dia ditabuija to, kadi bakatombokela lumu luimpa lua Kilisto ku disua diabu; ne bakalongesha bana babu ne kabitabuiji to, mena bu

movua batatuabu, kumbukila ku mbangilu, bavua bashinguluka.

39 Ne bivua bua bubi ne malu mapita bubi bia batatuabu, mena bu movuabi ku mbangilu. Ne bakalongesha bua kukina bana ba Nzambi, mena bu movuabu balongesha Bena Lamana bua kukina bana ba Nefi kumbukila ku mbangilu.

40 Ne biakalua ne bidimu nkama ibidi ne makumi anayi ne binayi biakapita, ne ki movua malu a bantu nanku. Ne tshitupa tshinena tshia bantu ba bubi tshiakokolakana, ne tshiakalua tshia bungi kupita bungi bua bantu ba Nzambi.

41 Ne bakatshitungunuka ku diashila ma'ekelezia, ne ku'alengeja ne mishindu yonsu ya bintu bia mushinga mukola. Ne ki muakapita bidimu nkama ibidi ne makumi atanu nanku, ne bidimu nkama ibidi ne makumi asambombo kabidi.

42 Ne biakalua ne tshitupa tshia bubi tshia bantu tshiakabanga kabidi kupingaja diditshipa dia mu musokoku ne bipungidi bia Gadiantona.

43 Ne bantu kabidi bavua babidibua ne bantu ba Nefi bakabanga kuikala baditambishi mu mitshima yabu, bua bualu bua mabanji abu mapita, ne bakabanga kulua bena lumu bu movua bana babu, Bena Lamana.

44 Ne katshia ku tshikondu etshi bayidi bakabanga kunyingalala bua mibi ya ba pa bu-loba.

45 Ne biakalua ne kunyima kua bidimu nkama isatu bipita, bantu ba Nefi ne Bena Lamana bakalua ne bantu ba bubi menamena ewu bu mudi ewu.

46 Ne biakalua ne banyengi ba Gadiantona bakatangalaka pa mpala onsu wa bulaba; ne kaku- vua muntu nansha umua uvua muikala muakana to amu pa kumbusha bayidi ba Yezu. Ne bakalama ngolo ne mpalata yabu ya bungi mu tshibutshilu, ne bakenda mushinga wa mushindu onsu.

47 Ne biakalua ne kunyima kua bidimu nkama isatu ne bitanu bipita, (ne bantu batshivua mu bubi) Amosa wakafua; ne muanabu wa baluma, Amalona, wakalama miandiku pa muaba wenda.

48 Ne biakalua ne pakapita bidimu nkama isatu ne makumi abidi, Amalona, muikala muenzejibua kudi Nyuma wa Tshijila, wakasokoka miandiku ivua mikala ya tshijila—eyowa, mena miandiku yonsu ya tshijila ivua mifidibua ku lukongu lua bantu lumua ne kudi lukuabu, ivua mikala ya tshijila—mena tō ne ku tshidimu tshia nkama isatu ne makumi abidi katshia ku dilua dia Kilisto.

49 Ne wakabisokoka kudi Mukalenga, bua ne bilua kabidi kudi tshishadi tshia nzubu wa Yakoba, bilondeshila ku mambi ne malaya a Mukalenga. Ne ki mudi ndekelu wa miandiku ya Amalona nanku.

MUKANDA WA MOLOMO

SHAPITA 1

*Amalona udi wambila Molomo bitangila miandiku ya tshijila—Mvita idi ituadija pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana—Mukalenga udi wangata Bena Nefi basatu—Bubi, dipanga ditabuija, mipongo, ne bu-
loji bidi bitampakana. Pabuipi ne 321–326 p.d.K.*

NE mpindiewu mema, Molomo, ndi ngenza miandiku ya malu amvua mumona ne mu-mvua, ne ndi nyinyika ne Mukanda wa Molomo.

2 Ne pabuipi ne tshikonde tshiakasokoka Amalona miandiku bua Mukalenga, wakalua kundi, (mvua pabuipi ne bidimu dikumi, ne mvua mubanga kulonga kakesa mu mushindu wa ndongeshelu wa bantu banyi) ne Amalona wakangambila ne: Ndi mutuila mesu ne udi muana wa bushindama, ne udi ne ntema ya bungu;

3 Bua nanku, pawakumbaja bidimu pabuipi ne makumi abidi ne binayi ndi musua ne uvuluka malu awamonyi bitangila bantu aba; ne pawakumbaja bidimu abi uya ku bulaba bua Antuma, ku kakuna kâbikidibua ne Shima; ne ndi mutekaku mikanunu ya tshijila bua Mukalenga bitangila bantu aba.

4 Ne monayi, newangata bitata bia Nefi bueba nkayeba, ne tshishadi tshiabi neushiya mu muaba

udibi; ne neukanuna pa bitata bia Nefi malu awamonyi bitangila bantu aba.

5 Ne mema, Molomo, mmundi kankanunuina ka Nefi, (ne dîna dia tatuanyi divua Molomo) ngakavuluka bintu bionsu bivua Amalona mungelela mukenji.

6 Ne biakalua ne mema, pambua ne bidimu dikumi ne tshimua, tatuanyi wakaya nanyi ku bulaba bua ku sude, mena ku bulaba bua Zalahemela.

7 Mpala mujima wa bulaba wakalua mubukidibua ne nzubu, ne bantu bavua bangi pabuipi bu yoyi, bu muvua lusenga lua mu mbuwa.

8 Ne biakalua ne tshidimu etshi mvita yakabanga kuikala pankatshi pa Bena Nefi, bavua bikala ne Bena Nefi ne Bena Yakoba ne Bena Yosefe ne Bena Zolama; ne mvita eyi ivua pankatshi pa Bena Nefi, ne Bena Lamana ne Bena Lemuele ne Bena Yishemaela.

9 Mpindiewu Bena Lamana ne Bena Lemuele ne Bena Yishemaela bavua babikidibua ne mBena Lamana, ne bisumbu bibidi ebi bivua Bena Nefi ne Bena Lamana.

10 Ne biakalua ne mvita yakabanga kuikala munkatshi muabu mu mikalu ya Zalahemela, pabuipi ne mâyi a Sidona.

11 Ne biakalua ne Bena Nefi bakasangisha bungu bunena bua baluma pamua, mena kupita bungu

bua binunu makumi asatu. Ne biakalua ne bakaluangana mvita ya bungi mu tshidimu tshimue-tshimua etshi, tshiakatamba Bena Nefi Bena Lamana ne tshiakashi-pabu bangi babu.

12 Ne biakalua ne Bena Lamana bakalekela dijinga diabu, ne ditatala diakabuela mu bulaba; ne ditatala diakashala bua mutantshi wa pabuipe ne bidimu binayi, bualu kakuvua dimatshisha dia mashi to.

13 Kadi bubu buakatampakana pa mpala wa bulaba bujima, mua ne Mukalenga wakangata bayidi bananga benda, ne mudimu wa bishima ne wa diôndopa waka-jika bua malu mabi a bantu.

14 Ne kakuvua mapa adi afuma kudi Mukalenga to, ne Nyuma wa Tshijila kakalua kudi muntu to, bua bubu ne dipanga ditabuija diabu.

15 Ne mema, muikala ne bidimu dikumi ne bitanu ne muikala bu ne meji makesa mashindama, bua nanku mvua mukumbudibua kudi Mukalenga, ne ngakalabula ne ngakamanya buimpa bua Yezu.

16 Ne ngakadienzeja bua kuyisha bantu, kadi mukana muanyi muvua mukangibua, ne mvua mukandikibua ne ntshibayishi to; bualu monayi bavua batombokela Nzambi wabu bu mvua mitshima yabu misua; ne Mukalenga wakumbusha bayidi bananga mu bulaba, bua malu mabi abu.

17 Kadi ngakashala munkatshi

muabu, kadi mvua mukandikibua bua kubayisha, bua bupapa bua mitshima yabu; ne bua bupapa bua mitshima yabu, bulaba buvua butshipibua bua bualu buabu.

18 Ne bivi ba Gadiantona aba, bavua munkatshi mua Bena Lamana, bavua buwula mu bulaba, mua ne benamu bakabanga kusokoka biuma biabu mu buloba; ne biakalua ne bufinu, bualu Mukalenga uvua mutshipa bulaba, bua kabamonyi mua kubikuata to, anyi kubilama kabidi.

19 Ne biakalua ne kuvua mipongu, ne dipaka dia manga, ne majimbu; ne bukola bua muena bubu buvua pa mpala onsu wa bulaba, mena tô ne kudikumbana dia miaku ya Abinadi, ne ya Samuele Muena Lamana kabidi.

SHAPITA 2

Molomo udi ulombola misumba ya basalayi ya Bena Nefi—Mashi ne dishipangana dikola bidi bikomba buloba—Bena Nefi badi badilakana ne badi badila kanyinganyinga ka bantu badi bapishibua—Dituku diabu dia ngâsa dikadi dipita—Molomo udi wangata bitata bia Nefi—Mvita idi itungunuka. Pabuipe ne 327-350 p.d.K.

NE biakalua ne tshidimu tshina atshi kuakabanga kuikala mvita kabidi pankatshi pa Bena Nefi ne Bena Lamana. Ne nansha mumvua muikala nsonga, mvua ne mubidi munena; bua nanku bantu ba Nefi bakasungula bua

ngikala mulombodi wabu, anyi mulombodi wa misumba yabu ya basalayi.

2 Bua nanku biakalua ne mu tshidimu tshianyi tshia dikumi ne tshisambombo, ngakaya ku mutu kua musumba wa basalayi wa Bena Nefi, bua kuluisha Bena Lamana; bua nanku bidimu nkama isatu ne makumi abidi ne bisambombo biakapita.

3 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi abidi ne tshia muanda muteketa, Bena Lamana bakatuluilu ne bukola bua bungi menamena, mua ne bakakuatshisha misumba yanyeni ya basalayi bôwa; bua nanku bakabenga kuluangana to, ne biakabanga kupingana panyima bitangila ku matunga a ku node.

4 Ne biakalua ne tuakalua ku tshimenga tshia Angola, ne tuakangata tshimenga, ne tuakadilongolola bua kudisungidila kudi Bena Lamana. Ne biakalua ne tuakakolesha tshimenga ne bukitu buetu bonsu; kadi nansha bua miaba yetu mikolesha yonsu, Bena Lamana bakatuluilu ne bakatuiyata mu tshimenga.

5 Ne bakatuiyata kabidi mu bulaba bua Davidi.

6 Ne tuakenda ne tuakafika ku bulaba bua Yoshua, buvua buikala ku mikalu ya ku wesete pa buipi ne ku muelelu wa mbuwa.

7 Ne biakalua ne tuakasangisha bantu betu ne lukasa lonsu lukumbana, bua ne kubasangisha pamua mu tshisumbu tshimua.

8 Kadi monayi, buloba buvua

buwula ne banyengi ne ne Bena Lamana; ne nansha muvuaku kuikala dibutuka dinena divua dilembelela pa mutu pa bantu banyeni, kabakakudimuna mutshima ku midimu yabu mibi to; bua nanku mashi ne dishipangana dikola biakatangalaka pa mpala onsu wa bulaba, bifumina kudi Bena Nefi ne kudi Bena Lamana, ne bivua buntomboji bua bantu bonsu pa mpala onsu wa bulaba.

9 Ne mpindiewu, Bena Lamana bavua ne mfumu, ne dîna dienda divua Alona; ne wakalua kutubunda ne musumba wa basalayi binunu makumi anayi ne binayi. Ne monayi, ngakamukandamena ne binunu makumi anayi ne bibidi. Ne biakalua ne ngakamutamba ne musumba wanyi wa basalayi ne wakanyema kumpala kuanyi. Ne monayi, bionsu ebi biakenzeka, ne bidimu nkama isatu ne makumi asatu biakapita.

10 Ne biakalua ne Bena Nefi bakabanga kukudimuna mutshima ku malu mabi abu ne bakabanga kubila mena muvua muambi Samuele muamba mu Nyuma; bualu monayi, muntu nansha umua kavua mua kulama tshintu tshivua tshikala tshienda to, bua bivi, ne banyengi, ne bashipi ba bantu, ne majimbu, ne dipaka dia manga bivua bikala mu bulaba.

11 Kuakabanga nanku kuikala madilu ne didilakana mu bulaba bonsu bua bintu ebi, ne nangananga munkatshi mua bantu ba Nefi.

12 Bua nanku, mema Molomo,

pangakamona didilakana diabu ne madilu abu, ne kanyinganyinga kabu kumpala kua Mukalenga, mutshima wanyi wakabanga kusanka munda muanyi, bualu mvua mumanya lusa ne bulekelelu bua Mukalenga, bua nanku ntshinka ne neikala ne lusa kudibu mu mushindu ne nebalua kabidi bantu bakana.

13 Kadi monayi disanka dianyi edi divua dia tshianana, bualu dinyingalala diabu kadiakalombola ku dikudimuna dia mutshima to, bua bualu bua buimpa bua Nzambi; kadi pa mutu pa nanku divua dinyingalala dia bapîshibua, bualu Mukalenga kakubalekela bua kashidi ne bapeta disanka mu mibi to.

14 Ne kabakalua kudi Yezu ne mitshima mitshibiluka ne nyuma minyingalala to, kadi bakatshipa Nzambi ne bakajinga kufua. Nansha nanku bavua baluangana ne muela wa mvita bua kusungidila moyo wabu.

15 Ne biakalua ne kanyinganyinga kanyi kakampinganyina kabidi, ne ngakamona ne dituku dia ngâsa dikavua dipita buabu, ku bia mubidi ne ku bia nyuma; bualu ngakamona binunu bia ku bobu biupudibua mu ditombokela diabu dia Nzambi wabu patoka, ne biwujibua mushiki bu pa mpala wa buloba bu mudi bunyawu bua bufuka. Ne nenku, bidimu nkama isatu makumi anayi ne binayi bivua bipita.

16 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi

anayi ne tshitano, Bena Nefi bakabanga kunyema kumpala kua Bena Lamana; ne bakabalondakaja tô ne muakafikabu ku bulaba bua Yashona, kumpala kua kukumbanabu bua kubakuatabu mu dinyema diabu.

17 Ne mpindiewu, tshimenga tshia Yashona tshivua pabuipi ne ku bulaba kuvua Amalona muteka miandiku bua Mukalenga, bua ne kayinyangakajibu to. Ne monayi, ngakaya bilondeshila ku muaku wa Amalona, Ne ngakangata bitata bia Nefi, ne ngakenza miandiku bilondeshila ku muaku wa Amalona.

18 Ne pa bitata bia Nefi ngakenza mulubu mujima wa bubi bonsu ne malu mapita bubi onsu; kadi pa bitata ebi ngakadikandika bua kuenza mulubu mujima wa bubi buabu ne malu mapita bubi abu, bualu monayi, nsombelu wa bubi ne malu mapita bubi uvua utungunuka kuikala ku mesu anyi katshia nkumbana kumanya njila ya bantu.

19 Ne ndi ne diakabi bua bubi buabu; bualu mutshima wanyi udi muwula ne kanyinganyinga bua bubi buabu, matuku anyi onsu; nansha nanku, ndi mumanya ne nemandishibua ku dituku dia ndekelu.

20 Ne biakalua ne mu tshidimu etshi bakipatakaja bantu ba Nefi kabidi ne bakatuiyata. Ne biakalua ne bakatunyemesha tô ne patuakafika ku node ku bulaba buvuabu babikila ne Shema.

21 Ne biakalua ne tuakakolesha

tshimenga tshia Shema, ne tuaka-sangishamu bantu betu monsu muvuabi bikumbana, bua ne pamuapa tuvua mua kubapandisha ku dibutuka.

22 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi anayi ne tshisambombo bakabanga kutuluila kabidi.

23 Ne biakalua ne ngakambila bantu banyi, ne ngakabakankamika ne bukola bua bungi, ne bimana ne dikima kumpala kua Bena Lamana ne baluangana bua bakaji babu, ne bana babu, ne nzubu yabu ne mbanza yabu.

24 Ne mêyi anyi yakabajudisha ku bukutu bukesa, mua ne kabakanyema kumpala kua Bena Lamana to, kadi bakabimanyina ne dikima.

25 Ne biakalua ne tuakakokangana ne musumba wa basalayi binunu makumi asatu tuluisha musumba wa basalayi binunu makumi atanu. Ne biakalua ne tuakimana kumpala kuabu ne dikamakana adi bua ne bakanyema kumpala kuetu.

26 Ne biakalua ne pakanyemabu tuakabalondakaja ne misumba yetu ya basalayi, ne tuakatuilangana nabu kabidi, ne tuakabatamba; nansha nanku makanda a Mukalenga ka'avua netu to; eyowa, tuvua tudiluangena, bua ne Nyuma wa Mukalenga kavua muikala netu to; bua nanku tuvua balua bateketa bu mvua bana betu.

27 Ne mutshima wanyi wakanyingalala bua dikenga dipita

bukola dia bantu banyi edi, bua bubi buabu ne malu mapita bubi abu. Kadi monayi, tuakaya kuluisa Bena Lamana ne banyengi ba Gadiantona, tô ne mutuakangata kabidi malaba a bupianyi buetu.

28 Ne tshidimu tshia nkama isatu ne makumi anayi ne tshitema tshiakapita. Ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi atanu, tuakatua ndonu ne Bena Lamana ne banyengi ba Gadiantona, mutuakâbuluilangana malaba a bupianyi buetu.

29 Ne Bena Lamana bakatupe-sha bulaba bua ku node, eyowa, mena ku kajila kabumbakana kavua kalombola ku bulaba bua ku sude. Ne tuakapesha Bena Lamana bulaba bonsu bua ku sude.

SHAPITA 3

Molomo udi ubila kudi Bena Nefi bua kukudimuna mutshima—Badi bapeta butshimunyi bunena ne badi baditumbisha bua makanda abu—Molomo udi ubenga bua kubalombola, ne masambila enda buabu ka'ena ne ditabuija to—Mukanda wa Molomo udi ubikila bisa dikumi ne bibidi bia Isalele bua kuitabuija lumu luimpa. Pabuipe ne 360–362 p.d.K.

NE biakalua ne Bena Lamana kabakalua ku kuluangana kabidi to tô ne pakapita bidimu bikuabu dikumi. Ne monayi, mvua mupe-sha bantu banyi, Bena Nefi, mudimu wa kulongolola malaba abu ne biluilu biabu bia mvita bua diba dia mvita.

2 Ne biakalua ne Mukalenga wakangambila ne: Bila kudi bantu aba—Kudimunayi mutshima, ne luayi kundi, ne tambuishi-buayi, ne âsayi ekelezia wanyi kabidi, ne nenuepeleshibua.

3 Ne ngakabila kudi bantu aba, kadi bivua tshianana; ne kabakamona ne Mukalenga ki uvua mu-bepelesha, ne uvua mubapesha diba bua kukudimuna mutshima to. Ne monayi, bakapapishila Mukalenga Nzambi wabu mitshima yabu.

4 Ne biakalua ne kunyima kua tshidimu tshia dikumi etshi tshipita, bikala bienza, pamua, bidimu nkama isatu ne makumi asambombo katshia ku dilua dia Kilisto, mfumu wa Bena Lamana wakantumina mukanda, uvua umanyisha ne bavua badilongolola bua kulua kabidi bua kutuluisha.

5 Ne biakalua ne ngakenzeja bantu banyi ne badisangisha pamua ku bulaba bua Kabutu, mu tshimenga tshivua tshikala ku mikalu, pabuipi ne kajila kabumbakana kavua kalombola ku bulaba bua ku sude.

6 Ne tuakakuteka misumba yetu ya basalayi, bua ne tuimanyika misumba ya basalayi ya Bena Lamana, bua ne kabangatshi buloba nansha bumua bua ku malaba etu to; bua nanku tuakadikolesha ne makola a mvita etu onsu bua kubaluisha.

7 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshimua Bena

Lamana bakapueka ku tshimenga tshia Kabutu bua kutuluisha; ne biakalua ne mu tshidimu atshi tuakabatamba, mua ne bakapingana ku malaba abu bobu.

8 Ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshibidi bakapueka kabidi bua kuluangana mvita. Ne tuakabatamba kabidi, ne tuakashipa ba bungi babu, ne bafua babu bakimanshibua mu mbuwa.

9 Ne mpindiewu, bua tshintu etshi tshinena tshivua bantu banyi, Bena Nefi, benza, bakabanga kudiamba bua makanda abu bobu, ne bakabanga kuditshipa kumpala kua diûlu ne nebadisombuela bua mashi a bana babu bavua bena lukuna babu bashipa.

10 Ne bakaditshipa kudi diûlu, ne kabidi kudi nkuasa wa butumbi wa Nzambi ne, nebaya kuluisa bena lukuna babu mvita, ne nebabakosa pa mpala wa bulaba.

11 Ne biakalua ne mema, Molomo, ngakabenga kashidi kubangila ku diba adi bua kuikala kapita ne mulombodi wa bantu aba, bua bubu ne malu mapita bubu abu.

12 Monayi, mvua mubalombola, nansha bua bubu buabu mvua mubalombola ku mvita misangu ya bungi, ne mvua mubananga ne mutshima wanyi mujima, bilondeshila ku dinanga dia Nzambi divua dikala munda muanyi; ne anyima wanyi uvua mudifila dituku dionsu mu masambila kudi Nzambi wanyi buabu;

nansha nanku, bivua bikala kabiyi ne ditabuija to, bua bualu bua bupapa bua mitshima yabu.

13 Ne mvua mubapatuisha ku bianza bia bena lukuna babu misangu isatu, ne kabavua bakudimuna mutshima ku mibi yabu to.

14 Ne pakaditshipabu ku biosu bivua biba kandika kudi Mukalenga ne Mupandishi wetu Yezu Kilisto ne, nebaya kuluisha bena lukuna babu mvita, ne kudisombuela bua mashi a bana babu, monayi dîyi dia Mukalenga dia kalua kundi, diamba ne:

15 Disombuela ndiany, ne nemfutulula; ne bualu bantu aba kabena bakudimuna mutshima kunyima kua pangakabapatuisha to, monayi, nebakoshibua pa mpala wa buloba.

16 Ne biakalua ne ngakabenga kashidi bua kuya kuluisha bena lukuna banyi; ne ngakenza mena bu mvua Mukalenga mumpeshela mukenji; ne ngakimana bu mujadiki wa tshianana bua kumuenesha kudi ba pa buloba malu angakamona ne kumvua, bilondeshila ku mamuenesha a Nyuma wakajadika malu atshilualua.

17 Bua nanku ndi nufundila, nuenu Bena Bisamba bia Benda, ne kûdi wewa kabidi, nzubu wa Isalele, pâtuadija mudimu, bua nuikala pabuipi ne ku dilongolola bua kupingana ku bulaba bua bupianyi buenu;

18 Eyowa, monayi, ndi mfundila ndekelu ya buloba yonsu; eyowa, kunudi nuenu, bisa di-

kumi ne bibidi bia Isalele, bilumbuluishibua bilondeshila ku midimu yenu kudi bakasungula Yezu bua kuikala bayidi benda mu bulaba bua Yelushalema.

19 Ne ndi mfundila kabidi tshishadi tshia bantu aba, bâlumbuluishibua pabu kudi dikumi ne babidi bakasungula Yezu mu bulaba ebu; ne nebalumbuluishibua kudi ba dikumi ne babidi bakuabu bakasungula Yezu mu bulaba bua Yelushalema.

20 Ne Nyuma udi mummuenesha bintu ebi; bua nanku ndi nufundila bonsu. Ne bua bualu ebu ndi nufundila, bua ne numanya ne nudi bonsu ne tshia kuimana kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Kilisto, eyowa, muntu yonsu udi muikala wa ku dîku dia bantu dia Adama; ne nudi ne tshia kuimana bua kulumbuluishibua bua midimu yenu, ne idi mimpa anyi ne idi mibi;

21 Ne kabidi bua nuitabuija lumu luimpa lua Yezu Kilisto, lunuikala nâlu munkatshi muenu; ne kabidi ne bua Bena Yuda, bantu ba tshipungidi ba Mukalenga, bapeta bujadiki bukuabu pa kusakidila kudi ewu wakamonabu ne wakumvuabu, Yezu awu, wakashipabu, uvua muikala Kilisto muina ne Nzambi muina.

22 Ne ndi musua kunuitabuija nuenu bonsu ndekelu ya buloba bua kukudimuna mutshima ne kudilongolola bua kuimana kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Kilisto.

SHAPITA 4

Mvita ne dishipangana bidi bitungunuka—Bantu babi badi bapesha bantu babi dinyoka—Bubi budi butampakana mu Isalele monsu bupita bukola bua diba dikuabu dionsu kumpala—Bakaji ne bana balambudibua kudi mpingu—Bena Lamana badi babanga kukomba Bena Nefi kumpala kuabu. Pabuipi ne 363–375 p.d.K.

NE mpindiewu biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshisatu Bena Nefi bakaya ne misumba yabu ya basalayi kuluisha Bena Lamana, bafumina ku bulaba bua Kabutu.

2 Ne biakalua ne Bena Lamana bakapingaja misumba ya basalayi ya Bena Nefi panyima kabidi ku bulaba bua Kabutu. Ne patshivuabu batshioka bua diluangana, musumba wa basalayi wa Bena Lamana uvua ne bukola wabaluilu; ne bakaluangana mvita mikola, mua ne Bena Lamana bakangata tshimenga tshia Kabutu, ne bakashipa ba bungi ba ku Bena Nefi, ne bakakuata ba bungi ku lukanu.

3 Ne bashadila bakanyema ne bakaya kudisangisha ne bena mu tshimenga tshia Teyankuma. Mpindiewu tshimenga tshia Teyankuma tshivua ku mikalu ya ku muelelu wa mbuwa; ne tshivua kabidi pabuipi ne tshimenga tshia Kabutu.

4 Ne bakabanga kutûtshibua bualu bua misumba ya basalayi

ya Bena Nefi ivua miya kuluisha Bena Lamana; bualu bu biobi kabiyi bua nanku to, Bena Lamana kabavu mua kupeta bukola pa mutu pabu to.

5 Kadi, monayi, bitungu bia Nzambi nebikuata bantu babi; ne bantu babi nebapeta dinyoka diabu ku bianza bia bantu babi; bualu bantu babi ki badi basonsola mitshima ya bana ba bantu ku dimatshisha dia mashi.

6 Ne biakalua ne Bena Lamana bakadilongolola bua kubunda tshimenga tshia Teyankuma.

7 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshinayi Bena Lamana bakabunda tshimenga tshia Teyankuma, bua bobu kuangata tshimenga tshia Teyankuma kabidi.

8 Ne biakalua ne Bena Nefi bakimanyina Bena Lamana ne bakabapingaja panyima. Ne Bena Nefi bavua badisua kabidi bua bukola buabu nkayabu pakamonabu ne bakapingaja Bena Lamana panyima; ne bakaya mu bukola buabu, ne bakangata kabidi tshimenga tshia Kabutu.

9 Ne mpindiewu bintu bionsu ebi biakenzeka, ne kuvua binunu bia bantu biakashipibua ku nseka yonsu ibidi, ku Bena Nefi ne ku Bena Lamana.

10 Ne biakalua ne tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshisambombo tshiakapita, ne Bena Lamana bakalua kuluisha kabidi Bena Nefi; ne Bena Nefi kabavua banji

kukudimuna mutshima bua bubu buvuabu benza to, kadi bakatungunuka mu bubu buabu misangu yonsu.

11 Ne kakuena mushindu udi ludimi bua kumvuija, anyi bua muntu kufunda ne diumvuija dijima dia malu adi akuatshisha bôwa a mashi ne dishipangana avua mikala munkatshi mua bantu, ku Bena Nefi ne ku Bena Lamana to; ne mutshima onsu uvua mupapa, ki bua tshinyi bavua basanka bua dimatshisha dia mashi misangu yonsu.

12 Ne kakuvua nkuanji kuu kala bubu bunena munkatshi mua bana ba Lehi bonsu, anyi mena munkatshi mua nzubu wa Isalele, bilondeshila ku miaku ya Mukalenga, bu muvuabu munkatshi mua bantu aba to.

13 Ne biakalua ne Bena Lamana bakangata tshimenga tshia Kabutu, ne nanku bualu bungi buabu buvua bupita bungi bua Bena Nefi.

14 Ne bakenda kumpala kabidi bua kuluisha tshimenga tshia Teyankuma, ne bakipata benamu pambelu patshi, ne bakakuata bena lukanu ba bungi bakaji ne bana, ne bakabashipa bu milambu kudi Nzambi yabu ya mpingu.

15 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi asambombo ne tshia muanda muteketa, Bena Nefi bafika tshiji bua bualu bua Bena Lamana bavua balambula bakaji babu ne bana babu, ki bua tshinyi bakaya kuluisha Bena Lamana ne

tshiji tshikola menamena, mua ne bakatamba kabidi Bena Lamana, ne bakapita pambelu pa malaba abu.

16 Ne Bena Lamana kabakalua kabidi bua kuluisha Bena Nefi to tôte ne tshidimu tshia nkama isatu ne makumi muanda muteketa ne tshitano.

17 Ne mu tshidimu etshi bakapueka bua kuluisha Bena Nefi ne bukola buabu bonsu; ne kabavua babadibua to bua bunena bua bungi buabu.

18 Ne katshia ku tshikondu etshi Bena Nefi kabakapeta bukola pa mutu pa Bena Lamana to, kadi bakabanga kubakomba mena bu mudi lumuma kumpala kua munya.

19 Ne biakalua ne Bena Lamana bakapueka bua kuluisha tshimenga tshia Kabutu; ne kuvua mvita mikola menamena yakaluanganyibua mu bulaba bua Kabutu, muakatambabu Bena Nefi.

20 Ne bakanyema kabidi kumpala kuabu, ne bakalua ku tshimenga tshia Boaza; ne aku bakakandamena Bena Lamana ne dikima dipita, mua ne Bena Lamana kabakabatamba to tôte ne pakaluabu kabidi musangu mui-bidi.

21 Ne pakaluabu musangu mui-bidi, bakipata Bena Nefi ne bakabashipa ne dishipa dinena menamena; bakalambula bakaji babu ne bana babu kudi mpingu yabu.

22 Ne biakalua ne Bena Nefi bakanyema kabidi kumpala kuabu,

bangata bena mu bimenga bishadila ne bena mu misoku bonsu nabu.

23 Ne mpindiewu mema, Molomo, muikala mumona ne Bena Lamana bavua pabuipi ne kutshimuna bulaba, bua nanku ngakaya ku kakuna ka Shima, ne ngakangata miandiku ivua Amalona musokoka bua Mukalenga.

SHAPITA 5

Molomo udi ulombola kabidi misumba ya basalayi ya Bena Nefi mu mvita ya mashi ne dishipangana dikola—Mukanda wa Molomo neulua bua kuitabujiya Isalele yonsu ne Yezu udi Kilisto—Bua bualu bua dipanga ditabujiya diabu, Bena Lamana nebatangalajibua, ne nealekela kukuata nabu mudimu—Ne bapetela lumu luimpa kudi Bena Bisamba bia Benda mu matuku a ku ndekelu. Pabuipi ne 375–384 p.d.K.

NE biakalua ne ngakaya munkatshi mua Bena Nefi, ne ngakalekela mutshipu umvua mutshipa ne tshia kubambuluisha kabidi to; ne bakampesha kabidi bulombodi bua misumba yabu ya basalayi, bualu bavua bammona bu ne mvua mua kubapatuisha mu ntatu yabu.

2 Kadi monayi, ntshivua ne ditkemena to, bualu mvua mu manya bitungu bia Mukalenga bialua pa mutu pabu; bualu kakakudimuna mutshima ku malu mabi abu to, kadi bakaluangana bua mioyo yabu kabayi babikila Muntu awu wakabafuka to.

3 Ne biakalua ne Bena Lamana bakalua kutubunda patuvua banyemena ku tshimenga tshia Yadene; kadi, monayi, tuakabapingaja panyima, mua ne kabakangata tshimenga diba adi to.

4 Ne biakalua ne bakalua kabidi kutubunda, ne tuakakuba tshimenga. Ne kuvua bimenga bikuabu bivua Bena Nefi bakuba, miaba mikolesha yakakosa Bena Lamana njila bua ne kabavua mua kubuela mu ditunga divua dikala kumpala kuetu, bua kubutula bena mu bulaba buetu to.

5 Kadi biakalua ne malaba onsu atuvua bapitshilaku, ne benamu kabavua bikala badisangishamu to, Bena Lamana bavua bababutula, ne bimenga biabu bishadila, ne misoku yabu ne bimenga biabu bivua biôsha ne kapia; ne ki muakapita bidimu nkama isatu ne makumi muanda muteketa ne tshitema nanku.

6 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia nkama isatu ne makumi muanda mukulu Bena Lamana bakalua kabidi kutubunda bua kuluangana, ne tuakabakandamena ne dikima; kadi bionsu bivua tshianana, bualu bungi buabu buvua bunena bua ne bakadiatakaja bantu ba Bena Nefi muinshi mua makasa abu.

7 Ne biakalua ne tuakâsa lubilu kabidi, ne bavua ne lubilu lupitalua Bena Lamana bakanyema, ne bavua ne lubilu kaluyi lupitalua Bena Lamana to bakabakomba ne bakababutula.

8 Ne mpindiewu, monayi, mema, Molomo, ntshiena njinga bua kupandisha anyima ya bantu ku dibalondela bualu bua mashi ne dishipangana dikola bu bivua biela ku mesu kuanyi to; kadi, bualu ndi mumanya ne bintu ebi bushuwa bidi ne tshia kumanyika, ne bintu bionsu bidi bisokoka bidi ne tshia kubulubua pa misonga ya nzubu—

9 Ne kabidi dimanya dia bintu ebi udi ne tshia kumanyika kudi tshishadi tshia bantu aba, ne kabidi kudi Bena Bisamba bia Benda, bavua Mukalenga muamba ne nebatangalaja bantu aba, ne bantu aba nebamueneshibua bu mudi bantu ba tshianana munkatshi mua Bena Bisamba bia Benda to—bua nanku ndi mfunda tshikosu tshikesa, ntshiyi nkima kulonda mulubu mujima wa malu amvua mumona to, bua mukenji umvua mupeta, ne kabidi bua kanupetshi kanyinganyinga kanena bua bubi bua bantu aba to.

10 Ne mpindiewu monayi, ebi ndi mbiambila ndelanganyi yabu, ne kabidi Bena Bisamba bia Benda badi ne lusa kudi nzubu wa Isalele, badi bamona ne badi bamanya kudi mabenasha abu aluila.

11 Bualu ndi mumanya ne abu nebikala ne kanyinganyinga bua dikenga dipita bukola dia nzubu wa Isalele; eyowa, nebanyingalala bua dibutuka dia bantu aba; nebanyingalala ne bantu aba kabavua bakudimuna mutshima to bua ne Yezu uvua bua kuikala mubakidila mu maboku enda.

12 Mpindiewu ndi mufundila tshishadi tshia nzubu wa Yakoba bintu ebi; ne bidi bifunda ku mushindu ewu, bualu Nzambi udi mumanya ne bubi kabuakubatuadilabi to; ne bidi ne tshia kuikala bisokoka bua Mukalenga bua bilua mu diba dienda nka-yenda.

13 Ne ewu uvua mukenji umvua mupeta; ne monayi, nebilua bilondeshila ku mukenji wa Mukalenga, pamonaye ne bidi bikumbana, mu lungenyi luenda.

14 Ne monayi, nebiya kudi ba ku Bena Yuda badi kabayi ne ditabuija to; ne nebiya bua kipatshila aka—bua kubitabuijija ne Yezu udi Kilisto, Muana wa baluma wa Nzambi wa moyo; bua Tatu akumbaja kipatshila kenda kanena ne ka tshiendelela, ku njila wa Munanga wenda, mu kupinguluja Bena Yuda, anyi nzubu yonsu wa Isalele, ku bulaba bua bupianyini buabu, buvua Mukalenga Nzambi wabu mubapasha, bua kukumbaja tshipungidi tshienda;

15 Ne kabidi bua ne ndelanganyi ya bantu aba itabuija lumu luimpa luenda bikola bipita kabidi, luaya kudibu kumbukila kudi Bena Bisamba bia Benda; bualu bantu aba nebatangalajibua, ne balua bantu bafikululuka, bakoya, ne bendesha ku moyo, kupita mushindu utu ukadi muikala munkatshi muetu, eyowa, mena utu ukadi muikala munkatshi mua Bena Lamana awu, ne etshi bua bualu bua dipanga

ditabuija diabu ne ditendelela diabu dia mpingu.

16 Bualu monayi, Nyuma wa Mukalenga ukavua mulekela bua kukuata mudimu ne batatuabu; ne kabena ne Kilisto ne Nzambi pa buloba to; ne badi bipatshibua bu mudi bisota kumpala kua lupepela.

17 Bavua musangu mukuabu bikala bantu basanguluka, ne bavua ne Kilisto bu mudi mulami wa mikoku wabu; eyowa, Nzambi Tatu uvua mena ubalombola.

18 Kadi mpindiewu, monayi, Satana udi ubalombola eku ne eku, mena bu bisota kumpala kua lupepela, anyi bu mavuala atenkakaja buatu budi pa mutu pawu, budi kabuyi ne tshilamba anyi longo, ne kakuyi tshintu nansha tshimua tshiakubuludika natshi to; ne mena bu mudiwu, ki mudibu.

19 Ne monayi, Mukalenga udi mukuata mabenasha abu, avuabu mua kupeta mu bulaba, bua Bena Bisamba bia Benda bâsa mu bulaba.

20 Kadi monayi, nebilua ne Bena Bisamba bia Benda nebabipata ne nebatangalaja; ne kunyima kua Bena Bisamba bia Benda babipata ne babatangalaja, monayi, pashisha Mukalenga neavuluka tshipungidi tshiakenzaye kudi Abalahama ne kudi nzubu yonsu wa Isalele.

21 Ne Mukalenga neavuluka kabidi masambila a bakana, avuabu bamulomba buabu.

22 Ne pashisha, Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, nenuimana

munyi kumpala kua Nzambi, panuikala kanuyi bakudimuna mutshima ne balekela njila yenu mibi to?

23 Kanuena bamanya to ne nudi mu bianza bia Nzambi anyi? Kanuena bamanya to ne udi ne bukola bonsu, ne ku mukenji wenda munena buloba nebuvingibua bu mudi muvungu wa mukanda anyi?

24 Bua nanku, kudimunayi mutshima, ne dipuekeshayi kumpala kuenda, tshianana neanuluila ne bululama bua kunupîsha—tshianana tshishadi tshia ndelanganyi ya Yakoba netshilua munkatshi muenu bu mudi ntambua, ne netshinupandakaja mu bipesa, ne kakuenta muntu nansha umua wa kunupatuisha to.

SHAPITA 6

Bena Nefi badi badisangisha ku bulaba bua Kumola bua mwita ya ndekelu—Molomo udi usokoka miandiku ya tshijila mu kakuna ka Kumola—Bena Lamana badi batshimuna, ne badi babutula tshisamba tshia Bena Nefi—Binunu nkama bia bantu bidi bishipibua ku muela wa mwita. Pabuipi ne 385 p.d.K.

NE mpindiewu ndi njikija miandiku yanyi bitangila dibutuka dia bantu banyi, Bena Nefi. Ne biakalua ne tuakadianjila kumpala kua Bena Lamana.

2 Ne mema, Molomo, ngakafundila mfumu wa Bena Lamana mukanda, ne ngakajinga kudiye ne atuanyishila ne tusangisha

bantu betu pamua mu bulaba bua Kumola, pabuipi ne kakuna kavua kabikidibua ne Kumola, ne aku tuvua mua kubaluisha.

3 Ne biakalua ne mfumu wa Bena Lamana wakanganyishila tshintu tshimvua mujinga.

4 Ne biakalua ne tuakâsa lue-ndu batangila ku bulaba bua Kumola, ne tuakâsa ntenta yetu ku mpenga yonsu ya kakuna ka Kumola; ne bivua mu bulaba bua mâyi, misulu, ne mpokolo ya bungyi; ne apa tuvua ne ditekemena bua kutamba Bena Lamana bukola.

5 Ne pakapita bidimu nkama isatu ne makumi muanda mukulu ne binayi, tuakasangisha bashadila bonsu ba bantu betu ku bulaba bua Kumola.

6 Ne biakalua ne patuakasangisha bantu betu bonsu pamua ku bulaba bua Kumola, monayi mema, Molomo, ngakabanga kukulakaja; ne muikala mumanya ne eyi ivua mvita ya ndekelu ya bantu banyi, ne muikala mupe-shibua mukenji kudi Mukalenga ne nshilekedi ne miandiku ivua mitushila kudi batatuetu, ivua mikala ya tshijila, imata mu bianza bia Bena Lamana to, (bualu Bena Lamana nebayinyangakaja), bua nanku ngakenza miandiku eyi ku bitata bia Nefi, ne ngakasokoka miandiku yonsu ivua minshila ku tshianza tshia Mukalenga mu kakuna ka Kumola, pa kumbusha bitata bikesa ebi bimvua mupesha muananyi wa baluma Moloni.

7 Ne biakalua ne bantu banyi, ne bakaji babu ne bana babu, bakamona mpindiewu misumba ya basalayi ya Bena Lamana yenda mitangila kudibu; ne bakindila bua kubakidila ne bôwa bua lufu budi butshingisha bikola budi buwuja biadi bia bantu babi.

8 Ne biakalua ne bakalua kutuluisha, ne muntu yonsu uvua muwula ne ditshingishibua dikola bua bunena bua bungu buabu.

9 Ne biakalua ne bakaponela bantu banyi ne muela wa mvita, ne ne difuma, ne ne muketa, ne ne kasuyi, ne ne biluilu bia mvita bia mushindu onsu.

10 Ne biakalua ne bantu banyi bakupudibua, eyowa, mena binunu bianyi dikumi bivua nanyi, ne ngakapona mutapika munkatshi muabu; ne bankampita ku luseka bua ne kabakanshipa to.

11 Ne pakapitabu ne kûpulabu bantu banyi bonsu pa kumbusha makumi abidi ne banayi ba kutudi, (muananyi wa baluma Moloni uvua munkatshi amu) ne tuetu bikala bapanduka lufu luakafua bantu betu, pakatshiabu, pakapingana Bena Lamana ku bitudilu biabu, bafumina ku musongu wa kakuna ka Kumola, tuakamona bantu banyi binunu dikumi bavua bupudibua, bavua bikala balombodibua ku mutu kundi.

12 Ne tuakamona kabidi bantu banyi binunu dikumi bavua muananyi wa baluma Moloni ulombola.

13 Ne monayi, bakashipa bi-

nunu dikumi bia Gidigidona, ne uvua munkatshi muabu.

14 Ne Lama wakapona ne binunu bienda dikumi; ne Gilegala wakapona ne binunu bienda dikumi; ne Limaha wakapona ne binunu bienda dikumi; ne Yeneume ne binunu bienda dikumi; ne Kumeniha, ne Moloniha, ne Antionuma, ne Shibiloma, ne Shema, ne Yosha, bakapona muntu yonsu ne binunu dikumi bienda.

15 Ne biakalua ne kuvua balombodi bakuabu dikumi bakashipabu ku muela wa mvita, muntu yonsu ne binunu dikumi bienda; eyowa, bantu mena bonsu, bakashipabu, amu pa kumbusha makumi abidi ne banayi bamvua nabu, ne bakesa kabidi bavua banyemena ku matunga a ku sude, ne bakesa bavua batomboka baya kudisangisha kudi Bena Lamana; ne musunyi onsu, ne mifuba yonsu, ne mashi onsu bivua bilala pa mpala wa buloba, bilekela kudi bianza biakabashipa bua kubola pa bulaba, ne bua kusunsuka ne kupingana kudi muabu buloba.

16 Ne anyima wanyi wakapandika ne dipampakana, bua bualu bua bashipibu ba ku bantu banyi, ne ngakabila:

17 Ô nuenu balengela, munyi munuvua mua kumbuka ku njila ya Mukalenga! Ô nuenu balengela, munyi munuvua mua kupidia Yezu awu, uvua muimana ne maboku môlola bua kunuakidila!

18 Monayi, bu nuenu kanuyi

benza nanku, kanuvua nupona to. Kadi monayi, nuaponyi, ne ndi ndila dijimina dienu.

19 Ô nuenu bana ba baluma ne ba bakaji bimpa kumona, nuenu batatu ne bamamu, nuenu baluma ne bakaji basela, nuenu bimpa kumona, munyi munuaponyi!

20 Kadi monayi, nuayi, ne kanyinganyinga kanyi kakena mua kunupinga to.

21 Ne dituku didi dilua katakata dikala mubidi wa tshifuaka wenu ne bua kuvuala mubidi udi kawuyi ufua, ne mibidi eyi idi mpindiewu inyanguka mu dibola idi ne tshia kulua katataka mibidi idi kayiyi ibola; ne pashisha nenuikala ne tshia kuimana kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluishibua bilondeshila ku midimu yenu; ne panuikala bakana, apu nenubeneshibua ne batatuenu bakaya kumpala kuenu.

22 Ô bu nuenu bakudimuna mutshima kumpala kua dibutuka dinena edi kunuluila. Kadi monayi, nuayi, ne Tatu, eyowa, Tatu wa Tshiendelela wa mu diûlu, udi mumanya ngikadilu wenu; ne udi wenza nuenu bilondeshila ku bululama buenda ne lusa luenda.

SHAPITA 7

Molomo udi ulomba Bena Lamana ba matuku a ku ndekelu bua kuitabuija mu Kilisto, kuitaba lumu lui-mpa, ne kupandishibua—Bonsu badi bitabuija Bibiliya nebitabuija

*kabidi Mukanda wa Molomo. Pa-
buipe ne 385 p.d.K.*

NE mpindiewu, monayi, ndi mu-
sua kuakula kakesa ne tshishadi
tshia bantu aba badi bepeleshi-
bua, pikala Nzambi mua kuba-
pesha miaku yanyi, bua bamanya
malu a batatuabu; eyowa, ndi
ngakula nenu, nuenu tshishadi
tshia nzubu wa Isalele; ne eyi idi
miaku indi ngakula:

2 Numanya ne nudi ba ku nzubu
wa Isalele.

3 Numanya ne nudi ne tshia ku-
kudimuna mutshima, anyi ka-
nuena mua kupandishibua to.

4 Numanya ne nudi ne tshia ku-
teka biluilu bienu bia mvita pa-
nshi, ne kanuena bua kusanka
kabidi bua kumatshisha mashi
to, ne kanuena bua kubiangata
kabidi to, amu Nzambi munupe-
sha mukenji bua kubiangata.

5 Numanya ne nudi ne tshia ku-
lua ku dimanya dia batatuenu, ne
kukudimuna mutshima ku mibi
ne malu mabi enu onsu, ne kuita-
buija Yezu Kilisto, ne udi Muana
wa Nzambi, ne Bena Yuda ba-
kamushipa, wakajuka kabidi ku
bukola bua Tatu, pananku, wa-
katshimuna lukita; ne ku njila
wenda kabidi kalonda ka lufu
kakadinyibua.

6 Ne udi ufila dibika dia bafua,
pananku muntu udi ne tshia ku-
juka bua kuimana kumpala kua
nkuasa wa tshilumbuulu.

7 Ne udi muvuija disungila dia
ba pa buloba, kudi udi usanga-
nyibua kayi mupila to kumpala

kuenda mu dituku dia tshilu-
mbuluilu to, neapeshibua dia-
nyisha bua kusombaye ku mpala
kua Nzambi mu bukalinga bue-
nda, bua kuimbilaye Tatu, ne
Muana, ne Nyuma wa Tshijila,
badi Nzambi umua, misambu ya
disamuna ne bimbi ba misambu
ba mu diulu ne munanunanu, mu
ngikadilu wa disanka udi kayi ne
ndekele to.

8 Bua nanku kudimunayi mu-
tshima, ne nutambuishibua mu
dina dia Yezu, ne nupeta lumu
luimpa lua Kilisto, luatuadibua
kumpala kuenu, kabiyi amu mu
miandiku eyi to kadi kabidi mu
miandiku yaluila Bena Bisamba
bia Benda kumbukila kudi Bena
Yuda, miandiku mina yanuluila
kumbukila kudi Bena Bisamba
bia Benda.

9 Bualu monayi, eyi mmifu-
ndibua bua kipatshila ka ne nui-
tabuija ayi; ne binuitabuija ayi
nenuitabuija eyi kabidi; ne binui-
tabuija eyi nenumanya bitangila
batatuenu, ne kabidi midimu ya
dikema ivua mienjibua ku bukola
bua Nzambi munkatshi muabu.

10 Ne nenumanya ne nudi tshi-
shadi dia tshia ndelanganyi ya
Yakoba; bua nanku badi banu-
bala munkatshi mua bantu ba
tshipungidi tshia diambedi; ne
binuitabuija mu Kilisto, ne bi-
kala batambuishibua, diambedi
ne mayi, pashisha ne kapia ne
Nyuma wa Tshijila, kulonde-
sha tshilejilu tshia Mupandishi
wetu, bilondeshila muvuaye mu-
tupesha mukenji, nebikala bimpa

buenu mu dituku dia tshilumbu-
lulilu. Amena.

SHAPITA 8

Bena Lamana badi bakeba Bena Nefi ne bababutula—Mukanda wa Molomo neulopokela ku bukola bua Nzambi—Moloni udi wela mulawu badi bikala baleja tshiji ne luntûta kudi mudimu wa Mukalenga—Miandiku ya Bena Nefi neilopoka mu dituku dia bubi, dia mbipilu wa ngikadilu, ne dipambuka. Pabuipi ne 400-421 p.d.K.

MONAYI mema, Moloni, ndi njikija miandiku ya tatuanyi, Molomo. Monayi, ndi amu ne bintu bikesa bia kufunda, bintu bivua tatuanyi mumpesha mukenji bua kufunda.

2 Ne mpindiewu biakalua ne kunyima kua mvita minena ne ya kukema ku Kumola, monayi, Bena Lamana bakalondakaja Bena Nefi bavua banyemena ku ditunga dia ku sude, tô ne pakababutulabu bonsu.

3 Ne bakashipa kabidi tatuanyi, ne ndi mena mushala nkayanyi bua kufunda muyuki wa dibungama wa dibutuka dia bantu banyoni. Kadi monayi, bakadi baya, ne ndi nkumbaja mukenji wa tatuanyi. Ne ntshiena mumanya to nebanshipa.

4 Bua nanku nemfunda ne nso koka miandiku mu buloba; ne kabiena ne bualu to ku गया.

5 Monayi, tatuanyi uvua muenza miandiku eyi, ne uvua mufunda kipatshila kayi. Ne monayi,

mvua mua kutshifunda kabidi bu mema ne muaba pa bitata, kadi ntshiena nawu to; ne ntshiena ne biamua to, bualu ndi nkayanyi. Bakashipa tatuanyi mu mvita, ne malela anyi onsu, ne ntshiena ne balunda anyi kuakuya to; ne ntshiena mumanya ne Mukalenga nealekela ne ngikala ne moyo mutantshi kayi to.

6 Monayi, bidimu nkama inayi bikadi bipita katshia dilua dia Mukalenga ne Mupandishi wetu.

7 Ne monayi, Bena Lamana bakalondakaja bantu banyoni, Bena Nefi, ku tshimenga ne ku tshimenga ne ku muaba ne ku muaba, mena tô ne pavuabu kabayiku kabidi to; ne dipona diabu divua dinena; eyowa, dibutuka dia bantu banyoni, Bena Nefi, didi dinena ne dia dikema.

8 Ne monayi, tshianza tshia Mukalenga ki tshidi tshidienza. Ne monayi kabidi, Bena Lamana badi mu mvita muntu ne mukuennda; ne dishipa dia bantu ne dimatshisha dia mashi kabiena bijika pa mpala mujima pa bulaba ebu to; ne kakuena muntu udi mumanya ndekelu wa mvita to.

9 Ne mpindiewu, monayi, ntshiena nuambila kabidi bibatangila to, bualu kakuena muntu to, amu Bena Lamana ne bivi badi ne moyo pa mpala wa bulaba.

10 Ne kakuena muntu udi mumanya Nzambi mulelela to amu bayidi ba Yezu, bavua bashala mu bulaba tô ne pakavua bubi

bua bantu bunena bikola mu mu-shindu ne Mukalenga kakalekela ne basomba ne bantu; ne muntu kena mumanya ne badi pa mpala wa bulaba.

11 Kadi monayi, mema ne tatuanyi tuakabamona, ne bakatusadila.

12 Ne ewu yonsu wapeta miandiku eyi, ne wikala kayi uyipîsha bua bualu bua bilema bidimu to, muina awu neamanya malu matamba bunena kupita â. Monayi, ndi Moloni; ne bu kuikala mushindu, mvua kumanyisha malu onsu kunudi.

13 Monayi, ngajikiji kuakula bitangila bantu aba. Ndi muana wa baluma wa Molomo, ne tatuanyi uvua kankanunuina ka Nefi.

14 Ne mmema muina udi usokoka miandiku eyi bua Mukalenga; bitata biayi kabiena ne mushinga to, bua bualu bua mukenji wa Mukalenga. Bualu bulelela udi wamba ne muntu kakubiangata bua kupeta makasa to; kadi miandiku yabi idi ya mushinga mukola; ne ewu yonsu wayituala patoka, yeya Mukalenga neabeneshu.

15 Bualu nansha umua kena mua kuikala ne bukola bua kuyituala patoka to amu bimupeshela kudi Nzambi; bualu Nzambi munsua ne bienzeka amu bua butumbi buenda, anyi bua diakalenga dia bantu ba tshipungidi ba Mukalenga ba kala ne bavua batangalajibua kala.

16 Ne mubeneshibua ikala waturala tshintu etshi patoka; bualu

netshipatudibua ku mîdima kulua patoka, bilondeshila ku dîyi dia Nzambi; eyowa, netshipatudibua mu buloba, ne netshikenkela mu mîdima, ne kumanyikayi kudi bantu; ne nebienzeka ku bukola bua Nzambi.

17 Ne pikalaku bilema mu mifundu eyi, mbilema bia muntu. Kadi monayi, katuena bamanya tshilema nansha tshimua tshidi mu mifundu eyi to; nansha nanku Nzambi mmumanya malu onsu; bua nanku, udi udi upîsha, lekela adimuka bua kalu kuikala mu njiwu wa kapia ka mu ngena.

18 Ne ewu udi wamba ne: Ndejayi bitata, anyi nenutûtshibua—wamanya bua kalu kuenzeja tshidi tshikandikibua kudi Mukalenga.

19 Bualu monayi, ewu udi ulumbuluisha muenenda lukasa, nealumbuluishibua penda; bualu difutu dienda nedikala bilondeshila ku midimu yenda; bua nanku, ewu udi utûta muenenda, neatûtshibua penda, kudi Mukalenga.

20 Monayi tshidi mifundu ya Nzambi yamba: muntu kadiakutûta to, anyi kadiakulumbuluisha to; bualu Mukalenga udi wamba ne dilumbuluisha ndianyini, ne busombuedi mbuanyi kabidi, ne nemfutulula.

21 Ne muntu udi uleja tshiji ne luntûta lua bungi kudi mudimu wa Mukalenga, ne kudi bantu ba tshipungidi ba Mukalenga badi bena nzubu wa Isalele, ne neamba ne: Netunyangakaja

mudimu wa Mukalenga, ne Mukalenga kakuvuluka tshipungidi tshienda tshidiye muenza ne nzubu wa Isalele to—yeya awu udi mu njiwu bua kupudibua ne kuedibua mu kapia;

22 Bualu tuiapatshila tua tshien-delela tua Mukalenga netu-tungunuka ne kuenjibua, tô ne pâkumbajibua malaya enda onsu.

23 Kebululayi mambi a Yeshaya. Monayi, ntshiena mua ku'afunda to. Eyowa, monayi ndi nnua-mbila ne, bansantu bavua balua kumpala kuanyi, bavua bâsa mu bulaba ebu, neabila, eyowa, neabila kudi Mukalenga lufumina mena ku buloba; ne bu mudi Mukalenga ne moyo neavuluka tshipungidi tshivuaye muenza nabu.

24 Ne mmumanya masambila abu, ne avua bua bana babu. Ne mmumanya ditabuija diabu, bualu mu dîna dienda bavua mua kumbusha mikuna; ne mu dîna dienda bavua mua kunyungusha buloba; ne ku bukola bua dîyi dienda bavua mua kuenza ne maloko yikuluka panshi; eyowa, nansha tshikutu tshia kapia kakola katshiakabenza bualu to, anyi nyama ya lonji anyi nyoka ya lulengu kayakabenza bualu to, bua bukola bua dîyi dienda.

25 Ne monayi, masambila abu avua kabidi bua muntu walekela Mukalenga bua kupatula bintu ebi.

26 Ne muntu kena bua kuamba ne kabiakulua to, bualu bushuwa nebilua, bualu Mukalenga wakamba nanku; bualu nebiapatukila

ku buloba, ku tshianza tshia Mukalenga, ne muntu kakubikandika to; ne nebilua mu dituku diambabu ne bishima bikadi bijika; ne nebilua mena bu mudi muntu wakula ku bafua.

27 Ne nebilua mu dituku diabila mashi a bansantu kudi Mukalenga, bua bipungidi bia musokoku ne midimu ya mîdima.

28 Eyowa, nebilua mu dituku diavidibua bukola bua Nzambi, ne dialua ma'ekelezia manyanguka ne diadibandishawu mu diditambisha dia mitshima yawu; eyowa, mena ne mu dituku diadijula balombodi ba ma'ekelezia ne balongeshi mu diditambisha mu mitshima yabu, tô ne ku dialakana dia kudi bena mu ma'ekelezia abu.

29 Eyowa, nebilua mu dituku diumvua bantu bua kapia, ne bipepela, ne mabungibungi a mui-shi mu malaba a kubabenda;

30 Ne nebumvua kabidi bua mvita, ne manunganyi a mvita, ne manyungana a buloba mu miaba mishilangana.

31 Eyowa, nebilua mu dituku dikalaku bukoya bua mubidi ne bua mu meji bukola pa mpala wa buloba; nekuikala mashipangana, ne dinyengangana dia bintu, ne dishima, ne didingangana, ne dienda dia masandi, ne mishindu yonsu ya malu mapita bubu; pikalaku ba bungi bâmba ne, Enzayi nanku, anyi enzayi naka, ne kabiena ne bualu to, bualu Mukalenga neanukuatshisha ku dituku dia ndekelu. Kadi

diakabi kudi bantu abu, bualu badi bakuatshika mu kanyonga ka bululu ne mu mionji ya malu mabi.

32 Eyowa, nebilua mu dituku dibakibua ma'ekelezia, âmba ne: Luayi kundi, ne bua makuta ne-nubuiqidibua mibi yenu.

33 Ô nuenu bantu bena bubi ne bena tshitshu ne bena nshingu mîminyina, bua tshinyi nudi badiashila ma'ekelezia bua kupeta makasa? Bua tshinyi nuakudimunyi diyi dia tshijila dia Nzambi, bua nuenu kuvuija dipîshibua kudi anyima yenu? Monayi, difilayi ku mabuluila a Nzambi; bualu monayi, diba nedilua dituku adi dikala bintu bionsu ebi ne tshia kukumbajibua.

34 Monayi, Mukalenga uvua mundeja bintu binena ne bia dikema bitangila bintu bidi ne tshia kulua katataka, dituku adi dialua bintu ebi munkatshi muenu.

35 Monayi, ndi nnuambila bu nudi bikala apa, ne kadi kanuenaku to. Kadi monayi, Yezu Kilisto uvua munuleja kundi, ne ndi mumanya bienzedi bienu.

36 Ne ndi mumanya ne nudi nuenda ne diditambisha mu mitshima yenu; ne bantu bonsu pa kumbusha amu bakesa tshianana badi kabayi badibandisha mu diditambisha dia mitshima yabu to, bavuala bilamba bimpa menamena, bikala ne dialakana, ne luntûta lua bungi, ne budimu, ne dikengesha dia bantu bakuabu, ne mishindu yonsu ya malu mabi; ne ma'ekelezia enu,

eyowa, yonsu mena, ikadi milua ne bukoya bua diditambisha dia mitshima yenu.

37 Bualu monayi, nudi bananga makuta, ne bintu bienu, ne bilamba bimpa, ne dilengeja dia ma'ekelezia enu, kupita munudi bananga bapela ne bakengi, babêdi ne batatshishibua.

38 Ô nuenu bena bukoya, nuenu bantu ba mpala ibidi, nuenu balongeshi, badi nudipanyisha bua bintu bidi bikuata dimomena, bua tshinyi nuanyangi ekelezia wa tshijila wa Nzambi? Bua tshinyi nudi ne bundu bua kuangata dîna dia Kilisto pa mitu yenu? Bua tshinyi kanuena nuela meji ne mushinga wa disanka dia didi kadiyi dijika to udi munena kupita wa dikenga adi didi kadiyi ndekelu—mbua butumbi bua ba pa buloba anyi?

39 Bua tshinyi nudi nudilengeja ne bintu bidi kabiyi ne moyo to, ne nulekela ne badi ne nzala, ne bakengi, ne badi butaka, ne babêdi ne batatshishibua bapita pabuiipi nuenu kuenu kanuyi nubamona to?

40 Eyowa, bua tshinyi nudi nuteka malu enu a bubi bupita a mu musokoku bua kupeta makasa, ne nudi nudidisha bakaji bakamba muadi kumpala kua Mukalenga, ne nudidisha bana ba nshiya muadi kabidi kumpala kua Mukalenga, ne mashi a batatuabu ne ba bayabu kabidi adi abila kudi Mukalenga afumina ku buloba, bua kuluisha disombuela pa mutu penu?

41 Monayi, muela wa mvita wa busombuedi udi mulembelela pa mutu penu; ne diba didi dilua katataka diasombue laye mashi a bansantu pa mutu penu, bualu kakulekela mbila yabu kabidi to.

SHAPITA 9

Moloni udi ubikila bantu badi kabayi bitabuija mu Kilisto bua kudimuna mutshima—Udi uyisha Nzambi wa bishima, udi upesha mabuluila ne upumuina badi ne lulumatu mapa ne bimanyinu—Bishima bidi bijika bua bualu bua dipanga ditabuija—Bimanyinu bidi bilonda badi bitabuija—Moloni udi ukankamija bantu bua bikala ne lungenyi ne balama mikenji. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.

NE mpindiewu, ndi ngakula kabidi bitangila aba badi kabayi bitabuija mu Kilisto to.

2 Monayi, nenuitabuija mu dituku dia dinyoka dienu anyi—monayi, pâlua Mukalenga, eyowa, mena dituku dinena adi pânuimanyishibua kumpala kua Muana wa Mukoku wa Nzambi—pashisha nenuamba kakuena Nzambi to anyi?

3 Pashisha nenutshikala nuvila Kilisto, anyi nudi mua kumona Muana wa Mukoku wa Nzambi anyi? Nudi nutshinka ne nenusomba nenda ne dimanya dia dipîa dienu anyi? Nudi nutshinka ne

nudi mua kuikala ne disanka bua kusomba ne Tshifukibua tshinsantu atshi, padi anyima yenu misumpakana ne dimanya dia dipîa bua ne nudi benzela mêyi enda bibi kashidi anyi?

4 Monayi, ndi nnuambila ne nenuikala ne dikenga dipita bua kusomba ne Nzambi munsantu ne mululama, ne meji a bukoya buenu kumpala kuenda, bipita nuenu basomba mu ngena ne anyima mipîshibua.

5 Bualu monayi, panuavuishi-bua kumpala kua Nzambi bua kumona butaka buenu, ne butumbi bua Nzambi kabidi, ne bunsantu bua Yezu Kilisto, ne bitemesha ludimi lua kapia ludi kaluyi lujima to pa mutu penu.

6 Ô pashisha nuenu badi kanuyi nuitabuija to, kudimukayi kudi Mukalenga; bilayi ne bukutu kudi Tatu mu dîna dia Yezu, bua ne pamuapa nusanganyibua kanuyi katoba to, bakezuka, balengela, ne batoka, bikala basukudibua ku njila wa mashi a Muana wa Mukoku, ku dituku dinena ne dia ndekelu.

7 Ne ndi ngakula kabidi kunudi nuenu badi bavila mabuluila a Nzambi, ne nuamba ne akadi majika, ne kakuena mabuluila to, anyi mambi, anyi mapa, anyi diôndopa, anyi diakula dia miakulu, ne diandamuna dia miakulu to;

8 Monayi ndi nnuambila, udi uvila bintu ebi kena mumanya lumu luimpa lua Kilisto to; eyowa, kena mubala mifundu to; bikalabi nanku, kena uyumvua to.

9 Bualu katuena tubala ne Nzambi udi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi, ne kudiye kakuena nkudimuku anyi kandidimbi ka dishintuluka to anyi?

10 Ne mpindiewu, panuikala badielangana meji bua nzambi udi ukudimuka, ne kudiye kui-kala kandidimbi ka dishintuluka, apu nudi belangana meji munda muenu bua nzambi udi kayi Nzambi wa bishima to.

11 Kadi monayi, nenuleja Nzambi wa bishima, mena Nzambi wa Abalahama, ne Nzambi wa Isaka, ne Nzambi wa Yakoba; ne Nzambi umua awu wakafuka diûlu ne buloba, ne bintu bionsu bidi mômu.

12 Monayi, wakafuka Adama, ne kudi Adama kuakaluila dipona dia muntu. Ne Yezu Kilisto, udi Tatu ne Muana, wakalua bua dipona dia muntu; ne bua Yezu Kilisto disungila dia muntu dia-kalua.

13 Ne bua disungila dia muntu, diakaluila ku njila wa Yezu Kilisto, badi bapingajibua kumpala kua Mukalenga; eyowa, ki mudi bantu bonsu basungidibua nanku, bualu lufu lua Kilisto ludi lutuala dibika dia ku lufu, didi dituala disungila dia ku tulu katuyi ndekelu, ku tulu tuina tui-bishibua bantu bonsu ku bukola bua Nzambi pândila mpungi; ne nebapatuka, bakesa ne banena, ne nebimana kumpala kua tshilumbuluidi tshienda, bikala basungidibua ne basuludibua ku

monji ewu wa tshienbelela wa lufu, lufu luina ludi lufu lua mu-bidi.

14 Ne pashisha tshitungu tshia Wa Tshijila tshidi tshilua kudibu; ne pashisha diba didi dilua didi yeya udi mukoya neashala mu-koya; ne udi muakana neashala muakana; udi ne disanka neashala ne disanka; ne udi kayi ne disanka to neashala kayi ne disanka to.

15 Ne mpindiewu, Ô nuenu badi badielangana meji Nzambi udi kayi mua kuenza bishima to, ndi musua kunuebeja ne, bintu bionsu bindi muamba ebi bikadi bienzeka anyi? Ndekeli ukadi mulua anyi? Monayi ndi nnuambila ne, To; ne Nzambi kena mulekela kuikala Nzambi wa bishima to.

16 Monayi, bintu bidi Nzambi muenza kabiena bia dikema ku mesu kuenu anyi? Eyowa, ne nganyi udi mua kumvua midimu ya dikema ya Nzambi?

17 Nganyi wamba ne katshivua tshishima to, ne diûlu ne buloba biakafukibua ku diyi dienda; ne ku bukola bua diyi dienda muntu wakafukibua ku lupuishi lua buloba; ne ku bukola bua diyi dienda bishima biakenzeka?

18 Ne nganyi wamba ne Yezu Kilisto kakenza bishima bikola bia bungu to? Ne kuvua bishima bikola bia bungu biakenza bapostolo.

19 Ne bu diba adi bishima bienzejibua, bua tshinyi Nzambi walekedi kuikala Nzambi wa

bishima ne kadi utshidi Muntu udi kayi ushintuluka to? Ne monayi, ndi nnuambila ne kena ushintuluka to; bu yeya ushintuluka udi ulekela kuikala Nzambi; ne kena ulekela kuikala Nzambi to, ne udi Nzambi wa bishima.

20 Ne bualu budiye ulekêla kuenza bishima munkatshi mua bana ba bantu, mbualu badi bashinguluka mu dipanga dia ditabuija, ne bumbuka ku njila muakana, ne kabena bamanya Nzambi udibu ne bua kueyemena to.

21 Monayi, ndi nnuambila ne ewu yonsu udi witabuija mu Kilisto, kayi wela mpata to, tshionsu tshialombaye Tatu mu dîna dia Kilisto netshimupeshibua; ne dilaya edi didi buabu bonsu, ne ku ndekelu ya buloba.

22 Bualu monayi, Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, udi wamba nanku, kudi bayidi benda bâshala, eyowa, ne kudi bayidi benda bonsu kabidi, mu matshi a tshisumbu tshia bantu: Ndayi mu buloba bonsu, nuyisha bantu bonsu lumu luimpa;

23 Ne udi witabuija ne udi utambuishibua neapandishibua, kadi kayi witabuija to neapîshibua;

24 Ne bimanyinu ebi nebilonda badi bitabuija—mu dîna dianyi ne bipata badiabulu; ne bakula miakulu mipia-mipia; ne bakuata nyoka; ne bobu banua tshintu tshia lufu katshia kubasâmisha to; ne batenteka babêdi bianza ne nebôndopibua;

25 Ne ewu yonsu witabuija mu

dîna dianyi, kayi wela mpata to, nemmujadikila miaku yanyi yonsu, mena ne ku ndekelu ya buloba.

26 Ne mpindiewu, monayi, nganyi udi mua kukandamena midimu ya Mukalenga? Nganyi udi mua kuvila miaku yenda? Nganyi udi mua kujuka bua kuluisha bukola bua bukutu bonsu bua Mukalenga? Nganyi udi kupetula midimu ya Mukalenga? Nganyi udi mua kupetula bana ba Kilisto? Monayi, nuenu bonsu badi bapetudi ba midimu ya Mukalenga, bualu nenukema ne nenufua.

27 Ô nanku kanupetudi to, ne kanukemi to, kadi umvuilayi miaku ya Mukalenga, ne lombayi kudi Tatu mu dîna dia Yezu bua bintu bionsu binudi nabi dijinga. Kanuedi mpata to, kadi itabuijayi, ne bangayi bu mu bikondu bia kala, ne luayi kudi Mukalenga ne mutshima wenu onsu, ne enzayi mudimu bua lupandu luenu nkayenu ne bôwa ne diza-kala kumpala kuenda.

28 Ikalayi ne lungenyi mu matuku a ditêtshibua dienu; diumbushayi bukoya bonsu; kanulombi tshintu bua nuenu kutshinyanga ku nkuka yenu to, kadi lombayi ne dikamakana didi kadiyi dinyungana to, bua kanukuluki ku ditêtshibua to, kadi bua nusadila Nzambi mulelela ne wa moyo.

29 Tangilayi ne kanutambuishibu kanuyi bakumbana to; tangilayi ne kanudi biakudia bia tshijila bia Kilisto kanuyi bakumbana to; kadi tangilayi ne

nuenza bintu bionsu bikala baku-
mbana, ne nubienza mu dîna dia
Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi
wa moyo; ne nuenu benza nanku,
ne nunanukila ne ku ndekelu, ka-
nuakuipatshibua to nansha bishi.

30 Monayi, ndi nnuambila bu ndi
ngakula ku bafua; bualu ndi mu-
manya ne nenupeta miaku yanyi.

31 Kanumpîshi bua bilema bia-
nyi, anyi tatuanyi to, bua bilema
bienda, anyi bobu bavua bafunda
kumpala kuenda; kadi pa mutu pa
nanku elayi tuasakidila kudi Nza-
mbi bua ne anumuenesha bilema
bietu, bua ne numanya mua kui-
kala ne lungenyi kupita mutudi.

32 Ne mpindiewu, monayi, tu-
vua bafunda miandiku eyi bilo-
ndeshila ku dimanya dietu, mu
maleta atudi tubikila munkatshi
muetu ne Tshiena Ejipitu tshie-
nzulula, avua matushila ne atu-
vua bashintulula, bilondeshila ku
mushindu wa ngakuilu wetu.

33 Ne bu bitata bietu bikala bi-
nena bikumbana, tuvua tufunda
mu Tshiena Ebelu; kadi tuvua ka-
bidi bashintulula Tshiena Ebelu; ne
bu tuetu mua kufunda mu Tshiena

Ebelu, monayi, kanuvua nupeta
kalema mu miandiku yetu to.

34 Kadi Mukalenga mmuma-
nya bintu bitudi bafunda, ne ka-
bidi ne kakuena bantu bakuabu
badi bamanya muakulu wetu to;
ne bualu kakuena bantu bakuabu
badi bamanya muakulu wetu to,
bua nanku udi mulongolola mu-
shindu wa kuwandamuna.

35 Ne bintu ebi mbifundibua
bua tukupula mashi a bana betu,
bavua bashinguluka mu dipanga
dia ditabuija, ku bilamba bietu.

36 Ne monayi, bintu ebi bitu-
vua tujinga bitangila bana betu,
eyowa, nangananga dipinguluja
diabu ku dimanya dia Kilisto,
bidi bifuanangana ne masambila
a bansantu bonsu bavua basomba
mu bulaba.

37 Ne Mukalenga Yezu Kili-
sto anyisha ne masambila abu
andamunyibua bilondeshila ku
ditabuija diabu; ne Nzambi Tatu
avuluka tshipungidi tshidiye
muenza ne nzubu wa Isalele; ne
ababenesha bua kashidi, ku njila
wa ditabuija mu dîna dia Yezu
Kilisto. Amena.

MUKANDA WA ETELE

*Miandiku ya Bena Yaledede, miangata ku bitata makumi abidi ne binayi
bivua bantu ba Limihi bangula mu matuku a Mfumu Mosiya.*

SHAPITA 1

*Moloni udi ukosolola mifundu ya
Etele—Bulondanganyi bua Etele
budi bulejibua—Muakulu wa Bena*

*Yaledede kawena ubuejakajibua ku Ka-
leya ka Babela to—Mukalenga udi
ulaya bua kubalombola ku bulaba
bua disungula ne kubenza tshisa-
mba tshinena.*

NE mpindiewu, mema, Mloni, ndi ntuadija kufunda mulubu wa benamu ba kala bava babutuka kupitshila ku tshianza tshia Mukalenga pa mpala wa ditunga edi dia ku node.

2 Ne ndi ngangatshila mulubu wanyi ku bitata makumi abidi ne binayi bivua bantu ba Limihi bangula, udibu babikila ne mukanda wa Etele.

3 Ne bu mudi ntshinka ne tshitupa tshia kumpala tshia miandiku eyi, tshidi tshiakula bitangila bufuki bua buloba, ne bua Adama kabidi, ne mulubu wa katshia ku tshikonde atshi mena tô ne ku kaleya kanena, ne bintu bionsu bivua bienzeka munkatshi mua bana ba bantu tô ne ku tshikonde atshi, Bena Yuda badi nabi—

4 Bua nanku, ntshiena mfunda bintu bivua bienzeka katshia ku matuku a Adama tô ne ku diba adi abi to; kadi bidi pa bitata; ne ewu yonsu wabipeta, yeya muina neikala ne bukola bua amona mua kupeta mulubu mujima.

5 Kadi monayi, ntshiena mfunda mulubu mujima to, kadi ndi mfunda tshitupa tshia mulubu, kumbukila ku diba divuabu bibaka kaleya tô ne ku diba diakabutukabu.

6 Ne ndi mfunda mulubu mushindu ewu. Wakafunda miandiku eyi uvua Etele, ne uvua kankanunuina ka Koliantolo.

7 Koliantolo uvua muana wa baluma wa Molona.

8 Ne Molona uvua muana wa

baluma wa Eteme.

9 Ne Eteme uvua muana wa baluma wa Ahaya.

10 Ne Ahaya uvua muana wa baluma wa Sheta.

11 Ne Sheta uvua muana wa baluma wa Shibulona.

12 Ne Shibulona uvua muana wa baluma wa Kome.

13 Ne Kome uvua muana wa baluma wa Koliantuma.

14 Ne Koliantuma uvua muana wa baluma wa Aminigada.

15 Ne Aminigada uvua muana wa baluma wa Alona.

16 Ne Alona uvua kankanunuina ka Hete, uvua muikala muana wa baluma wa Heletoma.

17 Ne Heletoma uvua muana wa baluma wa Libi.

18 Ne Libi uvua muana wa baluma wa Kishi.

19 Ne Kishi uvua muana wa baluma wa Kolome.

20 Ne Kolome uvua muana wa baluma wa Lewi.

21 Ne Lewi uvua muana wa baluma wa Kime.

22 Ne Kime uvua muana wa baluma wa Moliantona.

23 Ne Moliantona uvua kankanunuina ka Lipalakishi.

24 Ne Lipalakishi uvua muana wa baluma wa Sheze.

25 Ne Sheze uvua muana wa baluma wa Hete.

26 Ne Hete uvua muana wa baluma wa Kome.

27 Ne Kome uvua muana wa baluma wa Koliantuma.

28 Ne Koliantuma uvua muana wa baluma wa Emele.

29 Ne Emele uvua muana wa baluma wa Omele.

30 Ne Omele uvua muana wa baluma wa Shule.

31 Ne Shule uvua muana wa baluma wa Kibe.

32 Ne Kibe uvua muana wa baluma wa Oliha, uvua muikala muana wa baluma wa Yaledede;

33 Yaledede wakalua ne muanabu wa baluma ne mēku abu, ne bantu bakuabu ne mēku abu, kumbikila ku kaleya kanena, ku diba divua Mukalenga mubuejakaja muakulu wa bantu, ne muditshipa mu tshiji tshienda ne nebatangalajibua pa mpala onsu wa buloba; ne bilondeshila ku muaku wa Mukalenga bantu batangalajibua.

34 Ne muanabu ne Yaledede wa baluma muvuaye muntu muna ne wa bukutu, ne muntu uvua musuibua bikola kudi Mukalenga, Yaledede, muanabu wa baluma, wakamuambila ne: Bila kudi Mukalenga, bua katubuejakaji to bua katupangi kumvuingana mēyi etu to.

35 Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabila kudi Mukalenga; ne Mukalenga uvua ne moyo wa lusa bua Yaledede; bua nanku kakabuejakaja muakulu wa Yaledede to; ne Yaledede ne muanabu wa baluma kakabuejakajibua to.

36 Pashisha Yaledede wakambila muanabu wa baluma ne: Bila kabidi kudi Mukalenga, ne bidi bua kuikala ne nealekela tshiji tshienda kudi badi bikala balunda

betu, bua kubuejakaja muakulu wabu to.

37 Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabila kudi Mukalenga, ne Mukalenga wakumvua moyo wa lusa bua balunda babu ne mēku abu kabidi, bua ne kakabuejakajibua to.

38 Ne biakalua ne Yaledede wakambila kabidi muanabu wa baluma, wamba ne: Ndāku ne webeja Mukalenga newatuiyata mu bulaba, ne pikalaye utuiyata mu bulaba, bila kudiye ne nkunyi kutuaye. Ne nganyi udi muna Mukalenga newaya netu ku bulaba budi buikala bua disungula ku mutu kua buloba bonso? Ne pikalabi nanku, tuikalayi ne lulamatu kudi Mukalenga, bua ne tubupeta bua bupianyi buetu.

39 Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabila kudi Mukalenga bilondeshila ku bivua biamba ku mukana wa Yaledede.

40 Ne biakalua ne Mukalenga ne wakumvua muanabu ne Yaledede wa baluma, ne wakumvua moyo wa lusa buenda, ne wakamuambila ne:

41 Ndāku ne sangisha bisumbu bia bimuna bieba pamua, miluma ne mikaji, bia mishindu yonsu; ne mamīnu a buloba kabidi, a mushindu onsu; ne mēku eba; ne Yaledede kabidi, muanenu wa baluma, ne dīku dienda; ne balunda beba ne mēku abu kabidi, ne balunda ba Yaledede ne mēku abu.

42 Ne pawenza nanku neupueka ku mutu kuabu mu tshibanda

tshidi tshikala ku node. Ne nensambakena neba aku, ne nenyakumpala kueba mu bulaba budi buikala bua disungula ku mutu kua malaba onsu a pa buloba.

43 Ne aku nenkubenesha wewa ne ndelanganyi yeba, ne nendibishila tshisamba tshinena ku ndelanganyi yeba, ne ku ndelanganyi ya muanenu wa baluma, ne ya bâya neba. Ne kakuakui-kala tshisamba nansha tshimua tshipita tshisamba tshingadibishila pa mpala onsu wa buloba ku bunena ku ndelanganyi yeba to. Ne nenkuenzela nanku bualu uvua mubila kundi diba dionsu edi.

SHAPITA 2

Bena Yaledede badi badilongolola bua luendu luabu lua ku bulaba bulaya—Budi buikala bulaba bua disungula mudi bantu ne tshia kusadila Kilisto anyi kuikala bakombibua—Mukalenga udi wakula meba asatu ne muanabu ne Yaledede wa baluma—Bena Yaledede badi benza bibeya—Mukalenga udi ulomba muanabu ne Yaledede wa baluma bua kufila meji a munyi muakukenkeshaba bibeya.

NE biakalua ne Yaledede ne muanabu wa baluma, ne mêku abu, ne kabidi balunda ba Yaledede ne ba muanabu wa baluma, ne mêku abu, bakapueka mu tshibanda tshivua tshikala ku luseka lua ku node (ne dîna dia tshibanda divua dikala ne Nimelode, dibikidibua mu dîna dia tshilembi tshinena) ne bisumbu bia

bimuna biabu bivua bu basangisha pamua, miluma ne mikaji, ya mushindu onsu.

2 Ne bakateya kabidi mateyi ne bakakuata nyunyi ya mûlu; ne bakalongolola kabidi dilongu muakambuibu mishipa ya mu mâyi.

3 Ne bakambula kabidi deseleta, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne lubulubulu wa buitshi; ne bakaya ne bisumbu bia mbulubulu, ne mishinduyonsu ya bivua pa mpala wa bulaba, mamînu a mushindu onsu.

4 Ne biakalua ne pakapuekabu mu tshibanda tshia Nimelode Mukalenga wakapueka ne wakakula ne muanabu ne Yaledede wa baluma; ne uvua mu divuba, ne muanabu ne Yaledede wa baluma kakamumona to.

5 Ne biakalua ne Mukalenga wakabapasha mukenji ne baya mu tshipela, eyowa, mu tshitupa muvua muntu kayi muanji kuikala to. Ne biakalua ne Mukalenga wakaya kumpala kuabu ne wakakula nabu pavuaye muimana mu divuba, ne wakabaleja njila uvuabu ne bua kuenzela luendu.

6 Ne biakalua ne bakenza luendu mu tshipela, ne bakenza bibeya, muakasabukilabu mâyi a bungu, tshianza tshia Mukalenga tshikala tshitungunuka ne kubaludika.

7 Ne Mukalenga kakalekela ne bashikila dinsambu dia mbuwa mu tshipela to, kadi wakasua ne balua mena tô ne ku bulaba bua dilaya, buvua buikala bua

disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu, buvua Mukalenga Nzambi mukuba bua bantu bakana.

8 Ne uvua muditshipa kudi muanabu ne Yaledé wa baluma mu tshiji tshienda ne ewu yonsu wasa mu bulaba bua dilaya ebu, katshia ku tshikonde etshi tô ne bua kashidi, neamusadila, yeya Nzambi umua mulelela, anyi ne-babakomba pabalula tshiwudi tshia tshiji tshienda.

9 Ne mpindiewu, tudi mua kumona mikenji miela ya Nzambi bitangila bulaba ebu, budi buikala bulaba bua dilaya; ne tshisamba tshionsu tshiasamu netshisadila Nzambi, anyi ne nebatshikomba pabalula tshiwudi tshia tshiji tshienda. Ne tshiwudi tshia tshiji tshienda netshibalula papita malu mabi abu bungi.

10 Bualu monayi, ebu budi bulaba budi buikala bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu; bua nanku yonsu wasamu neasadila Nzambi anyi neakombibua; bualu ewu udi mukenji wa Nzambi muela wa kashidi. Ne kabakukombibua to, tô ne pakumbana tshiwudi tshia malu mabi munkatshi mua bana ba bantu ba, mu bulaba.

11 Ne ebi bidi binuluila, Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, bua ne numanya mikenji miela ya Nzambi—bua nukudimuna mutshima, ne kanutungunuki ne malu mabi enu tô ne palua tshiwudi tshia malu mabi to, bua kanuditoadidi tshiwudi tshia tshiji

tshia Nzambi bu muvua bena mu bulaba benza tô ne mpindiewu to.

12 Monayi, ebu budi bulaba budi buikala bua disungula, ne tshisamba tshionsu tshiasamu netshikala ne budishikaminyi ku bupika, ne ku bukuatshibu to, ne kudi bisamba bionsu bia muinshi mua diûlu, kadi amu pikalatshi tshisadila Nzambi wa mu buloba, yeya udi muikala Yezu Kilisto, uvua bintu bitudi bafunda bimuenesha.

13 Ne mpindiewu ndi ntungunuka ne miandiku yanyi; bualu monayi, biakalua ne Mukalenga wakatala Yaledé ne bana babu mena ku mbuwa munena bikola awu udi wabulula malaba. Ne pakaluabu ku mbuwa bakâsa ntenta yabu; ne bakinyika dîna dia muaba ne Moliankumele; ne bakasomba mu ntenta, ne bakasomba mu ntenta ku muelelu wa mbuwa bua mutantshi wa bidimu binayi.

14 Ne biakalua ne ku ndekelu kua bidimu binayi Mukalenga wakalua kabidi kudi muanabu ne Yaledé wa baluma, ne wakimana mu divuba ne wakakula nenda. Ne bua mutantshi wa meba asatu Mukalenga wakakula ne muanabu ne Yaledé wa baluma, ne wakamutandisha, bualu kavua muvuluka bua kubikila dîna dia Mukalenga to.

15 Ne muanabu ne Yaledé wa baluma wakakudimuna mutshima ku bubu buvuaye muenza, ne wakabikila dîna dia Mukale-

nga bua bana babu bavua bikala nenda. Ne Mukalenga wakamua mbila ne: Nenkubuiکیدila wewa ne bana benu mibi yabu; kadi kuakuenza mibi kabidi nansha, bualu nenuvuluka ne Nyuma wanyi kakukuata mudimu ne muntu diba dionsu to; bua nanku, panuenza mibi tô ne panua-boba menamena nenukoshibua ku mpala kua Mukalenga. Ne â adi meji anyi bua bulaba bungunupesha bua bupianyany buenu; bualu nebuikala bulaba bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu.

16 Ne Mukalenga wakamba ne: Ndayi ku mudimu ne ibakayi bibeya ku mushindu unudi bibaka tô ne mpindiewu. Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakaya kuenza mudimu, ne bana babu kabidi, ne bakenza bibeya mushindu uvuabu benza bilondeshila ku mikenji ya Mukalenga. Ne bivua bikesa, ne bivua bipepela pa mâyi, mena bu mudi dipepela dia nyunyi pa mâyi.

17 Ne bivua bibakibua mu mushindu wa ne bivua bilamakana menamena, mena ne bivua bua kulama mâyi bu mudi dilonga; ne ntaku yabi milamakana bu mudi dilonga; ne mpenga yabi ivua milamakana bu mudi dilongu; ne nsongu yabi ivua misongoloka; ne misonga yabi ivua milamakana bu mudi dilonga; ne bula buabi buvua bua mutshi; ne tshibi tshiabi, pavuatshi tshikala tshikanga, tshivua tshilamakana bu mudi dilongu.

18 Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabila kudi Mukalenga, wamba ne: Ô Mukalenga, ngenji mudimu uvua mumpeshela mukenji, ne ndi muenza bibeya bilondeshila mungenzeja.

19 Ne mona, Ô Mukalenga, munda muabi kamuena bukenka nansha bumua to; netubiludika kunyi? Ne kabidi netufua, bualu katuenza mua kupuyakana munda muabi to, amu pa kumbusha lupepa ludimu; bua nanku netufua.

20 Ne Mukalenga wakambila muanabu ne Yaledede wa baluma ne: Mona, neutubula disosu mu musonga, ne kabidi ku ntaku; ne pawikala kuyi ne kapepela to, neujikula disosu ne neupeta kapepela. Ne bikalabi ne mâyi adi akubuelela, mona, neujika disosu, bua bua ne kanufu ne mâyi adi abuela to.

21 Ne biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakenza nanku, bilondeshila bu muvua Mukalenga mumupeshela mukenji.

22 Ne wakabila kabidi kudi Mukalenga wamba ne: Ô Mukalenga, mona, ngenji mena bu muvua mumpeshela mukenji; ne ngalongolodi mâtu bua bantu banyoni, ne mona kakuena bukenka munda muawu to. Mona, Ô Mukalenga, neulekela ne tusambuka mâyi manena â mu mîdima anyi?

23 Ne Mukalenga wakambila muanabu ne Yaledede wa baluma ne: Ntshinyi tshiwudi musua ne ngenza bua nupeta bukenka mu

mâtu enu? Bualu mona, kanuena mua kuikala ne madidishi to, bualu neapanduluka bipesa; anyi kanuakuya ne kapia to, bualu kanuakuya ku bukenka bua kapia to.

24 Bualu mona, nenuikala bu mushipa munena wa mu mâyi munkatshi mua mbuwa, bualu mikuna ya mavuala neudibuikila pa mutu penu. Nansha nanku nennupatula kabidi ku ndondu ya mbuwa; bualu mpepela idi mipatukila mukana muanyi, ne kabidi mvula ne mâyi a nkoka mvua mubituma.

25 Ne mona, ndi nulongolola ku bintu ebi; bualu kanuena mua kusabuka ndondu mula ewu to amu pa kumbusha mema munulongolola ku mavuala a mbuwa, ne mpepela idi mipatuka, ne mâyi a nkoka âlua. Bua nanku ntshinyi tshiwudi musua ne nnulongoluela bua ne nupeta bukenka panuadîna mu ndondu ya mbuwa?

SHAPITA 3

Muanabu ne Yaledede wa baluma udi umona munu wa Mukalenga bu muvuaye ulenga mabua dikumi ne asambombo—Kilisto udi uleja muanabu ne Yaledede wa baluma mubidi wenda wa Nyuma—Bantu badi ne dimanya dijima kabena mua kupangishibua bua kumona munda mua tshibuikilu to—Biandamunyi bia miakulu bidi bifidibua bua kutuala miandiku ya Bena Yaledede patoka.

NE biakalua ne muanabu ne Yaledede wa baluma, (mpindiewu

bungi bua bibeya bivuabu balongolola buvua muanda mukulu) wakaya ku mukuna, uvuabu babikila ne mukuna wa Shelema, bua bula buawu bupita, ne wakangulula mabua makesa dikumi ne asambombo ku lubuebua; ne avua matoka ne makezuka, mena amuesha munda bu mudi tshilangilangi; ne waka'ambula mu bianza bienda tô ne pa musongu wa mukuna, ne wakabila kabidi kudi Mukalenga, wamba ne:

2 Ô Mukalenga, uvua muamba ne mâyi a nkoka adi ne tshia kutunyungulula ku nseka yonsu. Mpindiewu mona, Ô Mukalenga, ne kufikidi musadidi weba tshiji bua buteketa buenda kumpala kueba to; bualu tudi bamanya ne udi munsantu, ne udi usomba mu diûlu, ne katuena bakumbana kumpala kueba to; bualu buikadi buetu budi bulua bubu diba dionsu bua dipona dia Adama; nansha nanku, Ô Mukalenga, udi mutupesha mukenji ne tukubikila, bua ne tupeta kuwudi bilondeshila ku majinga etu.

3 Mona, Ô Mukalenga, udi mututûta bua malu mabi etu, ne udi mutuipata, ne bidimu bia bungi ebi tuvua bikala mu tshipela; nansha nanku, uvua ne lusa kutudi. Ô Mukalenga, ntangila ne mesu a lusa, ne umbusha tshiji tshieba kudi bantu beba aba, ne kulekedi ne basabuka mâyi mondoka a mavuala adi afuna â mu mîdima to; kadi mona bintu ebi bindi muengulula ku lubuebua.

4 Ne ndi mumanya, Ô Muka-

lenga, ne udi ne bukola bonsu, ne udi mua kuenza tshionsu tshiwudi musua bua diakalenga dia muntu; bua nanku lenga mabua â, Ô Mukalenga, ne munu weba, ne walongolola bua ankenka mu mîdima; ne neatukenkela munda mua bibeya bitudi balongolola, bua ne tupeta bukenka patuikala tusabuka pa mbuwa.

5 Mona, Ô Mukalenga, udi mua kuenza nanku awu. Tudi bamanya ne udi bua kuleja bukola bua bungu, budi bumueneka bukesa mu ngumvuilu wa bantu.

6 Ne biakalua ne pakamba muanabu ne Yaledede wa baluma mêyi â, monayi, Mukalenga wakôlola tshianza ne wakalenga mabua ku dimua ku dimua ne munu wenda. Ne tshibuikilu tshiakumbushibua ku mesu a muanabu ne Yaledede wa baluma, ne wakamona munu wa Mukalenga; ne uvua muikala bu mudi munu wa muntu, mufuanangana ne wa musunyi ne mashi; ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakapona panshi kumpala kua Mukalenga, bualu bôwa buakamukuata.

7 Ne Mukalenga wakamona muanabu ne Yaledede wa baluma uvua mupona pa buloba; ne Mukalenga wakamuambila ne: Juka, bua tshinyi waponyi?

8 Ne wakambila Mukalenga ne: Ndi mumona munu wa Mukalenga, ne ndi mutshina ne kalu kuntûta: bualu ntshivua mumanya ne Mukalenga uvua ne musunyi ne mashi to.

9 Ne Mukalenga wakamuambila

ne: Bua ditabuija dieba wamonyi ne nengikala ne musunyi ne mashi; ne muntu katu muanji kulua kumpala kuanyi ne ditabuija dipita nanku bu mûdi mulua to; bualu bu kabivua nanku to kuvua mua kumona munu wanyi to. Wamonyi kupita ebi anyi?

10 Ne wakamuandamuna ne: To; Mukalenga, dileja kundi.

11 Ne Mukalenga wakamuambila ne: Udi witabuija mêyi angakuambila anyi?

12 Ne wakandamuna ne: Eyowa, Mukalenga, ndi mumanya ne udi wamba bulelela, bualu udi Nzambi wa bulelela, ne kuena mua kushima to.

13 Ne pakambaye mêyi â, monayi, Mukalenga wakadileja kudiye, ne wakamba ne: Wasungidibu ku dipona dia Adama bualu wamanyi bintu ebi; bua nanku ngakupingaji ku mpala kuanyi; bua nanku ndi ndileja kuwudi.

14 Mona, mema ki uvua mulongolola katshia ku tshishimikidi tshia buloba bua kusungila bantu banyi. Mona ndi Yezu Kilsto. Ndi Tatu ne Muana. Bukua bantu bonsu nebupeta moyo buanyi, ne nanku tshienlelela, mena aba bitabuija mu dîna danyi; ne nebalua bana banyi ba baluma ne bana banyi ba bakaji.

15 Ne tshitu nansha mudileja kudi muntu undi mufuka, bualu muntu katu nansha mungitabuija bu wewa to. Udi umona ne udi mufukibua ku tshimfuanyi tshianyi anyi? Eyowa, mena bantu

bonsu bavua bafukibua ku mba-ngilu ku tshimfuanyi tshianyi.

16 Mona, mubidi ewu, ûdi umona mpindiewu, udi mubidi wa nyuma wanyi; ne ndi mu-fuka muntu bilondeshila ku mu-bidi wa nyuma wanyi; ne mena bu mundi mmueneka kûdi mui-kala mu nyuma nemmueneka kudi bantu banyi mu musunyi.

17 Ne mpindiewu, bu mumvua mema, Moloni, ntshiyi mua ku-funda mulubu mujima wa bintu bidi bifundibua ebi to, bu nanku bidi bikumbana bua mema kuamba ne Yezu wakadileja kudi muntu ewu mu nyuma, mena ku mushindu ne ku difuanangana dia mubidi wa momomua mena bu muakadilejaye kudi Bena Nefi.

18 Ne wakamusadila mena bu muakasadilaye Bena Nefi; ne biosu ebi, bua ne muntu ewu amanya ne uvua muikala Nzambi, bua midimu ya bungi ivua Mukalenga mumuleja.

19 Ne bua bualu bua dimanya dia muntu ewu, kavua mua kupangishibua bua kumona munda mua tshibuikilu to; ne wakamona munu wa Yezu, ne pakawumonaye, wakapona bua bôwa; bualu uvua mumanya ne uvua munu wa Mukalenga; ne katshivua kabidi ne ditabuija to, bualu uvua mumanya, kayi ne mpata nansha.

20 Bua nanku, muikala ne dimanya dijima edi dia Nzambi, kavua mua kupangishibua bua kumona munda mua tshibuikilu to; bua nanku wakamona Yezu; ne Yezu wakamusadila.

21 Ne biakalua ne Mukalenga wakambila muanabu ne Yaledede wa baluma ne: Mona, kuakulekela ne bintu ebi biwudi mumona ne mumvua ebi biya kudi ba pa buloba to, tô ne palua diba dingatumbisha dîna dianyi mu musunyi; bua nanku, ubutshila bintu biwamonyi ne biwumvu, ne kubileji muntu nansha umua to.

22 Ne mona, pawalua kundi, neubifunda ne neubikanga, bua ne muntu nansha umua kamonyi mua kubiandamuna miakulu to; bualu neubifunda mu muakulu udi kawuyi mua kubadibua to.

23 Ne mona, nenkupesha ma-bua abidi â, ne neuakanga pamua ne bintu biwafunda.

24 Bualu mona, ndi mubuejajaja muakulu uwafunda; bua nanku nengenzeja pakumbana dianyi diba ne mabua â aleja patoka bintu biwafunda ebi ku mesu kua bantu.

25 Ne pakamba Mukalenga mêtê â, wakaleja muanabu ne Yaledede wa baluma bena pa buloba bonsu bavua, ne kabidi bonsu bikalaku, ne kakabapala ku mesu enda to, mena tô ne ku ndekelu ya buloba.

26 Bualu uvua muamba kudiye misangu mishala ne, biamuitabuijaye ne uvua mua kumuleja malu onsu—nealejibua kudiye; bua nanku Mukalenga kavua mua kumupala bualu nansha bumua to, bualu uvua mumanya ne Mukalenga uvua mua kumuleja malu onsu.

27 Ne Mukalenga wakamua-

mbila ne: Funda bintu ebi ne ubikanga; ne nembileja kudi bana ba bantu pakumbana dianyi diba.

28 Ne biakalua ne Mukalenga wakamupesha mukenji ne, akanga mabua abidi avuaye mupeta, ne ka'aleji to, tô ne pa'aleja Mukalenga kudi bana ba bantu.

SHAPITA 4

Moloni udi upeta mukenji bua kungana mifundu ya muanabu ne Yaledede wa baluma—Kayakumanyishibua to tô ne papeta bantu ditabuija bu muvua dia muanabu ne Yaledede wa baluma—Kilisto udi upesha bantu mukenji bua kuitabuija miaku yenda ne ya bayidi benda—Bantu badi bapeta mukenji bua kukudimuna mutshima, kuitabuija lumu luimpa, ne kupandishibua.

NE Mukalenga wakapesha muanabu ne Yaledede wa baluma mukenji bua kutuluka ku mukuna kumpala kua Mukalenga, ne bua kufunda bintu bivuaye mumona; ne bivua bikandikibua bua ku luabi kudi bana ba bantu tô ne kunyima kua pâbandishibuaye pa mutshi mutshiamakana; ne bua bualu ebu mfumu Mosiya wabilama, bua ne kabilu kudi ba pa buloba to tô ne kunyima kua pâdileja Kilisto kudi bantu benda.

2 Ne kunyima kua Kilisto bulelela mudileja kudi bantu benda wakabapesha mukenji ne bapipatula.

3 Ne mpindiewu, kunyima kua nanku, badi bashinguluka bonsu mu dipanga dia ditabuija;

ne kakuena muntu nansha umua amu pakumbusha Bena Lamana, ne bavua babenga lumu luimpa lua Kilisto; bua nanku ndi mupeta mukenji ne mbisokoka kabidi mu buloba.

4 Monayi, mvua mufunda pa bitata ebi bintu bina bivua muanabu ne Yaledede wa baluma mumona; ne kakuvua kuanji kuikala bintu binena bilejibua kupita bivua Mukalenga muleja muanabu ne Yaledede wa baluma to.

5 Bua nanku Mukalenga udi mumpesha mukenji wa kubifunda; ne ngabifundi. Ne wakampesha mukenji ne mbikanga; ne udi mumpesha kabidi mukenji ne nkanga buandamunyi bua miakulu buabi; bua nanku ndi mukanga biandamunyi bia miakulu, bilondeshila ku mukenji wa Mukalenga.

6 Bualu Mukalenga wakangambila ne: Kabiakuya kudi Bena Bisamba bia Benda to tô ne dituku diakudimunabu mutshima ku malu mabi abu, ne kulua ne mankenda kumpala kua Mukalenga.

7 Mukalenga udi wamba ne, ne mu dituku dienzelabu ditabuija kundi, mena bu muakenza muanabu ne Yaledede wa baluma, bua ne bavuijibua bajidila kundi, pashisha, nnebamuenesha malu a kamona muanabu ne Yaledede wa baluma mena ne ku dibunzuluilu mabuluila anyi onsu, mudi Yezu Kilisto, Muana wa Nzambi, Tatu wa diûlu ne wa buloba wamba, ne malu onsu adi mu.

8 Ne waluisha muaku wa Mukalenga, atshipibua; ne wavila malu â, atshipibua; bualu kudibu tshiakuleja malu matamba bunena to, mudi Yezu Kilisto wamba; bualu mmema udi wakula.

9 Ne ku mukenji wanyi diûlu didi diunzuluka ne didi didikanga; ne ku dîyi dianyi, buloba nebunyungana; ne ku mukenji wanyi benamu nebafua, mena nanku bu ku kapia.

10 Ne udi kayi witabuija miaku wanyi to kena witabuija bayidi banyi to; ne bikalabi ne ntshiena ngakula to, jingululayi; bualu nenumanya ne mmema udi wakula, ku dituku dia ndekelu.

11 Kadi udi witabuija bintu bingambi ebi, yeya nemmukumbula ne mamueneka a Nyuma wanyi, ne neamanya ne neajadika. Bua bualu Nyuma wanyi, neamanya ne bintu ebi bidi bilelela; bualu bidi bitabuija bantu bua kuenza bimpa.

12 Ne tshionsu kayi tshidi tshitabuija bantu bua kuenza buimpa tshidi tshia kundi; bualu bimpa kabiena bifumina kudi nansha umua to amu bikalabi kundi. Ndi wa momumua udi ulombola bantu ku buimpa bonsu; wabenga kuitabuija miaku wanyi kakungitabuija to—ne ndiku; ne wabenga kungitabuija kakuitabuija Tatu udi muntuma to. Bualu monayi, ndi Tatu, ndi bukenka, ne moyo, ne bulelela bua ba pa buloba.

13 Luayi kundi, Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, ne nenuleja

bintu bipita bunena, dimanya didi disokoka bua bualu bua dipanga ditabuija dienu.

14 Luaku kundi, Ô nzubu wa Isalele, ne nenkumuenesha bunena bua bintu bivua Tatu mukutekela, katshia ku tshishimikidi tshia buloba; ne kabivua bilua kûdi to bua bualu bua dipanga ditabuija.

15 Mona, pawapanda tshibuikilu tshia dipanga ditabuija tshidi tshikushadisha mu ngikadilu weba wa bubu udi utshinyisha bikola, ne wa bupapa bua mutshima, ne wa bumpofu bua meji, pashisha nenumanya bintu binena ne bia dikema bivua bikala bisokoka kûdi katshia ku tshishimikidi tshia buloba—eyowa, pawabikila Tatu mu dîna dianyi, mutshima mutshibuluka ne nyuma munyingalala, pashisha neumanya ne Tatu wavuluki tshipungidi tshidiye muenza ne batatueba, Ô nzubu wa Isalele.

16 Ne pashisha mabuluila anyi andi mufundisha kudi musadidi wanyi Yone ajinguludibua ku mesu a bantu bonsu. Vuluka, pawamona bintu ebi, neumanya ne diba dikadi pabuipi bimueshibuabi bulelela.

17 Bua nanku, pawapeta mifundu eyi neumanya ne mudimu wa Tatu watuadiji pa mpala onsu wa bulaba.

18 Bua nanku, kudimunayi mutshima nuenu bonsu ndekelu ya buloba, ne luayi kundi, ne itabuijayi lumu luimpa luanyi, ne tambuishibuayi mu dîna dianyi;

bualu udi witabuija ne udi mutambuishibua neapandishibua; kadi udi kayi witabuija to neapîshibua; ne bimanyinu nebilonda badi bitabuija mu dîna dianyi.

19 Ne mubeneshibua ngudi usanganyibua ne lulamatu ku dîna dianyi ku dituku dia ndekelu, bualu neabandishibua bua kusomba mu bukalinga budi bulongolola buenda katshia ku tshishimikidi tshia buloba. Ne monayi mmema udi wambi nanku. Amena.

SHAPITA 5

Bajadiki basatu ne mudimu muina ne bikala bu mudi bujadiki bua bulelela bua Mukanda wa Molomo.

NE mpindiewu, mema Moloni, ngafundi miaku ivua Mukalenga mumpeshela mukenji, bilondeshila ku mvulukilu wanyi; ne ngakuambidi bintu bimpvua mukanga; bua nanku kubilengi bua kubiandamuna mu muakulu mu kuabu to; bualu bualu abu budi bukandikibua, amu pa kumbusha diba dikalabi bikumbana mu lungenyi lua Nzambi.

2 Ne mona, newikala ne diakalenga dia wewa kuleja bitata kudi bâkuambuluisa bua kulturala mudimu ewu;

3 Ne nebilejibua kudi bajadiki basatu ku bukola bua Nzambi; bua nanku nebamanya bua bushuwa ne bintu ebi bidi bilelela.

4 Ne bintu ebi nebishikibua mukana mua bajadiki basatu; ne

bujadiki bua basatu, ne mudimu ewu, mualejibua bukola bua Nzambi ne muaku wenda kabidi, udi Tatu, ne Muana, ne Nyuma wa Tshijila badi bajadika—ne bionsu ebi ne bikala bu mudi bujadiki bua kupîsha ba pa buloba ku dituku dia ndekelu.

5 Ne pikalabi ne nebakudimuna mutshima ne nebalua kudi Tatu mu dîna dia Yezu, nebakididibua mu bukalinga bua Nzambi.

6 Ne mpindiewu, dijungululayi ne ntshiena ne bukôkeshi bua bintu ebi to; bualu nenumanya ne ndi ne bukôkeshi panuammona, ne netuimana kumpala kua Nzambi ku dituku dia ndekelu. Amena.

SHAPITA 6

Lupepela ludi lusaka bibeya bia Bena Yaledede ku bulaba bulaya—Bantu badi basamuna Mukalenga bua buimpa buenda—Oliha udi usungudibua bua kuikala mfumu ku mutu kuabu—Yaledede ne muanabu wa baluma badi bafua.

NE mpindiewu, mema Moloni, ndi ntungunuka ne kufunda kua mifundu ya Yaledede ne muanabu wa baluma.

2 Bualu biakalua ne pakalolongolola Mukalenga mabua avua muanabu ne Yaledede wa baluma muya nawu pa mukuna, muanabu ne Yaledede wa baluma wakatuluka ku mukuna, ne wakateka mabua munda mua mâtu avua malongolodibua, dimua mu lusingu luawu lonsu; ne monayi,

akafila bukenka munda mua mâtu.

3 Ne nanku Mukalenga wakenkeshisha mabua mu mîdima nanku, bua kupesha bukenka kudi bantu baluma, bantu bakaji ne bana, bua kabasambuki mâyi manena mu mîdima to.

4 Ne biakalua ne pakalongo-lolabu mishindu yonsu ya biakudia, nanku bua badidisha pa mutu pa mâyi, ne biakudia kabidi bua bisumbu bia bimuna bikesa ne binena biabu, ne nyama ya maitu yonsu anyi nyama mimuna yonsu, anyi nyunyi yonsu biayabu nabi—ne biakalua ne pakenzabu bintu bionsu ebi bakabuela mu mâtu abu anyi mu bibeya biabu, ne bakâsa luendu mu mbuwa bikala badishiya kudi Mukalenga Nzambi wabu.

5 Ne biakalua ne Mukalenga Nzambi wakajudisha lupepela lukola pa mpala wa mâyi, lutangila ku bulaba bulaya; ne ki muakabatenkakaja mavuala a mbuwa kumpala kua tshi pepela.

6 Ne biakalua ne bakajikibua misangu ya bungi mu ndondu ya mbuwa, bua mikuna ya mavuala ivua ibakulukila, ne kabidi bipepela binena ne bitshinyisha bivua bifumina ku bukola bua lupepela.

7 Ne biakalua ne pakajîki-buabu muinshi kakuvua mâyi avua mua kubenzela bibi to, bualu mâtu abu avua mikala malamakana bu mudi dilongu, ne kabidi avua malamakana bu mudi buatu bua Noa; bua nanku

pakabanyungulula mâyi a bungi bakabila kudi Mukalenga, ne wakabatuala kabidi pa mutu pa mâyi.

8 Ne biakalua ne lupepela kalua kalekela kupepa lutangila ku bulaba bulaya patshivuabu pa mutu pa mâyi nansha; ne ki muakabasaka lupepela kumpala nanku.

9 Ne bakimba misambu bua kusamuna Mukalenga; eyowa, muanabu ne Yaledo wa baluma wakimba misambu bua kusamuna Mukalenga, ne wakasakidila ne wakasamuna Mukalenga dituku dionsu dijima; ne pakalua butuku, kabakalekela kusamuna Mukalenga to.

10 Ne ki muakasakibuabu kumpala nanku; ne tshikulukuku tshia mu mbuwa nansha tshimua katshivua mua kuatshibula to, anyi mushipa munena wa mu mâyi nansha umua kawuvua mua kubenzela bibi to; ne bavua ne bukenka diba dionsu, ne bivua bikala pa mutu pa mâyi anyi muinshi mua mâyi.

11 Ne ki muakasakibuabu kumpala nanku, matuku nkama isatu ne makumi anayi ne anayi pa mâyi.

12 Ne bakafika ku muelelu wa mâyi a bulaba bulaya. Ne pakadiatabu makasa abu pa muelelu wa mâyi a bulaba bulaya bakinama pa mpala wa bulaba, ne bakadipuekesha kumpala kua Mukalenga, ne bakamatshisha binsonji bua disanka kumpala kua Mukalenga, bua bungi bua

midimu mimpa ya lusa luenda kudibu.

13 Ne biakalua ne bakaya pa mpala wa bulaba, ne bakabanga kudima buloba.

14 Ne Yaledede wakapeta bana ba baluma banayi; ne bavua babiki-dibua ne Yakoma, ne Giliga, ne Maha, ne Oliha.

15 Ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakalela penda bana ba baluma ne bana ba bakaji.

16 Ne balunda ba Yaledede ne ba muanabu wa baluma bavua bungi bua pabuipi ne bantu makumi abidi ne inayi; ne bavua pabu balela bana ba baluma ne bana ba bakaji kumpala kua ku-luabu ku bulaba bulaya; ne bua nanku bakabanga kuikala ba bungi.

17 Ne bakabalongesha mua kuenda mu didipuekesha kumpala kua Mukalenga; ne bakabalongesha kabidi kumbukila mu kulu.

18 Ne biakalua ne bakabanga kutangalaka pa mpala wa bulaba, ne kuvulangana ne kudima buloba; ne bakakolakana mu bulaba.

19 Ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabanga kulua mununu, ne wakamona ne uvua katataka ne tshia kubuela mu lukita; bua nanku wakambila Yaledede ne: Tusangishayi bantu betu bua ne tubabala, bua ne tumanya tshidibu bajinga kutudi kumpala kua tuetu kubuela mu nkita yetu.

20 Ne bakasangisha bantu pamua nanku awu. Mpindiewu bu-

ngi bua bana ba baluma ne bana ba bakaji ba muanabu ne Yaledede wa baluma bavua bantu makumi abidi ne ibidi; ne bungi bua bana ba baluma ne bana ba bakaji ba Yaledede bavua dikumi ne babidi, bu muvuaye ne bana ba baluma banayi.

21 Ne biakalua ne bakabala bantu babu; ne kunyima kua kubabalabu, bakajinga kudibu bintu bivuabu basua ne benza kumpala kua bobu kubuela mu nkita yabu.

22 Ne biakalua ne bantu bakajinga kudibu ne balâba umua wa ku bana babu ba baluma manyi bua kuikala mfumu ku mutu kuabu.

23 Ne mpindiewu monayi, etshi tshivua tshikola kudibu. Ne muanabu ne Yaledede wa baluma wakabambila ne: Bushuwa tshintu etshi tshidi tshibalombola ku bukuatshibu.

24 Kadi Yaledede wakambila muanabu wa baluma ne: Anyisha ne bikala ne mfumu. Ne bua nanku wakabambila ne: Sungulayi mfumu munkatshi mua bana ba baluma betu, mena unudi basua.

25 Ne biakalua ne bakasungula muana wa kumpala wa muanabu ne Yaledede wa baluma; ne dîna dienda divua Pagaga. Ne biakalua ne kakasua to, ne wakabenga kuikala mfumuabu. Ne bantu bakasua ne tatuenda amuenzeja ku bukola, kadi tatuenda wakabenga; ne wakabapesha mukenji ne kabenzeji muntu nansha umua ku bukola bua kuikala mfumuabu to.

26 Ne biakalua ne bakasungula bana babu ne Pagaga ba baluma bonsu, ne bakabenga.

27 Ne biakalua ne nansha bana ba baluma ba Yaledede bakabenga pabu, bonsu mena amu pa kumbusha umua; ne muanabu ne Yaledede wakashaba Oliha manyi bua kuikala mfumu pa mutu pa bantu.

28 Ne wakabanga kukôkesha, ne bantu wakabanga kulubuluka; ne bakalua babanji menamena.

29 Ne biakalua ne Yaledede wakafua, ne muanabu wa baluma penda.

30 Ne biakalua ne Oliha wake-nda ne didipuekesha kumpala kua Mukalenga ne wakavuluka bunena bua malu avua Mukalenga muenzela tatuenda, ne wakalongesha kabidi bantu benda bunena bua malu avua Mukalenga muenzela batatuabu.

SHAPITA 7

Oliha udi udi ukôkesha mu buakana—Munda mua didianganatshila ne luntûta, makalenga a Shule ne Koholo adi ewu uluisha mukuenda adi ashibua—Bambi badi bapîsha bubu ne ditendelela dia mpingu dia bantu, badi pashisha bakudimuna mutshima.

NE biakalua ne Oliha wakalumbuluisha mu buakana mu bulaba matuku enda onsu, ne matuku enda avua a bungu menamena.

2 Ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji; eyowa wakalela makumi asatu ne umua,

munkatshi muabu muvua bana ba baluma makumi abidi ne basatu.

3 Ne biakalua ne wakalela kabidi Kibe mu bununu buenda. Ne biakalua ne Kibe wakakôkesha pa muaba wenda; ne Kibe wakalela Koliholo.

4 Ne pakakumbaja Koliholo bidimu makumi asatu ne bibidi wakatombokela tatuenda, ne wakaya ne wakasomba mu bulaba bua Neholo; ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji, ne bakalua balenga menamena; bua nanku Koliholo wakakoka bantu ba bungu kunyima kuenda.

5 Ne pakasangishaye musumba wa basalayi pamua wakaya ku bulaba bua Molona kuvua mfumu musombela, ne wakaya nenda mumukuata mukuatshibu, tshiakavuija kuamba kua muanabu ne Yaledede wa baluma ne nebabatuala mu bukuatshibu.

6 Mpindiewu bulaba bua Molona, muvua mfumu musombela, buvua pabuipe ne bulaba buvua Bena Nefi babikila ne Kabutu.

7 Ne biakalua ne Kibe wakasomba mu bukuatshibu, ne bantu benda kudi muana wa baluma wa Koliholo, tô ne pakaluaye mununu menamena; nansha nanku Kibe wakalela Shule mu bununu buenda, patshivuaye muikala mu bukuatshibu.

8 Ne biakalua ne Shule wakafikila muanabu wa baluma tshiji; ne Shule wakakolakana, ne bakalua ne bukutu bu mudi ku makanda a muntu; ne uvua kabidi ne bukutu mu kujungulula.

9 Pananku, wakaya ku kakuna ka Efelayima, ne wakengulula biamu ku kakuna, ne wakenza miela ya mvita ne biamua bikolesha bua bavuaye mukoka kudiye abu; ne kunyima kua kubapayaye ne miela ya mvita wakapingana ku tshimenga tshia Neholo, ne wakela muanabu wa baluma Koliholo mvita, kuakapetelaye bukalinga ne wakabupinguluja kudi tatuenda Kibe.

10 Ne mpindiewu bua bualu buvua Shule muenza, tatuenda wakamutenteka bukalinga; bua nanku wakabanga kukôkesha pa muaba wa tatuenda.

11 Ne biakalua ne wakalumbu-luisha mu buakana; ne wakatan-tshisha bukalinga buenda pa mpala onsu wa bulaba, bualu bantu bavua balua ba bungi menamena.

12 Ne biakalua ne Shule wakalela kabidi bana ba baluma ne bana ba bakaji ba bungi.

13 Ne Koliholo wakakudimuna mutshima ku mibi ya bungi ivuaye muenza; bua nanku Shule wakamupesha kaba mu bukalinga buenda.

14 Ne biakalua ne Koliholo wakapeta bana ba baluma ne bana ba bakaji ba bungi. Ne munkatshi mua bana ba baluma ba Koliholo kuvua umua uvua dina ne Noa.

15 Ne biakalua ne Noa wakatombokela Shule, mfumu, ne kabidi tatuenda Koliholo, ne wakakoka muanabu wa baluma Koholo, ne bana babu ba baluma bonsu ne ba bungi ba ku bantu.

16 Ne wakela Shule, mfumu, mvita, kuakapetelaye bulaba bua bupianyi buabu bua kumpala; ne wakalua mfumu wa pa tshitupa tshia bulaba atshi.

17 Ne wakela kabidi mfumu Shule mvita; ne wakakuata mfumu Shule, ne wakaya nenda mukuatshibu ku Molona.

18 Ne biakalua ne bu muvuaye pabuipe ne kumushipa, bana ba baluma ba Shule bakadibueja butuku mu nzubu mua Noa ne bakamushipa, ne bakashipa tshibi tshia buloko ne bakapatula tatuabu, ne bakamuteka pa nkuasa wenda mu bukalinga buenda.

19 Bua nanku, muana wa Noa wa baluma wakâsa bukalinga bua Noa pa muaba wenda; nansha nanku kabakapeta kabidi bukola pamutu pa mfumu Shule to, ne bantu bavua bikala ku bumfumu bua mfumu Shule bakalubuluka menamena ne bakalua bantu banena.

20 Ne ditunga divua diabuluka; ne kuvua makalinga abidi, bukalinga bua Shule, ne bukalinga bua Koholo, muana wa baluma wa Noa.

21 Ne Koholo, muana wa baluma wa Noa, wakenzeja ne bantu benda bela Shule mvita, ivua Shule mubatambila ne mushipa Koholo.

22 Ne mpindiewu Koholo uvua ne muana wa baluma uvua ubikidibua ne Nimelode; ne Nimelode wakalekelela Shule bukalinga bua Koholo; ne wakasuibua ku mesu a Shule; bua nanku Shule

wakamupesha masanka manena, ne Nimelode wakenza mu bukalinga bua Shule bilondeshila ku majinga enda.

23 Ne kabidi mu bumfumu bua Shule bambi bavua batumibua kudi Mukalenga bakalua munkatshi mua bantu, bamba ku Nyuma ne bubi ne ditendelela dia mpingu bia bantu bivua bituala mutshipu pa mutu pa bulaba, ne nebabutuka pikalabu kabayi bakudimuna mutshima to.

24 Ne biakalua ne bantu bakapenda bambi, ne bakabaseka. Ne biakalua ne mfumu Shule wakakosela tshitungu bonsu bakapenda bambi abu.

25 Ne wakateka mukenji mu bulaba bonsu, uvua upesha bambi bukola bua kuya konsu kuvuabu basua; ne bua bualu ebu bantu bakatuadibua ku dikudimuna dia mutshima.

26 Ne bualu bantu bakakudimuna mutshima ku malu mabi abu ne ku ditendelela diabu dia mpingu Mukalenga wakabepelesha, ne bakabanga kulubuluka kabidi mu bulaba. Ne biakalua ne Shule wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji mu bununu buenda.

27 Ne kakuvua kabidi mvita mu matuku a Shule to; ne wakavuluka bintu binena bivua Mukalenga muenza bua batatuenda mu dibatuala ku disabuka ndondu mula kulua ku bulaba bulaya; bua nanku wakalumbuluisha mu buakana matuku enda onsu.

SHAPITA 8

Kudi luntûta ne dikokangana bua bukalinga—Akishi udi wenza tshipungidi tshia kuditshipa kua mu musokoku bua kushipa mfumu—Bipungidi bia mu musokoku bidi bia diabulu ne tshipeta tshiabi tshidi dibutuka dia bisamba—Bena Bisamba bia Benda bia lelu badi badimuisha bilondeshila ku bipungidi bia mu musokoku biakeba bua kutonkola budishikaminyi bua malaba onsu, bisamba bionsu, ne matunga onsu.

NE biakalua ne wakalela Omele, ne Omele wakakôkesha pa muaba wenda. Ne Omele wakalela Yaledede; ne Yaledede wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji.

2 Ne Yaledede wakatombokela tatuenda, ne wakalua ne wakasomba mu bulaba bua Hete. Ne biakalua ne wakabomba bantu ba bungi, bua mēyi enda a budimu, tô ne muakaluaye kupeta tshibibidi tshia bukalinga.

3 Ne pakapetaye tshia bibidi tshia bukalinga wakela tatuenda mvita, ne wakaya ne tatuenda mu bukuatshibu, ne wakasadila mu bukuatshibu;

4 Ne mpindiewu, mu matuku a bumfumu bua Omele uvua mu bukuatshibu tshiabibidi tshia matuku enda. Ne biakalua ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji, ne munkatshi muabu muvua Eseloma ne Koliantumela;

5 Ne bakafika tshiji menamena bua midimu ya muanabu wa baluma Yaledede, mua ne bakaku-nguija musumba wa basalayi ne

bakela Yaledede mvita. Ne biakalua ne bakamuela mvita butuku.

6 Ne biakalua ne pakashipabu musumba wa basalayi wa Yaledede bavua pabuipi bua kumushipabu penda; ne wakabasengelela ne kabamushipi to, ne nealekelela tatuenda bukalenga. Ne biakalua ne bakamuanyishila ne ikala ne moyo.

7 Ne mpindiewu Yaledede wakalua ne kanyinganyinga mena-mena bua dijimija dia bukalenga, bualu uvua muteka mutshima wenda ku bukalenga ne ku butumbi bua pa buloba.

8 Mpindiewu muana wa bakaji wa Yaledede muvuaye mupiluka menamena, ne muvuaye mumona kanyinganyinga ka tatuenda, wakela meji mua kulongolola njila uvuayi mua kupingajila tatuenda bukalenga.

9 Mpindiewu muana wa bakaji wa Yaledede uvua mulenga mena-mena. Ne biakalua ne wakayikila ne tatuenda, ne wakamuambila ne: Tatuanyi udi ne kanyinganyinga ka bungi nanku bua tshinyi? Kena mubala mifundu ivua batatuetu basabuka nayi ndondu mula anyi? Mona, kakuena mulubu mutangila bantu ba ku kala, ne ku malongolola abu a mu musokoku bakapeta makalenga ne butumbi bua bungi anyi?

10 Ne mpindiewu, nanku, lekela tatuanyi abikidisha Akishi, muana wa baluma wa Kimenolo; ne Mona, ndi muimpa kumona, ne nenja maja kumpala kuenda, ne nemmusankisha, bua ne nea-

njinga ne ndua mukaji wenda; bua nanku biajingaye kûdi ne umpesha kudiye ne ndua mukaji wenda, apu newamba: Nenkupeshayi biwantuadila mutu wa tatuanyi, mfumu.

11 Ne mpindiewu Omele uvua mulunda wa Akishi; pananku, pakabikidisha Yaledede Akishi, muana wa bakaji wa Yaledede wakaja maja kumpala kuenda bua ne wakamusankisha, mua ne wakajinga bua ikala mukajenda. Ne biakalua ne wakambila Yaledede ne: Mumpesha bua ikala mukaji wanyi.

12 Ne Yaledede wakamuambila ne: nenkupeshayi, pawikala mutuadila mutu wa tatuanyi, udi muikala mfumu.

13 Ne biakalua ne Akishi wakasangisha malela enda onsu mu nzubu wa Yaledede, ne wakambila ne: Nenuditshipa kundi ne nenuikala ne lulamatu kundi ku tshintu tshingajinga kunudi anyi?

14 Ne biakalua ne bakaditshipa bonsu kudiye, pa Nzambi wa mu diûlu, ne kabidi pa diûlu, ne kabidi pa buloba, ne pa mitu yabu, ne ewu yonsu wakudimuka ku diambuluisha divua Akishi ujinga neajimija mutu wenda; ne ewu yonsu wasokola tshintu tshionsu tshivua Akishi mubamanyisha, yeya muina neajimija moyo wenda.

15 Ne biakalua ne ki muakumuanganabu ne Akishi nanku. Ne Akishi wakabatshipisha mitshipu ivua bantu ba ku kala bavua pabu bakeba bukalenga benza, ivua mishiya kubangila

mena kudi Kana, uvua muikala mushipianganayi kumbukila ku mbangilu.

16 Ne bukola bua diabulu buvua bubalama bua kutshipisha bantu mitshipu eyi, bua kubalama mu mîdima, bua kuambuluisha bavua bikala bakeba bukalenga bua kupeta bukalenga, ne bua kushipa, ne bua kupawula bintu bia bienda, ne bua kushima, ne bua kuenza mushindu onsu bubi ne wa masandi.

17 Ne muana wa bakaji wa Yaledé ki wakabiteka mu mutshima wenda bua kukebulula bintu ebi bia kala; ne Yaledé wakabiteka mu mutshima wa Akishi; bua nanku, Akishi wakayitshipisha malela enda ne balunda benda, ubapambula ku malaya malenga bua kuenza tshintu tshionsu tshivuaye ujinga.

18 Ne biakalua ne bakenza tshipungidi tshia mu musokoku, mena bu muvua bantu ba kala; tshipungidi tshidi tshikala tshia malu a bubi bupita ne tshibi kupita bikuabu bionsu, ku mesu a Nzambi;

19 Bualu Mukalenga kena wenza mudimu ne bipungidi bia mu musokoku to, anyi kena musua ne muntu amatshisha mashi to, kadi mu malu onsu udi mutshikandika, kumbukila ku mbangilu wa muntu.

20 Ne mpindiewu, mema, Moloni, ntshiena mfunda mushindu wa mitshipu yabu ne bipungidi biabu to, bualu bivua bimanyi-shibua kundi ne bidi bikala munkatshi mua bantu bonsu, ne bidi

bikala munkatshi mua Bena Lamana.

21 Ne biakenzeja dibutuka dia bantu bandi ngamba apa, ne kabidi dibutuka dia bantu ba Nefi.

22 Ne tshisamba tshionsu tshitaba bipungidi bia mu musokoku bia nanku awu, bua kupeta bukalenga ne makasa, tô ne pâtangalakabi mu tshisamba tshijima, monayi, ne netshibutuka; bualu Mukalenga kakulekela ne mashi a bansantu benda, âmatshishatshi, abila kudiye diba dionsu ku buloba bua disombuela kuditshi, ne kadi kayi ubasombuela to.

23 Bua nanku, Ô nuenu Bena Bisamba bia Benda, bidi bimpa mu lungenyi lua Nzambi ne bintu ebi bilejibua kunudi, nanku bua nukudimuna mutshima ku mibi yenu, ne kanulekedi ne bipungidi bia dishipa dia bantu ebi, bidi bienza bua kupeta bukalenga ne makasa, bikala ku mutu kuenu to—ne mudimu, eyowa, mena mudimu wa dibutuka unu-luila, eyowa, mena muela wa mvita wa bululama bua Nzambi wa Tshiendelela unukulukila, bua ditonkoka ne dibutuka dienu panualekela bintu ebi bikala.

24 Bua nanku, Mukalenga udi unupesha mukenji, panuamona bintu ebi bilua munkatshi muenu ne nenutabuluka bua kumanya ngikadilu wenu udi utshingisha, bua tshisumbu tshia mu musokoku tshikala munkatshi muenu etshi; anyi diakabi dikala kuditshi bua mashi a bavuabu bashipa; bualu badi babila ku

lupuishi bua disombuela kudi-tshi, ne kabidi kudi bavua ba-tshienza abu.

25 Bualu bidi bilua ne ewu yonsu udi utshienza udi ukeba bua kutonkola budishikaminyi bua malaba onsu, bisamba bionsu ne matunga onsu; ne tshidi tshitua-disha dibutuka dia bantu bonso, bualu tshidi tshienza kudi dia-bulu, udi muikala tatu wa mafi onsu; mena muena mafi muina wakadinga baledi betu ba kumpala, eyowa, mena muena mafi muina udi muenzeja muntu bua kushipa bantu kumbukila ku mbangilu; uvua mupapisha mitshima ya bantu bua ne bakashipa bambi, ne bakabâsa mabua, ne bakabipata kumbukila ku mba-ngilu.

26 Pananku, mema, Moloni, ndi mupeta mukenji wa kufunda bintu ebi bua ne bubi bujika, ne bua diba dikala Satana kayi ne nansha bumua ku mitshima ya bana ba bantu to dilua, kadi bua ne bitabujijibua bua kuenza malu mimpa diba dionsu, bua ne balua ku mpokolo wa buakana bonso ne bapandishibua.

SHAPITA 9

Bukalenga budi bupita kudi umua ne kudi mukuabu ku ndelanganyi, ku dilongolola disokoka ne ku dishipa dia bantu—Emele wakamona Muana wa Buakana—Bambi ba bungu badi babila bua dikudimuna mutshima—Tshiyola ne nyoka ya lulengu bidi bitatshisha bantu.

NE mpindiewu, mema, Moloni, ndi ntungunuka ne mifundu yanyi. Nanku, monayi, biakalua ne bua bipungidi bia mu musokoku bia Akishi ne balunda benda, monayi, bakatonkola bukalenga bua Omele.

2 Nansha nanku, Mukalenga uvua ne lusa kudi Omele, ne kabidi kudi bana benda ba baluma ne kudi bana benda ba bakaji bavua kabayi bakeba lufu luenda to.

3 Ne Mukalenga wakadimuisha Omele mu tshilota ne umbuka mu bulaba; bua nanku Omele wakumbuka mu bulaba ne dîku dienda, ne wakenza luendu matuku a bungu, ne wakalua ne wakitshila pabuipi ne kakuna ka Shima, ne wakaluila pabuipi ne muaba uvua Bena Nefi babutuka, ne kubangilaku mutangila ku esete, ne wakalua ku muaba uvua ubikidibua ne Abaloma, pabuipi ne ku muelelu wa mbuwa, ne wakakuasa ntenta wenda, ne bana benda ba baluma ne bana benda ba bakaji pabu, ne bena mu nzubu wenda bonso, amu pa kumbusha Yaledede ne dîku dienda.

4 Ne biakalua ne Yaledede uvua mulâbibua manyi bua kuikala mfumu ku mutu kua bantu, ku njila wa bubi; ne wakapesha Akishi muanenda wa bakaji bu mudi mukaji wenda.

5 Ne biakalua ne Akishi waka-keba moyo wa tatuenda muenu; ne wakalomba kudi bavua ye mutshipisha ne mutshipu wa bantu ba ku kala, ne bakapeta mutu wa tatuenda muenu, bu muvuaye

musomba pa nkuasa wenda wa bukalinga, pavuaye wakidila bantu benda.

6 Bualu ditangalaka dia tshisumbu tshia bubi ne tshia mu musokoku etshi divua dinena bikola mu mushindu ne tshivua tshinyanga mitshima ya bantu bonsu; bua nanku bakashipa Yaleda pa nkuasa wendawa bukalinga, ne Akishi wakakôkesha pa muaba wenda.

7 Ne biakalua ne Akishi wakabanga kumvuila muanenda wa baluma mukawu, bua nanku wakamukangila mu buloko, ne wakamupesha amu biakudia bikesa anyi kakamupeshabi to tôte ne muakakengaye ne lufu.

8 Ne mpindiewu muanabu ne uvua mukenga ne lufu, (ne dina dienda divua Nimela), wakafikila tatuenda tshiji bawu bivua tatuenda muenzela muanabu.

9 Ne biakalua ne Nimela wakasangisha bungi bukesa bua bantu, ne wakanyema ushiya bulaba, ne wakaya ne wakasomba ne Omele.

10 Ne biakalua ne Akishi wakalela bana ba baluma bakuabu, ne bakapeta muaba mu mitshima ya bantu, nansha muvuabu baditshipa kudiye bua kuenza mishindu yonsu ya malu a bubi bilondeshila ku tshivuaye ujinga.

11 Mpindiewu bantu ba Akishi bavua ne dijinga dia makasa, mena bu muvua Akishi muikala ne dijinga dia bukalinga; bua nanku, bana ba baluma ba Akishi bakabapesha makuta,

akakokelabu nawu tshitupa tshipita bunena tshia bantu kunyima kuabu.

12 Ne kuakabanga kuikala mvita pankatshi pa bana ba baluma ba Akishi ne Akishi, mvita yakashalaku bua mutantshi wa bidimu bia bungi, eyowa, tôte ne ku dibutuka dia pabuipe ne bantu bonsu ba mu bukalinga, eyowa, mena bonsu, amu pa kumbusha anyima makumi asatu, ne bakanyema ne nzubu wa Omele.

13 Bua nanku, Omele wakapingulujibua ku bulaba bua bupianyini buenda.

14 Ne biakalua ne Omele wakabanga kulua mununu; nansha nanku, mu bununu buenda wakalela Emele; ne wakalâba Emele manyi bua kuikala mfuma bua kukôkesha pa muaba wenda.

15 Ne kunyima kua yeya mulâba Emele manyi bua kuikala mfumu wakamona ditalala mu bulaba bua mutantshi wa bidimu bibidi, ne wakafua, mumana kusomba matuku a bungi mena mena, avua muwula ntenta ne kanyinganyinga. Ne biakalua ne Emele wakakôkesha pa muaba wenda, ne wakalonda njila ya tatuenda.

16 Ne Mukalenga wakabanga kabidi kumbusha mutshipu pa bulaba, ne nzubu wa Emele wakalubuluka menamena mu bumfumu bua Emele; ne mu mutantshi wa bidimu makumi asambombo ne bibidi bakalua bakola menamena, bua ne bakanyema menamena—

17 Bikala ne mishindu yonsu ya bimuma, ne ya nteta, ne ya bilulu bia busu, ne ya lin muimpa, ne ya ngolo, ne ya mpalata, ne ya bintu bia mushinga mukola;

18 Ne kabidi mishindu yonsu ya bimuna, ya ngomba miluma, ne ngomba mikaja, ne ya mikoku, ne ya nguluba, ne mbuji, ne kabidi mishindu mikuabu ya bungi ya nyama ivua ne diambuluisha bua tshia kudia tshia muntu.

19 Ne bavua kabidi ne tubala, ne mpunda, ne muvua tupumbu ne nkuleloma ne nkumoma; bivua bikala bionsu ne diambuluisha kudi muntu, ne nangananga tupumbu, ne nkuleloma ne nkumoma.

20 Ne ki muakabupumuina Mukalenga mabeneshu enda mu bulaba ebu, buvua buikala bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu; ne wakela mukenji ne: ewu yonsu wasa mu bulaba, udi ne bua kuasamu bua Mukalenga, anyi nebabutuka pabobabu mu malu mabi; bualu Mukalenga udi wamba ne, ne ngupumuna tshiwudi tshia tshiji tshianyi kudi ba buena ebu.

21 Ne Emele wakalumbuluisha mu buakana matuku enda onsu, ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji ba bungi; ne wakalela Koliantuma, ne wakalâba Koliantuma manyi bua kukôkesha pa muaba wenda.

22 Ne kunyima kua yeya mulâba Koliantuma manyi bua kukôkesha pa muaba wenda wakashala ne moyo bidimu binayi, ne wakamona ditalala mu bu-

laba; eyowa, ne wakamona mena Muana wa Buakana, ne wakasanka ne kutumba mu dituku die-nda; ne wakafua mu ditalala.

23 Ne biakalua ne Koliantuma wakenda mu njila ya tatuenda, ne wakâsa bimenga binena bia bungi, ne wakapesha tshivua tshimpa kudi bantu benda mu matuku enda onsu. Ne biakalua ne kakapeta bana mena tô ne pakaluaye mununu menamena to.

24 Ne biakalua ne mukaji wenda wakafua, muikala ne bidimu lukama ne bibidi. Ne biakalua ne Koliantuma, mu bununu buenda, wakasela nsongakaji ne wakalela bana ba buluma ne bana ba bakaji; pananku wakashala ne moyo tô ne pakakumbajaye bidimu lukama ne makumi anayi ne bibidi.

25 Ne biakalua ne wakalela Kome, ne Kome wakakôkesha pa muaba wenda; ne wakakôkesha bidimu makumi anayi ne tshitema, ne wakalela Hete; ne wakalela kabidi bana ba baluma ne bana ba bakaji bakuabu.

26 Ne bantu bavua kabidi batangalaka pa mpala onsu wa bulaba, ne kuakabanga kuikala bubi bunena menamena pa mpala wa bulaba, ne Hete wakabanga kuitaba kabidi malongolola a mu musokoku a ku kala, bua kushipa tatuenda.

27 Ne biakalua ne wakanyenga tatuenda nkuasa wa bukalenga, bualu wakamushipa ne muela wenda wa mvita; ne wakakôkesha pa muaba wenda.

28 Ne kuakalua bambi mu bulaba kabidi, babila kudi bantu bua bakudimuna mutshima—ne bavua ne bua kulongolola njila wa Mukalenga tshianana neku-lua mutshipu pa mpala wa bulaba; eyowa, mena nekuikala tshiyola tshinena, kuabutukilabu bu bobu kabayi bakudimuna mutshima to.

29 Kadi bantu kaba kitabuija miaku ya bambi to, kadi bakabipata; ne bamua ba munkatshi muabu bakabimansha mu bina ne bakashiya bua kufuabu. Ne biakalua ne bakenza bintu biosu ebi bilondeshila ku mukenji wa mfumu, Hete.

30 Ne biakalua ne kuakabanga kuikala tshiyola tshikola mu bulaba, ne benamu bakabanga kufua lukasa menamena bua tshiyola, bualu kakuvua mvula pa mpala wa buloba to.

31 Ne kuakalua nyoka ya lulengu kabidi pa mpala wa bulaba, ne yakalunga bantu ba bungi. Ne biakalua ne bisumbu bia bimuna biabu biakabanga kunyema kumpala kua nyoka ya lulengu, bitangila ku buloba bua ku sude, buvua Bena Nefi babikila ne Zalahemela.

32 Ne biakalua ne kuvua ba bungi ba ku bobu bakafua mu njila; nansha nanku, kuvua bamua bakanyemena mu bulaba bua ku sude.

33 Ne biakalua ne Mukalenga wakenzeja ne nyoka kayibalon-dakaji kabidi nansha, kadi ikanga njila bua ne bantu kabamonyi

mua kupita to, bua ne ewu yonsu widikija bua kupita afua ku nyoka ya lulengu.

34 Ne biakalua ne bantu bakalonda njila wa nyama, ne bakadia mu bujima bitalu bia ivua mifua mu njila, tô ne mua kabidiabu biosu. Mpindiewu pakamona bantu ne bavua ne tshia kufua bakabanga kukudimuna mutshima ku malu mabi abu ne kubila kudi Mukalenga.

35 Ne biakalua ne pakadipuekeshabu bikumbana kumpala kua Mukalenga wakatuma mvula pa mpala wa buloba; ne bantu bakabanga kupeta moyo kabidi, ne kuakabanga kuikala bimuma mu matunga a ku node, ne mu matunga onsu a ku mpenga yonsu. Ne Mukalenga wakabaleja bukola buenda ku dibakuba ku tshiyola.

SHAPITA 10

Mfumu umua udi upingana mu-kuabu—Bamua bamfumu badi bakana; bakuabu badi bena bubu—Padi buakana butampakana, bantu badi babeneshibua ne balubulujibua kudi Mukalenga.

NE biakalua ne Sheze, uvua mui-kala kankanunuina ka Hete—bualu Hete uvua mufua ku tshiyola, ne bena mu nzubu wenda bonsu amu pa kumbusha Sheze—pananku, Sheze wakabanga kukankamija kabidi bantu bavua batshibiluka.

2 Ne biakalua ne Sheze wakavuluka dibutuka dia batatuenda, ne wakâsa bukalinga buakana;

bualu wakavuluka tshivua Mukalenga muenza ku disambuisha Yaledede ne muanabu wa baluma pa mâyi; ne wakenda mu njila ya Mukalenga; ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji.

3 Ne muana buta wenda wa baluma, muena dîna dia Sheze, wakamutombokela; nansha nanku, tshianza tshia munyenganganyi wa bintu tshiakatûta Sheze, bua mabanji enda mapita, tshiakatua-dila tatuenda ditalala kabidi.

4 Ne biakalua ne tatuenda wakâsa bimenga bia bungi pa mpala wa bulaba, ne bantu bakabanga kabidi kutangalaka pa mpala onsu wa bulaba. Ne Sheze wakashala ne moyo tô ne ku bununu menamena; ne wakalela Lipalakishi. Ne wakafua, ne Lipalakishi wakakôkesha pa muaba wenda.

5 Ne biakalua ne Lipalakishi kakenza tshivua tshikala tshiakana ku mesu a Mukalenga to, bualu uvua ne bakaji ne bakaji ba ku mpenga babakibua ba bungi, ne wakateka pa makaya a bantu tshivua tshikola bua kuambula; eyowa, wakabakosela bitadi bikola; ne ne bitadi, wakâsa nzubu mialabala ya bungi.

6 Ne wakadimanyikijila nkuasa wa bukalinga mulengela menamena; ne wakâsa maloko a bungi, ne ewu yonsu uvua ubenga kubatshikibua kudi bitadi, uvua umuela mu buloko; ne ewu yonsu uvua kayi ne mushindu wa kufuta bitadi to wakela mu buloko; ne wakenzeja ne batungunuka kukuata mudimu bua

dibakuatshisha diabu; ne ewu yonsu uvua ubenga bua kukuata mudimu wakamushipesha.

7 Pananku wakapeta bintu bienda bionsu bia mudimu wa ku bianza muimpa, eyowa, ne wakapeluja mena ngolo yenda milelela mu buloko; ne wakenzeja mishindu yonsu ya mudimu wa bantu wa ku bianza mu buloko. Ne biakalua ne wakatatshisha bantu ne masandi ne malu mapita bubi enda.

8 Ne pakakôkeshaye bua mutantshi wa bidimu makumi anayi ne bibidi bantu bakamutombokela; ne kuakabanga kuikala kabidi mvita mu bulaba, mua ne Lipalakishi wakashipibua, ne tunkanunuina tuenda tuakipatshibua mu bulaba.

9 Ne biakalua ne kunyima kua mutantshi wa bidimu bia bungi, Moliantona (uvua muikala kankanunuina ka Lipalakishi) wakasangisha pamua musumba wa basalayi bavua bipata, ne wakaya ne wakela bantu mvita; ne wakapeta bukalinga mu bimenga bia bungi; ne mvita yakalua mikola menamena, ne yakanenga bua mutantshi wa bidimu bia bungi; ne wakapeta bukola pa mutu pa bulaba bonsu, ne wakadishikika mfumu pa mutu pa bulaba bonsu.

10 Ne kunyima kua mudishikika mfumu wakapepeja bujitu bua bantu, ku tshinyi wakasuibua ku mesu a bantu, ne bakamulâba manyi bua kuikala mfumu wabu.

11 Ne uvua ne bululama kudi bantu, kadi kudiye nkayenda to

bua masandi enda a bungu; bua nanku wakakoshibua ku mpala kua Mukalenga.

12 Ne biakalua ne Moliantona wakâsa bimenga bia bungu, ne bantu bakalua babanji mena-mena mu bumfumu buenda, ku nzubu minena, ne ku ngolo ne tshiamua tshia mpalata, ne dikuna dia nteta, ne ku bisumbu bia bimuna bikesa, ne bia bimuna binena, ne bintu bia mushindu ewu bivua bibapingulujibua.

13 Ne Moliantona uvua ne moyo tô ne ku bununu menamena, ne pashisha wakalela Kime. Ne Kime wakakôkesha pa muaba wa tatuenda; ne wakakôkesha bidimu muanda mukulu, ne tatuenda wakafua. Ne biakalua ne Kime kakakôkesha mu buakana to, bua nanku kakasuibua kudi Mukalenga to.

14 Ne muanabu wa baluma wakamutombokela, mu njila ewu wakamutuala mu bukuatshibu; ne wakashala mu bukuatshibu matuku enda onsu; ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji mu bukuatshibu, ne mu bununu buenda wakalela Lewi; ne wakafua.

15 Ne biakalua ne Lewi wakasadila mu bukuatshibu kunyima kua lufu lua tatuenda, bua mutantshi wa bidimu makumi anayi ne bibidi. Ne wakaluisha mfumu wa mu bulaba mvita, mu njila ewu wakapeta bukalenga bua nkayenda.

16 Ne kunyima kua kupe-taye bukalenga bua nkayenda

wakenza tshivua tshiakana ku mesu a Mukalenga; ne bantu bakalubuluka mu bulaba; ne uvua ne moyo tô ne ku bidimu bia bununu bukumbana, ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji; ne wakalela kabidi Kolome, wakalâbayi manyi bua kuikala mfumu pa muaba wenda.

17 Ne biakalua ne Kolome wakenza tshivua tshikala tshimpa ku mesu a Mukalenga matuku enda onsu; ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji ba bungu; ne kunyima kua kusombaye matuku a bungu wakafua, mena bu mudi ba pa buloba bonsu; ne Kishi wakakôkesha pa muaba wenda.

18 Ne biakalua ne Kishi wakafua penda, ne Libi wakakôkesha pa muaba wenda.

19 Ne biakalua ne Libi wakenza penda tshivua tshikala tshimpa ku mesu a Mukalenga. Ne mu matuku a Libi nyoka ya lulengu yakabutuka. Bua nanku bakaya ku bulaba bua ku sude, bua ku keba biakudia bua bantu ba mu bulaba, bualu bulaba buvua buwula ne nyama ya ditu. Ne Libi wakalua penda yeya muina tshilembi tshinena.

20 Ne bakâsa tshimenga tshinena pabuipi ne tshitupa tshibumbakana tshia bulaba, pabuipi ne muaba udi mbuwa wabulula bulaba.

21 Ne bakakuba bulaba bua ku sude bua buikalala tshipela, bua kupeta nyama. Ne mpala mujima wa bulaba bua ku node uvua muwula ne benamu.

22 Ne bavua bikala benji ba mudimu bikola, ne bavua basumbangana ne bapanyishangana ne bendelangana mushinga, bua ne bapeta makasa.

23 Ne bakenza mudimu ne mishindu yonsu ya mabua a biamu, ne bakapatula ngolo, ne mpalata, ne biamua bifika, ne biamua bia kalabi, ne mishindu yonsu ya biamua; ne bakabiumbula mu buloba; bua nanku, bakela mishiki ya buloba mila bua kupeta mabua a biamu, a ngolo, ne a mpalata, ne a biamu bifika, ne a biamua bia kabanda. Ne bakenza mudimu wa mishindu yonsu ya mudimu muimpa.

24 Ne bavua ne bilulu bia busu ne bia lin muluka bimpa; ne bakenza mishindu yonsu ya bilulu, bua ne badivuadika bua kuso-koka butaka buabu.

25 Ne bakenza mushindu onsu biamu bia mudimu bua kudima buloba, bua kusôla ne kukuna, bua kupola ne kudima ne lukasu, ne bua kutua kabidi.

26 Ne bakenza mishindu yonsu ya biamu bia mudimu bivua bua benzeja nabi nyama yabu mudimu.

27 Ne bakenza mishindu yonsu ya biluilu bia mvita. Ne bakenza mushindu onsu mudimu wa bantu wa ku bianza wa dikema.

28 Ne kakuvua mua kuikala bantu nansha babeneshibua kubapita bobu to, ne balubulujibua kudi tshianza tshia Mukalenga kupita to. Ne bavua bikala mu bulaba buvua buikala bua disungula ku mutu kua malaba onsu,

bualu Mukalenga uvua muamba nanku.

29 Ne biakalua ne Libi uvua ne moyo bidimu bia bungi, ne wakalela bana ba baluma ne bana ba bakaji; ne wakalela kabidi Heletoma.

30 Ne biakalua kabidi ne Heletoma wakakôkesha pa muaba wa tatuenda. Ne pakakôkesha Heletoma bidimu makumi abidi ne binayi, monayi, bakamunyenga bukalinga. Ne wakasadila bidimu bia bungi mu bukuatshibu, eyowa, mena bua tshishadi tshia matuku enda tshionsu.

31 Ne wakalela Hete, ne Hete wakasomba matuku enda onsu mu bukuatshibu. Ne Hete wakalela Alona, ne Alona wakasomba matuku enda onsu mu bukua-tshibu; ne wakalela Aminigada, ne Aminigada wakasomba penda matuku enda onsu mu bukua-tshibu; ne wakalela Koliantuma, ne Koliantuma wakasomba matuku enda onsu mu bukuatshibu; ne wakalela Kome.

32 Ne biakalua ne Kome wakakôkesha bidimu makumi anayi ne bibidi ku mutu kua tshibibidi tshia bukalinga; ne wakaya kuluisha mfumu Amigidi mvita, ne bakaluangana bua mutantshi wa bidimu bia bungi, diba diakatshimuna Kome Amigidi, ne diakapetaye bukalinga ku mutu kua tshishadi tshia bukalinga.

33 Ne mu matuku a Kome kua kabanga kuikala banyengi mu bulaba; ne bakangata malongolola

a ku kala, ne bakatshipisha mitshipu ku mushindu wa bantu ba ku kala, ne bakakeba kabidi bua kunyangakaja bukalenga.

34 Mpindiewu Kome wakabaluisha bikola; nansha nanku, kabatshimuna to.

SHAPITA 11

Mvita, matapuluka, ne ubi bidi bitamba mu nsombelu wa Bena Yaledede—Bambi badi badianjila kumanyisha dibutuka dijima dia Bena Yaledede amu bobu bakudimuna mutshima—Bantu badi babenga mēyi a bambi.

NE kuakalua kabidi mu matuku a Kome bambi ba bungi, ne bakamba ku Nyuma bitangila dibutuka dia bantu banena abu pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima, ne bakudimuka kudi Mukalenga, ne balekela mashipeyanganyi ne ubi.

2 Ne biakalua ne bantu bakabengabambi, ne bakanyemena kudi Kome bua bukubi, bualu bantu bakakeba bua kubashipa.

3 Ne bakamba ku Nyuma kudi Kome bitangila bintu bia bungi; ne wakabeneshibua mu tshishadi tshia matuku enda onsu.

4 Ne uvua ne moyo tō ne ku bidimu bia bununu bukumbana, ne wakalela Shibiloma; ne Shibiloma wakakōkesha pa muaba wenda. Ne muanabu ne Shibiloma wa baluma wakamutombokela, ne kuakabanga kuikala mvita mikola mu bulaba bonsu.

5 Ne biakalua ne muanabu ne Shibiloma wa baluma wakashi-

pesha bambi bonsu bavua bamba ku Nyuma bitangila dibutuka dia bantu;

6 Ne kuvua dikenga dipita bukola mu bulaba bonsu, bualu bavua bajadika ne mutshipu munena neulua pa mutu pa bulaba, ne pa bantu kabidi, ne nekui-kala dibutuka dinena munkatshi muabu, dia buena divua kadiyi dianji kuikala pa mpala wa buloba to, ne mifuba yabu neilua bu mudi mishiki ya buloba pa mpala wa bulaba pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima ku ubi buabu.

7 Ne kaba kumvuila dīyi dia Mukalenga to, bua bipungidi biabu bibi; bua nanku, kuakabanga kuikala mvita ne makokangana mu bulaba bonsu, ne biyola ne bipupu bia bungi kabidi, mua ne kuvua dibutuka dikola, dia mushindu uvuabu kabayi banji kumona pa mpala wa buloba to; ne bionsu ebi biakalua mu matuku a Shibiloma.

8 Ne bantu bakabanga kukudimuna mutshima ku malu mabi abu; ne monsu muvuabu benza nanku Mukalenga wakabafuila lusa.

9 Ne biakalua ne bakashipa Shibiloma, ne bakatuala Sheta mu bukuatshibu, ne wakasomba matuku enda onsu mu bukuatshibu.

10 Ne Ahaya, muanenda wa baluma, wakangata bukalenga; ne wakakōkesha bantu mu matuku enda onsu. Ne wakenza mushindu onsu wa malu a ubi mu matuku enda onsu, kuakamatashishishaye mashi a bungi; ne

matuku enda avua mikala make-
kesa.

11 Ne Eteme, muvuaye kankanunuina ka Ahaya, wakangata bukalinga; ne wakenza penda tshivua tshikala tshibi mu matuku enda.

12 Ne biakalua ne mu matuku a Eteme kuakalua bambi ba bungi, ne bakamba ku Nyuma kabidi kudi bantu; eyowa, bakamba ku Nyuma ne Mukalinga neababutula bonsu pa mpala wa buloba pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima ku malu mabi abu.

13 Ne biakalua ne bantu bakapapisha mitshima yabu, ne bakabenga kumvuila mēyi abu; ne bambi bakabungama ne kumbuka munkatshi mua bantu.

14 Ne biakalua ne Eteme wakalumbuluisha mu bubu matuku enda onsu; ne wakalela Molona. Ne biakalua ne Molona wakakōkesha pa muaba wenda; ne Molona wakenza tshivua tshikala tshibi kumpala kua Mukalinga.

15 Ne biakalua ne kuakajuka buntomboji munkatshi mua bantu, bua tshipungidi tshia mu musokoku atshi tshivua tshiasa bua kupeta bukalinga ne makasa; ne kuakajuka munkatshi muabu muntu wa bukutu mu malu mabi, ne wakela Molona mvita, ivuaye mutonkola tshia bibidi tshia bukalinga; ne wakalama tshiabibidi tshia bukalinga bua bidimu bia bungi.

16 Ne biakalua ne Molona wakamutonkola, ne wakangata bukalinga kabidi.

17 Ne biakalua ne kuakajuka muntu wa bukutu mukuabu; ne uvua kankanunuina ka muanabu ne Yaleda wa baluma.

18 Ne biakalua ne wakatonkola Molona ne wakangata bukalinga; bua nanku, Molona wakasomba mu bukuatshibu bua tshishadi tshia matuku enda tshionsu; ne wakalela Koliantolo.

19 Ne biakalua ne Koliantolo wakasomba mu bukuatshibu matuku enda onsu.

20 Ne mu matuku a Koliantolo kuakalua kabidi bambi ba bungi, ne bakamba ku Nyuma bitangila bintu binena ne bia dikema, ne wakabila kudi bantu bua bakudimuna mutshima, ne Mukalinga Nzambi neabakosela tshitungu bua dibutuka dijima diabu, pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima;

21 Ne bakamba dīyi dia Nzambi ne Mukalinga neatuma anyi neatuala bantu bakuabu bua kuasa mu bulaba, ku bukola buenda, ku mushindu wakatualaye batatuabu.

22 Ne bakabenga mēyi onsu a bambi, bua tshisumbu tshiabu tshia mu musokoku ne bua malu mapita bubu abu.

23 Ne biakalua ne Koliantolo wakalela Etele, ne wakafua, mu mana kusomba matuku enda onsu mu bukuatshibu.

SHAPITA 12

Muambi Etele udi ukankamija bantu bua kuitabuija Nzambi—Moloni

udi ulonda bitangila malu a dikema ne bishima bivua bienzeka ku ditabuija—Ditabuija diakafikisha muanabu ne Yaledede bua kumona Kilisto—Mukalenga udi upesha bantu buteketa bua ne bikala badipuekeshi—Muanabu ne Yaledede wakumbusha mukuna wa Zelina ku ditabuija—Bidi bikengedibua kuikala ne ditabuija, ditekemena, ne bunangi bua kupeta lupandu—Moloni wakamona Yezu ku mpala ne mpala.

NE biakalua ne matuku a avua mu matuku a Koliantumela; ne Koliantumela uvua muikala mfumu wa bulaba bonsu.

2 Ne Etele uvua muikala muambi wa Mukalenga; pananku Etele wakalua mu matuku a Koliantumela, ne wakabanga kuamba ku Nyuma kudi bantu, bualu kabavua mua kumukandika to bua Nyuma wa Mukalenga uvua muikala munda muenda.

3 Bualu wakabila kumbukila mu dinda, mena tô ne ku dibuela dia diba, ukankamija bantu bua kuitabuija Nzambi tô ne bakudimuna mutshima bua kabalu kubutuka to, ubambila ne bintu bionsu bidi bikumbajibua ku ditabuija—

4 Bua nanku, ewu yonsu udi wita bua ku ditabuija Nzambi bushuwa udi ne tshia kutekemena buloba bule nga kupita, eyowa, mena muaba ku tshianza tshia baluma tshia Nzambi, ditekemena didi dikala diluila ku ditabuija, didi dikala bu mudi longu lua anyima ya

bantu, didi dibaluisha ku dimanya bushuwa ne kuikala basuminnyina, bavulangana mu midimu mimpa diba dionsu, dibalombola bua kutumbisha Nzambi.

5 Ne biakalua ne Etele wakamba ku Nyuma wambila bantu bintu binena ne bia dikema, biakabengabu kuitabuija, bualu bua kabakabimona to.

6 Ne mpindiewu, mema, Moloni, ndi musua kuakula kakesa bitangila bintu ebi; ndi musua kuleja kudi ba pa buloba ne ditabuija didi bintu bidi bitekemena ne kabiyi bimuna to; bua nanku, kanuedi mpata to bualu bua kanuena numona to, bualu kanuena nupeta njadikilu to tô ne kunyima kua ditêta dia ditabuija dienu.

7 Bualu nku ditabuija kuakadilejila Kilisto kudi batatuetu, kunyima kua yeya mubika ku bafua; ne kakadileja kudibu to tô ne kunyima kua pakikalabu ne ditabuija kudiye; bua nanku, bidi ne tshia kuikala ne bamua bantu bavua ne ditabuija kudiye, bualu kakadileja kudi ba pa buloba bonsu to.

8 Kadi bua ditabuija dia bantu wakadileja kudi ba pa buloba, ne wakatumbisha dîna dia Tatu, ne wakalongolola njila bua kudiwu bakuabu bamona mua kuikala bapetshi ba dipa dia mu diûlu, bua bamona mua kutekemena bua bintu bivuabu kabayi bamona to.

9 Bua nanku, nudi penu mua kuikala ne ditekemena, ne kui-

kala bapetshi ba dipa, kadi amu panuikala ne ditabuija.

10 Monayi nku ditabuija kuakabikidibua bantu ba ku kala bilondeshila ku mulongu wa tshijila wa Nzambi.

11 Bua nanku, nku ditabuija kuakafidibua mikenji ya Mose. Kadi ku dipa dia Muanenda wa baluma Nzambi udi mulongolola njila udi mutamba buimpa; ne nku ditabuija ki idiyi mikumbajibua.

12 Bualu bu koku kakuyi ditabuija munkatshi mua bana ba bantu to Nzambi kena mua kuenza tshishima nansha tshimua munkatshi muabu to; bua nanku, kakadileja to tô ne kunyima kua ditabuija diabu.

13 Monayi, nditabuija dia Alama ne Amuleke diakakuluisa buloko panshi.

14 Monayi, nditabuija dia Nefi ne Lehi diakenzeja dishintuluka kudi Bena Lamana, bua ne bakatambuishibua ne kapia ne ne Nyuma wa Tshijila.

15 Monayi, nditabuija dia Amona ne bana babu diakenzeja tshishima tshipita bunena munkatshi mua Bena Lamana.

16 Eyowa, ne mena bonsu bake nza bishima bakabienza ku ditabuija, mena bavua kumpala kua Kilisto abu ne kabidi bavua kunyima abu.

17 Ne nku ditabuija kuakape-tela bayidi basatu dilaya dia ne kabakulabula lufu to; ne kabakapeta dilaya to tô ne kunyima kua ditabuija diabu.

18 Ne nansha diba kayi muntu nansha umua kavua muenza bishima to tô ne kunyima kua ditabuija diabu; bua nanku diambedi bakitabuija Muana wa Nzambi.

19 Ne kuvua ba bungi bena ditabuija divua dikala dikola mena mena, mena kumpala kua Kilisto kuluaye, bavua kabayi mua kupangishibua bua kumona munda mua tshibuikilu to, kadi bulelela bakamona ne mesu abu bintu bivuabu bamona ne disu dia ditabuija, ne bakasangala.

20 Ne monayi, tudi bamona mu mifundu eyi ne umua wa ku abauvua muanabu ne Yaledede wa baluma; bualu ditabuija dienda kudi Nzambi divua dipita bunena, bua ne pakapatula Nzambi munu wenda kavua mua kuwusokoka ku ku mesu a muanabu ne Yaledede wa baluma to, bua dîyi dienda divuaye mumuambila, dîyi divuaye mupetela ku ditabuija.

21 Ne kunyima kua muanabu ne Yaledede wa baluma mumona munu wa Mukalenga, bua dilaya divua muanabu ne Yaledede wa baluma mupeta ku ditabuija, Mukalenga kavua mua kupala tshintu nansha tshimua ku mesu enda to; bua nanku wakamuleja bintu bionsu, bualu kavua kabidi mua kupangishibua bua kumona munda mua tshibuikilu to.

22 Ne nku ditabuija kuakape-tela batatuanyi dilaya ne bintu ebi nebilua kudi bana babu ku njila wa Bena Bisamba bia Benda; bua nanku Mukalenga, eyowa,

mena Yezu Kilisto wakampesha mukenji.

23 Ne ngakamuambila ne: Mukalenga, Bena Bisamba bia Benda nebaseka bintu ebi bua buteketa bua difunda buetu; bualu Mukalenga udi mutufuka ne bukitu ku mêyi ku ditabuija, kadi kuena mutufuka ne bukitu ku difunda to; bualu udi mufuka bantu bonsu aba bua ne bikala mua kuakula bikola, bua Nyuma wa Tshijila uwudi mubapesha;

24 Ne wakatufuka bua ne tumona mua kufunda amu kakesa, bua dikonyangala dia bianza bietu. Mona, kuakatufuka bua tuikala ne bukitu ku difunda bu muvua muanabu ne Yaledede wa baluma muikala to, bualu wakenzeja ne bintu biakafundaye bikala ne bukitu mena bu muwudi muikala, tô ne ditamba bukola dia muntu bua kubibala.

25 Uvua muenza kabidi mêyi etu makola ne manena, mena bua ne katuena mua ku'afunda to; bua nanku, patudi tufunda tudi tumona buteketa buetu, ne tudi tutetuka bua dituangaja dia miaku yetu; ne ndi ntshina ne Bena Bisamba bia Benda kabalu kuseka miaku yetu.

26 Ne pangakamba nanku, Mukalenga wakangambila, wamba ne: Bapota badi baseka, kadi nebadila; ne ngâsa wanyi udi mukumbana bua batudiji, bua ne kabanumuenenyi bua buteketa buenu to;

27 Ne bialua bantu kundi nembaleja buteketa buabu. Ndi

mpesha bantu buteketa bua ne bikala badipuekeshi; ne ngâsa wanyi udi mukumbana bua bantu bonsu badi badipuekeshi kumpala kuanyi; bualu biadipuekeshabu kumpala kuanyi, ne kuikala ne ditabuija kundi, pashisha nengenza ne malu mateketa alua a makanda buabu.

28 Monayi, nendeja Bena Bisamba bia Benda buteketa buabu, ne nembaleja ditabuija, ditekemena ne bunangi bidi bibatuala kundi—mema, mpokolo wa buakana bonsu.

29 Ne mema, Moloni, mumana kumvua mêyi â, ngakapeta disamba, ne ngakamba ne: Ô Mukalenga, disua dieba diakana dienzeka, bualu ndi mumanya ne udi wenzela bana ba bantu tshintu bilondeshila ku ditabuija diabu;

30 Bualu muanabu ne Yaledede wa baluma wakambila mukuna wa Zelina ne: Umbuka—ne wakumbushibua. Ne bu yeya kavua ne ditabuija to, kawuvua bua kumbushibua to; bua nanku udi wenza tshintu kunyima kua bantu bikala ne ditabuija.

31 Bualu ki muwakadileja kudi bayidi beba nanku; bualu kunyima kua kuikalabu ne ditabuija ne kuakulabu mu dîna dieba, wakadileja kudibu ne bukola bupita.

32 Ne ndi mvuluka kabidi ne udi muamba ne udi mulongolola nzubu bua muntu, eyowa, mena munkatshi mua bishikamenu bia Tatueba, kudi muntu mua kuikala ne ditekemena ditamba

buimpa; bua nanku muntu udi ne tshia kutekemena, anyi kena mua kupeta bupianyi mu muaba uwudi mulongolola to.

33 Ne kabidi, ndi mvuluka ne uvua muamba ne wewa udi munanga ba pa buloba, mena ne ku difila dia moyo weba bua ba pa buloba, bua ne uwangata kabidi bua kulongolola muaba bua bana ba bantu.

34 Ne mpindiewu ndi mumanya ne dinanga edi diwuvua nadi bua bana ba bantu bunangi; bua nanku, pa kumbusha bantu bikala ne bunangi kabena mua kupiana muaba uwudi mulongolola mu bishikamenu bia tatieba awu.

35 Bua nanku, ndi mumanya ku njila wa tshintu etshi tshiwuvua muamba ne, pikala Bena Bisamba bia Benda kabayi ne bunangi to, bua buteketa buetu, neubatêta ne neunyenga ntalanta wabu, eyowa, mena tshidibu bapeta, ne neupesha kudi aba bikala nabi bivula kupita.

36 Ne biakalua ne ngakasambila Mukalenga bua ne apesha Bena Bisamba bia Benda ngâsa, bua ne bikala ne bunangi.

37 Ne biakalua ne Mukalenga wakangambila ne: Pikalabu kabayi ne bunangi to kabiena ne bualu kûdi to, wewa uvua mui-kala ne lulamatu; bua nanku, bilamba bieba nebikala ne mankenda. Ne bualu uvua mumona buteketa bueba newikala ne makanda, mena ne ku disomba panshi mu muaba umvua

mulongolola mu bishikamenu bia Tatuanyi.

38 Mpindiewu, mema, Moloni, ndi ndaya Bena Bisamba bia Benda, eyowa, ne bana betu bandi munanga kabidi, tô ne patuasa-mbakena kumpala kua nkuasa wa tshilumbuluilu wa Kilisto, kuamanya bantu bonsu ne bilamba bianyi kabiena ne katoba ka mashi enu to.

39 Ne pashisha nenumanya ne mvua mumona Yezu, ne uvua muakula nanyi ku mpala ne mpala, ne wakangambila bitangila bintu ebi ne didipuekesha dia patoka mu muakulu wanyi, mena bu mudi muntu wambila mukuabu;

40 Ne ndi mufunda amu bintu bikesa, bua buteketa buanyi mu difunda.

41 Ne mpindiewu, ndi musua kunulomba bua kukeba Yezu ewu uvua bambi ne bapostolo bafunda buenda, bua ne ngâsa wa Tatu Nzambi, ne kabidi Mukalenga Yezu Kilisto kabidi, ne Nyuma wa Tshijila, udi ujadi-kilamu buabu, ikala ne ashala nuenu bua kashidi. Amena.

SHAPITA 13

Etele udi wakula bua Yelushalema Mupia-mupia washibua mu Amelika kudi ndelanganyi ya Yosefe—Udi wamba ku Nyuma, udi wipatshibua, udi ufunda malu a kala a Bena Yaledede, ne udi udianjila kuamba dibutuka dia Bena Yaledede—Mvita idi itomboka mu bulaba bonsu.

NE mpindiewu, mema, Moloni ndi ntudija kujikija mifundu yanyi bitangila dibutuka dia bantu bamvua muikala mfunda bualu buabu.

2 Bualu monayi, bakabenga mêyi onsu a Etele; bualu bulelela wakabambila bitangila bintu bionsu, kumbukila ku mbangilu wa muntu; ne wakabambila ne kunyima kua mâyi makepela pa mpala wa bulaba buakalua bulaba bua disungula ku mutu kua malaba makuabu onsu, bulaba busungula bua Mukalenga; bua nanku Mukalenga uvua musua ne bantu bonsu badi basomba pa mpala wabu bamusadila;

3 Ne buvua muaba wa Yelushalema Mupia-mupia, wapueka panshi ufumina mu diûlu, ne muaba wa tshitendelelu wa tshijila wa Mukalenga.

4 Monayi, Etele wakamona matuku a Kilisto, ne wakakula bitangila Yelushalema Mupia-mupia pa mutu pa bulaba ebu.

5 Ne wakakula kabidi bitangila nzubu wa Isalele, ne Yelushalema kualuila Lehi—kunyima kua kubutukayi neashibua kabidi, tshimenga tshia tshijila bua Mukalenga; bua nanku, kavua mua kuikala Yelushalema mupia-mupia to bualu uvuaku mu diba dia ku kala; kadi neashibua kabidi ne nealua tshimenga tshia tshijila tshia Mukalenga; ne neashibua bua nzubu wa Isalele—

6 Ne ne Yelushalema Mupia-mupia neashibua pa mutu pa bulaba ebu, bua tshishadi tshia

ndelanganyi ya Yosefe, kudi kuikala ne tshifuanyikiji bua bintu ebi.

7 Bualu bu muakaluisha Yosefe tatuenda mu bulaba bua Ejipitu, mena muakafuilaye; pananku, Mukalenga wakapatuisha tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe mu bulaba bua Yelushalema, bua ikala ne lusa kudi ndelanganyi ya Yosefe bua ne kabafu to, mena bu muvuaye ne lusa kudi tatuenda wa Yosefe bua ne kafu to.

8 Pananku, tshishadi tshia nzubu wa Yosefe netshiasa pa mutu pa bulaba ebu; ne nebui-kala bulaba bua bupianyi bua-tshi; ne nebashila Mukalenga tshimenga tshia tshijila, tshifuanangana ne Yelushalema wa kala; ne kabakubuejakajibua kabidi to, tô ne mualua nshikidilu, pâjimina buloba.

9 Ne nekuikala diûlu dipia-dipia ne buloba bupia-bupia; ne-bikala bifuanangana ne bia kala amu pa kumbusha ne bia kala ne-bikala bijimina, ne bintu bionsu ne-bikala bilua bipia-bipia.

10 Ne pashisha Yelushalema Mupia-mupia nealua; ne badi babeneshibua bobu badi bikadilamu, bualu bobu bena bilamba bidi bitoka ku njila wa mashi a Muana wa Mukoku; ne bobu badi babadibua munkatshi mua tshishadi tshia ndelanganyi ya Yosefe, bavua bikala ba ku nzubu wa Isalele.

11 Ne pashisha kabidi Yelushalema wa kala nealua; ne benamu, badi babeneshibua, bualu badi

bikala basukudibua mu mashi a Muana wa Mukoku; ne bobu bavua batangalajibua ne basangishibuamu kumbukila ku matengu anayi a buloba, ne kumbukila ku matunga a ku node, ne badi bapetshi ba mabenasha adi afumina ku dikumbajibua dia tshipungidi tshidi Nzambi muenza ne tatuabu, Abalahama.

12 Ne palua bintu ebi, nebikumbana mufundu wa Nzambi udi wamba ne, kudi aba bavua ba kumpala, bikala ba ndekelu; ne kudi bavua ba ndekelu, bikala ba kumpala.

13 Ne mvua pabuipi ne kufunda bipita, kadi ngakandikibu kudi Mukalenga; kadi mambi a Etele adi manena ne a dikema; kadi bakamuangata tshianana, ne bakamuipata; ne uvua usokoma munda mua lubuebua mu munya, ne butuku uvua uya kutangila bintu bialuila bantu.

14 Ne pavuaye musomba munda mua lubuebua wakafunda tshishadi tshia mifundu eyi, mui-kala utangila dibutuka divua diluila bantu, butuku.

15 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia momumua tshivuaye mui-patshibua munkatshi mua bantu atshi, kuakabanga kuikala mvita minena munkatshi mua bantu, bualu kuvua ba bungi bakajuka, bavua bikala bantu ba bukutu, ne bakakeba bua kushipa Koliantumela ku malongolola abu a mu musokoku a bubu, avua makala mamba.

16 Ne mpindiewu Koliantumela,

muvuaye mulonga, yeya muina, mishindu yonsu ya dimanya dia mvita ne budimu bonsu bua ba pa buloba, bua nanku wakela bavua bakeba bua kumushipa mvita.

17 Kadi kakakudimuna mutshima to, anyi bana benda ba baluma balenga anyi bana benda ba bakaji balenga; bana ba baluma balenga ne bana ba bakaji balenga ba Koholo; anyi bana ba baluma balenga ne bana ba bakaji ba Koliholo balenga; ne mu tshikosu, kakuvua nansha umua wa ku bana ba baluma balenga bana ba bakaji balenga pa mpala wa buloba bujima wakakudimuna mutshima ku mibi yabu to.

18 Pananku, biakalua ne mu tshidimu tshia kumpala tshivua Etele musomba munda mua lubuebua, kuvua bantu ba bungi bavua bashipibua ku muela wa mvita wa bipungidi bia mu musokoku abi, bikala baluisha Koliantumela bua ne bapeta bukalenga.

19 Ne biakalua ne bana ba baluma ba Koliantumela bakaluangana bikola ne bakapatuka mashi a bungi.

20 Ne mu tshidimu tshibidi dīyi dia Mukalenga diakalua kudi Etele, bua ne aya ne amba ku Nyuma kudi Koliantumela ne, pikalaye mukudimuna mutshima, ne bena mu nzubu wenda bonsu, Mukalenga ne amupesha bukalenga buenda ne neepele-sha bantu—

21 Tshianana ne babutuka, pamua ne bena mu nzubu wenda bonsu amu pa kumbusha yeya

nkayenda. Ne neashala ne moyo amu bua kumona dikumbajibua dia mambi avua mamba bitangila bantu bakuabu bâpeta bulaba ebu bu bupianyi buabu; ne Koliantumela neajikibua kudibu; ne anyima yonsu neashipibua amu pa kumbusha Koliantumela.

22 Ne biakalua ne Koliantumela kakakudimuna mutshima to, anyi bena mu nzubu wenda, anyi bantu; ne mvita kayakajika to; ne bakakeba bua kushipa Etele, kadi wakanyema kumpala kuabu ne wakasokoma kabidi munda mua lubuebua.

23 Ne biakalua ne Shalede wakajuka, ne wakela penda Koliantumela mvita; ne wakamutamba, mua ne mu tshidimu tshisatu wakamutuala mu bukuatshibu.

24 Ne bana ba baluma ba Koliantumela, mu tshidimu tshinayi, bakatamba Shalede, ne bakangatshila kabidi tatuabu bukalenga.

25 Mpindiewu kuakabanga kuu-kala mvita pa mpala onsu wa bulaba, muntu yonsu ne tshisumbu tshienda uluangana bua tshivuaye ujinga.

26 Ne kuvua banyengi, ne mu tshikosu, mishindu yonsu ya bubi pa mpala onsu wa bulaba.

27 Ne biakalua ne Koliantumela wakafikila Shalede tshiji menamena, ne wakamuluangisha mvita ne misumba yenda ya basalayi; ne bakasambakena bikala ne tshiji tshikola, ne bakasambakena mu tshibanda tshia Gilegala; ne mvita yakalua mikola menamena.

28 Ne biakalua ne Shalede wakamuluisha bua mutantshi wa matuku asatu. Ne biakalua ne Koliantumela wakamutamba, ne wakamulondakaja tô ne pakaluaye ku mpata ya Heshelona.

29 Ne biakalua ne Shalede wakamuela kabidi mvita mu mpata; ne monayi, wakatamba Koliantumela, ne wakamupingaja kabidi ku tshibanda tshia Gilegala.

30 Ne Koliantumela wakela Shalede kabidi mvita mu tshibanda tshia Gilegala, yakatambaye Shalede ne kumushipaye.

31 Ne Shalede wakatapa Koliantumela mputa ku tshibelu, bua ne kakaya kabidi kuluangana mvita to bua mutantshi wa bidimu bibidi, diba dina adi bantu bonsu pa mpala wa bulaba bavua bamatshisha mashi, ne kakuvua muntu nansha umua bua kubakandi to.

SHAPITA 14

Malu mabi a bantu akatuala mutshipu pa mutu pa bulaba—Koliantumela udi wasa Gilada mvita, pashisha Libi, ne pashisha Shize—Mashi ne dishipangana dikola bidi bitangalaka mu bulaba.

NE mpindiewu kuakabanga kuu-kala mutshipu munena pa mutu pa bulaba bonsu bua bualu bua malu mabi a bantu, mu mishindu wa ne pavua muntu uteka tshiamu tshienda tshia mudimu anyi muela wenda wa mvita pa tshitanda tshienda, anyi pa muaba onsu uvuaye musua ku-

tshiteka, monayi, pakatshiabu, kavua mua kutshisangana to, bualu mutshipu uvua munena pa mutu pa bulaba.

2 Bua nanku muntu yonsu uvua mulamatangana ne tshivua tshikala tshienda, mu bianza bienda, ne kavua usomba anyi usombe sha to; ne muntu yonsu uvua mulama tshilabi tshia muela wenda wa mvita mu tshianza tshia baluma, bua kusungidila tshintu tshienda ne moyo wenda ne wa bakaji benda ne wa bana benda.

3 Ne mpindiewu, kunyima kua mutantshi wa bidimu bibidi, ne kunyima kua lufu lua Shalede, monayi, muanabu ne Shalede wa baluma wakajuka ne wakela Koliantumela mvita, yakamutamba Koliantumela ne kumulondakaja tô ne ku tshipela tshia Akishi.

4 Ne biakalua ne muanabu ne Shalede wa baluma wakamuela mvita mu tshipela tshia Akishi; ne mvita yakalua mikola mena mena, ne binunu bia bungi biakapona ku muela wa mvita.

5 Ne biakalua ne Koliantumela wakanyungulula tshipela; ne muanabu ne Shalede wakapatuka mu tshipela butuku, ne wakashipa tshitupa tshia musumba wa basalayi wa Koliantumela, pavuatshi tshikuatshika mâluvu.

6 Ne wakalua ku bulaba bua Molona, ne wakaditeka mu nkuasa wa bukalinga wa Koliantumela.

7 Ne biakalua ne Koliantumela wakasomba ne musumba wenda wa basalayi mu tshipela

bua mutantshi wa bidimu bibidi, muakapetaye makanda a bungi bua musumba wenda wa basalayi.

8 Mpindiewu muanabu ne Shalede wa baluma, uvua ne dîna ne Gilada, wakapeta penda makanda a bungi bua musumba wenda wa basalayi, bua bipungidi bia mu musokoku.

9 Ne muakuidi wenda munena wakamushipa pavuaye musomba pa nkuasa wenda wa bukalinga.

10 Ne biakalua ne umua wa ku bipungidi bia mu musokoku wakamushipa mu muaba wa mu musokoku, ne wakadiangatshila bukalinga; ne dîna dienda divua dikala Libi; ne Libi uvua muntu wa mubidi munena, kupita muntu mukuabu yonsu munkatshi mua bantu bonsu.

11 Ne biakalua ne mu tshidimu tshia kumpala tshia Libi, Koliantumela wakalua ku bulaba bua Molona, ne wakela Libi mvita.

12 Ne biakalua ne wakaluisha Libi mvita, muakamutûta Libi pa diboku, bua ne wakatapika mputa; nansha nanku, musumba wa basalayi wa Koliantumela wakasumpakaja Libi, bua ne wakanymena ku mikalu ku muelelu wa mbuwa.

13 Ne biakalua ne Koliantumela wakumulondakaja; ne Libi wakamuela mvita ku muelelu wa mbuwa.

14 Ne biakalua ne Libi wakatûta musumba wa basalayi wa Koliantumela, bua ne wakanyemena kabidi ku tshipela tshia Akishi.

15 Ne biakalua ne Libi wakamulondakaja tô ne muakaluaye ku mpata ya Agoshe. Ne Koliantumela uvua muangata bantu bonso pavuaye unyema kumpala kua Libi mu tshitupa tshia bulaba atshi kuakanyemenaye.

16 Ne pakaluaye ku mpata ya Agoshe wakela Libi mvita, ne wakamutûta tô ne pakafuaye; nansha nanku, muanabu ne Libi wa baluma wakaluila Koliantumela pa muaba wa Libi, ne mvita yakalua mikola menamena, yakanyema Koliantumela kumpala kabidi kua musumba wa basalayi wa muanabu ne Libi wa baluma.

17 Mpindiewu dîna dia muanabu ne Libi wa baluma divua Shize. Ne biakalua ne Shize wakalondakaja Koliantumela, ne wakatonkola bimenga bia bungi, ne wakashipa bakaji ne bana, ne wakôsha bimenga.

18 Ne kuvua bôwa bua Shize mu bulaba bonso; eyowa, lubila luakaya mu bulaba bonso ne—Nganyi udi mua kuimana kumpala kua musumba wa basalayi wa Shize? Monayi, udi ukomba buloba kumpala kuenda!

19 Ne biakalua ne bantu bakabanga kudisangisha pamua mu misumba ya basalayi, bua pa mpala onsu wa bulaba.

20 Ne bavua bâbuluka; ne tshitupa tshiabu tshimua tshiakanyemena kudi musumba wa basalayi wa Shize, ne tshitupa tshiabu tshikuabu tshiakanyemena kudi musumba wa basalayi wa Koliantumela.

21 Ne mvita ivua mipita bukola ne yakanenga bikola, ne bualu bua dimatshisha dia mashi ne ne dishipangana dikola buakanenga, bua ne mpala mujima wa bulaba uvua muwula ne mibidi ya bafua.

22 Ne mvita ivua mikala mipita buipi ne ya lubilu bua ne kakuvua muntu nansha umua mushala to bua kujika bafua to, kadi bakaya ku dimatshisha dia mashi ne ku dimatshisha dia mashi, bashiya mibidi ya baluma, bakaji, ne bana bitangalaka pa mpala wa bulaba, bua kuluabi tshiakudia tshia bikusu bitu bidia musunyi.

23 Ne mupuya wayi wakatangalaka pa mpala wa bulaba, mena pa mpala onsu wa bulaba; bua nanku bantu bakatatshishibu munda munya ne butuku, bua mupuya wayi.

24 Nansha nanku, Shize kakalekela kulondakaja Koliantumela to, bualu uvua muditshipa bua kudisombuela kudi Koliantumela bua mashi a muanabu wa baluma, uvua Koliantumela mushipa, ne bua dîyi dia Mukalenga diakalua kudi Etele ne Koliantumela kaku-pona ku muela wa mvita to.

25 Ne nanku tudi tumona ne Mukalenga wakabakumbula mu tshiwudi tshia tshiji tshienda, ne bubi buabu ne malu mapita bubi abu bivua bilongolola njila bua dibutuka diabua dia kashidi.

26 Ne biakalua ne Shize wakalondakaja Koliantumela ku esete, mena tô ne ku mikalu ya pabuipi

ne ku muelelu wa mbuwa, ne aku wakela Shize mvita bua mutantshi wa matuku asatu.

27 Ne lufu luvua lutshinyisha bikola munkatshi mua misumba ya basalayi ya Shize bua ne bantu bakabanga kuikala ne bôwa, ne bakabanga kunyema kumpala kua misumba ya basalayi ya Koliantumela; ne bakanyemena ku bulaba bua Koliholo, ne bakakomba benamu kumpala kuabu, bonsu bavua babenga kudisangisha nabu.

28 Ne bakâsa ntenta yabu mu tshibanda tshia Koliholo; ne Koliantumela wakâsa ntenta yenda mu tshibanda tshia Shulu. Mpi ndiewu tshiabanda tshia Shulu tshivua pabuipi ne kakuna ka Komenolo; bua nanku, Koliantumela wakasangisha misumba yenda ya basalayi pa kakuna ka Komenolo, ne wakela mpungi kudi misumba ya basalayi ya Shize bua kubabikila bua kuluangana mvita.

29 Ne biakalua ne yakalua, kadi bakayipingaja panyima kabidi; ne yakalua musangu muibidi, ne bakayipingaja panyima kabidi musangu muibidi. Ne biakalua ne yakalua kabidi musangu muisatu, ne mvita yakalua mikola menamena.

30 Ne biakalua ne Shize wakatûta Koliantumela bua ne wakamutapa mputa miondoka ya bungi; ne bu muvua Koliantumela mujimija mashi enda, uvua mukuluka mujimija meji, ne wakambudibua bu ne uvua mufua.

31 Mpindiewu dijimija dia baluma, bakaji ne bana ku nseka

yonsu ibidi divua dipita bunena bua ne Shize wakapesha bantu benda mukenji ne kabalondakaji misumba ya basalayi ya Koliantumela to; bua nanku, bakapigana ku tshitudidi tshiabu.

SHAPITA 15

Mbombo ya Bena Yaledede idi ishipebua mu mvita—Shize ne Koliantumela badi basangisha bantu bonsu bua mvita ya lufu—Nyuma wa Mukalenga udi ulekela kukuata nabu mudimu—Tshisamba tshia Bena Yaledede tshidi tshibutuka tshionsu—Amu Koliantumela ki udi ushala.

NE biakalua ne pakapanda Koliantumela ku mputa yenda, wakabanga kuvuluka ku mêyi avua Etele mumuambila.

2 Wakamona ne kuvua pabuipi ne mbombo ibidi ya bantu benda ikavua mimana kushipibua ku muela wa mvita, ne wakabanga kunyingalala mu mutshima wenda; eyowa, kuvua mbombo ibidi ya bantu ba bukutu ivua mishopibua, ne bakaji babu ne bana babu kabidi.

3 Wakabanga kukudimuna mutshima ku bubu uvuaye muenza; wakabanga kuvuluka mêyi avua mamba kudi mukana wa bambi bonsu, ne wakayimona ne avua makumbajibua tô ne mpindiewu, kaleta konsu; ne anyima wenda wakadila ne wakabenga bua kusambibua.

4 Ne biakalua ne wakafundila Shize mukanda, ujinga ne epelesha bantu, ne wamba ne nealekela

bukalenga bua bualu bua mioyo ya bantu.

5 Ne biakalua ne pakapeta Shize mukanda wenda wakafundila Koliantumela mukanda, ne yeya mudifila bua ne amushipa ne muela wenda wa mvita, ne epelesha mioyo ya bantu.

6 Ne biakalua ne bantu kabakakudimuna mutshima ku malu mabi abu to; ne bantu ba Koliantumela bavua basonsodibua bua kufikilabu bantu ba Shize tshiji; ne bantu ba Shize bavua basonsodibua bua kufikilabu bantu ba Koliantumela tshiji; bua nanku, bantu ba Shize bakela bantu ba Koliantumela mvita.

7 Ne pakamona Koliantumela ne uvua pabuipi ne kupona wakanyema kabidi kumpala kua bantu ba Shize.

8 Ne biakalua ne wakalua ku mâyi a Lipaliankuma, tshidi mu diandamuna dia miakulu tshiamba ne tshialabala, anyi kupita bionsu; pananku, pakaluabu ku mâyi â bakâsa ntenta yabu; ne Shize wakâsa penda ntenta yenda pabuipi nabu; ne nanku pakatshiabu bakalua kuluangana mvita.

9 Ne biakalua ne bakaluangana mvita mikola menamena, muakatapika Koliantumela mputa kabidi, ne muakakulukaye mujimija meji bua dijimija dia mashi.

10 Ne biakalua ne misumba ya basalayi ya Koliantumela yakasumpakaja misumba ya basalayi ya Shize bua ne yakayitamba, bua ne yakayinyemesha

kumpala kuayi; ne yakanyemena ku sude, ne yakâsa ntenta yayi mu muaba uvua ubikidibua ne: Ogata.

11 Ne biakalua ne musumba wa basalayi wa Koliantumela wakâsa ntenta wayi pabuipi ne kakuna ka Lama; ne kavua kakuna kina aku kuakasokoka tatuanyi Molomo mifundu bua Mukalenga, bualu ivua mikala ya tshijila.

12 Ne biakalua ne bakakunguija bantu bonsu bavua kabayi bashipibua to pamua pa mpala onsu wa bulaba, amu pa kumbusha Etele.

13 Ne biakalua ne Etele wakamona midimu ya bantu yonsu; ne wakamona ne bantu bavua bikala bua Koliantumela bavua basangisha pamua ku musumba wa basalayi wa Koliantumela; ne bantu bavua bikala bua Shize bavua badisangisha pamua ku musumba wa basalayi wa Shize.

14 Pananku, bakasangisha bantu pamua bua mutantshi wa bidimu binayi, bua ne bapeta bonsu bavua bikala pa mpala wa bulaba, ne bua ne bapeta makanda onsu avuabu bakumbana mua kupeta.

15 Ne biakalua ne pakadisangishabu bonsu pamua, muntu yonsu ku musumba wa basalayi uvuaye musua, ne bakaji babu ne bana babu—baluma, bakaji ne bana bikala bambula biluulu bia mvita, ne bikala ne ngabu, ne bibuikilu bia pa tshiadi, ne bifulu bia mvita, ne bikala bavuala ku mushindu wa mvita—bakaya kuluishangana mvita; ne

bakaluangana dituku adi dionsu, ne kabakatshimunangana to.

16 Ne biakalua ne pakila butuku bavua batshioka, ne bakapingana bitudidi biabu; kunyima kua kupinganabu ku bitudidi biabu bakabanga kuela mikunda ne kudilakana bua dijimija dia ba ku bantu babu bavuabu bashipa; ne mbila yabu, ne mikunda yabu, ne didilakana diabu bivua bipita bukola, bua ne bakapanda kapepela menamena.

17 Ne biakalua ne pakatshiabu bakaya kabidi kuluangana mvita, ne dituku adi divua dikola ne ditshinyisha; nansha nanku, kabakatshimunangana to, ne pakila butuku kabidi bakapanda kapepela ne mbila yabu, ne mikunda yabu, ne madilu abu, bua bualu bua dijimija dia ba ku bantu babu bavuabu bashipa.

18 Ne biakalua ne Koliantumela wakafundila Shize mukanda kabidi, ujinga ne Shize kalu kabidi kuluangana mvita to, kadi angata bukallenga, ne epelesha mioyo ya bantu.

19 Kadi monayi, Nyuma wa Mukalenga uvua mulekela kuenta nabu, ne Satana uvua ne bukola bonsu pa mitshima ya bantu; bualu bavua badifila ku bupapa bua mitshima yabu, ne ku bumpofu bua meji abu bua ne babutuka; bua nanku bakaya kabidi bua kuluangana mvita.

20 Ne biakalua ne bakaluangana dituku adi dionsu, ne pakila butuku bakaladila miela yabu ya mvita.

21 Ne pakatshiabu bakaluangana mena tô ne pakila butuku.

22 Ne pakila butuku bavua bukuatshika ne tshiji, mena bu mudi muntu udi mukuatshika ne mvinyo; ne bakaladila kabidi miela yabu ya mvita.

23 Ne pakatshiabu bakaluangana kabidi; ne pakila butuku bavua bonsu bapona ku muela wa mvita amu pa kumbusha makumi atanu ne babidi ba ku bantu ba Koliantumela, ne makumi asamboombo ne tshitema ba ku bantu ba Shize.

24 Ne biakalua ne bakaladila miela yabu ya mvita butuku abu, ne pakatshiabu bakaluangana kabidi, ne bakakokangana ne bukitu buabu ne miela yabu ya mvita ne ne ngabu yabu, dituku adi dionsu.

25 Ne pakila butuku kuvua makumi asatu ne babidi ba ku bantu ba Shize, ne makumi abidi ne muanda muteketa ba ku bantu ba Koliantumela.

26 Ne biakalua ne bakadia ne bakalala, ne bakadilongolola bua kufua patshiabu. Ne bavua bantu ba banena ne ba bukitu bu mudi ku makanda a bantu.

27 Ne biakalua ne bakaluangana bua mutantshi wa meba asatu, ne bakakuluka bajimija meji bua dijimija dia mashi.

28 Ne biakalua ne pakapeta bantu ba Koliantumela makanda makumbana bua ne bavua mua kuenda, bakavua pabuiipi ne kunyema bua mioyo yabu; kadi monayi, Shize wakajuka, ne bantu

benda pabu, ne wakaditshipa mu tshiji tshienda ne neashipa Koliantumela anyi neafua ku muela wa mvita.

29 Bua nanku, wakabalondakaja, ne pakatshiabu wakabakuata; ne bakaluangana kabidi ne muela wa mvita. Ne biakalua ne pakaponabu bonsu ku muela wa mvita, amu pa kumbusha Koliantumela ne Shize, monayi Shize uvua mukuluka mujimija meji bua dijimija dia mashi.

30 Ne biakalua ne pakeyemena Koliantumela pa muela wenda wa mvita, bua ne ikisha kakesa, wakakosa mutu wa Shize.

31 Ne biakalua ne pakakosaye mutu wa Shize, Shize wakajuka pa bianza bienda ne wakapona; ne kunyima kua kuluangana bua kupuyakana, wakafua.

32 Ne biakalua ne Koliantumela wakapona pa buloba, ne wakalua bu ne kavua ne moyo to.

33 Ne Mukalenga wakakula kudi Etele, ne wakamuambila ne: Ndâku. Ne wakaya, ne wakamona ne mēyi a Mukalenga avua makumbajibua onsu; ne wakajikija mifundu yenda; (ne ntshiena mufunda tshitupa tshia lukama tshia mifundu ya Etele to); ne wakayisokoka mu mushindu wa ne bantu ba Limihi bakayisangana.

34 Mpindiewu miaku ya ndekelu idi Etele mufunda nyoyi eyi; Mukalenga newasua ne nkudimunyibua, anyi ne mmona diasua dia Mukalenga mu musunyi, kabiena ne bualu to, bikalabi ne nempandishibua mu bukalenga bua Nzambi. Amena.

MUKANDA WA MOLONI

SHAPITA 1

Moloni udi ufunda bua disanka dia Bena Lamana—Bena Nefi badi babe nga kuvila Kilisto badi bashipibua. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.

MPINDIEWU mema, Moloni, kunyima kua kujikija kulosolola mulubu wa Bena Yaledede, ngakatshinka ne ntshivua bua kufunda kabidi to, kadi ntshiena muanji kufua to; ne ntshiena ndimanyisha kudi Bena Lamana bua kabalu kunshipa to.

2 Bualu monayi, mvita yabu idi

mikola menamena munkatshi muabu nkayabu; ne bua lukinu luabu badi bashipa Muena Nefi yonsu udi ubenga kuvila Kilisto.

3 Ne mema, Moloni, ndi mbe nga kuvila Kilisto; pananku, ndi ntambakana konsu kundi mua bua bukubi bua moyo wanyi.

4 Pananku, ndi mfunda bintu bia bungi kakesa, kushilangana ne mumvua mutshinka; bualu ntshivua mutshinka bua kufunda to; kadi ndi mfunda bintu bia bungi kakesa, bua pamuapa bidi mua kuikala ne mushinga kudi

bana betu, Bena Lamana, mu di-
mua dituku ditshilualua, bilonde-
shila ku disua dia Mukalenga.

SHAPITA 2

*Yezu wakapesha bayidi dikumi ne
babidi ba Bena Nefi bukola bua kua-
mbikila bantu dipa dia Nyuma wa
Tshijila. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.*

MIAKU ya Kilisto, akambilaye ba-
yidi benda, dikumi ne babidi ba-
vuaye musungula, bu muvuaye
ubatentekela bianza—

2 Ne yeya wakababikila ku
dîna, wamba ne: Nenubila Tatu
mu dîna dianyî, mu disambila
dia bukutu; ne kunyima kua
nuenu benza nanku nenupeta bu-
kôkeshi bua ne yonsu unuatente-
kela bianza bienu, nenumupesha
Nyuma wa Tshijila; ne nenupe-
sha Nyuma wa Tshijila mu dîna
dianyî, bualu ki mudi bapostolo
banyî benza nanku.

3 Mpindiewu Kilisto waka-
bambila miaku eyi diba dia di-
mueneka dienda dia kumpala;
ne musumba wa bantu ka-
wakayumvua to, kadi bayidi
bakayumvua; ne kudi bonsu ba-
katentekelabu bianza, Nyuma wa
Tshijila wakabatulukila.

SHAPITA 3

*Bakulu badi bajidila bakuidi ne balo-
ngeshi ku ditenteka dia bianza. Pa-
buipi ne 401–421 p.d.K.*

MUSHINDU uvua bayidi, bavua
bikidibua ne bakulu ba ekelezia,
bajidila bakuidi ne balongeshi—

2 Kunyima kua bobu basambila
Tatu mu dîna dia Kilisto, bakaba-
tentekela bianza, ne bakamba ne:

3 Mu dîna dia Yezu Kilisto ndi
nkujidila bua kuikala muakuidi
(anyi pikalaye bua kuikala mulo-
ngeshi, ndi nkujidila bua kuikala
mulongeshi) bua kuyisha diku-
dimuna dia mutshima ne dileke-
dibua dia mibi ku njila wa Yezu
Kilisto, ku dinanukila dia dita-
buija mu dîna dienda tô ne ku
ndekelu. Amena.

4 Ne ku mushindu ewu uvuabu
bakajidila bakuidi ne balongeshi,
bilondeshila ku mapa ne mabi-
kidibua a Nzambi kudi bantu;
ne bakabajidila ku bukola bua
Nyuma wa Tshijila, uvua mui-
kala munda muabu.

SHAPITA 4

*Mushindu udi bakulu ne ba-
kuidi bâbanya diampa dia tshijila
udi umvuijibua. Pabuipi ne 401–
421 p.d.K.*

Ewu udi mushindu udi bakulu
ne bakuidi bâbanya musunyi ne
mashi a Kilisto bua bena ekelezia;
ne badi babiabanya bilondeshila
ku mikenji ya Kilisto; bua nanku
tudi bamanya ne mushindu ewu
udi mulelela; ne mukulu anyi
muakuidi bavua babiabanya—

2 Ne bakatua binu panshi ne
bena ekelezia, ne bakasambila
Tatu mu dîna dia Kilisto, bamba
ne:

3 Ô Nzambi, Tatu wa Tshien-
delele, tudi tukulomba mu dîna dia
Muaneba, Yezu Kilisto, ubenesha

ne ujidila diampa edi bua anyima ya bonsu badi badiangata; bua ne badia mu divuluka dia mubidi wa Muaneba, ne bajadika kûdi, Ô Nzambi, Tatu wa Tshiendelela, ne badi bikala ne moyo muimpa bua kuangata dîna dia Muaneba pa mutu pabu, ne kumuvuluka diba dionsu, ne kulama mikenji yenda idiye mubapesha, bua bikala ne Nyuma wenda muikala nabu diba dionsu. Amena.

SHAPITA 5

Moloni udi uleja mushindu wa kuabanya mvinyo wa tshijila. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.

Ewu udi mushindu wa kuabanya mvinyo—Monayi, bakangata dikopu, ne kuamba:

2 Ô Nzambi, Tatu wa Tshiendelela, tudi tukulomba, mu dîna dia Muaneba, Yezu Kilisto, ubenisha ne ujidila mvinyo ewu bua anyima ya bonsu badi bamunua, bua ne benza nanku mu divuluka dia mashi a Muaneba, avua matshishibua buabu; bua ne bajadika kûdi, Ô Nzambi, Tatu wa Tshiendelela, ne badi bamuvuluka diba dionsu, bua bikala ne Nyuma wenda muikala nabu. Amena.

SHAPITA 6

Bantu badi bakudimuna mutshima badi batambuishibua ne badi babaleja buwetu—Bena mu Ekelezia badi bakudimuna mutshima badi babuikidibua—Masangisha

adi malombodibua ku bukola bua Nyuma wa Tshijila. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.

NE mpindiewu ndi ngakula bitangila ditambula. Monayi, bakulu, bakuidi, ne balongeshi bavua batambula; ne kabavua batambula to amu pa kumbusha bobu ba kuama bimuma bivua biakanyina ne bavua bakumbanyina kutambula.

2 Anyi kabakanyisha bua kutambuisha muntu nansha umua to amu pa kumbusha bobu balua ne mutshima mutshibuluka ne nyuma munyingalala, ne baleja kudi ekelezia ne bulelela bavua bakudimuna mutshima ku mibi yabu yonsu.

3 Ne kabakanyisha bua kutambuisha muntu to amu pa kumbusha biangatabu dîna dia Kilisto, bikala ne dipangadika dia kumusadila tô ne ku ndekelu.

4 Ne kunyima kua banyishibua bua ditambula, ne benzejibua ne balengejibua kudi bukola bua Nyuma wa Tshijila, bakabadibua munkatshi mua bantu ba mu ekelezia wa Kilisto; ne mēna abu akangatshibua, bua kubavulukabu ne kubadishabu ne dîyi dimpa dia Nzambi, bua kubalama mu njila muakana, bua kubalama batungunuka kudimuka mu disambila, beyemena amu ku midimu miakana ya Kilisto, uvua muikala mubangi ne mushikiji wa ditabuija diabu.

5 Ne ekelezia uvua usangila pamua misangu mivula, bua kujila

ne bua kusambila, ne bua kua-
mbilangana bitangila diakale-
ngela dia anyima yabu.

6 Ne bavua badisangisha pa-
mua misangu mivula bua kua-
ngata diampa ne mvinyo, bua
kuvuluka Mukalenga Yezu.

7 Ne bavua batangila ne bu-
shuwa menamena bua ne ka-
kuikadi malu mabi munkatshi
muabu to; ne ewu yonsu uvuabu
basangana wenza malu mabi, ne
bajadiki basatu ba mu ekelezia
bavua bamupîsha kumpala kua
bakulu, ne pavuabu kabayi baku-
dimuna mutshima to, ne kabayi
batonda to, mēna abu akakupudi-
bua, ne kabavua babadibua mu-
nkatshi mua bantu ba Kilisto to.

8 Kadi misangu yonsu pavuabu
bakudimuna mutshima ne ba-
keba dibuikidila, ne dijinga dile-
lela, bavua babuikidibua.

9 Ne masangisha abu avua alo-
mbodibua kudi ekelezia ku mu-
shindu wa midimu ya Nyuma, ne
ku bukola bua Nyuma wa Tshi-
jila; bualu bukola bua Nyuma wa
Tshijila buvua babalombola ne
bua kuyisha, anyi bua kukanka-
mija, anyi bua kusambila, anyi
bua kutendekena, anyi bua kui-
mba, bavua benza mena nanku.

SHAPITA 7

*Moloni udi ubikila bantu bua kubuela
mu dikisha dia Mukalenga—Sambi-
layi ne dijinga dilelela—Nyuma
wa Kilisto udi upesha bantu mu-
shindu wa kujingulula buimpa ku
bubi—Satana udi witabujija bantu*

*bua kuvila Kilisto ne kuenza malu
mabi—Bambi badi bamuenesha di-
lua dia Kilisto—Bishima bidi bie-
njibua ku ditabuija ne banjelu badi
basadila—Bantu badi ne bua ku-
tekemena moyo wa tshiendelela ne
kulamata ku bunangi. Pabuipi ne
401–421 p.d.K.*

NE mpindiewu mema, Moloni,
ndi mfunda miaku mikesa ya
tatu wanyi Molomo, yakakulaye
bitangila ditabuija, ditekemena,
ne bunangi; bualu wakakula ku
mushindu ewu kudi bantu, pa-
vuaye ulongesha mu nsunagoga
uvuabu bibaka bua ikala muaba
wa tshitendelelu.

2 Ne mpindiewu mema, Mo-
lomo, ndi ngakula kunudi, bana
betu bananga; ne ndi muanyi-
shibua bua kuakula kunudi diba
edi bua ngâsa wa Nzambi Tatu,
ne Mukalenga wetu Yezu Kilisto,
ne disua dienda dia tshijila, bua
dipa dia dibikidibua dienda dia-
kampeshaye.

3 Pananku, ndi musua kuakula
nenu badi bikala bena ekelezia,
badi balondi ba ditalala ba Kili-
sto, ne badi bapeta ditekemena
dikumbana mu njila kayi nudi
mua kubuela mu dikisha dia
Mukalenga, katshia ku tshiko-
ndu etshi tô ne panuikisha ne-
nda mu diûlu.

4 Ne mpindiewu bana betu, ndi
ngela meji pa bintu ebi buenu bua
bualu bua ngendelu yenu ya di-
talala ne bana ba bantu.

5 Bualu ndi mvuluka dîyi
dia Nzambi didi diamba ne

nenubamanyina ku midimu yabu; bualu pikala midimu yabu mikala mimpa, badi bikala pabu bimpa.

6 Bualu monayi, Nzambi wakamba ne muntu udi muikala mubi kena mua kuenza tshintu tshidi tshikala tshimpa to; bualu yeya mufila mulambu, anyi musambila Nzambi, katshiena tshimupesha tshipeta tshimpa to, amu pa kumbusha yeya mutshienza ne dijinga dilelela.

7 Bualu monayi, katshiena tshimubadila bu buakana to.

8 Bualu monayi, muntu yeya muikala mubi mufila mulambu, udi uwufila ne kanyinganyinga; bua nanku tshidi tshimubadila momumua bu ne udi mulama mulambu; bua nanku udi mubadibua mubi kumpala kua Nzambi.

9 Ne mushindu umua kabidi, tshidi tshibadibua bubi kudi muntu, yeya musambila kadi kayi ne dijinga dilelela dia mutshima to; eyowa, ne katshiena tshimupesha tshipeta tshimpa to, bualu Nzambi kena witaba muntu wa nanku to.

10 Bua nanku, muntu muikala mubi kena mua kuenza tshintu tshidi tshimpa to; anyi kakufila mulambu muimpa to.

11 Bualu monayi, mpokolo wa bululu kena mua kutuala mâyi mimpa to; anyi mpokolo muimpa kena mua kutuala mâyi a bululu to; bua nanku, muntu udi muikala musadidi wa diabulu kena mua kulonda Kilisto to; ne pikalaye ulonda Kilisto kena mua kuitakala musadidi wa diabulu to.

12 Bua nanku, bintu bionsu bidi bimpa bidi biluila kudi Nzambi; ne tshidi tshibi tshidi tshiluila kudi diabulu; bualu diabulu udi muena lukuna kudi Nzambi, ne udi utungunuka kumuluisa, ne ubikila ne ulobesha bua kuenza mibi, ne bua kuenza tshidi tshibi misangu yonsu.

13 Kadi monayi, tshidi tshia kudi Nzambi tshidi tshibikila ne tshilobesha bua kuenza bimpa misangu yonsu; bua nanku, tshintu tshionsu tshidi tshibikila ne tshilobesha bua kuenza bimpa, ne bua kunanga Nzambi, ne bua kumusadila, tshidi tshipetela meji kudi Nzambi.

14 Pananku, dimukayi, bana betu bananga, ne kanuambi ne tshintu tshidi tshibi tshidi tshia kudi Nzambi to, anyi ne tshidi tshimpa ne tshia kudi Nzambi ne tshidi tshia kudi diabulu to.

15 Bualu monayi, bana betu, nudi bapeshibua dianyisha bua nuenu kulumbuluisha, bua nujingingulula buimpa ku bubi; ne mushindu wa kulumbuluisha udi patoka, bua ne numanya ne dimanya dijima, bu mudi bukenka bua mundamunya buikala bushilangana ne mîdima ya butuku.

16 Bualu monayi, Nyuma wa Kilisto udi mupeshibua kudi muntu yonsu, bua ajingulula buimpa ku bubi; pananku, ndi nuleja mushindu wa kujingulula; bualu tshintu tshionsu tshidi tshituma bua kuenza buimpa, ne tshitabujija bua kuitabujija mu Kilisto, tshidi tshitumbua ku bukola ne

dipa dia Kilisto; bua nanku nudi mua kumanya ne dimanya dijima ne tshidi tshia kudi Nzambi.

17 Kadi tshionsu kayi tshidi tshitabujija bantu bua kuenza bibi, ne kupanga kuitabuija mu Kilisto, ne kumuvila, ne kupanga kusadila Nzambi, pashisha nudi mua kumanya ne dimanya dijima ne tshidi tshia kudi diabulu; bualu diabulu udi wenza mudimu ku mushindu ewu, bualu kena wita-tabujija muntu nansha umua bua kuenza bimpa to, tō, nansha umua; nansha banjelu benda; nansha badi badibatshika kudiye.

18 Ne mpindiewu, bana betu, bu munudi bamanya bukenka bunudi mua nulumbuluisha nabu, bukenka budi buikala bukenka bua Kilisto, tangilayi ne kanulumbuluishi bibi to; bualu nebanulumbuluisha ne dilumbuluisha dia momumua dinudi nulumbuluisha nadi.

19 Bua nanku, ndi nusengelela, bana betu, bua nukeba bukenka bua Kilisto ne dinanukila bua nujingulula buimpa ku bubi; ne panuikala bapeta tshintu tshionsu tshimpa, ne kanuyi nutshipisha to, bulelela nenuikala bana ba Kilisto.

20 Ne mpindiewu, bana betu, munyi munudi mua kupeta tshintu tshimpa tshionsu?

21 Ne mpindiewu ndi mfika ku ditabuija adi, dimvua muamba ne nengakula bualu buadi; ne nenuambila mushindu kayi unudi mua kupeta tshintu tshionsu tshimpa.

22 Bualu monayi, mudi Nzambi mumanya bintu bionsu, mudiyi muikalaku kashidi ne kashidi, monayi, wakatuma banjelu bua kusadilabu bana ba bantu, bua kumueneshabu malu adi mata-ngila dilua dia Kilisto; ne bua kumuenesha ne tshintu tshionsu tshimpa netshiluilu mu Kilisto.

23 Ne Nzambi wakamanyisha kabidi bambi, mukana muenda nkayenda, ne Kilisto nealua.

24 Ne monayi, kuvua mishindu mishilangana yakamueneshaye bintu kudi bana ba bantu, bintu bivua bikala bimpa; ne bintu bionsu bidi bikala bimpa bidi bifumina kudi Kilisto; bantu bavua bajimina, ne tshintu tshimpa nansha tshimua katshivua mua kulua kudibu to.

25 Pananku, ku disadila dia banjelu, ne ku diyi dionsu diakapatukila mukana mua Nzambi, bantu bakabanga kuenzela ditabuija mu Kilisto; ne ki muakapetabu tshintu tshimpa tshionsu ku ditabuija nanku; ne ki muvuabi nanku tō ne ku dilua dia Kilisto.

26 Ne kunyima kua kuluaye bantu bakapandishibua kabidi mu dīna dienda ku ditabuija; ne ku ditabuija, badi balua bana ba baluma ba Nzambi. Ne bushuwa bu mudi Kilisto muikala ne moyo wakambila batatuetu miaku eyi, wamba ne: Tshintu tshionsu tshinualomba Tatu mu dīna dianyī, tshidi tshikala tshimpa, ne mu ditabuija nuitabuija ne nupeta, monayi, neanupeshatshi.

27 Pananku, bana betu bananga,

bishima biajiki bualu bua Kilisto wabandi mu diûlu, ne wasombi ku tshianza tshia baluma tshia Nzambi, bua kulombolola kudi Tatu manema enda a lusa adiyе nawu pa mutu pa bana ba bantu anyi?

28 Bualu uvua mukumbaja maginga a mikenji, ne udi ulombolola bunema pa mutu pa aba bonso badi bikala ne ditabuija kudiye; ne aba badi bikala ne ditabuija kudiye nebalamata ku tshintu tshionsu tshidi tshikala tshimpa; bua nanku udi ulumbu-luila bana ba bantu; ne udi usomba tshiendelela mu diûlu.

29 Ne bualu uvua muenza nanku, bana betu bananga, bishima biajiki anyi? Monayi ndi nnuambila ne, To; anyi banjelu kabena bajikija kusadila bana ba bantu to.

30 Bualu monayi, badi babatshikibua kudiye, bua kusadila bilondeshila ku dîyi dia mukenji wenda, badileja kudi badi bikala ne ditabuija dikola ne meji makamakana mu mushindu onsu wa dinemeka dia Nzambi.

31 Ne mudimu wa disadila diabu uvua wa kubikila bantu bua kukudimuna mutshima, ne wa kuenza mudimu wa bipungidi bia Tatu, bivuaye muenza ne bana ba bantu, bua kulongolola njila munkatshi mua bana ba bantu, mu kumanyisha kua dîyi dia Kilisto kudi mpanza misungula ya Mukalenga, bua ne badjika buenda.

32 Ne ku dienza nanku, Mukalenga Nzambi udi ulongolola

njila bua bantu badi bashala bikala ne ditabuija mu Kilisto, bua Nyuma wa Tshijila apeta muaba mu mitshima yabu, bilondeshila ku bukola buenda; ne ku mushindu ewu udi Tatu ukumbaja bipungidi bivuaye muenza ne bana ba bantu.

33 Ne Kilisto wakamba: Binuikala ne ditabuija kundi nenujeta bukola bua kuenza tshintu tshionsu tshidi tshikengedibua kundi.

34 Ne wakamba ne: Kudimunayi mutshima nuenu bonso ndekelu ya buloba, ne luayi kundi, ne tambuishibuayi mu dîna dianya, ne ikalayi ne ditabuija kundi, bua ne nupandishibua.

35 Ne mpindiewu, bana betu bananga, pikalabi ne bintu binganuambidi ebi bidi bikala bilelela, ne Nzambi neanuleja, ne bukola ne butumbi bua bungi ku dituku dia ndekelu, ne bidi bikala bilelela, ne pikalabi bilelela dituku dia bishima dikadi dipita anyi?

36 Anyi banjelu bakadi balekela kumueneka kudi bana ba bantu anyi? Anyi ukadi mubapala bukola bua Nyuma wa Tshijila wenda anyi? Anyi neenza nanku patshikalaku diba, anyi patshikalaku buloba buikalaku, anyi patshikalaku muntu umua pa mutu pabu bua kupandishibua anyi?

37 Monayi ndi nnuambila ne, To; bualu bishima bidi bienzeka ku ditabuija; ne kudi bua ditabuija ne banjelu badi bamueneka kudi bantu ne badi babasadila; bua nanku, pikala bintu ebi bijika diakabi dikala kudi bana ba

bantu, bualu mbua dipanga ditabuija diabu, ne bionsu bidi bikala tshianana.

38 Bualu muntu nansha umua kena mua kupandishibua to, bilondeshila ku mëyi a Kilisto, amu pa kumbusha bobu bikala ne ditabuija mu dîna dienda; bua nanku, pikala bintu ebi bijika, pashisha ditabuija didi dijika padi; ne ngikadilu wa muntu udi muikala utshinyisha bikola, bualu bidi bu ne kakuvua disungila dienzeka nansha.

39 Kadi monayi, bana betu bananga, ndi ngela meji bimpa bipita buenu, bualu ndi ngela meji ne nudi ne ditabuija mu Kilisto bua ditudija dienu; bualu binuikala kanuyi ne ditabuija kudiye to apu kanuena bakumbanyina bua kubadibua munkatshi mua bantu ba mu ekelezia wenda to.

40 Ne kabidi, bana betu bananga, ndi musua kunuambila bitangila ditekemena. Munyi munudi mua kupeta ditabuija, panuikala kanuyi ne ditekemena to?

41 Ne nenuikala ne ditekemena bua tshinganyi? Monayi, ndi nnuambila ne nenuikala ne ditekemena ku njila bupikudi bua Kilisto ne bukola bua dibika dienda ku lufu, bua kubishibua bua kupeta moyo wa tshienbelela, ne etshi bua ditabuija dienu kudiye bilondeshila ku dilaya.

42 Bua nanku, pikala muntu ne ditabuija bidi bikengela ne ikala ne ditekemena; bualu padiku kakuyi ditabuija to kakuena mua kuikala ditekemena to.

43 Ne kabidi, monayi ndi nnuambila ne kena mua kuikala ne ditabuija ne ditekemena to, amu pikalaye mutudiji, ne mupuekela mu mutshima.

44 Bikalabi nanku, ditabuija dienda ne ditekemena bidi tshianana, bualu nansha umua udi witabuijibua kumpala kua Nzambi, amu mutudiji ne mupuekela mu mutshima; ne bikala muntu mutudiji ne mupuekela mu mutshima, ne utonda ku bukola bua Nyuma wa Tshijila ne Yezu udi Kilisto, udi ne tshia kuikala ne bunangi; bualu bikalaye kayi ne bunangi to udi tshianana; bua nanku udi ne tshia kuikala ne bunangi.

45 Ne bunangi budi ne bulekelelu, ne budi ne kalolu, ne kabuena bualakana, ne kabuena buwulakana ne diditambisha, kabuena budikebela bintu, kabuena bukuatshika tshiji lukasa, kabuena buela meji mabi to, ne kabuena busanka mu malu a bubi kadi budi busanka mu bulelela, budi butuala malu onsu, budi buitabuija malu onsu, budi butekemena malu onsu, budi bunanuka mu malu onsu.

46 Bua nanku, bana betu bananga, binuikala kanuyi ne bunangi, nudi tshianana, bualu bunangi kabutu bushikila nansha. Bua nanku, kuatshilayi ku bunangi, budi bunena kupita bionsu, bualu bintu bionsu bidi ne tshia kushikila—

47 Kadi bunangi budi dinanga dikezuka dia Kilisto, ne budi

bunanuka bua kashidi; ne ewu yonsu wasanganyibua nabu ku dituku dia ndekelu, nebikala bilengela buenda.

48 Bua nanku, bana betu bananga, sambilayi Tatu ne makanda onsu a mutshima wenu, ne nuwujibua ne dinanga edi, diakapeshaye bonsu bavua bikala balondi balelela ba Muanenda, Yezu Kilisto; bua nulua bana ba baluma ba Nzambi; ne pâmue- nekaye netuikala bafuanangana nenda, bualu netumumona bu mudiye; bua tuikala ne ditekemenena edi; bua tuikala bakezuki- bua mena bu mudiye mukezuka. Amena.

SHAPITA 8

Ditambuisha dia bana bateketa didi bualu bua bubu bupita bubu—Bana bateketa badi ne moyo mu Kilisto bua bualu bua Bupikudi—Ditabuija, dikudimuna mutshima, ditudija ne bupuekela bua mutshima, dipeta dia Nyuma wa Tshijila, ne kunanukila tô ne ku nshikidilu bidi bilombola ku lupandu. Pabuipi ne 401–421 p.d.K.

MUKANDA wa tatu wanyi Molomo, mumfundila mema, Moloni; ne uvua mumfundila katataka kunyima kua dibikidibua dianyi ku disadila. Ne ewu ki mushindu wakamfundilayi, wamba ne:

2 Muananyi wa baluma munanga, Moloni, ndi nsanka mena- mena bua ne Mukalenga weba Yezu Kilisto mmukuvuluka, ne

mmukubikila ku disadila dienda, ne ku mudimu wenda wa tshijila.

3 Ndi nkuvuluka diba dionsu mu masambila anyi, nsambila ne munanunanu Nzambi Tatu mu dîna dia Muanenda wa Tshijila, Yezu, bua yeya, kupitshila ku buimpa ne ngâsa bienda bidi kabiyi ndekelu to, neakulama ku dinanukila dia ditabuija mu dîna dienda tô ne ku ndekelu.

4 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi nkuambila bitangila tshidi tshimpesha mpaji mena- mena; bualu bidi bimpesha mpaji ne kujuka matandu munkatshi muenu.

5 Bualu, pangikala mumanya bulelela, kuvua matandu munkatshi muenu bitangila ditambui- sha dia bana benu bateketa.

6 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ndi njinga ne nukuata mudimu ne dinanukila, bua ne ditupakana dinena edi diumbushibua munkatshi muenu; bualu, bua dijinga edi, ndi mufunda mukanda ewu.

7 Bualu katataka kunyima kua mema mumanya bintu ebi bidi ngakebeja Mukalenga bitangila bualu ebuni. Ne dîyi dia Mukalenga diakalua kundi ku bukola bua Nyuma wa Tshijila, diamba ne:

8 Telejayi mêyi a Kilisto, Musungidi wenu, Mukalenga wenu ne Nzambi wenu. Monayi, ntshivua mulua pa buloba bua kubikila bantubakana to kadi benji ba mibi bua kukudimuna mutshima; bantubadi ne bukola kabena dijinga

ne môndopi to, kadi amu badi babêdi; pananku, bana bateketa badi ne bukola, bualu kabena bakumbana bua kuenza mibi to; bua nanku mutshipu wa Adama udi mumbushibua kudibu buanyi, bua ne kawena ne bukola pa mutu pabu to buanyi; ne mukenji wa ditengula wajiki kundi.

9 Ne ku mushindu ewu wanka-manyisha Nyuma wa Tshijila dîyi dia Nzambi; bua nanku, muananyi wa baluma munanga, ndi mumanya ne bidi kapeja kakola kumpala kua Nzambi, bua kutambuisha bana bateketa.

10 Monayi ndi nnuambila ne etshi nenulongesha—dikudimuna dia mutshima ne ditambuisha kudi badi mua kuandamuna bua bienzedi biabu ne bikala mua kuenza mibi; eyowa, longeshayi baledi ne badi ne tshia kukudimuna mutshima ne kutambuishibua, ne kudipuekesha bu bana babu bateketa, ne nebapandishibua bonsu ne bana babu bateketa.

11 Ne bana babu bateketa kabena ne dijinga dia dikudimuna dia mutshima, anyi dia ditambuishibua to. Monayi, ditambuishibua didi bua dikudimuna dia mutshima bua dikumbajibua kua mikenji bua dilekedibua dia mibi.

12 Kadi bana bateketa badi ne moyo mu Kilisto, mena kumbukila ku tshishimikidi tshia buloba; pikalabi kabiyi nanku to, Nzambi udi Nzambi udi utapulula bantu, ne Nzambi udi kabidi ushintuluka, ne udi kansungansunga; bualu bu mudibu

bunena bungu bua bana bateketa badi bafua kabayi batambuishibua to!

13 Pananku, pikala bana bateketa kabayi mua kupandishibua kakuyi ditambuishibua to, badi ne tshia kuya ku ngena kayi ndekelu.

14 Monayi ndi nkuambila ne, ewu udi utshinka ne bana bateketa badi ne dijinga dia ditambuishibua udi mu kanyonga ka bululu ne mu mionji ya malu mabi; bualu kena nansha ne ditabuija, ditekemena, anyi bunangi to; bua nanku, yeya mufua patshidiye ne meji â, udi ne bua kupueka mu ngena.

15 Bualu bubi bua kutshinka ne Nzambi udi upandisha muana umua bua ditambuishibua, ne mukuabu udi ne tshia kufua bualu kena mutambuishibua to budi butshingisha bikola.

16 Diakabi dikala kudi banyangakaja njila ya Mukalenga ku mushindu ewu, bualu nebafua amu pa kumbusha bobu baku-dimuna mutshima. Monayi, ndi ngakula ne dikima, ne bukôkeshi bua kudi Nzambi; ne ntshiena ntshina tshidi muntu mua kuenza to; bualu dinanga dijima didi dipata bôwa bonsu.

17 Ne ndi muwula ne bunangi, budi dinanga dia kashidi; bua nanku, bana bonsu badi bikala momumua kundi; bua nanku, ndi nanga bana bateketa ne dinanga dijima; ne bobu badi bikala momumua bonsu ne nebapenda lupandu.

18 Bualu ndi mumanya ne Nzambi kena Nzambi usunguluja bantu to, anyi tshifukibua tshidi tshishintuluka to; kadi yeya kena ushintuluka to tshiendelela ne tshiendelela.

19 Bana bateketa kabena mua kukudimuna mutshima to; bua nanku, bidi bubi budi butshingisha bikola bua kuvila lusa lukezuka lua Nzambi kudibu, bualu badi ne moyo munda muenda bua lusa luenda.

20 Ne ewu udi wamba ne bana bateketa badi ne dijinga dia ditambuishibua udi uvila lusa lua Kilisto, ne udi upetula bupikudi buenda ne bukola bua disungila dienda.

21 Diakabi kudi bantu ba nanku awu, bualu badi mu njiwu ya lufu, ya ngena, ne mpaji kayiyi ndekelu. Ndi ngamba nanku awu ne dikima; Nzambi udi mumpesha mukenji bua kuamba nanku awu. Telejayi mēyi â ne teyayi ntema, anyi neanupîsha ku nkuasa wa tshilumbululu wa Kilisto.

22 Bualu mona bana bateketa bonsu badi ne moyo mu Kilisto, ne kabidi bonsu badi kabayi bamanya mikenji to. Bualu bukola bua disungila budi butumikila bonsu badi kabayi ne mikenji to; bua nanku, udi kayi mupîla to, anyi udi kayi ne dipîshibua to, kena mua kukudimuna mutshima to; ne bua bantu bua wa nanku awu ditambuishibua kadiena ne dikuatshisha to—

23 Kadi tshidi tuseku kumpala

kua Nzambi, divila lusa lua Kilisto, ne bukola bua Nyuma wenda wa Tshijila, ne dieyemena ku midimu idi mikala mivua.

24 Mona, muananyi wa baluma, tshintu etshi katshivua bua kuenzeka to; bualu dikudimuna dia mutshima didi dikala bua badi bikala ne dipîshibua ne mutshipu wa ku mikenji idi mikala mishi-pibua.

25 Ne tshimuma tshia kumpala tshia dikudimuna dia mutshima tshidi ditambuishibua; ne ditambuishibua didi diluila ku ditabuija bua dikumbajibua dia mikenji; ne dikumbajibua dia mikenji didi dituala dilekedibua dia mibi;

26 Ne dilekedibua dia mibi didi dituala ditudija, ne bupuekela bua mutshima; ne bua bualu bua ditudija ne bupuekela bua mutshima dikumbudibua dia Nyuma wa Tshijila didi dilua, Musambi muina udi uwuja ne ditekemena ne dinanga dijima, dinanga didi dikankamana ne dinanukila mu disambila, tô ne pâlua ndekelu, pâsomba bansantu bonsu ne Nzambi.

27 Mona, muananyi wa baluma, nenkufundila kabidi pangikala ntshiyi muya kuluangana ne Bena Lamana katataka to. Mona, diditambisha dia tshisamba etshi, anyi tshia bantu ba Bena Nefi, diatuadi dibutuka diabu pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima.

28 Sambila buabu, muananyi wa baluma, bua dikudimuna

dia mutshima dibaluila. Bualu mona, ndi ntshina ne Nyuma ukadi mulekela kuenda nabu; ne mu tshitupa tshia bulaba etshi badi bikala bakeba kabidi bua kushipa bukola bonsu ne bukôkeshi budi bufumina kudi Nzambi; ne badi bikala bavila Nyuma wa Tshijila.

29 Ne kunyima kua kubenga dimanya dinena nanku awu, muananyi wa baluma, badi ne tshia kufua katataka, bua dikumbajibua dia mambi makudibua kudi bambi, kabidi ne mêyi a Mupandishi wetu yeya muina.

30 Shala bilenga, muananyi wa baluma, tô ne pangakufundila, anyi pangasambakena neba kabidi. Amena.

Mukanda muibidi wa Molomo kudi muanenda wa baluma Moloni.

Munda mua shapita 9.

SHAPITA 9

Bena Nefi ne Bena Lamana badi banyanguluka ne babipa—Badi bakengeshangana ne bashipangana—Molomo udi usambila bua ne ngâsa ne buimpa bitudila pa mutu pa Moloni bua kashidi. Pabuipi ne bidimu 401–21. Kunyima kua diledibua dia Kilisto. Pabuipi ne 401 p.d.K.

MUANANYI wa baluma munanga, ndi nkufundila kabidi bua umanya ne ntshidi ne moyo; kadi ndi

mfunda kakesa bitangila tshidi tshikola.

2 Bualu mona, mvua muluangana mvita mikola ne Bena Lamana, ne katuakatshimuna to; ne Alekeantu udi mupona ku muela wa mvita, ne Lulama ne Emelona kabidi; eyowa, ne tudi bajimija bungi bunena bua bantu betu ba disungula.

3 Ne mpindiewu mona, muananyi wa baluma, ndi ntshina ne Bena Lamana kabalu kubutula bantu aba; bualu kabena bakudimuna mutshima to, ne Satana udi ubasonsola misangu yonsu bua kufikilangana tshiji.

4 Mona, ndi ngenza nabu mudimu diba dionsu; ne pandi ngamba dîyi dia Nzambi ne mêyi matua badi bazakala ne bamfikila tshiji; ne pandi ntshiyi ngenzela mêyi matua to badi bapapisha mitshima yabu buadi; bua nanku, ndi ntshina ne Nyuma wa Mukalenga ukadi mulekela kuenda nabu.

5 Bualu badi bafika tshiji nanku menamena bua ne ndi mmona ne kabena ne bôwa bua lufu to; ne mbajimija dinangangana diabubu; ne badi batungunuka kuikala ne nyota ya mashi ne ya disombuela.

6 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma munanga, nansha mudibi bua dipapa diabubu, tukuatayi mudimu ne dinanukila; bualu tuetu balekela kukuata mudimu, netupîshibua; bualu tudi ne mudimu wa kuenza patutshidi mu tshitanda etshi tshia dîma, bua ne

tutshimuna muena lukuna wa buakana bonsu, ne bua ne tuiki-shisha anyima yetu mu bukalenga bua Nzambi.

7 Ne mpindiewu ndi nkufundila kakesa bitangila makenga a bantu aba. Bualu bilondeshila ku dimanya dindi mupeta kudi Amolono, mona, Bena Lamana badi ne bena lukanu ba bungi, bakakuatabu ku kaleya ka Sheliza; ne kuvua baluma, bakaji, ne bana.

8 Ne mbashipa ba bayenda ba bakaji abu ne batatuenda ba bana abu; ne badi badisha bakaji misunyi ya babayabu, ne bana misunyi ya batatuabu; ne kabena babapesha mâyi to, amu makesa.

9 Ne nansha mudibi bua bualu bubipita bua Bena Lamana bunena ebu, kabuena butamba bua bantu betu mu Moliantuma to. Bualu Mona, badi bakuata bana ba bakaji ba bungi ba Bena Lamana bena lukanu; ne kunyima mbabanyenga tshintu tshinangibua bikola ne tshia mushinga mupita bintu bionsu, tshidi tshikala bunonoka ne bupeluka—

10 Ne kunyima kua kuenzabu bualu ebu, bakabashipa mu mushindu wa lonji lupita bukola, bakengesha mibidi yabu tô ne kulufu; ne kunyima kua kuenzabu nanku, badi bakusula misunyi yabu bu mudi nyama ya muitu, bua bupapa bua mitshima yabu; ne badi benza nanku bu mudi tshilejilu tshia dikima diabu.

11 Ô muananyi wa baluma mungana, munyi mudi bantu bu aba, badi kabayi ne nshidimukilu to—

12 (Ne amu bidimu bikesa bikadi bipita, ne bavua bikala bantu bashidimuka ne bimpa kumona)

13 Kadi Ô muananyi wa baluma, munyi mudi bantu bu aba, bena musangelu udi mu malu mapita bubu mavula nanku—

14 Munyi mutudi mua kutekemenena ne Nzambi neatulaminyina tshianza tshienda mu tshilumbululu?

15 Mona, mutshima wanyi udi ubila: Diakabi kudi bantu aba. Patuka mu tshilumbuluilu, Ô Nzambi, ne sokoka mibi yabu, ne bubu buabu, ne malu mapita bubu abu kumpala kueba!

16 Ne kabidi, muananyi wa baluma, kudi bakaji bakamba ne bana babu ba bakaji badi bashala mu Sheliza; ne tshitupa tshia biakudia tshivua Bena Lamana kabayi baya natshi to, mona, musumba wa basalayi ya Zenefi wayi natshi, ne mbabashiya bua kutambakanabu konsu kudibu mua kupeta biakudia; ne bakaji bakulakaja ba bungi badi bakuluka bajimija meji mu njila ne badi bafua.

17 Ne musumba wa basalayi undi nawu udi muteketa; ne misumba ya basalayi ya Bena Lamana idi pankatshi panyi ne Sheliza; ne bonsu bavua banyemenena kudi musumba wa basalayi wa Alona bafu bua tshikisu tshiabu.

18 Ô dinyanguka dia bantu banyi! Kabena ne bulongama to ne kabena ne lusa to. Mona, ndi amu muntu, ne ndi amu ne makanda

a muntu, ne ntshiena mua kube-nzeja mikenji to.

19 Ne badi benza malu abu makonyangala bikola; ne badi momumua ne tshikisu, kabayi bapandisha nansha umua to, anyi mukola anyi muana to; ne badi basanka ne bualu bonsu amu pa kumbusha bualu buimpa; ne dikenga dia bakaji betu ne bana betu pa mpala onsu wa bulaba ebu ndipita malu onsu; eyowa, ludimi kaluena mua kuamba to, anyi kadiena mua kufundibua to.

20 Ne mpindiewu, muananyi wa baluma, ntshiena nsombela malu a bôwa â to. Mona, udi mumanya bubi bua bantu aba; udi mumanya ne bakadi bajimija bu-muntu buabu, ne kabatshiena ne tshiumvuilu to; ne bubi buabu budi bupita bua Bena Lamana.

21 Mona, muananyi wa baluma, ntshiena mua kubakuila kudi Nzambi bua ne kalu kuntûta to.

22 Kadi mona, muananyi wa baluma, ndi nkuakuila kudi Nzambi, ne ndi ne ditekemena mu Kilisto ne neupandishibua; ne ndi nsambila Nzambi bua epelesha moyo weba, bua ne udi muena dipingana dia bantu benda kudiye, anyi dibutuka dijima diabu; bualu ndi mumanya ne badi ne tshia kufua pa kumbusha bobu bakudimuna mutshima ne bapingana kudiye.

23 Ne bikalabu bafua nebikala bu mudi Bena Yaledede, bua dijinga dikola dia mitshima yabu, dia kukeba mashi ne disombuela.

24 Ne bikalabi ne badi bafua,

tudi bamanya ne ba bungi ba ku bana betu mbanyemena kudi Bena Lamana, ne bakuabu ba bungi nebanyemena kudibu; pananku, funda bimua bintu bikesa, pawikala muepeleshibua ne pangikala mufua ne ntshiyi mukumona to; kadi ndi ne ditekemena ne nenkumona katataka; bualu ndi ne mifundu ya tshijila indi musua kukupesha.

25 Muananyi wa baluma, ikala ne lulamatu mu Kilisto; ne bintu bindi mufunda kabikupeshi mpaji to, bua kabikutondi ne bujitu tô ne ku lufu to; kadi Kilisto akukuatshisha, ne makenga enda ne lufu luenda, ne dileja dia mu mubidi wenda kudi batatuetu, ne lusa luenda ne bulekelelu buenda, ne ditekemena dia butumbi buenda ne dia moyo wa tshienlelela, bikala mu meji eba bua kashidi.

26 Ne ngâsa wa Nzambi Tatu, muena nkuasa wa butumbi udi mûlu mu diûlu, ne wa Mukalenga wetu Yezu Kilisto, udi usomba ku tshianza tshia baluma tshia bukola buenda, tô ne pâlua bintu bionsu kudibatshika kudiye, ne kushala neba bua kashidi. Amena.

SHAPITA 10

Bujadiki bua Mukanda wa Molomo budi buluila ku bukola bua Nyuma wa Tshijila—Mapa a Nyuma adi mabanyibua kudi udi ne lulamatu—Mapa a ku Nyuma adi enda amu ne ditabuija—Miaku ya Moloni idi

*yakula kumbukila ku lupuishi—
Luayi kudi Kilisto, ikalayi bajalama
mudiye, ne jidilayi anyima yenu.
Pabuipi ne 421 p.d.K.*

MPINDIEWU mema, Moloni, ndi mfunda kakesa kadi kandengelela; ne ndi mfundila bana betu, Bena Lamana; ne ndi musua nebamanya ne bidimu bipita pa nkama inayi ne makumi abidi biakapita katshia tshimanyinu tshivua tshipeshibua bua dilua dia Kilisto.

2 Ne ndi nkanga miandiku eyi, kunyima kua mema muakula miaku mikesa ku njila wa dinukankamija.

3 Monayi, ndi nukankamija ne panuabala malu â, bikalabi lungenyi lua Nzambi ne nu'abala, nuvuluka bu muvua Mukalenga ne lusa kudi bana ba bantu, kumbukila ku bufuki bua Adama mena tô ne tshikonde tshinua-peta malu â, ne nubinanela meji mu mitshima yenu.

4 Ne panuapeta malu â, ndi nukankamija ne nulomba kudi Nzambi, Tatu wa Tshienlelela, mu dina dia Kilisto, pikala malu â adi malelela; ne binualomba ne mutshima mulelela, ne dijinga dia bushuwa, bikala ne ditabuija mu Kilisto, neanumuenesha bulelela buawu, ku bukola bua Nyuma wa Tshijila.

5 Ne ku bukola bua Nyuma wa Tshijila nudi mua kumanya bulelela bua malu onsu.

6 Ne tshintu tshionsu tshidi tshimpa tshidi tshilulama ne

tshilelela; bua nanku, tshintu nansha tshimua tshidi tshimpa katshiena tshivila Kilisto to, kadi tshidi tshitabuja ne udiku.

7 Ne nudi mua kumanya ne udiku, ku bukola bua Nyuma wa Tshijila; bua nanku ndi nukankamija ne kanuvidi bukola bua Nzambi to; bualu udi wenza ne bukola, bilondeshila ku ditabuija dia bana ba bantu, momumua lelu ne makelela, ne bua kashidi.

8 Ne kabidi, ndi nukankamija, bana betu, ne kanuvidi mapa a Nzambi to, bualu adi a bunggi; ne adi aluila kudi Nzambi umua. Ne kudi mishindu mishilangana idi mapa â mabanyibua; kadi yeya Nzambi wa momumua ki udi wenzeja bionsu mu bonsu; ne adi mapeshibua ku mamuenesha a Nyuma wa Nzambi kudi bantu, bua kubapesha tshipeta tshimpa.

9 Bualu monayi, kudi umua bidi bipeshibua ku Nyuma wa Nzambi, bua kulongesha dîyi dia lungenyi;

10 Ne kudi mukuabu, bua alongesha dîyi dia dimanya ku Nyuma umua ewu;

11 Ne kudi mukuabu, ditabuija dikola menamena; ne kudi mukuabu, mapa a kôndopa ku Nyuma wa momumua ewu;

12 Ne kabidi, kudi mukuabu, bua enza bishima bikola;

13 Ne kabidi, kudi mukuabu, bua amba ku Nyuma bitangila bintu bionsu;

14 Ne kabidi, kudi mukuabu,

dimona dia banjelu ne nyuma milongeshi;

15 Ne kabidi, kudi mukuabu, mishindu yonsu ya miakulu;

16 Ne kabidi, kudi mukuabu, diandamuna dia miakulu ne dia mishindu mishilangana ya miakulu.

17 Ne mapa â onsu adi aluila ku Nyuma wa Kilisto; ne adi alua kudi muntu ne muntu, bilondeshila bu mudiye musua.

18 Ne ndi nukankamija, bana betu bananga, ne nuvuluka ne dipa dionsu dimpa didi diluila kudi Kilisto.

19 Ne ndi nukankamija, bana betu bananga, ne nuvuluka ne yeya udi momumua makelela mushala, lelu, ne bua kashidi, ne mapa â onsu mangambi, adi ikala a mu nyuma, ka'akujika nansha, mena diba dionsu dikala buloba buikala, amu bilondeshila ku dipanga ditabuija dia bana ba bantu.

20 Bua nanku, kudi ne tshia kuikala ne ditabuija; ne pikalaku ne tshia kuikala ditabuija kudi ne tshia kuikala kabidi ditekemena; ne pikalaku ne tshia kuikala ditekemena kudi ne tshia kuikala kabidi bunangi.

21 Ne pa kumbusha nuenu bikala ne bunangi kanuena mua kupandishibua to nansha bishi mu bukalenga bua Nzambi; kanuena mua kupandishibua mu bukalenga bua Nzambi to panudi kanuyi ne ditabuija to; anyi kanuena mua kupandishibua to panudi kanuyi ne ditekemena to.

22 Ne panuikala kanuyi ne di-

tekemena to nudi ne tshia kuikala bapangila; ne kupanga kua ditekemena kudi kulua bua malu mabi.

23 Ne Kilisto bulelela wakambila batatueto ne: Panuikala ne ditabuija nudi mua kuenza bintu bionsu bidi bikengedibua kundi.

24 Ne mpindiewu ndi ngakula kudi ndekelu ya buloba yonsu—pikalaku dituku dilua dikala bukola ne mapa bia Nzambi bijika munkatshi muenu, nebukala bua dipanga ditabuija.

25 Ne diakabi kudi bana ba bantu pikalabi nanku; bualu kakaukikala muntu nansha umua udi wenza malu mimpa munkatshi muenu to, nansha umua nansha. Bualu pikalaku umua munkatshi muenu udi wenza malu mimpa, neenza ku bukola ne mapa bia Nzambi.

26 Ne diakabi kudi bâshikija bintu ebi ne bâfua, bualu badi bafua ne mibi yabu, ne kabena mua kupandishibua mu bukalenga bua Nzambi to; ne ndi ngamba nanku bilondeshila ku mêyi a Kilisto; ne ntshiena nshima to.

27 Ne ndi nukankamija bua nuvuluka bintu ebi; bualu diba didi dilua lukasa dinuamanya ne ntshiena nshima to, bualu nenu-mmona ku tshilumbuluidi tshia Nzambi; ne Mukalenga Nzambi neanuambila ne: Tshiakanumanyisha mêyi anyi, avua mafundibua kudi muntu ewu, bu mudi muntu ubila ku bafua, mena bu mudi muntu wakula ku lupui-shi anyi?

28 Ndi nnumanyisha bintu ebi bua dikumbajibua dia mambi. Ne monayi, ne bipatukila mukana wa Nzambi wa kashidi; ne dîyi die-nda nediela kashiba ku tshikondu ne tshikondu.

29 Ne Nzambi neanuleja ne, bimvua mufunda bidi bilelela.

30 Ne ndi kabidi nukankamija bua nulua kudi Kilisto, ne nupeta dipa dimpa dionsu, ne kanulengi dipa dibi, anyi tshintu tshia bukoya to.

31 Ne bika, ne juka ku lupuishi, Ô Yelushalema; eyowa, ne vuala bilamba bieba bimpa, Ô muana wa bakaji wa mu Siona; ne kolesha tukunji tueba ne lepesha mikalu yeba bua kashidi, bua kupuekeshibu kabidi to, bua bipungidi bia Tatu wa Tshiendelela bidiye muenza neba, Ô nzubu wa Isalele, bikumbajibua.

32 Eyowa, luayi kudi Kilisto, ne ikalayi bajalama mudiye, ne dibengelayi bionsu bidi kabiyi binemeka Nzambi; ne binuadi-bengela bionsu bidi kabiyi binemeka Nzambi, ne nunanga Nzambi ne ngulu yenu yonsu, ne meji ne makanda enu onsu,

pashisha ngâsa wenda udi mukumbana buenu, bua ne ku ngâsa wenda nuikala bajalama mu Kilisto; ne binuikala ku ngâsa wa Nzambi bakana mu Kilisto, kanuena mua kuvila bukola bua Nzambi to nansha bishi.

33 Ne kabidi, binuikala ku ngâsa wa Nzambi bajalama mu Kilisto, ne kanuyi nuvila bukola buenda to, pashisha nudi bajididibua mu Kilisto ku ngâsa wa Nzambi, ku njila wa dimatshishibua dia mashi a Kilisto, didi dikala mu tshipungidi tshia Tatu bua dilekedibua dia mibi yenu, bua ne nulua bansantu, kanuyi ne katoba to.

34 Ne mpindiewu ndi nulaya bonsu, shalayi bilenga. Ndi nya katataka kuikisha mu mpaladiso wa Nzambi, tô ne pâdisangisha kabidi nyuma wanyi ne mubidi wanyi, ne tô ne pangangatshibua mûlu muikala mutshimunyi, bua kusambakena nuenu kumpala kua tshilumbuluidi tshilenga tshia Yehowa munena, Mulumbuluishi wa Tshiendelele wa badi ne moyo ne bafua. Amena.

BULONDI BUA BIFUNDILU BIA MUKANDA WA MOLOMO

Mukanda wa Molomo, kupita bikuabu bionsu, udi difila bujadiki bua difumina mu diũlu dia Yezu Kilisto ne didi ne mayisha a lumu luimpa lua Yezu Kilisto. Biena bualu ne bifundilu bidi bilonda ebi bidi bileja kutua bitangila bantu, miaba, mayisha, ne bikuma bia mu Mukanda wa Molomo.

Yezu Kilisto

Bufuki. Mosiya 3:8; Alama 30:43–44; 3 Nefi 9:15; Etele 3:15.

Bujadiki bufidibua kudi Kilisto. 2 Nefi 25:26; 26:12; Yakoba 7:11, 19; Alama 6:8; Etele 12:41; Moloni 7:31.

Bupikudi. 1 Nefi 11:32–33; 2 Nefi 2:3–10, 25–27; 9:5–27; Yakoba 4:11–12; Mosiya 3:11–18; 4:6–8; 13:27–35; Alama 34:8–16; 42:11–30; 3 Nefi 11:14.

Dibika. 2 Nefi 2:8; 9:6–13, 22; Mosiya 15:21–26; Alama 11:41–45; 40:1–6, 11–24; 3 Nefi 23:9–11.

Diledibua ne Lufu. Helamana 14:2–6, 20–27; 3 Nefi 1:15–21; 8:5–23.

Dilengejibua. *Tangila* Mayisha: Dilengejibua.

Dilua dia Kilisto dibîdi. 3 Nefi 24:1–2.

Dimuenekela ne Dikuatshila bena ku Ma'Amelika. 3 Nefi 11–27.

Udi umanyisha difumina mu diũlu dienda: 9:1, 12–15. *Udi ulongesha Nefi bitangila ditambula:* 11:18–30. *Udi ulongesha diyisha dia Kilisto:* 11:31–41. *Udi upesha bayidi dikumi ne babidi bukenji:* 12:1–2. *Udi ulongesha Masanka a bantu:* 12:3–12. *Udi uleja mua kusambila:* 13:9–13. *Udi udimuisha bua bambi ba mafi:* 14:15–20. *Udi ulongesha bitangila Mikoku mikuabu:* 15:11–24. *Udi ôndopa mubêdi:* 17:5–10. *Udi ubenesha bana:* 17:10–12, 21–25. *Udi usambila bua bantu:* 17:13–20. *Udi uteka biakudia bia tshijila:* 18:1–14. *Udi upesha dikumi ne babidi bukola bua kuambikila Nyuma wa Tshijila:* 18:26–39. *Udi usambila kudi Tatu:* 19:16–34. *Udi upesha biakudia bia tshijila:* 20:1–9. *Udi ulongesha bitangila miaku ya Yeshaya:* 22:1–23:3. *Udi ulongesha*

mushinga wa mifundu: 23:1–6, 14. *Udi ulongesha dikumi ne babidi bitangila dina dia Ekelezia:* 27:1–12. *Udi ulongesha bitangila bukenji ne bupikudi buenda:* 27:13–22.

Ditshiamakajibu. 1 Nefi 11:32–33; 19:9–14; 2 Nefi 6:9; Mosiya 15:1–7; 3 Nefi 27:14–15.

Diyisha dia Kilisto. 2 Nefi 31:10–32:6; 3 Nefi 11:31–41.

Ekelezia. Mosiya 25:18–22; 27:13; 3 Nefi 27:1–12; Moloni 6:4–9.

Mambi matangila Kilisto. 1 Nefi 10:4–11; 11:1–3, 12–33; 19:8–17; 2 Nefi 10:3; 25:19; Mosiya 3:5–12; 13:33–35; Alama 7:9–13; Helamana 8:22; 14:1–8, 14–27; Etele 3:13–20.

Mashiya. 1 Nefi 10:4, 17; 2 Nefi 2:6, 26; 25:14.

Muaku wa Nzambi. 1 Nefi 11:25; 15:23–25; 17:45–46; 2 Nefi 27:14; 31:20; Mosiya 26:3; Alama 17:2; 31:5; 32:28–43.

Muana wa Mukoku wa Nzambi. 1 Nefi 13:40; Alama 7:14; Molomo 9:6.

Mukalenga. 1 Nefi 3:7; 17:13–15; Alama 29:11; Helamana 13:6.

Mupandishi. 1 Nefi 10:4; 13:40; 2 Nefi 25:20; Mosiya 3:17–20; 5:7–15; Helamana 14:15–17.

Musungidi. 2 Nefi 2:6–7, 26; Mosiya 15:6–27; Alama 9:26–27; 11:40–41; 42:13–26; Helamana 5:9–12; 14:12–17; 3 Nefi 9:17; Etele 3:13–14.

Mutungaji. 2 Nefi 2:9, 27–28.

Tshilumbuluilu. 2 Nefi 2:10; Alama 5:15; 12:12–15; 33:22; 3 Nefi 27:14–16; Molomo 3:20; 7:6; Etele 12:38.

Yehowa. Mosiya 3:4–11; 15:1; 3 Nefi 15:1–5; Etele 3:13–15; Moloni 10:27–34.

Bantu

Yezu Kilisto. 1 Nefi 11:14–33; 22:24; 2 Nefi 9:5; 11:2–8; Mosiya 3:5–13; 5:6–12; Alama 5:50; 7:7–13; 46:15; Helamana 3:28; 14; 3 Nefi 1:12–21; 9; 11–26; 27:3–21, 27; Molomo 1:15; Etele 3:14–17; Moloni 7:48.

Bantu

Abalahama. Yakoba 4:5; Alama 13:15; Helamana 8:16–19.

Abinadi. Mosiya 11–17.

Adama. 2 Nefi 2:14–29; Alama 12:21–26.

Alama, Muana wa baluma wa Alama. Mosiya 27:8–27; Alama 4:11–20; 36:6–27.

Alama Mukola. Mosiya 17–18; 25–26.

Amona, Muana wa baluma wa Mosiya. Mosiya 27:8–28:8; Alama 17–20; 26–27.

Amuleke. Alama 8:21–27; 10; 11:20–46; 14:9–29; 34.

Bena Anti-Nefi-Lehi. Alama 23–24; 27:20–27; 53:16–19; 56–58.

Bena Lamana. 2 Nefi 5:14; Yakoba 1:13–14; Mosiya 10:11–17; Helamana 6:34–37.

Bena Nefi. 2 Nefi 5:5–17; Alama 50:23; Helamana 6:34–35; 3 Nefi 11–28; 4 Nefi 1:2–3, 15–16; Molomo 3:9–11; Moloni 1:2.

Bena Yaledede. Etele 1:33–43; 2–3; 6:1–18; 14–15.

Benyamina. Mosiya 2–6.

Enosha. Enosha 1.

Etele. Etele 12:1–5; 13:2–14.

Eva. 2 Nefi 2:15–20.

Gideona. Mosiya 19:4–8; 20:17–22; 22:3–9; Alama 1:8–10.

Hagota. Alama 63:5–8.

Helamana, Bana ba baluma ba (bitendia mvita). Alama 53:16–22; 56:10, 47, 52–56; 57:26.

Helamana, Muana wa baluma wa Alama. Alama 45:22–23; 53:19, 22; 57:19–27.

Labana. 1 Nefi 3:1–27; 4:1–26.

Lamana. 1 Nefi 2:5, 11–12; 3:9–31; 7:6; 8:34–38.

Lamoni. Alama 17–19.

Lehi, Tatuenda wa Nefi. 1 Nefi 2:1–4; 5:14; 8:2–38; 16–18; 2 Nefi 1–3; 4:1–12.

Lemuele. 1 Nefi 2:10; 3:28; Yakoba 1:13–14.

Maliya, Mamuenda wa Yezu. 1 Nefi 11:13–20; Mosiya 3:8; Alama 7:10.

Molomo. Molomo 1:1–6; 2:1–2, 17–18; 3:8–12; 5:1–2; 6:5–6; 8:2–3.

Moloni, Kapitene. Alama 43:16–17, 47–50; 46:12–13; 48:11–18.

Moloni, Muana wa baluma wa Molomo. Miaku ya Molomo 1:1; Molomo 8:1–3, 14; Etele 1:1–2; Moloni 1; 10:1–2.

Mosiya, Bana ba baluma ba. Mosiya 27:8–20, 34; 28:1–7; Alama 17–26.

Mosiya, Muana wa baluma wa Benyamina. Mosiya 6:4–7; 28:17; 29.

Nefi, Muana wa baluma wa Helamana. Helamana 3:37; 5:18–52; 7–9; 10:3–11; 11:3–18.

Nefi, Muana wa baluma wa Lehi. 1 Nefi 1:1–4; 3–4; 7; 10:17–22; 15:21–36; 16:18–32; 17–18; 2 Nefi 33.

Nefi, Muana wa baluma wa Nefi, Muana wa baluma wa Helamana. 3 Nefi 1:2–3; 7:15–19; 19:4.

Sama. 1 Nefi 2:5, 17; 2 Nefi 5:5–6; Alama 3:6.

Samuele Muena Lamana. Helamana 13–16.

Yakoba, Muana wa baluma wa Lehi. 2 Nefi 6–11; Yakoba 1–7.

Yaledede. Etele 1:33–2:1; 2:13.

Yaledede, Muanabu ne . . . wa baluma. Etele 1:34–43; 2–3; 4:4; 12:20–21, 24, 30.

Yezu Kilisto. *Tangila* Tshitupa tshia Yezu Kilisto.

Yishemaela. 1 Nefi 7:2–5; 16:7, 34.

Zenoke. 1 Nefi 19:10; Alama 33:15, 17; Helamana 8:20.

Zenose. 1 Nefi 19:10, 12, 16; Yakoba 5; Alama 33:3–11; 34:7; Helamana 8:19; 3 Nefi 10:15–16.

Malongesha

- Bajadiki ba Nzambi.** Mosiya 18:8–9; 3 Nefi 18:10–11; Moloni 4–5.
- Baledi.** 1 Nefi 1:1; 5:11; 8:37; Mosiya 4:14–15; Moloni 8:10.
- Baluishi ba Kilisto.** Yakoba 7; Alama 1; 30.
- Bambi.** 1 Nefi 3:17–18; 22:1–2; Yakoba 7:11; Mosiya 8:16; 3 Nefi 1:13.
- Bana.** 2 Nefi 2:22–23; Mosiya 4:14–15; 3 Nefi 17:21–24; Moloni 8:8–24.
- Bana ba Nzambi.** Mosiya 5:7; 27:25; 3 Nefi 9:17; Etele 3:14; Moloni 7:19.
- Banjelu.** Mosiya 27:11–16; Alama 36:22; 3 Nefi 17:24; Moloni 7:25–32.
- Biakudia bia tshijila.** 3 Nefi 18:1–11, 28–29; Moloni 4–5.
- Bibiliya.** 1 Nefi 13:38–41; 2 Nefi 3:12; 29:3–14; Molomo 7:8–10.
- Bishima.** 2 Nefi 27:23; Alama 23:6; Molomo 9:10–20; Etele 12:12–21.
- Buakana.** 1 Nefi 17:35; 2 Nefi 2:13; 9:18, 40; Alama 5:58; Helamana 13:38.
- Buakuidi.** Alama 6:1; 13:1–12; 17:3; 3 Nefi 11:21–22; Moloni 2:2.
- Buambi.** Yakoba 4:6, 13; Mosiya 5:3; Alama 12:7; 3 Nefi 29:6; Molomo 8:23.
- Bubêdi.** Mosiya 3:5; Alama 7:10–12; 3 Nefi 26:15.
- Bubi.** 2 Nefi 32:8; Omoni 1:25; Mosiya 2:32; Alama 19:33; Moloni 7:8–17.
- Budienzedi.** 2 Nefi 2:15–16, 27; Helamana 14:30–31.
- Bujadiki.** Mosiya 18:9; Alama 4:19–20; 5:45–48; 30:41–44.
- Bujunguludi.** Alama 12:14; 41:3–7; Helamana 14:29–31; Moloni 8:10.
- Bukôkeshi.** Helamana 5:18; 11:18; 3 Nefi 7:17; 12:1–2.
- Bulelela.** 1 Nefi 16:2; 2 Nefi 9:40; Yakoba 4:13; Moloni 10:5.
- Buluishi.** 2 Nefi 2:11.
- Bululama.** 1 Nefi 15:30; 2 Nefi 9:26; Alama 34:16; 42:13–25; 54:6.
- Bunangi.** 2 Nefi 26:30; Alama 7:24; Etele 12:33–34; Moloni 7.
- Bunonoka.** 2 Nefi 9:36; Yakoba 2:28; Alama 39:1–13; 3 Nefi 12:27–28; Moloni 9:9.
- Bunzambi.** 2 Nefi 31:21; Mosiya 15:1–4; 3 Nefi 11:3–7, 27, 36.
- Buteketa.** 1 Nefi 19:6; Yakoba 4:6–7; Etele 12:27–28, 37.
- Diabulu.** 2 Nefi 2:17–18, 27; 28:19–23; Omoni 1:25; Alama 30:60; 34:39; Helamana 5:12; 3 Nefi 18:15, 18.
- Dibaka.** 1 Nefi 7:1; 16:7; 4 Nefi 1:11.
- Dibika dia Bukua Bantu.** Alama 40.
- Dibingisha.** 2 Nefi 2:5; Mosiya 14:11.
- Dibuikidila.** 1 Nefi 7:21; Mosiya 4:2; 26:29–31; Alama 39:6; 3 Nefi 13:11.
- Dibuluila.** 2 Nefi 28:30; 30:17; 32:5; Yakoba 4:8; Alama 5:46; 26:22; Molomo 9:7–8; Etele 12:6; Moloni 10:4–5.
- Didipukesha.** 2 Nefi 9:42; Mosiya 4:11; Alama 5:27–28; Helamana 3:33–35; 3 Nefi 12:2; Etele 12:27.
- Diditambisha.** 1 Nefi 11:36; Yakoba 2:13, 16; Alama 5:28; Helamana 3:33–36; Moloni 8:27.
- Dienda masandi ne buendenda.** Yakoba 3:12; Alama 39:3–5; Helamana 8:26.
- Dijidila.** Alama 13:10–12; Helamana 3:33–35; 3 Nefi 27:20; 4 Nefi 1:3.
- Dikenga.** 2 Nefi 9:21; Yakoba 3:11; Mosiya 2:36–38; 3:5–8; 25:11; 27:28–29; Alama 7:10–11; 36:16–21.
- Dikokangana.** 2 Nefi 26:32; Mosiya 4:14; 3 Nefi 11:29.
- Diku.** 1 Nefi 8:37; 2 Nefi 2:20; 25:26; Yakoba 3:7; Mosiya 4:14–15; 3 Nefi 18:21.
- Dikudimuna dia mutshima.** Mosiya 5:2; 26:29; Alama 14:1; 34:33–36; 36; 42:16, 29; 3 Nefi 9:20–22; 27:20; Moloni 6:8.
- Dikudimuna moyo.** Mosiya 5:2, 12–14; 27:33–35; Alama 22:15–18; Helamana 15:7; 3 Nefi 7:21.

Malongesha

- Dilengejibua.** Alama 42:15; 3 Nefi 12:48; Moloni 10:32.
- Dimanya.** 2 Nefi 9:14; Alama 18:35; 32:34; Helamana 15:13; Moloni 7:15–17.
- Dinanga.** 1 Nefi 19:9; 2 Nefi 31:20; Mosiya 4:15; Alama 5:26; 13:28; 38:12; Moloni 7:47–48; 8:16.
- Dinanukila.** Yakoba 1:19; Alama 17:2; 3 Nefi 6:14; Moloni 9:6.
- Dipa dia Nyuma wa Tshijila.** 2 Nefi 31:17; Moloni 2.
- Dipambukana.** *Ekelezia wa Bena Kilisto wa diambedi:* 1 Nefi 13:26; 2 Nefi 26:20. *Tshia nkayenda:* 1 Nefi 8:23, 28; 12:17; Alama 4:6–12; Helamana 3:33–34; 4:11–13; 5:2–3; 12:2; 13:38; 3 Nefi 2:1–3; Molomo 8:28–41.
- Dipanga ditabuija.** 1 Nefi 4:13; Mosiya 26:1–5; 3 Nefi 19:35.
- Dipanga kunyanguka.** 2 Nefi 9:13; Alama 11:45.
- Dipila.** 1 Nefi 16:2; 2 Nefi 9:14; Enosha 1:6; Alama 42:18, 29.
- Dipinguluja dia Lumu Luimpa.** 1 Nefi 15:13–18; 2 Nefi 3:6–15; 27:6–26; 3 Nefi 16:7.
- Dipona dia Adama ne Eva (Dipona dia Bukua Bantu).** 1 Nefi 10:6; 2 Nefi 2; Alama 22:12–14; 34:9; 42:2–15.
- Disadila.** 2 Nefi 2:3; Mosiya 2:17; Etele 2:8–12.
- Disambila.** 2 Nefi 32:8–9; Enosha 1:4; Alama 5:45–46; 17:3; 26:22; 34:17–28; 37:37; 3 Nefi 18:16, 19–21; 19:31–34; 20:1; Moloni 7:6–9; 10:4.
- Disanka.** 1 Nefi 8:12; 2 Nefi 2:22–25; 9:18; Alama 22:15; 36:20.
- Dishima.** 2 Nefi 2:18; 9:34; 28:8–9; Alama 5:17; 12:3; Etele 3:12.
- Disungila.** *Tangila* Njila wa disungila.
- Ditabuija.** 1 Nefi 3:7; 7:12; 2 Nefi 6:14; 9:23; 26:13; Enosha 1:3–8; Mosiya 3:12; 4:10; 5:7; Alama 11:40; 14:26; 22:16; 32; 57:25–27; Helamana 8:15; 14:13; 3 Nefi 11:35; 17:8; Etele 12:6–31; Moloni 7:1, 20–48; 10:4.
- Ditalala.** Mosiya 4:3; Alama 38:8; 40:12.
- Ditambula.** 2 Nefi 9:23–24; Mosiya 18:8–16; 21:33–35; Alama 7:14; 3 Nefi 11:19–40; 12:1–2; Moloni 8:4–25.
- Ditekemena.** 2 Nefi 31:20; Alama 7:24; 13:27–29; Etele 12:4; Moloni 7:1, 40–43.
- Ditendelela.** 2 Nefi 25:29; Yakoba 4:5; Alama 34:38; 3 Nefi 11:17.
- Ditenteka dia bianza.** Alama 6:1; 3 Nefi 18:36–37; Moloni 2:2.
- Ditêtshibua.** 1 Nefi 15:24; 2 Nefi 2:11–16; Alama 13:28; 37:33; 3 Nefi 18:15, 18.
- Ditua balombodi ba mu Ekelezia mpanda.** 3 Nefi 10:12–13; 12:1.
- Ditudija.** Mosiya 3:19; 3 Nefi 12:5; Moloni 7:44; 8:26.
- Dituku dia Sabata.** Yaloma 1:5; Mosiya 13:16–19; 18:23–25.
- Ditumikila.** 1 Nefi 3:7; 17:3; Mosiya 2:37; Alama 3:26–27; 3 Nefi 14:21.
- Diyisha.** *Tangila* Yezu Kilisto: Diyisha dia Kilisto.
- Ekelezia.** 1 Nefi 14:8–17; Alama 6:1–6; Molomo 8:32–33; Moloni 6:5.
- Isalele.** *Dikunguija:* 1 Nefi 15:12–17; 22:3–12; 2 Nefi 10:3–9; Yakoba 5–6; 3 Nefi 16:4; 17:4. *Ditangalala:* 1 Nefi 22:3–9; 2 Nefi 10:3–9; Yakoba 5–6; 3 Nefi 21:26–29. *Bisamba dikumi bijimina:* 1 Nefi 22:3–4; 2 Nefi 29:12–14; 3 Nefi 17:4; 21:26–29.
- Kuebeja, kulomba.** 1 Nefi 15:11; 2 Nefi 32:4; Mosiya 4:10, 21; Moloni 10:4.
- Kujadika.** 2 Nefi 33:1; Yakoba 7:10–11; Alama 5:45–48.
- Kujidila.** Mosiya 18:18; 3 Nefi 12:1; Moloni 3.
- Kunanukila.** 1 Nefi 22:31; 2 Nefi 31:16, 20; 3 Nefi 27:6.
- Kuvuluka.** 1 Nefi 14:8; 17:45; Mosiya 1:2–7; Helamana 12:3; 3 Nefi 18:7, 11; Molomo 5:21; Moloni 4:3; 5:2; 10:27.
- Lubanza.** 3 Nefi 17:2–3; Molomo 2:23.

- Lufu.** *Tshia mubidi.* 2 Nefi 2:22; 9:6, 11; Alama 12:24; 40:11. *Tshia nyuma.* 2 Nefi 2:27; 9:4–9; Yakoba 3:11; Alama 13:30; 42:9; Helamana 14:16–19.
- Lukuka.** Alama 39:3–4, 9; 3 Nefi 12:28.
- Lumu Luimpa.** 3 Nefi 27:13–22.
- Lungenyi.** 2 Nefi 9:28; 27:26; Mosiya 2:17; Alama 37:35.
- Lupandu.** 2 Nefi 2:3–6; Mosiya 15:24–28; Moloni 8:8–24.
- Lusa.** Alama 32:22; 42:13–25; Moloni 8:19–20.
- Mabanji.** 2 Nefi 9:30, 50–51; 26:31; Yakoba 2:18–19; Alama 1:30–31; 4:6–8; 3 Nefi 6:12.
- Mabenesha.** 1 Nefi 15:18; 17:35; 2 Nefi 1:28; 4:9; Mosiya 2:24; Helamana 12:1; 3 Nefi 12:1–12; 24:10.
- Makuta.** *Tangila* Mabanji.
- Mamu.** Alama 56:47; 57:21.
- Mapa a Nyuma.** 3 Nefi 29:6; Molomo 9:7; Moloni 10:8–18.
- Meji.** Mosiya 4:3; Alama 29:5; Moloni 7:16.
- Mifundu.** 1 Nefi 19:23; 2 Nefi 25:21–23; 29:10–14; 32:3; Yakoba 7:23; Mosiya 1:2–7; Alama 17:2; 37:1–19; Helamana 15:7–8; Molomo 7:8–9.
- Mikenji.** 1 Nefi 2:10; 3:7; Yaloma 1:9; Alama 37:35.
- Milambu, Difila milambu.** Mosiya 4:26; 18:27; 3 Nefi 13:1–4.
- Milulu.** Mosiya 13:30; Alama 30:3.
- Moyo wa kumpala kua wa pa bulaba.** Alama 13:3; Etele 3:16.
- Moyo wa lusa.** Mosiya 15:9; 3 Nefi 17:6.
- Moyo wa Tshiendelela.** 2 Nefi 2:27; 9:39; 31:17–20; 33:4; 3 Nefi 15:9.
- Mpaladiso.** Alama 40:11–12; 4 Nefi 1:14.
- Mu mubidi.** 2 Nefi 2:21, 25; Alama 12:24; 34:32; 42:10.
- Mubi.** 2 Nefi 4:31; 9:38; Alama 13:12; 41:9–10; 45:16; Moloni 8:8.
- Mudimu wa bena bukenji.** Yakoba 1:19; Alama 17–26; 29:8; Molomo 9:22.
- Mukaji.** Yakoba 2:28; Alama 32:23; 56:47–48.
- Mukanda wa Molomo.** 2 Nefi 3:12–21; Molomo 7:9; Etele 5:1–4; Moloni 10:4.
- Mulambu.** 2 Nefi 2:6–7; Alama 34:8–14; 3 Nefi 9:19–20.
- Muledibua kabidi.** Mosiya 5:2–15; 27:23–30.
- Muntu.** 2 Nefi 2:25; Mosiya 7:27; 3 Nefi 12:48; 27:27; Moloni 7:48.
- Muntu wa mu mubidi.** Mosiya 3:19; 16:5; Alama 26:19–22; 41:11; 42:7–24.
- Mupela.** 2 Nefi 9:30; Mosiya 4:26; Alama 1:27; 34:28; 4 Nefi 1:3.
- Mupostolo.** 1 Nefi 1:10; 11:34; Molomo 3:18.
- Mutshi wa moyo.** 1 Nefi 8; 11:8–9, 21–22, 25; 15:36; Alama 5:34, 62; 32:40.
- Ngâsa.** 2 Nefi 2:8; 10:24; 25:23; Yakoba 4:7; Etele 12:26–27.
- Ngena.** 1 Nefi 15:35; 2 Nefi 9:10–12; 28:21; Yakoba 3:11; Molomo 9:4.
- Njila wa disanka.** *Tangila* Njila wa disungila.
- Njila wa disungila.** 2 Nefi 2; 9; Alama 12:25–34; 22:12–14; 34:8–16; 42:5–26, 31.
- Nyuma wa Tshijila.** 1 Nefi 10:17–19; 2 Nefi 32:5; 3 Nefi 27:20; 28:11; Moloni 10:5.
- Tatu.** *Wa mu diûlu:* Mosiya 2:34; 3 Nefi 13:14, 26–33; Etele 12:8. *Tshia lufu:* 1 Nefi 1:1; Enosha 1:1; Mosiya 27:14; Alama 36–42; Helamana 5:5–12.
- Tshia dikumi.** Alama 13:15; 3 Nefi 24:8–11.
- Tshiji.** 2 Nefi 4:28–29; 28:19–20, 28; 33:4–5; 3 Nefi 11:30; Moloni 9:3–4.
- Tshijila.** Mosiya 27:22–23; Alama 5:46; 6:6; 17:3, 9; 45:1.
- Tshikonde tshia Bidimu Tshinunu.** 1 Nefi 22:26; 2 Nefi 12:4; 30:18.
- Tshilumbuluilu.** 1 Nefi 12:9; 2 Nefi 9:15, 46; 28:23; Alama 41:3, 14; 3 Nefi 27:16, 23–26; Molomo 3:18–20.

Malu ne miaba

Tshimanyinu. Mosiya 3:15; Alama 30:48–60; Helamana 14; 3 Nefi 1:13–16; Molomo 9:24; Etele 4:18.

Tshipungidi. 1 Nefi 15:18; 2 Nefi 31:13, 16; Mosiya 5:5; 18:8–16; 3 Nefi 20:25–26; Moloni 7:31; 10:32–33.

Tuasakidila. Mosiya 2:19–21; Alama 34:38; 37:37.

Malu ne miaba

Amoniha. Alama 8–14; 16:1–3, 9, 11; 49:1–4.

Bijinguluidi. Mosiya 8:13–18.

Bitata bia Bena Yaledi. Mosiya 8:9–12; 21:25–28; Etele 1:1–4; 15:33.

Bitata bia Nefi. 1 Nefi 9; 19:1–6.

Bitata bia tshiamua tshia kalabi. 1 Nefi 3–4; 5:10–16; 19:21–24; Omoni 1:14; Mosiya 1:1–14; Alama 37:1–7; 3 Nefi 1:2.

Buatu bua Nefi. 1 Nefi 17–18.

Buloba bua Buvula. Alama 22:29–33; 52:9; 63:5; 3 Nefi 11:1.

Buloba bua Kabutu. Alama 22:30–32; Molomo 3:5; Etele 7:6.

Buloba bua ku Node. Alama 22:30–33; 46:22; 50:11, 29–34; 63:4–10; Helamana 3:3, 8–11; Molomo 2:20, 29.

Buloba bua Nefi. 2 Nefi 5:6–9; Omoni 1:12–13; Miaku ya Molomo 1:13; Mosiya 28:1; Alama 22:32.

Buloba bua Yeleshona. Alama 27:22–23; 28:1; 30:19–21; 35:1–2, 13; 43:4.

Buloba Bulaya. 1 Nefi 2:20; 2 Nefi 1:5–9; Etele 2:9–12.

Dibutudibua dia Bena Nefi. Molomo 1–6.

**Dikuatshila dia Kilisto ku Ma’Ame-
lika.** *Tangila* Yezu Kilisto: Dimueneka
ne Dikuatshila dienda kudi bena ku
Ma’Amelika.

**Ditalala dia kunyima kua dikuatshila
dia Kilisto.** 4 Nefi 1:1–20.

Kumola. Molomo 6:2, 6–11; 8:2; Etele 15:11.

Liahona, anyi Kalêja Njila. 1 Nefi 16:10, 28–29; Alama 37:38, 43–45.

**Luendu lua Lehi mutangila ku Buloba
Bulaya.** 1 Nefi 2–18.

Makenji a bana baluma ba Mosiya. Ala-
ma 17–27.

Mâyi a Molomo. Mosiya 18:7–8; 25:18;
Alama 5:3.

Miyiki ya dikudimuna moyo. Mosiya 17–18 (Alama Mukola); Mosiya 27, Ala-
ma 36 (Alama, muana wa baluma wa
Alama); Mosiya 27–28 (bana ba balu-
ma ba Mosiya); Alama 8:18–32 (Amule-
ke); Alama 17 (Mfumu Lamoni); Alama 19:16–17 (Abishi); Alama 22 (Tatue-
nda wa Mfumu Lamoni); Alama 23–24
(bantu ba Amona).

**Mudimu wa Molomo ne Moloni wa
kulama Bitata.** Miaku ya Molomo 1;
Molomo 1:1–5; 2:17–18; 8:1–17.

Musulu wa Sidona. Alama 3:3; 22:29.

Musumba wa mvita wa Helamana. Ala-
ma 53:10–23; 56–57.

Nshingu mubumbakana wa buloba.
Alama 22:32; 63:5; Molomo 2:29; 3:5;
Etele 10:20.

**Tshimônyi tshia muanabu ne Yaledi wa
baluma.** Etele 3.

Tshimônyi tshia Mutshi wa Moyo. 1 Nefi 8; 11; 15.

Yelushalema. 1 Nefi 1:4, 13, 18; 3 Nefi 20:46; Etele 13:5.

Zalahemela. Omoni 1:12–13; Mosiya 1:18;
Alama 5:2; Helamana 13:12; 3 Nefi 8:8,
24.